

ЧАЛАВЕК

ТЭМАТЫЧНЫ СЛОЎНІК

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ АКАДЭМІЯ НАВУК БЕЛАРУСІ
Інстытут мовазнаўства імя Якуба Коласа

ЧАЛАВЕК

ТЭМАТЫЧНЫ СЛОЎНІК

Мінск
«Беларуская навука»
2006

УДК 811.161.3'374.3

ББК 81.2Бей-4

Ч-16

Складальнікі:

В. Дз. Астрэйка, Н. М. Бунько, М. А. Ісачанкава, Ф. Д. Клімчук,
А. А. Крывіцкі, А. У. Ксяндзова, Л. П. Кунцэвіч, В. М. Курцова,
Н. В. Сівіцкая, Т. М. Трухан, А. І. Шаблоўскі

Навуковыя рэдактары:

Л. П. Кунцэвіч, А. А. Крывіцкі

Рэцэнзенты:

доктар філалагічных навук В. Дз. Старычонак,
кандыдат філалагічных навук В. П. Трайкоўская

ISBN 985-08-0715-6

© Афармленне. РУП «Выдавецкі
дом «Беларуская навука», 2006

ПРАДМОВА

У беларускім мовазнаўстве ўпершыню распачата комплекснае даследаванне беларускай народнай тэрміналогіі і наменклатуры, якая звязана з матэрыяльнай і духоўнай культурай народа, традыцыйнымі заняткамі насельніцтва, вытворчасцю і інш. У рамках гэтага даследавання плануецца стварэнне серыі прадметна-тэматычных слоўнікаў і шэрагу манаграфічных прац. Два слоўнікі: «Жывёльны свет» (1999 г.) і «Раслінны свет» (2001 г.) ужо апублікаваны.

Зараз прапануецца ўвазе чытачоў тэматычны слоўнік «Чалавек». Гэта праца, у адрозненне ад папярэдніх, значна большая па аб'ёму, бо ў яе ўключана эмацыянальна-экспрэсіўная і ацэначная лексіка – вельмі багаты і да гэтага часу недасаткова распрацаваны пласт лексікі. У слоўнік ўключана лексіка, звязаная з фізічнымі і псіхічнымі характарыстыкамі чалавека, яго паводзінамі, а таксама лексіка, якая характарызуе чалавека як грамадскага дзеяча, вызначае род яго заняткаў, сацыяльнае становішча і г. д.

Крыніцай для стварэння картатэкі паслужылі дыялектныя слоўнікі, атласы, навуковыя даследаванні, звязаныя з тэмай, а таксама новы матэрыял, сабраны ў дыялекталагічных экспедыцыях.

Аўтарская работа выканана наступным чынам:

1. Агульныя назвы груп людзей – Клімчук Ф. Д.
2. Агульныя назвы чалавека па ўзросту і полу – Астрэйка В. Дз.
3. Назвы дзяцей – Бунько Н. М.
4. Назвы чалавека па роднасці і сваяцтву – Ісачанкава М. А., Сівіцкая Н. В.

5. Назвы чалавека па нацыянальнасці і месцы пражывання – Клімчук Ф. Д.
6. Назвы чалавека па прафесіі і роду заняткаў – Астрэйка В. Дз.
7. Назвы людзей па сацыяльным становішчы – Шаблоўскі А. І.
8. Назвы частак цела чалавека – Трухан Т. М.
9. Назвы чалавека па знешнім выглядзе – Кунцэвіч Л. П.
10. Назвы чалавека па ўнутраным і эмацыянальным стане – Крывіцкі А. А.
11. Назвы чалавека па разумовых здольнасцях – Крывіцкі А. А.
12. Назвы чалавека па паводзінах – Курцова В. М.
13. Назвы чалавека па адносінах да працы – Ксяндзова А. У.
14. Назвы чалавека па адносінах да людзей – Трухан Т. М.
15. Назвы чалавека па некалькіх якасцях – Бунько Н. М., Шаблоўскі А. І.

ПРЫНЯТЫЯ СКАРАЧЭННІ

НАЗВЫ ВЫКАРЫСТАНЫХ КРЫНІЦ

- АЛА — Агульнаславянскі лінгвістычны атлас. Архіў матэрыялаў па населеных пунктах Беларусі сеткі атласа. Захоўваецца ў Інстытуце мовазнаўства імя Якуба Коласа НАН Беларусі.
- Бялькевіч — Бялькевіч І. К. Краёвы слоўнік усходняй Магілёўшчыны. Мн., 1970.
- Варлыга — Варлыга А. Краёвы слоўнік Лагойшчыны. Нью-Йорк, 1970.
- ГЧ — Гавораць чарнобыльцы. Мн., 1994.
- ДАБМ — Дыялекталагічны атлас беларускай мовы. Мн., 1963.
- Дабравольскі — Добровольский В. В. Смоленский областной словарь. Смоленск, 1914.
- ДСБ — Дыялектны слоўнік Брэстчыны. Мн., 1989.
- ЖНС — Живое народнае слова. Мн., 1992.
- ЖНШС — Живое наша слова. Мн., 2001.
- ЖС — Живое слова. Мн., 1978.
- З нар. сл. — З народнага слоўніка. Мн., 1975.
- Каспяровіч — Каспяровіч М. І. Віцебскі краёвы слоўнік. Мн., 1927.
- Кучук — Кучук І. М., Малюк А. К. Палескі слоўнік: Лельчыцкі р-н, Мазыр, 2000.
- ЛАБНГ — Лексічны атлас беларускіх народных гаворак: У 5 т. Т. 3. Чалавек. Мн., 1996.
- ЛП — Лексика Полесья: Материалы для полесского диалектного словаря. Мн., 1968.
- Мат. апыт. — Матэрыялы, сабраныя ў час спецыяльных экспедыцыйных выездаў, у выніку апытанняў прадстаўнікоў гаворак і інш.
- Мат. Гом. — Матэрыялы да дыялектнага слоўніка Гомельшчыны // Беларуская мова і мовазнаўства. Мн., 1975–1982. Вып. 3–10.
- Мат. Гродз. — Сцяшковіч Т. Ф. Матэрыялы да слоўніка Гродзенскай вобласці. Мн., 1972.
- Мат. Маг. — Матэрыялы для абласнога слоўніка Магілёўшчыны. Мн., 1981.

- Мат. мін.-мал. — Матэрыялы для слоўніка мінска-маладзечанскіх гаворак. Мн., 1970–1977. Вып. 1–3.
- Мат. дыял. сл. — Матэрыялы для слоўніка народна-дыялекнай мовы. — Мн., 1960.
- Насовіч — Насовіч І. І. Слоўнік беларускай мовы. Мн., 1983.
- НЛ — Народная лексіка. Мн., 1977.
- НЛГ — Народная лексіка Гомельшчыны ў фальклору і мастацкай літаратуры: Слоўнік. Мн., 1983.
- НС — Народнае слова. Мн., 1976.
- Н. сл.-сьц — Народная словатворчасць. Мн., 1979.
- Растаргуеў — Расторгуев П. А. Словарь народных говоров Западной Брянщины. Мн., 1973.
- Сл. Гродз. — Сцяшковіч Т. Ф. Слоўнік Гродзенскай вобласці. Мн., 1983.
- СРЛГ — Слоўнік рэгіянальнай лексікі Гродзеншчыны / Пад рэд. М. А. Даніловіча, П. У. Сцяцко. — Гродна: ГрДУ, 1999.
- СПЗБ — Слоўнік гаворак паўночна-заходняй Беларусі і яе пагранічча: У 5 тамах. Мн., 1979–1986.
- Станкевіч — Станкевіч. Я. Белорусско-русский (Великолитовско-русский) словарь. Нью-Йорк, 1990.
- СЦБ — Слоўнік гаворак цэнтральных раёнаў Беларусі: У 2 т. Мн. 1990. Т. 1.
- Сцяцко — Сцяцко П. У. Дыялектны слоўнік: 3 гаворак Зэльвеншчыны. Мн., 1970; Сцяцко П. У. Народная лексіка. Мн., 1970.
- Сцяшковіч — Сцяшковіч Т. Ф. Гаворкі Ваўкавыскага раёна Гродзенскай вобласці. Гродна, 1959.
- ТС — Тураўскі слоўнік: У 5 т. Мн., 1982–1987.
- Цыхун — Цыхун А. П. Скарбы народнай мовы. Гродна, 1994.
- Шаталава — Шаталава Л. Ф. Беларускае дыялектнае слова. Мн., 1975.
- Шатэрнік — Шатэрнік М. В. Краёвы слоўнік Чэрвеншчыны. Мн., 1929.
- ЭСБМ — Этымалагічны слоўнік беларускай мовы. Мн., 1978–1993. Т. 1–8.
- Юрчанка — Юрчанка Г. Ф. Дыялектны слоўнік (з гаворак Мсціслаўшчыны). Мн., 1966; Юрчанка Г. Ф. Народная сінаніміка. Мн., 1969; Юрчанка Г. Ф. Народнае вытворнае слова: 3 гаворак Мсціслаўшчыны. Мн., 1981–1985. Вып. 1–3; Юрчанка Г. Ф. Сучаснае народнае слова: 3 гаворкі Мсціслаўшчыны: Слоўнік. Мн., 1968; Юрчанка Г. Ф. Сучасная народная лексіка: 3 гаворкі Мсціслаўшчыны: Слоўнік: А – Н. Мн., 1993.
- Янкова — Янкова Т. С. Дыялектны слоўнік Лоеўшчыны. Мн., 1982.
- Янкоўскі — Янкоўскі Ф. М. Дыялектны слоўнік. Мн., 1959–1970. Вып. 1–3.
- Яўсееў — Яўсееў Р. М. Маці казала так...: 3 гаворкі Бялыніцкага раёна. Мн., 1978.

НАЗВЫ ДЫЯЛЕКТНЫХ ГРУП ГАВОРАК

агульн. —	агульнавядомае
асн. мас. г. —	асноўны масіў гаворак
зах.-пал. г. —	заходнепалескія гаворкі
паўдн.-зах. д. —	паўднёва-заходні дыялект
гродз.-бар. г. —	гродзенска-баранавіцкая група гаворак
сл.-маз. г. —	случка-мазырская група гаворак
паўн.-усх. д. —	паўночна-ўсходні дыялект
віц.-маг. г. —	віцебска-магілёўская група гаворак
пол.-мін. г. —	полацка-мінская група гаворак
сярэд.-бел. г. —	сярэднебеларуская група гаворак
усх.-маг. г. —	усходне-магілёўская група гаворак

АСНОЎНЫЯ ДЫЯЛЕКТНЫЯ ЗОНЫ

цэнтр. з. —	цэнтральная зона
паўн.-зах. з. —	паўночна-заходняя зона
паўдн.-усх. з. —	паўднёва-ўсходняя зона
зах. з. —	заходняя зона
усх. з. —	усходняя зона

ДЫЯЛЕКТНЫЯ РЭГІЁНЫ

Беластоц. р. —	Беласточчына (Польшча)
Бярэз. р. —	У наваколлі р. Беразіны
Вілен. р. —	Віленшчына
Віц. р. —	У наваколлі Віцебска
Гом. р. —	У наваколлі Гомеля
Гродз. р. —	У наваколлі Гродна
Зах.-бран. р. —	Заходняя Браншчына (Расія)
Латгал. р. —	Латгальскі рэгіён
Маг. р. —	Магілёўскі рэгіён
Мін. р. —	Мінскі рэгіён
пал. р. —	палескі рэгіён
Паням. р. —	Панямонне
паўдн. р. —	паўднёвы рэгіён
паўн. р. —	паўночны рэгіён
Слуц. р. —	Слуцкі рэгіён
Смален. р. —	Смаленскі рэгіён
усх.-маг. р. —	усходнемагілёўскі рэгіён
усх.-пал. р. —	усходнепалескі рэгіён
Чэрв. р. —	Чэрвенскі рэгіён

ІНШЫЯ СКАРАЧЭННІ

адзінк. —	адзінкавае
адм. —	адмоўнае
дзіц. —	дзіцячае
ж. —	жаночы род
зак. —	закончанае трыванне
зб. —	зборнае
зневаж. —	зневажальнае
іран. —	іранічнае
ласк. —	ласкальнае
м. —	мужчынскі род
метаф. —	метафарычнае
мн. —	множны лік
мясц. —	мясцовае
н. —	ніякі род
незак. —	незакончанае трыванне
павеліч. —	павелічальнае
павел.-адм. —	павелічальна-адмоўнае
памянш. —	памяншальнае
памянш.-ласк. —	памяншальна-ласкальнае
прым. —	прыметнік
фалькл. —	фальклорнае
экспр. —	экспрэсіўнае

НАЗВЫ РАЁНАЎ

Акц. — Акцябрскі	Верхнядзв. — Верхнядзвінскі
Арш. — Аршанскі	Ветк. — Веткаўскі
Асіп. — Асіповіцкі	Віл. — Вілейскі
Астр. — Астравецкі	Віц. — Віцебскі
Ашм. — Ашмянскі	Воран. — Воранаўскі
Бабр. — Бабруйскі	Ганц. — Ганцавіцкі
Бар. — Баранавіцкі	Гарад. — Гарадоцкі
Барыс. — Барысаўскі	Гл. — Глускі
Бераст. — Бераставіцкі	Глыб. — Глыбоцкі
Беш. — Бешанковіцкі	Гом. — Гомельскі
Браг. — Брагінскі	Гор. — Горацкі
Брасл. — Браслаўскі	Гродз. — Гродзенскі
Брэсц. — Брэсцкі	Дзярж. — Дзяржынскі
Буда-Каш. — Буда-Кашалёўскі	Дзятл. — Дзятлаўскі
Бых. — Быхаўскі	Добр. — Добрушскі
Бял. — Бялыніцкі	Докш. — Докшыцкі
Бяроз. — Бярозаўскі	Драг. — Драгічынскі
Бярэз. — Бярэзінскі	Дрыб. — Дрыбінскі

Валож. — Валожынскі
Ваўк. — Ваўкавыскі
Ельск. — Ельскі
Жаб. — Жабінскаўскі
Жлоб. — Жлобінскі
Жытк. — Жыткавіцкі
Зэльв. — Зэльвенскі
Іван. — Іванаўскі
Івац. — Івацэвіцкі
Івян. — Івянецкі
Іўеў. — Іўеўскі
Калінк. — Калінкавіцкі
Кам. — Камянецкі
Капат. — Капаткевіцкі
Капыл. — Капыльскі
Карм. — Кармянскі
Карэл. — Карэліцкі
Касц. — Касцюковіцкі
Кір. — Кіраўскі
Клецк. — Клецкі
Клім. — Клімавіцкі
Кліч. — Клічаўскі
Кобр. — Кобрынскі
Краснап. — Краснапольскі
Круп. — Крупскі
Крыч. — Крычаўскі
Лаг. — Лагойскі
Лельч. — Лельчыцкі
Леп. — Лепельскі
Лёзн. — Лёзненскі
Лід. — Лідскі
Лоеў. — Лоеўскі
Лун. — Лунінецкі
Люб. — Любанскі
Лях. — Ляхавіцкі
Маг. — Магілёўскі
Маз. — Мазырскі
Маладз. — Маладзечанскі
Малар. — Маларыцкі
Маст. — Маствоўскі
Мёр. — Мёрскі
Мін. — Мінскі

Дубр. — Дубровенскі
Кругл. — Круглянскі
Мсцісл. — Мсціслаўскі
Мядз. — Мядзельскі
Навагр. — Навагрудскі
Нараўл. — Нараўлянскі
Нясв. — Нясвіжскі
Паст. — Пастаўскі
Петр. — Петрыкаўскі
Пін. — Пінскі
Пол. — Полацкі
Пруж. — Пружанскі
Пух. — Пухавіцкі
Раг. — Рагачоўскі
Рас. — Расонскі
Рэч. — Рэчыцкі
Саліг. — Салігорскі
Светлагор. — Светлагорскі
Свісл. — Свіслацкі
Сен. — Сенненскі
Слаўг. — Слаўгарадскі
Слон. — Слоні́мскі
Слуц. — Слуцкі
Смал. — Смалевіцкі
Смарг. — Смаргонскі
Старадарож. — Старадарожскі
Стаўб. — Стаўбцоўскі
Стол. — Столінскі
Тал. — Талачынскі
Уздз. — Уздзенскі
Ушацк. — Ушацкі
Хойн. — Хойніцкі
Хоц. — Хоці́мскі
Чав. — Чавускі
Чач. — Чачэ́рскі
Чэрв. — Чэрвеньскі
Чэрык. — Чэрыкаўскі
Шарк. — Шаркаўшчынскі
Шкл. — Шклоўскі
Шум. — Шумі́лінскі
Шчуч. — Шчучынскі

1. АГУЛЬНЫЯ НАЗВЫ ГРУП ЛЮДЗЕЙ

Басякі, бедныя людзі

басата зб. ж. — Віл., Зах.-бран. р. (СЦБ, Растаргуеў), *басатва* зб. ж. — Віц. р., Чэрв. р. (Станкевіч), *басато́рыя* зб. ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *басо́та* зб. ж. — Віц. р., Чэрв. р., Драг., Стол., Зах.-бран. р. (ТС, Растаргуеў, Станкевіч, Мат. апыт.), *бе́дны* прым. м. — агульн. (Станкевіч, Мат. апыт.), *гало́та* зб. ж. — Кам., Стол. (ТС, ЖНС, Насовіч), *галытва́* зб. ж. — Чав. (НС), *галыты́р* м. — Мсцісл. (Юрчанка), *голь* зб. м. — мясц. (Насовіч), *мізе́рыя* зб. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў).

Госці

бясéдачка ж. — Брасл. (НС), *го́сці* мн. — агульн. (СЦБ, Мат. апыт.), *чэсь* ж. — Пух. (3 нар.сл.).

Грамада, грамадства

во́бчаства н., *о́бчаства* н. — Жытк., Гом. р. (ТС, НЛГ), *грама́да* ж. — мясц. (Насовіч), *грамада́* ж. — мясц. (Станкевіч); *грумада́* ж. — Сморг. (Станкевіч), *грама́дства* ж. — мясц. (Станкевіч), *мір* м. — Стол., Жытк. (ТС), *міро́та* ж. — Жытк. (ТС).

Група людзей, гурт, натоўп

абла́ва ж. — Уздз. (Мат. мін.-мал.), *арáва* ж. — Жытк., Гом. (ТС, Н. сл-сць), *балага́н* м. — Стол. (ТС), *бу́рса* ж. — Стаўб. (Мат. мін.-мал.), *вя́тня* ж. — Мёр. (НС), *га́вяда* ж. — Ушацк. (НС), *га́муз* м. — Мсцісл. (Юрчанка, Станкевіч), *гане́йка* ж. — Лоеў. (Янкова), *гарміда́р* м. — Барыс. (Мат. мін.-мал.), *го́рба*

ж. – Свісл. (Шаталава), *грама́да* ж. – Чэрв. р., Смarg., Гродз., Жытк. (ТС, Цыхун, Станкевіч), *грамада́* ж. – Лаг., Бяроз., Лоеў. (Насовіч, Варлыга, Янкова, Шаталава), *груд* м. – Віц. р., Мсцісл. (Станкевіч), *грума́да* ж. – Гродз. (Цыхун), *грумада́* ж. – Зэльв. (Сцяцко), *гу́жолка* ж. 'гурт'. – Люб. (Н. сл-сць), *гу́ра* ж. – Пін., Стол., Жытк. (ТС, Шаталава), *гу́рба́* ж. – Зах.-бран. р. (Станкевіч), *гу́рбачка* ж. 'невялікі натоўп' – мясц. (Станкевіч), *гу́рма́* ж. – Лаг., Смален. р., Зах.-бран. р. (Станкевіч), *гурт* м. – Лаг., Буда-Каш., Стол., Жытк., Маз. (Варлыга, ТС, ГЧ), *збор* м. – мясц. (Насовіч), *збо́рня* ж. – Саліг. (Н. сл-сць), *кага́л* м. – Мядз., Чач., Лоеў. (СЦБ, Янкова, Насовіч, Мат. апыт.), *караго́д* м. – Смален. р. (Станкевіч), *качагу́ра* ж., *кучугу́ра* ж. – Жытк. (ТС), *ключ* м. – Лоеў. (Янкова), *ку́на* ж. – Стол., Жытк. (ТС, Насовіч), *ку́пка* ж. – Стол., Жытк. (ТС), *куча* ж., *кучка* ж. – Чач., Лоеў. (Янкова, Мат. апыт.), *мардва́* ж. 'шумнае зборышча' – мясц. (Насовіч), *набро́д* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *наро́дзішча* н. – Мсцісл. (Юрчанка), *нато́ўп* м. – Лаг. (Варлыга), *пло́йма* ж. – Лаг., Ветк., Драг. (Варлыга, Мат. Гом., Станкевіч, Мат. апыт.), *ру́йца* ж. 'гурт'. – Кам. (ЖС), *свет* зб. м. 'вялікая колькасць людзей' – Мсцісл. (Юрчанка), *субо́р* – Маст. (НС), *су́тарма* ж. 'вялікая колькасць людзей' – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *таба́ла* ж. – Дзярж. (НС), *таўпа́* ж. – Зах.-бран. р. (Насовіч, Растаргуеў); *талта́* ж. – Лоеў. (Янкова), *ту́быль* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *ці́жба* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *чакі́рда́* ж. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *чат* м. – Мсцісл. (ЛАБНГ), *ча́та* ж., *ча́ты* мн. – Лельч., Нараўл., Лоеў., Браг. (ЛАБНГ, Кучук).

Група людзей у танцы

караго́д м. – Лаг. (Варлыга), *ко́ла* н. – Стол. (ТС), *круг* м. – Драг. (Мат. апыт.), *тано́к* м. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў).

Групы людзей, якія знаходзяцца на нізкай ступені развіцця

дзікары́ мн. – Кобр., Драг. (Мат. апыт.), *дзікія* прым. мн. – Лун. (Мат. апыт.); *дзікі* прым. м. Смarg. (Станкевіч), *першабу́тныя* мн. 'людзі, якія жылі даўней' – Жытк. (ТС).

Дзеці

агульныя назвы дзяцей: *басата́* зб. ж. 'хлапчукі-свавольнікі, што чыняць шкоду' – Уздз. (СЦБ), *блазната́* зб. ж. – Віц. р., Лід. (Каспяровіч, СПЗБ), *блазнота́* зб. ж. – мясц. (Насовіч), *бубначы́* мн. – Зэльв. (Сцяцко), *гайня́* зб. ж. 'дзеці-свавольнікі' – Уздз. (Мат. мін.-мал.), *дзётвара́* ж. зб. – Стол. (ТС), *дзётухны́* мн. – Лаг. (Варлыга), *дзэ́ці* мн. – агульн. (ГЧ, Станкевіч, Мат. апыт.), *дзятва́* зб. ж. – Сморг., Гом. р., Смален. р. (НЛГ, Насовіч, Станкевіч, Дабравольскі), *дзяці́нства́* зб. н. – Лаг. (Мат. мін.-мал., СЦБ), *дзяццё́* зб. н. – Жытк. (ТС), *драбната́* зб. ж. – Зах.-бран. р. (Насовіч, Растаргуеў), *драбязá* зб. ж. – Сморг., Лаг. (Насовіч, Станкевіч), *жамяра́* зб. ж. – Віл. (ЖС), *жамярва́* зб. ж. – Зэльв. (Сцяцко), *жэ́мяць* зб. ж. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *канарэ́зь* зб. ж. 'хлапчукі-свавольнікі' – Мсцісл. (Юрчанка), *лятуны́* мн. 'хлопцы-аднагодкі, падлеткі' – Уздз. (Мат. мін.-мал.), *малéнства́* н. 'маленькае, ласкавае дзіця' – Кам. (ЖНС, Насовіч), *малéча* зб. ж. – мясц. (Насовіч), *малі́га́* зб. ж. 'падлеткі' – Уздз. (СЦБ), *мальгва́* зб. ж. – Слаўг. (Н. сл.-сць), *мальгвéча* зб. ж. – Слаўг. (Н. сл.-сць), *марда́* зб. ж. 'свавольнікі, крыкуны' – мясц. (Насовіч), *мілюзгéча* зб. ж. – Слаўг. (Н. сл.-сць), *мілюзня́* зб. ж. – Слаўг. (Н. сл.-сць), *неўдале́* зб. н., *неўда́ль* зб. ж. 'няўдалыя дзеці' – Мсцісл. (Юрчанка), *плéвень* зб. ж. 'пра дзяцей, якія аб'ядаюць сады' – Стол., Жытк. (ТС), *раб́ята́* мн. – Смален. р. (Дабравольскі), *чэ́кар* зб. ж. – Лаг. (Варлыга), *чэ́ляць* зб. ж. – Пух. (З нар. сл.), *шэ́карадзь* зб. ж. – Мсцісл. (З нар. сл., Мат. апыт.), *ю́рдыка* зб. ж. 'група гарэзлівых дзяцей' – Дзятл. (ЖС).

Дзяўчаты

дзэ́ўкі мн. – асн. мас. г. (Мат. апыт.), *дзяўкі́* мн. – зах.-пал. г. (Мат. апыт.), *дзяўча́ты* мн. – агульн. (ГЧ, Мат. апыт.), *дзяво́ства* зб. 'шмат дзяўчат' – Люб. (ЖС), *шару́йка* зб. ж. 'зборышча дзяўчат на вуліцы' – Валож. (ЖС).

Зборышча, згуртаванне людзей

ачата ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *братчыны* мн. — мясц. (Насовіч), *бра́цце* зб. н. — мясц. (Насовіч), *гамарня* ж. 'шумнае зборышча' — Браг. (З нар. сл.), *гамэрня* ж. — Мёр. (НС), *гурба́* ж. — Зах.-бран. р. (Станкевіч), *дружы́на* ж. — Зэльв. (Сцяцко), *забра́нне* н. — мясц. (Насовіч), *кага́л* м. — Мядз., Раг., Зах.-бран. р. (СЦБ, Мат. дыял. сл., Растаргуеў), *ко́ла* н. — Стол. (ТС), *пае́зд* м. 'пры выкананні пастаўленай задачы' — мясц. (Насовіч), *па́чка* ж. — Стол., Жытк. (ТС), *плóйма* ж. — Пух. (Мат. мін.-мал.), *субарні́ца* ж. — Мёр. (НС), *субо́р* м. — Маст. (НС).

Жанчыны

ба́бы мн. — Слаўг. (ГЧ), *бабы́* мн. — зах.-пал. г. (Мат. апыт.), *жанкі́* мн. — Стол. (Мат. апыт.), *скудзельні́цы* мн. 'зборышча жанчын пры прадзенні' — Карэл. (ЖНС).

Кампанія

бу́рса ж. — Стаўб. (СЦБ), *бясéда* ж. 'звычайна ў застоллі' — агульн. (ЛАБНГ, Янкова), *вал* м. 'кампанія, зборышча' — Чач. (Мат. апыт.), *ва́лка* ж. — Лоеў. (Янкова), *гаўгали́ца* ж. — Лоеў. (Янкова), *гра́нда* ж. — Зэльв. (ЖС), *дрэ́йма* ж. — Зэльв. (Сцяцко), *кампані́я* ж. — Мсцісл., Гл. (Юрчанка, Янкоўскі), *канпа́нія* ж. — Слаўг. (ГЧ), *кумпа́нія* ж., *кунпа́нія* ж. — Чачэрск. (Насовіч, Мат. апыт.), *надоб'е* н. 'у застоллі' — Чэрв., Кір. (ЛАБНГ), *патрэ́ба* ж. 'у застоллі' — Ушац., Мядз., Валож., Віл., Круп., Дзятл., Слон., Краснап., Хоц., Гл., Гом., Добр. (ЛАБНГ), *сві́та* ж. — Стол. (ТС), *тавары́ства* н. — Уздз. (Мат. мін.-мал.), *хеўра* ж. — Стол. (ТС), *хэўра* ж. — Пух. (Мат. мін.-мал.).

Людзі наогул, народ

люд зб. м. — Слаўг., Чач., Драг., Маз., Лоеў., Смален. р. (Насовіч, Дабравольскі, Янкова, ГЧ, Мат. апыт.), *лю́дзі* м. —

агульн. (ГЧ, Дабравольскі, Мат. апыт), *людзіна* ж. 'чалавек' – Кобр., Драг., Лоеў. (Янкова, Мат. апыт.), *людко́ве* мн. – Гродз. (Мат. Гродз.), *лю́днасьць* ж. – мясц. (Насовіч), *лю́дства* зб. н. – мясц. (Насовіч), *мір* зб. м. – Пух., Светлагор., Чач., Драг., Лоеў. (НС, Янкова, Мат. Гом., Мат. апыт.), *наро́д* зб. н. – агульн. (ТС, ГЧ, Мат. апыт.).

Моладзь

гавель ж. – Гродз. (ЖНС), *маладзёж* ж. – Уздз., Стол. (Мат. мін.-мал., ТС), *маладзёжа* ж. – Жытк., Хойн. (ТС, Мат. Гом.), *маладзёж* ж. – Зэльв. (Сцяцко), *маладзяж* ж. – Лаг., Віл., Валож. (СЦБ, Варлыга), *маладняк* зб. м. – Пух., Стаўб., Драг. (СЦБ, Мат. мін.-мал., Мат. апыт.), *маладыя* мн. – агульн. (Янкоўскі, ГЧ, Мат. апыт.), *мо́ладзеж* зб. ж. – Мсцісл., Зах.-бран. р., (Юрчанка, Растаргуеў), *мо́ладзь* ж. – Мясц. (Насовіч), *слімянін* зб. н. 'маладыя здаровыя дужыя людзі' – Мсцісл. (Юрчанка).

Мужчыны

мужчы́ны мн. – агульн. (Мат. апыт.), *мужыкі́* мн. – агульн. (Мат. апыт.), *чалавякі́* мн. – Драг. (Мат. апыт.).

Нягоднікі, мязотнікі

барбасня́ зб. ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *благата́* зб. ж. – Гл. (Н. сл.-сьц), *бруд* м. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *гадаўё* зб. н. – Лаг., Чэрв. р. (Варлыга, Шатэрнік, Станкевіч), *жы́льбія* зб. ж. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *зброд* зб. м. – мясц. (Насовіч), *на́талач* зб. ж. – мясц. (Насовіч), *нека́янства* зб. н. – Мсцісл. (Юрчанка), *не́чысьць* зб. ж. – Жытк. (ТС), *паганне́* зб. н., *паганства́* зб. н. 'зборышча інаверцаў' – мясц. (Насовіч), *партаччо́* зб. н. – мясц. (Насовіч), *паску́дства* зб. н. – мясц. (Насовіч), *плюга́ўства* зб. н. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *по́гань* зб. ж. – мясц. (Насовіч), *по́скудзь* зб. ж. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *сатанне́* зб. н. – мясц. (Насовіч), *свалата́* зб. ж. – Жытк. (ТС), *су́талач* зб. ж. –

мясц. (Насовіч), *чартаўё* зб. н. — мясц. (Насовіч), *шалудзі* мн. — Пух. (СПЗБ), *шкарэдзь* зб. ж. — мясц. (Насовіч).

Продкі

бацькі мн. — Лоеў. (Янкова, Насовіч), *дзяды* мн. — агульн. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, Янкова, Насовіч, Станкевіч, Мат. апыт.), *прадзеды* мн. — большая частка тэрыторыі Беларусі; у паўднёва-ўсходняй частцы спарадычна (ЛАБНГ), *прапрады* мн. — Светлагор. (ЛАБНГ), *прародзікі* мн. — Гродз. (Сл. Гродз.), *прашчур* м. — Лаг. (СПЗБ), *продкі* мн., *продак* м. — Барыс., Кругл., Шкл., Слуц., Бял., Краснап., Хоц., Слон., Лун., Жытк., Рэч., Лоеў., Лельч., Ельск. (ЛАБНГ, Янкова, ЖНШС, Насовіч), *прэды* мн., *прэдак* м. — паўдн.-усх. з., спарадычна зах.-пал. г., Шарк., Ушацк., Арш., Навагр., Карэл., Чэрв., Драг., Стол., Жытк. (ЛАБНГ, ТС, Мат. апыт.).

Радня, род

атчыннік м. 'нашчадак па бацьку' — мясц. (Насовіч), *грунт* м. 'род, племя, народ' — Пух. (ЖС), *завадзь* ж. — Стаўб. (СЦБ), *злажэньне* н. — Гом. р. (НЛГ), *кагал* м. — Стол., Жытк. (ТС, Н. сл-сць), *кагалю* н. — Лун., Стол., Жытк. (ЛАБНГ, ТС, Мат. Гом.), *кагальства* н. — Мазыр. (ГЧ), *калена* н. — Чач., Лоеў. (Янкова, Мат. апыт.), *кодла* н. — Бялын., Люб., Светлаг., Жлоб., Чач., Карм., Драг., Лун., Стол., Жытк., Маз., Зах.-бран. р. (ТС, Мат. Гом., ЖС, 3 нар. сл., Яўсееў, Рас-таргуеў), *краўнякі* мн. — Вілен. р. (СПЗБ), *кроў* м. 'карані роду' — мясц. (Насовіч), *кроўныя* мн. — Ушацк., Тал., Клім. (ЛАБНГ), *крэўныя* мн. — Шарк., Астр., Тал., Клім., Асіп., Нясв., Маз., Лельч. (ЛАБНГ), *крэўшчына* ж. — Стол. (ТС), *кудла* н. — Лаг. (Варлыга), *куст* м. — Лельч. (ЛАБНГ), *на-слёддзе* н. — мясц. (Насовіч), *наследнікі* мн. — Ваўк., Старадарож. (ЛАБНГ), *насленнікі* мн. — Круп. (ЛАБНГ), *наследства* н. — Навагр., Уздз., Добр. (ЛАБНГ), *нашчады* мн. — Маст., Слон. (ЛАБНГ), *нашы* мн. — Чэрв. р., Віл. (СЦБ, Шатэрнік), *падворня* ж. — Стол. (ТС), *падножжа* н. — Жытк. (ТС), *пакаленне* н. — Воран., Раг., Чэрык., Касц., Брэсцк.,

Кам., Кобр., Драг., Смален. р. (ЛАБНГ, Дабравольскі, Мат. апыт.), *парадня* ж. – Стол. (ТС), *паро́ддзе* н. – Мсцісл. (Юрчанка), *паро́дня* ж. – Стол. (ТС, Кучук), *насле́дак* м. – мясц. (Насовіч), *пато́мкі* мн. – паўн.-усх. д, спарадычна цэнтр. з., зах.-пал. г., цэнтральная частка палес. р. (ЛАБНГ), *пато́мства* н. – агульн. (ЛАБНГ, ТС, ГЧ), *плэме* н. – Стол. (ТС, Насовіч), *плэмень* м. – Стол. (ТС), *плэмя* н. – Слон., Стаўб., Буда-Каш., Ветк., Гом., Браг. (Мат. мін.-мал., Мат. Гродз., Мат. Гом., Станкевіч), *плэмянства* н. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *племяўство́* н. – Стол. (ТС), *плы́нне* н., *плымне* н. – Драг. (Мат. апыт.), *пямёнства* н. – Стол., Жытк. (ТС), *по́вад* м. – Стол. (ТС), *пра́ўнукі* мн. – Віц., Паст., Верхнядзв., Светлагор., Брэсц., Драг. (ЛАБНГ), *пра́шчур*ы мн. – Маз. (ЛАБНГ), *прыро́д* м. – Жытк. (ТС), *прыро́да* ж. – Ушацк., Стол., Жытк. (ЛАБНГ, ТС), *прыро́ддзе* зб. н. – Мсцісл., Чач. (Юрчанка, ЖС), *радакі* мн. – Драг. (ЛАБНГ), *радзё́нка* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *радзі́вы* прым. м. 'добрага роду' – Валож. (ЖС), *радзі́ма* ж. – Чэрв. р., Валож., Клім. (ЛАБНГ, Шатэ́рнік), *радзі́на* ж. – агульн. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, НЛГ, Мат. Гродз., Мат. Гом., ЖС, Н. сл-сць, Насовіч, Варлыга, Дабравольскі, Растаргуеў, Янкова, Станкевіч, Мат. апыт.), *ра́дныя* мн. – Дзятл. (ЛАБНГ), *ра́дня* ж. – агульн. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, ГЧ, Шатэ́рнік, Каспяровіч, Варлыга, Дабравольскі, Станкевіч, Мат. апыт.), *ра́дство́* н., *ра́ство́* н. – Тал., Дзятл., Слуц. (ЛАБНГ), *ро́д* м. – агульн. (ЛАБНГ, ТС, ГЧ, Насовіч, Янкова, Кучук, Станкевіч, Мат. апыт.), *ро́дзі́на* ж. – Віц. р., Валож., Ушацк., Глыб., Барыс., Валож., Ганц., Лун., Смален. р. (ЛАБНГ, Каспяровіч, Насовіч, Дабравольскі, Мат. мін.-мал., Станкевіч), *ро́дзічы* мн. – агульн., акрамя паўн. усходу (ЛАБНГ, Растаргуеў), *ро́дзі́шча* н. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *ро́дны* прым. м. – Мсцісл. Юрчанка, *ро́дныя* мн., *ро́дны* прым. м. – Паст., Ушацк., Кругл., Іўеў., Стаўб., Івац., Кобр., Хойн., Брагін. (ЛАБНГ, ГЧ), *ро́дня* ж. – Уздз. (Мат. мін.-мал.), *ро́дства* н. – Брасл., Кам., Стол., Жытк. (ЛАБНГ, ТС), *ро́дсцві́ннікі* мн., *ро́дсцві́ннік* м. – Арш., Слаўг. (ЛАБНГ, ГЧ), *сва́е* мн. – Ушац., Тал., Клім., Слаўг., спарадычна паўн.-зах. з. і паўдн. р. (ЛАБНГ, ГЧ), *сваі́на* ж. – Лоеў. (Янкова), *свайство́* н. – Ушацк.,

Мсцісл., Стол., Жытк. (ЛАБНГ, ТС, Юрчанка), *сваякі* мн., *сваяк* м. — Чэрв. р., Саліг., Гом., Малар. (ЛАБНГ, Шатэрнік), *сваяўство́* зб. н. — Чэрв. р., Уздз., Гл. (Мат. мін.-мал., Шатэрнік, Янкоўскі, Станкевіч), *свойства* н. — Гом. р. (НЛГ), *сёмя* н. — Мсцісл. (Юрчанка, Насовіч), *сму́г* м. — Стол. (ТС), *сраство́* н. — Ушацк., Беш., Тал., Лёзн., Бярэз., Рэч., Ветк. (ЛАБНГ), *срoдзічы* мн. — Клім., Жытк., Смален. р. (ЛАБНГ, ТС, Дабравольскі), *срoдства* н., *срoства* н. — Чэрв., Мсцісл., Бых., Гл., Чач., Калінк., Лоеў., Брагін. (ЛАБНГ, ГЧ, Юрчанка, Янкова, Янкоўскі, Мат. Маг., Мат. апыт.), *срoдстве́* зб. н. — Смален. р. (Дабравольскі), *срoсцвеннікі* мн. — Віц., Арш., Лід. (ЛАБНГ), *уро́д* м. — Жытк. (ТС), *фамілія* ж. — Воран., Шчуч. (Мат. Гродз., 3 нар. сл.), *ча́да* н. — Стол., Лельч. (ТС, Кучук).

Талака, узаемадапамога

талака́ ж. — Стол., Жытк., Зах.-бран. р. (ТС, Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч), *то́лака* ж. — Стол., Жытк. (ТС).

Хлопцы

хляпáты мн. 'хлопчыкі' — мясц. (Насовіч), *хло́пцы* мн. — агульн., акрамя Падзвіння (ЛАБНГ), *ма́льцы* мн. — Падзвінне (ЛАБНГ).

Чарада дзяцей

ара́ва зб. ж. — Зах.-бран. р. (Рстаргуеў), *арда́* зб. ж. — Зах.-бран. р. (Рстаргуеў), *ва́жгар* зб. м. — Віц. р. (Каспяровіч), *га́вяды* зб. ж. — Ушацк. (НС), *га́йня* зб. ж. — Уздз., Стаўб. (СЦБ), *гала́чва* зб. ж. — Бяроз. (ЛАБНГ), *гандля́* зб. ж. — Уздз., Стаўб. (СЦБ), *гання́* зб. ж. — Уздз., Стаўб. (СЦБ), *драбна́та* зб. ж. — Зах.-бран. р. (Рстаргуеў), *жу́рма* зб. ж. — Віл., Чэрв., Светлагор. (ЛАБНГ), *плен* зб. м. — Зах.-бран. р. (Рстаргуеў), *плóйма* зб. ж. — Зах.-бран. р. (Рстаргуеў), *пу́плы* мн. — Віц. р. (Каспяровіч, Станкевіч), *ру́іна* зб. ж. — Краснап. (ЛАБНГ), *руя́* зб. ж. — Шчуч., Старадарож., Лун., Пін., Стол., Жытк., Маз. (ЛАБНГ, ТС), *сара́на* зб. ж. — Лоеў. (Янкова), *чамя́рва* зб. ж. — Гом. р. (НЛГ), *ча́кер* зб. м. — Лоеў. (Янкова).

2. НАЗВИ ЧАЛАВЕКА ПА ЎЗРОСТУ І ПОЛУ

Дзіця

Малалетні хлопчык або дзяўчынка ад нараджэння да падлеткавага ўзросту.

дзіця н., *дзіцятачка* н. памянш., *дзэці* мн. – агульн., акрамя віц.-маг. г., спарадычна зах.-пал. г., Вілен. р., Смален. р. (ДАБМ, ТС, СПЗБ, ГЧ, Мат. Гродз., Мат. Гом., Мат. дыял. сл., Бялькевіч, Дабравольскі, Янкова, Цыхун, Юрчанка, Янкоўскі), *дзіця* н. – спарадычна ўсх.-пал. р. (ДАБМ), *дзіцятка* н. – спарадычна паўдн.-зах. д., Віц., Круп., Віл., Беластоц. р., Зах.-бран. р. (ДАБМ, СПЗБ, ТС, ГЧ, Шатэрнік, Янкова, Янкоўскі, Растаргуеў), *дзіцятка* н. – Маз., Смален. р. (ГЧ, Дабравольскі), *дзэцятка* н. – Стол. (ТС), *дзіцё* н. – спарадычна агульн., Смален. р., Вілен. р. (ДАБМ, СПЗБ, СЦБ, Мат. Гом., Мат. мін.-мал., Дабравольскі, Станкевіч), *дзіцяня* н. – Жытк., Зэльв., усх.-маг. р. (СПЗБ, ТС, Бялькевіч), *дзіцянятка* н. памянш.-ласк. – Брасл., Шчуч., Ваўк. (СПЗБ), *дзіцянкó* н. памянш.-ласк. – Воран., Вілен. р. (СПЗБ), *дзіцяця* н. – Драг., Смален. р. (ДАБМ, Дабравольскі), *дзіцяценька* н. памянш. – Смален. р. (Дабравольскі), *дзіцятушка* н. памянш. – Гом. р., Смален. р. (НЛГ, Дабравольскі), *дзіцятухна* н. – усх.-маг. р., Смален. р. (Бялькевіч, Дабравольскі), *дзэтухна* н. – Віц. р., усх.-маг. р., Ваўк. (Бялькевіч, Каспяровіч, Мат. Гродз.), *дзіцёнак* м. – паўн. р., усх. з., акрамя ўсх.-пал. р., Смален. р., Зах.-бран. р. (ДАБМ, СЦБ, ГЧ, Мат. Гом., Бялькевіч, Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў, Юрчанка, Мат. апыт.), *дзіцянё* н. – Лаг., Мін., Чэрв., Воран., Слон. (ДАБМ, Варлыга, Шатэрнік). *дзётка* м. і ж. памянш., *дзётачка* м. і ж. памянш. –

Віц. р., усх.-маг. р. (Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч, Бяльке-
 віч), *дзеткі* м. і ж. – Стол., Жытк. (ТС), *дзіця́к* м., *дзіця́кі* мн. –
 Карэл., Вілен. р. (СПЗБ, Мат. Гродз.), *дзяці́на* ж. – зах.-пал. г.,
 Лоеў. (СПЗБ, ДСБ, ЖНШС, Янкова), *дзяці́ска* н. – Слон.,
 Шчуч. (СПЗБ, ЖНШС), *дзёці́ска* н. – Ваўк. (СПЗБ), *дзяці́шча*
 н. пагардл. – Стол. (ТС), *дзіця́цішча* н. пагардл. – Смален. р.
 (Дабравольскі), *дзятва́* н. зб. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *дзетва-
 ры́шча* н. зб. – Мсцісл. (Юрчанка), *рабё́нак* м. – Брасл.,
 Паст., Мёр., Лоеў., Латгал. р. (ДАБМ, СПЗБ, Янкова), *рабя-
 цё́нак* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *рабё́шка* м. і ж. – Сма-
 лен. р. (Дабравольскі), *рабё́шак* м. – Віц. р. (Каспяровіч),
малы́ м. – Гродз., усх.-пал. р., Смален. р. (Мат. Гом.,
 Дабравольскі, Насовіч, Цыхун), *мало́е* н. – Гл., Зах.-бран. р.
 (Насовіч, Растаргуеў, Янкоўскі), *маладзё́нец* м. – Калінк.
 (Мат. Гом.), *малы́ш* м. – мясц. (Насовіч), *ча́да* н. – Стол., Жытк.
 (ТС), *чаду́лька* н. – Віц. р. (Каспяровіч), *ча́джка* м. і ж. – мясц.
 (Насовіч), *плодзь* ж. – Гом. р. (НЛГ), *ля́лька* ж. – Мсцісл.,
 Зах.-бран. р. (Растаргуеў, Юрчанка), *ля́ля* ж., *ля́лечка* ж. па-
 мянш. – Віц., Сморг., Зэльв., Мсцісл., Смален. р. (Дабра-
 вольскі, Станкевіч, Сцяцко, Юрчанка), *паўша́бэ́лак* м. – Леп.
 (ЖНШС), *лю́ба* ж. 'добрае дзіця' – Смален. р. (Дабраволь-
 скі), *наваро́ждзены* прым.'нованароджанае дзіця' – Зах.-
 бран. р. (Растаргуеў), *склязнё́нак* м. 'нованароджанае неда-
 развітае дзіця' – Гор. (Мат. Маг.), *сі́галэ́так* м. 'дзіця, на-
 роджанае сёлета' – Ушацк. (ЛАБНГ), *баба́й* м. 'дзіця, наро-
 джанае ля печы, калі маці паліла печ' – Паст. (СПЗБ), *ба́біч*
 м. 'дзіця, народжанае бабай-павітухай' – Навагр., Чэрв., Стол.,
 Жытк. (ТС, Мат. Гродз., Станкевіч), *байчу́к* м. 'дзіця, якое
 бабіла бабка' – Воран. (Мат. Гродз.); **зусім маленькае дзіця,**
немаўля: *дзеця́нэ* н., *дзеця́нэтка* н. памянш. – Сморг. (Стан-
 кевіч), *маладзё́нец* м., *младзё́нец* м. – Смален. р. (Дабраволь-
 скі, Станкевіч), *малю́шачка* ж. ласк. – Гом. р. (НЛГ, Мат.
 апыт.), *апоўзлі́к* – Леп. (ЖНШС), *крыксу́н* м. жарт., *крыксу-
 нёк* м. жарт. – Смален. р. (Дабравольскі), *курда́йка* м. і ж.
 'дзіця, якое вучыцца гаварыць' – Бял. (Яўсееў), *нямо́й* м.,
нямя́цёлька м. і ж., *не́мчык* м., *нема́чка* ж. 'дзіця, якое не
 ўмее гаварыць' – Смален. р. (Дабравольскі); **грудное дзіця:**
гру́дняк м., *гру́днячо́к* м. памянш. – Мсцісл. (Юрчанка),

цмактун м., цмактунок м. памянш., цмактунчык м. памянш., цмактунница ж., цмактуха ж., цмактушка ж. памянш. – Мсцісл. (Юрчанка), смактун м. – Іўеў. (СПЗБ), ссáн-нік м., ссáнница ж. – Мсцісл. (Юрчанка), малазён м. – Віц. р. (Федароўскі), дуда ж., дудлік м. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), дудоля ж., цыра ж. ласк. – Смален. р. (Дабравольскі), падсós м. 'дзіця, якога маці хутка адлучыць ад грудзей' – Смален. р. (Дабравольскі, Насовіч), балэшак м. 'дзіця некалькіх дзён ад роду' – Свісл. (Сл. Гродз.), пялюшкавы прым. 'які яшчэ ў пялёнках (пра дзіця)' – Дзятл. (Сл. Гродз.); **народжанае датэрмінова дзіця**: неданóсак м. і ж. – Чач., Стол. (ТС, Мат. апыт.), нявынасак м. – Гом. р. (НЛГ), скідыш м. – мясц. (Насовіч), няўпóрны прым. – Карэл., Гродз. (СПЗБ); **дзіця гадавога ўзросту**: гадун м., гадунóк м. памянш., гадунóчак м. памянш., гадунéц м. – Гл. (Янкоўскі), гадавік м., гадавічка ж. – мясц. (Насовіч), гадавалы прым. – Воран. (Мат. Гродз.); **маленькае дзіця**: малы м. – Гл., Чач., Хойн. (ГЧ, Янкоўскі), малы м. – Мсцісл., Чач., Смален. р. (ГЧ, Дабравольскі, Юрчанка), малéначкі прым. – Астр., Воран., Гродз., Вілен. р. (СПЗБ), мálка ж., малышка м. і ж. – мясц. (Насовіч), малюпáхтачка ж., мальгáвінка ж., мальгáвачка ж., мальгáўка ж., мальгvá ж. – Мсцісл. (Юрчанка), мальгá ж. зб. – Бял. (Яўсееў), маль ж. зб. – Жытк. (ТС), малéча ж. зборн. – Мсцісл., Зах.-бран. р. (Насовіч, Растаргуеў, Юрчанка), малéнства н. зб. – Стол. (ТС), мелюзгá ж. зб. – Смален. р. (Дабравольскі), малалéтак м. – Жытк. (ТС, Насовіч), бязлéтак м. – мясц. (Насовіч), недарóстак м. – Лоеў. (Янкова), драбязóк м. – мясц. (Насовіч), драбязь ж. зб. – Смален. р. (Дабравольскі), драбнатá ж. зб. – Чэрв. р. (Шатэрнік), драбнóта ж. зб. – Смален. р. (Дабравольскі), шкаруплáк м. перан. – Жытк. (ТС), крашыначка ж. перан. – Мсцісл. (Юрчанка), крóшка м. і ж. – Смален. р. (Дабравольскі), карантíш м. – Ветк. (Мат. Гом.), карандáш м. – Чэрв. (Мат. мін.-мал.), казяўка ж. перан. – Мядз. (СЦБ), машкарá ж. зб. – Смален. р. (Дабравольскі), жабелюха ж. – Жытк. (ТС), жэ́мяць ж. зб. – мясц. (Станкевіч), бубначы́ мн. – Смарг. (Сл. Гродз.), карапу́за м. і ж. – Бых. (ЛАБНГ), карапу́з м., карапу́зік м. памянш. –

Мсцісл. (Юрчанка), *кардуналь* м. эмац. – Карэл. (ЛАБНГ), *кержок* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *смаркач* м. – Віц. р., Чэрв. р. (Каспяровіч, Шатэрнік), *блэзён* м. – мясц. (Станкевіч, Насовіч), *блэзен* м., *блэзнёнак* м. памянш. – мясц. (Насовіч), *блэзні* мн. – Смален. р. (Дабравольскі), *блэзніок* м., *блэзнючок* м. памянш. – Віц. р. (Насовіч, Станкевіч), *блэзнота* ж. зб. – Чэрв. р., Сен., Смален. р. (Дабравольскі, Станкевіч), *галапунец* м. – Чэрв., Слон. (ЖНС, Станкевіч), *пуначка* ж. ласк., *пынка* ж. жарт. – Смален. р. (Дабравольскі), *завінятка* н. – Ваўк. (Сл. Гродз), *каролік* м. – Дзятл. (СПЗБ), *трапятун* м. – Ашм. (Мат. мін.-мал.), *бясшэ́тнік* м. 'малое дзіця без штаноў' – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *трыфунік* м. 'малое дзіця, якое не дабірае вагі да нормы' – Стаўб. (Мат. мін.-мал.); **падлетак**: *падлётак* м. – Ушацк., Слаўг., Зэльв., Чэрв., Гл., Навагр., Стол., Жытк., Лельч., Кір., Маз., Ельск. (ЛАБНГ, ТС, ГЧ, Мат. Гродз., Шатэрнік, Янкоўскі), *пóдлетак* м. – пал. р. (ЛАБНГ, ТС, Мат. Гом., ГЧ), *падлётак* м. – Віц. р., Бых. (ЛАБНГ, Каспяровіч), *падлётух* м. – Ветк. (Мат. Гом.), *падляту́ха* ж. – Гродз. (СРЛГ), *недалётак* м. – Гл. (Янкоўскі), *малалётка* ж. – Смарг., Вілен. р. (СПЗБ), *падрóстак* м. – паўдн.-усх. з., паўн.-зах. з., зах.-пал. г. (ЛАБНГ, ТС, СЦБ, Мат. Гродз., Мат. Гом., Янкоўскі), *пóдрастак* м. – Пух., Старадарож., Раг., Стол., Жытк. (ЛАБНГ, ТС, СЦБ), *падраста́к* м. – Вілен. р. (СПЗБ), *падуро́стак* м. – Верхнядзв., Ушацк., Докш., Арш., Мсцісл. (ЛАБНГ, СПЗБ, Юрчанка), *падуро́ста* м. і ж. – Смален. р. (Дабравольскі, Станкевіч), *падро́стыч* м. – Слон. (Мат. Гродз.), *пóдрасце́нь* м. – Гом. (Мат. Гом.), *недаро́стак* м. – Шкл., Пух., Добр., Пруж., Маз., Малар. (ЛАБНГ, Станкевіч), *недаро́слік* м. – Тал. (ЛАБНГ), *вы́растак* м. – Івац., Пін., Чач. (ЛАБНГ, ДСБ, ЖС), *выро́стак* м. – спарадычна зах.-пал. г., Глыб. (ЛАБНГ, СПЗБ, НС), *бальшу́н* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч, Насовіч), *падиша́рак* м. – Шчуч., Дзятл., Слон., Слуц. (ЛАБНГ, ЖНС, Н. сл.-сць), *падчачу́рак* м. – Мядз. (СЦБ), *падшыва́нец* м. – Чач. (Мат. апыт.), *атро́к* м. – Гом. р. (НЛГ), *пад'е́дак* м. 'дзіця, якое ўжо даволі з'ядае, але яшчэ не гадзіцца да работы' – Смален. р. (Дабравольскі); **апошняя дзіця ў сям'і**: *аскрэ́бак* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *паскрэ́бак* м. – Ашм.

(Сл. Гродз.), *падскрѣбак* м. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *пашкрѣ-
бач* м. – Малар. (ДСБ), *знѣсак* м. – Чэрв. (Шатэрнік).

Хлопчык, дзіця або падлетак мужчынскага полу:
хло́пчык м. – пераважна агульн., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч, Янкоўскі), *хло́пцык* м. – Гар. (ЛАБНГ), *пахло́пчык* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *хляпéц* м. – пераважна цэнтр. з., Слон., Зах.-бран. р., Смален. р. (ЛАБНГ, Дабравольскі, Растаргуеў, Станкевіч, Шатэрнік), *падхляпéц* м. – Гродз. р. (СРЛГ), *хляпéчык* м. – усх.-маг. р., Карм. (ЛАБНГ), *хляпча́к* м. – паўн.-зах. з., зах.-пал. г., усх.-пал. р., Гродз. р., Маг. р., Бых., Слаўг., Слуц. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, Мат. Гродз., ДСБ, ГЧ, ЖНшС, Сцяцко, Мат. апыт.), *хляпча́х* м. – Воран. (СПЗБ), *хляпчу́к* м. – спарадычна зах. з., спарадычна паўдн. р., Бярэз., Чэрв., Бял., Бых., Гл., Вілен. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. Гродз., ДСБ, Янкоўскі, Шатэрнік, Мат. апыт.), *хляпчу́к* м. – Кобр. (ЛАБНГ), *хляпчы́на* м., *хляпчы́нка* м. памянш. – Мсцісл. (Насовіч, Юрчанка), *хляпчо́нка* м., *хляпчано́к* м. – Мсцісл., Гом. (ЛАБНГ, Юрчанка), *хляпчанио́к* м. – Пін. (ЛАБНГ), *хляпчо́нак* м. – Мсцісл., Зах.-бран. р. (Растаргуеў, Юрчанка), *хляпчаня́* н. – Гл., Зэльв., Навагр., Жытк. (ЛАБНГ, Мат. Гродз., Янкоўскі), *хляпчаня́тка* н. – Слон., Бяроз., Гом. р. (ДСБ, ЖНС, НЛГ), *хляпчанё́* н. – Віл., Чэрв., Асіп. (ЛАБНГ, СПЗБ, Шатэрнік), *хляпчанё́нак* м. – Добр. (ЛАБНГ), *хляпчы́шка* м. – Мсцісл., Зах.-бран. р. (Растаргуеў, Юрчанка), *хляпчы́ска* н. – Шчуч., Зэльв. (СПЗБ, Мат. Гродз., Н. сл.-сць), *хляпчуга́н* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *хло́пец* м., *хляпéц* м., *хляпё́нак* м. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *хляп'я* н. – Маладз., Калінк., Лоеў., Зах.-бран. р. (СПЗБ, Мат. дыял. сл., Растаргуеў, Янкова), *ма́лец* м. – Віц. р., Чэрв. р., усх.-маг. р., Смален. р., Бял., Лун. (ЛАБНГ, Мат. Маг., Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч, Шатэрнік, Юрчанка, Яўсееў), *мальчаня́* н. – Верхнядзв., Брасл. (СПЗБ), *мальчаня́тка* н. – Пол. (ЛАБНГ), *мальчанё́нак* м. – Ушацк., Мёр., Круп. (ЛАБНГ), *мальчо́нак* м. – Верхнядзв., Брасл., Мёр., Ушацк., Мсцісл., Смален. р. (ЛАБНГ, Дабравольскі, Юрчанка), *мальчы́на* м., *мальчы́нка* м. памянш., *мальчо́нка* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *ма́льчык* м. – Астр., Латгал. р.,

Зах.-бран. р. (СПЗБ, Растаргуеў), *мальчышка* м. – усх.-маг. р., Верхнядзв. (ЛАБНГ, СПЗБ, Бялькевіч), *мальчук* м. – Ушацк., Беш. (ЛАБНГ, НС), *мальчу́га* м. павеліч. – Воран. (СПЗБ, Насовіч), *малы́* м. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *дзяцю́к* м. – Чэрв., Гл., Пін., Кобр., Малар. (ЛАБНГ, ДСБ, НЛ, Насовіч, Янкоўскі), *паца́н* м. – Леп., Лун., Жлоб., Браг. (ЛАБНГ), *падишыва́нец* м. – Гом. р., Уздз., Маладз., Лаг., Мядз. (СЦБ, НЛГ, Мат. апыт.), *падишыва́лец* м. – Гом. р. (НЛГ), *паца́нец* м. – Жытк. (ТС), *ке́йбал* м. іран. устар. – Гродз. (Цыхун), *стрынгаля́* н. – Маст. (Сл. Гродз.), *падишпа́рак* м. іран. – Ваўк. (Мат. Гродз.), *паўкавалёра* м. – Шчуч. (Сл. Гродз.), *кавалёр* м. 'хлопец-падлетак паміж 14 – 18 гадамі' – Кобр. (ЖНШС), *гіца́ль* м., *дубас* м. 'хлопец-пераростак' – Бял. (Яўсееў), *бальшыйн* 'большы хлопчык сярод іншых дзяцей' – Гл. (Янкоўскі), *верхалі́з* м. насм. 'хлопчык, які лазіць па дрэвах' – Чэрв. р. (Шатэрнік); **невялікі маленькі хлопчык**: *малю́так* м. – Мядз. (СЦБ), *бязьлётак* м. – мясц. (Станкевіч), *лёбусь* м. – Гродз. (Цыхун), *хо́хлік* м. – Стол. (ТС), *шкет* м., *шкрэд* – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *галапу́нец* м. жарт. – Бе-раст. (Сл. Гродз.); *бяспо́рташнік* м., *бясшто́нік* м. 'малы хлопчык, які яшчэ ходзіць без штаноў' – Віц. р. (Каспяровіч), *дзеўчачу́р* м., *дзеўчу́р* м. 'хлопчык, які паводзіць сябе як дзяўчынка' – Стол., Жытк. (ТС).

Дзяўчы́нка: *дзеўчы́нка* ж. – цэнтр. з., паўдн.-усх. з., Вілен. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, Станкевіч), *дзеўчы́нка* ж. – зах.-пал. г., спарадычна гродз.-бар. г., Тал., Пух., Саліг., Бабр., Калінк., Івац., Лях., Люб., Раг., Петр. (ЛАБНГ, СПЗБ), *дзеўчы́на* ж. – Саліг. (ЛАБНГ), *дзеўчо́нка* ж. – усх. з., акрамя ўсх.-маг. р. (ЛАБНГ), *дзеўчо́начка* ж., *дзеўчы́начка* ж., *дзеўчы́ніца* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *дзеўчы́нёнка* ж. – Ушацк. (ЛАБНГ), *дзеўчане́тка* ж. – Полац. (ЛАБНГ), *дзеўчы́нёха* ж. – Паст., Віл., Глыб., Мядз. (ЛАБНГ, СПЗБ), *дзеўчы́нёшка* ж. – Ушацк., Мёр., Верхнядзв. (ЛАБНГ), *дзеўча́ня* н., *дзеўчаня́тка* м. памянш. – Гл., Люб., Зэльв., Лельч. (ЛАБНГ, ЖНШС, Янкоўскі), *дзеўчане́* н. – Барыс., Навагр., Бярэз. (ЛАБНГ), *дзеўчо́* н. – Гом. р., Навагр., Дзятл., Карэл., Клецк., Асіп. (ЛАБНГ, НЛГ, Мат. апыт.), *дзеўча́* н. – Дзятл.,

Зэльв., Слон., Нясв., Лун. (ЛАБНГ, Мат. Гродз.), *дзеўча* н. — Гом. р., Круп. (ЛАБНГ, СПЗБ, НЛГ), *дзяўчук* ж. — спарадычна гродз.-бар. г., пал. р., Беластоц. р., Ушацк. (ЛАБНГ, ТС, СПЗБ, Мат. Гродз., ЖНС, ЖНшС, Цыхун), *дзяўчушка* ж. — Гар., Арш. (ЛАБНГ), *дзяўчошка* ж. — Гом. р. (НЛГ), *дзяўчатка* ж., *дзеўчатка* ж. — Воран. (СПЗБ), *дзевачка* ж. — усх. з., Смален. р., Астр., Смарг., Карэл. (ЛАБНГ, СПЗБ, ГЧ, Бялькевіч, Дабравольскі, Янкова, Мат. апыт.), *дзявуля* ж. — Докш., Свісл. (Мат. Гродз., Мат. дыял. сл.), *дзяўчынёшка* ж. — поўнач паўн.-зах. з. (ЛАБНГ), *дзіўга* ж. — Круп. (ЛАБНГ), *паддзеўка* ж. — Дзятл., Пін. (СПЗБ, ЖС), *падтанёчніца* ж. — Жытк. (ТС), *падчачурка* ж. — Лаг. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *падраста́чка* ж. — Вілен. р. (СПЗБ), *падра́сцяк* м. — Астр. (СПЗБ), *мала́я* ж. — мясц. (Насовіч), *гадавічка* ж. 'аднагадовая дзяўчынка' — Смален. р. (Дабравольскі, Станкевіч), *дзеўка* ж. 'дзяўчынка паміж 14 — 18 гадамі' — Кобр. (ЖНшС), *пятнастоўка* ж. 'дзяўчынка пад пятнаццаць гадоў ці гадоў 15–16' — Маладз., Іўеў., Маст., Зэльв., Кобр. (Мат. Гродз., ЖНшС, Мат. дыял. сл., Сцяцко), *бальшу́ха* ж. 'дарослая або старэйшая па ўзросце дзяўчынка' — мясц. (Насовіч).

Лаянкавыя звароты да дзяцей: *шчэнь* ж. зборн. — Леп. (ЖНшС), *мардва́* ж. зб. — Смален. р. (Дабравольскі), *плёвень* ж. зб. — Жытк. (ЖНшС), *плёйма* ж. зб. — Хоц., Мсцісл., Гл. (Янкоўскі), *жамярня́* ж. зб. — Слон. (Сл. Гродз.).

Ласкавыя звароты да дзяцей: *нябо́ж* м., *нябо́га* м. і ж. — пал. р., Круп., Бял., Бярэз., Кір., Раг., Дзярж., Карэл., Бераст., Клецк., Капыл. (ЛАБНГ), *небажа́та* зборн. — Жытк. (ЖНшС), *ба́ценька* м. — Жытк. (ТС), *ма́манька* ж., *маму́ленька* ж. — Стол., Жытк. (ТС), *рыба́нька* ж. экспр., *галубе́нятка* н. перан. — Жытк. (ТС).

Жанчына

Асоба, па полу супрацьлеглая мужчыну.

жанчы́на ж., *жанчы́нка* ж. памянш. — Віц. р., Чэрв. р., Глыб., Пух., Гл., Буда-Каш., Ветк. (СЦБ, Мат. Гом., ГЧ,

Каспяровіч, Шатэрнік, Станкевіч, Янкоўскі), *жаночына* ж. – зах.-пал. г. (ТС, ДСБ, НЛ), *жанчнó* н. зневаж. – Жытк. (ТС), *жэ́ншчына* ж. – Чач., Браг. (ГЧ), *жóнка* ж. – Навагр., Пух., Стол., Жытк., Лельч. (ТС, Мат. Гродз., ЖНС, НЛ, Кучук, Насовіч, Станкевіч), *жанкі* мн. – Чэрв. р., Навагр., Івац. (Мат. Гродз., ЖНС, Шатэрнік), *ба́ба* ж. – Віц. р., усх.-маг. р., пал. р., Гродз., Стаўб. (ЛАБНГ, СЦБ, ТС, ГЧ, Мат. дыял. сл., Каспяровіч, Бялькевіч, Насовіч, Цыхун, Янкова, Янкоўскі), *ба́бка* ж., *бабу́ля* ж., *бабу́ся* ж. – мясц. (Насовіч), *ба́бухна* ж. – Віц. р. (Каспяровіч), *бабёнка* ж. зневаж. – Брасл. (СПЗБ, Насовіч), *бабёнь* м. павеліч. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *бабзнó* н. зневаж. – Стол. (НС), *кабе́та* ж., *кабе́тка* ж. памянш. – Віц. р., Чэрв. р., Вілен. р., Беластоц. р. (СПЗБ, Каспяровіч, Насовіч, Шатэрнік), *кабе́ціна* ж. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *це́тка* ж. – Чач. (ГЧ), *цётухна* ж. – Жытк. (ТС), *дзе́ўка* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *юга́ся* ж. лаянк. – Лаг. (Варлыга), *каза́* ж. перан. – Смален. р. (Дабравольскі), *халёндра* ж. зневаж. – Беластоц. р. (ЖНШС).

Ласкавыя звароты да жанчыны: *пані* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *ма́тка* ж. – Гл. (Мат. дыял. сл.), *сёстрык* м. – Стол., Жытк. (ТС), *лю́ба* ж., *лю́бка* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *лю́бачка* ж., *лю́бушка* ж. – мясц. (Станкевіч), *жада́начка* ж. – Стол. (ТС), *дарагу́ся* ж. – Валож. (СЦБ), *разла́пушка* ж., *ля́лечка* ж., *та́ічка* ж., *ча́ічка* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *га́лачка* ж., *га́ланька* ж. – Стол., Жытк. (ТС), *галу́бка* ж. – Смарг., Жытк., Смален. р. (ТС, Станкевіч), *галу́бачка* ж. – мясц. (Станкевіч), *галу́банька* ж. – Жытк. (ТС), *зязю́лька* ж. – Чэрв., Пух. (Станкевіч), *лябёдка* ж., *лябёдзюхна* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *ла́сачка* ж. – Жытк. (ТС).

Дзяўчына: *дзяўчы́на* ж., *дзяўчы́начка* ж. памянш., *дзяўча́ты* мн. – асн. мас. г., Вілен. р., Смален. р., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. Гродз., Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч, Шатэрнік, Янкоўскі), *дзяўчы́нэша́чка* ж. памянш.-ласк. – Вілен. р. (СПЗБ), *дзяўча́тка* мн. – Слон. (Мат. Гродз.), *дзе́ўчына* ж. – зах.-пал. г., гродз.-бар. г., Беластоц. р., спарадычна Слуц. р., Бярэз., Кір., Маз.

(ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, Мат. Гродз., ЖНшС), *дзеўчына́ ж.* – Малар. (ЛАБНГ), *дзяўчо́нка ж.* – Мсцісл. (Юрчанка), *дзяўчо́ н.* – спарадычна гродз.-бар. г., спарадычна Слуц. р., Лаг., Бярэз., Чэрв., Асіп., Барыс., Малар., Нараўл. (ЛАБНГ, Варлыга), *дзяўча́ ж.* – Зэльв., Лун. (ЛАБНГ, Насовіч), *дзеўча ж.* – Круп. (ЛАБНГ), *дзяўчук ж.* – спарадычна зах. з., Гар., Арш., Добр., Браг., Маз. (ЛАБНГ), *дзяўчыне́ха ж.* – Мёр., Мядз., Смарг. (ЛАБНГ), *дзеўка ж., дзе́ванька ж.* памянш., *дзеўкі мн.* – агульн., Смален. р., Вілен. р., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, Мат. Гродз., ГЧ, Мат. Гом., Мат. мін.-мал., СЦБ, 3 нар. сл., Бялькевіч, Дабравольскі, Каспяровіч, Кучук, Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч, Сцяцко, Цыхун, Шатэрнік, Юрчанка, Янкова, Янкоўскі), *дзяўкі мн.* – Навагр., Пруж., Вілен. р. (СПЗБ), *дзёк ж. зв.* – Смален. р. (Дабравольскі), *дзеўля ж.* – Капыл., Брэст. (ДСБ, Н. сл.-сць), *дзявуля ж. зневаж.* – Віц. р., Глыб., Лаг., Шкл., Мсцісл., Гл., Чач., Жытк., Пін. (ЛАБНГ, Мат. Гом., Мат. Маг., Мат. мін.-мал., Варлыга, Каспяровіч, Насовіч, Юрчанка, Янкоўскі, Мат. апыт.), *дзявуля́ ж.* абразл. – Віл., Слон. (ЖС, ЖНС), *дзявулі́ска ж.* груб. – Драг. (НЛ), *дзяву́ння ж.* – Клім. (ЛАБНГ), *дзяву́хна ж.* – Віц. р. (Каспяровіч), *дзе́вухна ж.* – мясц., Зах.-бран. р. (Насовіч, Растаргуеў), *дзяўзно́ н.* – зах.-пал. г. (ЛАБНГ, ТС), *дзе́вачка ж.* – Чач., Лоеў. (Насовіч, Янкова, Мат. апыт.), *дзе́ва ж.* – Клім. (ЛАБНГ, Насовіч), *дзяві́ца ж.* – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *дзяві́чачка ж.* – Смален. р. (Дабравольскі), *дзе́вішча ж.* павеліч. – Мсцісл. (Насовіч, Станкевіч, Юрчанка), *дзяві́шча н.* – Лун. (ЛАБНГ), *дзе́вушка ж.* – Арш., Касц., Клім., Смален. р. (ЛАБНГ, Дабравольскі), *дзяву́шачка ж., дзяву́шкі мн.* – Смален. р. (Дабравольскі), *няве́ста ж.* – спарадычна ўсх. з., Пух., Саліг., Івац. (ЛАБНГ, Насовіч), *пане́нка ж., пане́начка ж.* памянш. – паўн.-зах. з., Віц. р., Чэрв. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, СЦБ, Мат. Гродз., Каспяровіч, Насовіч, Шатэрнік), *пане́нька ж.* – Вілен. р. (СПЗБ), *па́нна ж.* – Ваўк. (ЛАБНГ, Насовіч), *ба́рышня ж.* – Чач., Лоеў. (Янкова, Мат. апыт.), *байра́чка ж.* – мясц. (Насовіч), *княгі́ня ж.* – Віц., Маз., Жытк. (Мат. Гом., Станкевіч), *карале́ва ж.* – Ганц. (ДСБ), *чмы́ра ж.* экспр., *чмы́рка ж.* памянш., *чаро́пка ж.* перан. абразл. – Мсцісл.

(Юрчанка), *паўпрыца* ж. абразл. – Зэльв. (Сцяцко), *бяляначка* ж. перан. – Смален. р. (Дабравольскі), *сіву́ха* ж. лаянк. 'старэйшая дзяўчына' – Лаг. (Варлыга), *булто́хыс* ж. 'немалая дзяўчына' – Кам. (ЖНС), *шасна́ццатка* ж. 'шаснаццацігадовая дзяўчына' – Кліч., Старадарож. (Мат. Маг., Мат. апыт.), *семна́ццатка* ж. 'семнаццацігадовая дзяўчына' – Гл., Жытк. (ТС, Мат. Маг.), *семнасто́ўка* ж. – Зэльв. (Сцяцко).

Маладзіца: *маладзі́ца* ж. – Чэрв. р., Лаг., Маз., Жытк., Слаўг., Хойн., Смален. р. (ТС, ГЧ, Варлыга, Дабравольскі, Насовіч, Шатэрнік), *маладзі́чка* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *маладзі́ца* ж. – Жытк. (ТС), *маладу́ха* ж. – Віц. р., усх.-маг. р., Чэрв. р., Гом. р., Смален. р., Жытк. (ТС, НЛГ, Бялькевіч, Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч, Шатэрнік), *маладзёна* ж. – Стол. (ТС), *маладзёнка* ж. – Гом. р., Стол. (ТС, НЛГ), *мало́дка* ж., *мало́дачка* ж. памянш. – Гом. р., Мсцісл., Жытк., Смален. р. (Дабравольскі), *мло́дачка* ж. – Віц. р. (Каспяровіч).

Пажылая ці старая жанчына, бабка: *старо́я* ж. – Чэрв. р., Зах.-бран. р., Смарг., Гл., Чач. (ГЧ, Растаргуеў, Станкевіч, Шатэрнік, Янкоўскі), *ста́рка* ж. – Віц. р. (Станкевіч), *ста́ру́ха* ж. – усх.-маг. р., Смален. р., Гродз. (СПЗБ, Бялькевіч, Дабравольскі), *ста́рушка* ж. – усх.-маг. р., Мядз., Мёр. (СПЗБ, Бялькевіч), *ста́рушонка* ж., *ста́рушонкачка* ж. памянш. – Мсцісл. (Юрчанка), *пераста́рыца* ж. – мясц. (Станкевіч), *ба́бка* ж. – Смарг., Чэрв., Хойн. (ГЧ, Насовіч, Станкевіч), *ба́ба* ж. – Смарг., Чэрв., Гл., Жытк., Кам., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, ТС, Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч, Шатэрнік, Янкоўскі), *ба́бачка* ж. памянш. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *бабу́ля* ж., *бабу́ся* ж. – Смарг., Чэрв. (Насовіч, Станкевіч), *бабу́ха* ж. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *бабу́хна* ж. – Смарг., Чэрв. (Насовіч, Станкевіч), *бабі́ца* ж. дакорл. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *ба́ця* ж. – Воран. (Мат. Гродз.), *бабушкэ́ра* ж. зневаж., *бабушкэ́рыца* ж. зневаж. – Стол., Жытк. (ТС, НС), *сіві́ца* ж. дакорл. – Смален. р. (Дабравольскі), *карга́* ж.

лаянк. – Віл. (СПЗБ), *кóрга* ж. лаянк. – Мсцісл. (СПЗБ, 3 нар. сл., Насовіч), *кóржа* ж. лаянк. – Смален. р. (Дабравольскі), *карчага́* ж. лаянк. – Віц. (Станкевіч), *калчыга́* ж. лаянк. – Смален. р. (Дабравольскі).

Мужчына

Асоба, процілеглая жанчыне па полу.

мужчы́на м. – паўдн.-усх. з., паўн.-зах. з., Смален. р. (Мат. Гродз., Мат. Гом., ГЧ, Дабравольскі, Насовіч, Цыхун, Шатэрнік, Юрчанка, Янкоўскі), *мужчы́зна* м. – Гом. р., паўн.-зах. з., Вілен. р. (СПЗБ, НЛГ, Н. сл.-сць), *мужчы́ніска* м. экспр. – Слон. (ЖНС), *мужы́к* м. – усх.-пал. р., Гродз., Пух., Слаўг. (ТС, СЦБ, Мат. Гом., ГЧ, Цыхун, Янкова), *мужычы́ла* н. пагардл. – Жытк. (ТС), *чалаве́к* м. – зах.-пал. г., Астр. (СПЗБ, ТС), *чалаве́чына* м. павеліч. – Стол. (ТС, Насовіч), *дзя́дзька* м. – Гродз., Гл., Кобр., Хойн., Зах.-бран. р. (ЖНшС, ГЧ, Насовіч, Растаргуеў, Цыхун, Янкоўскі), *дзя́дзё* м. – Слон. (Мат. Гродз.), *дзя́дзя* м. – Смален. р. (Станкевіч, Насовіч), *дзед* м. – мясц. (Насовіч), *малажы́к* м. 'малады мужчына' – Бял. (Яўсееў), *старычо́нак* м. 'пажылы, старыкаваты мужчына' – Мсцісл. (Юрчанка).

Малады нежанаты мужчына: *хло́пец* м., *хло́пцы* мн., *хло́пчык* м. памянш. – агульн., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, Мат. Гродз., Мат. Гом., ГЧ, Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў, Цыхун, Шатэрнік, Юрчанка, Янкоўскі), *хляпе́ц* м. – паўн.-зах. з., спарадычна паўдн.-усх. з., Віц. р., Вілен. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. Гродз., Каспяровіч, Насовіч), *хляпчы́на* м., *хляпчы́нка* м. памянш. – Чэрв. р., Гом. р., Драг., Стол., Жытк. (ЛАБНГ, ТС, НЛГ, Насовіч, Шатэрнік), *хляпчы́шча* н. экспр. – Слон., Жытк. (ТС), *хляпчы́ска* м. – Стол. (ЖНС), *хляпчанё* м. неадабр. – Лаг. (Варлыга), *хля́піна* м. – Слон. (ЛАБНГ, ЖНшС), *хля́пак* м. – Мядз. (ЛАБНГ), *хлоп* м. – Добр. (ЛАБНГ), *ма́лец* м. – паўн.-усх. д., Акц., Лун., Гродз., Латгал. р., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, СЦБ, Мат. Маг., Мат. дыял. сл., ЖНшС, Бялькевіч, Растаргуеў, Юрчанка),

мало́йца м., *мало́йцы* мн., *малайцы́* мн. — Леп., Навагр. (СПЗБ, ЖНШС), *мало́йчык* м. — Віц. р., Зах.-бран. р., Жытк. (ТС, Каспяровіч, Растаргуеў), *маладзён* м. — мясц. (Насовіч), *маладзёнак* м. — Чэрв. р., Гом. р. (НЛГ, Шатэрнік), *маладзік* м., *маладзічо́к* м. памянш. — Ваўк., Бяроз., Стол., Жытк. (ЛАБНГ, ТС, Мат. Гродз., Насовіч), *маладзё́у* м. — Віц. р., Жытк. (ТС, Каспяровіч), *маладзё́нец* м., *младзё́нец* м. — мясц. (Насовіч), *дзяці́на* м., *дзяці́нка* м. памянш. — зах.-пал. г., Чэрв. р., усх.-маг. р., Зах.-бран. р., Гл. (ДАБМ, ТС, Бялькевіч, Растаргуеў, Шатэрнік, Янкоўскі), *дзяці́нка* м. — Смален. р., Зах.-бран. р. (Дабравольскі, Станкевіч), *дзяці́нец* м. — Жытк. (ТС), *дзяціо́к* м. — паўн.-зах. з., Віц. р., Чэрв. р., Рэч., Жытк., Смален. р. (ДАБМ, СПЗБ, ТС, СЦБ, Мат. Гродз., 3 нар. сл., Варлыга, Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч, Шатэрнік), *дзеціо́ч* м. — Мядз., Маз. (СЦБ, ГЧ), *дзеціо́рн* н. — Іўеў. (Сл. Гродз.), *па́рань* м. — усх.-маг. р., Гом. р. (НЛГ, Бялькевіч), *кавалё́р* м. — Вілен. р. (СПЗБ), *жа́ніх* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *ба́льшун* м. асудж. — Стаўб. (СЦБ), *узро́с-так* м. — мясц. (Насовіч), *бі́ндус* м. лаянк. — мясц. (Насовіч, Станкевіч), *падхло́пец* м. 'юны хлопец' — Гом. р. (НЛГ), *та-ту́ль* м. іран. 'вялікі хлопец, старэйшы за іншых' — Бела-стоц. р. (СПЗБ), *па́ро́бак* м. 'хлопец, які адслужыў у арміі' — Дзятл. (Сл. Гродз.), *бу́лто́хыс* м. 'немалады хлопец' — Кам. (ЖНС).

Стары мужчына, дзед: *дзед* м., *дзядо́к* м. памянш. — агульн. (ЛАБНГ, ТС, СПЗБ, ГЧ, Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч, Янкова, Янкоўскі, Мат. апыт.), *дзяду́ля* м., *дзяду́лька* м. памянш., *дзяду́ленька* м. памянш. — Смарг. (Станкевіч), *дзё-дзя* м. ласк. — Чэрв. р. (Станкевіч), *дзё́дзька* м. ласк. — Віл. (Станкевіч), *дзё́дзень* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *дзё-дзю́хна* м. — мясц. (Насовіч), *дзеду́га* м. экспр. — Лоеў. (Янкова), *дзедзю́га* м. прыніж., *дзедзю́ган* м. прыніж. — мясц. (Насовіч), *ста́ры* м. — Чэрв. р., Жытк., Зах.-бран. р. (ТС, Растаргуеў, Шатэрнік), *ста́рык* м., *ста́рычо́к* м. памянш. — усх.-маг. р., Брасл., Вілен. р. (СПЗБ, Бялькевіч), *ста́рэ́ча* м. — Стол. (ТС), *ста́рац* м. — Пол., Круп., Чэрык., Буда-Каш.,

Нараўл. (ЛАБНГ), *старавіна* м. – Шчуч. (Мат. Гродз.), *старына* м. – Стол. (ТС), *старынушка* м. – Верхнядзв. (СПЗБ), *старлыбіна* м. – Брасл., Мёр. (СПЗБ, НС), *старман* м. – Слон. (Н. сл-сць), *старызна* м. лаянк. – мясц. (Насовіч), *старліна* м. пагардл. – Лаг. (Варлыга), *старпер* м. лаянк. – Слон. (ЖНШС), *выстар* м. – мясц. (Насовіч), *выстарак* м. – Ушацк. (ЖНШС), *перастарак* м. – Чэрв. р., Вілен. р., Лаг. (Варлыга, Станкевіч, Шатэрнік), *старушак* м., *старушонак* м. – Стаўб. (Мат. мін.-мал., Насовіч), *сівак* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *сівачок* м. – Валож. (ЖС, Насовіч), *маршчак* м. перан. – Стол. (ТС), *корч* м., *карчак* м. – Навагр. (ЛАБНГ), *збувач* м. – Стол., Жытк. (ТС).

Ласкавыя звароты да мужчын: *брáтка* м. – Гл. (Янкоўскі), *брацёнік* м., *брацённік* м. – мясц. (Станкевіч), *браціш* м. – Смален. р. (Станкевіч), *саколік* м. – Жытк. (ТС), *лябёдзік* м. – Гл., Смален. р. (Дабравольскі, Янкоўскі), *галубок* м. – Чэрв. р., Смarg. (Станкевіч), *галубчык* м., *голуб* м. – Стол., Жытк. (ТС), *гагалёк* м. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *казюля* м. – Смален. р. (Дабравольскі).

Чалавек

Грамадская істота, якая валодае мысленнем, маўленнем і здольнасцю вырабляць прылады працы і мэтанакіравана выкарыстоўваць іх.

чалавёк м., *чалавёчак* м. памянш. – агульн., Зах.-бран. р. (СПЗБ, ТС, Мат. Гом., Мат. дыял. сл., ГЧ, Каспяровіч, Растаргуеў, Шатэрнік, Цыхун, Юрчанка, Янкоўскі), *чалавячнішча* н. павеліч. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *чалавырно* н., *чалавырніска* н. павеліч. жарт. – Драг. (З нар. сл.), *чалавёчына* м. пагард. – паўн.-зах. з., Вілен. р. (СПЗБ), *чалавёчухна* н. экспр. – Жытк. (ТС), *людзі* мн., *людцы* мн. ласк. – агульн., Зах.-бран. р. (СПЗБ, ТС, Мат. Гом., Мат. дыял. сл., ГЧ, Каспяровіч, Растаргуеў, Шатэрнік, Цыхун, Юрчанка, Янкоўскі), *людзіна* ж. – зах. з. (ТС, НЛ, Варлыга, Станкевіч, Федароўскі), *асоба* ж. 'асобны чалавек' – Смarg., Чэрв. р.,

Смален. р. (Дабравольскі, Насовіч, Станкевіч), *парсо́на* ж. 'індывідуум, асоба' – Смален. р. (Дабравольскі); *быва́лец* м. 'чалавек, які многа дзе бываў і многа што бачыў' – Жытк. (НС), *быва́ляшні* прым. – Слуц. (ЖНШС); *першабу́тнік* м. 'старажытны чалавек' – Жытк. (ТС), *серадаві́к* м. 'чалавек сярэдняга ўзросту' – мясц. (Насовіч).

Чалавек, які не дасягнуў сталага ўзросту, малады: *малады́* прым. – пашыр., Зах.-бран. р., Вілен. р. (СПЗБ, ТС, ГЧ, Мат. Гом., Мат. дыял. сл., Растаргуеў, Янкова), *мало́ды* прым. – Паст., Астр., Сморг., Вілен. р. (СПЗБ), *маладзё́н* м. – мясц. (Насовіч), *маладзё́нак* м. – Пух. (СЦБ), *маладзі́на* ж. – Жытк. (ТС), *по́стары* прым. 'не старога ўзросту' – Мала. (НЛ).

Чалавек, які пражыў шмат год, дасягнуў старасці, стары: *стары́* прым., *старэ́нькі* прым. памянш., *старэ́нечкі* прым. памянш. – пераважна агульн., Вілен. р. (ТС, СПЗБ, Мат. Гом., ЖНС, ГЧ, Станкевіч, Шатэрнік, Цыхун, Янкова, Мат. апыт.), *ста́ры* прым. – Мсцісл., Латгал. р. (СПЗБ, Юрчанка), *старэ́зны* прым. – Жытк. (ТС), *старэ́нны* прым. – Гл. (Янкоўскі), *стары́нны* прым. – Лоеў. (Янкова), *старо́е* н. – Гл. (Янкоўскі), *стар'ё* н. зб. – Мсцісл. (Юрчанка), *старо́ўце* н. – Зэльв. (Мат. Гродз., Н. сл.-сць), *прыстарэ́лы* прым. – Астр., Лоеў., Вілен. р. (СПЗБ, Янкова), *старэ́цкі* прым. – Чэрв. р. (Насовіч, Станкевіч, Насовіч), *стару́ткі* прым. – Слон. (ЖНШС), *стару́чы* прым. – Лоеў. (Янкова), *старкава́ты* прым. – Лельч. (НЛ), *астраркава́ты* прым. – Маст., Драг. (СПЗБ), *ста́радны* прым., *старадрэ́ўні* прым. – Лоеў. (Янкова), *дале́тні* прым. – Лельч. (Кучук), *даў́ні* прым. – Маз. (ГЧ), *ве́кшы* прым. – Стол. (ТС), *дра́хлы* прым. – Лоеў. (Янкова), *ляда́ты* прым., *ляда́шчы* прым. – Уздз. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *падо́шлы* прым. – мясц. (Насовіч), *заста́ры* прым. 'вельмі стары чалавек' – Віл. (СЦБ), *пры́стары* прым. 'вельмі стары чалавек' – Драг. (НЛ).

Чалавек, які толькі пачынае старэць: *пажылы́* прым. – Дзягл. (Мат. Гродз.), *пажы́лы* прым. – Мядз., Маладз., Стаўб.,

Маз., Лельч., Жлоб., Лоеў., Стол., Жытк. (Мат. Гродз., Мат. Гом., ТС, СЦБ, ГЧ, Кучук, Янкова), *паджылы* прым. – Лаг. (Мат. мін.-мал.), *паджылы* прым. – Астр., Брасл., Лаг., Маладз., Чэрв., Уздз., Брэсц., Стол., Жытк., Беластоц. р. (СПЗБ, ТС, ЖНС, Мат. мін.-мал., Мат. дыял. сл., Варлыга, Станкевіч, Шатэрнік), *паджылавы* прым. – Жытк. (ТС), *аджылы* прым. – Лоеў. (Янкова), *жылы* прым. – Бярэз. (СЦБ), *паджыўшы* прым. – Карм. (Мат. Гом.), *падбылы* прым. – Лаг., Чэрв. р. (Варлыга, Станкевіч, Шатэрнік), *ста́лы* прым. – Віц. р., Сморг. (Станкевіч), *но́стары* прым. – Стол., Малар. (ТС, ДСБ), *ста́ркавы* прым. – Воран. (Сл. Гродз.), *падстаркава́ты* прым. – Гродз. (СРЛГ), *задзядзэ́лы* прым., *паўдзядзэ́лы* прым., *удзядзэ́лы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка).

Дарослы, сталы чалавек: *даро́слы* прым. – мясц. (Насовіч), *падро́слы* прым. – Шчуч. (СПЗБ), *вазро́слы* прым. – Віл., Бял., Чач. (СЦБ, Мат. Маг., ГЧ), *узро́слы* прым. – Буда-Каш. (ГЧ), *узро́сны* прым., *зро́сны* прым. – мясц. (Насовіч), *зро́слы* прым. – Карэл., Стол. (СПЗБ, ТС), *ста́лы* прым. – паўн.-зах. з., Вілен. р. (СПЗБ, ЖС, Варлыга, Станкевіч), *сталава́ты* прым. – Іўеў. (Сл. Гродз.), *ста́льны* прым. – Гродз. (СПЗБ), *гадо́ўны* прым. – Гродз. (Сл. Гродз.), *ле́тны* прым. – мясц. (Насовіч).

Аднагодкі: *равесні́к* м., *равесні́ца* ж. – Віц. р., Чэрв. р., Сморг., Карэл., Дзятл., Гл., Кам., Стол., Вілен. р. (СПЗБ, ТС, Каспяровіч, Станкевіч, Шатэрнік, Янкоўскі), *роўні́ца* м. і ж. – Маладз. (Мат. дыял. сл.), *роўнюшка* м. і ж., *раўнале́так* м. – Смален. р. (Дабравольскі, Насовіч), *аднале́так* м. – усх.-маг. р., Чэрв. р., Зэльв. (Бялькевіч, Станкевіч, Сцяцко, Шатэрнік), *адно́летак* м. – Драг. (Мат. апыт.), *аднаго́дак* м. – спарадычна паўн.-зах. з., Стол., Жытк., Вілен. р. (СПЗБ, ТС, Станкевіч), *адно́гадак* м. – Пух. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *аднаго́дка* ж. – спарадычна паўн.-зах. з., Раг. (СПЗБ, Станкевіч), *аднаго́днік* м. – Брасл. (СПЗБ), *гадо́к* м. – Бял., Жытк., Лоеў. (ТС, НС, Янкова, Яўсееў), *аднаро́чніца* ж. – Воран. (СПЗБ), *ро́чнік* м. – Лаг. (Мат. мін.-мал.).

3. НАЗВЫ ДЗЯЦЕЙ

Бруднае, недагледжанае дзіця

асма́лак м. – Лаг. (Варлыга), *бры́дачка* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *закі́даны* прым. – Хойн. (Мат. Гом.), *мазэ́пчык* м. – мясц. (Насовіч), *му́рза* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *нямы́цька* м. і ж. – Лаг. (Варлыга), *пацку́н* м. – мясц. (Насовіч), *слімаза́рнік* м. – мясц. (Насовіч), *слімазу́рнік* м. – мясц. (Насовіч), *шлю́ндрык* м. – мясц. (Насовіч), *шма́раво́з* м. – Чэрв. р. (Шатэ́рнік).

Гаваркое дзіця

ласка́туно́к м. – мясц. (Насовіч), *траскуно́к* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *шчаб́яту́н* м. – Лаг. (Варлыга), *шчаб́яту́ха* ж. – Лаг. (Варлыга).

Гарэза, свавольнік, непаседа

абу́знік м., *абу́зніца* ж. – мясц. (Насовіч), *ага́зны* прым. – Пол. (НЛ), *агні́сцік* м. – Лоеў. (Янкова), *азарні́к* м., *азарні́ца* ж. – мясц. (Насовіч), *ато́рва* м. і ж. – Чач. (Насовіч, Мат. апыт.), *базу́рны* прым. – Воран. (СРЛГ), *балау́нік* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *бро́йка* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *брыку́н* м. – Мсцісл. (Насовіч, Юрчанка), *брыкуно́к* м., *брыку́нчык* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *бязу́ля* м. і ж. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *ві́сельнік* м. – Чэрв. р. (Шатэ́рнік), *ванту́рнік* м., *ванту́рніца* ж. – мясц. (Насовіч), *варву́со́к* м., *вы́рвас* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *вы́смал* м. – Кір. (НС), *вы́чвара́к* м. – мясц. (Насовіч), *вярту́шачка* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *гайда́чка* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *гайдучо́нак* м. – мясц. (Насовіч),

гайсун м., *гайсұха* ж. – мясц. (Станкевіч), *гайчук* м. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *галаварэз* м. – мясц. (Насовіч), *галапуз* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *галапу́нік* м., *галапу́нка* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *гарэ́знік* м. – мясц. (Насовіч), *гульві́снік* м. – Малар. (ДСБ), *джгін* м. – Лаг. (Варлыга), *дуро́ны* прым. – Пол. (НЛ), *езда* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *еңцо́ха* м. і ж. – Жытк. (ТС), *ёрза* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *жардаго́н* м. – Віц. (Каспяровіч), *жы́кавіца* ж. – Гродз. (Цыхун), *жывалу́п* м. – Раг. (Мат. Гом.), *жы́жлік* м. – Буда-Каш. (Мат. Гом.), *жыу́чык* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *жэ́гва* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *жэу́жык* м. – Лельч., Чэрв. р., Віц. (ПС, Шатэрнік, Каспяровіч), *зай́гра* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *зыку́н* м. – Маладз. (Мат. мін.-мал.), *і́рза́ннік* м., *і́рза́нніца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *каўжэ́нь* м. – Віц. р. (Каспяровіч), *кашкэ́т* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *кляску́н* м. – мясц. (Насовіч), *крута́ч* м. – Жытк. (ТС), *круці́ль* м. – Драг. (З нар. сл.), *лабузава́ты* прым. – Ашм. (СПЗБ), *лапе́за* м. і ж. – Чач. (Мат. Гом.), *наўпа* ж. – Драг. (З нар. сл.), *назо́лачка* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *назо́лка* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *накру́тка* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *няве́глас* м. – Браг. (Мат. Гом.), *падшыва́лец* м. – Дзярж., Беш. (НС, Каспяровіч, Станкевіч), *плуто́к* м. – мясц. (Насовіч), *пляску́н* м. – Гом. (НЛГ), *поўжы́к* м. – Добр. (Мат. Гом.), *право́ра* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *праку́да* м. і ж. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *праку́днік* м., *праку́дніца* ж. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *прая́ва* м. і ж. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *раскабойні́к* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *рыш-та́нт* м. – Віл. (НС), *сатанё́нак* – мясц. (Насовіч), *сваво́ля* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *смальня́* ж. – Кір. (НС), *смаргу́н* м. – мясц. (Насовіч), *тармаса́* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *чарця́ка* ж. і м. – Гом. р. (НЛГ), *чарця́нё* н., *чарця́ня* н. – Чэрв. р., Зах.-бран. р. (Насовіч, Шатэрнік, Растаргуеў), *чарця́нёнак* м. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *шку́т* м. – мясц. (Насовіч), *штур-дэ́лік* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *шы́бельнік* м. – Віц. р. (Каспяровіч), *юла́* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *юлі́ла* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *юро́к* м. – мясц. (Насовіч), *юро́чак* м. – мясц. (Насовіч), *юры́ла* м. – мясц. (Насовіч), *ярзу́н* м., *ярзу́ння* ж. – мясц. (Насовіч).

Дзіця, якое любіць сядзець на руках

бянёха м. і ж. — мясц. (Насовіч, Станкевіч), *бянёшка* м. і ж. — мясц. (Насовіч, Станкевіч), *дзяржун* м. — Гродз. р. (СРЛГ), *каўзун* м. — мясц. (Насовіч).

Дзіця, якое пачынае хадзіць

тапун м., *тапуха* ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *тапунок* м. — Мсцісл. (Юрчанка), *тапунчык* м. — Мсцісл. (Юрчанка), *цюпка* м. і ж. — мясц. (Насовіч), *цюпачка* м. і ж. — мясц. (Насовіч).

Дзіця, якое яшчэ не ходзіць

паўзун м. — Рэч. (Насовіч, Станкевіч, Мат. Гом.), *паўзунок* м. — мясц. (Насовіч), *паўзуння* ж. — мясц. (Насовіч), *сэдзень* м. — Кругл. (Насовіч, Мат. Маг.), *сядзяк* м. — Дзятл. (ЖС), *сядун* м., *сядуха* ж. — Лаг. (Варлыга), *дзвігун* м. — мясц. (Насовіч).

Злое дзіця

аспідак м. — мясц. (Насовіч), *вужачка* м. і ж. — мясц. (Насовіч), *вужонак* м. — мясц. (Насовіч), *злоснічак* м. і ж. — мясц. (Насовіч), *змейка* ж. — мясц. (Насовіч), *змяёк* м. — мясц. (Насовіч), *пентах* м. — Стол. (ТС).

Ласкавае дзіця

ласкавы прым. — Гом. р., спарад. паўн.-усх. д. і зах.-пал. г., Астр. (ЛАБНГ), *ласкавы* прым. — зах.-пал. г., спарад. паўн.-зах. з., Круп., Чач., Раг., Акц., Старадарож. (ЛАБНГ), *лашчы* прым. — Глыб. (ЛАБНГ), *іліслівы* прым. — Паст. (ЛАБНГ), *ільслівы* прым. — Гар., Пол., Шум. (ЛАБНГ), *лёслівы* прым. — Карм. (ЛАБНГ), *лёзны* прым. — Шарк., Глыб. (ЛАБНГ), *лізлівы* прым. — Валож., Маладз. (ЛАБНГ), *лізуха* м. і ж. — Чэрв. (ЛАБНГ, СПЗБ), *лісавы* прым. — спарад. цэнтр. з., Беш., Докш., Дубр., Гор., Мсцісл., Клім. (ЛАБНГ), *ліслівы* прым. — паўн. р., паўн.-зах. з., усх.-пал. р. (ЛАБНГ), *лісцівы* прым. —

Тал., Ивац., Добр. (ЛАБНГ), *прывётлівы* прым. – Пін. (ЛАБНГ), *прыўлэсны* прым. – Добр. (ЛАБНГ), *прыхільны* прым. – Воран. (ЛАБНГ).

Маларослае дзіця

дзятлук м. – Гл. (Янкоўскі), *каракадзёд* м. – Гл. (Янкоўскі), *каркадзёдак* м. – Гл. (Янкоўскі), *чырык* м. – Мсцісл. (Юрчанка).

Надакучлівае дзіця

айкала м. і ж. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *абрыда* м. і ж. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *каназа* м. і ж. – Гл. (Янкоўскі), *канькала* м. і ж. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *пуга* м. – Драг. (3 нар. сл.), *пыцька* м. – Смален. р. (Дабравольскі).

Непаслухмянае дзіця

арыштáнец м. – Бар. (ДСБ), *біндзюга* м. – мясц. (Насовіч), *біндзюжнік* м. – Касц., Гор. (Мат. апыт.), *бязбацькавіч* м. – Ушацк. (НС), *вачапóр* м. – Ушацк. (ЖНшС), *вўпар* м. – Ушацк. (ЖНшС), *нэслух* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *няўструй* м. – Валож. (СЦБ), *пламéта* м. і ж. – Маз. (Мат. Гом.), *разгóн* м. і ж. – Гродз. р. (СРЛГ), *халёрны* прым. – Кір. (НС).

Някемлівае дзіця

ашаву́рак м. – Лаг. (Варлыга), *гранóк* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *загавáйла* м. і ж. – Кір. (НС), *каўдабень* м. – Кір. (НС).

Падлетак

падлéтак – Ушацк., Слаўг., Зэльв., Чэрв. р., Навагр., Гл., Стол., Жытк., Лельч., Кір., Маз., Ельск. (ЛАБНГ, ТС, ГЧ, Мат. Гродз., Шатэрнік, Янкоўскі), *падлётак* – Віц. р., Бых. (ЛАБНГ, Каспяровіч), *пóдлетак* – пал. р. (ЛАБНГ, ТС, Мат. Гом., ГЧ), *пóдрастак* м. – Люб. (ЖНшС), *падрóслы* прым. – мясц. (Насовіч), *бальшу́н* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч, Насо-

віч, Янкоўскі, Мат. дыял. сл.), *бальшу́ха* ж. — Лельч. (ПС), *бусайла* м. — мясц. (Насовіч), *бусла́й* м. — мясц. (Насовіч), *бык* м. — Гор. (Мат. Маг.), *вазро́слы* прым. — Чач. (Мат. апыт.), *вялі́дўра* ж. — Кам. (ДСБ), *дзяці́нец* м. — Лаг. (Варлыга), *дзяўно́* ж. — Гродз. (Цыхун), *дзяўчу́к* м. — Слон. (НЛ), *жаўтаро́цік* м. і ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *лады́га* м. — Светлагор. (Мат. Гом.), *ма́лькашы* прым. — Нараўл. (Мат. Гом.), *пачи́пáрак* м. — Зэльв. (Сцяцко), *сіву́ля* ж. — Бых. (Мат. Маг.), *сіву́ха* ж. — Гл. (Янкоўскі).

Пласківае дзіця, плакса

крыку́н м., *крыку́ха* ж. — Зах.-бран. р. (Насовіч, Растаргуеў), *кры́кса* м. і ж. — мясц., Зах.-бран. р. (Насовіч, Растаргуеў), *крыкслі́вы* прым. — Мсцісл., Зах.-бран. р. (Юрчанка, Растаргуеў), *крыксу́ля* ж., *крыксу́н* м., *крыксу́ння* ж., *крыксу́ха* ж. — Бых., Мсцісл., Зах.-бран. р. (Мат. Маг., Юрчанка, Растаргуеў), *пла́кса* м. і ж. — Буда-Каш. (Мат. Гом.), *пласуно́к* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *раву́шка* м. і ж. — Кобр. (ЖНШС), *ро́ва* ж. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *роўба* ж. — Кір., Маз. (НС, Мат. Гом.), *ру́мза* м. і ж. — мясц., Чач., Буда-Каш., Раг., Лях. (Насовіч, Мат. Гом., Мат. дыял. сл., Мат. апыт.), *рэ́ва* м. і ж. — Кобр., Маладз. (ЖНШС, Мат. дыял. сл.), *вы́цік* м. — мясц. (Насовіч), *дуда́р* м. — мясц. (Насовіч), *зайдзе́ннік* м. — Гродз. р. (СРЛГ), *кны́хала* м. і ж. — мясц. (Насовіч), *крыўля́ка* м. і ж. — мясц. (Насовіч), *ку́кса* м. і ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *ню́ня* м. і ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *піскля́* ж. — Зэльв. (Сцяцко), *склі́ма* ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *вісклі́вы* прым. — Віл. (ЛАБНГ), *каўканні́к* м., *каўканні́ца* ж. — Мсцісл. (Юрчанка).

Поўнае, здаровае дзіця

асцяля́нак м. — Добр. (Мат. Гом.), *баху́р* м. — Гродз. (Цыхун), *гарбу́зік* м. — Гор. (Мат. Маг.), *злё́нак* м. — Брэсц., Ганц., Гл. (ДСБ, Янкоўскі), *камё́лак* м. — Слуц. (ЖНШС, Насовіч), *кару́злік* м. — Віц. р. (Каспяровіч), *карапу́з* м. — Добр., Буда-Каш. (Мат. Гом.), *карапу́зік* м. — мясц. (Насовіч), *лузанне́*

зб. – Мсцісл. (Юрчанка), *лузгáнчык* м. – мясц. (Насовіч), *макля́к* м. – Докш. (Мат. дыял. сл.), *паўхі́р* м. – Зэльв. (Сцяцко), *пенцюшо́к* м. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *пуза́цік* м. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *пузянё* н. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *пы́жык* м. – мясц. (Насовіч), *цяльну́х* м. – Мсцісл. (Юрчанка).

Пястун

пéста м. і ж. – Лях., Ваўк., Уздз. (Мат. дыял. сл., Мат. Гродз., Мат. мін.-мал.), *пéстун* м. і ж. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *пéсцік* м. – мясц. (Насовіч), *пестуно́к* м. – мясц. (Насовіч), *пясту́н* м. – Чач., Лід., Чэрв., Смален. р. (Насовіч, Мат. апыт., Мат. Гродз., Шатэрнік, Дабравольскі), *пясту́н-ня* ж. – мясц. (Насовіч), *пясту́ха* ж. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *пясце́на* м. і ж. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *пняшчо́ны* прым. – мясц. (Насовіч), *распняшчо́ны* прым. – мясц. (Насовіч), *алігáнчык* м. – Лун. (ДСБ), *біру́лька* ж. – Ушац. (НС), *дахóхлены* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *куко́бны* прым. – Смален. р. (Станкевіч), *мазу́н* м. – Драг., Стол. (3 нар. сл., ДСБ), *малімо́нка* ж., *малімо́нчык* м. – Віл., Драг., Лаг. (НС, 3 нар. сл., Варлыга), *па́ня* ж. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *паняне́ха* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *патво́ра* м. і ж. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *смята́ннік* м. – Гл. (Янкоўскі).

Развітае, кемлівае дзіця

азу́ка м. і ж. – мясц. (Насовіч), *быстра́к* м. – мясц. (Насовіч), *быстрэ́чак* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *ла́д-ный* прым. – Мсцісл. (Юрчанка).

Рослае дзіця

ба́йбус м. – Гом. р. (НЛГ), *бальшу́н* м. – Раг., Жытк., Гл. (Мат. Гом., Янкоўскі), *бальшу́ха* ж. – Бял., Гл. (Мат. дыял. сл., Янкоўскі), *даўгано́жка* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *ды́за* ж. – Лаг. (Варлыга), *ла́дны* прым. – Гл., Лаг. (Янкоўскі, Варлыга), *лы́нда* ж. – Лаг. (Варлыга), *цы́ба* ж. – Лаг. (Варлыга).

Слабое, хілае, хваравітае дзіця

абмéнак м. – Гродз. (Цыхун), *вахлячо́к* м. – мясц. (Насовіч), *драбнóтачка* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *замóрушак* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *зеляпéнь* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *зеляпу́ха* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *злі́ух* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *змóрак* м. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *лапяно́к* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *неўда́льства* н. – Мсцісл. (Юрчанка), *негадо́ўны* прым. – Петр., Гл. (Мат. Гом., Янкоўскі), *нягéглы* прым. – Бял. (Мат. дыял. сл.), *нязнáчачка* ж. – Чач. (Мат. Гом.), *песлячо́к* м. – мясц. (Насовіч), *сарва́нуш* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *сіня́ўка* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *скідыш* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *склэ́зень* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *склі́за* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *скны́га* м. і ж. – Кір. (Мат. Гом.), *сухо́ціна* н. – Мсцісл. (Юрчанка), *трухлячо́к* м. – мясц. (Насовіч), *тураве́йка* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *хірлё́* н. – Гродз. р. (СРЛГ), *хлюпячо́к* м. – мясц. (Насовіч), *худале́так* м. – Гом. р. (НЛГ), *шлу́пik* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *шлэ́пар* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *шлэ́птух* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *шлюпа́к* м. – мясц. (Насовіч).

Спалоханае дзіця

верадава́ты прым. – мясц. (Насовіч), *вярэ́длівы* прым. – мясц. (Насовіч), *перале́каны* дзеепрым. – Лоеў. (Янкова), *уляка́ны* прым. – мясц. (Насовіч).

Упартэ, капрызнае дзіця

капры́з м. – мясц. (Насовіч), *капры́за* м. і ж. – Слуц. (ЖНШС, Насовіч), *капры́сник* м. – мясц. (Насовіч), *апры́сак* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *брыку́н* м., *брыку́ння* ж. – мясц. (Насовіч), *брыку́шка* ж. – мясц. (Насовіч), *ву́пар* м. – Гродз. (Цыхун), *га́ўка* м. і ж. – Смален. р. (Дабравольскі, Станкевіч), *гнявы́ш* м. – Ушац. (ЖНШС), *жыга́лачка* ж. – мясц. (Насовіч), *жы́жжа* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *каназа́* м. і ж. – Петр. (Мат. Гом.), *наду́тка* ж., *наду́цік* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *нард* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *неўбо́й* м. – Зах. бран. р. (Растаргуеў).

4. НАЗВИ ЧАЛАВЕКА ПА РОДНАСЦІ І СВАЯЦТВУ

4.1. ДАШЛЮБНАЕ СТАНОВІШЧА

Любімы чалавек

Які выклікае пачуццё любові, асабліва дарагі каму-н.

каханы прым. – Зах.-бран. р., Смален. р., Жытк., Маз., Гл. (ЖНШС, ГЧ, Дабравольскі, Насовіч, Растаргуеў, Янкоўскі), *каханка* ж. – Смален. р., Дзятл., Гл. (Мат. Гродз., Дабравольскі, Насовіч, Янкоўскі), *каханка* ж. – Раг., Маз., Чач. (Мат. Гом.), *каханік* м. – Навагр. (3 нар. сл.), *каханак* м. – Астр., Маз., Калінк. (Мат. Гродз., Мат. Гом.), *злюблёныя* 'закаханыя' мн. – Леп. (ЖНШС), *хорошуха* ж. 'любая жанчына' – Стол. (ТС), *мілы* прым., *міленькі* прым. памянш. – Стол., Жытк. (ТС), *любы* прым. – Жытк. (ТС, Станкевіч), *любка* м. і ж., *аблюбёнец* м., *умілованы* прым., – мясц. (Насовіч), *радзіна* ж. перан., *радзіначка* памянш. – Лоеў. (Янкова), *успадабаны* прым., *упадабаны* прым. – мясц. (Насовіч), *заўлётка* ж. – Лоеў., Мсцісл. (Янкова, Юрчанка), *заўлякаша* м. і ж., *заўлэціна* м. і ж., *ненагляда* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *зязюлька* ж. памянш. перан. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *дарагуся* ж. гумар., *дарагуська* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *дарагенькі* прым. – Нясв. (Мат. мін.-мал.), *зазноба* ж., *зазнобушка* ж., – Смален. р. (Дабравольскі, Станкевіч), *сушыльца* м. і ж., *нега* ж., *любунька* м., *мілачка* ж., *мільчык* м. – Смален. р. (Дабравольскі).

Нарачоныя

Жаніх і нявеста.

суджаны прым., *любэняц* м. – Вілен. р. (СПЗБ), *прарачоны* прым., *сужанік* м., *сужанка* ж., *абранец* м. – мясц.

(Насовіч), *наканованы* прым., *канайш* м., *аблюбёніца* ж. — Смален. р. (Дабравольскі).

Нежанаты мужчына

халасцяк м. — Астр., Жытк., Маз., Мсцісл. (ТС, Мат. Гродз., ГЧ, Юрчанка), *халасцік* м. — Лоеў. (Янкова), *халасты* прым. — Лоеў. (СПЗБ, Янкова), *халосты* м. — Круп., Рэч., Зах.-бран. р. (СПЗБ, НС, Растаргуеў), *халосны* прым. — Шчуч. (Сл. Гродз.), *кавалёр* м. — Астр., Гродз. (Мат. Гродз., Цыхун), *нежаняцік* м. гумар. — Мсцісл. (Юрчанка), *жаніхайла* м. — Слаўг., Чач. (Мат. Маг., Мат. апыт.), *дзяцюк* м. — Смарг., Віц. р. (Станкевіч, Каспяровіч), *дзявущы* — Віц. р. (Каспяровіч), *парабак* м. — Малар. (ДСБ), *паніч* м., *панічок* м. памянш. 'усялякі нежанаты высакароднага паходжання' — мясц. (Насовіч), *жанённік* м. 'той, хто хоча ажаніцца' — Мсцісл. (Юрчанка); **стары халасцяк**: *сіву́н* м. — Жытк., Бял. (ТС, Яўсееў), *абец* м. — Жытк. (ТС), *міру́н* м. іран. — Ваўк., Зэльв. (Сл. Гродз., Сцяцко), *стары кавалёр* — Ашм., Астр., Лаг., Кобр. (СПЗБ, Мат. мін.-мал., ЖНШС), *стары дзяцюк* — Смарг. (СПЗБ), *солóm'ены жэніх* — Стол. (ТС), *нікала́еўскі халасцяк* — Чэрык. (Мат. Маг.), *высі́вень* м. — Бял. (Яўсееў), *пераста́рак* м. — Гом., Карэл. (НЛГ, Мат. Гродз.), *жаніхайла* м. іран. 'той, хто доўга збіраецца жаніцца, хлопец у гадах, які заляцаецца да дзяўчат' — Мсцісл. (Юрчанка), *бабыль* — Маладз., Чэрв. р., Віц. р. (ЛАБНГ, Шатэрнік, Каспяровіч).

Незамужняя жанчына

халасцячка ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *халасця́нка* ж. — Гродз. р. (СРЛГ, Н. сл-сць), *дзявущая* прым. — Паст. (СПЗБ), *бязму́жня* прым. — Гом. (НЛГ), *беспáрна* прым. — Стол. (ТС); **старая дзеўка**: *дзеўка* ж. — Кобр. (ДСБ), *ста́рая дзеўка* — Кобр. (ЖНШС), *мікала́еўская дзеўка* — Ваўк. (Сцяшко-віч), *ста́лая дзеўка* (*дзе́ва*) ж. — Паст., Лаг. (СПЗБ), *на́даўба* ж. — Гарад. (ЛАБНГ), *на́даба* ж. — Ушацк. (ЛАБНГ), *надо́б'я*

ж. – Шарк. (ЛАБНГ), *дзéва* ж. – Бых., Добр. (ЛАБНГ), *дзявіца* ж. – Добр. (ЛАБНГ), *даву́тка* ж. – Вілен. р. (СПЗБ), *сіву́ха* ж. – Жытк. (ТС), *сіву́ля* ж. – Гл. (Янкоўскі), *ба́біца* ж. – Стол. (ТС), *векаву́ха* ж. – Зах.-бран. р., усх.-маг. р., Смален. р., Круп., Гом. (СПЗБ, СЦБ, НЛГ, Бялькевіч, Дабравольскі, Растаргуеў, Станкевіч), *пераста́рка* ж. – Гом. (НЛГ), *вы́старка* ж. – Бял. (Яўсееў), *вы́старак* м. і ж. – Ушацк. (НЛ, ЖНШС), *окы́дышчэ* н. – Пін. (НЛ), *бабы́лка* ж. – Віц. р., Чэрв. р. (Каспяровіч, Станкевіч, Шатэрнік), *засядзéлка* ж. – Бял. (Яўсееў), *перасéдзелка* ж. – Верхнядзв. (Шаталава), *пук* м. 'для вызначэння ўжо немаладога ўзросту дзяўчыны, якая не выйшла замуж' – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *стры́мка* ж. – Гродз. (ЖНС), *шасна́ццатка* ж. перан. іран. 'немаладая жанчына, якая не была замужам' – Кліч. (Мат. Маг.); *дзяўчы́на, да якой заляцаецца хлопец: ухажо́рка* ж. – Навагр., Ваўк., Лоеў., Чач. (Мат. Гродз., Янкова, Мат. апыт.), *палюбо́ўніца* ж. – Круп. (СЦБ), *дружы́на* ж. 'дзяўчына, з якой хлопец сябруе, кахаецца' – Пух. (З нар. сл.), *панéнка* ж. 'жанчына, да якой заляцаюцца' – Уздз. (Мат. мін.-мал.); *засватаная дзяўчы́на: засва́таная* прым. – Навагр., Ваўк. (Мат. Гродз.), *зару́чаная* ж. – Астр. (Мат. Гродз.).

Нялюбы

нялю́бы прым. – Віц. р., Стол. (ТС, Каспяровіч), *нямі́лы* прым., *неўго́дны* прым. – Стол. (ТС), *нялю́б* м. – Смален. р. (Дабравольскі).

Ухажор

ухажо́р м. – Смален. р., Ваўк., Дзятл., Воран., Мёр., Пух., Мсцісл., Лоеў., Чач. (СПЗБ, Мат. Гродз., Растаргуеў, Сцяшковіч, Янкова, Юрчанка, Мат. апыт.), *ухаджо́р* м. – усх.-маг. р., Пух., Воран., Мёр. (СПЗБ, Бялькевіч), *ухаджо́рнік* м., *ухаджываннік* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *кавалéр* м. – Чэрв. р., Мсцісл. (Шатэрнік, Юрчанка), *ко́хан* м. – Гродз. (Цыхун).

4.2. СЯМЕЙНАЕ СТАНОВІШЧА

Жонка

Жанчына ў адносінах да мужа.

жонка ж., *жоначка* ж. памянш. – агульн. (СПЗБ, ТС, ГЧ, Мат. дыял. сл., Каспяровіч, Кучук, Насовіч, Станкевіч, Цыхун, Шатэрнік, Юрчанка), *жонца* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *жанá* ж. – Смален. р., усх.-маг. р., Брасл. (СПЗБ, Бялькевіч, Станкевіч, Дабравольскі), *жона* ж. – Стол. (ТС), *жы́нка* ж. – Зах.-бран. р., Пруж., Кам. (СПЗБ, Растаргуеў), *ба́ба* ж. – Віц. р., Чэрв. р., Зах.-бран. р., Іўеў., Віл., Маладз., Лаг., Гом., Лоеў., Жытк., Стол. (ТС, Мат. Гродз., Мат. Гом., Мат. дыял. сл., 3 нар. сл., Варлыга, Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў, Шатэрнік, Янкова), *ве́рніца* ж. перан., *дамаве́рка* ж., *ка́шніца* ж., *суме́сніца* ж., *уме́сніца* ж., *супру́жніца* ж., *палаві́на* ж. – мясц. (Насовіч), *гаспады́ня* ж. – Воран. (Мат. Гродз.), *дру́жка* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *падру́жжа* ж. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *пату́жніца* ж. 'працавітая жонка', *наплéчніца* ж. 'жонка-памочніца' – мясц. (Насовіч, Станкевіч); **назвы жонак па мужу**: 'жонка салдата': *салда́тка* ж. – Брасл., Слаўгарад. (СПЗБ, ГЧ), *жаўне́рка* ж. – мясц. (Станкевіч); 'жонка краўца': *краўчы́ха* ж. – Кобр. (ЖНШС, Насовіч), *краўцо́ва* ж. – Сморг. (СПЗБ); 'жонка святара': *ма́тушка* ж. – Чэрв. р., Смален. р., Гродз., Слаўгарад. (Мат. Гродз., ГЧ, Шатэрнік, Дабравольскі), *пападзьдзя* – Чэрв. р. (Шатэрнік, Насовіч), 'жонка дыякана': *дыя́кані́ха* ж., *дыя́кані́ца* ж., *дзячы́ха* ж., *бакаляры́ха* ж. устар. – мясц. (Насовіч); *шынкары́ха* ж. 'жонка шынкара', *камандзе́рша* ж. 'жонка камандзіра', *енерáльша* ж. 'жонка генерала', *маё́рша* ж. 'жонка маёра', *кушняры́ха* ж. 'жонка скарняка', *бо́ндары́ха* ж. 'жонка бондара', *палко́ўнічы́ха* ж. 'жонка палкоўніка', *экано́мка* ж. 'жонка эканомы', *катляры́ха* ж. 'жонка медніка', *ку́хтары́ха* ж. 'жонка кухара', *маляры́ха* ж., *маляро́вая* ж. 'жонка мастака', *шаўчы́ха* ж. 'жонка шаўца' – мясц. (Насовіч), *кавалі́ха* 'жонка каваля' – Чэрв. р., Верхнядзв., Га-

рад., Шчуч., Круп., Кобр. (СПЗБ, СЦБ, ЖНшС, Шатэрнік, Насовіч), *шкурніца* ж. 'жонка гарбара' – Кобр. (ЖНшС), *шаўчыха* ж. 'жонка шаўца' – Кобр. (ЖНшС), *ляснічыха* 'жонка лесніка' – Чэрв. р. (Шатэрнік), *бляхарыха* ж. 'жонка бляхара' – Зэльв. (Н. сл-сць), *бакалярыха* ж. 'жонка дзячка або бакалаўра' – мясц. (Станкевіч), *батрачыха* 'жонка батрака' – мясц. (Насовіч), *мельнічыха* 'жонка мельніка' – Кобр. (ЖНшС).

Муж

Мужчына ў адносінах да жонкі.

мужы́к м. – агульн. (СПЗБ, ГЧ, Мат. Гом., Мат. Гродз., Мат. мін.-мал., ЖНшС, Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў, Цыхун, Шатэрнік, Янкова, Мат. апыт.), *муж* м. – Валож., Жытк., Чач., Кобр. (ГЧ, ТС, Мат. дыял. сл., ЖНшС), *чалавёк* м. – Віц. р., Чэрв. р., Зах.-бран. р., усх.-пал. р., Смален. р., Гродз., Віл., Уздз., Гл., Пух., Лях., Кам., Раг., Стол., Жытк., Лельч. (СПЗБ, ТС, НЛ, Мат. мін.-мал., Н. сл-сць, ГЧ, Дабравольскі, Каспяровіч, Кучук, Растаргуеў, Шатэрнік, Янкова, Янкоўскі), *дзед* м. – Чэрв. р., Чач., Лоеў. (Шатэрнік, Мат. апыт., Янкова), *дружы́на* м. – Смален. р., Гом., Лоеў. (НЛГ, Янкова, Дабравольскі), *гаспада́р* м. – Воран., Гл. (Мат. Гродз., Янкоўскі), *хазя́ін* м. – Жлоб., Лоеў., Чач. (Мат. Гом., Мат. апыт.), *мой* м. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *стары́* субст. прым. – Лоеў. (Янкова), *ла́да* м. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў).

Сямейная пара

Муж і жонка.

па́ра ж., *па́рка* ж. памянш. – агульн. (ГЧ, Станкевіч, Мат. апыт.), *дружы́на* ж. – Пух. (3 нар. сл.); **муж і жонка пасля шлюбу:** *малада́я па́ра* – Дзятл. (Мат. Гродз.), *маладажэ́нства* н. – Ваўк. (Мат. Гродз.).

Сям'я

Група людзей, якая складаецца з мужа, жонкі, дзяцей і іншых блізкіх сваякоў.

сям'я ж. – Слаўгарад., Буда-Каш., Мсцісл., Жытк. (ТС, ГЧ, Юрчанка), *семейка* ж. памянш., *семейство* зб. н. – Жытк. (ТС), *радзіна* ж., *радзімка* ж. памянш. – мясц. (Станкевіч), *род* м. – Лоеў., Чач. (Янкова, Мат. апыт.), *дружына* ж. – Воран., Зэльв. (Мат. Гродз., Сцяцко), *гут* м. – Чач. (ГЧ), *кублё* н. перан. – Стол. (ТС), *малжэнства* н. – мясц. (Насовіч); **вялікая сям'я**: *сям'ішча* ж. – Лоеў., Чач., Стол. (Янкова, ТС, Мат. апыт.), *царская фамілія* 'сям'я са шматлікай колькасцю сваякоў' – Смarg. (Сл. Гродз.); **галава сям'і**: *гаспадар* м. – агульн. (ЛАБНГ), *аспадар* м. – заходняя частка паўн.-зах. з. (ЛАБНГ), *спадар* м. – мясц. (Насовіч), *бальшак* – Смален. р. (Дабравольскі), *сімяністы* субст. прым. 'гаспадар, у якога вялікая сям'я' – Лаг. (Варлыга), *семяністы* прым. 'шматсямейны' – мясц. (Станкевіч); **член сям'і**: *сямейнік* м. – Карэл. (Сл. Гродз.), *сям'янка* ж. – Віц. р. (Каспяровіч), *сем'енін* м. – Жытк. (ТС), *сімянін* м. – Лаг. (Варлыга), *ядак* м. – Шчуч., Гл. (Мат. Гродз., Янкоўскі), *чалядзінка* ж., *чалядзін* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *пустадомак* 'сем'янін, які не прыеа дому, але цягне з дому' – Лаг. (Варлыга), *адліпыш* м. 'той, хто аддзяліўся ад сям'і' – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *прóчник* м., *прóчніца* ж. 'той, хто пакідае сям'ю з-за нягод' – мясц. (Станкевіч), *малімо́нка* ж. 'член сям'і, якому даюцца нейкія прывілеі' – Старадарож. (ЖНШС), *малімо́нчык* м. 'член сям'і, якому даюцца нейкія прывілеі' – Драг. (НЛ); **жанаты мужчына**: *жанаты* прым. – Дзятл., Паст., Стол., Жытк. (СПЗБ, ТС), *жанáciк* м. – Валож., Нясв., Мсцісл., Буда-Каш. (СЦБ, Мат. мін.-мал., Юрчанка, Мат. апыт.), *пашлюбаваны* прым. 'павянчаны' – мясц. (Насовіч), *семянін* м. – Стол. (ТС), *сямейны* прым., *сям'істы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка); **малады жанаты мужчына**: *маладажон* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *мужавень* м. – Віц. р. (Каспяровіч, Станкевіч), *перважэнец* м. 'жанаты ў першы раз' – Смален. р. (Дабра-

вольські), *другажэнец* м. 'жанаты ў другі раз' – Смален. р. (Дабравольскі), *жанілка* м. 'мнагажэнец' – Ваўк. (Мат. Гродз.), *распушчэнец* м. 'мнагажэнец' – Браг. (Мат. Гом.), *перэбэжчык* м. 'той, хто пакінуў адну жонку і пайшоў да другой' – Жытк. (ТС), *бабажон* м. 'той, хто ажаніўся са старой бабай' – мясц. (Насовіч, Станкевіч); **замужняя жанчына**: *маладзіца* ж., *маладзічка* ж. памянш. – усх.-пал. р., Гом. р. (Мат. Гом., Насовіч), *мужняя* прым. – мясц. (Насовіч), *мужатка* ж. – мясц. (Насовіч), *замужка* ж. – Докш. (Станкевіч), *кабэта* ж., *кабётка* ж. – Мядз. (СЦБ, Насовіч), *кабэціна* ж. – Віл., Валож. (СЦБ); **маладая замужняя жанчына**: *маладзіца* ж. – Зах.-бран. р., Гом. р., Сморг., Астр., Лід., Воран., Шчуч., Гарад., Дзятл., Гл., Чач. (Мат. Гродз., Мат. Гом., ГЧ, Янкоўскі, Растаргуеў), *маладуха* ж. – усх.-маг. р., Зах.-бран. р., Рэч., Жлоб. (Мат. Гом., Бялькевіч, Растаргуеў, Станкевіч), *малодуха* ж. – Пруж. (СПЗБ), *мадзіца* ж. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў); *замужніца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка); **жанчына, якая толькі што выйшла замуж**: *княгіня* ж. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў); **жанчына, якая выйшла замуж без сватаўства з боку бацькоў мужа**: *набіванка* ж. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *набóвіч* ж., *набóіч* ж. абразл. – Пух. (ЖС), *набóйка* ж. – Смален. р. (Дабравольскі); **жанчына, якая на сваю гаспадарку ўзяла мужа**: *прымачка* ж. – Лаг. (НС, Варлыга, Станкевіч, Насовіч), *прымічка* ж. – Саліг. (Н. сл.-сць), *прымчыха* – Смален. р. (Дабравольскі); **жанчына, якая жыве з мужам без шлюбу**: *прычэпа* ж. – Кобр. (ЖНШС), *повэрэнка* ж. – Жытк. (ТС); *панёнка* ж. 'замужняя жанчына, да якой заляцаецца кавалер' – Уздз. (СЦБ).

Удава

Жанчына, у якой памёр муж.

удавá ж. – агульн. (СПЗБ, ГЧ, ТС, Мат. Гродз., Дабравольскі, Насовіч, Растаргуеў, Янкова), *удóва* ж. – Воран. (Мат. Гродз.), *удоўка* ж. ласк. – Гом. (НЛГ, Насовіч), *удóвая* прым. – Гродз. (СПЗБ), *аскоўка* ж. – Браг. (Мат. Гом.).

Удавец

Мужчына, у якога памёрла жонка.

удавец м. — агульн. (СПЗБ, ТС, СЦБ, Мат. Гродз., Мат. мін.-мал., Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў).

4.3. ЧЛЕНЫ СЯМ'І

Бабуля

Матчына або бацькава маці.

ба́ба ж., *бабу́ля* ж. памянш.-ласк., *бабу́лька*, *бабу́нька* ж. памянш.-ласк. — Віц. р., Чэрв. р., Гродз. р., Вілен. р., Смален. р., Зах.-бран. р., Пух., Лоеў., Слаўгарад., Жытк. (СПЗБ, ТС, СЦБ, ГЧ, Мат. Гродз., Варлыга, Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч, Шатэрнік, Янкова), *ба́бка* ж. — Чэрв. р., Віц. р., Смален. р., Зах.-бран. р., Смарг., Беш., Лаг., Кругл., Жытк. (ТС, СЦБ, Варлыга, Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч), *ба́банька* ж., *бабу́ленька* ж., *бабу́лечка* ж., *бабу́нечка* ж., *бабу́сенька* ж. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *бабу́ня* ж. — Віц. р., Зах.-бран. р., Гродз., Воран., Стаўб. (СЦБ, Мат. мін.-мал., Мат. Гродз., Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў, Цыхун), *бабу́ся* ж., *бабу́хна* ж. экспр., *бабу́сечка* ж. ласк. — Чэрв. р., Віц. р., усх.-маг. р., Зах.-бран. р., Смален. р., Смарг., Беш. (Бялькевіч, Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч), *ба́бушка* ж. — Зэльв. (Мат. Гродз.), *бабу́та* ж. — Пух. (СЦБ), *ба́ця* ж. — Вілен. р., Валож. (СПЗБ, СЦБ), *ста́рая* — Чэрв. р. (Шатэрнік).

Бацька

Мужчына ў адносінах да сваіх дзяцей.

та́та м. — паўн.-зах. з., Вілен. р., Віц. р., Чэрв. р., усх.-маг. р., Зах.-бран. р., Смален. р., Слаўг., Кобр., Гл. (СПЗБ, ГЧ, ЖНшС, Мат. Гродз., Бялькевіч, Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч, Шатэрнік, Цыхун, Янкоўскі), *та́тка* м., *та́тачка* м. — Віц. р., Чэрв. р., Зах.-

бран. р., Беш., Лоеў. (ТС, Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч, Цыхун, Шатэрнік, Янкова), *тáтусь* м. – Воран., Шчуч. (СПЗБ, Мат. Гродз.), *татуся* м. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *тату́ля* м. – Вілен. р., Чэрв. р., Зах.-бран. р., Смарг., Лаг., Кругл. (СПЗБ, Мат. Маг., Варлыга, Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч, Шатэрнік.), *тату́ль* м. ласк. – Бела-стоц. р., Шчуч. (СПЗБ, Мат. Гродз), *ба́цька* м. – Віц. р., Зах.-бран. р., Смален. р., усх.-маг. р., Гродз., Смарг., Лід., Чэрв., Лоеў., Гл., Маз., Хойн., Добр., Чач., Буда-Каш., Жлоб., Мсцісл. (СПЗБ, Мат. дыял. сл., Мат. Гродз., Мат. Гом., ГЧ, Бялькевіч, Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч, Шатэрнік, Янкова, Янкоўскі, Юрчанка), *ба́цюш-ка* м. ласк. – Гом. (НЛГ), *ба́цюхна* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч, Насовіч), *ба́це* м., *ба́цюхно* м. – Стол., Жытк. (ТС), *ба́ця* м. – Зах.-бран. р. (Насовіч, Растаргуеў), *ба́цюта* м. – Віл. (СЦБ), *аце́ц* м. – Вілен. р., Смален. р., Астр., Брасл., Воран. (СПЗБ, Дабравольскі, Насовіч, Станкевіч), *айце́ц* м., *ойцец* м. – Астр. (Мат. Гродз., Н. сл.-сць, Насовіч), *па́па* м. – Лаг., Маладз., Уздз., Браг., Гом. (СЦБ, Мат. Гом.), *па́пка* м. памянш. – Смален. р. (Дабравольскі, Насовіч), *па́пik* м. – Люб. (ЖС), *ця́ця* м. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *ця́цечка* м. – Смален. р., Зах.-бран. р. (Дабравольскі, Растаргуеў), *ця́цька* м. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *баць* м., *ба́цюш* м. 'зварот да бацькі' – Смален. р. (Дабравольскі).

Бацькі

Бацька і маці ў адносінах да сваіх дзяцей.

бацькі мн. – агульн. (СПЗБ, ТС, СЦБ, Мат. дыял. сл., ЖНшС, ГЧ, Варлыга, Насовіч, Станкевіч, Цыхун, Шатэрнік), *радзіцелі* мн. – Вілен. р., Астр., Лоеў., Чач. (СПЗБ, Янкова, Мат. апыт.).

Дачка

Асоба жаночага полу ў адносінах да сваіх бацькоў.

дзеўка ж. – Пух. (СЦБ); **адзіная дачка:** *адзіна́чка* ж. – Ашм., Драг. (СПЗБ), *адзіні́ца* ж. – Воран., Драг. (СПЗБ),

ядн́ачка ж. – Іўеў. (Сл. Гродз.), *бальш́уха* ж. 'старэйшая дачка' – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *маму́ля*, *маму́ся* ж. 'дачка, якая падобна на маці тварам ці паводзінамі' – Бял. (Яўсееў), *кавалёўна* ж. 'дачка каваля' – усх.-маг. р. (Насовіч, Бялькевіч), *маляроўна* ж. 'дачка мастака', *кухароўна* ж. 'дачка кухара', *кушняроўна* ж. 'дачка кушняка', *шаўцоўна* ж. 'дачка шаўца', *краўцоўна* ж. 'дачка краўца', *катляроўна* ж. 'дачка катляра', *пападдзя́нка* ж. 'дачка удавы святара', *дзякоўна* ж. 'дачка дзячка' – Віц. р. (Каспяровіч, Насовіч), *бандароўна* ж., *бандара́нка* ж. 'дачка бондара' – Віц. р, Валож. (ЖС, Каспяровіч, Насовіч), *папоўна* ж. 'дачка святара' – Смален. р. (Дабравольскі, Насовіч).

Маці

Жанчына ў адносінах да сваіх дзяцей.

ма́ці ж. – агульн. (ДАБМ, ТС, ГЧ, Мат. дыял. сл., Мат. Гом., Мат. Гродз., Варлыга, Цыхун, Шатэрнік, Янкоўскі), *маць* ж. – спарадычна Бярэз. р., паўн. р., Паням. р. (ДАБМ), *ма́цер* ж. – спарадычна агульн. (ДАБМ, ГЧ, 3 нар. сл., Дабравольскі, Каспяровіч, Кучук, Насовіч, Растаргуеў), *ма́церка* ж. – Ушацк., Маладз., Слуц., Бяроз., Мсцісл. (ДАБМ, Мат. дыял. сл., Юрчанка), *ма́тка* ж. – агульнае, акрамя зах.-пал. г. (ДАБМ, ТС, ГЧ, ЖНШС, Мат. дыял. сл., Мат. Гом, Мат. Гродз., Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў, Шатэрнік), *ма́танька* ж. ласк. – Гом., Чач. (НЛГ, Мат. апыт.), *ма́тарка* ж. – Пух. (СЦБ), *мату́ля* ж. – Вілен. р., Зах.-бран. р., Гродз., Сморг., Паст., Віл., Жытк. (СПЗБ, ТС, ЖНШС, Насовіч, Растаргуеў), *мату́хна* ж., *мату́шка* ж. – Смален. р. (Дабравольскі, Насовіч), *мату́лька* ж. ласк. – Гом., Барыс., Лаг. (НЛГ, СЦБ, Варлыга), *мату́ся* ж. – Віц. р., Смален. р., Зах.-бран. р. (Каспяровіч, Дабравольскі, Растаргуеў), *мату́ня* ж. – Барыс. (СЦБ), *ма́тэнька* ж. памянш. – мясц. (Насовіч), *ма́ма* ж. – Вілен. р., Віц. р., Гродз., Воран., Астр., Віл., Пруж., Стол., Жытк., Буда-Каш., Мсцісл., Слаўг. (ТС, Мат. Гродз., ГЧ, Каспяровіч, Цыхун, Юрчанка), *ма́мка* ж. – Смален. р., Лаг., Чэрв., Жытк. (ТС, СЦБ, Варлыга, Дабравольскі, Ша-

тэрнік), *мама́ня* ж. – Смарг. (СПЗБ), *ма́менька* ж., *ма́мца* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *маму́ля* ж. іран. – Мсцісл. (Юрчанка), *ма́мухна* ж. – усх.-маг. р., Смален. р., Зах.-бран. р. (Бялькевіч, Дабравольскі, Растаргуеў), *мамо́к* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *ма́міца* ж. груб. – Ушацк. (ЖС), *ма* ж. 'зварот да маці' – Зах.-бран. р., Свісл., Стол., Жытк. (ТС, Сл. Гродз., Растаргуеў), *трая́нка* ж. 'жанчына, якая мае траіх дзяцей' – мясц. (Станкевіч), *бязму́жка* ж. 'жанчына, якая мае дзяцей без мужа', *дзяці́нуха* ж. 'жанчына, у якой малыя дзеці' – Ушацк. (ЖНШС).

Падкідыш

Дзіця, падкінутае чужым людзям.

найдзёнак м. – Жытк. (ТС), *найдзённік* м., *найдзён* м., *найдзёна* ж. – Стол. (ТС), *зна́йда* м. і ж. – Віл. (СПЗБ), *зна́й-дзяны* прым. – Карэл. (СПЗБ), *падкі́дыш* м. – мясц. (Насовіч), *бязбацькавіч-бязматкавіч* – мясц. (Станкевіч).

Падчарка

Няродная дачка мужа ці жонкі.

па́дчарка ж., *па́чарка* ж. – віц.-маг. г., Гом. р., Зах.-бран. р., Барыс., Бераст., Дзятл., Лельч., Баран., Старадарож., Браг. (ЛАБНГ, СПЗБ, Бялькевіч, Растаргуеў, Станкевіч, Насовіч, Шаталава, Мат. апыт.), *па́дчарыца* ж., *па́чарыца* ж. – паўдн.-зах. д. (акрамя Гом. р.), паўн.-зах. з., спарадычна Віц. р. і ўсх.-маг. р., Гор., Стол. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, Каспяровіч), *пад-чо́рка* ж. – Акц. (ЛАБНГ), *па́дчорка* ж. – Жытк. (ТС), *пад-ча́р* ж. – мясц. (Станкевіч, Насовіч), *пачо́рка* ж. – Стол. (ЛАБНГ), *па́чараца* ж., *па́чарка* ж. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *па́ччарка* ж. – паўн.-зах. з., Гл., Чач. (СПЗБ, Насовіч, Янкоўскі, Мат. апыт.), *па́чырка* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *пачэ́рыца* ж. – Гом. (НЛГ), *па́нчарыца* ж. – Пін., Івац., Іван., Лельч., Стол., Лун. (ЛАБНГ, ТС, Шаталава), *па́ньчэрыца* ж. – Івац. (ЛАБНГ), *па́нчарка* ж. – Светлагор., Нараўл. (ЛАБНГ),

панчорка ж. – Петр., Лельч., Маз. (ЛАБНГ, ГЧ, Шаталава), *панчурка* ж. – Калінк., Маз., Лельч. (ЛАБНГ), *пáсерба* ж., – Стол., Пін. (ЛАБНГ, ДСБ, НС), *пáсербка* ж. – мясц. (Насовіч), *пáсербіца* ж. – Ашм., Іўеў., Воран., Кам., Кобр., Жаб., Пін. (ЛАБНГ, ДСБ, ЖНШС, НЛ, Станкевіч), *пасéрбіца* ж. – Лаг. (Мат. мін.-мал.), *пасярбіца* ж. – Астр., Ваўк., Кобр. (ЛАБНГ), *пáсербніца* ж. – Драг., Пін. (ЛАБНГ, ДСБ), *пáсерніца* ж. – Драг., Лельч. (ЛАБНГ, ДСБ), *пасынóвая* ж., *пасынóва* ж. – Жытк., Люб. (ЛАБНГ, Мат. Гом.), *пáсыніца* ж. – Кам. (ЛАБНГ), *пáсыльніца* ж. – Малар. (ЛАБНГ), *прывядзёнка* ж. – Капыл. (ЛАБНГ), *прынясёнка* ж. экспр. – Віл. (СПЗБ), *дачанка* ж. Бяроз. (ЛАБНГ), *даччаніца* ж. – Пруж. (ЛАБНГ).

Пазашлюбнае дзіця

Народжаны ад бацькоў, якія не былі ў шлюбе.

ба(й)стру́к м., *байстручо́к* м. памянш. – паўдн.-зах. д., зах.-пал. г., сярэд.-бел. г., усх.-маг. р., спарадычна паўн.-усх. д., Зах.-бран. р., Беластоц. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, СЦБ, Мат. Гом., Мат. Гродз., ЖНШС, Бялькевіч, Каспяровіч, Кучук, Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч, Шатэрнік, Янкова, Янкоўскі), *ба́йстра* м. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў, Насовіч), *бастручы́ско* н. павеліч. – Беластоц. р. (СПЗБ), *байстручанё* н. – Гом. (НЛГ), *байстру́чка* ж. – Зах.-бран. р., Стол., Кобр. (ТС, Растаргуеў, Насовіч), *байсцёр* м. – Жытк. (ТС), *ба́йсцёр* м. – Нараўл. (ЛАБНГ), *бенко́* м. і ж. – Стол., Жытк. (ЛАБНГ, ЖС), *бе́нька* ж. – Жытк. (ТС), *бе́нок* ж. – Стол., Жытк., Лельч. (ЛАБНГ), *бенка́ч* м. – Жытк. (ТС), *ба́нісь* м. – Пух., Слаўг. (НЛ, 3 нар. сл.), *ба́ньсь* м., *ба́нсь* м. – Барыс., Чэрв., Пух., Бярэз., Клім., Чэрык., Лаг., Смал., Капыл., Навагр., Дзятл. (ЛАБНГ, ЖС, НЛ, СЦБ, Мат. Гродз., Мат. мін.-мал.), *ба́нься* м. – Чэрв. в. (Шатэрнік, Станкевіч), *ба́нць* м. – Круп. (ЛАБНГ), *бе́нся* ж. – Барыс. (ЛАБНГ), *багда́н* м. – Вехнядзв., Рас., Беш., Леп. (ЛАБНГ, Насовіч, Станкевіч), *багда́нец* м. – Верхнядзв. (Шаталава), *багдано́ўскі* м. – Сен. (ЛАБНГ), *багда́й* м. – Віц. р. (Каспяровіч), *багда́нка* ж. 'пазашлюбная дзяўчынка, падкідыш' – мясц. (Станкевіч, Насовіч), *банка́рт* м.

пагардл. – спарадычна паўн. р. і гродз.-бар. г., Барыс., Кругл., Тал., Бярэз. Докш., Круп., Уздз., Латгал. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. мін.-мал., СЦБ), *банкáр* м., *бэнкáр* м. – Леп., Стаўб. (ЛАБНГ), *бэнкарт* м., *бэнкáртка* ж. – мясц. (Насовіч), *банкράт* м. – Віц. р., Чэрв. р. (Каспяровіч, Шатэрнік), *баркáн* м. – Люб., Добр., Петр. (ЛАБНГ, Мат. Гом.), *баху́р* м. груб. – Паст., Глыб., Астр., Карэл., Пух., Стаўб. (СЦБ, Мат. Гродз., Сл. Гродз., Мат. мін.-мал.), *ба́хур* м. – Шарк. (ЛАБНГ), *бэ́хур* – Докш. (ЛАБНГ), *бахóр* м. – Смарг. (ЛАБНГ), *знай-дзён* м. – Шум., Віц., Тал., Круп., Бых., Бабр., Ветк., Лельч., Стол., Лоеў. (ЛАБНГ, ТС, Насовіч, Станкевіч, Янкова), *знай-дзёнка* ж. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *знайдзёны* субст. прым. – Івац. (НС), *знайдук* м. – Докш. (СПЗБ), *знайдун* м., *знайдунка* ж. – Ушацк. (ЛАБНГ, ЖНШС), *зна́йдыш* ж. і м. – мясц. (Насовіч), *знайдзю́к* м. – Гродз. (Сл. Гродз.), *найдзён* м. – Карм., Гл., Стол. (ЛАБНГ, ТС), *найдзёнак* м. – Касц., Жытк. (ЛАБНГ, ТС), *найдзёна* ж., *найдзённік* м. – Стол. (ТС), *на́йдзіч* м. – Слуц. (ЖНШС), *найдзёны* прым., *находны* прым. – Ветк. (Мат. Гом.), *крапі́ўнік* м. – паўн.-усх. д., Гл. (ЛАБНГ, СПЗБ, НС, СЦБ, Мат. мін.-мал., Мат. Гом., Каспяровіч, Янкоўскі), *падкрапі́ўнік* м. – Лаг. (Варлыга), *прокі́ўнік* м. – Жытк. (ТС), *прокі́ўніца* ж. – Стол. (ТС), *вы́бледак* м. – віц.-маг. г., паўдн.-усх. з. (акрамя яе паўдн. часткі) (ЛАБНГ), *бансю́к* м., *байсю́к* м., *баню́к* м. – Паст., Пух., Чэрв., Клім. (ЛАБНГ, СПЗБ, НЛ, 3 нар. сл.), *бэйсьюр* м. – Чэрв. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *бо́нда* ж. іран. – Ваўк. (Мат. Гродз.), *бязба́цькавіч* 'хлопчык, які не мае бацькі' – Віц. р., Бял., Бых., Касцюк. (ЛАБНГ, Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч, Яўсееў), *самосе́й* м. перан. – Стол., Жытк. (ТС), *самасе́йка* м. і ж. – Чэрв. р., Лаг., Кругл., Уздз., Мсцісл. (ЛАБНГ, Мат. мін.-мал., Шатэрнік, Варлыга, Юрчанка), *самаро́дак* м. – Воран. (Сл. Гродз.), *насе́ннік* м. – Гродз. р. (СРЛГ), *грачы́шнік* м. іран., *грачы́шніца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *дзяво́цкiй* м. – Дубр. (ЛАБНГ), *набэ́ганы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *прыб́ягны* м. – Кам. (ЛАБНГ), *падаро́жнік* м. – Лельч. (Мат. Гом.), *падплóтнік* м. – Стол., Жытк. (ТС), *падты́ннік* м. – Лельч. (ЛАБНГ), *кукуру́знік* м. – Тал., Буда-Каш. (ЛАБНГ, Мат. Гом.).

Пасынак

Няродны сын для мужа ці жонкі ў сям'і.

пáсынак м. – Вілен. р., Віц. р., усх.-маг. р., Брасл., Віл., Глыб., Шчуч., Гарад., Лаг., Бярэз., Гом., Буда-Каш., Жлоб., Чач., Маз., Лоеў., Кобр. (СПЗБ, Мат. Гом., ГЧ, ЖНШС, Бялькевіч, Варлыга, Каспяровіч, Станкевіч, Янкова, Мат. апыт.), *пáсeрб* м. – Стол. (Насовіч, ДСБ, НС), *пáсeрба* ж. – Ваўк. (ЛАБНГ), *пáсeрбак* м. – Жаб. (ЛАБНГ, СПЗБ), *пáсeрабак* м. – Астр. (ЛАБНГ), *пáсырн* м. – Іўеў. (ЛАБНГ), *пáсынак* м. – Жытк., Лельч. (ТС, Кучук), *пáсыньнік* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *прывядзёнак* м. – Чэрв. р. (Шатэрнік, Станкевіч), *прывядзёный* м. – Малар. (ЛАБНГ), *падчараня* н. – Лоеў. (Янкова), *панчур* м. – Калінк. (ЛАБНГ), *сыно́вец* м. – Зэльв. (Сцяцко), *не́сын* м. – Хоц., Касц. (ЛАБНГ).

Прабаба

Маці дзеда або бабкі.

праба́ба ж. – Воран., Кобр., Гом., Карм., Жлоб., Светлагор., Рэч., Ветк., Буда-Каш., Жытк., Раг., Лоеў., Чач. (Мат. Гом., Мат. Гродз., ЖНШС, Янкова, Мат. апыт.), *прабаба* ж. – Лоеў., Стол. (ТС, Янкова), *ба́ба* ж. – Лоеў. (Янкова).

Прапраўнукі

Дзеці праўнука ці праўнучкі.

пра́шчура ж., *пра́шчур* м. – Жытк. (ТС), *пра́шчурка* ж. – Стол. (ТС).

Праўнукі

Дзеці ўнука ці ўнучкі

праўну́чка ж. – Стол., Воран. (ТС, Мат. Гродз., Станкевіч), *праўну́ка* ж. – Лоеў. (Янкова), *праўну́к* м. – Навагр.,

Воран., Віл., Жытк. (СПЗБ, ТС, Мат. Гродз., Станкевіч), *праўнучак* м. памянш. – Вілен. р., Хойн., Жытк. (СПЗБ, ТС, ГЧ), *проўнук* м. – Мін. (СПЗБ), *шчурэня* н. – Маз. (3 нар. сл.).

Сірата

Дзіця або падлетак, які застаўся без аднаго з бацькоў.

сірата́ м. і ж. – усх.-маг. р., Гродз., Навагр., Дзятл., Ашм., Баран., Смarg., Пух., Віл., Стол., Жытк., Хойн., Слаўгарад. (СПЗБ, ТС, ГЧ, Мат. Гродз., Бялькевіч, Станкевіч), *сіро́та* ж. і м. – Гродз., Ашм., Слон., Бар., Пух., Віл. (СПЗБ, Мат. Гродз.), *сіроці́на* м. і ж. экспр. – Жытк. (ТС), *гарку́ша* м. і ж. – Смален. р. (Станкевіч, Дабравольскі), *бязро́дны* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *пакі́дыш* м. і ж. 'сірата, з малалецтва пакінутая бацькамі' – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *нябо́ж* м. і ж., *нябо́га* м. і ж. 'сірата без апекуна' – Клім. (ЛАБНГ), *бязма́ткавіч* м. 'у якога няма маці' – Віц. р. (Станкевіч), *бязба́цькавіч* м. 'у якога няма бацькі' – Віц. р. (Насовіч, Станкевіч), *кру́гла сірата* 'без бацькоў' – Жытк. (ТС), *до́льнік* м. 'прыёмнае дзіця' – Віц. р. (Каспяровіч).

Сын

Асоба мужчынскага полу ў адносінах да сваіх бацькоў.

хлопчык м. – мясц. (Насовіч), *ба́біч* м. 'сын павітухі, які нарадзіўся пасля таго, як яна стала бабіць' – Івац. (ЖС), *та́туля* м. перан. 'сын, які чым.-н. падобны да бацькі' – Бял. (Яўсееў), *адзіна́к* м. 'адзіны сын у сям'і' – Воран. (Мат. Гродз.), *дзядзько́вец* м. 'дзядзькаў сын' – Стол. (ТС), *кава́льчук* м. 'сын каваля' – Слуц. (ЖНШС), *шаўчо́нак* м. 'сын шаўца', *куха́ро́нак* м. 'сын кухара', *кавалё́нак* м. 'сын каваля' – мясц. (Насовіч), *бандаро́нак* м. 'сын бондара' – Віц. р. (Каспяровіч, Насовіч), *арандаро́нак* м., *рандаро́нак* м. 'сын утрымальніка карчмы' – мясц. (Насовіч), *папяно́к* м., *па-*

пóвіч м. 'сын святара' – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), 'сын святара' – Смален. р. (Дабравольскі, Насовіч, Станкевіч), *бакалярóнак* м. 'сын кліраснага дзяка, дзячка' – мясц. (Станкевіч, Насовіч), *дзячкóвіч* м., *дзячакóвіч* м., *дзякóвіч* м. – Віц. р., Смален. р. (Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч), *маскалёнак* м. 'сын салдата', *спадáрыч* м. 'сын спадара' – мясц. (Станкевіч), *павадырóнак* м. 'сын павадыра' – мясц. (Насовіч, Станкевіч).

Унук

Сын сына або дачкі.

уну́к м., *уну́чак* м. памянш. – Вілен. р., Латгал. р., Віц. р., Чэрв. р., Смален. р., Навагр., Дзятл., Воран., Мёр., Брасл., Рэч., Буда-Каш., Чач., Жлоб., Мсцісл., Маз., Жытк. (СПЗБ, ГЧ, ТС, Мат. Гродз., Мат. Гом., Дабравольскі, Каспяровіч, Шатэрнік, Юрчанка), *унучóнак* м., *унучóк* м. – Лоеў. (Янкова), *унучу́рык* м. – Бял. (Яўсееў), *кро́ўнічак* м. ласк. – Бял. (Яўсееў).

Унукі

Дзеці сына або дачкі.

унучáта мн. – Стол. (ТС), *небажáта* мн. – Лоеў. (Янкова), *унучэ́ня* м. і ж. – Стол., Жытк. (ТС).

Унучка

Дачка сына або дачкі.

уну́чка ж. – Вілен. р., Воран., Валож., Астр. (СПЗБ, Мат. Гродз.), *уну́ка* ж. – Чэрв. р., Смален. р., Гродз., Баран., Кобр., Стол., Лях., Жытк., Лоеў., Старадарож. (СПЗБ, ТС, ЖНШС, Сл. Гродз., Дабравольскі, Шатэрнік, Янкова), *унучу́рка* ж. – Бял. (Яўсееў).

4.4. СВАЯЦКІЯ АДНОСІНЫ

Айчы́м

Няродны бацька.

во́тчы́м м. – паўн.-усх. д. і сумежная з ім частка сярэд.-бел. г., Зах.-бран. р., Чач., Ветк., Добр., Лельч., Нараўл. (ЛАБНГ, Мат. Гом., Мат. мін.-мал., НС, Бялькевіч, Шаталава, Юрчанка, Каспяровіч, Растаргуеў, Шатэрнік, Мат. апыт.), *ватчы́м* м. – Брэсц., Драг. (ЛАБНГ), *во́йчы́м* м. – Мядз., Смарг., Лаг., Рас. (СПЗБ, Варлыга, Насовіч, Станкевіч), *о́йчы́м* м. – Брасл., Астр., Валож., Паст., Смарг., Ашм., Маладз., Кам., Кобр., Пруж., Стол., Жытк. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, СЦБ, Мат. Гродз.), *айчы́м* м. – гродз.-бар. г., зах.-пал. г., Мін. р., Рас., Чэрв., Добр., Лельч. (ЛАБНГ, СПЗБ, Сл. Гродз., Мат. Гродз., Мат. дыял. сл., ЖНШС, Станкевіч), *атчы́м* м. – случ.-маз. г., Лях., Ивац., Ганц. (ЛАБНГ), *паўба́цькаві́к* м. – Віл. (СПЗБ), *паўба́цькаві́ч* м. – Віл. (ЛАБНГ).

Брат

Сын у адносінах да другіх дзяцей гэтых жа бацькоў.

брат м. – агульн. (ТС, ГЧ, Мат. Гом., Мат. Гродз., Мат. дыял. сл., Дабравольскі, Каспяровіч, Станкевіч, Цыхун, Шатэрнік, Янкоўскі), *бра́тка* м. ласк. – Вілен. р., Віц. р., Чэрв. р., Смален. р., Стол., Жытк. (СПЗБ, ТС, Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч, Шатэрнік), *брато́к* м. памянш.-ласк. – Зах.-бран. р., Смарг., Чэрв., Лельч. (ЛАБНГ, Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч), *бра́тачка* м. ласк., *бра́цік* м. – мясц. (Насовіч), *брату́ля* м. ласк. – Віц. р. (Станкевіч), *брату́ня* м. ласк. – (Насовіч), *брату́ха* м., *брату́шка* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *бра́тухна* м. павеліч. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *браце́йнік* м., *браце́нік* м. – Смален. р., Барыс., Асіп., Чэрык., Касц., Шум., Бярэз., Карм., Лоеў., Чач. (ЛАБНГ, Дабравольскі, Станкевіч, Янкова, Мат. апыт.), *браці́шка* м.

– Віщ. (ЛАБНГ, Каспярівіч), *бра́цец* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *бра́ха* м. – Вілен. р. (СПЗБ), *бра́хна* м. ласк. – мясц. (Насовіч), *бра́хнейка* м. памянш.-ласк. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў, Станкевіч), *пабраце́нік* м. – мясц. (Станкевіч).

Братавая

Жонка брата.

бра́тава(я) ж. – пол-мін. г., паўн.-зах. з., спарадычна Маг. р., Шум., Віщ., Бых., Раг. (ЛАБНГ, СПЗБ, СЦБ, Мат. Гродз., Насовіч), *братавая* ж. – Вілен. р., Гродз. р., Гом. р., зах.-пал. г., Пол., Кругл., Лаг., Бял., Кір., Слаўг., Жлоб., Чач., Хойн. (ЛАБНГ, Янкова, Варлыга, Мат. апыт.), *брато́вая* ж. – усх.-маг. р., Ашм., Ваўк., Іўеў., Пін. (ЛАБНГ, Сл. Гродз., Бялькевіч), *браці́ха* ж. – агульн. (ЛАБНГ, СПЗБ, ДСБ, ТС, СЦБ, НС, ГЧ, НЛГ, ЖНшС, Мат. Гом., Мат. Гродз., Мат. мін.-мал., Мат. дыял. сл., Каспярівіч, Кучук, Станкевіч, Шатэрнік, Янкова, Янкоўскі), *браці́ха* ж. – Ашм., Іўеў., Валож., Бял., Калінк. (ЛАБНГ), *браці́ха* ж. – Мін., Чэрв., Саліг. (ЛАБНГ), *браце́ніха* ж. – Карм. (Мат. Гом.), *братаве́нка* ж. – Ваўк. (Мат. Гродз., Сцяшковіч), *братаву́ха* ж. – Навагр., Дзятл., Раг. (ЛАБНГ, СПЗБ, Сл. Гродз.), *братоў́ка* ж. – Вілен. р., паўн. р., Маг. (ЛАБНГ, СПЗБ), *небо́га* ж. – Жытк. (ТС), *ятро́віца* ж. – Жытк. (ТС), *ятроў́ка* ж. – Стол., Жытк. (ТС), *трыві́нка* – Жаб. (ДСБ), *няве́стка* ж. – віщ.-маг. г., усх.-маг. р. (ЛАБНГ).

Дзевер

Брат мужа.

дзе́вер м. – агульн. (СПЗБ, ТС, ДСБ, ГЧ, ЖНшС, Мат. Гродз., Мат. дыял. сл., Варлыга, Дабравольскі, Каспярівіч, Станкевіч, Федароўскі, Шатэрнік, Янкоўскі); **жонка дзевера:** *утрыві́нка* ж. – Кобр. (ЖНшС), *трыві́нка* ж. – Кобр. (НЛ), *ятроў́ка* ж. – Лаг. (Варлыга).

Дзядзька

Брат аднаго з бацькоў у адносінах да іх дзяцей.

дзядзька м. – агульн. (СПЗБ, ТС, ГЧ, Мат. Гродз., ЖНШС, Варлыга, Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч, Шатэрнік, Янкоўскі), *дзядзя* м. – мясц. (Насовіч), *дзядзюшка* м. памянш. – Чэрв. р., Зэльв. (Сцяцко, Шатэрнік), *вўек* м. – Гродз. (Цыхун), *вуй* 'брат маці' – Іўеў., Астр. (СПЗБ), *вуй* м., *вўек* м. 'брат бацькі' – Воран. (Мат. Гродз.), *вуйшак* м. 'дваюрадны брат бацькі або маці' – Воран. (Мат. Гродз.), *стрый* м., *стрыёк* м. 'дзядзька па бацьку' – мясц. (Насовіч).

Жонка дзядзькі

дзядзіна ж. – агульн. (акрамя ўсх-пал. р.), Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, ГЧ, ЖНС, ЖНШС, ДСБ, Мат. дыял. сл., Мат. Гродз., Бялькевіч, Варлыга, Каспяровіч, Насовіч, Рас-таргуеў, Станкевіч, Шатэрнік), *дзядзінка* ж. – усх.-маг. р., Гом. р., Смален. р., Раг., Карм., Слаўг. (ЛАБНГ, НЛГ, Мат. Гом., Дабравольскі, Насовіч), *дзядна* ж. – усх.-пал. р., Гом. р., Шчуч., Гродз., Браг., Светлагор. (ЛАБНГ, НЛГ, 3 нар. сл., Сл. Гродз., Мат. дыял. сл., Шаталава, Янкова), *дзядно* ж., *дзянно* ж. – Лельч. (Кучук), *дзянка* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *дзянна* ж. – Гродз., Лун., Петр., Гл., Маз., Лельч., Жытк. (ТС, ДСБ, ГЧ, НЛ, Мат. Гом., Мат. Гродз., Шаталава, Янкоўскі), *цётка* ж. – агульн. (ЛАБНГ, Мат. апыт.), *стрыénка* 'жонка брата бацькі' – Латгал. р., Брасл., Астр., Іўеў. (СПЗБ), *вўénка* ж. 'жонка брата маці' – Іўеў., Астр. (СПЗБ).

Залоўка

Сястра мужа.

залоўка – паўн.-усх. д., спарадычна ўсх-пал. р. і гродз.-бар. г., усх.-маг. р., Вілен. р., Чэрв. р., Смален. р., Пруж., Бяроз. (ЛАБНГ, Мат. дыял. сл., ЖНШС, Бялькевіч, Варлыга, Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч, Шатэрнік), *залóвачка* ж. памянш. – мясц. (ЛАБНГ, Насовіч), *залвіца* ж. – Вілен. р.,

Паням. р., Слуц. р., Мін. р., спарадычна Бярэз. р., Верхнядзв., Ашм., Смарг., Лід., Лаг., Паст., Пух., Тал., Бых., Калінк. (ЛАБНГ, СПЗБ, СЦБ, Варлыга, Федароўскі, Станкевіч), *зальвіца* ж. – Астр. (СПЗБ), *зьявіца* ж. – Воран. (ЛАБНГ), *залувіца* ж. – спарадычна гродз.-бар. г. (асабліва ўсх. частка), Паням. р., Віл., Слуц., Раг., Лях. (ЛАБНГ, СПЗБ, НС, Мат. мін.-мал., Мат. дыял. сл., Н. сл.-сць, Федароўскі), *залву́ха* ж. – Паням. р. (Федароўскі), *заўвіца* ж. – Старадарож., Стол., Жытк., Слуц., Жлоб. (ЛАБНГ, ТС, ЖНС), *заві́ца* ж. – паўдн. р., Кір. (ЛАБНГ, ДСБ, ГЧ, НЛГ, Мат. Гом., Шаталава, Янкова), *зові́ца* ж. – Стол., Жытк., Лельч. (ТС, НЛ, Кучук), *залаві́ца* ж. – Гродз., Добр. (ЛАБНГ, Цыхун), *заві́чка* ж. – Гом. (НЛГ), *сваячы́на* ж. – Лоеў. (Янкова), *ятро́ўка* ж. – Вілен. р. (СПЗБ).

Зводны

Які даводзіцца братам ці сястрой па мачасе або айчыму.

звóдны прым. – Жытк., Чач. (ТС, Насовіч, Мат. апыт.), *звóдчына* ж. – Лоеў. (Янкова), *прыраджо́ны брат* – мясц. (Станкевіч).

Зяць

Муж дачкі.

зяць м., *зяцёк* м. памянш. – агульн. (СПЗБ, ТС, ГЧ, Мат. Гродз., Бялькевіч, Варлыга, Дабравольскі, Насовіч, Станкевіч, Юрчанка), *зяцько́* м. – Лоеў. (Янкова).

Мачаха

Няродная маці.

ма́чаха ж. – Чэрв. р., Віц. р., Смален. р., Астр., Навагр., Кобр., Стол., Жытк., Гл. (ТС, Мат. Гродз., ЖНшС, Дабравольскі, Каспяровіч, Шатэрнік, Янкоўскі), *мачо́ха* – Кобр. (ЖНшС), *мацо́ха* ж. – Вілен. р., Брасл., Астр. (СПЗБ, Насо-

віч), *ма́чуха* ж. — Брэсц., Стол., Жытк., Хойн., Лаг. (ТС, ДСБ, Мат. Гом., Варлыга), *махонка* ж. — Паням. р. (Федароўскі).

Муж сястры

сваяк м. — Кобр. (ЖНшС), *шва́гер* м. — Жытк. (ТС), *бра-та́ніч* м. — Віц. р. (Каспяровіч).

Нявестка

Жонка сына.

нявэ́стка ж. — агульн. (ЛАБНГ, ТС, ГЧ, ЖНшС, Мат. дыял. сл., Мат. Гродз., Мат. Гом., Бялькевіч, Варлыга, Каспяровіч, Насовіч, Юрчанка, Янкоўскі), *нявэ́ста* ж. — Гродз. р., Паст., Астр., Шчуч., Маст., Смарг., Мёр., Барыс., Кругл., Круп., Бял. (ЛАБНГ, 3 нар. сл.), *нявё́хна* ж. — Чэрв. р., Бабр., Лаг., Уздз., Лоеў., Стол., Жытк., Лельч. (ЛАБНГ, СЦБ, ТС, Мат. мін.-мал., Варлыга, Кучук, Насовіч, Шатэрнік, Янкова), *сы́нава* ж. — Бых., Хойн., Браг. (ЛАБНГ), *сынава́* ж. — Вілен. р. (СПЗБ), *сынава́я* субст. прым. — Вілен. р., Воран., Іўеў., Валож., Ваўк., Гарад., Ашм., Шчуч., Астр. (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. Гродз.), *сыно́ва* субст. прым. — спарадычна паўн.-зах. з., Вілен. р., Латгал. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. Гродз., ЖНшС), *сыно́вая* субст. прым. — мясц. (Насовіч), *нябо́га* ж. — Рэч. (Мат. Гом.), *нябо́гая* ж. — Пруж. (ДСБ), *чалядзі́нака* ж. — мясц. (Насовіч), *сно́хва* ж. — Смален. р. (Дабравольскі).

Пляменнікі

Дзеці брата або сястры.

небажся́нты мн. — Люб., Лях. (СПЗБ), *небажа́та* мн. — Пін. (СПЗБ); **пляменні́ца**: *плярэ́нніца* ж. — Віц. р., Зах.-бран. р., Хойн., Жытк., Мсцісл., Чач. (ТС, ГЧ, Каспяровіч, Растаргуеў, Юрчанка, Мат. апыт.), *плярмя́нніца* ж. — Навагр. (Мат. Гродз.), *плярме́ніца* ж., *плярмя́ніца* ж., *пліме́ніца* ж., *плімя́ніца* ж. — Вілен. р., Латгал. р., Верхнядзв., Астр., Паст.,

Шчуч., Бярэз. (СПЗБ), *плямёнка* ж. – Шум. (СПЗБ), *сестраніца* ж. – Вілен. р., Іўеў., Астр., Смарг. (СПЗБ), *сестраніца* ж. – Воран. (Мат. Гродз.), *нябо́га* ж. – цэнтр. з., усх.-пал. р., зах.-пал. г., Рас., Верхнядзв., Паст., Астр., Лях., Ганц., Капыл., Чэрв., Пух. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, ГЧ, ДСБ, НС, СЦБ, ЖНС, ЖНшС, Мат. дыял. сл., Мат. мін.-мал., Мат. Гродз., Мат. Гом., Мат. дыял. сл., 3 нар. сл. Шаталава, Шатэрнік, Янкоўскі, Янкова), *нябо́жа* ж. – Хойн. (ГЧ), *дача́нка* ж. – Гродз., Шчуч., Стаўб., Бяроз. (СПЗБ, СЦБ, Мат. мін.-мал., 3 нар. сл., Шаталава), *даччаніца* ж. – Вілен. р. (СПЗБ), *дачы́нка* ж. – Пруж. (ДСБ, ЖС), *братáнка* ж. – Стол. (ТС, ДСБ), *братняя* субст. прым. – Лаг., Чэрв. (Мат. мін.-мал., СЦБ); **дачка сястры:** *сястры́нка* ж., *сестраніца* ж. – мясц. (Насовіч), *сястры́чна* ж. – мясц. (Станкевіч), *сестры́чына* ж., *сестры́чна* ж. – Стол., Жытк. (ТС); **дачка брата:** *дачча́нка* ж. – Гродз., Ваўк. (Мат. Гродз., Станкевіч), *братáнка* ж. – Стаўб., Гродз. (Мат. мін.-мал., СЦБ, Цыхун), *братані́ца* ж. – Гродз., Астр., Воран. (СПЗБ, Мат. Гродз.), *братані́чна* ж. – мясц. (Станкевіч); **племеннік:** *плямё́ннік* м. – Зах.-бран. р., Чэрв. р., Віц. р., Вілен. р., Шчуч., Лід., Лаг., Мсцісл. (СПЗБ, Каспяровіч, Растаргуеў, Шатэрнік, Юрчанка), *плямя́ннік* м. – Навагр., Гродз. (Мат. Гродз.), *плямя́нік* м. – Вілен. р., Шчуч. (СПЗБ), *плямя́ш* м. – Ашм. (Сл. Гродз.), *пле́мень* м., *племя́ш* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *сыно́вец* м. – Гродз., Свісл., Маст., Шчуч., Ваўк., Бяроз., Драг. (СПЗБ, ДСБ, Мат. Гродз., 3 нар. сл., Станкевіч, Шаталава), *братáн* м. – Іўеў. (СПЗБ), *братáнак* м. – Іўеў., Воран., Гродз. (СПЗБ, Мат. Гродз., Цыхун), *братáнец* м. – Лаг., Кобр. (ДСБ, Варлыга), *братані́ч* м. – Чэрв. р., Дзярж., Стол., Жытк. (ТС, ДСБ, НС, Станкевіч, Шатэрнік), *брато́вец* м. – Воран. (Мат. Гродз.), *браце́нік* м. – Жытк. (ТС), *вейка́ліс* м. – Воран. (СПЗБ), *сестране́ц* м. – Воран. (Мат. Гродз.), *сястра́н* м. – Іўеў. (СПЗБ); **сын сястры:** *сястры́нец* м. – Гродз., Лаг., Стаўб. (Сл. Гродз., Мат. мін.-мал., Насовіч, Варлыга), *сястры́ніч* м. – Зэльв. (СПЗБ), *сестры́чын* м. – Жытк. (ТС), *сястры́чыч* м. – мясц. (Станкевіч), *нябо́ж* м. – Чэрв. р., усх.-пал. р., Пух., Асіп., Гл., Слуц.,

Старадарож. (СПЗБ, Мат. Маг., Мат. дыял. сл., Мат. мін.-мал., Мат. Гом., ГЧ, НС, СЦБ, Янкоўскі, Янкова, Шаталава, Шатэрнік), *нябо́жа* м. – Лях., Хойн., Лоеў., Ветк. (СПЗБ, Мат. Гом., Шаталава, Янкова), *нябо́жка* м. – Браг. (Мат. Гом.), *не́базж* м. – Іван., Лун. (ДСБ), *нябо́г* м. – Петр. (Шаталава).

Продак

Старажытны папярэднік па роду.

дзе́д м. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *радзі́целі* мн. – Дубр., Гор. (ЛАБНГ), *прода́ўні* прым. 'вельмі даўні родзіч' – Жытк. (ТС).

Прымак

Зяць, прыняты ў сям'ю жонкі, які жыве ў доме жонкі.

прыма́к м. – Зах.-бран. р., Чэрв. р., Гродз., Воран., Іўеў., Маз., Жытк., Гл. (СПЗБ, ТС, ГЧ, Мат. Гродз., Растаргуеў, Станкевіч, Насовіч, Шатэрнік, Янкоўскі), *прыма́ка* – Вілен. р., Віц. р., Чэрв. р., Брасл., Гродз., Паст., Ашм., Смarg., Бярэз., Лаг., Докш., Валож. (СПЗБ, ЖС, Мат. дыял. сл., Мат. мін.-мал., Каспяровіч, Шатэрнік, Варлыга), *пры́ймак* м. – Зах.-бран. р., Кам., Кобр. (ЖНШС, Растаргуеў), *прыма́ч* м. – Смален. р. (Станкевіч, Дабравольскі), *пры́ймiч* м. – мясц. (Станкевіч, Насовіч), *пры́мін* м., *прыме́нь* м. – Смален. р. (Дабравольскі, Станкевіч), *пры́муш* м. – Віц. р., Смален. р. (Станкевіч, Каспяровіч, Дабравольскі), *пры́мыш* м. – мясц. (Насовіч), *баблю́к* м. – Гарад. (НЛ), *валáзень* – Смален. р. (Дабравольскі), *заўчу́х* м. – Гродз. р. (СРЛГ), *надóмнік* м. – Вілен. р., Паст., Астр., Брасл., Мядз., Смarg. (СПЗБ, Мат. Гродз., СЦБ), *перэ́бо́ра* м. 'зяць, які перабраўся жыць ад сваіх бацькоў да жончыных' – Стол. (ТС), *пры́стань* м., *прыё́мых* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *пры́ставе́нь* м. – Гарад. (НЛ), *пры́стаўня* м. – Віц. р. (Каспяровіч, Станкевіч), *пры́стро́м* м. – Кругл. (Мат. Маг.), *прыту́ла* м. зневаж. – Лоеў., Гом., Ветк. (Мат. Гом., Янкова), *прыту́ль* м., *прыту́ліч* м. – Кам. (ЖНС).

Радня

Сваякі.

радзіві мн. – Гродз. р. (СРЛГ); **сваяк**: *сваяк* м. – Смален. р., Дзятл., Лаг., Ваўк., Смарг., Гл., Жытк. (ТС, Мат. Гродз., Варлыга, Дабравольскі, Насовіч, Сцяшковіч, Станкевіч, Янкоўскі), *сваячанец* м., *сваячók* м. памянш. – мясц. (Насовіч), *сваятнік* м. іран. – Мсцісл. (Юрчанка), *свой* м. – Стол., Жытк. (ТС, Насовіч), *рódзіч* м. – Віц. р., Смален. р., Жытк., Лоеў., Чач., Лельч., Гом., Ветк. (ТС, Мат. Гом., Кучук, Каспяровіч, Дабравольскі, Насовіч, Станкевіч, Янкова, Мат. апыт.), *радзіцель* м. – Старадарож. (ЖС), *радóнак* м. – Гом. (НЛГ), *срódзіч* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *срódственнік* м., *срóсцвянік* м. – Лід., Маст. (СПЗБ, Сл. Гродз.), *стрыганёнак* м. – Касц. (Мат. Маг.), *фамільянт* м. – Ёўеў., Шчуч., Воран. (Сл. Гродз., Мат. Гродз.), *фамілія* м. і ж. – Ашм. (Мат. мін.-мал.), *рóдыш* – Смален. р. (Дабравольскі), *рóдны* прым., *рóдненькі* памянш.-ласк. – Віц. р., Зах.-бран. р., Мсцісл., Хойн. (ГЧ, Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч, Юрчанка), *радзімый* прым., *родзіму* прым. – усх.-маг. р., Стол., Жытк. (ТС, Бялькевіч), *радák* м. – мясц. (Насовіч), *зрóднік* м. – Гом. (НЛГ), *адрóстак* м. – Бял. (Яўсееў), *отрóдок* м. – Стол., Жытк. (ТС), *накрýўнік* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *бліскі* прым., *блізкі* прым. – Брасл., Гом. (СПЗБ, НЛГ), *крóўны* прым. – мясц. (Насовіч), *крэўны* прым. – Хойн. (ГЧ), *сваячны* прым. – Свісл. (Сл. Гродз.), *прычэпны* прым. 'сваяцкі' – Стол. (ТС); **кроўны сваяк**: *кывінка* ж. – Гом. (НЛГ), *кывіч* м., *кывічка* ж. – Стол. (ТС), *крэўны* – Віц. р., Чэрв. р., Лоеў., Хойн. (ГЧ, Каспяровіч, Шатэрнік, Янкова, Насовіч), *ражóны* прым. – Гом. р. (НЛГ, Насовіч), *раджóны* прым. – мясц. (Насовіч), *рóдны* прым. – Вілен. р., Чэрв. р., Зах.-бран. р., Верхнядзв., Валож., Лід., Астр., Гом. (СПЗБ, Мат. Гом., Растаргуеў, Шатэрнік), *радны* прым. – Брасл. (СПЗБ), *радзімы* прым. – мясц. (Насовіч), *срóсьцьвіннік* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *фамільяк* м. – Гродз. р. (СРЛГ), *фамільянец* м., *фамільянт* м., *фаміліят* м., *фамільят* м. – Воран., Барыс., Ашм., Ёўеў., Вілен. р. (СПЗБ); **сваячка**: *сваячка* ж. – Валож., Пруж., Стол., Маз. (СПЗБ, СПЗБ, ТС, ГЧ,

Шатэрнік), *сваякіня* ж. іран. — Мсцісл. (Юрчанка, Насовіч), *сваякіня* ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *сваячаніца* ж. — мясц. (Насовіч), *сваяшніца* ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *сваячына* ж. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *свая* прым. — Брасл. (СПЗБ, Станкевіч), *краўнічка* ж. — Стаўб., Смарг. (СПЗБ, СЦБ, Мат. мін.-мал.), *кузынка* ж. — Ваўк. (Сл. Гродз.), *родзічка* ж. — Зах.-бран. р., Жытк., Браг., Лоеў., Чач. (ТС, Мат. Гом., Растаргуеў, Янкова, Мат. апыт.), *нябога* ж. — Маз. (Мат. Гом.).

Сваты

Бацькі мужа ў адносінах да жончыных ці бацькі жонкі ў адносінах да мужавых бацькоў.

сва́хі мн. — Гродз. р., поўдзень гродз.-бар. р., поўнач зах.-пал. г., Верхнядзв., Гар., Астр., Бял., Бярэз., Асіп., Кір., Раг., Пух., Слуц., Чэрв., Краснап., Карм., Браг., Лельч. (ЛАБНГ), *сваце́і* мн. — Навагр., Карэл., Стаўб. (ЛАБНГ), *сва́ц(ц)і* мн. — паўн.-усх. д., сярэд.-бел. г., Гом. р., спарадычна гродз.-бар. г., Івац., Хойн. (ЛАБНГ); **сва́ха**: *свацця* ж., *сва́цья* ж., *сва́ця* ж. — Зах.-бран. р., Верхнядзв., Глыб., Чэрв., Віл., Мядз., Шчуч., Брасл. (СПЗБ, Растаргуеў, Насовіч), *сва́ха* ж. — Смален. р., Бар., Беластоц. р., Гродз., Стол., Жытк., Навагр., Слон., Буда-Каш., Хойн. (СПЗБ, ТС, ГЧ, Мат. Гродз., Дабравольскі), *сва́хна* ж. — Стол., Жытк. (ТС), *сва́шка* ж. — Гом., Стол. (ТС, НЛГ, Насовіч), *сва́нка* ж. — мясц. (Насовіч), *сваце́я* ж. — Нясв. (СПЗБ), *сва́нька* ж. — Воран., Дзятл., Зэльв., Лоеў. (Мат. Гродз., Сцяцко, Янкова), *кася́нка* ж. — Браг. (Мат. Гом.); **сват**: *сват* м. — Чэрв. р., Смален. р., Навагр., Астр., Лях., Дзятл., Браг., Буда-Каш., Стол., Жытк., Мсцісл. (СПЗБ, ТС, Мат. Гродз., ГЧ, Дабравольскі, Юрчанка, Шатэрнік).

Свёкар

Бацька мужа.

свёкар м. — Вілен. р., Астр., Мядз., Віл., Чэрв., Пруж., Стол., Старадарож., Гл., Хойн. (СПЗБ, ТС, ГЧ, Мат. Гродз., ЖНШС, Станкевіч, Янкоўскі), *свёкарка* м. памянш. — Гом.

(НЛГ, Насовіч), *свёкар* м. – Смарг., Віл., Лаг., Кобр., Лоеў. (СПЗБ, ЖНШС, Варлыга, Янкова), *святко́р* м. – Вілен. р., Смален. р., Астр. (СПЗБ, Мат. Гродз., Дабравольскі), *святкρά́так* м. – мясц. (Насовіч), *святкρά́тка* м. ласк. – Гом. (НЛГ), *спадзі́н* – Смален. р. (Дабравольскі).

Святкроў

Маці мужа.

святкроў ж. – пераважна зах. з., спарадычна паўн.-зах. з., Смален. р. (ДАБМ, СПЗБ, ТС, Мат. Гродз., ЖНШС, Варлыга, Дабравольскі, Федароўскі), *святкроўка* ж. – паўн.-зах. з., Вілен. р., Лоеў., Гом., Мсцісл. (СПЗБ, ДАБМ, Мат. Гродз., НЛГ, Федароўскі, Юрчанка, Янкова), *святкро́ва* ж. – пераважна віц.-маг. г., усх.-маг. р. (ДАБМ, ГЧ, Бялькевіч, Каспяровіч, Насовіч, Юрчанка), *святкру́ха* ж. – пераважна паўдн.-усх. з., спарадычна Мін. р., Чэрв. р., зах.-пал. г., Зах.-бран. р. (ДАБМ, СПЗБ, ТС, ГЧ, Мат. дыял. сл., Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў, Федароўскі, Шатэрнік, Янкоўскі), *святкру́хна* ж. – Пін., Гом., Мсцісл. (ДАБМ, НЛГ, Юрчанка), *святкру́шка* ж. – Гом. (НЛГ), *святкра́* ж. – Смален. р., Іўеў., Лоеў. (СПЗБ, Дабравольскі, Янкова), *святкравя́* ж. – мясц. (Станкевіч), *святкраві́ха* ж. – Дзятл. (СПЗБ), *святкры́* ж. – Лун. (ДАБМ), *свёткры* ж. адз. – Лун., Пін. (ДАБМ), *святкратка* ж. – Паням. р. (Федароўскі), *спажса́* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *цесце́ва* ж., *цесце́ва* ж. – Воран. (ДАБМ), *маму́ля* ж. – Кругл. (Мат. Маг.).

Стрыечная сястра

Дачка дзядзькі або цёткі.

братанка ж. – Стол. (НС), *браце́нніца* ж. – Кам. (ДСБ), *дваюра́дная* прым. – Кобр. (ЖНШС), *пасё́стра* ж. – Зах.-бран. р., Чэрык., Лоеў., Буда-Каш., Стол. (ТС, Мат. Маг., Мат. Гом., Растаргуеў, Станкевіч), *сестру́ха* ж. – Чэрв. (ЖС), *сястронка́* – Чэрв. р., Пух. (СПЗБ, Шатэрнік), *сястру́нка*

ж. – Гл. (Янкоўскі), *сястру́ха* ж. – Віц. р., Бярэз., Раг., Барыс., Круп., Бял., Кліч. (СПЗБ, ЖС, Мат. дыял. сл., Каспяровіч), *сястру́хна* ж. – Лях., Пух., Люб. СПЗБ), *сястру́шка* ж. – Шкл., Чач. (Мат. Маг., Мат. апыт.), *сестру́хна* ж. – Лельч. (Кучук), *дзя́дзькаві́чна* ж. 'дачка дзядзькі' – мясц. (Станкевіч), *стры́чка* ж. 'дачка дзядзькі' – мясц. (Насовіч), *браце́нніца* ж. 'дваюрадная ці траюрадная сястра' – Карм. (Мат. Гом.).

Стрыечны

Які знаходзіцца не ў прамым сваяцтве, дваюрадны.

стры́чныя, стры́ішныя, стрэ́ішныя, стры́дэчныя, стрэ́днія, стрэ́дныя, стрэ́нныя мн. – зах. з. (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. Гродз., Мат. дыял. сл., ГЧ, Насовіч), *стра́чны* м. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *стры́нэчны* прым. – Свісл. (Шаталава), *пе́ршай стрэ́чы, пе́рша(я) стрэ́ч, першастрэ́чныя* мн., *у пе́ршай стрэ́чы* – зах. з. (ЛАБНГ), *пе́ршыя стэ́рні* – Кобр. (ДСБ), *пе́рвай стрэ́чы* – Іўеў. (ЛАБНГ), *пе́ршы стры́нь* – Бяроз., Пін., Драг. (ЛАБНГ), *дваю́радны, дваяро́дны, дваю́рны* прым. – Гом. р., сярэд.-бел. г., спарадычна зах. з. (ЛАБНГ, СПЗБ, СЦБ, Янкова), *дваюро́дныя* мн. – пал. р., Ушацк., Слуц., Жлоб., Буда-Каш., Мсцісл. (ЛАБНГ, ТС), *збра́дзэці* мн. – Ушац., Глыб., Віл., Мін., Пух., Івац. (ЛАБНГ), *збра́тдзэці* мн. – Віл. (СПЗБ), *збра́т-дзэ́ці*, адз. няма. – Лаг. (Станкевіч, Варлыга, Насовіч), *збра́дзэ́тны* прым. – Смарг. (Сл. Гродз., Станкевіч).

Стрыечны брат

Сын дзядзькі або цёткі.

братко́ м. – Лельч. (НЛ, Кучук), *братáніч* м. – Стол. (НС), *браце́льнік* м. – Лаг., Чэрв., Мсцісл. (СЦБ, Мат. мін.-мал., Юрчанка), *браце́нік* м., *браце́ньнік* м. – Чэрв. р., Віц. р., усх.-маг. р., Зах.-бран. р., Смален. р., Ашм., Круп., Гл., Зэльв., Раг., Бярэз. (СЦБ, Мат. дыял. сл., Бялькевіч, Растаргуеў,

Сцяцко, Станкевіч, Шатэрнік, Янкоўскі), *браціш* м. – Рэч. (Мат. Гом.), *брошэнь* – Лельч. (Кучук), *брашэнь* – Стол. (ЖНшС), *крэўнік* м., *стрэдняк* м. – Жытк. (ТС), *стрэнні* прым. – Пух., Гл. (3 нар. сл., Янкова), *стрэдни* прым. – Стол., Жытк. (ТС), *стрэчны* прым. – Навагр. (Мат. Гродз.), *стрэшны* прым. – мясц. (Насовіч), *дзядзькавіч* м., *дзядзькевіч* м. 'сын дзядзькі' – мясц. (Станкевіч); *набрацім* м. 'названы брат' – Жытк. (ТС, Станкевіч).

Ступень сваяцтва

стрэча ж. – Гл. (Янкоўскі), *пяцярычка* ж. 'сваяцтва ў пятай стрэчы' – Воран. (Мат. Гродз.), *збратні* прым. 'родны па брату' – мясц. (Насовіч).

Сястра

Кожная з дачок у адносінах да іншых дзяцей гэтых жа бацькоў.

сястра́ ж. – агульн. (СПЗБ, ТС, ГЧ, Мат. дыял. сл., Мат. Гом., Мат. Гродз., Дабравольскі, Каспяровіч), *сястры́ца* ж. – Віц. р., Смален. р., Дзятл., Сморг., Чаш., Буда-Каш. (Мат. Гом., Мат. Гродз., Дабравольскі, Каспяровіч), *сястры́ца* ж. памянш. – Верхнядзв. (СПЗБ), *сястру́ля* ж. – Гл., Шкл. (Мат. Маг., Станкевіч, Янкоўскі), *сястру́ха* ж. – Зах.-бран. р., Барыс., Бярэз., Мсцісл. (ЛАБНГ, Растаргуеў, Юрчанка), *сястру́хна* ж. – Круп., Бярэз., Мсцісл. (ЛАБНГ, Насовіч, Станкевіч, Юрчанка), *сястру́шка* ж. – Смален. р., Шум., Віц., Чач. (ЛАБНГ, Дабравольскі), *сёстра* ж. – Лоеў. (Янкова).

Хросная маці

Жанчына, якая ўдзельнічае ў абрадзе хрышчэння дзіцяці.

хрышчо́ная матка, маці, мама – Вілен. р., Лід., Ашм., Сморг., Карэл., Бар., Кобр. (СПЗБ, ЖНшС, Станкевіч), *хросная ма́ці, ма́тка, хрэ́сная ма́ці, ма́ма* – Вілен. р., Сморг.,

Шчуч., Астр. (СПЗБ), *хрышчо́на* ж. – Шчуч. (СПЗБ), *хрышчо́нка* – Бяроз., Малар., Драг. (ДСБ, Мат. апыт.), *хро́сніца* ж. – Гл., Старадарож. (Янкоўскі, Мат. апыт.), *матка хросная* – Буда-Каш. (ГЧ), *матка хросная* – Смален. р., Слаўг. (ГЧ, Дабравольскі), *мату́ля* ж. – Маст., Зэльв., Валож., Мядз., Барыс., Глыб. (СЦБ, Мат. мін.-мал., Сл. Гродз., Сцяцко, Мат. апыт.), *мату́ся* ж. – Стол., Круп. (ДСБ, СЦБ); **хросная маці ў адносінах да хроснага бацькі і да бацькоў хрэсніка:** *кума́* ж. – агульн. (СПЗБ, ТС, ГЧ, Мат. Гродз., Мат. Гом., Насовіч, Станкевіч, Шатэрнік, Юрчанка, Янкоўскі), *кумі́ца* ж. – Лоеў. (Янкова), *куму́ся* ж. – Уздз. (Мат. мін.-мал.).

Хросны бацька

Мужчына, які ўдзельнічае ў абрадзе хрышчэння дзіцяці.

хрышчо́ны ба́цька – Чэрв. р., Лід., Смарг., Пруж., Кобр. (СПЗБ, ЖНШС, Станкевіч, Шатэрнік), *хро́сны* прым. – Віц. р., Жытк. (ТС, Каспяровіч, Насовіч), *хро́снік* м. уст. – Шкл., Гл. (Мат. Маг., Янкоўскі), *хро́сны* прым. – Буда-Каш. (ГЧ), *хрэ́сны* м. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *та́тусь* м. – Стол., Кругл. (ТС, ДСБ, Мат. Маг.), *мату́сь* м. – Віц. р. (Каспяровіч), *мату́ська* м. – Шкл. (Мат. Маг.), *мату́ля* м. – Бела-стоц. р., Віл., Маст., Зэльв. (СПЗБ, ЖНШС, Сл. Гродз., Сцяцко), *та́тка хросны* – Слаўг. (ГЧ), *ба́цько хросны* – Браг., Жытк. (ТС, ГЧ); **хросны бацька ў адносінах да хроснай маці і да бацькоў хрэсніка:** *кум* м. – агульн. (СПЗБ, ТС, ГЧ, Мат. Гродз., Мат. Гом., Шатэрнік, Юрчанка, Насовіч, Янкоўскі), *куманёк* м. ласк. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *кумо́к* м. памянш. – Чэрв. р. (Шатэрнік, Насовіч), *куме́н* м. – Лоеў. (Янкова).

Хрэснік

Хросны сын у адносінах да хросных бацькоў.

хрэ́снік м. устар. – Смален. р., Віц. р., Астр., Мсцісл. (Мат. Гродз., Дабравольскі, Каспяровіч, Юрчанка), *хро́снік* м.,

хрósнічак м. памянш. — Паст., Гл., Мсцісл. (СПЗБ, Янкоўскі, Юрчанка), *крósнік* м. — Лельч. (Кучук), *хрышчóнік* м. — Дзятл., Гл. (Сл. Гродз., Янкоўскі), *хрышчэ́нік* м. — Чэрв. р., Лаг., Стол., Жытк., Хойн., Старадарож. (ТС, Станкевіч, Шаталава, Шатэрнік, Мат. апыт.), *хрышчэ́ннік* м. — Віл., Лаг. (СПЗБ, Варлыга).

Хрэсніца

Хросная дачка ў адносінах да хросных бацькоў.

хрэ́сніца ж. — Латгал. р., Віц. р., Мсцісл., Чач. (СПЗБ, Каспярковіч, Насовіч, Юрчанка, Мат. апыт.), *хрышчóнка* ж. — Смarg. (Сл. Гродз.), *хрышчэ́ніца* ж. — Чэрв. р., Лаг., Жытк., Лоеў., Старадарож. (ТС, Янкова, Станкевіч, Шатэрнік, Мат. апыт.), *храсня́чка* ж. — Вілен. р. (СПЗБ).

Цесць

Жончын бацька.

цесць м. — Віц. р., усх.-маг. р., Дзятл., Лаг., Стол., Жытк. (ТС, Мат. Гродз., Бялькевіч, Варлыга, Насовіч, Каспярковіч), *цёсцяхна* м. — Лоеў., Гом. (Янкова, НЛГ), *цёсць* м. — Лід. (СПЗБ), *цясьцёў* — Віц. р. (Каспярковіч), *тэсць* м. — Вілен. р., Воран., Гродз., Пруж. (СПЗБ, Мат. Гродз., Насовіч), *тэсь* м. — Вілен. р. (СПЗБ).

Цешча

Жончына маці.

цёшча ж. — асн. мас. г. (акрамя Слуц. р.), Смален. р., Маг. р., Кобр., спарадычна усх.-маг. р. (ЛАБНГ, Мат. Гродз., Мат. дыял. сл., ЖНшС, Бялькевіч, Дабравольскі, Варлыга, Насовіч, Шатэрнік), *цёшча* ж. — усх. з., спарадычна гродз.-бар. г., Пруж., Беластоц. р. (ЛАБНГ, ЖНшС, Каспярковіч), *чёшча* ж. — Слуц. р., Шум., Асіп., Пух., Ганц., Лун., Стол., Жытк., Петр., Лельч., Акц., Гл., Маз., Гом. (ЛАБНГ, СПЗБ,

ДСБ, ТС, НЛГ), *тэ́шча* ж. – зах.-пал. г. (ЛАБНГ), *тэ́ся* ж. – Воран. (Мат. Гродз.), *тэсцё́ва* ж. – Воран. (ЛАБНГ, СПЗБ), *тэ́сцевá*, *тэ́сцевая*, *тасцё́ва*, *тасця́ва*, *тасцява́я* субст. прым. – Вілен. р., Іўеў., Гродз., Воран. (ЛАБНГ, СПЗБ).

Цётка

Сястра аднаго з бацькоў у дачыненні да іх дзяцей.

цётка ж. – агульн. (СПЗБ, ТС, Мат. Гом., Мат. Гродз., ГЧ, Бялькевіч, Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч, Шатэрнік, Юрчанка), *цётачка* ж. памянш. – Чэрв. р., Чач. (Мат. Гом., Насовіч, Шатэрнік), *цётушка* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *цёця* ж. – Шчуч., Віл., Брасл., Ашм. (СПЗБ), *цёцечка* ж. памянш. – Смален. р. (Дабравольскі), *вў́енка* ж. 'дваюродная сястра бацькі або маці' – Воран. (Мат. Гродз.).

Швагер

Брат жонкі.

шва́гра м. – Віц. р., усх.-маг. р., Латгал. р., Глыб., Смарг., Маладз., Мін., Гл. (СПЗБ, Бялькевіч, Каспяровіч, Станкевіч, Янкоўскі), *шва́гер* м. – Смален. р., Вілен. р., Латгал. р., Воран., Смарг., Дзятл., Слон., Воран., Шчуч., Валож., Нясв. (СПЗБ, Мат. Гродз., Дабравольскі, Насовіч), *шваго́р* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *швагру́сь* м. зневаж. – Зэльв. (Сцяцко), *шур'я́к* м. – Смален. р., Зах.-бран. р. (Дабравольскі, Растаргуеў), *шурáк* м. – Бял., Уздз., Стол., Лельч. (ТС, Мат. мін.-мал., Кучук, Яўсееў), *шу́рын* м. – Чач. (Мат. апыт.), *шур* м., *шур'я́нка* м. ласк. – Гом. (НЛГ).

Швагерка

Сястра жонкі.

шваге́рка ж. – Вілен. р., Чэрв. р., Астр., Верхнядзв., Лях. (СПЗБ, Мат. Гродз., Шатэрнік, Насовіч), *шва́герка* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *швагрэ́ня* ж. – Мсцісл. (Юрчан-

ка), *свесць* ж. — Чэрв. р., Лоеў., Стол. (ЖНшС, Шатэрнік, Янкова),

Ятроўка

Жонка аднаго брата ў адносінах да жонкі другога брата.

ятроўкі мн. — асн. мас. г. (акрамя віц.-маг. р.), Гор., Мсцісл., Бял., Бых., Слаўг., Пруж., Бяроз., Івац. (ЛАБНГ, Мат. дыял. сл., ГЧ, Каспяровіч, Янкоўскі), *ятраўкі* мн. — спарадычна гродз.-бар. г., цэнтральная частка пал. р. і ўсх. частка зах.-пал. г. (ЛАБНГ), *ятрошкі* мн. — Кам., Брэсц., Малар. (ЛАБНГ), *ятровіцы* мн. — Раг., Лоеў. (ЛАБНГ, СПЗБ), *ятровіца* ж. — Лоеў. (Янкова), *ятрыноўка* — Кам. (ЖНшС, ЛАБНГ), *вятроўка* ж., *вятроўкі* мн. — гродз.-бар. г., Івац. (ЛАБНГ, ТС, Мат. мін.-мал., Мат. Гродз., СЦБ, ЖС, Цыхун), *братавухі* мн. — Стаўб. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *трывінкі* мн. — Жаб. (ЛАБНГ), *нявэсткі* мн. — віц.-маг. г. (ЛАБНГ), *паторовкы* мн. — Пін. (ЛАБНГ).

4.5. ЧАЛАВЕК БЕЗ СЯМ'І

Адзінокі чалавек

Які не мае сям'і, блізкіх.

бабыль м. 'адзінокі чалавек' — цэнтр. з., Маг. р., спарадычна ўсх.-маг. р. і паўн. р., Жаб., Малар., Стол. (ЛАБНГ, СЦБ), *бабыль* м. 'чалавек, які не меў ні сям'і, ні маёмасці' — асн. мас. г., за выключэннем захаду паўн.-зах. з. (ЛАБНГ, Станкевіч), *бабуль* м. — Гродз. (Сл. Гродз.), *бобыль* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *адзін* ліч. — Навагр., Віл., Гродз. (СПЗБ), *адзінец* — Віц. р., усх.-маг. р. (Бялькевіч, Каспяровіч), *адзінокі* прым. — Чэрв. (СПЗБ, Насовіч), *адзінок* м. — Іўеў. (СПЗБ), *адзіночка* ж. 'той, хто жыве адзін, адна' — усх.-маг. р. (Бялькевіч), *безрэдны* прым. — Ашм., Калінк. (СПЗБ), *безуроднік* м. — Мсцісл. (Юрчанка), *скітнік* м. — Лоеў. (Янкова); *кутнік* м. — паўн.-зах. з., Кір., Бяроз., Лельч. (ЛАБНГ), *падсусед* м. — усх.

частка зах-пал. г., гродз.-бар. г. (акрамя Гродз. р.), Чэрв., Бабр. (ЛАБНГ), *падсусёд* м. – Лях., Лун., Люб. (ЛАБНГ), *падсусёдак* м. – Гор., Люб., Маладз., Лельч. (ЛАБНГ), *падусусёдак* м. – Шчуч. (ЛАБНГ), *падсусёднік* м. – Лельч. (ЛАБНГ), *зімагёр* м. – Гродз. (Цыхун).

Жанчына, якая скасавала шлюб

развóдка ж. – Віц. р., Зах.-бран. р., Смален. р., Зэльв., Маз., Добр., Хойн. (Мат. Гродз., Мат. Гом., ГЧ, Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў), *развóдніца* ж. – Гом., Жытк., Петр., Браг., Зэльв. (НЛГ, Н. сл-сць, Мат. Гом.), *развядзёнка* ж. – Гом., Рас. (НЛГ, Мат. Гом., Шаталава), *развёдзенка* ж. – Жлоб. (Мат. Гом.), *развёдзеная* прым. – Чач. (Мат. апыт.), *развадзельніца* ж. – Дзятл. (ЖС), *разваду́ха* ж. – Кругл., Светлагор. (Мат. Маг., Мат. Гом.), *разваднáя* прым. – Гом., Браг., Добр. (Мат. Гом.), *распусканка* ж. – Браг., Лоеў. (Мат. Гом., Янкова), *разжэ́нка* ж. – Буда-Каш., Карм., Ветк., Чач. (Мат. Гом., Мат. апыт.), *разлу́чніца* ж. – Бял., Навагр., Жлоб., Карм., Буда-Каш., Гл. (НС, Мат. дыял. сл., Мат. Гродз., Мат. Гом., Янкоўскі), *разлуча́нка* ж. – Рэч. (Мат. Гом.), *разлучэ́нка* ж. – Буда-Каш. (Мат. Гом.), *роскі́данка* ж. – Брэсц. (НЛ), *панэ́тка* ж. – Кобр. (ДСБ).

Жанчына, якую пакінуў муж

пакіда́нка ж. – Кобр., Иван., Стол., Лун., Кам., Драг. (ТС, ЖНшС, ДСБ, Шаталава, Мат. Гом., Мат. апыт.), *пакіда́чка* ж. – Браг. (Мат. Гом.), *пакі́дэнка* ж. – Лун. (ДСБ, Шаталава).

Мужчына, які скасаваў шлюб

разва́дны прым. – Слон. (Мат. Гродз.), *развóдны* прым. – Гом., Браг., Добр., Жлоб. (Мат. Гом.), *развóднік* м. – Гродз., Зэльв., Бар., Дзятл., Гарад., Петр., Гом., Кобр. (СПЗБ, ДСБ, Мат. Гом., Мат. Гродз.), *развóдчык* м. – Гарад., Маз. (СПЗБ, Мат. Гом.), *развóдзец* м. – Хойн. (Мат. Гом.), *развядзё́нец* м. – Верхнядзв., Жлоб. (СПЗБ, Мат. Гом.), *развя-*

дзён м. — Гом. (НЛГ), *развядзёнец* м. — Браг., Рас. (Мат. Гом., Шаталава), *развадзельнік* м. — Дзятл. (ЖС), *развадзяга* м. — Светлагор., Гом., Добр., Жытк. (Мат. Гом.), *развадзяка* м. — Добр. (Мат. Гом.), *разлўчнік* м. — Навагр., Бял., Калінк., Гл. (НС, Мат. Гом., Мат. Гродз., Мат. дыял. сл., Янкоўскі), *разлуча́нец* м. — Рэч. (Мат. Гом.), *разлучэ́нец* м. — Буда-Каш. (Мат. Гом.), *распуска́нец* м. — Лоеў. (Янкова), *разжэ́ня* м. — Клім., Хоц., Касц. (Мат. Маг.), *разжэ́н* м., *разжэ́н* м. — усх.-маг. р., Ветк., Буда-Каш., Чач. (Мат. Гом., Бялькевіч, Мат. апыт.).

Мужчына, якога пакінула жонка

пакіда́нец м. — Стол., Кобр., Бяроз., Пін., Лун., Драг. (ТС, ДСБ, Шаталава, Мат. апыт.), *пакіда́нец* м. — Лун. (ДСБ), *пакіда́лец* м. — Пух. (СЦБ), *пакі́нька* м. — Слуц. (ЖНшС).

4.6. ПАЗАШЛЮБНЫЯ АДНОСІНЫ

Палюбоўнік

Мужчына, які знаходзіцца ў пазашлюбнай сувязі з жанчынай.

палюбоўнік м. — усх.-маг. р., Віц. р., Чэрв. р., Гл., Лаг. (Варлыга, Бялькевіч, Каспяровіч, Станкевіч, Шатэрнік, Янкоўскі), *кахана́к* м. — мясц. (Насовіч), *кахані́к* м. — Слон. (Сл. Гродз.), *каха́нец* м. — усх.-маг. р., Стол., Жытк. (ТС, Бялькевіч, Станкевіч), *бахо́р* м., *баху́р* м. — Зах.-бран. р., Стол., Жытк. (ТС, Растаргуеў), *ба́хар* м. — усх.-маг. р., Віц. р., Буда-Каш. (Мат. Гом., Бялькевіч, Станкевіч, Каспяровіч), *любэ́знік* м. — Стол. (ТС), *лю́бчык* м. — Жытк. (ТС), *ла́хар* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *гах* м. — Брэсц. (ДСБ), *ха́баль* — Мін., Астр., Слон. (СПЗБ, ЖНшС), *ха́ель*, *хо́баль* м. зневаж. — Мін., Астр. (СПЗБ), *дружо́чак* м. — Лоеў. (Янкова); *аблю́бак* м. 'пакінуты каханак' — Мсцісл. (Юрчанка).

Палюбоўніца

Жанчына, якая знаходзіцца ў пазашлюбнай сувязі з мужчынам.

палюбоўніца ж. — Чэрв. р., Смален. р., Стол., Жытк., Хойн., Гл. (ТС, ГЧ, Дабравольскі, Насовіч, Станкевіч, Шатэрнік, Янкоўскі), *каханка* ж. — Чэрв. р., Лаг., Гл. (Варлыга, Станкевіч, Шатэрнік, Янкоўскі,), *бахурка* ж. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *заснобушка* ж. — усх.-маг. р. (Бяльевіч), *любёзніца* ж. — Стол. (ТС), *кράля* ж. іран. — Мсцісл. (Юрчанка), *падложніца* ж. — Гом. (НЛГ), *ухажорка* ж. — Мсцісл. (Юрчанка).

5. НАЗВЫ ЧАЛАВЕКА ПА НАЦЫЯНАЛЬНАСЦІ І МЕСЦЫ ПРАЖЫВАННЯ

Вясковыя жыхары

валасцянін м., *валасцянка* ж. — мясц. (Насовіч), *валашчанін* м. — мясц. (Насовіч, Станкевіч), *вёські* прым. м. — Гом. р. (НЛГ), *вяскові* прым. м. — Паст. (ЛАБНГ), *вяскоўцы* мн., *вясковіц* м. — Глыб., Віл. (ЛАБНГ, ЖНШС), *вясняк* м., *вяснячка* ж. — мясц. (Насовіч), *дзеравенец* м. — Мсцісл., Карм. (Юрчанка, Мат Гом.), *селавы* прым. м. — Зэльв. (Сцяцко), *сяло* зб. н. — Стол., Жытк. (ТС), *сяляне* зб. н., 'сялянства', — Стол. (ТС).

Жыхары гарадоў

гарадзяне мн. — зах.-пал. г. (Мат. апыт.), *гарадскі* прым. м. — агульн. (Мат. Гродз., Юрчанка, Мат. апыт.), *мёскі* прым. м. — мясц. (Насовіч), *мёскі* прым. м. — Маг. р., зах.-пал. г. (Насовіч, Мат. апыт.).

Жыхары мястэчак

местачковы м. — Чэрв. р. (Шатэрнік, Насовіч), *мяшчане* мн., *мешчанін* м., *мяшчанка* ж. — Зэльв., Гл., Драг., Стол., Жытк. (Янкоўскі, Сцяцко, ТС, Мат. апыт.).

Жыхары памежжа

гранічнік м. — Віц. р. (Каспяровіч, Станкевіч), *українік* м. — мясц. (Насовіч), *українны* прым. м. — мясц. (Насовіч).

Жыхары пасёлкаў

пасёлкавец м. – Лаг. (Мат. мін.-мал.), *паялковіц* м. – Гл. (Янкоўскі).

Карэнныя жыхары

векавіты м. – мясц. (Насовіч), *грама* м. і ж., *грама* м. і ж. – Віц. р. (Каспяровіч, Станкевіч), *дамашні* м. – Лоеў. (Янкова), *даўнейшыя людзі* мн., *даўнейшы* прым. м. – Чач. (ГЧ), *дзедзіц* м. – Слуц. (ЖНшС), *зараджоны* прым. м. – Жытк. (ТС), *здэчны* прым. м. – Лоеў. (Янкова), *здэшні* прым. м. – Пух., Чэрв., Бял., Асіп., Чэрык., Краснап., Ваўк., Кам., Брэсц., Драг. (ЛАБНГ), *здэчны* прым. м. – Уздз. (Мат. мін.-мал.), *дэшны* прым. м. – Уздз. (СЦБ), *колішнік* м. – Жытк. (ТС), *мейсцовы* прым. м. – мясц. (Насовіч), *месны* прым. м. – усх. з., зах.-пал. г., спарадычна гродз.-бар. г., Глыб. (ЛАБНГ), *наскі* прым. м. – Брасл., Паст., Светлагор. (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. дыял. сл.), *наські* прым. м. – паўн.-усх. д., Гом. р., усх.-пал. р, Мядз., Віл. (ЛАБНГ, Каспяровіч, Насовіч, Юрчанка), *наш* м. – спарадычна агульн., акрамя Слуц. р. і паўн.-заходн. часткі паўн.-зах. зоны. (ЛАБНГ), *нашанец* м., *нашынец* м., *нашчынец* м. – Віц. р., Мсцісл., Лоеў. (Каспяровіч, Янкова, 3 нар.сл.), *нашкі* прым. м. – Гар. (ЛАБНГ), *прыраджэнец* м., *прыраджэнка* ж. – Лоеў. (Насовіч, Станкевіч, Янкова), *прыродны* прым. м. – Дзятл., Лоеў. (ЛАБНГ, Янкова), *радзімец* м. – Жытк. (ТС), *свой* м. – Верхнядзв., Слаўг., Жаб., Ветк., Нараўл., Лельч. (ЛАБНГ), *тубалец* м., *тубылец* м., *тубаліца* ж., *тубалка* ж., *тубулка* ж. – Івац., Іван., Пін., Стол., Жытк., Мазыр. (ЛАБНГ, ТС, ГЧ, ЖНшС), *тубылец* м. – Мсцісл. (Насовіч, Станкевіч, Мат. апыт.), *тубылнец* м. – Стол. (ЛАБНГ), *тубыльнік* м. – зах.-пал. г. (ЛАБНГ, Мат. апыт.), *тудубка* ж. – Жытк. (ТС), *туташні* м. – Віц. р., Верхнядзв., Мёр., Раг., Буда-Каш., Добр., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, Насовіч, Каспяровіч, Растаргуеў), *тутэйшы* м. – Гарад. (ЛАБНГ), *тутэйшні* м. – Стол., Жытк. (ТС), *тутэйшы* м. – агульн., акрамя усходніх ускраін. (ЛАБНГ, ТС, Насовіч. Федароўскі, Каспяровіч), *тутэчны*

м. – Паўн. р. (ЛАБНГ), *тутэ́шні* м. – Стол., Жытк. (ТС), *тутэ́шні* м. – Пол., Мсцісл., Брэсц. (ЛАБНГ, Насовіч, Юрчанка), *тутэ́шны* м. – Клім. (ЛАБНГ).

Назвы жыхароў, якія жывуць у канцы паселішча

адлю́днік м. 'той, хто жыве на водшыбе, далёка ад населенага пункта' – Гродз. (Цыхун), *загумéнны* прым. м. 'чалавек, які жыве за вёскай' – Зэльв. (Сл. Гродз.), *канцаві́к* м., *канцаві́чка* ж. – Дзятл., Шчуч. (Сл. Гродз.), *канцавы́* прым. м. – Віц. р., Ваўк., Слон. (Каспяровіч, Мат. Гродз., Сл. Гродз.), *канча́не* мн., *канча́нец* м. – Віц. р., Дзятл., Бял., Гл. (Каспяровіч, Янкоўскі, Мат. Гродз., Мат. дыял. сл.), *канча́нскі* прым. м. – Гл. (Янкоўскі), *канчуля́нец* м. – Карэл. (З нар. сл.).

Назвы людзей па месцы пражывання

амарыка́нец м. 'беларус, які доўга жыў у Амерыцы' – мясц. (Станкевіч), *багнюкі́* мн., *багню́к* м., *багню́чка* ж. 'жыхары забалочаных мясцовасцей' – Драг. (Мат. апыт.), *балацю́кі* мн., *балацю́к* м. 'жыхары забалочаных мясцовасцей' – Драг. (Мат. апыт.), *бало́цянка* ж. 'жыхарка з забалочанай мясцовасці' – Драг. (Мат. апыт.), *валы́нцы* мн., *валы́нчык* м., *валы́начка* ж. 'прадстаўнікі этнічнай групы ўкраінцаў (валынцы)' – Мядз., Кругл., Драг. (Насовіч, Мат. апыт.), *вас-то́чнік* м. *вас-то́чніца* ж. 'беларусы з усходняй Беларусі' – Бар. (СПЗБ), *гайдама́к* м. 'казак' – Смален. р. (Дабравольскі), *гара́вы* м. 'жыхар з узвышанай мясцовасці' – Лаг. (Варлыга), *гара́нін* м. 'горац' – Вілейскі павет (Станкевіч), *до́бничык* м. 'данскі казак' – Гом. р. (НЛГ), *зага́ро́дцы* мн. 'жыхары паўднёвых раёнаў Брэсцкай вобласці' – Драг., Пін., Стол. (З нар. сл., Мат. апыт.), *замшу́кі* мн. 'жыхары наваколляў Турава' – Жытк. (ТС), *зарача́нін* м., 'чалавек, які жыве за ракой' *зарача́нскі* прым., м. – Мсцісл. (Юрчанка); *зарэ́цкі* прым., м. – Свісл., Смален. р. (Сл. Гродз., Дабравольскі); *зарэ́чны* м. – Свісл. (Сл. Гродз.). *каза́к* м. 'казак' – агульн. (Станкевіч, Мат. апыт.), *карча́вы* м. 'чалавек, які жыве на раскарчаванай зямлі' – Іўеў. (Сл. Гродз.), *карэ́йка*

ж. 'жанчына карэйскай нацыянальнасці' – Гл. (Янкоўскі), *кацапы* мн., *кацап* м. 1. 'рускія' – мясц. (Станкевіч); 2. 'стараабрадцы'. – Вілен. р. (СПЗБ), *келбаснік* м. зневаж. 'немец' – Маг. р. (Насовіч), *клэўсь* м. зневаж. 'літовец' – Воран. (СРЛГ), *кывічэне* мн. 'кывічы (старадаўняе ўсходнеславянскае племя)' – мясц. (НЛГ), *лазавік* м. 'жыхар балотных мясцін' – Чэрв., Пух. (Шатэрнік, Станкевіч, Мат. апыт.), *лесавыя* мн., *лесавы* м. 'пра людзей, якія жывуць у лясх, каля лесу' – Кам., Драг. (ЖНШС, Мат. апыт.), *лецвяк* м. 'літовец' – Вілен. р. (СПЗБ), *літвін* м., *ліцвін* м. 'літовец' – Вілен. р., Паням. р., Гл. (СПЗБ, Янкоўскі, Насовіч, Станкевіч); *літвінка* ж. 'літоўка' – Вілен. р., Свісл. (СПЗБ), *літвін* м., *ліцвін* м. 'беларус пэўнай мясцовасці' – Паст., Пруж. (СПЗБ, Станкевіч), *літвінянка* ж. 'літоўка' – Кам. (ЖНШС), *літвяк* м. 'літовец' – Вілен. р. (СПЗБ, Насовіч); *літвячка* ж. 'жанчына з Літвы' – Паням. р. (Мат. Гродз.), *літовец* м. 'літовец' – Вілен. р., Віл. (СПЗБ), *літош* м. 'літовец', *літашы* мн. 'літоўцы' – Гл. (Янкоўскі), *ліцвяк* м. 'літовец' – Віц. р., Гродз. (Каспяровіч, СПЗБ), *лях* м. 1. 'паляк' – Гл., Жытк. (Янкоўскі, Насовіч, ТС); 2. 'польскі вайсковец' – Гл. (Янкоўскі), *мазур* м. 'прадстаўнік этнічнай групы палякаў (мазураў)' – мясц. (Насовіч), *маскаль* м. 1. 'старавер' – Мёр., Глыб., Зах.-бран. р. (НС, Растаргуеў, ЖНШС); 2. 'рускі' – Віц. р., Смален. р. (Каспяровіч, Дабравольскі, Станкевіч), *масква* ж. зб. 'рускія, вялікарасіяне' – мясц. (Насовіч), *масквічы* мн. 'рускія' – Маз. (ГЧ), *масковец* м. 1. 'рускі' – мясц. (Станкевіч); 2. 'жыхар Масквы' – Мсцісл. (Юрчанка); *маскоўка* ж. 'жанчына рускай нацыянальнасці' – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *махавікі* мн., *махавік* м. 'пра людзей, якія жывуць у забалочаных мясцінах' – Стол. (ТС), *мурын* м. зневаж. 'негр' – Гродз., Чэрв. (Шатэрнік, Цыхун), *мяшанец* м., *мешанка* ж. 'людзі, у якіх бацькі розных нацыянальнасцей' – Чэрв. р., Хойн. (Шатэрнік, ГЧ), *немцы* мн. 'немцы' – агульн. (ГЧ, Мат. апыт.); *немец* м. 'немец' – агульн. (ТС, Мат. мін.-мал., ГЧ, Мат. апыт.), *паберажнін* м. 'жыхар з берага ракі ці возера' – Карэл. (Сл. Гродз.), *падгарадчэне* мн., *падгарадчанка* ж. 'жыхары з блізкіх да горада населеных пунктаў' – Смален. р. (Дабравольскі), *падгарадцы* мн. 'жы-

хары з блізкіх да горада населеных пунктаў’ – Брэсц., Жаб., Пін.(Мат. апыт.), *падляшанка* ж. ‘паляшучка’ – Бар. (СПЗБ), *палёсцы* мн. ‘жыхары лясной мясцовасці на ўсход ад Гарыні’ – Драг., Стол. (Мат. апыт.), *палёха* ж. ‘жанчына з Палесся’ – Смален. р. (Дабравольскі), *палёшка* ж. ‘жыхарка лясной мясцовасці на поўдзень ад Сцвігі’ – Жытк. (ТС), *палешукі* мн., *паляшук* м., *паляшучка* ж. 1. ‘жыхары Палесся’ – агульн. (СПЗБ, Мат. апыт.); 2. ‘жыхары лясной мясцовасці на поўдзень ад Сцвігі’ – Стол., Жытк. (ТС, Мат. апыт.); 3. ‘жыхары паўночна-ўсходняй часткі Пінскага раёна’ – Пін. (Мат. апыт.), *палюхі* мн., *палюх* м., *палюшка* ж. ‘жыхары з мясцовасці, дзе пераважна палі, мала лясоў і балот’ – Кам., Кобр. (ЖНС, Мат. апыт.), *палявая* ж. ‘жыхарка з мясцовасці, дзе пераважна палі, мала лясоў і балот’ – Драг. (Мат. апыт.), *палявікі* мн., *палявік* м. ‘жыхары з мясцовасці, дзе пераважна палі, мала лясоў і балот’ – Чэрв., Драг., Стол. (Шатэрнік, Станкевіч, Мат. апыт.), *паляк* м. ‘паляк’ – агульн. (Шатэрнік, Станкевіч, Мат. апыт.); *палячка* ж. ‘жанчына польскай нацыянальнасці’ – Ашм., Чэрв., Мін., Мсцісл., Слуц., Гл., Кобр., Драг., Стол. (Шатэрнік, Янкоўскі, Станкевіч, Мат. апыт.), *парачукі* мн. ‘людзі, якія жывуць па-над ракой’ – Хойн. (Мат. Гом.), *прусакі* мн., *прусак* м. ‘немцы Прусіі’ – мясц. (Станкевіч), *пульвіна* зб. ж. ‘жыхары з мясцовасці, дзе пераважна палі, мала лясоў і балот’ – Кам. (ЖНС, Мат. апыт.), *пульнякі* мн. ‘жыхары з мясцовасці, дзе пераважна палі, мала лясоў і балот’ – Кам. (ЖНС), *пясковіц* м. ‘жыхар вёскі, дзе пясчаная глеба’ – Гом. (Мат. Гом.), *сакун* м. ‘носьбіт гаворкі, якой характэрна саканне’ – Чэрв. (Шатэрнік), *смаляне* мн., *смалянін* м., *смалянка* ж. ‘смаленскія беларусы’ – мясц. (Насовіч), *сібірака* м., *сібірац* м. ‘сібірак’ – Мсцісл. (Юрчанка), *сяк* м. ‘беларус са Смаленшчыны’ – Віц. р. (Каспяровіч), *хахлэч* м. ‘украінец’ – мясц. (Насовіч); *хахлэчка* ж. ‘украінка’ – мясц. (Насовіч), *храниўз* м. ‘француз’ – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *цыгане* мн. ‘цыганы’ – Буда-Каш., Драг. (ГЧ, Мат. апыт.); *цыганы* мн. ‘цыганы’ – Драг. (Мат. апыт.); *цыган* м. ‘цыган’ – Буда-Каш. (ГЧ). *цыган* м. ‘цыган’ – Віц. р., зах.-пал. г., Зах.-бран. р., Жытк. (Каспяровіч, Растаргуеў, ТС, Мат. апыт.); *цыганка* ж. ‘цы-

ганка' – агульн. (Янкоўскі, ТС, ГЧ, Мат. апыт.); *цыгáначка* ж. памянш. да *цыгáнка*. – агульн. (ТС, Мат. апыт.) *цыганчук* м. 'цыганя' – Зэльв. (Н. сл-ць); *цыганёнак* м. 'цыганскае дзіця' – Гор. (Мат. Маг.); *цыганіст* м. 'цыган' – Смален. р. (Дабравольскі), *чухóнец* м. 'эстонец' – Віц. р. (Каспяровіч); *чухóнка* ж. 'эстонка' – Віц. р. (Каспяровіч), *чэхі* мн. 'чэхі' – Гл. (Янкоўскі), *шваб* м. 'немец' – Клецк. (Мат. мін.-мал.).

Перасяленцы

валачай м. – Лельч. (ЛАБНГ), *выйшлы* прым. м. – мясц. (Насовіч), *зablуда* м. і ж. – мясц. (Станкевіч), *заездны* прым. м. – мясц. (Станкевіч), *запóлянік* м. 'жыхар з іншай, не лясной вёскі' – Шчуч. (З нар. сл.), *збóчны* прым. м. – Стол. (ТС), *зброд* зб., *збрыд* зб. – Жытк. (ТС), *кўпленыя людзі* мн., *кўплены* прым. м. – Лаг. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *набpадзь* зб. – Маг. р. (Мат. Маг.), *набрóда* зб. – Лоеў. (Янкова), *набрыдзь* зб. – Леп., Бял., Чач. (НС, ЖНшС), *навалакі* мн. – Хойн. (ГЧ), *навалач* зб. – Чэрв., Стаўб., Бар., Круп., Гл., Жытк., Чач. (Шатэрнік, СПЗБ, Мат. Маг., ТС, Мат. апыт.), *навалока* м. і ж. – Лоеў. (Янкова), *наводны* м. – Стаўб. (ЖС, Мат. дыял. сл.), *навоны* м. 'які пасяліўся у гэтай мясцовасці нядаўна' – Чав. (Мат. Маг.), *навóтны* м. – Жытк. (ТС), *наежджы* прым. м. – агульн, акрамя паўночна-заходняй часткі Беларусі. (ЛАБНГ, СЦБ, ТС, Мат. апыт.), *наездны* м., *наэзны* м. – Віл., Стол. (ЛАБНГ, СЦБ), *насялёнец* м. – Драг., Стол., Жытк. (ТС, Мат. апыт.), *наця́га* м. – Кам. (ЖНшС), *наяжджóлы* м. – Смарг. (ЛАБНГ), *наяжджáлы* м., *наяжжáлы* м. – Ашм., Кір., Бабр., Гл., Маз. (ЛАБНГ, Янкоўскі), *ненáські* прым. м., *нінаські* м. – Маг., Стол. (ЛАБНГ, ТС), *нетутэйшы* прым. м. – Чашн., Хоц. (ЛАБНГ), *нетутэйшні* прым. м. – Жытк. (ТС), *няздэ́шні* прым. м., *нядзёшны* прым. м., *нядзёчны* м. – Чэрв., Лоеў. (ЛАБНГ, Янкова), *нямэсны* прым. м. – Чав. (ЛАБНГ), *нянайскі* прым. м. – Смален. р. (Дабравольскі), *набóчны* прым. м. – Жытк. (ТС), *падарóжнік* м. – Стаўб. (СЦБ), *падарóжны* прым. м. – Маладз. (СЦБ), *пасёля́нне* н. – Стол. (ТС), *пастарóнец* м. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *пасялёнь* м. – Чэрв. (ЛАБНГ), *пе-*

рабра́нец м. — Стол. (ТС), *перасклянін* м. — Малар. (ЛАБНГ), *перасялёнцы* мн., *перасялёнец* м. — Мін. р., спарадычна пал. р., Бых., Чэрык. (ЛАБНГ, ТС, ГЧ), *пераязжальы* прым. м. — Дзятл. (ЛАБНГ), *прыблуда* м. і ж. — Драг., Жытк. (ТС, Мат. апыт.); *прыблуд* м. — мясц. (Станкевіч), *прыблудак* м. — Мін., Слуц. (ЛАБНГ, ЖНшС), *прыблудны* прым. м. — Жытк. (ТС), *прыбулец* м. — Жытк. (ТС), *прыбылёвец* м. — Буда-Каш. (ЛАБНГ), *прыбыіш* м. — Кобр. (ЛАБНГ), *прывало́ка* м. і ж. — Стол., Жытк. (ТС), *прывязэнка* ж. — Гом. р. (НЛГ), *прыэжджы* прым. м. — агульн, акрамя паўночнага захаду Беларусі (ЛАБНГ), *прыко́т* м. — Мсцісл. (ЛАБНГ), *пры́плаўнік* м. — Жытк. (ТС), *присялёнец* м. — Стол. (ЛАБНГ), *пры́хадзень* м. — Гом. р., Слуц. (НЛГ, ЖНшС, Мат. апыт.), *прыхажакі* мн. — Паст. (СПЗБ), *прыхожы* прым. м. — Віл. (ЛАБНГ), *прычэ́пніца* ж. (пра жанчыну) — Жытк. (ТС), *пры́шлы* прым. м. — спарад. гродз.-бар. г., Чэрв., Гл., Добр. (ЛАБНГ, Шатэрнік), *райду́ны* мн., *райду́нка* ж. — Чэрв., Пух. (3 нар. сл., НЛ), *чужазёмцы* мн., *чужаземец* м. — Віц. р. (Каспяровіч), *чужак* м. — Гл., Рэч. (ЛАБНГ), *чужазёмцы* мн., *чужаземец* м. *чужазёмка* ж. — Віц. р., Паням. р. (Каспяровіч, Федароўскі), *чужазі́ма* м. і ж. — Паням. р. (Федароўскі), *чужані́ца* м. і ж. — Паням. р., Зах.-бран. р., Маладз., Драг., Лельч. (ЛАБНГ, Федароўскі, Растаргуеў, Мат. дыял. сл., Мат. апыт.), *чужапа́нцы* мн. — Бяроз. (Мат. апыт.), *чужапа́нішчына* зб. ж. — мясц. (Насовіч), *чужасе́льнік* м. — Стол. (ТС), *чужні́к* м. — Віц. р., Сморг., Мядз., Іўеў., Віл., Бярэз., Гл., Хойн. (Каспяровіч, Янкоўскі, Мат. мін.-мал., ГЧ), *чужы́* прым. м. — агульн. (ЛАБНГ, Шатэрнік), *чужы́-чужа-ні́ца* м. і ж. — Маладз. (Мат. дыял. сл.), *чы́лыя лю́дзі* мн. — Лаг. (Мат. мін.-мал.).

Хутаране

хутара́не мн. — агульн. (Мат. апыт.), *хутара́нец* м. — Гл., Стол. (Янкоўскі, ТС), *хутара́нін* м. — Стол. (ТС).

6. НАЗВЫ ЧАЛАВЕКА ПАВОДЛЕ РОДАЎ І ВІДАЎ ДЗЕЙНАСЦІ

6.1. НАЗВЫ ЧАЛАВЕКА ПАВОДЛЕ ПРАФЕСІЙНАГА ЗАНЯТКУ

Аграном

Спецыяліст па вырошчванню і апрацоўцы сельскагаспадарчых культур.

аграном м., *аграномка* ж. – Паст., Верхнядзв., Мядз., Стаўб. (СПЗБ, СЦБ, Мат. мін.-мал.), *аграномша* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *аграномча* ж. – Слон., Пруж. (СПЗБ, Мат. Гродз.), *аграмон* м. – Віц. р. (Каспяровіч), *граном* м. – Віл. (СПЗБ), *палявод* м. 'спецыяліст па развядзенні палявых сельскагаспадарчых культур' – Пух. (СЦБ).

Адвакат

Юрыст, які абараняе на судзе чые-н. інтарэсы; абаронца.

адвакат м. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *аблакат* м. – Віц. р., усх.-маг. р., Гом. р., Зах.-бран. р. (НЛГ, Бялькевіч, Каспяровіч, Растаргуеў), *абаронец* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч).

Аканом, прыказчык

Кіраўнік гаспадаркі пераважна ў панскім маёнтку.

аканом м. – Віц. р., Сморг., Гл. (Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч, Янкоўскі), *акуном* м. – Віл. (СЦБ), *аконам* м. – Лаг., Пух., Уздз., Ганц. (СПЗБ, СЦБ), *акоман* м. – Гродз. (Цыхун), *прыкайшыч* м. – Гом. р. (НЛГ), *ключнік* м., *ключнік* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *дамавэр* м. – мясц. (Насовіч, Станкевіч).

Аптэкар

Чалавек, які працуе ў аптэцы або валодае аптэкай, прадае і вырабляе лекі.

аптэ́кар м. – Астр. (Мат. Гродз.), *аптакáр* м. – Сморг. (Станкевіч), *зялё́йнік* м., *зялё́йніца* ж. – мясц. (Насовіч).

Бакеншчык

Вартаўнік, наглядчык за бакенамі.

ба́канишчык м. – Жытк. (ТС), *куга́чнік* м. – Лоеў. (Янкова), *куга́шнік* м. – Жытк. (ТС).

Бёрдачнік

Майстар па вырабу бёрдаў.

бе́рдачнік м. – Паст. (СПЗБ), *бе́рдашнік* м. – Брасл., Раг. (СПЗБ), *бярда́шнік* м. – Бярэз. (СЦБ), *бярдзэ́чнік* м. – Смален. р. (Станкевіч), *бе́рднік* м. – Жытк. (ТС).

Бляхар

Майстар, які вырабляе рэчы з бляхі, хто крые бляхаю дах.

бляха́р м. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *бля́хар* м. – Віц. р., усх.-маг. р., Чэрв. р. (Бялькевіч, Насовіч, Станкевіч), *бля́шачнік* м. – мясц. (Насовіч).

Бондар

Майстар па вырабу драўлянага посуду (бочак, дзежак, цаброў і пад.).

бо́ндар м. – агульн., Вілен. р., Беластоц. р. (АЛА, ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, Мат. Гродз., ЖНШС, Бялькевіч, Каспяровіч, Насовіч, Сцяшковіч, Станкевіч, Шатэрнік), *бандáр* м. – спарадычна цэнтр. з. і Маг. р., Віц., Глыб., Вілен. р.

(ЛАБНГ, СПЗБ, Насовіч, Станкевіч), *бóднар* м. – Кобр., Драг. (ЛАБНГ), *бóндзер* м. – Нясв., Драг. (ЛАБНГ), *бан-дárнік* м. – Добр. (ЛАБНГ), *бачкár* м. – Брасл., Маст., Клім., Ельск., Ветк. (ЛАБНГ, Мат. Гом.), *пасуднік* м. – Навагр. (АЛА), *кляпчár* м. 'чалавек, які вырабляе клёпкі' – Лельч. (Кучук), *набівáннік* м. 'той, хто набівае абручы на бочку' – Мсцісл. (Юрчанка).

Возчык, фурман, вознік

Чалавек, які займаецца перавозкай разнастайных грузаў на калёсах.

вóзчык м. – агульн. (ЛАБНГ, СЦБ, Мат. Гродз., ГЧ), *звóзчык* м. – спарадычна паўдн.-усх. з., Беш., Чашн., Барыс., Шчуч., Ваўк., Брэсц., Малар. (ЛАБНГ), *ізвóзчык* м. – Арш., Хойн. (ЛАБНГ), *падвóзчык* м. – Дзятл., Дзярж., Бяроз. (ЛАБНГ), *павóзчык* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *вóзнік* м., *звóзнік* м. – мясц. (Насовіч), *ізвóзнік* м. – Віц. р. (Каспяровіч, Насовіч), *перавóзнік* м. – Жытк. (ТС, Станкевіч), *павóзнік* м., *павóзнічак* м. памянш. – Віц. р., Гом. р., Смален. р. (НЛГ, Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч), *павóзнічы* м. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *вазéльнік* м. – Зэльв. (Мат. Гродз.), *вазéннік* м. – Зэльв., Клім., Бых. (ЛАБНГ), *важэ́ннік* м., *важэ́нніца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *ваза́к* м. – цэнтр. з., пал. р., Вілен. р., Смален. р., Паст., Леп., Круп., Бял., Мсцісл. (ЛАБНГ, СПЗБ, ЖНС, Мат. Гродз., Н. сл.-сць, Варлыга, Дабравольскі), *ваза́ка* м. – Клім. (ЛАБНГ), *ваза́ч* м. – Маз. (Шаталава), *вазаві́к* м. – Віц. р. (Станкевіч), *вазю́р* м. – заходняя частка цэнтр. з., Мсцісл. (ЛАБНГ, ЖС, Варлыга), *ламаво́з* м. – мясц. (Станкевіч), *фу́рман* м. – паўн.-зах. з., Кам. (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. Гродз., Насовіч), *фурма́н* м. – паўн.-зах. з., Віц. р., Вілен. р. (СПЗБ, Мат. Гродз., Каспяровіч), *ху́рман* м. – зах.-пал. г., Зэльв., Старадарож., Пруж. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, ДСБ, ЖНшС, Насовіч), *хурма́н* м. – зах.-пал. г., Чэрв. р., Смарг., Гл. (ЛАБНГ, Станкевіч, Шатэрнік, Янкоўскі), *падвóднік* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч, Насовіч, Станкевіч), *падвóдчык* м. – усх.-маг. р., Жытк.

(ТС, Бялькевіч), *балагól* м. — Карэл., Гл. (Мат. Гродз., Станкевіч, Янкоўскі), *балагу́ла* м. — мясц. (Станкевіч), *кало́днік* м. — Валож. (ЛАБНГ), *гайдáр* м. — Чав., Кам. (ЛАБНГ), *гайтáй* м. — Маз. (ГЧ), *ку́чар* м. — Шум. (СПЗБ), *каню́х* м. — Віц., Сморг., Чэрв. (Станкевіч), *яздо́вы* м. — Хоц., Стол. (ЛАБНГ, ТС), *бiржа́к* м. 'той, хто займаўся лежавым рамізніцтвам' — Чэрв. р. (Шатэрнік), *хле́бнік* м. 'той, хто дастаўляў хлеб' — мясц. (Насовіч), *спiртаўшчы́к* м., *спiртаво́з* м. 'перавозчык спірту, гарэлкі' — Мсцісл. (Юрчанка), *вадаво́зчык* м. 'вадавоз' — Смален. р. (Дабравольскі), *фурго́нчык* м. 'возчык на фургоне' — Чэрв. (СПЗБ).

Гандляр

Чалавек, які займаецца гандлем — гаспадарчай дзейнасцю, звязанай з абаротам, купляй і продажам тавараў.

гандля́р м. — Віц. р., усх.-маг. р., Чэрв. р., Вілен. р., Брасл., Лаг., (СПЗБ, Бялькевіч, Варлыга, Каспяровіч, Шатэрнік), *гандлёўшчы́к* м. — Віц. р., Чэрв. р., Віл. (СПЗБ, Каспяровіч, Шатэрнік), *таргавéц* м. — усх.-маг. р. (Бялькевіч), *тарга́ш* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *купéц* м. — мясц. (Насовіч), *дзярун* м. 'гандляр, які вымагае з грамадзян вялікай платы' — Лаг. (Варлыга), *базáрніца* ж. 'рыначная гандлярка' — мясц. (Насовіч), *каху́ндрыца* ж. 'дробная гандлярка анучамі' — Віц. р. (Каспяровіч), *цукéрнік* м. 'той, хто вырабляў і гандляваў цукеркамі' — мясц. (Насовіч), *але́йнік* м., *але́йніца́* ж. 'той, хто выціскаў і прадаваў алей' — Жытк. (ТС, Насовіч, Станкевіч); **гандляр гаршкамі, посудам:** *гаршчэ́чнік* м. — Уздз. (Мат. мін.-мал.), *паго́ршнік* м. — Браг. (Шаталава), *паліўнік* м. — Лаг. (Варлыга); **гандляр коньмі:** *каню́х* м. — Чэрв. р. (Шатэрнік), *канéўнік* м. — Віц. (Станкевіч), *гайдáй* м. устар. — Лун. (Шаталава); **гаспадар і гандляр у краме:** *кра́мнік* м., *кра́мніца* ж. — Сен., Чэрв., Сморг., Лід. (СПЗБ, Мат. Гродз., Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч, Шатэрнік), *кра́мар* м. — Беластоц. р., Лельч. (СПЗБ, Кучук), *лаўнік* м. — мясц. (Насовіч), *ла́вачнік* м. — Стаўб. (СЦБ); **мяснік:** *рэ́знік* м. — Рэч., Зах.-бран. р. (Мат. Гом., Растар-

гуеў, Станкевіч), *разнік* м. – Віц. р., Чэрв. р., Лаг., Стол. (ТС, Варлыга, Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч), *заруба́ч* м. – Навагр. (СРЛГ), *каравя́тнік* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *са́льнік* м. 'гандляр салам' – Чэрв. р., Жытк. (ТС, Станкевіч, Шатэрнік); **чалавек, які вырабляе і прадае каўбасу:** *каўба́снік* м. – Кобр. (ЖНШС), *келба́снік* м., *келба́сніца* ж. – мясц. (Насовіч); **гаспадар, уладальнік і прадавец у карчме:** *карчма́р* м. – Гродз. (Насовіч, Цыхун), *карчэ́мнік* м., *карчэ́ўнік* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *карчмі́т* м. – мясц. (Станкевіч), *шынка́р* м., *шынка́рка* ж. – Віц. р. (Каспяровіч, Насовіч), *ланда́р* м. – Гом. р. (НЛГ), *лянда́р* м., *лянда́рка* ж., *ранда́р* м., *ранда́рка* ж. – мясц. (Насовіч), *цалава́нішчык* м. – Гом. р. (НЛГ); **прадавец:** *прадаўні́к* м., *прадаўні́ца* ж. – Маг. р. (Станкевіч), *прадава́льнік* м., *прадава́льніца* ж. – Драг. (Мат. апыт.), *прадава́ннік* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *прадава́чка* ж. – Вілен. р. (СПЗБ), *кра́мнік* м. – Лаг. (Варлыга), *кра́мніца* ж. – Гом. р. (НЛГ), *кра́мар* м. – Беластоц. р. (СПЗБ), *крама́р* м. – Гродз., Маст. (Мат. Гродз., Цыхун), *крама́рка* ж. – Ваўк. (Мат. Гродз.), *кра́мишчык* м., *крами́чыца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *кра́мишчыца* ж. – Іўеў. (Сл. Гродз.), *ла́вачнік* м. – Кап., Драг. (СПЗБ), *ла́ваши́к* м. – Старадарож. (СПЗБ), *ла́вачніца* ж. – Нясв., Драг., Лун. (СПЗБ, ДСБ, Мат. апыт.), *магазі́нішчык* м. – Гом. р., Іўеў., Стаўб., Жытк. (Мат. Гом., Мат. Гродз., НС, Мат. апыт.), *магазі́нішчыца* ж. – Гом. р., Лаг. (Мат. Гом., СЦБ, Мат. мін.-мал., Янкова, Мат. апыт.), *магазі́нёр* м. – Ваўк. (Мат. Гродз.), *магазі́нёрка* ж. – Іўеў. (Мат. Гродз.), *магазы́нёрка* ж. – Мядз. (СЦБ), *магазы́нёрка* ж. – Смарг. (СРЛГ), *тачка́рка* ж. – Шчуч. (Сл. Гродз.), *тачкава́я* ж. – Гродз. р. (СРЛГ), *тарга́шка* ж. – Маст. (Сл. Гродз.), *шынка́р* м. – Уздз. (Мат. мін.-мал.), *капера́тчык* м. – Нясв. (СЦБ, Мат. мін.-мал.).

Ганчар

Майстар па вырабу глінянай пасуды.

ганча́р м. – пераважна агульн., Вілен. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. Гродз., Каспяровіч, Станкевіч, Шатэрнік), *гаршчэ́чнік*

м. – гродз.-бар. г., Слуц. р., пал. р., Беш., Чашн., Тал., Круп., Асіп. (ЛАБНГ, СЦБ, ЖНшС, Мат. мін.-мал., Шаталава), *гаршэчнік* м. – Пол., Віц., Гродз., Бых., Краснап., Акц., Івац., Ганц. (ЛАБНГ), *гарчэчнік* м. – Брэсц. (ЛАБНГ), *гаршчочнік* м. – Гл., Гом., Добр. (ЛАБНГ, Мат. Гом.), *гаршóчнік* м. – Добр. (ЛАБНГ), *гаршчэ́тнік* м. – Лях. (ЛАБНГ), *гаршэ́тнік* м. – Гар. (ЛАБНГ), *гаршчэ́льнік* м. – Капыл. (ЛАБНГ), *гаршчэ́нік* м. – Нараўл. (ЛАБНГ), *гаршча́нік* м. – Иван., Светлагор., Рэч. (ЛАБНГ), *го́ршчнік* м. – Калінк. (ЛАБНГ), *гаршчэ́ўнік* м. – усх.-маг. р., Леп. (ЛАБНГ, Мат. Маг., Н. сл.-сць), *гаршчóўнік* м. – Карм., Бабр., Чач., Ветк. (ЛАБНГ), *гаршча́й* м. – цэнтральная частка пал. р., Пух. (ЛАБНГ, ТС, СЦБ, НЛ, Кучук), *гаршча́н* м. – Паст., Глыб., Мядз., Кобр. (ЛАБНГ, СЦБ, НС), *гаршча́р* м. – Жаб. (ЛАБНГ), *гаршчэ́р* м. – Малар., Драг. (ЛАБНГ), *гаршча́ль* м. – Брасл., Мёр., Шарк., Старадарож., Буда-Каш. (ЛАБНГ, ЖНС), *паго́ршнік* м. – Рэч., Ветк., Лоеў. (ЛАБНГ, Мат. Гом., Янкова), *гаршча́лёп* м. – Паст., Валож., Стаўб., Лід., Жытк., Пін. (ЛАБНГ, ТС, СЦБ), *гашка́лёп* м. – Ашм., Валож., Стаўб., Гродз. (ЛАБНГ, Мат. Гродз., Станкевіч), *ляпя́нік* м. – Шчуч. (Сл. Гродз.), *ляпі́та* м. – Лаг. (Варлыга), *гліня́нік* м. – Докш. (ЛАБНГ), *палі́ўнік* м. – Лаг., Стаўб. (СЦБ), *пасу́днік* м. 'той, хто наогул вырабляе посуд' – Навагр. (ЛАБНГ).

Гарбар

Майстар, спецыяліст па вырабу і апрацоўцы скур.

гарба́р м. – паўн.-зах. з., спарадычна цэнтральная частка пал. р., Пруж. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, Мат. Гродз., Варлыга, Станкевіч), *гярба́р* м. – Шчуч., Слон. (ЛАБНГ), *граба́р* м. – пераважна цэнтральная частка паўн.-зах. з., спарадычна ўсх.-пал. р., Ушац., Стаўб., Нясв., Раг. (ЛАБНГ, СПЗБ), *гарба́тнік* м. – Астр., Дзятл., Стол. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС), *кушнё́р* м. – Лаг., Смarg., Лельч., Карм., Нараўл., Беластоц. р., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, Варлыга, Кучук, Насовіч, Рас-таргуеў, Станкевіч), *ку́шнер* м. – Карм., Нараўл. (ЛАБНГ), *кушні́р* м. – Ваўк., Пруж., Лях., Кам. (ЛАБНГ, СПЗБ, ЖНшС),

кушня́р м. – Кам. (ЛАБНГ), *шкура́т* м. – Ивац., Лун. (ЛАБНГ), *шкурня́к* м. – Лун. (Шаталава), *шкурні́к* м. – Пух., Нясв., Клец., Старадарож., Кобр. (ЛАБНГ, СПЗБ, ЖНшС), *шкура́тнік* м. – Акц. (ЛАБНГ), *скурáтнік* м. – Беластоц. р. (СПЗБ), *кажэ́ўнік* м. – усх. з. (Віц. р. – спарадычна), Мін. р., Слуц. р., Іўеў., Маст., Ивац., Стол. (ЛАБНГ, ТС), *кажу́шнік* м. – Лун. (ЛАБНГ), *кажу́рнік* м. – Бярэз. (ЛАБНГ), *кажа-мя́ка* м. – усх.-маг. р., спарадычна Віц. р., Рас., Лаг., Мядз., Чэрв., Мін., Добр., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, Бялькевіч, Варлыга, Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч, Шатэрнік), *кажаду́б* м. – Буда-Каш. (ЛАБНГ), *чымба́р* м., *чынба́р* м., *чамба́р* м. – усходняя частка зах.-пал. г. (ЛАБНГ), *чэмбар* м., *чэнбар* м. – Драг. (ЛАБНГ), *чанба́рнік* м. – Стол. (ТС), *балту́шнік* м. – спарадычна паўн.-зах. з., Вілен. р. (ЛАБНГ, СПЗБ), *валту́жнік* м. – Шчуч. (Сл. Гродз.), *мача́н* м. – Люб. (ЛАБНГ), *аўчы́ннік* м. 'гарбар, які вырабляе аўчыны' – спарадычна ўсх. з., Верхнядзв., Дзятл., Слуц., Баран., Ганц., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, Н. сл.-сць, Варлыга, Каспяровіч, Растаргуеў, Станкевіч, Шатэрнік).

Даглядчык свойскай жывёлы і птушкі.

Той, хто даглядае свойскую жывёлу і птушку, наглядае за яе станам, займаецца кармленнем і інш.

ста́днік м. – мясц. (Насовіч), *скóтнік* м. – Лід., Смален. р. (Сл. Гродз., Дабравольскі), *карма́ч* м. – Бял. (Яўсееў), *да-глядáннік* м. – Зэльв. (Мат. Гродз.), *гайдáр* м. 'чалавек, які даглядае валоў' – Лях. (ЛАБНГ, СПЗБ), *аўча́р* м. 'чалавек, які даглядае авечак' – Лаг. (Варлыга); **даярка:** *да́ярка* ж. – Брасл., Валож., Вілен. р., (СПЗБ), *до́йка* ж. – Смарг., Іўеў., Круг., Уздз., Буда-Каш., Жытк. (ТС, Мат. Гродз., Мат. Маг., Мат. Гом., СЦБ, Мат. мін.-мал., Станкевіч), *дае́нніца* ж. – Мсцісл., Зэльв. (Сцяцко, Юрчанка), *дае́ннік* м. 'мужчына-даяр' – Мсцісл. (Юрчанка); **свінарка:** *свіна́рка* ж. – Слон. (Мат. Гродз.), *свіну́рка* ж. – Воран., Пух., Бял. (Сл. Гродз., Мат. мін.-мал., Яўсееў), *свіна́рніца* ж. – Віц. р., Круг. (Мат. Маг., Станкевіч), *свінну́шніца* ж., *свінну́шка* ж. – Мсцісл.

(Юрчанка), *свінюх* м. – Ваўк. (Мат. Гродз., Сцяшковіч); **ко-
нюх**: *ко́нюх* м. – агульн. (ЛАБНГ, ЖНШС), *каню́х* м. –
паўн.-зах. з., паўн. р., Чэрв. р., Маг. р., Гом. р. (ЛАБНГ,
СЦБ, Мат. Гом., Шатэрнік), *ко́ніх* м. – Рас., Шум., Клім.
(ЛАБНГ), *ко́нях* м. – Барыс. (ЛАБНГ), *барбу́ль* м. – Хоц.
(Мат. Маг.); **даглядчык птушак**: *кура́тнік* м., *кура́тніца*
ж. – Чэрв., Лоеў. (СЦБ, Янкова), *курашчу́н* м. – Гродз., Смарг.,
Чэрв. (Станкевіч, Цыхун, Шатэрнік), *пта́шніца* ж. – Віц. р.
(Станкевіч), *гуся́тніца* ж. – Гор., Дзярж., Уздз., Бабр., Ка-
пат., Брэсц. (АЛА, СЦБ).

Жарнасек

Спецыяліст па насечцы жорнаў.

жарнасе́к м. – Віц. р. (Каспяровіч), *жарнаклёў* м. – Лаг.
(Варлыга), *жарнаўшчы́к* м. – Жлоб., Рэч., Ветк. (Мат. Гом.).

Земляроб

Чалавек, які займаецца апрацоўкай зямлі для вырош-
чвання сельскагаспадарчых культур.

ро́льнік м. – гродз.-бар. г., Астр., Вілен. р. (ЛАБНГ,
СПЗБ, Мат. Гродз., Мат. мін.-мал., Насовіч), *артáй* м. –
Віл. (ЖС), *гартáй* м. – Вілен. р. (СПЗБ), *ратáй* м. – Ваўк.
(СПЗБ), *земляні́н* м. – Шчуч. (ЛАБНГ), *зямя́к* м. – Вілен. р.
(СПЗБ), *земляро́б* м. – Паст., Чэрв., Капыл., Раг. (ЛАБНГ),
земляпа́шац м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *па́хар* м. – Лельч.
(Кучук).

Каваль

Майстар, які займаецца коўкай металу.

кава́ль м. – агульн., Смален. р., Зах.-бран. р. (АЛА, ДАБМ,
СПЗБ, ТС, Мат. Гродз., ЖНШС, Дабравольскі, Каспяровіч,
Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч, Сцяшковіч, Шатэрнік), *куз-
не́ц* м. – пераважна ўсх. з., Латгал. р. (АЛА, ДАБМ, СПЗБ, ГЧ),

малатабо́ец м. 'памочнік каваля' – Нясв. (Н. сл-сць), *кавалёк* м. памянш. 'чаладнік, вучань каваля' – мясц. (Насовіч).

Калеснік

Майстар па вырабу калёс.

калё́снік м. – агульн. (АЛА, ЛАБНГ, СПЗБ), *калё́сник* м. – спарадычна паўн. р. і паўдн. р., спарадычна гродз.-бар. г., Мсцісл., Слуц. (АЛА, ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. Гродз., Каспяровіч), *каля́снік* м. – Драг. (ЛАБНГ), *каля́сник* м. – зах. з., цэнтр. з., Верхнядзв., Пол., Віц., Беш., Вілен. р., Беластоц. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, СЦБ, ЖНС, Мат. мін.-мал., Станкевіч), *каладзе́й* м. – Іўеў., Бераст. (ЛАБНГ, Сл. Гродз.), *кладзе́й* м. – Воран. (ЛАБНГ, СПЗБ), *каламáшнік* м. – Воран. (ЛАБНГ), *като́шнік* м. – Жлоб. (ЛАБНГ), *або́днік* м. – Шум., Віц., Бярэз., Касц. (АЛА, ЛАБНГ), *абручо́ўнік* м. – Бярэз. (ЛАБНГ), *стэ́льмах* м. – пал. р., спарадычна паўн.-зах. з. і Слуц. р. (АЛА, ЛАБНГ, ЖНшС), *штэ́льмах* м. – зах.-пал. г. (ЛАБНГ), *ста́льма́х* м. – паўн.-зах. з., Слуц. (ЛАБНГ, Варлыга), *сцэ́льмах* м. – заходняя частка зах.-пал. г., Гродз., Стол. (ЛАБНГ), *сця́льма́жнік* м. – Івац. (ЛАБНГ), *шаба́н* м. – Івац. (АЛА, ЛАБНГ).

Камінар

Чысцільшчык комінаў.

каміна́р м. – Карэл., Лаг., Кобр. (Мат. Гродз., Мат. мін.-мал., ЖНшС, Насовіч, Станкевіч), *каміна́рнік* м. – Астр., Стаўб. (Мат. Гродз., ЖС), *каміна́рус* м. – Гродз. р. (СРЛГ), *трубачы́ст* м., *трубачы́сты* м. – Ваўк. (Мат. Гродз., Сцяшковіч).

Каморнік

Спецыяліст па межаванню і землеўпарадкаванню.

камора́нік м. – Віц. р., Чэрв. р., Смален. р., Гл., Кобр. (ЖНшС, Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч, Шатэрнік, Ян-

коўскі), *мярнічы* м. — гродз.-бар. г. (СЦБ, Сл. Гродз., Мат. мін.-мал., Сцяцко, Цыхун), *мёршчык* м. — мясц. (Насовіч), *землямёр* м. — Смален. р. (Дабравольскі).

Кашавік

Майстар плесці кашы.

кашавік м. — Віл. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *кашыка́р* м. — Іўеў. (СЦБ), *кашаплёт* м. — Карэл., Пух. (СЦБ, 3 нар. сл.), *карзінічык* м. — Свісл. (Сл. Гродз.).

Кінамеханік

Спецыяліст па дэманстрацыі кінафільмаў.

кінішчык м. — Гом. р., Докш., Валож., Кругл., Мсцісл., Шчуч., Ваўк., Нар. (СЦБ, НЛГ, Мат. Маг., Мат. Гом., Мат. Гродз., Мат. дыял. сл., Сцяшковіч, Юрчанка, Мат. апыт.), *кінóшнік* м. — Бял. (Яўсееў), *кінóшчык* м. — Лун. (Шаталава), *кінóўшчык* м. — Хоц. (Мат. Маг.), *кінаўшчы́к* м. — Гом. р., Бял. (НЛГ, Мат. дыял. сл.), *кіннік* м. — Круп. (СЦБ).

Кравец

Спецыяліст па шыццю адзення.

краве́ц м., *краўчы́ха* ж. — агульн., Вілен. р., Беластоц. р., Смален. р., Зах.-бран. р. (АЛА, СПЗБ, ТС, Мат. Гродз., ЖНШС, Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч, Сцяшковіч, Шатэрнік), *шаве́ц* м. — Бабр., Жлоб. (АЛА), *швец* м. — Брэсц., Смален. р. (АЛА, Дабравольскі), *шва́чка* ж. — паўн.-зах. з., зах.-пал. г., Віц. р., усх.-маг. р., Смален. р., Зах.-бран. р., Дубр., Лаг. (АЛА, ТС, ЖНШС, Бялькевіч, Варлыга, Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч), *шва́ха* ж. — Бярэз. (СПЗБ), *швё́йка* ж. — пераважна ўсх. з., Брасл. (АЛА, СПЗБ, Янкова, Мат. апыт.), *швэ́йка* ж. — Віц. р., Пух. (Каспяровіч, Мат. мін.-мал.), *партны́* м., *партня́я* ж. — паўн.-усх. д., паўдн. р. (АЛА,

ЖНшС), *партніха* ж. – паўн. р., Мін. р., Чэрв. р., Слуц. р., Акц., Калінк., Касц., Ветк., Капат., Пін., Кам. (АЛА, СПЗБ), *партняга* м. 'кепскі кравец' – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *краўчык* м. 'чаляднік краўца' – мясц. (Насовіч); *крóйшчыца* ж. 'закройшчыца, спецыялістка па закрою матэрыялу для шыцця адзення' – Лід. (Мат. Гродз.), *белашвэйка* ж. 'белашвачка, жанчына, якая спецыялізуецца ў шыцці бялізны' – Чэрв. р. (Шатэрнік); **майстар па вырабу капелюшоў**: *шато́рнік* м. – Жытк. (ТС), *ша́пачнік* м. – Кобр. (ЖНшС).

Кухар, повар

Спецыяліст па прыгатаванню ежы.

ку́хар м. – Віц., Лаг., Смarg., Чэрв., Капыл., Стол. (ТС, Мат. дыял. сл., Варлыга, Насовіч, Станкевіч, Шатэрнік), *куха́рка* ж. – агульн. (АЛА, ЛАБНГ, ЖНшС, Станкевіч), *кухавáр* м. – Мсцісл. (Станкевіч, Юрчанка), *кухавáрка* ж. – Шчуч. (Сл. Гродз., Станкевіч), *по́вар* м. – Паст., Смarg., Кобр. (СПЗБ), *павáр* ж. – Мін. р., Маст., Лях., Старадарож., Лун. (АЛА), *павары́ха* ж. – Віц. р., Мін. р., Чэрв. р., спарадычна паўдн. р. (АЛА), *павáрка* ж. – мясц. (Насовіч), *варэ́ннік* м., *варэ́нніца* ж. – Зэльв., Мсцісл. (Н. сл.-сць, Юрчанка), *варая́* ж. – Лун. (Шаталава), *куліна́рча* ж. – Зэльв. (Сцяцко), *кухарчу́к* м., *ку́хта* м., *ку́цік* м. памянш. 'вучань, памочнік кухара' – мясц. (Насовіч).

Ляснік

Чалавек, які даглядае за лесам.

лясні́к м. – агульн. (ЛАБНГ, Каспяровіч, СПЗБ, Станкевіч, Шатэрнік, Янкоўскі), *ляснічы* м. – Тал. (ЛАБНГ), *палясоўшчык* м. – Кобр. (ЖНС), *падлэ́сны* м. 'старшы ў асобнай лясной гаспадарцы' – Стаўб. (СЦБ), *гаёвы* м. – спарадычна гродз.-бар. г. і зах.-пал. г., Брасл., Стаўб., Мядз., Маладз. (ЛАБНГ, СПЗБ, СЦБ, Сцяцко, Цыхун), *лоўчы* м. 'старшы ляснік' – Круп., Барыс. (Мат. мін.-мал., СЦБ), *стра́жнік*

м. – Мін. р., спарадычна гродз.-бар. г., Чэрв., Капыл., Старадарож., Лун. (ЛАБНГ, Насовіч).

Меднік

Спецыяліст па вырабу і рамонту медных рэчаў.

мёднік м. – Стол. (ТС), *катляр* м. – Беш., Ашм., Зах.-бран. р. (Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч, Растаргуеў).

Млынар

Уладальнік млына або работнік у млыне.

млына́р м. – паўн.-зах. з., Зэльв., Хоц., Карм., Буда-Каш., Лоеў., Браг. (АЛА, ЛАБНГ, СПЗБ, Насовіч), *мліна́р* м. – Гродз. (Цыхун), *млына́ж* м. – Воран. (ЛАБНГ), *мёльнік* м. – агульн. (АЛА, ЛАБНГ, ЖНШС, Мат. мін.-мал.), *мёлнік* м. – Драг. (ЖНШС), *пру́днік* м. – спарадычна віц.-маг. г., Смален. р. (АЛА, ЛАБНГ, Бялькевіч, Дабравольскі, Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч, Юрчанка), *падмёлышчык* м. 'памочнік млынара' – Астр., Смарг. (АЛА, СПЗБ).

Муляр

Спецыяліст па будаванню чаго-н. з каменя або цэглы.

му́ляр м. – зах. з., Клім., Капат., Браг. (АЛА, ЛАБНГ, ЖНШС), *мура́ль* м. – мясц. (Насовіч), *му́рнік* м. – Брасл. (ЛАБНГ, Станкевіч), *мураўнік* м. – Малар. (ЛАБНГ), *му́раж* м. – Стол. (ТС), *ка́меншчык* м. – агульн. (АЛА, ЛАБНГ, ЖНШС), *ка́меньшчык* м. – спарадычна віц.-маг. г. і Гом. р. (ЛАБНГ), *ляпа́й* м., *ляпа́к* м., *лёпак* м. – Жытк. (ТС), *ляпа́р* м. – Жытк., Лельч. (ТС, НЛ), *лёптух* м. – Лун. (ЛАБНГ).

Настаўнік

Чалавек, які выкладае ў школе, а таксама наогул асоба, якая вучыць чаму-н.

настаўнік м., *настаўніца* ж. – паўн.-усх. д., сярэд.-бел. г., паўдн.-усх. з., Кам., Жытк. (АЛА, ТС, Мат. Гом., ГЧ, Каспяровіч, Шатэрнік), *настоўніца* ж. – Віл. (СЦБ), *вучыцель* м., *вучыцельніца* ж. – агульн. (АЛА, СЦБ, Бялькевіч, Варлыга, Каспяровіч, Сцяцко), *вучыцелька* ж. – віц.-маг. г., паўн.-зах. з., цэнтральная частка пал. р., Гом. р., Лаг., Гродз., Шчуч., Бар. (АЛА, СПЗБ, НЛГ, Варлыга, Цыхун), *вучыцелька* ж. – Віл., Дзятл., Зэльв., Лях., Лун. (СПЗБ, ДСБ, СЦБ, Мат. Гродз., Сцяцко), *вучыцелка* ж. – Віц. р., Ваўк., Чач. (Мат. Гродз., Каспяровіч, Мат. апыт.), *вучыцьніца* ж. – Навагр. (АЛА), *навучыцелька* ж. – Нясв., Шчуч., Бар. (СПЗБ, ДСБ, Мат. Гродз.), *наўчыцель* м. – Гом. р., Смален. р., Шчуч. (НЛГ, Мат. Гродз., Дабравольскі), *наўчыцельніца* ж. – Гродз. (АЛА), *наўчыцелька* ж. – Смarg. (СПЗБ), *наўчыцелька* ж. – Мядз., Астр. (СЦБ, Мат. Гродз.), *наўчыцелка* ж. – мясц. (Станкевіч), *гучыцель* м., *гучыцельніца* ж. – Бяроз. (Шаталава), *учыцель* м. – Мёр., Смarg., Кобр. (СПЗБ, ЖНшС), *учыцелька* ж. – Віц. р., Пруж. (СПЗБ, Каспяровіч), *учыцелька* ж. – Гродз., Кам., Вілен. р., Беластоц. р. (СПЗБ), *учыцелка* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *дарэктар* м. 'настаўнік, якога наймалі сяляне для заняткаў з дзецьмі дома' – Віц. р., гродз.-бар. г. (Каспяровіч, Мат. апыт.).

Паромшчык

Перавозчык на пароме.

паромшчык м. – Дзятл., Жытк. (ТС, Мат. Гродз.), *паромнік* м., *перавозчык* м. – Навагр. (Мат. Гродз.).

Паштальён

Разносчык пошты.

паштальён м. – Ваўк. (Мат. Гродз.), *пачтальён* м. – Воран., Шчуч., Вілен. р. (СПЗБ, Мат. Гродз.), *пачталіён* м. – Віл. (СПЗБ), *паштар* м., *паштарка* ж. – Гом. р., Мсцісл., Бял., Добр., Ветк., Зэльв., Жытк. (Мат. Гродз., Мат. Гом.,

НЛГ, Юрчанка, Яўсееў, Мат. апыт.), *пачта́р* м., *пачта́рка* ж. – Докш., Іўеў., Зэльв., Пух., Капыл., Навагр., Дзятл., Добр., Драг. (Сл. Гродз., Мат. Гродз., Мат. Гом., ДСБ, ЖС, Мат. мін.-мал., 3 нар. сл., Мат. дыял. сл.), *паштаві́к* м., *пачтаві́ца* ж. – Віц. р., Гом. р. (СПЗБ, НЛГ, Каспяровіч), *ліста́нош* м. – Астр. (Мат. Гродз.), *ліста́ноша* м. і ж. – Вілен. р. (СПЗБ), *ліста́ношка* ж. – Валож., Свісл. (СЦБ, Сл. Гродз.), *ліста́но́ска* ж., *ліста́но́сец* м. – Жытк. (ТС).

Перакладчык

Спецыяліст, які займаецца перакладамі з адной мовы на другую.

перагаво́ршчык м. – Зэльв., Уздз., Стол., Нар., Браг. (ТС, Мат. Гом., Мат. мін.-мал., Сцяцко), *перагаво́рчык* м. – Браг. (Мат. Гом.), *перакла́днік* м., *перакла́дніца* ж. – мясц. (Станкевіч), *пераво́дчык* м. – Слаўг. (ГЧ), *тлума́ч* м. – Ашм., Беластоц. р. (СПЗБ, Насовіч), *талма́ч* м. – Лаг. (Варлыга).

Піластаў

Майстра тачыць, настройваць пілы.

піласта́ў м. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *пілато́ч* м. – Жытк. (ТС).

Плытагон, плытнік

Чалавек, які займаецца сплавам лесу.

плы́тнік м. – цэнтр. з. (Мат. Гродз., НЛ, Насовіч, Станкевіч, Шатэрнік, Янкова), *плыта́р* м. – Иван. (ДСБ), *плыта́гон* м. – Барыс., Навагр. (Мат. Гродз., НЛ, Станкевіч), *плытаго́нішчык* м. – Віл. (НЛ), *плава́к* м. – Иван., Кобр., Лельч. (НЛ, Кучук), *плаву́жнік* м., *плаву́шнік* м. – Верхнядзв. (СПЗБ), *пліса́к* м. – Иван., Кобр., Жытк. (ТС, НЛ), *сплаўішчык* м. – Верхнядзв., Віл., Пух., Пін., Жытк. (СПЗБ, ТС, НЛ), *сплаўішчы́к* м. – паўдн. р., Віц., Навагр., Бярэз. (НЛ), *зго́нішчык* м. – Беш.

(НЛ), *ганшчык* м. – Віц. р., Верхнядзв. (Каспяровіч, Шата-
лава), *ганкоўшчык* м. – Віц. (НС, НЛ); *ганошнік* м. – Сен.
(НЛ), *ганак* м. – Шум. (НЛ), *ганчак* м. – Стол. (ТС), *ганец*
м. – Мёр. (НС), *пасаўнік* м. – Лун. (НЛ), *пасавец* м. – Кобр.
(НЛ), *лаўнік* м. – Докш., Барыс. (НЛ, ЖС), *лавачнік* м. – Віл.
(СПЗБ, НЛ), *бальнік* м. – Иван., Пін. (НЛ), *бальшчык* м. – Пін.
(НЛ), *аснач* м. – Лоеў. (Янкова), *рэчман* м. – Лід. (Мат.
Гродз.), *сяк* м. – Беш. (НС), *арэль* м. – Беластоц. р. (НЛ,
ЖНШС), *выплаўшчык* м. 'плытагон, які ганяў плиты па
невялікіх (выплавачных) рэках' – Петр. (НЛ); **вопытны
плытагон**: *адвóднік* м. – Смален. р. (Дабравольскі, Стан-
кевіч), *прапуснік* м. – Віц. (НЛ, НС), *лётачнік* м. – Гл. (НЛ),
лоташнік м. – Бярэз. (НЛ); **старшы над плытагонамі**: *ду-
бóвік* м. – паўдн.-усх. з., Барыс., Бярэз.(ТС, НЛ, Кучук),
кóрнік м. – Віц., Беш. (НС, НЛ), *кóришчык* м. – Смален. р.
(Дабравольскі), *каравáнішчык* м. – Віц. (НС), *шты́рнік* м. –
Віл., Иван. (НЛ, Мат. мін.-мал.), *сты́рнік* м., *ло́цман* м.,
ро́тман м., *рэчман* м., *шу́льман* м. – Гродз. (НС); **плытнік,
які стаіць у галаве плыта**: *галаўнік* м. – гродз.-бар. г.,
Пін., Рэч. (СПЗБ, НЛ, 3 нар. сл., Станкевіч), *галаўны* м. –
Сен., Бярэз., Маст. (НЛ), *галаўнічы* м. – Гродз. (НС, Цы-
хун), *галаўча́сты* м. – Беластоц. р. (НЛ), *перадавы* м. – Віц.,
Віл., Акц. (НЛ, НС), *пярэ́дні* м. – Віц., Віл., Петр., Жытк.
(НЛ), *тарнавы* м. – Гродз. (НС), *шты́рнік* м. – мясц. (Стан-
кевіч); **плытагон, які дапамагае кіраваць плытом, стоя-
чы ў яго канцы**: *за́днік* м. – Віл., Навагр. (НЛ), *заднік* м. –
гродз.-бар. г. (СПЗБ, СЦБ, НЛ, 3 нар. сл.), *за́дні* м. – Віц.,
Жытк. (НЛ, НС), *хваставы* м. – Сен. (НЛ), *цалаўнік* м.,
цалаўнік м., *цальны* м., *цальавы* м. – Маст. (НЛ), *рулёвы* м. –
Бярэз., Пін. (НЛ); **плытнік, які затрымліваў, затармож-
ваў плыт**: *дра́ечнік* м. – Стол. (ТС), *шыро́ковы* м. – Бе-
ластоц. р. (НЛ), *тарно́вы* м., *гартву́льнік* м. – Маст. (НЛ);
пра́тага́нішчык м. 'чалавек, які быў абавязаны прывязаць
і адвязаць плыт або лодку' – Жытк. (ТС); **рабочы, які
звязваў бяргенне ў плиты**: *спло́тчык* м. – Маст., Петр.,
Жытк. (ТС, НЛ), *вя́зчык* м. – Жытк. (НЛ), *настаўчык* м. –
Бярэз. (НЛ).

Пячнік

Чалавек, які робіць і рамантуе печы.

пячнік м. – агульн., віц.-маг. г. – спарадычна (ЛАБНГ, ЖНШС), *пéчнік* м. – Вілен. р. (СПЗБ), *пéчанік* м. – Воран. (ЛАБНГ), *пячоўнік* м. – Лід. (Сл. Гродз.), *пячу́рнік* м. – Іўеў., Маст. (ЛАБНГ, Сл. Гродз.), *пячу́р* м. – спарадычна паўдн. р., Зэльв., Свісл. (ЛАБНГ, Н. сл-сць), *пячу́ра* м. – Хойн., Лоеў. (ЛАБНГ), *пяку́р* м. – Рас. (ЛАБНГ), *пячку́р* м. – віц.-маг. г., Гом. р., Верхнядзв., Рас., Леп., Докш., Барыс., Асіп., Уздз., Старадарож., Стол., Нараўл., Смален. р. (ЛАБНГ, Мат. Маг., Мат. Гом., Мат. мін.-мал., НС, Бялькевіч, Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч, Шаталава), *пячка́р* м. – цэнтральная частка пал. р. (ЛАБНГ, ТС, Кучук, Шаталава), *му́рнік* м. – Брасл., Мёр., Шарк., Нараўл. (ЛАБНГ, ГЧ), *му́ршчык* м. – Мёр. (ЛАБНГ), *му́ляр* м. – зах. з., Віц. р., Чэрв. р., Хойн. (ЛАБНГ, Каспяровіч, Шатэрнік), *ляпéй* м. – спарадычна паўдн.-усх. з. (ЛАБНГ, СПЗБ), *ляпéнік* м., *лэ́птух* м. – Лун. (ЛАБНГ), *ляпéш* м. – Маз. (ЛАБНГ, Шаталава), *ляпі́ла* м. – Акц. (ЛАБНГ), *ляпі́та* м. – Маг., Акц. (ЛАБНГ, Н. сл-сць), *глінаме́с* м. асудж. метаф. 'няўмелы, няўдалы пячнік' – Мёр. (З нар. сл.).

Рабочы

Чалавек, які працуе ў розных сферах.

рабо́чы м., *рабо́чая* ж. – агульн. (АЛА), *рабо́тнік* м., *рабо́тніца* ж. – пераважна агульн. (АЛА), *фабрыка́нт* м., *фабрыка́нтка* ж. – паўн.-зах. з. (АЛА), *падсо́бнік* м. 'падсобны рабочы' – Гом. р. (НЛГ), *літо́ўшчык* м. 'рабочы-спецыяліст па ліцейнай справе' – мясц. (Насовіч), *лямо́ўшчык* м. 'рабочы, які займаўся аблямоўваннем' – мясц. (Насовіч), *шмухле́р* м. 'рабочы, які рабіў кутасы' – мясц. (Насовіч), *гутня́к* м. 'рабочы, які працаваў на гуце' – Гродз. (Цыхун), *лаза́к* м. 'рабочы, які выконвае работы на вялікай вышыні' – Добр.

(Мат. Гом.), *калєсьнік* м. 'рабочы, які вярцеў кола на пенькапрадзільным заводзе' – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *ганак* м. 'рабочы землечарпалкі' – Хойн. (Мат. Гом.), *крыльшчык* м. 'рабочы, які крые дахі' – Чэрв. р. (Шатэрнік), *маляр* м. 'рабочы, які фарбуе будынкi, памяшканні, парканы' – Віц. р. (Каспяровіч), *пяху́р* м. 'рабочы, які даглядаў за печчу ў смалярні' – Свісл. (Сл. Гродз.), *гру́бнік* м. 'апальшчык, работнік кацельнай' – мясц. (Станкевіч), *правара́нін* м. устар. 'рабочы, які працаваў на вінакурным заводзе, бровары' – Барыс. (СПЗБ), *брукáр* м. 'масцільшчык, той, хто пракладае дарогі брукам' – Астр., Слон. (СПЗБ, Мат. Гродз., Станкевіч), *шашэ́йнік* м. 'рабочы, які працуе на шашы' – Гродз. (Сл. Гродз.), *каляя́ж* м., *каляя́жыха* ж. 'рабочыя, якія працуюць на чыгунцы' – Шчуч. (Сл. Гродз.); **дарожны майстар:** *раманце́р* м. – Бяроз. (Шаталава), *драго́між* м. – Лун. (ДСБ); **рабочы-слесар:** *слёсар* м. – Лаг., Смарг., Ваўк. (СПЗБ, Сл. Гродз., Станкевіч, Сцяшковіч), *сло́сар* м. – Воран. (Сл. Гродз.); **рабочы-тока́р:** *то́кар* м. – Ушац. (ЛАБНГ), *такáр* м. – мясц. (Станкевіч); **рабочы, які займаўся фармаваннем цэгля на цагельні:** *цагля́р* м. – Віц. р. (Каспяровіч), *сты́хар* м. – Гродз. (НС).

Рымар

Майстар, які шые раменную вупраж (хамуты, сёдлы, вудзечкі).

ры́мар м. – зах. з., Віц. р., Чэрв. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, ЖНШС, Каспяровіч, Сцяшковіч, Шатэрнік), *лы́мар* м. – спарадычна зах.-пал. г. (ЛАБНГ), *лі́мар* м. – Лун., Стол., Жытк. (ЛАБНГ, ТС, Насовіч, Станкевіч), *шо́рнік* м. – Маг. р., усх.-маг. р., паўн.-зах. з. (акрамя Гродз. р.), спарадычна паўн. р. і Мін. р., спарадычна зах.-пал. г., Добр. (ЛАБНГ, СПЗБ), *хаму́тнік* м. – Чав., Стол. (ЛАБНГ), *сядзёлашнік* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *амуні́чнік* м. – Браг. (Мат. Гом.), *ку́шнер* м. – Іўеў. (СПЗБ), *чымба́рня* м. – Кобр. (ЛАБНГ).

Салдат

Радавы ваеннаслужачы сухапутнага войска.

салда́т м. — Слаўг., Чач., Гл., Лях., Драг., Смален. р. (СПЗБ, ГЧ, Дабравольскі, Янкоўскі), *жаўне́р* м. — Лаг., Касц., Смален. р. (Варлыга, Дабравольскі, Насовіч, Станкевіч), *маска́ль* м. — зах.-пал. г. (ДСБ, Насовіч, Мат. апыт.); **салдат-навабранец**: *рэкру́т* м. — Смален. р. (Дабравольскі, Насовіч), *не́крут* м. — усх.-маг. р. (Бялькевіч).

Скупшчык, перакупшчык

Чалавек, які скупляе што-н. для перапродажу або для іншых мэт.

пераку́шчык м., *пераку́шчыца* ж. — Кобр. (ЖНШС), *пераку́пка* ж. — усх.-маг. р. (Бялькевіч, Насовіч), *баши́лак* м. — Зах.-бран. р. (Станкевіч), *гурто́ўшчык* м. 'оптавы перакупшчык' — мясц. (Насовіч), *матора́* м. 'той, хто займаўся скупкай і перапродажам коней' — Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *каро́ўнік* м. 'скупшчык кароў' — Віц. р. (Каспяровіч), *вашчы́ннік* м. 'скупшчык вашчын' — мясц. (Насовіч), *ламаві́к* м. 'скупшчык ці зборшчык утыльсыравіны, металалому' — Свісл. (Мат. Гродз.); **анучнік**: *ану́чнік* м. — Лаг., Маладз., Чэрв., Пух., Уздз., Нясв., Кобр., Стол., Жытк. (ТС, ЖНШС, Мат. мін.-мал., Мат. дыял. сл., Варлыга, Шатэрнік), *гану́чнік* м. — Пух., Ваўк., Стол., Жытк., Беластоц. р. (ТС, СЦБ, ЖНШС, Сцяшковіч), *тра́пачнік* м., *трапéчнік* м. — Тал. (Шаталава), *тра́пашнік* м. — усх.-маг. р., Тал., Бял., Кір., Смален. р. (Мат. Маг., Бялькевіч, Дабравольскі, Шаталава, Юрчанка, Яўсееў), *тра́пнік* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *ры́знік* м. — Верхнядзв., Лаг., Мядз., Смарг. (Мат. мін.-мал., Варлыга, Станкевіч), *шма́тнік* м. — Гродз. (СПЗБ), *шамо́тнік* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *кара́вачнік* м. — Гом. р., Рас. (Мат. Гом., НЛГ, Шаталава, Янкова), *кара́вашнік* м. — Бял., Кір., Чач., Лоеў., Зах.-бран. р. (НС, Мат. дыял. сл., Растаргуеў, Янкова, Мат. апыт.), *кара́ўнік* м. — Лоеў., Браг.,

Смален. р. (Мат. Гом., Дабравольскі, Янкова), *кара́ка* ж. — Жытк. (ЖНшС), *клячэ́нік* м., *клячні́к* м. — Стол., Жытк. (ТС), *ка́лман* м. — Маст. (Мат. Гродз.), *бая́р* м. — Зэльв. (Сл. Гродз.).

Скуралуп

Чалавек, які забівае і здымае скуру з жывёлы.

скуралу́п м. — Брасл., Сморг. (СПЗБ, Станкевіч), *шкура-лу́п* м. — Пух., Жытк. (СПЗБ, ТС), *шкурадзёр* м. — Чэрв. р. (Шатэрнік), *лупе́ка* м. — Смален. р. (Дабравольскі, Насовіч), *гіца́ль* м. — Віц. р., Зах.-бран. р., Сморг., Кобр. (ЖНшС, Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч), *канялу́п* м. — Нясв. (СПЗБ), *каналу́п* м. — Карэл., Старадарож. (СПЗБ, Н. сл-сць).

Слуга, служка, лакей

Работнік ці работніца ў багатым доме.

служка м. і ж. — Лаг. (Варлыга, Насовіч), *по́слуга* м. і ж. — усх.-маг. р. (Бялькевіч), *прыслу́га* зб. ж. — Рас. (ЛАБНГ), *прыслуга́чы* м., *паслуга́чы* м., *слуга́чы* м., *паслужні́к* м., *паслужні́ца* ж. — мясц. (Насовіч, Станкевіч), *чаля́днік* м. устар., *чаля́дніца* ж. — Гродз., Драг. (Сл. Гродз., Насовіч, Мат. апыт.), *чаля́дка* ж. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *чэ́лядка* ж. — Лоеў. (Янкова), *чэ́лядзь* зб. ж. — Лаг. (Варлыга), *пахо́лак* м. экспр. — Слуц. (ЖС), *халу́й* м. пагард. — усх.-маг. р., Бела-стоц. р. (СПЗБ, Бялькевіч), *двара́к* м. — мясц. (Насовіч), *дво́рня* ж. зборн. — Глыб. (ЖНшС), *прыдво́рыца* ж. — Стол. (Мат. апыт.), *гайду́к* м. 'хлопчык-служка; дарослы слуга' — Чэрв. р. (Насовіч, Шатэрнік), *ку́рта* м. 'хлопчык, які прыслужваў у панскіх пакоях' — мясц. (Насовіч); **служанка, якая прыбірае пакоі:** *пакаёўка* ж. — усх.-маг. р., Чэрв. р., Глыб., Кобр. (ЖНшС, Бялькевіч, Насовіч, Шатэрнік), *дзе́ўка* ж. — Іўеў., Валож., Кам., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, Растаргуеў).

Смалакур

Майстра па здабычы смалы, шкіпінару, вуглю з драўніны хваёвых дрэў.

смалакур м. – усх. з., Мін. р., Слуц. р., Мядз., Лаг., Віл., Карэл., Пруж. (ЛАБНГ), *смалакурнік* м. – Тал., Ганц. (ЛАБНГ), *смаляр* м. – паўн.-зах. з., спарадычна паўдн. р. (ЛАБНГ, ТС, Сл. Гродз., НЛ, Н. сл-сць, Варлыга), *смалярнік* м. – Сморг., Стол. (ЛАБНГ), *смальнік* м. – Лаг., Іўеў., Ваўк., Калінк. (ЛАБНГ, Варлыга), *смалагон* м. – Рэч. (ЛАБНГ), *дзягцяр* м. – спарадычна агульн., Беластоц. р., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, Кучук, Растаргуеў, Станкевіч), *дзягцярнык* м. – Маст. (ЛАБНГ), *дзягцярнік* м. – спарадычна паўдн.-усх. з., Глыб., Докш. (ЛАБНГ), *дзягольшчык* м. – Малар. (ЛАБНГ), *вугольнік* м. – Маз. (ЛАБНГ), *вугляр* м. – Вілен. р. (СПЗБ), *гоншчык* м. – Круп., Бых., Чэрык., Гродз., Маз. (ЛАБНГ, НС, Цыхун), *мазнік* м. – Верхнядзв. (ЛАБНГ, СПЗБ), *пальшчык* м. – Лаг., Буда-Каш., Лоеў. (СЦБ, Мат. Гом.), *выпальшчык* м. – Стаўб. (СЦБ).

Сталяр

Спецыяліст, які пры дапамозе розных прылад працуе з драўнінай і вырабляе з яе самыя розныя рэчы.

сталяр м. – спарадычна паўн.-зах. з., Вілен. р., Смален. р., Сен. (СПЗБ, Мат. Гродз., Дабравольскі, Каспяровіч, Станкевіч), *столяр* м. – спарадычна гродз.-бар. г., Латгал. р., Беластоц. р. (СПЗБ, Мат. Гродз., Мат. дыял. сл., ЖНшС, Н. сл-сць), *стальмах* м. – Віц. р., Чэrv. р. (Каспяровіч, Насовіч, Шатэрнік), *стольмах* м. – Уздз. (Мат. мін.-мал.), *цяснік* м. – Люб. (НС), *цясо́рык* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *дайлід* м. – Вілен. р. (СПЗБ).

Урач, доктар

Асоба з вышэйшай медыцынскай адукацыяй, якая лечыць хворых.

до́ктар м. і ж., *доктарка́* ж. — агульн., Смален. р. (АЛА, СПЗБ, Мат. Гродз., ГЧ, Дабравольскі, Янкоўскі), *до́ктур* ж. — цэнтр. з. (АЛА), *дактары́ца* ж. — Гар., Маг., Гродз., Ветк., Бязроз. (АЛА, СПЗБ), *до́ктарша* ж. — усх.-маг. р., Шкл., Навагр., Свісл. (АЛА), *дакто́ршая* ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *до́хтар* м. і ж. — Віц. р., усх.-маг. р., Чэрв. р., Вілен. р., Латгал. р., Беластоц. р., Зах.-бран. р., спарадычна паўн.-зах. з., Лоеў. (СПЗБ, СЦБ, Мат. Гродз., Бялькевіч, Каспяровіч, Растаргуеў, Станкевіч, Цыхун, Шатэрнік, Янкова), *до́хтарка* ж. — Віц. р., Стаўб. (СЦБ, Каспяровіч), *дахто́рка* ж. — спарадычна зах. з. (СПЗБ, ДСБ), *до́хтур* м. — Брэсц. (АЛА), *дахту́рка* ж. — Старадарож. (АЛА, СПЗБ), *дахтары́ца* ж. — Гродз. (СПЗБ, Станкевіч), *до́хтарша* ж. — усх.-маг. р., Буда-Каш. (Мат. Гом., Бялькевіч), *до́хтаршая* ж. — Гом. (Мат. Гом.), *ура́ч* м., *урачы́ха* ж. — паўн.-усх. д., Чэрв. р., Гродз., Капатк. (АЛА, СПЗБ), *ле́кар* м. — Чэрв. р., Мін. р., Смален. р., Паст., Лёзн., Гор., Старадарож., Ветк., Маз., Стол. (АЛА, Дабравольскі, Каспяровіч, Станкевіч, Шатэрнік), *ле́кар* м. — Віл. (СЦБ), *ле́карка* ж. — мясц. (Станкевіч), *ліча́йка* ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *лячэ́бнік* м. — Хойн. (ГЧ); **фельчар:** *фе́льчар* м. — Мін. (СПЗБ), *фе́рчал* м. і ж. — Барыс. (Мат. мін.-мал.), *фе́йчар* м. — Мін., Зэльв. (СПЗБ, Сцяцко), *фэ́йчар* м. — Смарг. (СПЗБ), *фе́льшар* м., *фе́льшарка* ж. — Лях., Браг. (СПЗБ, Мат. Гом.), *хве́льчар* м. — Бярэз. (СПЗБ), *хвэ́льчар* м. — Чэрв. р. (Шатэрнік), *хве́рчар* м. — Мсцісл. (Юрчанка), *хвэ́йчар* м. — Лях. (ДСБ), *хвэ́йчар* м. — Чэрв. р. (Шатэрнік), *хвальча́рыца* ж. — мясц. (Станкевіч), *хве́ршал* м. — Смален. р., Зах.-бран. р. (Дабравольскі, Растаргуеў), *хвэ́ршал* м. — Віц. р. (Каспяровіч), *цыру́лік* м. — Віц. р. (АЛА, Каспяровіч); **урач-ветэрынар:** *веціна́р* м. — Чэрв. р., Гродз., Зэльв., Стаўб., Пух., Ветк., Рэч. (СЦБ, Мат. Гродз., Мат. Гом., Цыхун, Шатэрнік), *віціна́р* м., *віціна́рка* ж. — Гом. р., Чэрв., Зэльв., Гл. (Мат. Гом., Мат. мін.-мал., Сцяцко, Янкоўскі), *ліцірына́р* м. — Брасл. (СПЗБ); **канавал:** *канавáл* м. — Віц. р., Вілен. р., Беластоц. р., Дзятл., Маз., Петр. (СПЗБ, 3 нар. сл., Каспяровіч), *паклэ́дыч* м. — Зэльв. (Сцяцко), *лягча́й* м. — Стол. (ТС), *лягча́ннік* м. — Мсцісл. (Юрчанка), *ляхту́н* м. —

Ветк. (Мат. Гом.), *хараший* м. – Стол. (ТС), *харашийльнік* м. – Лельч. (НЛ), *вангór* м. – Малар. (ДСБ), *вэнгер* м. – Гродз., Бяроз. (НС, Цыхун, Шаталава), *вэнгрын* м. – Зэльв. (Сцяцко).

Фарбавальшчык

Чалавек, які займаўся фарбаваннем палатна.

фарбоўшчык м., *фарбоўшчыца* ж. – мясц. (Насовіч), *крашаннік* м., *крашанніца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *набіўшчык* м. – Віц. р. (Каспяровіч), *друкар* м. – Сморг. (Насовіч, Станкевіч), *сінельнік* м. – Віц. р. (Каспяровіч, Насовіч), *сінённік* м. – мясц. (Станкевіч).

Цырульнік

Майстар, які займаецца галеннем, стрыжкай.

цырулік м. – Чэрв. р. (Насовіч, Шатэрнік), *стрыгун* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *стрыхар* м. – Ваўк. (Мат. Гродз.), *стрыжэннік* м. – Зэльв. (Сцяцко), *падстрыганнык* м. – Зэльв., Ваўк. (Сл. Гродз., Сцяцко), *пастрыганнык* м. – Зэльв. (Сцяцко), *галённік* м. – мясц. (Станкевіч), *галяр* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *палікма́хер* м. – Шчуч. (СПЗБ).

Цясляр

Чалавек, які займаецца грубай апрацоўкай драўніны, узвядзеннем драўляных будынкаў і пад. з дапамогай сякеры.

цясляр м. – спарадычна ўсходняя частка паўн.-зах. з., Старадарож., Асіп., Бых., Хоц. (АЛА, ЛАБНГ), *цёсля* м. – спарадычна паўн.-зах. з. (ЛАБНГ, Мат. Гродз., Насовіч), *цёсель* м. – Валож. (ЛАБНГ), *цёсіль* м. – Лаг. (Варлыга), *цясорык* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *цісаннік* м. – Бых. (ЛАБНГ), *часальнік* м. – Нясв. (ЛАБНГ), *плотнік* м. – агульн., зах.-пал. г. – спарадычна (ЛАБНГ, ТС, Мат. Гродз., ЖНШС, Бялькевіч, Кучук), *рубшчык* м. – усх.-маг. р. (Бяль-

кевіч), *столяр* м. — Рас., Лаг., Брэсц., Кобр., Лоеў. (АЛА, Янкова), *доўлід* м. — мясц. (Насовіч), *майсцер* м. — зах.-пал. г., спарадычна паўн.-зах. з., Лельч. (АЛА, ЛАБНГ), *масьцёр* м. — Лун. (ЛАБНГ), *мастар* м. — Драг. (ЛАБНГ), *будаўнік* м. — Бераст. (ЛАБНГ), *будаўнічы* м. — Бярэз. (АЛА), *страіцель* м. — Лельч. (ЛАБНГ), *устраіцель* м. — Зэльв. (АЛА), *струганнік* м. 'той, хто стругае' — Мсцісл. (Юрчанка), *габляр* м. 'чалавек, які габлюе дошкі' — Зэльв. (Сл. Гродз.); **чалавек, які апрацоўвае бяровенні, абчэсваючы іх сякерай: цёсчык** м. — Лоеў. (Янкова), *часак* м. — Воран. (Мат. Гродз.), *стружчык* м. — Малар. (ДСБ), *шліхтаваннік* м., *шліхтавальшчык* м. — Мсцісл. (Юрчанка).

Шавец

Майстар па шыццю і рамонту абутку.

шавец м. — паўн.-зах. з., усх.-маг. р., Віц. р., Чэрв. р., Вілен. р., Зах.-бран. р., Лаг., Круп., Гл., Стол., Жытк. (АЛА, СПЗБ, ТС, Мат. Гродз., Бялькевіч, Варлыга, Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч, Шатэрнік, Янкоўскі), *швец* м. — зах.-пал. г., Карэл., Зэльв., Свісл. (АЛА, ТС, ЖНШС), *швіто́к* м. — Смarg. (Сл. Гродз.), *чабатар* м. — Кам., Смален. р. (АЛА, Дабравольскі, Насовіч), *чаляднік* м. — Уздз. (Мат. мін.-мал.), *сапо́жнік* м. — усх. з., Мін. р., пал. р., Брасл. (АЛА, СПЗБ), *шэўчык* м. 'хлопчык, які навучаецца шавецкаму майстэрству' — мясц. (Насовіч).

Шапавал

Майстар, які валеннем шэрсці вырабляў валёнкі, капелюшы і іншыя рэчы.

шапавал м. — Віц. р., усх.-маг. р., Зах.-бран. р., Круп. (СПЗБ, Бялькевіч, Каспяровіч, Растаргуеў), *валённік* м. — Мсцісл. (Юрчанка), *вальшчык* м. — Віц. р. (Каспяровіч), *каталь* м. — Бял. (Яўсееў), *лямачнік* м. — Чэрв. р. (Шатэрнік), *лямашнік* м. — мясц. (Насовіч).

Шафёр, вадзіцель

Чалавек, які кіруе машынай.

шафёр м. – Зэльв., Хойн., Браг. (СПЗБ, ГЧ), *шо́фер* м. – Докш., Гл., Свісл., Кам. (СПЗБ, Мат. Гродз., Мат. дыял. сл., Янкоўскі), *шахві́р* м. – Беш. (Каспяровіч, Станкевіч), *кам-ба́ер* м., *камба́яр* м. 'кіроўца, вадзіцель камбайна' – Ваўк. (Мат. Гродз., Сцяшковіч), **кіроўца, вадзіцель трактара:** *трактары́ст* м. – Сморг., Гродз., Ваўк., Кам., Вілен. р. (СПЗБ, Сцяшковіч), *трахтары́ст* м. – Віл., Мін. (СПЗБ), *трактары́ста* м. – Сморг. (СПЗБ), *трактары́сты* м. – Паст., Ашм., Пух., Ваўк., Маст., Старадарож., Вілен. р. (СПЗБ, Сцяшковіч), *прыцэ́пшчык* м. 'памочнік трактарыста' – Ваўк. (Мат. Гродз.).

Шкляр

Майстар шкліць вокны.

шкляр м. – Сен., Лаг., Сморг., Чэрв. (Варлыга, Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч, Шатэрнік), *скляр* м. – Кобр. (ЖНШС), *шклéннік* м. – мясц. (Станкевіч), *сцяклéннік* м., *сцяко́льнік* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *балóначнік* м., *балó-нашнік* м. – Смален. р. (Дабравольскі).

6.2. НАЗВЫ ЧАЛАВЕКА ПАВОДЛЕ ТРАДЫЦЫЙНЫХ ВЕРАВАННЯЎ І РЭЛІГІЙНЫХ КУЛЬТАЎ

Варажбіт, варажбітка

Чалавек, які займаецца варажбой: мае здольнасць прадказваць будучыню або вяртацца ў мінулае.

варажбі́т м., *варажбі́тка* ж. – віц.-маг. г., Зах.-бран. р., Лаг., Дзятл. (ЛАБНГ, Мат. Гродз., Бялькевіч, Варлыга, Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў, Юрчанка), *варажбі́чка* ж. –

усх.-маг. р. (Бялькевіч, Юрчанка), *варажэй* м. – Мсцісл., Зэльв. (Сцяцко, Юрчанка), *варажэйка* ж. – Маладз., Мсцісл., Бых., Навагр., Ваўк. (СЦБ, Сл. Гродз., Мат. Маг., 3 нар. сл., Н. сл.-сць, Юрчанка), *варажбей* м. – Чач. (ЛАБНГ), *варажэй* м. – Кобр. (ЖНШС), *варажэя* ж. – усх.-маг. р., Уздз., Драг. (ЛАБНГ, СЦБ, Бялькевіч), *варо́жска* ж. – усх.-маг. р., Зах.-бран. р., Паст., Барыс., Воран., Маст., Свісл., Ваўк., Асіп., Гл., Чач., Ивац., Кобр., Стол. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, СЦБ, Сл. Гродз., ЖНШС, Бялькевіч, Растаргуеў, Янкоўскі), *уга́днік* м., *уга́дніца* ж. – Чэрв., Жытк., Стол. (СПЗБ, ТС), *ада́дка* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *гада́лка* ж. – Віц. р., Уздз., Лельч., Жытк. (ЛАБНГ, ТС, СЦБ, Каспяровіч), *вяшчун* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *про́рак* м. – Шчуч. (СПЗБ), *чарняўка* ж. – Шчуч. (Сл. Гродз.), *вярняначка* ж. 'жанчына, што вароژیць праўдзіва' – Віц. р. (Федароўскі); **жанчына, якая вароژیць на картах:** *кіба́льніца* ж. – Жытк. (ТС), *каба́льніца* ж. – Кобр. (НЛ), *кабя́льніца* ж., *кабя́лка* ж. – Навагр. (СРЛГ); **старая жанчына, якая вароژیць на саломінках:** *баба-саламя́нка* ж. – Лельч., Стол. (ТС, ЖНШС), *ба́ба сало́менна* – Стол. (ТС).

Вядзьмак, чараўнік; вядзьмачка, чараўніца

Чалавек, які валодае чарамі, займаецца вядзьмарствам.

вядзьма́к м. – Віц. р., Мін. р., Чэрв. р., усх.-маг. р., Зах.-бран. р., спарадычна паўдн.-усх. з., Ганц. (ЛАБНГ, СПЗБ, Бялькевіч, Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў, Шатэрнік), *ве́дзьмак* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *вядзьма́чка* ж. – Пух., Асіп., Барыс., Бабр., Добр., Ветк. (ЛАБНГ, СПЗБ, Насовіч), *вядзьмя́ч* м. – Ветк. (ЛАБНГ), *вядзьма́р* м. – паўдн.-зах. д., сярэд.-бел. г., зах.-пал. г. (ЛАБНГ, ТС, СПЗБ, Мат. Гродз., Мат. Гом., НС, Сцяшковіч), *вядзьма́р* м. – Бар. (СПЗБ), *вядзьма́рка* ж. – гродз.-бар. г., зах.-пал. г., спарадычна паўдн.-усх. з., Глыб., Маладз., Кругл., Шкл. (ЛАБНГ, ТС, НС, ЖНШС), *ведзьма́ры́ха* ж. – Іўеў. (ЛАБНГ), *ве́дзьма* ж. – агульн. (акрамя паўн. р.), Смален. р. (ЛАБНГ, ТС, НС, Бялькевіч, Дабравольскі, Сцяшковіч), *зна́хар* м. – спарадычна паўдн. р.,

Гар., Пол., Касц., Хоц., Дзятл. (ЛАБНГ), *зна́харка* ж. – паўдн. р., спарадычна гродз.-бар. г., Гар., Докш., Касц. (ЛАБНГ), *зна-хорка* ж. – Старадарож., Стол., Акц., Лун. (ЛАБНГ, ТС), *чараўнік* м. – паўдн.-усх. д., зах.-пал. г., паўн.-зах. з., Вілен. р., Смален. р., спарадычна сярэд.-бел. г. і Гом. р., Жытк. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, Мат. Гродз., ЖНшС, Варлыга, Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч), *чараўніца* ж. – агульн., паўдн.-усх. з. – спарадычна, Смален. р. (ЛАБНГ, ТС, ГЧ, ЖНшС, Варлыга, Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч), *ча́раўніца* ж. – Жытк. (ТС), *чарадзёй* м. і ж. – Барыс., Валож., Бял., Краснап., Шчуч., Дзятл., Чач., Вілен. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, ГЧ), *чарадзёйка* ж. – Валож., Маг., Краснап., Лун. (ЛАБНГ), *чарадзёец* м. – Лун. (ЛАБНГ), *чарадзёйніца* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *кал-ду́н* м. – паўн. р., зах.-пал. г., усх. з., Смален. р., спарадычна паўн.-зах. з. (ЛАБНГ, Мат. Гом., ГЧ, Дабравольскі), *кал-ду́ння* ж. – паўн. р., Маг. р., усх.-маг. р., Гом. р., спарадычна паўдн. р. і паўн.-зах. з. (ЛАБНГ), *калду́нка* ж. – Брасл., Барыс., Навагр., Дзятл., Малар., Лун., Бабр., Бых., Саліг., Чач. (ЛАБНГ, ГЧ), *галду́н* м., *галду́нка* ж. – Жытк., Стол., Хойн. (ЛАБНГ, ТС), *калду́ха* ж. – Рэч., Браг. (ЛАБНГ, Мат. Гом.), *калду́ніха* ж. – Паст., Дзятл., Бял., Жлоб. (ЛАБНГ), *калду-ні́ца* ж. – Валож., Стол. (ЛАБНГ), *калдунні́ца* ж., *калдаўні́к* м. – Кобр. (ЖНшС), *калдоўні́ца* ж. – Бяроз. (ЛАБНГ), *кал-доўшчы́ца* ж. – Чач. (ЛАБНГ), *валхві́т* м., *валхві́тка* ж. – Га-рад., Смален. р. (ЛАБНГ, НЛ, Дабравольскі), *валашэ́бнік* м. – Жытк. (ТС), *малашэ́бні́ца* ж. – Гом. р. (НЛГ), *ва́бка* ж. – мясц. (Станкевіч), *падзэ́лышні́ца* ж. – Слаўг. (ЛАБНГ), *лаўма* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *зарні́ца* ж. – Рэч. (Мат. Гом.), *бу́ртнік* м. – Вілен. р. (СПЗБ), *зало́мишчы́ца* ж. 'чараўніца, якая робіць 'заломы' – Віц. р. (Каспяровіч).

Дзяк, псаломшчык

У праваслаўнай царкве: ніжэйшы служыцель, які не мае ступені свяшчэнства.

дзяк м. – Віц. р., Чэрв. р., Зах.-бран. р., Смарг., Жытк., Стол. (ТС, Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч, Ша-

тэрнік), *дзякан* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *дыякан* м. – мясц. (Насовіч), *па́дма́р* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *па-лама́р* м. – мясц. (Насовіч), *папіна́р* м., *по́мірач* м. – Віц. р. (Федароўскі), *прота́дзякан* м., *архі́дзякан* м. 'старшы дзяк у царкве' – мясц. (Станкевіч).

Званар

Чалавек, які звоніць у царкоўныя званы.

званар м. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *звоннік* м. – Воран. (Сл. Гродз.), *рамі́знік* м. 'чалавек, які званіў у час па-жару' – Чэрв. (Мат. мін.-мал.).

Знахар, знахарка

Лекар-самавучка, які карыстаецца ўласнымі спосабамі лячэння: замовамі, травамі і пад.

зна́хар м., *зна́харка* ж. – паўдн. р., Віц. р., Беластоц. р., Смален. р., Зах.-бран. р., спарадычна паўн.-зах. з., Гарад., Пол., Лаг., Смарг., Бар., Касц., Хоц., Чач. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, Мат. Гродз., Мат. Гом., ГЧ, Варлыга, Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч), *знахо́р* м., *зна-хо́рка* ж. – Віц. р., Старадарож., Бар., Стол., Лун., Акц. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, ЖНС), *знаце́ц* м. – Смален. р. (Дабравольскі, Станкевіч), *замаўнік* м. – Воран., Вілен. р. (СПЗБ), *замоўнік* м., *замоўшчык* м., *замоўца* м. – Іўеў., Маст., Шчуч. (Сл. Гродз.), *замоўка* ж. – Гродз. (Сл. Гродз.), *за́кліннік* м., *за́клінніца* ж. – мясц. (Станкевіч), *адгаварываннік* м., *адга-варыванніца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *загаворшчыца* ж. – Віц. р. (Каспяровіч), *шапту́н* м. – Віц. р., Чэрв. р., Зах.-бран. р., Глыб., Воран., Стол. (СПЗБ, ТС, Каспяровіч, Рас-таргуеў, Станкевіч, Шатэрнік), *шапту́ніха* ж. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *шапту́ха* ж. – Чэрв. р., Беш., Бярэз., Касц., Воран., Добр., Стол. (ЛАБНГ, ТС, Каспяровіч, Станкевіч, Шатэрнік), *шапята́ха* ж. – Маз. (ЛАБНГ), *шапту́ля* ж. – Жытк. (ТС), *шапту́рка* ж. – Слон., Кобр. (ЛАБНГ, Мат. Гродз.),

шаптарка ж. – Чач. (ЛАБНГ), *шаптаннік* м., *шаптанніца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *лёкар* м. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *улякіша* ж. – Лун. (Шаталава), *бабка* ж. – Стаўб., Чач., Буда-Каш. (СЦБ, ГЧ), *бабчыха* ж. – усх.-маг. р. (Бялькевіч).

Манах

Член царкоўнай абшчыны, які даў абяцанне весці аске-тычны спосаб жыцця.

манах м. – Гом. р. (НЛГ), *затворац* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *законнік* м. – мясц. (Насовіч), *чарнец* м. – Гом. р. (НЛГ), *браччык* м. – Віл. (СПЗБ), *каптурнік* м. – мясц. (Насовіч), *базліян* м. 'уніяцкі манах' – мясц. (Насовіч), *ксенз* м. 'рымска-каталіцкі манах' – мясц. (Насовіч), *бэрна-дын* м., *барнадын* м., *бардадын* м. 'манах рымска-ката-ліцкага ордэна св. Бернардына' – мясц. (Насовіч, Станке-віч), *брацішак* м., *служка* м. 'паслушнік у манастыры' – мясц. (Насовіч); **манашка**: *манашка* ж., *мнішка* ж. – мясц. (Насовіч), *чарнушка* ж. – Гом. р., Смален. р. (НЛГ, Дабра-вольскі), *трацірка* ж. – Астр. (СПЗБ).

Павітуха

Жанчына, якая прымае роды.

павітуха ж. – зах.-пал. г., Чэрв. р., Зах.-бран. р. (ДСБ, Растаргуеў, Станкевіч, Шатэрнік), *павівальніца* ж. – Карэл. (Сл. Гродз.), *пупарэзніца* ж. – Віц. р., Смален. р., Лаг. (Вар-лыга, Дабравольскі, Станкевіч), *пупарэзіца* ж. – мясц. (На-совіч), *пупавіха* ж. – Сморг. (Сл. Гродз.), *баба* ж. – Віц. р., Чэрв. р., Гом. р., Сморг., Дзятл., Жытк. (ТС, Мат. Гродз., ГЧ, Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч, Шатэрнік, Янкова), *баба пупарэзна*, *баба-пупарэзніца* ж. – Жытк., Стол. (ТС), *бабка* ж. – Віц. р., Чэрв. р., Навагр. (Мат. Гродз., Кас-пяровіч, Насовіч, Станкевіч), *бабка пупарэзная* ж. – Віц. р. (Станкевіч), *бабка-прыродніца* ж., *прыродніца* ж. – Лоеў. (Янкова), *бабуля* ж. – Віц. р., Чэрв. р., Віл., Астр., Сморг.

(СЦБ, Мат. Гродз., Станкевіч), *бабу́ся* ж. — Віц. р., Чэрв. р., Смарг. (Насовіч, Станкевіч), *бабі́чка* ж. — Светлагор., Карм., Жытк. (Мат. Гом.), *вабдзёлка* ж. — Гом. р. (НЛГ).

Святар, свяшчэннік

У праваслаўі: служыцель культу, асоба, якая вядзе царкоўныя богаслужэнні.

свяшчэ́ннік м. — Брасл., Воран. (СПЗБ), *поп* м. — агульн., Смален. р. (ТС, ЖНС, ГЧ, Мат. Гродз., Мат. Гом., Мат. дыял. сл., Дабравольскі, Мат. апыт.), *ба́цюшка* м. — паўн.-зах. з., паўдн.-усх. з., гродз.-бар. г., Чэрв. р. (СПЗБ, СЦБ, Мат. Гродз., ГЧ, Цыхун, Шатэрнік, Мат. апыт.), *духоўнік* м. — мясц. (Насовіч), *ксенз* м. — мясц. (Насовіч), *пратапо́па* м. 'старшы святар у царкве, пратаірэй' — мясц. (Насовіч).

6.3. НАЗВЫ ЧАЛАВЕКА ПАВОДЛЕ ЧАСОВАГА ЗАНЯТКУ

Агароднік

Чалавек, які займаецца агародніцтвам.

агаро́днік м. — Навагр., Кобр. (Мат. Гродз., ЖНшС), *аг-ро́днік* м. — Чэрв. р. (СЦБ, Мат. мін.-мал., Насовіч, Шатэрнік), *гаро́днік* м., *гаро́дніца* ж. — Віц. р., Зах.-бран. р. (Каспяровіч, Растаргуеў, Станкевіч).

Араты

Той, хто апрацоўвае, арэ зямлю; земляроб.

арáты м. — цэнтр. з., спарадычна паўн. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. Гродз., Каспяровіч, Станкевіч, Шатэрнік), *гарáты* м. — Іўеў., Навагр., Карэл., Дзятл. (ЛАБНГ, СПЗБ), *арáтай* м. — Лун., Нараўл. (ЛАБНГ), *арата́й* м. — Карэл., Рэч., Лельч., Вілен. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, НЛ, Мат. Гом., Кучук), *гарáтай* м. — Дзятл. (ЛАБНГ), *гарата́й* м. — Воран., Шчуч., Пух.

Крыч., Чэрык. (Мат. Маг., Н. сл-сць), *баранаво́к* м. – Іўеў. (Мат. мін.-мал.), *баранайшчы́к* м. – Рэч. (Мат. Гом.), *баранавало́к* м. – Лаг., Сморг., Гродз., Пух., Чэрв., Браг. (СЦБ, Мат. Гродз., Мат. Гом., Мат. мін.-мал., Варлыга, Станкевіч, Шатэрнік), *баранайло́к* м. – Астр. (Мат. мін.-мал.), *баранавало́ка* м. – Уздз. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *баранавало́чнік* м. – Валож. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *валачы́льшчык* м., *валачы́льшчыца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *скарадзьбі́т* м., *скарадзьбі́тка* ж. – Віц. р., Мсцісл., Бых. (Мат. Маг., Станкевіч, Юрчанка).

Вартаўнік

Чалавек, які ахоўвае што-н.

сто́раж м. – усх.-маг. р., Лаг., Слаўг., Чач., Стол. (ТС, ГЧ, Бялькевіч, Варлыга, Мат. апыт.), *старажак* м. – Гом. р. (НЛГ), *сцеражэ́ннік* м., *сцеражэ́нніца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *вартаўні́к* м. – Віц. р., усх.-маг. р., Лаг., Чэрв., Сморг., Шчуч. (СПЗБ, Бялькевіч, Варлыга, Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч, Шатэрнік), *вартаўшчы́к* м. – Паст. (СПЗБ, Насовіч), *вартавы́* м. – Лаг. (Варлыга), *караву́льшчык* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *калаву́ршчык* м. – мясц. (Насовіч), *калаву́р* м. – Паст. (СПЗБ), *калаву́рны* м. – Глыб. (СПЗБ), *аб'э́здчык* м. 'вартаўнік, які пастаянна аб'язджае, ахоўвае вялікі ўчастак чаго-н.' – Віц. р. (Каспяровіч), *па́дзэ́нны* м. 'стараж, які працуе ўдзень' – мясц. (Станкевіч), *дню́вальны* м. 'той, хто вартуе ўдзень па чарзе' – мясц. (Насовіч), *кліку́н* м. 'начны стараж, які павінен перагуквацца з іншымі вартаўнікамі: 'Варта!' – мясц. (Насовіч), *ве́рнік* м. 'стараж-прыёмшчык у арцелі рыбаловаў, якога прызначаў гаспадар промыслу, каб рыбу не кралі' – Стол. (ТС); **вартаўні́к палёў і сенакосаў**: *паляві́к* м. – Слаўг., Жытк., Стол. (ТС, Н. сл-сць), *палёві́к* м. – Жытк., Стол. (ТС), *паляве́ц* м. – Чэрв. р. (Станкевіч, Шатэрнік), *палявы́* м., *палёвы* м. – Іўеў., Навагр., Стол. (ТС, ЖНС, Сл. Гродз.), *паплаўні́чы* м. – Дзятл., Бяроз., Іван., Драг. (ДСБ, Сл. Гродз., Шаталава, Мат. апыт.), *паплаўчы* м. – Іўеў. (Сл. Гродз.).

Веяльшчык

Той, хто вее збожжа або працуе пры веяльцы.

ве́яннік м., *ве́янніца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *архавя́ннік* м. – Зэльв. (Сцяцко), *ве́траннік* м., *ве́транніца* ж. 'той, хто збожжа ад смецця ачышчае на ветры' – Мсцісл. (Юрчанка).

Выбіральнік

Чалавек, які рве лён.

выбіра́льніца ж. – Іўеў., Ветк. (СПЗБ, Мат. Гом.), *выбіра́чка* ж. – Лаг. (СЦБ), *бра́нніца* ж., *бра́ннік* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *бра́лка* ж. – Раг. (СПЗБ), *і́рва́нніца* ж. – Глыб. (СПЗБ), *і́рва́льня* м. і ж. – Ашм. (Станкевіч).

Грабар, землякоп

Рабочы па земляных работах.

граба́р м. – Ивац., Лаг., Шкл., Пух., Чэрв., Ваўк., Ганц. (ЛАБНГ, Н. сл-сць, Варлыга), *гра́бар* м. – Віц. р., Пол., Шкл., Мсцісл., Смален. р. (ЛАБНГ, Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч, Юрчанка), *капа́ч* м. – спарадычна зах.-пал. г., Пол., Віц., Слаўг., Сморг., Астр. (ЛАБНГ, ТС, Станкевіч), *капа́чка* ж. – Астр. (Мат. Гродз.), *капа́нец* м. – Калінк. (ЛАБНГ), *капа́льнік* м. – Брасл., Бярэз., Шчуч., Свісл., Уздз., Лях., Ивац., Пін. (ЛАБНГ), *капа́льніца* ж. – Дзятл., Зэльв. (Мат. Гродз.), *капа́льня* ж. – Іўеў. (СЦБ), *капа́ннік* м. – Сморг., Саліг., Маз., Чач. (ЛАБНГ, Шаталава, Мат. апыт.), *капа́нніца* ж. – Старадарож., Чач., Лельч., Лоеў. (ЖНС, Кучук, Янкова, Мат. апыт.), *капа́нік* м. – Рэч. (ЛАБНГ), *капа́ніца* ж. – Валож. (СЦБ), *равако́п* м. – Брасл., Мёр., Шарк., Ашм. (ЛАБНГ), *земляко́п* м. – спарадычна агульн., акрамя большай часткі паўн.-зах. з. (ЛАБНГ), *кана́ўшчык* м. – Іўеў., Капатк., Стол. (ЛАБНГ); **землякоп, які займаецца рыццём магіл:** *далако́п* м. – мясц. (Станкевіч), *паграба́цель* м. – Жытк. (ТС), *крынжа́к* м. – Гродз. (Сл. Гродз.); **той, хто самату́ж-**

на капаў карчы, карчакоп: *карчако́п* м. — Лаг., Гродз., Лельч., Лоеў. (СЦБ, Мат. Гом., Кучук, Цыхун), *карчаві́к* м. — Маладз., Стаўб. (СЦБ), *карчавальчы́к* м. — Карм. (Мат. Гом.), *карчо́ўнік* м. — Свісл., Жлоб. (Сл. Гродз., Мат. Гом.).

Грабец

Той, хто грабе.

грабе́льнік м., *грабе́льніца* ж. — Лаг., Чач. (Варлыга, Мат. апыт.), *грабе́ннік* м., *грабе́нніца* ж. — Пол., Мсцісл., Зэльв., Стол. (ТС, Мат. Гродз., НЛ, Станкевіч, Сцяцко, Юрчанка), *грабу́н* м., *гробішчы́к* м., *гробішчы́ца* ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *паграба́ты* м. — Навагр. (СРЛГ), *адгробішчы́к* м., *адгробішчы́ца* ж. 'той, хто адграбае' — Мсцісл. (Юрчанка), *падгробішчы́к* м., *падгробішчы́ца* ж., *падграба́льчы́к* м., *падграба́льчы́ца* ж., *падграба́ннік* м., *падграба́нніца* ж. 'той, хто падграбае, падгортвае' — Мсцісл. (Юрчанка).

Грыбнік

Той, хто любіць збіраць грыбы.

грыбні́к м. — Кобр., Драг. (Мат. апыт.), *гры́бнік* м. — Віц. р. (Каспяровіч, Станкевіч), *грыбо́ўнік* м. — Браг. (ГЧ), *грыбо́вік* м., *грыбо́віца* ж. — Гом. р., Чэрв., Гл. (СЦБ, НЛГ, Янкоўскі), *грыбаві́к* м. — Гом. р. (НЛГ), *грыбало́ў* м. — Браг. (ГЧ), *грыбні́чы* м. — Мсцісл. (Мат. апыт.).

Дрывасек

Той, хто сячэ лес на дровы, займаецца нарыхтоўкай дроў.

дры́васе́к м. — усх. з., пол.-мін. г., Слуц. р., Брэсц., Кобр. (АЛА, ЖНШС, Варлыга), *дры́васе́чы* м. — Віц. р. (Станкевіч), *дры́вако́л* м. — Касц. (АЛА), *дры́вару́б* м. — Рас., Шарк. (АЛА, Шаталава), *дро́ўнік* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *лесару́б* м. — зах. з., паўдн.-усх. з., Гар., Беш. (АЛА), *сяка́ч* м. — Лаг. (Варлыга), *валё́ннік* м. 'той, хто валіць лес' — Мсцісл. (Юрчанка).

Жнец

Той, хто жне ўручную, сярпом.

жнец м. — зах.-пал. г., гродз.-бар. г., паўдн.-усх. з., паўн. р., Беластоц. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, Мат. Гродз.), *жане́ц* м. — пал. р., Беластоц. р., Зах.-бран. р., спарадычна гродз.-бар. г. (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. Гродз., НЛГ, Кучук, Растаргуеў, Янкова), *жні́ца* ж. — Шкл., Пін., Браг. (ЛАБНГ), *жня́я* ж. — асн. мас. г., Смален. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. Гродз., Дабравольскі, Насовіч, Станкевіч, Шатэрнік), *жне́я* ж. — усх.-маг. р., Пол., Воран., Нясв. (ЛАБНГ, Мат. Гродз., Бялькевіч, Дабравольскі), *жне́йка* ж. — сл.-маз. г., Барыс., Астр., Буда-Каш., Ганц., Брэсц., Смален. р. (ЛАБНГ, ДСБ, Дабравольскі, Кучук, Янкова), *жне́чка* ж. — Добр. (ЛАБНГ, Мат. Гом.), *жней* м. — Бабр., Карм. (ЛАБНГ), *жня́як* м. — Маз. (ЛАБНГ), *жня́яр* м. — спарадычна Маг. р. і Гом. р., Верхнядзв., Шчуч., Пух., Старадарож. (ЛАБНГ), *жня́ярка* ж. — Круп., Тал., Раг., Браг. (ЛАБНГ, Мат. Гом.), *жніва́рка* ж. — Гродз., Зэльв. (Сцяцко, Цыхун), *жнява́чка* ж. — Брэсц. (ДСБ), *жа́чка* ж. — Паст., Мсцісл., Буда-Каш., Ганц., Смален. р., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. Гом., Дабравольскі, Растаргуеў, Станкевіч, Юрчанка), *жа́ўка* ж. — Гар. (ЛАБНГ), *жа́тка* ж. — Гродз. (Цыхун), *жа́льня* ж. — Верхнядзв. (СПЗБ), *пастаця́нка* ж., *пастаця́начка* ж. памянш. — Сен. (Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч).

Касец

Той, хто косіць.

касе́ц м. — Віц. р., Чэрв. р., Шчуч., Люб., Слон., Стол., Вілен. р., Беластоц. р., Зах.-бран. р. (СПЗБ, ТС, Мат. Гродз., Каспяровіч, Растаргуеў, Станкевіч, Шатэрнік), *каса́ка* м. экспр. — Стол. (ТС), *каса́р* м. — Брасл., Пух., Стол., Жытк., Лельч., Чач., Лоеў. (СПЗБ, ТС, СЦБ, Кучук, Янкова, Мат. апыт.), *касе́ннік* м. — Зэльв. (Мат. Гродз.), *кашэ́ннік* м., *кашэ́н-ніца* ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *касьбі́т* м. — Віц. (Станкевіч).

Малацьбіт

Той, хто малоціць.

малацьбіт м., *малацьбітка* ж. – асн. мас. г. (акрамя Гродз. р.), Вілен. р., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. Гродз., Насовіч, Растаргуеў, Шатэрнік, Юрчанка), *малацьвіт* м. – Гом. р. (НЛГ), *малацьбік* м. – Мін. р., Чэрв. р., Гом. р., спарадычна ўсх.-маг. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, СЦБ, Мат. Гом.), *малацьвік* м. – Чэрык. (Мат. Маг.), *малацьбавік* м. – Ветк. (ЛАБНГ), *малацільшчык* м., *малацільшчыца* ж. – Мсцісл., Хоц., Дзятл., Люб., Ветк. (ЛАБНГ, Юрчанка), *малацельшчык* м. – Маг., Лях., Івац., Стол., Петр. (ЛАБНГ), *малацельнік* м. – гродз.-бар. г., Беластоц. р., спарадычна пал. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, ДСБ, Мат. Гродз., Шаталава), *малацільнік* м. – зах.-пал. г., спарадычна гродз.-бар. г. (ЛАБНГ, НЛ, Цыхун), *малацёмнік* м. – Мсцісл., Бых., Зэльв., Браг., Лоеў. (ЛАБНГ, Мат. Гродз., Мат. Гом., Сцяцко), *малацёнік* м. – Лун. (ЛАБНГ), *малацёмнік* м. – Кам. (ЛАБНГ), *малацёбнік* м. – зах.-пал. г. (ЛАБНГ, ДСБ, ЖНшС), *малатібнік* м. – Брэсц. (ЛАБНГ), *малатнік* м. – Лельч. (Кучук), *малотнік* м. – Лельч., Карм. (ЛАБНГ, Мат. Гом.), *малацёц* м. – Лельч. (ЛАБНГ), *малатіч* м. – Кобр. (ЛАБНГ), *малаті́р* м. – Воран., Гродз., Шчуч., Кобр., Драг. (ЛАБНГ, СПЗБ, Сл. Гродз., Мат. Гродз.), *малаті́ричык* м. – Пух. (СЦБ), *аббі́ваннік* м. 'той, хто займаецца аббіваннем снапоў' – Мсцісл. (Юрчанка).

Музыка, музыкант

Чалавек, які грае на якім-н. музычным інструменце.

музы́ка м. і ж. – усх.-пал. р., Віц. р., Чэрв. р., спарадычна паўн.-зах. з. (СПЗБ, ТС, Мат. Гом., ГЧ, Мат. дыял. сл., Каспяровіч, Кучук, Насовіч, Шатэрнік), *музыка́нт* м. – Кобр., Вілен. р., Латгал. р., Смален. р. (СПЗБ, ЖНшС, Дабравольскі), *музы́чнік* м. – Стаўб. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *ігрэ́ц* м. – Лёзн., Чэрв., Стаўб. (СЦБ, Насовіч, Станкевіч), *ігра́ч*

м. – усх.-маг. р., Віл., Смарг. (СЦБ, Мат. мін.-мал., Бялькевіч, Станкевіч), *грач* м. – Бял. (Яўсееў), *стра́днік* м. – Шчуч. (Сл. Гродз.), *скры́пач* м., *скры́пала* м. і ж. 'кепскі музыка' – Мёр. (З нар. сл.), *ду́ндар* м. 'музыкант, які грае на духавым інструменце' – Мёр. (ЖНС); **той, хто б'е ў бубен ці ў барабан:** *бубенишчык* м., *бараба́ннік* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *бубе́нишчык* м. – Кобр. (ЖНШС), *бубне́ннік* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *бубна́ч* м. – Пух. (СЦБ), *бубні́ст* м. – Ашм. (Сл. Гродз.); **цымбаліст:** *цымбалі́ст* м. – мясц. (Насовіч), *цымбалі́сты* м. – Вілен. р. (СПЗБ); **скрыпач:** *скры́пач* м. – Жытк. (ТС), *скры́піст* м. – Ашм. (Мат. мін.-мал.); **той, хто грае на дудзе:** *дуда́р* м. – Віц. р., Смален. р., Жытк., Стол. (ТС, Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч), *дуда́рычак* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *дуда́ч* м. – Лях. (СПЗБ); **гарманіст:** *гармані́ст* м. – Шчуч. (Мат. Гродз.), *гармані́сты* м. – Віц. р., Чэрв. р., Смарг., Ваўк. (Мат. Гродз., Каспяровіч, Станкевіч, Шатэрнік), *ры́палка* м. і ж. 'няўмелы гарманіст' – Гл. (Янкоўскі).

Мяльшчык, мнец

Той, хто мне лён і пнянку.

мя́льшчык м. – Ветк. (Мат. Гом.), *мя́льшчыца* ж. – Чач., Карм. (Мат. Гом.), *мя́чка* ж. – Смарг. (Сл. Гродз.), *мнец* м. – Смален. р. (Дабравольскі, Насовіч), *мне́я* ж. – Іўеў. (СПЗБ), *вымі́нака* ж. – Маладз., Віл. (Мат. мін.-мал.).

Найміт, парабак, батрак

Наёмны пераважна сельскагаспадарчы работнік, які працаваў у панскай ці кулацкай гаспадарцы.

па́рабак м. – Паст., Ашм., Шчуч., Маст., Гл., Хойн., Зах.-бран. р., Вілен. р. (СПЗБ, ГЧ, Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч, Янкоўскі), *па́роба́к* м. – Брасл., Паст., Вілен. р. (СПЗБ), *парабо́к* м. – Лаг., Астр. (СПЗБ), *парабчу́к* м. – Ашм. (СПЗБ), *парабча́нка* ж. – мясц. (Станкевіч), *батра́к* м., *батра́чка*

ж. – Смален. р. (Дабравольскі, Насовіч), *найміт* м., *наймітка* ж. – Лаг., Віл., Пух. (СЦБ, Насовіч), *наймітка* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *наймычка* ж. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *пакру́тнік* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *рабо́тнік* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *чаля́днік* м., *чаля́дка* ж. – мясц. (Насовіч), *служэ́бнік* м. – Лаг. (Варлыга), *служо́нцы* м. – Астр. (Н. сл-сць), *хварна́ль* м. – Слон. (Сл. Гродз.), *пале́тнік* м. 'сезонны работнік' – Карм. (Мат. Гом.), *нале́тнік* м. 'наняты для кароткатэрміновай работы' – мясц. (Станкевіч), *гадавы́* м. 'парабак, якога пан наймаў на год' – Пух. (СЦБ), *прыпарні́к* м. 'работнік, наняты на летнія палявыя і лугавыя работы' – Віц. р. (Станкевіч), *падзе́ннік* м., *падзе́ннік* м., *падзе́нніца* ж. 'наёмны работнік з падзе́ннай аплатай' – Віц. р., Чэрв. р., Жытк. (ТС, Каспяровіч, Шатэрнік).

Падарожнік

Той, хто падарожнічае, аматар падарожжаў.

падаро́жнік м., *падаро́жніца* ж. – мясц. (Станкевіч), *падаро́жны* м. – Чэрв. р., Жытк. (ЖНШС, Станкевіч, Шатэрнік), *папу́тнік* м. 'спадарожнік, той, хто ідзе або падарожнічае разам з кім-н.' – Лельч. (Кучук).

Паляўнічы

Той, хто займаецца паляваннем.

паляўні́чы м. – зах. з., Мін. р., Чэрв. р., спарадычна ўсх.-маг. р. і Маг. р., Леп., Бярэз., Вілен. р. (АЛА, ЛАБНГ, СПЗБ, Станкевіч), *паляўні́к* м. – спарадычна паўн.-зах. з., Бераст., Маз. (АЛА, ЛАБНГ, СПЗБ, Сл. Гродз., ЖС), *палява́ннік* м. – Віц. р., Зэльв. (ЛАБНГ, Станкевіч), *пале́шнік* м. – Верхнядзв. (ЛАБНГ, Станкевіч), *страле́ц* м. – Мін. р., спарадычна зах.-пал. г., Брасл., Дубр., Беш., Пух., Старадарож., Бабр., Ваўк., Карм., Смален. р. (АЛА, ЛАБНГ, ТС, Мат. Гродз., ДСБ, Дабравольскі, Станкевіч), *страло́к* м. – Шчуч., Дзятл., Стол. (ТС, Мат. Гродз.), *мысліве́ц* м. – Гродз., Воран., Драг., Іван.

(ЛАБНГ, Мат. Гродз., Цыхун), *мыслявец* м. – Жаб. (ЛАБНГ), *мыслівы* м. – Стаўб., Навагр. (ЛАБНГ, СЦБ), *ахотнік* м. – агульн. (АЛА, ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, ЖНШС), *вахотнік* м. – Ельск. (ЛАБНГ), *ахвотнік* м. – Бабр., Жлоб. (ЛАБНГ), *хвотнік* м. – Драг. (ЛАБНГ), *хотнік* м. – Калінк. (ЛАБНГ), *ахотнічы* м. – Бяроз. (АЛА, ЛАБНГ), *няхотнік* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *трончык* м. – Гродз. (Сл. Гродз.), *засадчык* м. 'паляўнічы, які сядзіць у засадзе' – Стол. (ТС), *мысліўца* м. 'паляўнічы з гончымі' – мясц. (Насовіч), *завабічык* м. 'паляўнічы, які вабіць да сябе звяроў, птушак' – Стол. (ТС), *птушатнік* м. 'паляўнічы на птушак' – Смален. р. (Дабравольскі), *асочнік* м. 'паляўнічы, што адсочвае звяроў у лесе і расстаўляе воступ і стральцоў на аблаве' – Лаг. (Варлыга); **загоншчык на паляванні**: *загоншчык* м. – Дзятл., Ветк. (Мат. Гродз., Мат. Гом.), *ганец* м. – Стол., Лельч. (ТС, Кучук), *гучок* м. – Рэч. (Станкевіч), *клікун* м. – Беш. (НС).

Памагаты, памочнік

Чалавек, які дапамагае каму-н. у чым-н., падручны.

памочнік м. – Брасл. (СПЗБ), *памачнік* м., *памачніца* ж. – Лаг., Віл., Воран. (СПЗБ, Варлыга), *памачнічка* ж. – мянш. – Воран. (СПЗБ), *памошнік* м. і ж. – Беластоц. р., Смален. р. (СПЗБ, Дабравольскі), *памагач* м., *памагачка* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *памагальнік* м., *памагальніца* ж. – Лельч., Беластоц. р., Смален. р. (СПЗБ, Мат. Гом., Дабравольскі), *памаганнік* м., *памаганніца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *памагатар* м. іран., *памагатарніца* ж. – Зэльв., Пруж. (СПЗБ, Мат. Гродз.), *памагальца* м. і ж. – Рас. (СПЗБ), *падсабляннік* м., *падсаблянніца* ж., *пасабляннік* м., *пасаблянніца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка).

Пасланец

Асоба, пасланая куды-н. з якім-н. даручэннем.

пасланец м. – Лаг., Чач. (Варлыга, Насовіч, Станкевіч), *пасланец* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *пасол* м. – Лаг.

(Варлыга, Насовіч), *пасы́льнік* м. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *рассы́льнік* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *пазыва́ты* м. 'пасланы для запрашэння' – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *гане́ц* м. 'чалавек, пасланы з тэрміновым паведамленнем' – мясц. (Станкевіч).

Пастух

Чалавек, які пасе статак.

пасту́х м., *пасту́шка* ж. – агульн. (АЛА, ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, Мат. Гродз., Мат. Гом., ГЧ, Каспяровіч, Станкевіч, Цыхун, Шатэрнік, Юрчанка, Мат. апыт.), *па́свеннік* м., *па́свенніца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *пасты́р* м., *пасты́рка* ж. – паўн.-зах. з. (АЛА, ЛАБНГ, Мат. дыял. сл., Станкевіч), *па́стыр* м. – паўн.-зах. з., усх.-маг. р., Вілен. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. Гродз., Мат. мін.-мал., Бялькевіч, Цыхун), *па́стар* м. – Верхнядзв., Брасл., Рас., Вілен. р. (ЛАБНГ, СПЗБ), *пасці́р* м. – Вілен. р. (СПЗБ), *ста́днік* м. – Віц. р., Смален. р. (Дабравольскі, Каспяровіч, Станкевіч), *ста́дніца* ж. – Віц. р. (Станкевіч), *чарадні́к* м. – Лоеў. (Янкова), *чэ́ржнік* м. – Свісл. (Сл. Гродз.), *кале́йнік* м. – Маст. (СПЗБ, Сл. Гродз.), *падзе́ннік* м. – Іўеў. (Сл. Гродз.), *зго́ннік* м. – Віц. р. (ЛАБНГ), *прадзяльні́к* – Іўеў., Лід. (ЛАБНГ), *прадзянні́к* м. – Вілен. р. (СПЗБ), *гайда́й* м. 'той, хто пасе жывёлу, прызначаную на продаж' – Драг. (ЛАБНГ), *гайда́ш* м. 'пастух, якога наймаў купец для прагону жывёлы да пункта прызначэння' – Лельч. (З нар. сл.), *казапа́с* м. 'пастух коз' – Слон. (Сл. Гродз.); **той, хто пасе авечак:** *аўча́р* м. – Мін. р., Мёр., Паст., Гор., Касц., Старадарож., Акц., Калінк., Бяроз., Стол., Раг., Жытк. (СПЗБ, ТС), *гаўча́р* м. – Гродз. (Мат. Гродз.), *гаўчу́р* м. – Шчуч. (СПЗБ), *аўча́рнік* м. – Пол. (АЛА), *чаба́н* м. – Гар. (АЛА), *чарадні́к* м. – Кобр. (АЛА), *скерце́* м. – Гродз. (Сл. Гродз.); **свінапас:** *свінапа́с* м. – пераважн. агульн. (АЛА, Насовіч, Станкевіч, Шатэрнік), *свінапа́ска* ж., *свінапа́шка* ж. – мясц. (Насовіч), *свіня́р* м. – паўн.-зах. з., Стол. (АЛА), *свіна́чка* ж. – Бяроз. (ДСБ, Шаталава), *юс* м. – Слаўг. (Н. сл.-сць); **табуншчык:** *каню́х* м. – паўн.-усх. д.,

сярэд.-бел. г., Смален. р. (АЛА, Дабравольскі, Насовіч, Станкевіч), *канюшы* м. — Слуц. р. (Станкевіч), *гайда́й* м., *гайда́ш* м. — Стол. (ТС, ДСБ, НС), *гайда́р* м. — Малар. (ДСБ); **галоўны пастух**: *пасту́х* м. — агульн., акрамя паўн.-зах. з. (ЛАБНГ), *па́стыр* м. — паўн.-зах. з., Калінк. (ЛАБНГ, Н. сл.-сць), *па́стар* м. — Верхнядзв., Брасл., Рас. (ЛАБНГ), *ста́днік* м. — Гар. (ЛАБНГ), *зго́ннік* м. — Віц. р. (ЛАБНГ, Каспяровіч, Станкевіч), *прадзяльнік* м. — Іўеў., Лід., Воран., Вілен. р. (ЛАБНГ, СПЗБ), *кага́льнік* м. — Віц. р. (ЛАБНГ, Каспяровіч).

Памочнік пастуха, падпасак: *падпа́сак* м. — агульн., акрамя паўн.-зах. з. (пераважна паўн.-усх. д.), Смален. р., Ашм., Дзятл. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, Мат. Гродз., Дабравольскі, Каспяровіч, Шатэрнік), *падпа́ска* ж. — Чашн., Бярэз., Лоеў. (ЛАБНГ, Янкова), *падпа́стак* м. — Верхнядзв., Рас. (ЛАБНГ), *пры́пасак* м. — Пруж. (ЛАБНГ), *падпа́снік* м. — Лоеў. (ЛАБНГ), *падпа́шчык* м. — Воран. (Мат. Гродз.), *падпа́савік* м. — Сен., Бярэз. (ЛАБНГ, СЦБ), *падпа́січ* — слуц.-маз. г., Гом. р., Чэрв. р., Стаўб., Кобр., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, ТС, СЦБ, Мат. Гом., Растаргуеў, Шаталава), *падпа́сыч* м. — Пух., Маг., Уздз., Ваўк. (СЦБ, Мат. Гродз., Мат. Маг.), *падпа́свіч* м. — Слуц. р., Чэрв. р., усходняя частка гродз.-бар. г., Ганц. (ЛАБНГ, СПЗБ, СЦБ, Мат. Гродз., Шатэрнік), *падпа́савіч* м. — сярэд.-бел. г., акрамя іх заходняй часткі, Маг. р., Ушац., Докш. (ЛАБНГ, СЦБ, Мат. Маг., Насовіч, Станкевіч), *прыпа́січ* м. — Брэсц., Малар. (ДСБ), *прыпа́сыч* м. — Жытк. (ТС), *прыпа́сач* м. — Кам., Брэсц. (ЛАБНГ), *запа́сыч* м. — Стол. (ТС), *падпа́стыр* м. — Гар. (ЛАБНГ), *пастушо́к* м. — Чэрв. р., Ивац., Стол. (ЛАБНГ, Шатэрнік), *падаўча́рнік* м. 'падпасак пры авечым пастуху' — Лоеў. (Янкова).

Пільшчык

Той, хто займаецца пілоўкай, распілоўваннем.

пільшчык м. — агульн., Вілен. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, Бялькевіч), *пільчык* м. — Пін. (ЛАБНГ), *пільчак* м. — Рас., Бял. (ЛАБНГ), *пільнік* м. — Віц. р., Віл., Іўеў., Бераст., Калінк. (ЛАБНГ, Мат. Гродз., Каспяровіч), *пілава́ннік* м. — Зэльв.

(ЛАБНГ), *пілаўшчык* м. – Дзятл. (ЛАБНГ), *пілённік* м., *пілённіца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *пілёчнік* м. – Ваўк. (ЛАБНГ, СПЗБ), *піляр* м. – Бяроз. (ЛАБНГ), *трач* м. – Брэст., Кам., Малар. (ЛАБНГ, ДСБ), *рэзаннік* м., *рэзанніца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *рэзчык* м. 'той, хто пілуе дровы' – Жытк. (ТС), *гамарнік* м. 'пільшчык, які распілоўвае бярвенне на дошкі' – Віл., Лаг. (СЦБ), *шнуровы* м. 'пільшчык, які стаіць зверху на сталюзе' – Жытк. (ТС).

Плывец

Той, хто плавае, умее плаваць.

плывак м. – Слон., Ваўк., Добр., Жытк., Вілен. р., Смален. р. (СПЗБ, ТС, Мат. Гродз., Мат. Гом., Дабравольскі), *плывака* м. і ж. – Лаг. (Варлыга), *плавак* м. – Жытк., Стол., Лун., Смален. р. (ТС, НЛ, Дабравольскі, Шаталава), *плавок* м. – Добр. (Мат. Гом.), *плавук* м. – Карэл., Зэльв. (Сл. Гродз., Сцяцко), *плавун* м. – Шчуч. (СПЗБ), *плавёц* м. – Стол. (ТС), *плавельнік* м. – Іўеў. (СПЗБ).

Пралля, папрадуха

Жанчына, якая займаецца ручным прадзеннем.

пралля ж. – паўн.-усх. д., усх. з., на астатняй тэрыторыі – спарадычна (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. Гродз., Мат. Гом., НС, Мат. дыял. сл., Варлыга, Каспяровіч, Станкевіч, Шаталава, Шатэрнік), *праля* ж. – Мёр., Саліг., Капат., Ганц. (ЛАБНГ), *прайля* ж. – Брасл. (СПЗБ), *пралка* ж. – Бял., Асіп., Карм. (ЛАБНГ, Мат. Гом.), *прэлка* ж. – Кобр. (ЛАБНГ), *пральня* ж. – Беш., Стол., Смален. р. (ЛАБНГ, ТС, Дабравольскі), *пральніца* ж. – Слон., Кобр. (ЛАБНГ, СПЗБ), *пральшчыца* ж. – спарадычна Маг. р., Верхнядзв., Мін., Добр. (ЛАБНГ, Мат. Гом.), *прачніца* ж. – Чав. (ЛАБНГ), *прачка* ж. – Круп. (ЛАБНГ), *прадка* ж. – усх.-пал. р. (ЛАБНГ, Мат. Гом., НЛ), *прэдка* ж. – спарадычна зах.-пал. г. (ЛАБНГ), *прадзельніца* ж. – зах.-пал. г., Гар., Шчуч., Свісл., Бераст., Чач., Беластоц. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, НС, Шаталава, Мат.

апыт.), *прадзённіца* ж. — Гом. р., усх.-маг. р., Зэльв., Жытк. (ЛАБНГ, Мат. Гродз., Мат. Гом., Сцяцко, Юрчанка), *праджэніца* ж. — Ганц. (ЛАБНГ), *прадзільшчыца* ж. — Ельск. (ЛАБНГ), *праду́ха* ж. — Шум., Стол., Жытк. (ЛАБНГ, ТС), *прадэ́ха* ж. — Бабр., Стол., Чач. (ЛАБНГ), *прадо́ха* ж. — Стол., Жытк. (ТС), *напраду́ха* ж. — спарадычна паўн.-зах. з., Ганц., Лельч., Смален. р., Беластоц. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, Сл. Гродз., Дабравольскі), *напра́духа* ж. — зах. з., Бярэз., Асіп., Вілен. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, Станкевіч), *напра́душніца* ж. — Стол. (ЛАБНГ), *напрэ́духа* ж. — Пруж. (ЛАБНГ), *но́прадніца* ж. — Раг., Рэч. (ЛАБНГ, СПЗБ, НС), *но́прадка* ж. — Кобр. (ЛАБНГ), *пра́ха* ж. — Віц. р., Гом. р., Бял., Краснап., Стаўб., Слуц., Пруж., Івац., Добр., Ельск., Смален. р. (ЛАБНГ, Дабравольскі), *кудзельніца* ж. — гродз.-бар. г., Паст., Пруж., Лях., Светлагор., Беластоц. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. Гродз., НЛ, Станкевіч, Сцяцко, Шаталава), *скудзельніца* ж. — спарадычна гродз.-бар. г., Капыл., Дзярж. (ЛАБНГ, ЖС, НС), *пакудзельніца* ж. — Бяроз. (ЛАБНГ), *ку́жальніца* ж. 'тая, што прадзе ку-жаль' — Віц. (Станкевіч), *таўстапра́духа* ж. 'тая, якая тоўста прадзе' — Жытк. (ТС); **праляя, якая прадзе тонка:** *танкапра́духа* ж. — Жытк. (ТС), *танкапра́дніца* ж. — усх.-маг. р. (Бялькевіч), *танкапра́лля* ж. — Гом. р. (НЛГ), *танкапра́ха* ж. — Віц. (ЛАБНГ).

Прыбіральшчык

Той, хто нешта прыбірае, наводзіць чысціню, парадак.

прыбіра́ннік м., *прыбіра́нніца* ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *прыбо́ришчык* м. — Мсцісл., Смален. р. (Дабравольскі, Юрчанка), *падмята́йла* м. — Жытк. (ТС).

Пчалаяр, пчалавод

Чалавек, які займаецца пчалаярствам.

пчала́р м. — агульн. (паўн. р. — спарадычна), акрамя Віц. р. (АЛА, ЛАБНГ, СПЗБ, ТС), *пичала́р* м. — спарадычна захад паўн.-зах. з. (ЛАБНГ, СПЗБ, 3 нар. сл.), *пчо́ляр* м. — Зэльв.,

Слон. (ЛАБНГ), *пчальнік* м. – Віц. р., цэнтральная частка паўн. р., Мін. р., Старадарож., Ганц., Карм., Добр., Маз., Кобр., Драг., Лун., Смален. р. (АЛА, ЛАБНГ, Мат. Гом., ГЧ, Дабравольскі, Каспяровіч), *пичальнік* м. – Віц. р. (Станкевіч), *пчольнік* м. – Лід., Зэльв. (ЛАБНГ, Сл. Гродз.), *пчэльнік* м. – Івац. (ЛАБНГ), *пчалаўнік* м. – Чэрв. (ЛАБНГ, СПЗБ), *пчалавод* м. – агульн. (АЛА, ЛАБНГ, СПЗБ, НС, 3 нар. сл.), *пчалавод* м. – Гар. (ЛАБНГ), *пичалавод* м. – Іўеў., Вілен. р. (ЛАБНГ, СПЗБ), *пчаладур* м. – Петр. (Шаталава), *бортнік* м. – паўдн.-зах. д., зах.-пал. г., спарадычна сярэд.-бел. г., Ушацк., Вілен. р. (АЛА, ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, НЛ, ГЧ, Варлыга, Станкевіч), *бартнік* м. – Іўеў., Клец., Пін. (ЛАБНГ, СПЗБ, 3 нар. сл.), *барцяк* м. – Воран., Шчуч. (ЛАБНГ, Мат. Гродз.), *барцялаз* м. – Іўеў. (ЛАБНГ, СПЗБ, 3 нар. сл.), *медалаз* м. – Клім. (ЛАБНГ), *мяднік* м. – Мсцісл., Чач., Стол. (ЛАБНГ, ТС, ЖС, Юрчанка), *медавік* м. – Мсцісл., Карм. (ЛАБНГ, Юрчанка), *мядар* м. – Бял. (Яўсееў), *зямец* м. – віц.-маг. г., сл.-маз. г., Віл., Бярэз. (АЛА, ЛАБНГ, Мат. Гом., НЛГ, НС, ЖНшС, 3 нар. сл., Бялькевіч, Насовіч, Станкевіч), *пасечнік* м. – Бярэз., Добр., Лельч. (ЛАБНГ, Кучук), *пасек* м. – Бярэз. (ЛАБНГ, СПЗБ), *вотчыч* м. – Гом. р., Гл., Жлоб. (ЛАБНГ, НС, Янкоўскі), *вотціч* м. – Ветк. (Мат. Гом.), *вотчыч* м. – Асіп. (ЛАБНГ), *вотчан* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч).

Расказчык

Той, хто расказвае; аматар нешта расказваць.

расказнік м. – Віц. р., Зах.-бран. р. (Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў), *павядач* м., *павядачы* м. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *казачнік* м. – Гом. р. (НЛГ), *баечнік* м., *баечніца* ж., *баён* м. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *бай* м. – Смарг. (Станкевіч).

Рыбак, рыбалоў

Чалавек, які займаецца рыбнай лоўляй.

рыбак м. – агульн., Вілен. р. (АЛА, ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, Мат. Гродз., ГЧ, ЖНшС, Мат. дыял. сл., Каспяровіч, Стан-

кевіч, Янкоўскі), *рыбнік* м. – Пол., Беш., Бял., Драг. (Станкевіч, Яўсееў, Мат. апыт.), *рыбалка* м. – Гом. р., Маг. р. (АЛА, ЛАБНГ, Н. сл-сць, Насовіч, Янкова), *рыбалоў* м. – спарадычна агульн., акрамя Гродз. р., Слуц. р., Мін. р., Гом. р. (АЛА, ЛАБНГ, Каспяровіч), *рыбалоўнік* м. – Пол., Шчуч. (ЛАБНГ), *рыбаловец* м. – спарадычна паўдн.-зах. д., Беластоц. р. (АЛА, ЛАБНГ, СПЗБ, НЛГ), *неваднік* м. 'член рыбалавецкай брыгады' – Жытк. (ТС), *лапачнік* м. 'рыбалоў пры лаце – вялікай рыбалоўнай сетцы' – Стол. (ТС), *дзед* м. 'рыбак, які прыціскае крыгу ў часе лоўлі рыбы' – Лельч. (Кучук), *драёчнік* м. 'рыбалоў, які трымае канцы сеткі, стоячы на беразе' – Стол. (ТС); **той, хто ловіць рыбу вудай:** *вудар* м. – Драг., Стол., Ветк. (ТС, ДСБ, Мат. Гом.), *вуда́к* м. – Рас., Чэрв., Гл. (СПЗБ, СЦБ, Янкоўскі), *вуда́ч* м. – Мёр., Мядз. (СЦБ, ЖНШС), *вудзьбі́т* м. – Мядз. (СЦБ), *вудаль* м. – мясц. (Насовіч).

Рэзчык

Той, хто нешта рэжа.

абразальшчык м. 'той, хто абразае' – Мсцісл. (Юрчанка), *кроённік* м., *кроённіца* ж. 'той, хто кроіць, разразае на палоскі' – Мсцісл. (Юрчанка), *свірчаваннік* м., *свірчаванніца* ж. 'той, хто рэжа або ламае нешта на дробныя кавалкі' – Мсцісл. (Юрчанка), *шаткаваннік* м., *шаткаванніца* ж. 'той, хто шаткуе, рэжа доўгімі тонкімі палоскамі' – Мсцісл. (Юрчанка).

Саджальнік

Той, хто нешта садзіць (бульбу і інш.).

саджальніца ж. – Бял., Дзятл. (Мат. Маг., Мат. Гродз.), *саджаннік* м., *саджанніца* ж., *саджэннік* м., *саджэнніца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *саджэніца* ж. – Глыб. (СПЗБ), *садзэльніца* ж. – Шчуч., Дзятл. (СПЗБ, Мат. Гродз.), *садзэльнік* м. – Вілен. р. (СПЗБ), *садзэльніца* ж. – Брасл. (СПЗБ), *са́дзэ́нніца* ж. – Зэльв. (Сцяцко), *садзэ́льня* ж. – Іўеў. (Мат. мін.-мал.), *садзі́лка* ж. – Зэльв. (Сцяцко).

Сейбіт

Той, хто сее зерне.

сейбіт м. — усх.-маг. р., Зах.-бран. р., спарадычна ўсх.-пал. р., Навагр., Дзятл., Івац. (ЛАБНГ, Мат. Гродз., Бялькевіч, Растаргуеў), *сеўбіт* м. — Кругл., Чав., Чач., Лоеў. (Мат. Маг., Янкова, Мат. апыт.), *сяўбіт* м. — спарадычна ўсх. з., акрамя ўсх.-маг. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. Маг., Каспяровіч, Станкевіч), *сяўбік* м. — Гом. р., Акц. (ЛАБНГ), *сяўбák* м. — Бабр., Добр. (ЛАБНГ), *сяйбák* м. — Воран. (ЛАБНГ), *сяўбец* м. — Віц., Бых., Раг. (ЛАБНГ, СПЗБ), *сеўбавік* м. — Ветк. (ЛАБНГ), *сейшчык* м. — Карэл. (Сл. Гродз.), *сеўшчык* м. — Бяроз., Лельч., Маз. (ЛАБНГ), *пасяўшчык* м. — Леп., Капат. (ЛАБНГ), *пасяўнік* м. — Нараўл. (ЛАБНГ), *пасеўнік* м. — Лельч. (Кучук), *сяўніца* ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *сявёц* ж. — асн. мас. г., Вілен. р., Смален. р., спарадычна зах.-пал. г. (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. Гродз., ЖНШС, Варлыга, Дабравольскі, Шаталава), *сявák* м. — зах.-пал. г., Воран., Маст., Зэльв., Бых., Гл., Рэч., Драг. (ЛАБНГ, ДСБ, Мат. Гродз., Сцяцко, Шаталава), *сявákа* м. — Слаўг. (Н. сл-сць), *сявік* м. — Добр. (ЛАБНГ), *сявáч* м. — Брэсц., Пін., Івац. (ЛАБНГ), *сяву́н* м. — Жлоб. (ЛАБНГ), *сявáр* м. — Стол. (ТС, ДСП), *сявáты* м. — Гом. (ЛАБНГ), *сяя́к* м. — Гродз. (Сл. Гродз.), *сяю́к* м. — Воран. (ЛАБНГ), *се́янішчык* м. — Добр. (ЛАБНГ), *се́яннік* м. — Зэльв., Добр., Мсцісл. (ЛАБНГ, Мат. Гродз., Сцяцко, Юрчанка), *се́яльнік* м. — Пін. (ДСБ, НЛ), *се́яльшчык* м. — Сен., Бярэз., Чав., Клім., Касц., Навагр., Слуц., Лун., Рэч., Лоеў., Стол., Кам. (ЛАБНГ), *се́яцель* м. — Верхнядзв., Шкл. (ЛАБНГ), *ляшэ́ннік* м., *ляшэ́нніца* ж., *ляшы́льшчык* м., *ляшы́льшчыца* ж. 'той, хто адзначае мяжу зерня пры сяўбе ўручную' — Мсцісл., Зэльв., Смален. р. (Н. сл-сць, Дабравольскі, Юрчанка).

Спявак

Той, хто ўмее спяваць.

спявák м., *спявáчка* ж. — Віц. р., Воран., Стол., Вілен. р. (СПЗБ, ТС, Каспяровіч, Насовіч), *спявákа* м. і ж. — Віц. р.,

усх.-маг. р., Смарг., Лях., Стол., Жытк., Зах.-бран. р. (СПЗБ, ТС, Бялькевіч, Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў), *спява́ха* ж. – Стол., Жытк. (ТС), *спяву́н* м. – Гом. р. (НЛГ), *спяву́ха* ж. – Гом. р., Валож., Жытк., Лельч. (ТС, НЛГ, ЖС, Кучук), *спява́ль-нік* м. – Кам. (ЖНС), *спе́ўля* ж. – Пін. (СПЗБ), *спе́ўка* ж. – Валож., Навагр. (СПЗБ, ЖС), *пяву́н* м. – усх.-маг. р., Гом. р. (Мат. Гом., НЛГ, Бялькевіч), *пяву́ння* ж. – Жытк. (Мат. Гом.), *пя-ву́ха* ж. – Гом. р., Смарг., Пух., Мсцісл., Стаўб. (Мат. Гом., ЖС, 3 нар. сл., СРЛГ, Юрчанка), *пява́ха* ж. – Гом. р. (НЛГ), *пява́ка* ж. – Маз. (ГЧ), *пяўчы́ца* ж. – Уздз. (Мат. мін.-мал.), *прыпяву́н* м. – Жытк. (ТС), *пяю́н* м. – Віц. р. (Каспяровіч, Станкевіч), *пяю́ння* ж. – Віл. (Мат. мін.-мал.), *пяю́ля* ж. – Ушац., Віл. (СПЗБ, НЛ), *пяю́ля* ж. – Віл. (СПЗБ), *пяю́ха* ж. – Лоеў. (Станкевіч, Янкова), *пясня́р* м. – усх.-маг. р., Маз. (ГЧ, Бялькевіч), *пéсельнік* м. – Гом. р., Лаг., Маладз. (НЛГ, Мат. дыял. сл., Варлыга), *пясéльнік* м. – Браг. (Мат. Гом.), *пéсельні́ца* ж. – Лаг., Валож., Калінк., Смален. р. (СПЗБ, ЖС, Варлыга, Дабравольскі), *пясéнні́ца* ж. – Смален. р. (Дабравольскі); **запявала:** *запява́йла* н. – Жытк. (ТС), *запява́льні-ца* ж. – Гом. р. (НЛГ), *заво́дзіла* м. і ж. – Ветк. (Мат. Гом.), *пачына́льнік* м. – Чэрв. (Мат. мін.-мал., Насовіч, Станкевіч), *пачына́льні́ца* – мясц. (Насовіч, Станкевіч); **падгалосак:** *пад-гало́сні́ца* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *падхва́тнік* м. – Чэрв. р. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *падво́днік* м. – Стол. (ТС).

Стралок

Той, хто страляе, умее страляць.

страло́к м. – Чэрв. р. (Шатэ́рнік), *страле́ц* м. – Гом. р. (НЛГ), *страля́ннік* м., *страля́нні́ца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *чало́к* м. 'меткі стралок' – Стол. (ТС).

Танцор

Той, хто танцуе, умее танцаваць.

танцо́р м. – Смарг., Лід., Чач., Маз. (СПЗБ, Мат. Гродз., ГЧ, Мат. апыт.), *танцу́ры́ст* м. – Кам. (ЖНС), *танцы́ёр-*

ка ж. — Смарг. (Сл. Гродз.), *таніўха* ж. — Жытк. (ТС), *танцоўшчык* м., *танцоўка* ж. — мясц. (Насовіч), *плясу́н* м. — усх.-маг. р. (Бялькевіч), *плясу́ха* ж. — Гом. р. (НЛГ), *скаку́н* м., *скаку́нка* ж. — Бяроз. (ДСБ, Шаталава), *скаку́ха* ж. — Чач., Лоеў. (Насовіч, Янкова, Мат. апыт.), *гуля́ка* м. і ж. — Чэрв. р. (Шатэрнік), *гуля́ннік* м., *гуля́нніца* ж. — Зэльв. (Н. сл-сць), *гуля́віца* ж. — Драг. (З нар. сл.), *караго́днік* м. 'той, хто водзіць карагод' — Пух. (СЦБ).

Ткаля

Жанчына, якая займаецца ручным ткацтвам.

тка́ля ж. — паўн.-усх. д. (Віц. р. — спарадычна), Мін. р., Чэрв. р., Раг., Пін. (ЛАБНГ, СПЗБ, Варлыга, Каспяровіч, Станкевіч, Шатэрнік), *тка́ля* ж. — спарадычна гродз.-бар. г., Мёр., Круп., Мядз., Валож., Ганц., Саліг. (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. мін.-мал., Шаталава), *тка́йля* ж. — Брасл., Паст. (СПЗБ), *тка́льня* ж. — спарадычна паўн.-зах. з., Калінк. (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. мін.-мал.), *тка́льніца* ж. — Шчуч., Зэльв., Бяроз., Жытк., Лельч., Вілен. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, Шаталава), *утка́льніца* ж. — Маз. (ЛАБНГ), *тка́нніца* ж. — Мёр., Зэльв. (НС, Сцяцко), *тка́ха* ж. — Маладз., Валож., Воран., Гродз., Крыч., Ветк., Малар., Смален. р., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, ДСБ, Сл. Гродз., Мат. мін.-мал., Дабравольскі, Насовіч, Растаргуеў, Шаталава), *тка́чка* ж. — Астр., Маст., Хойн. (ЛАБНГ, Мат. мін.-мал.), *ткачы́ха* ж. — пераважн. агульн. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, Мат. Гродз.); **жанчына, якая снуе кросны:** *снава́ха* ж. — Гродз., Смал., Лоеў. (Сл. Гродз., Мат. мін.-мал., Янкова), *снава́ка* ж. — Лоеў. (Янкова), *снава́нніца* ж. — Зэльв. (Н. сл-сць).

Трапальшчык

Той, хто займаецца трапаннем валакна.

трапа́льшчык м., *трапа́льшчыца* ж. — асн. мас. г., Вілен. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. Гродз.), *трапа́льніца* ж. — зах.-пал. г.,

цэнтральная частка пал. р., Бярэз. р., Чэрв. р., спарадычна паўн.-усх. д. і гродз.-бар. г., Добр. (ЛАБНГ, СПЗБ, ДСБ, Мат. Гродз.), *трапáннiца* ж. – усх.-маг. р., Гом. р., Мёр., Зэльв. (ЛАБНГ, Мат. Гродз., Сцяцко, Юрчанка), *трапáнiца* ж. – Паст. (ЛАБНГ), *трапáннiк* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *трапá-тальнiца* м. – Навагр. (ЛАБНГ), *трапáлка* ж. – Чашн., Раг. (ЛАБНГ), *трапáльня* ж. – спарадычна паўн.-зах. з. (ЛАБНГ, СПЗБ), *трапля* ж. – Навагр. (ЛАБНГ), *траплó* н. – Шарк., Чав. (ЛАБНГ), *трапáч* м. – Верхнядзв., Рэч. (ЛАБНГ, СПЗБ, Насовіч), *трапáчка* ж. – спарадычна паўн.-зах. з., Барыс., Круп., Бял., Бых., Маз., Беластоц. р., Смален. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, Дабравольскі), *трапéц* м. – Беш., Шум. (ЛАБНГ, НС), *трапóха* ж. – Навагр. (ЛАБНГ), *трапáха* ж. – Валож. (ЛАБНГ), *трэйка* ж. – Хойн. (ЛАБНГ).

Трэц

Чалавек, які трэ лён ці каноплі.

трэ́льнiца ж. – Уздз. (Мат. мін.-мал.), *трэ́нiца* ж. – Ганц. (СПЗБ), *цярэ́льнiца* ж. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *цярці́льнiца* ж. – Драг. (3 нар. сл.), *тра́ля* ж. – Маст. (СПЗБ), *тра́льня* ж. – Воран. (Мат. Гродз.), *тру́ха* ж. – Навагр. (Мат. Гродз.), *пера-ціру́ха* ж. – Докш. (Мат. мін.-мал.), *цера́я* ж. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *выці́рачка* ж. – Вілен. р. (СПЗБ), *ламе́ц* м. – Браг., Рэч. (Мат. Гом.), *лама́ка* ж. – Маладз. (Мат. мін.-мал.), *ла-ма́ха* ж. – Валож. (Мат. мін.-мал.).

7. НАЗВЫ ЛЮДЗЕЙ ПАВОДЛЕ САЦЫЯЛЬНАГА СТАНОВІШЧА

7.1. НАЗВЫ ЛЮДЗЕЙ ПА МАЁМАСНЫХ АДНОСІНАХ

Апякун

Чалавек, які наглядае за недзеяздольнымі асобамі.

апяку́н м. – Віц. р., Чэрв. р., Сморг. (Каспяровіч, Станкевіч, Шатэрнік), *апяку́нка* ж. – Чэрв. (Станкевіч), *дахавá-нец* м. 'спадчыннік, які даглядаў да смерці таго чалавека, ад якога атрымаў спадчыну' – Стол. (НЛ).

Арандатар

Чалавек, які на пэўных умовах часова карыстаецца маёмасцю.

аранда́тар м., *аранда́тарка* ж. – Віц. р. (Каспяровіч), *алянда́р* м., *алянда́рка* ж. – мясц. (Станкевіч), *ранда́цель* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *арандо́ўнік* м., *арандо́ўніца* ж. – мясц. (Насовіч), *запа́шнік* м. 'арандатар зямлі' – паўн.-зах. з. (СПЗБ, СЦБ), *пасэ́сар* м., *пасэ́сарка* ж. 'часовы ўладальнік (уладальніца) маёнтку' – Чэрв. (Насовіч, Шатэрнік).

Багаты

Пра чалавека, які валодае вялікай маёмасцю, грашовымі сродкамі.

бага́ты прым. – агульн. (Каспяровіч, Мат. дыял. сл., Мат. апыт., Станкевіч, ТС, Янкова, Янкоўскі), *багаце́нны* прым. экспр. 'вельмі багаты' – Гом. р. (НЛГ), *багаце́зны* прым. экспр. 'вельмі багаты' – Жытк. (ТС), *узбагаце́лы* прым. 'які стаў

багатым, заможным' – Мсцісл. (Юрчанака), *багацѣй* м., *багацѣйка* ж. 'багаты чалавек; багаты, заможны гаспадар' – Смален. р., усх.-маг. р., Гл., Раг., Бяроз., Драг., Жытк., Мёр. (Бялькевіч, Дабравольскі, ДСБ, 3 нар. сл., Мат. дыял. сл., ТС, Янкоўскі), *багаціла* м., *багацель* м. – Смален. р. (Дабравольскі, Станкевіч), *багаты́р* м., *багаты́рка* ж. – Вілен. р., Віц. р., усх.-маг. р., Смален. р., Докш., Лаг., Лельч., Бял., Смарг., Чэрв., Бяроз., Кобр., Драг., Стол., Жытк. (Бялькевіч, Варлыга, Дабравольскі, ДСБ, ЖНС, Каспяровіч, Кучук, Мат. дыял. сл., Насовіч, Станкевіч, ТС, Шатэрнік, Юрчанка, Яўсееў), *багаты́рскі* прым. 'багаты' – Жытк. (ТС), *багач* м., *багачка* ж. – Мёр., Жытк., Кобр. (ЖНС, 3 нар. сл., ТС), *бо́гач* м. – Мёр., Чэрв. (3 нар. сл., Шатэрнік), *ту́мар* м. – усх.-маг. р., Гом. р., Смален. р., Ваўк. (Бялькевіч, Дабравольскі, Мат. Гродз., НЛГ, Насовіч, Юрчанка), *ту́марка* ж. – Мсцісл. (Насовіч, Юрчанка), *замо́жны* прым. – Віц. р., Смален. р., Лаг., Чэрв., Жытк., Хойн. (Варлыга, ГЧ, Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч, ТС, Шатэрнік), *мо́жны* прым. – мясц. (Насовіч), *магна́ч* м. – Віл., Стол., Жытк. (Мат. мін.-мал., СЦБ, ТС), *магутнэй* прым. 'багаты, уладарны' – Смален. р. (Дабравольскі), *курку́ль* м. 'скупы і заможны чалавек' – Гом., Буда-Каш., Чач. (Мат. Гом., Мат. апыт.), *караку́ль* м. 'багаты чалавек' – Кобр. (НЛ), *граша-віты* прым. 'які мае грошы' – Стол. (Станкевіч, ТС), *грашаўны* прым. 'чалавек з грашыма' – Лаг. (Варлыга, Станкевіч), *пéняжны* прым. 'тое, што і *грашавіты/грашаўны*' – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *маéниччык* м. – Віц. р. (Каспяровіч), *маéтны* прым. – мясц. (Насовіч), *раско́шнік* м., *раско́шніца* ж. 'хто жыве ў дастатку, бесклапотны' – Стол., Жытк. (ТС), *абуба́таль* м. уст. – Маладз. (СЦБ), *барбажы́нец* м. 'багаты і скупы чалавек' – Клецк. (НЛ), *даста́тны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *зажы́цельны* прым. – спарадычна паўн.-зах. з. (СПЗБ), *касмáты* прым. – Смален. р. (Дабравольскі), *корх* м., *каршо́к* м. 'кулак' – Смален. р. (Дабравольскі), *кулачу́га* м. пагард. 'кулак; багаты ўласнік, эксплуатаатар' – Гом. (НЛГ), *ласі́сты* прым. – Астр. (Сл. Гродз.).

Бадзяга

Бяздомны, без пэўнага занятку.

бадзя́га м. і ж. — мясц. (Насовіч), *бадзё́ка* м. і ж. — Бял. (Яўсееў), *блудзя́шчы* прым. — паўн.-зах. з. (СПЗБ), *блукуня́ка* м. і ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *валача́шчы* м. — Лаг. (Варлыга), *валачу́га* м. і ж. — Навагр. (Мат. Гродз.), *валакі́та* м. і ж., *валача́га* м. і ж., *валача́й* м. і ж. — мясц. (Насовіч), *хадзя́ка* м. і ж. — Дзятл. (Сл. Гродз.), *заха́дзяка* м. і ж., *захо́д* м. — мясц. (Насовіч), *пахаджа́лы* м. 'бедны вандроўнік' — Касц. (ЛАБНГ), *плаўды́р* м. 'вечны бадзяга' — Віц. р. (Каспяровіч, Станкевіч), *скі́тнік* м. 'бадзяга-бядняк' — Лоеў. (Янкова), *туля́ка* м. і ж. — мясц. (Насовіч).

Бедны

Пра чалавека, які жыве ў нястачы.

бе́дны прым. — агульн. (ЛАБНГ, Дабравольскі, Бялькевіч, ЖНС, СПЗБ, Станкевіч, ТС, Янкова, Янкоўскі, Мат. апыт.), *бядн́як* м., *бядн́ячка* ж. — Мёр., Шкл., Слаўг., Касц., Краснап., Хоц., Петр., Буда-Каш., Рэч., Ветк., Ельск., Лоеў., Стол., Кобр., Жытк. (ЛАБНГ, ЖНС, 3 нар. сл., ТС), *бядн́яшка* м. і ж. спагадл. — Мёр. (3 нар. сл.), *бяда́к* м. — Віц. р. (Каспяровіч, Насовіч), *бядзя́к* м. — Гом. р. (НЛГ), *бядно́та* ж. зб. — Чэрв. (Станкевіч, Шатэрнік), *го́лы* прым. — Смален. р., Вілен. р., Віц. р., Смарг., Валож., Чэрв., Пух., Гл., Буда-Каш., Лоеў., Чач. (Дабравольскі, Каспяровіч, Мат. мін.-мал., Насовіч, Станкевіч, СЦБ, Шатэрнік, Янкова, Янкоўскі, Мат. апыт.), *гальы́ш* м., *гальы́шка* ж. — Віц. р., усх.-маг. р., Мёр., Ушацк., Лаг., Жытк., Чэрв. (Бялькевіч, Варлыга, ЖНС, 3 нар. сл., Каспяровіч, Насовіч, Шатэрнік, ТС), *галья́к* м., *галья́чка* ж. — Віц. р., Гом. р., Карэл., Жытк. (Каспяровіч, Мат. Гом., Мат. Гродз., Насовіч, НЛГ, Станкевіч, ТС), *галё́ц* м. — Слон., Бялын. (Сл. Гродз., Яўсееў), *галё́т*

нік м. – Чэрв. р., Смарг., Лаг. (Варлыга, Насовіч, Станкевіч, Шатэрнік), *галётальнік* м. – Лід. (Сл. Гродз.), *галай* м. – Гродз. р. (Цыхун), *галуй* м. і ж. – Зэльв. (Сцяцко), *галяйд-ра* ж. – Лід. (Сл. Гродз.), *галан* м. – Стол. (ТС), *галатыр* м. – Мсцісл. (3 нар. сл.), *галадра́нец* м. – Гом. р., Чэрв., Лід., Жытк. (НЛГ, Станкевіч, ТС, Шатэрнік), *галапу́пак* м. – Карэл., Лід., Зэльв. (Сл. Гродз., Сцяцко), *галапу́нец* м. – Клецк., Чэрв. (НЛ, Станкевіч, Шатэрнік), *галапу́ны* прым. – Стол. (ТС), *галапу́завец* прым. – Карэл., Лід. (Сл. Гродз.), *галу́за* м. – Гродз. р. (Цыхун); *галéча* ж. зб. – Віц. р. (Каспяровіч, Станкевіч), *галата́* ж. зб. – Лаг., Чэрв. (Варлыга, Шатэрнік), *галота́* ж. зб. – Чэрв. (Станкевіч), *галатва́* ж. зб. – Смален. р., Мсцісл. (Дабравольскі), *гальця́па* ж. зб. – Віц. р. (Каспяровіч), *бася́к* м. – паўн.-зах. з., Віц. р., Чэрв., Мсцісл. (Каспяровіч, СПЗБ, Шатэрнік, Юрчанка), *баса́к* м. – паўн.-зах. з., Зах.-бран. р. (СПЗБ, Растаргуеў), *басячу́га* м., *басячы́на* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *басэ́тля* ж. 'бяднячка' – Уздз. (Мат. мін.-мал., СЦБ), *басо́та* ж. зб. – Віц. р., Бераст., Гл., Чэрв., Мсцісл. (Каспяровіч, Мат. Гродз., Станкевіч, Шатэрнік, Юрчанка, Янкоўскі), *басатво́* н. зб., *басатва́* ж. зб. – Мсцісл. (Юрчанка), *басяччо́* н. зб. – Мсцісл. (Юрчанка), *бабы́ль* м. – пераважна паўн.-усх. д. (асабліва Маг. р.), Гом. р., Бярэз., Слуц. р., Гл., Валож., Уздз. (ЛАБНГ), *бі́за* м. і ж. зняваж. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *бізу́н* м. зняваж. – Карэл., Зэльв., Гл., Жытк., Калінк. (Мат. Гом., Мат. дыял. сл., Насовіч, Сцяцко, Янкоўскі), *злы́днік* м., *злы́дніца* ж. – усх.-маг. р. (Бялькевіч, Станкевіч, Насовіч), *злы́дар* м. – усх.-маг. р. (Станкевіч), *зло́дар* м. – Смален. р. (Дабравольскі, Станкевіч), *злы́дзень* м. – Зах.-бран. р. (Насовіч, Растаргуеў), *злы́дні* мн. зб. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *злы́дню́та* ж. зб. – Мсцісл. (Юрчанка), *злы́до́та* ж. зб. – Мсцісл. (Юрчанка), *міза́рачка* ж. 'дзяўчына з беднай сям'і' – Вілен. р. (ЖНС), *дзіра́вы* прым. 'бедны, якому няма ў што апрануцца' – Лоеў. (Янкова), *бі́нда* м. і ж. груб. – Мёр. (3 нар. сл.), *бінду́сь* м. спагадл. – Мёр. (3 нар. сл.), *бурла́к* м., *бурла́ка* м. – Жытк. (ТС), *бязгро́шны* прым. – мясц. (Станкевіч), *бяздво́рны* прым. 'які не мае ўласнай ха-

ты, не мае прытулку' – мясц. (Насовіч), *лату́н* м., *латы́жнік* м. – Гом. р. (НЛГ), *маламо́цны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *незамо́шны* прым. – Віц. р. (Каспяровіч), *нандзя́ж* м. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *небага́ты* прым. – Гл. (Янкоўскі), *ні́тка* м. і ж. 'бедны, з якога няма чаго ўзяць' – Віц. р. (Каспяровіч, Насовіч), *папрычы́ганы* прым. 'які дажыўся, дайшоў да апошняга ў жыццёвых патрэбах у выніку безгаспадарлівасці' – Мсцісл. (Юрчанка), *тарбэ́шнік* м. – Бялын. (Яўсееў), *тарбэ́чнік* м., *тарбэ́чніца* м. – Мёр. (З нар. сл), *убо́гі* прым. – мясц. (Насовіч), *убо́жчы* прым. – Гом. р. (НЛГ), *худа́к* м. – Смален. р., Чэрв. (Дабравольскі, Насовіч, Шатэрнік); **чалавек, у якога не было сваёй хаты, бяздомны:** *бяздо́мны* прым. – Маг. (ЛАБНГ), *бяха́тны* прым. – Віц. р. (Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч), *бяха́тнік* м. – Хоц. (ЛАБНГ), *бесха́цімец* м. – мясц. (Станкевіч), *беспры́глядны* прым. – Віц. р. (Станкевіч), *беспрыту́льны* прым. – Віц. р. (Станкевіч, Насовіч), *бяздво́рны* прым. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *бяску́тны* прым. – мясц. (Насовіч); **чалавек, які не мае сваёй зямлі, сваёй гаспадаркі:** *бабы́ль* м., *бабы́лька* ж. – паўн.-зах. з., усх.-маг. р., Пух., Жытк. (ЛАБНГ, Бялькевіч, СПЗБ, ТС), *батра́к* м. – спарадычна паўн.-зах. з. (СПЗБ), *бяспо́льны* прым., *бяспо́льны* прым. – Стол. (ТС), *гайда́к* м., *гайда́й* м. – Драг. (ЛАБНГ), *ку́тнік* м. – паўн.-зах. з., усх.-маг. р. (Бялькевіч, СПЗБ), *ку́тніца* ж. – паўн.- зах. з. (СПЗБ).

Гаспадар

Уласнік маёмасці; галава дома, сям'і.

гаспада́р м. – агульн. (ДАБМ, Варлыга, Дабравольскі, Мат. дыял. сл., Насовіч, Станкевіч, Сцяшковіч, ТС, Цыхун, Шатэрнік, Янкоўскі), *гаспады́ня* ж. – Віц. р., Смален. р., Віл., Чэрв., Гл., Смarg., Навагр., Жытк., Браг. (Дабравольскі, Каспяровіч, ГЧ, СЦБ, ТС, Шатэрнік, Янкоўскі, Станкевіч), *аспада́р* м. – Віл., Мядз., Валож., Гродз., Маст. (ЖС, Мат. мін.-мал., Мат. Гродз., СЦБ), *аспады́ня* ж. – Гродз., Маст. (Мат. Гродз.), *апо́жжа* ж. 'гаспадыня' – мясц. (Насовіч), *ха-*

зйін м., хазяйка ж. – агульн., акрамя заходняй часткі Гродзеншчыны (ДАБМ, ЛАБНГ, Мат. Гом., Мат. Гродз., Юрчанка, Бялькевіч, ГЧ, НЛГ, ТС, Янкова, Мат. апыт.), *хаджйін* м., *хаджййка* ж. – сл.-маз. г., Гом. р., Лун. (ДАБМ, ГЧ, НЛГ, Шаталава), *хадзйін* м., *хадзййка* ж. – пераважна ўсх. з. (ДАБМ, Каспяровіч, Мат. Маг., Насовіч, ТС), *хазйй* м. – Стол., Жытк. (ТС), *сам* м., *самá* ж. – Віц. р., Смален. р. (Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч), *пан* м. – Слаўг. (ГЧ), *пáні* ж. – Чэрв. (Шатэрнік), *адзінóтнік* м. 'гаспадар, што жыве на адзіноце, без работнікаў у сям'і' – Лаг. (Варлыга), *дамáха* ж. 'жанчына, якая застаецца ў хаце за гаспадыню' – мясц. (СРЛГ), *дзédзич* м. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *гадўха* ж. 'гаспадыня' – Гом. (Мат. Гом.), *галавá* м. 'гаспадар у доме' – Стол. (ТС); **дрэнны, нядбайны гаспадар без маёмасці: пустадóмак** м., **пустадóмка** ж. – Гл., Гом. (НЛГ, Янкоўскі), **пустадўмак** м. – Хойн. (Мат. Гом.), **пустадóмец** м. – Мсцісл. (Юрчанка), **пустадóм** м. – Мсцісл. (Юрчанка), **пустадóмы** м. – Ветк. (Мат. Гом.), **нэхлеб** м., **бясхлébавіч** м., **бясхлébіч** м. – Слаўг. (Н. сл.-сць); **той, чыя маёмасць згарэла, пагарэлец: пагарэлец** м. – Гл., Буда-Каш., Жытк. (Мат. апыт., ТС, Янкоўскі), **пагарэлка** ж. – Мсцісл. (Юрчанка), **пагарэлы** прым. – Лаг. (Варлыга, Станкевіч); **селянін, які мае асобную гаспадарку і не з'яўляецца членам сельскагаспадарчай арцелі, аднаасобнік: аднаасóбнік** м. – Лаг., Гл. (Варлыга, Янкоўскі), **адналічнік** м. – паўн.-зах. з., Ваўк., Зэльв., Лаг., Стаўб., Гл., Мсцісл., Чач. (Мат. Маг., Мат. мін.-мал., Сл. Гродз., СПЗБ, СЦБ, Сцяцко, Янкоўскі, Мат. апыт.), **адналішнік** м., **адналішніца** ж. – Лаг., Стаўб., Мсцісл. (СЦБ, Юрчанка), **адналішны** прым. 'які адносіцца да аднаасобніка' – Мсцісл. (Юрчанка), **адзіналічнік** м. – Хойн., Лоеў. (ЛАБНГ); **спадчынны ўладальнік, спадчыннік: вóтчыннік** м. – мясц. (Насовіч), **вénніца** ж. 'жанчына з пасагам' – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), **настўпнік** м., **настўпніца** ж., **настўпца** м. і ж. – мясц. (Насовіч), **пры́мнік** м. – мясц. (Станкевіч); **гаспадар, якога з роўнай доляй у маёмасці прынялі ў сям'ю, дзе ёсць непрацаздольныя: здóбльнік** м. – Віц. р., Чэрв. (Каспяровіч, Станкевіч, Шатэрнік).

Даўжнік

Пра чалавека, які не аддаў пазычанае.

вінава́ты м. — паўн.-зах. з., Смален. р., Віц. р., Чэрв. р. (Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч, СПЗБ, Шатэрнік), *ві́нны* прым., *ві́нен* прым. — паўн.-зах. з., Лаг. (Варлыга, СПЗБ), *вінава́йца* м. — мясц. (Насовіч), *даўжні́к* м. — Лаг. (Варлыга).

Дольнік

Чалавек, які мае права на долю ў супольнай маёмасці.

до́льнік м., *до́льніца* ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *на-до́льнік* м. — паўн.-зах. з. (СПЗБ), *здо́льнік* м. — мясц. (Станкевіч), *палаві́ннік* м. 'той, хто валодае якой-н. маёмасцю ўдваіх з кім-н; той, хто робіць сумесна з іншым з палавіны' — Смален. р., Стол. (Дабравольскі, Насовіч, ТС), *пала-ве́нніца* ж. — Уздз. (СЦБ), *палаві́нішчык* м., *палаві́нішчыца* ж. — Смален. р. (Дабравольскі, Насовіч).

Жабрак

Той, хто жыве з міласціны.

жабра́к м., *жабра́чка* ж. — паўн.-зах. з., Слуц. р., Пруж., Бяроз., Брэсц., Стол., Лаг., усх.-маг. р., Віц. р., Гом. р., Нараўл. (ЛАБНГ, Бялькевіч, Варлыга, Каспяровіч, Мат. Гродз., Насовіч, СПЗБ, Станкевіч, ТС, Цыхун), *жабра́цкі* прым. 'які мае адносіны да жабрака' — Віц. р. (Каспяровіч), *ста́рац* м., *старчы́ха* ж. — усх. з., усх.-маг. р., зах.-пал. г., Зах.-бран. р., Лаг., Касц., Стол., Жытк., Гл., Рас., Леп., Уздз., Клец., Капыл., Чэрв., Буда-Каш. (ЛАБНГ, Бялькевіч, Варлыга, ДСБ, Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч, ТС, Шатэрнік, Янкоўскі), *старэ́ц* м. — Чач. (ГЧ), *старчу́га* м., *старчу́ган* м. адм. 'пра фізічна моцнага і здоровага чалавека, які жыве міласцінай' — Зах.-бран. р., Смален. р. (Дабравольскі, Насовіч, Растаргуеў), *ста́рчы́ха* ж. — спарадычна паўн. р., Иван., Калінк. (ЛАБНГ), *старча́нка* ж. — цэнтр.-

пал. р., Бяроз., Бых., Слуц. (ЛАБНГ, ТС), *ста́рчанка* ж. – Пін., Стол. (ЛАБНГ), *старчо́ўка* ж. – Віц. р., Смален. р., Сен. (ЛАБНГ, Дабравольскі), *старцо́ўка* ж. – мясц. (Насовіч), *старцо́ўскі* прым. 'які мае дачыненне да старца ці ўласцівы яму' – усх.-маг. р., Зах.-бран. р., Чэрв. (Бялькевіч, Растаргую, Шатэрнік), *убо́гі* м., *убо́гая* ж., *убо́га* ж. – спарадычна паўн.-зах. з., Віц. р., Барыс., Ваўк., Глыб., Віл., Мін., Чэрв., Гл., Лаг. (ЛАБНГ, Варлыга, Мат. Гродз., Каспяровіч, СПЗБ, Сцяшковіч, Шатэрнік), *ні́шчы* м., *ні́шчая* ж., *ні́шча* ж. – Маг. р., усх.-маг. р., спарадычна ўсх.-пал. р., Брасл., Дзятл., Леп., Арш., Чач., Рэч. (ЛАБНГ, Бялькевіч), *тарбэ́чнік* м. – Гродз. р., Гл. (Сл. Гродз., Янкоўскі), *тарбэ́тнік* м. – Гродз. р. (Сл. Гродз.), *тарбэ́ннік* м. – Акц., Гор. (ЛАБНГ, Мат. Маг.), *тарбэ́шніца* ж. – Акц. (ЛАБНГ), *то́рбачнік* м. – Гом. р. (НЛГ), *су́мнік* м. 'жабрак з сумой' – Смален. р. (Дабравольскі), *пахадзя́ка* м. і ж. – Віц. р. (Каспяровіч), *пабіру́ха* ж. – Кам., Акц. (ЛАБНГ), *пабіра́ха* ж. – Брэсц. (ЛАБНГ), *пабіру́х* м. 'мужчына-папрашайка' – Кам. (ЛАБНГ), *пабіру́шка* ж. 'жанчына-папрашайка' – Зах.-бран. р., Кам. (ЛАБНГ, Растаргую), *пабіра́йла* м. і ж. – Карэл. (Сл. Гродз.), *падарэ́йка* м. і ж. – Слуц., Саліг. (ЖНС, Н. сл-сць), *праша́к* м. – Жытк., Нараўл. (ЛАБНГ, ТС), *дзе́дка* м. 'увогуле стары чалавек і, асабліва, стары жабрак' – мясц. (Насовіч), *дабыва́шка* м. і ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *квэ́стар* м. устар. 'жабрак, які ходзіць па людзях з бібліяй' – Гродз. (Цыхун), *лі́рніцкі* прым. 'жабрацкі: архаічнае слова ад *ліра* – музычны інструмент, пад які жабракі спявалі' – Светл. (Мат. Гом.), *лызгу́н* м. – Бял. (Яўсееў), *сербало́ўцы* мн. 'сяляне, якія, калі галадалі, хадзілі прасіць міласціну па другіх вёсках' – Воран. (Мат. Гродз.).

Кватарант

Той, хто наймае кватэру.

кватара́нт м. – Лаг. (Варлыга), *кватара́нец* м. – паўн.-зах. з., Пух., Уздз., Старадарож., Свісл. (Мат. Гродз., Мат.

мін.-мал., СПЗБ, СЦБ, Янкоўскі), *кватара́нка* ж. — паўн.-зах. з. (СПЗБ), *кварціра́нт* м. — Кобр., Драг., Зэльв., Маз. (ЛАБНГ, Сцяцко), *пастая́лец* м., *пастая́лка* ж. — Гом. р., Зах.-бран. р., Смален. р. (НЛГ, Дабравольскі, Растаргуеў), *пастая́нец* м. — мясц. (Насовіч), *стая́лец* м. — Гродз. (Сл. Гродз.), *гаспо́днік* м., *гаспо́дніца* ж. — Беластан. р., Сморг. (Станкевіч), *аспо́днік* м., *аспо́дніца* ж. — Сморг. (Станкевіч), *падгаспо́днік* м., *падгаспо́дніца* ж. — мясц. (Станкевіч), *сталаўнік* м. — Лоеў. (Янкова), *сталоўнік* м. — Жытк. (ТС), *падсу́сед* м., *падсусе́д* м., *пасусе́д* м. — Драг., Стол., Жытк. (ТС, Мат. апт.).

Кутнік

Чалавек, які, не маючы сваёй хаты, жыве пры чужой сям’і, займае кут.

ку́тнік м. — Мядз., Сморг., Лаг., Бераст. (Варлыга, Насовіч, НС, Сл. Гродз., Станкевіч), *ку́тніца* ж. — Лаг., Сморг. (Варлыга, Станкевіч), *заку́тнік* м. — Чэрв., Жытк. (ТС, Шатэрнік), *заку́цнік* м. 'за кару пастаўлены на кватэры чалавек, каб яго кармілі і паілі' — Лаг. (Варлыга), *падсусе́д* м., *падсусе́дак* м., *падсусе́днік* м. — Шчуч., Іўеў., Карэл., Лун. (Сл. Гродз., СПЗБ, Шаталава), *бабы́ль* м. — Віц. р. (Каспяровіч), *прыва́дзец* м., *прыва́лень* м. — Смален. р. (Дабравольскі).

7.2. НАЗВЫ ЛЮДЗЕЙ, ЯКІЯ ПАРУШАЮЦЬ ЗАКОНЫ ЦІ ЎСТАНОЎЛЕННЫЯ Ў ГРАМАДСТВЕ ПАРАДКІ

Арыштант

Той, хто знаходзіцца пад арыштам, сядзіць у турме.

арышта́нт м. — Віц. р., усх.-маг. р., Смален. р., Чэрв. (Дабравольскі, Бялькевіч, Каспяровіч, Шатэрнік), *арышта́нец* м., *рышта́нец* м. — Гл. (Янкоўскі), *рышта́нт* м., *рышта́нтка* ж. — Віц. р., Зах.-бран. р., Смален. р., Сморг. (Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч), *астро́жнік* м. — Віц. р., усх.-маг. р. (Бялькевіч, Каспяровіч), *вастро́жнік* м. — Чэрв. (Шатэрнік), *цюрэ́мнік* м., *цю-*

рэмніца ж., *цюрóмнік* м., *цюрóмніца* ж., *цюрэ́мичык* м., *цюрэ́мичыца* ж. 'арыштант/арыштантка або той, хто варты турэмнага зняволення', *цюрэ́мичыкі* мн. 'пра людзей, якія сядзелі ў турме за нейкае злачынства, былі асуджаны' – усх.-маг. р., Хойн. (Бялькевіч, ГЧ, Юрчанка), *турэ́мнік* м. 'астрожнік' – Ваўк. (Сцяшковіч), *заключо́нец* м., *заключо́нка* ж., *заключо́нец* м., *заключо́нка* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *ланцу́жнік* м. 'зłodзей, закаваны ў ланцугі' – Чэрв. (Шатэрнік), *вя́зень* м. – мясц. (Насовіч), *кало́днік* м. 'злачынец, закаваны ў кайданы ці з калодай на назе' – мясц. (Насовіч), *няво́льнік* м., *няво́льніца* ж. – мясц. (Насовіч), *ка́тарэжнік* м. 'чалавек, асуджаны на катаргу' – усх.-маг. р. (Бялькевіч).

Высланец

Чалавек, які знаходзіцца ў ссылцы.

высла́нец м. – Віц. р. (Каспяровіч), *ссы́льшчык* м., *ссы́льшчыца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка).

Жулік

Зłodзей, які займаецца дробнымі кражамі, ашуканец.

жу́лік м. 'махляр, прайдзісвет, ашуканец' – Гродз. (Цыхун), *жуля́бія* зб. – Мсцісл. (Юрчанка), *жульма́н* м. – Гродз. (Цыхун), *ма́хер* м. 'жулік, ашуканец' – Гродз. (Цыхун), *ма́хыр* м. 'зłodзей, махляр' – Мсцісл. (Юрчанка), *блот* м. 'валацуга, жулік' – Бял. (Яўсееў), *круце́ль* м. 'несумленны ігрок ці плацельшчык' – Віц., Смarg. (Станкевіч), *лата́* ж. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *мазу́рык* м. 'махляр, ашуканец' – Гом. р. (НЛГ), *спе́ц* м. 'дзялок, жулік' – Бял. (Яўсееў), *шара́мыжнік* м. – Віц. р. (Каспяровіч).

Забойца

Той, хто ўчыніў забойства.

забо́йца м. – Віц. р., Смален. р., усх.-маг. р. (Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч, Бялькевіч), *забо́іц* м. – усх.-маг. р.

(Бялькевіч), *забой* м., *забіўца* м. — мясц. (Насовіч, Станкевіч), *убойца* м., *убейца* м. — паўн.-зах. з. (СПЗБ), *убівец* м. — Пух. (Мат. мін.-мал.), *душагуб* м., *душагубка* ж. — Лаг. (Варлыга, Насовіч, Станкевіч), *рызак* м. 'забойца, разбойнік' — усх.-маг. р. (Бялькевіч), *братаўбійца* м. 'братазабойца' — мясц. (Станкевіч), *зладыянін* м. 'злачынец' — Лаг. (Мат. мін.-мал., СЦБ), *злачынец* м. — мясц. (Насовіч), *арыштэнт* м., *арыштанцюга* м. адм. 'зłodзей, злачынец' — Чэрв. (Шатэрнік), *шыбельнік* м. 'злачынец варты павешання' — Лаг. (Варлыга).

Зłodзей

Той, хто займаецца крадзяжом.

зłodзей м. — паўн.-зах. з., Зах.-бран. р., Смален. р., усх.-маг. р., Смарг., Маладз., Чэрв., Бялын., Гл., Стол., Жытк., Мазыр., Светл. (Бялькевіч, ГЧ, Дабравольскі, Мат. дыял. сл., Насовіч, Растаргуеў, СПЗБ, Станкевіч, ТС, Юрчанка, Янкоўскі, Яўсееў), *зладзэй* м., *зладзэйка* ж. — Смарг., Лоеў. (СПЗБ, Станкевіч, Янкова), *зладзюжка* м. і ж. — Зах.-бран. р. (Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч), *зладзюк* м. — Чэрв. (Станкевіч), *зладзіна* м. і ж., *зладзюган* м. — Мсцісл. (Юрчанка), *тарбахват* м. 'зłodзей, рукаты: той, хто займаецца дробнаю кражаю' — Бял., Гл. (Янкоўскі, Яўсееў), *тарбахватнік* м., *тарбахватніка* ж., *тарбахватніца* ж. — Бялын. (Яўсееў), *тарбэчнік* м. 'тое, што і тарбахват' — Гл. (Янкоўскі), *ухват* м. 'зłodзей, хапун' — Гл. (Янкоўскі), *вор* м., *вар'ё* зб. — Смален. р. (Дабравольскі), *вару́га* м. экспр. — Мсцісл. (Насовіч, Юрчанка), *абшальі́га* м. і ж. — Гродз. р. (СРЛГ), *варажы́на* м. і ж. — Ветк. (Мат. Гом.), *даўгару́кі* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *заўго́льнік* м., *заўго́льніца* ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *злакама́н* м., *злакама́нка* ж. — Смален. р. (Станкевіч, Насовіч), *злыбядзень* м. — Бялын. (Яўсееў), *клётнік* м. — Гом. (Мат. Гом., Насовіч), *падклётнік* м. — мясц. (Станкевіч), *міту́к* м. 'зłodзей, спрытны, лоўкі' — Лаг. (Варлыга), *міці́лка* ж. 'спрытная жанчына, хоць і не зłodзей, але гатовая падчапіць, калі нешта ляжыць на паяўку' — Лаг. (Варлыга), *пахісьці́цель* м.

‘злodeй, хапун’ – усx.-маг. р. (Бялькевіч), *хапáйла* м. і ж., *хапу́н* м. – мясц. (Насовіч), *пчаладзёр* м. ‘той, хто выдзірае пчолы (мёд)’ – Гл. (Янкоўскі), *цягло́* м. ‘злodeй, нячысты на руку чалавек’ – Ушац. (ЛАБНГ); **кішэнны злodeй**: *пакішэннік* м. – Чэрв. (СЦБ), *карма́ннік* м., *машина́рэз* м. – мясц. (Насовіч); **канакрад**: *кане́ўнік* м. – Смален. р., Мсцісл. (Дабравольскі, Насовіч, Юрчанка), *каня́тнік* м., *кабыля́тнік* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *канаво́д* м. – Лаг., Мсцісл. (Варлыга, Юрчанка).

Разбойнік

Чалавек, які займаецца разбоем; грабежнік, рабаўнік.

разбо́йнік м. – Віц. р., усx.-маг. р., Гом. р., Стол. (Бялькевіч, НЛГ, Станкевіч, ТС), *разбо́й* м., *збо́йца* м. – мясц. (ТС), *ба́йдзік* м. – Лоеў. (Янкова), *бандзі́т* м. – паўн.-зах. з., Віц. р., усx.-маг. р., Чэрв. (Бялькевіч, Каспяровіч, СПЗБ, Шатэрнік), *банды́т* м. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *банды́та* м. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *бандзі́ст* м. – Віц. р., усx.-маг. р. (Бялькевіч, Каспяровіч), *бандзю́га* м. экспр. – паўн.-зах. з., Гом. р. (НЛГ, СПЗБ), *бандзю́гар* м. экспр. – Жытк. (ТС), *абіра́ла* м. ‘разбойнік, рабаўнік’ – Жытк. (ТС), *гайда́к* м. ‘лясны разбойнік (у мінулым)’ – Стол., Жытк. (ТС), *грамі́дла* м. экспр. – Бялін. (Яўсееў), *віру́тнік* м. ‘злачынец, злodeй, разбойнік’ – Лаг. (Варлыга), *жало́к* м. ‘бандыт’ – Гродз. (Сл. Гродз.), *рабаўнік* м. – Лаг. (Варлыга, Насовіч), *разбіва́ка* м. – усx.-маг. р. (Бялькевіч), *разува́нец* м. ‘мянушка чалавека, які, сустрэўшы падарожнага, абрабаваў яго, зняўшы боты, гэта значыць разуў’ – Гл. (Янкоўскі), *сібі́рнік* м. – Лаг. (Варлыга), *гамзі́ла* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *карэ́лы* м. ‘лясны разбойнік, тое, што і *гайда́к*’ – мясц. (Насовіч).

Спекулянт

шпікуля́нт м. – Гродз. (СРЛГ), *по́куцень* м. – Гродз. (ЖНС).

Хабарнік

Чалавек, які бярэ хабар.

хабарнік м. – Віц. р. (Каспяровіч), *хабуорнік* м. – Беластоц. р. (СПЗБ), *тарбахват* м. 'хабарнік, казнакрад' – Гл. (Янкоўскі), *уварвіцель* м. 'злодзей, хабарнік' – Гл. (Янкоўскі), *здэ́рца* м. 'рабаўнік, хабарнік' – мясц. (Насовіч), *дзяргач* м., *дзяргун* м. 'абірала, хабарнік' – мясц. (Насовіч).

Шыбельнік

Той, хто кончыў жыццё самагубствам, павесіўся.

шыбельнік м. – Стол. (ТС), *шубенік* м., *шубеніца* ж. – Кам. (ЖНС), *вісельнік* м. – Глыб. (ЖНС), *вешальнік* м., *вешальшчык* м. – Жытк. (ТС), *сібернік* м., *сіберніца* ж. – Чэрв. (Шатэрнік).

7.3. НАЗВЫ ЛЮДЗЕЙ У ДАЧЫНЕННІ ДА ВЕРАВЫЗНАННЯ

Бязбожнік

Чалавек, які не верыць у Бога, не прызнае яго існавання.

бязбо́жнік м., *бязбо́жніца* ж. – паўн.-зах. з., Віц. р., Чэрв. (Каспяровіч, СПЗБ, Станкевіч), *нязбо́жніца* ж. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *адро́чнік* м., *атро́шнік* м. 'той, хто адрокся ад Бога' – Смален. р. (Дабравольскі, Станкевіч), *атрачэ́ннік* м. 'пра таго, хто не выконвае царкоўных абрадаў' – мясц. (Насовіч), *анці́хрыст* м. 'бязбожнік, адшчапенец' – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *лю́тар* м. устар. – Зэльв. (Сцяцко), *недаве́рак* м. 'няверуючы, дрэнны чалавек' – Чэрв. р. (Шатэрнік), *бязве́рак* м., *бязве́рка* ж. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *бязве́рнік* м. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *басурма́нка* ж. 'парушальніца паста, якая не мае павагі да якой-н. святыні' – мясц. (Насовіч), *ірад* м. 'вораг, бязбожны чалавек', *ірадка* ж. 'бязбожная жанчына' – мясц. (Насовіч).

Вернік

Чалавек, які прызнае існаванне Бога, належыць да вядомага веравызнання.

багабоўлівы прым. — мясц. (Насовіч, Станкевіч), *багамалённы* прым. 'набожны' — паўн.-зах. з. (СПЗБ), *малітоўны* прым. — Лоеў. (Янкова), *язусак* м. 'набожны чалавек' — Клецк. (НЛ), *вёрнік* м., *вёрніца* ж. 'веруючы чалавек, які належыць да вядомага веравызнання' — мясц. (Станкевіч), *модлы* прым. 'набожны' — Маладз. (СЦБ), *набо́жны* прым. — мясц. (Насовіч), *набо́жны* прым. 'набажны' — мясц. (Станкевіч), *пры́хаматлівы* прым. 'пра таго, хто верыць у забабоны' — мясц. (Станкевіч), *зако́нніца* ж. 'веруючая, якая няўхільна выконвае пастулаты царквы' — Валож. (СЦБ), *святы́* прым. 'пра чалавека самай шчырай веры і бездакорных паводзін' — мясц. (Станкевіч).

Грэшнік

Чалавек, які парушае прынятыя ў канфесійным асяроддзі каноны.

грахаводнік м., *грахаводніца* ж. — Гл. (Янкоўскі), *праграшэ́ннік* м., *праграшэ́нніца* ж. — Смален. р. (Дабравольскі).

Ератык

Адступнік ад канонаў веры.

недаве́рак м., *недаве́рка* ж. — мясц. (Насовіч, Бялькевіч), *палуве́рак* м. — мясц. (Насовіч), *адшчапе́нец* м., *адшчапе́нка* ж. 'адступнік(іца) ад канонаў веры, раскольнік' — мясц. (Насовіч, Станкевіч), *гераты́к* м., *гераты́чка* ж. — мясц. (Насовіч), *гараты́к* м., *гараты́чка* ж. — мясц. (Станкевіч).

Іншаверац

Пра чалавека, чыё веравызнанне адрозніваецца ад веравызнання тутэйшых людзей.

паганін м. 'нехрысціянін' – паўн.-зах. з. (СПЗБ, Насовіч), *анціхрыст* м., *антыхрыст* м. 'няверны' – мясц. (Насовіч), *басурман* м. 'пра чалавека, хто не спавядае хрысціянскай веры' – мясц. (Насовіч), *інавернік* м. – мясц. (Насовіч), *нехрысць* ж. зб. 'пра інавернікаў і ўсіх, хто не прайшоў праз абрад хрышчэння' – мясц. (Насовіч); **чалавек, які змяніў веру: пярэварацень** м. – Ветк. (Мат. Гом.), *перавароцень* м. – мясц. (Станкевіч), *пераваротнік* м. – Лаг. (Варлыга, Станкевіч), *пярэрадак* м. – Кам. (ЖНС), *абёрнуты* прым. у знач. наз. – мясц. (Насовіч), *перакіднік* м. – мясц. (Станкевіч), *пярэкста* м., *пярэкстка* ж., *прэкста* м., *перакшчэнец* м., *пярэхрыст* м., *выкрас* м., *выкста* м. і ж., *выхраст* м., *выхрастка* ж. – мясц. (Насовіч).

Манашка

Жанчына, якая дала абяцанне весці аскетычны лад жыцця ў адпаведнасці з канонамі пэўнай царкоўнай абшчыны.

манашка ж. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *чарніца* ж. – Зах.-бран. р. (Насовіч, Растаргуеў), *чарнушка* ж. – усх.-маг. р. (Бялькевіч, Насовіч), *законніца* ж. – Валож. (СЦБ), *базыліянка* ж. 'рымска-каталіцкая манашка, якая належыць да ордэна святога Васіля' – мясц. (Насовіч).

Нехрысць

Характарыстыка нехрышчонага дзіцяці.

няхрышчаны прым. 'пра дзяцей' – Чэрв. р. (Шатэрнік), *нехрысць* м. – Чэрв. р., Ельск. (Мат. Гом., Шатэрнік), *нехрысцень* м. і ж. 'нехрышчонае дзіця' – Лоеў. (Мат. Гом.).

Хрысціянін

Які спавядае хрысціянскую веру і прайшоў абрад хрышчэння.

хрысціянін м., *хрысціянка* ж. – Лаг. (Станкевіч), *хрышчэнік* м. – Гл. (Янкоўскі), *хрышчаны* прым. – мясц. (Станкевіч), *хрэшчаны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *храшчоны* прым. – мясц. (Насовіч), *ахрэшчаны* прым. – мясц. (Насо-

віч), *кишчо́ны* прым. – паўн.-зах. з., Мсцісл. (СПЗБ, Юрчанка), *акішчо́ны* прым. – мясц. (Насовіч), *навакішэ́нец* м., *навакішчо́ны* прым. – 'пра таго, хто прайшоў абрад хрышчэння ва ўзраставым стане' – мясц. (Насовіч).

Іншыя назвы: *бапты́ст* м. 'баптыст' – мясц. (Станкевіч), *бапты́стая* ж. 'баптыстка' – мясц. (Станкевіч); *будды́ст* м. 'будыст' – мясц. (Станкевіч), *будды́стая* ж. 'будыстка' – мясц. (Станкевіч); *евангялі́ста* м. 'евангеліст' – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *каталі́к* м. 'каталік' – Сморг., Чэрв. (Станкевіч, Насовіч), *каталі́чка* ж. – Сморг., Чэрв., Гл. (Насовіч, Станкевіч, Янкоўскі); *абліва́нец* м. 'хрышчо́ны па каталіцкаму абраду; у пачатку XX ст. слова выйшла з ужывання' – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *лаці́ннік* м., *лаці́нніца* ж. 'пра каталікоў лацінскага абраду' – мясц. (Станкевіч); *маска́ль* м., *маско́ўка* ж. 'пра старавераў' – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *маско́ўскі* прым. 'які адносіцца да старавераў' – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *раско́льнік* м., *раско́льніца* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *сталаве́р* м. – Гл. (Насовіч, Янкоўскі).

7.4. НАЗВЫ ЁДЗЕЛЬНІКАЎ ВЯСЕЛЬНАГА АБРАДУ

Сват

Мужчына, які як напярэдадні, так і на самім вяселлі кіруе ўсім абрадам.

сват м. – агульн. (ЖНС, 3 нар. сл., Мат. апыт.), *сва́таннік* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *дружко́* м. 'галоўны сват з боку маладога' – Чэрв. р., Кобр., Капыл. (ЖНС, 3 нар. сл., Шатэрнік), *дру́жка* м. – Віл. (3 нар. сл.), *марша́лак* м. – Віл., Лаг. (3 нар. сл., СЦБ), *ста́раста* м. – Малар. (ДСБ), *падста́раста* м. – Пін. (ДСБ), *кубэ́льнік* м. 'сват, што вязе кубел (куфар, шафу) маладой у дом маладога' – Мядз. (Н. сл.-сць), *сваты́* мн. 'сват, жаніх, а таксама родзічы жаніха, якія едуць сватаць дзяўчыну' – Віл. (3 нар. сл.).

Сват

Бацька мужа ў адносінах да жончыных ці бацька жонкі ў адносінах да мужавых бацькоў.

сват м. — агульн. (3 нар. сл., Мат. апыт.), *сватове* зб. — Віц. р. (Каспяровіч),

Сваха

Жанчына, якая займаецца сватаннем.

сва́ха ж. — Віл. (3 нар. сл.), *сва́танніца* ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *сва́цця* ж. — Віл. (3 нар. сл.).

Свацця

Маці мужа ў адносінах да жончыных ці маці жонкі ў адносінах да мужавых бацькоў.

сва́цця ж. — агульн. (3 нар. сл., Юрчанка, Мат. апыт.), *сваце́я* ж. — Навагр. (Н. сл-сць, 3 нар. сл.), *сва́ццiка* ж. — памянш. — Мсцісл. (Юрчанка), *сва́ха* ж. — Старадарож. (ЖНС, 3 нар. сл.).

Шафер

Удзельнік вясельнага абраду, які выконвае даручэнні па распарадку і ў час вячання трымае над галавой жаніха (нявесты) вянец.

ша́фер м. — Брэсц. (ДСБ), *ша́хвір* м. — Віц. р. (Каспяровіч), *бру́снік* м. — Пух., Лаг. (Мат. мін.-мал., СЦБ, Шатэрнік), *дружба́нт* м. — Валож. (ЖС), *дружко́* м., *дру́жкі* мн. 'хлопцы, якія суправаджаюць жаніха, калі той едзе за нявестай' — Віц. р., Кобр. (ЖНС, Каспяровіч), *ча́шнік* м. — Зэльв., Бяроз. (ДСБ, Н. сл-сць), *брат* м. — Кобр. (ЖНС), *першы брат* м. — 'першы шафер' — Кобр. (ЖНС), *падкня́жы* м., *падкня́жа* м. — Віц. р. (Каспяровіч), *наме́снік* м. 'шафер' — Леп. (ЖНС), *падмаладзі́нец* м. — Леп. (ЖНС), *памало́ды* м. 'шафер' — Кам. (ЖНС), *пакос́нік* м. — Валож. (СЦБ), *закос́нік* м. — Віц. р. (Каспяровіч), *дружы́на* н. зб. 'шафер і шаферкі на вяселлі' — Уздз. (Мат. мін.-мал.); *шыфе́рыца* ж. 'сяб-

роўка нявесты; яна знаходзіцца пры нявесце да канца вяселля' – Стаўб. (Мат. мін.-мал.), *шаферка* ж. – Брэсц. (ЖНС), *шахвярніца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *дружка* ж. – Чэрв. р., Капыл., Кобр., Брэсц., Иван. (ДСБ, ЖНС, 3 нар. сл., Шатэрнік), *падружка* ж. – Дзярж. (СЦБ), *пёршая дружка* ж. 'галоўная шаферка' – Кобр. (ЖНС), *баярка* ж., *баяркі* мн. – Віц. р., Мёр., Віл. (Каспяровіч, НС, 3 нар. сл.), *большанка* ж. 'шаферка' – Віл. (СЦБ), *маршалка* ж. 'старшая шаферка' – Віц. р. (Каспяровіч), *паднявёсніца* ж. 'адна з былых блізкіх сябровак нявесты' – Зах.-бран. р. (Растаргуеў).

Валачобнікі

валачобнік м., *валачобнікі* мн. – Віц. р. (ЖНС, Каспяровіч, Станкевіч), *валачэбнік* м. – Пух., Валож., Беш. (Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч, СЦБ), *валачобны* прым. у знач. наз. – Уздз., Барыс., Віл., Валож. (СЦБ, ЖС), *валачоннік* м. – Пух., Уздз., Стаўб. (Станкевіч, СЦБ), *валачэўны* прым. – Валож. (ЖС), *веліко́нны* прым. – Валож. (ЖС), *механо́ша* м. 'чалавек, які насіў мех валачобнікаў' – Смал. (СЦБ).

Іншыя назвы: *баярка* ж. 'удзельніца вясельнага абраду з боку жаніха' – Леп., Віл. (3 нар. сл., ЖНС), *сва́шка* ж. – Віл., Валож. (3 нар. сл., ЖС), *баярын* м. 'удзельнік вясельнага абраду з боку маладой' – Віл. (3 нар. сл.), *наме́снік* м. – Віл. (3 нар. сл.), *вясельнік* м. 'удзельнік вяселля' – Пух., Барыс., Лельч. (СЦБ, Мат. Гом.), *вясялко́выя* мн. 'госці на вяселлі' – Старадарож. (ЖНС), *пазва́нік* м. – 'чалавек, запрошаны на вяселле' – Акц. (Мат. Гом.), *свадзёбнік* м., *свадзёбніца* ж., *свадзёбнік* м., *свадзёбніца* ж., *сва́дзьбаши́нік* м., *сва́дзьбаши́ніца* ж. іран. 'госць на вяселлі, аматар да вяселляў' – Мсцісл. (Юрчанка), *вазні́ца* м. 'ездавы, які вязе маладых пад вянец або распісвацца' – Віл. (3 нар. сл.); *жані́х* м. – агульн. (3 нар. сл., Мат. апыт.), *маладзё́нец* м. – Віл. (СЦБ), *мло́ды* м. 'жаніх' – Астр. (Н. сл.-сць), *мало́йчык* м. – Віл. (3 нар. сл.), *князь* м. 'жаніх' – Віл. (3 нар. сл.), *завіва́льніца* ж. 'удзельніца вясельнага абраду, якая завівае маладую ў чапец' – Пух., Капыл. (3 нар. сл., СЦБ), *закос́нік* м. 'родны ці стрыечны брат маладой, які вядзе

яе на пасад' – Віц., Мядз., Маладз. (3 нар. сл., СЦБ), *закосніца* ж. 'удзельніца вясельнага абраду з боку маладой' – Смал. (СЦБ), *пакоснік* м. 'хлопец з дружыны нявесты' – Валож. (ЖС), *паткоснік* м. 'брат або родзіч, які заплятае валасы маладой у дзве касы', 'меншы брат, родзіч маладой, які расплятаў ёй касу' – Віл. (3 нар. сл.), *каравайніца* ж. 'жанчына, якая пячэ каравай на вяселле' – Віл., Чэрв. (3 нар. сл., Шатэрнік), *нявэстка* ж. – агульн. (Мат. апыт.); *нявеста: маладая* ж. – Буда-Каш., Чач., Браг. (Мат. Гом., Мат. апыт.), *маладуха* ж. – Круп., Віл. (3 нар. сл., СЦБ), *княгіня* ж. – Віл., Клецк. (3 нар. сл., Мат. мін.-мал.), *павіваўначка* ж., *спавіваўначка* ж. 'пра нявесту, якой убралі валасы па ўзору замужніх жанчын' – мясц. (Федароўскі), *паязжэне* мн. 'госці на вяселлі, якія вязуць прыданае', *паяжжэне* мн. 'жаніх, дружкі, сваякі з гасцямі ў вясельным абрадзе' – Зах.-бран. р., Віц. р. (Каспяровіч, Растаргуеў), *прыданка* ж., *прыданачка* ж., *прыданкі* мн. 'сяброўка маладой, радзей сваячка, якая збірае для яе падарункі і дапамагае шыць вясельны ўбор' – Віл., Зах.-бран. р., Малар., Брэсц. (3 нар. сл., ЖНС, НЛ, Федароўскі, Растаргуеў), *прыданкі* мн. 'замужнія жанчыны – удзельніцы вяселля' – Капыл. (3 нар. сл.), *прыданкі* мн., *пруданкі* мн. 'госці з боку нявесты, які вязуць прыданае нявесты да жаніха' – Віц. р., Іван. (Каспяровіч, ДСБ), *пруданы* мн. 'госці з боку нявесты, якія суправаджаюць яе ў дом жаніха' – Чэрв. р. (Шатэрнік), *прыданыя* мн. 'шлюбны поезд ад маладой' – Віл. (3 нар. сл.), *прыдані* мн. 'госці з дома нявесты' – Зах.-бран. р. (Растаргуеў).

Вясельны поезд або дружына

дружына зб. 'усе члены на вяселлі: госці жаніха ці нявесты', 'родныя маладых' – Віц. р., Уздз., Чэрв., Віл. (3 нар. сл., Каспяровіч, Мат. мін.-мал., СЦБ), *дружба* ж. зб. – Мядз. (СЦБ), *вяселля* н. зб. – Віл. (3 нар. сл.), *вясельны поезд* м. – Віл. (3 нар. сл.), *поезд* м. 'асобы, якія суправаджаюць нявесту да вянца' – мясц. (Насовіч), *сваты* мн. – Віл. (3 нар. сл.), *урад* м. 'сваякі жаніха, якія прыязджаюць да

маладой', 'сваякі жаніха на вяселлі' – Стол. (ДСБ, НЛ), *вячэрнікі* мн. 'госці нявесты, якія едуць да жаніха, вячэрні поезд гасцей нявесты' – Віц. р. (Каспяровіч).

7.5. НАЗВЫ ЛЮДЗЕЙ ПА ІХ САСЛОЎНАЙ ПРЫНАЛЕЖНАСЦІ, АГУЛЬНЫМ ГРАМАДСКІМ СТАТУСЕ

Батрак

Наёмны сельскагаспадарчы рабочы.

батра́к м., *батра́чка* ж. – пераважн. агульн. (ЛАБНГ, ЖНС, ТС, Каспяровіч), *па́рабак* м. – Віц. р., Смален. р., Чэрв., Барыс., Лід., Кобр., Драг., Стол., Жытк., Буда-Каш., Чач. (ЛАБНГ, Дабравольскі, Каспяровіч, ДСБ, ЖНС, ТС, Шатэрнік, Янкова, Мат. апыт.), *парабча́нка* ж. – Шарк., Смарг. (ЛАБНГ), *рабо́тнік* м., *рабо́тніца* ж. – Віц. р., паўн.-зах. з. (Каспяровіч, СПЗБ), *на́ймiт* м. – Нараўл., Стол., Жытк. (ЛАБНГ, ТС), *на́ймiтка* ж. – паўн.-усх. д., сярэд.-бел. г., Жытк., Маст. (ЛАБНГ, Каспяровіч, СПЗБ, Шатэрнік, ТС), *на́ймiтка* ж. – Гл., Лун. (ЛАБНГ), *на́ймiчка* ж. – паўдн.-зах. д., зах.-пал. г., сярэд.-бел. г., Верхнядзв., Пол., Гар. (ЛАБНГ, ТС, Юрчанка), *служа́нка* ж. – паўдн.-усх. з., зах.-пал. г., гродз.-бар. г., спрадычна паўн. р. (ЛАБНГ), *служэ́бка* ж. – Малар. (ЛАБНГ), *чаля́днік* м. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *чаля́дка* ж. – Гом. р., поўдзень Маг. р., усх.-маг. р., паўн.-зах. р. (ЛАБНГ, Бялькевіч, СПЗБ), *чаля́дніца* ж. – паўн.-зах. р. (ЛАБНГ, СПЗБ), *надзе́нніца* ж. – Чэрык. (ЛАБНГ), *на́дзе́ншыца* ж. – Мсцісл. (ЛАБНГ), *чу́жнік* м. – Лаг. (Варлыга), *чу́жнік* м. – Лоеў. (Янкова), *пахо́лак* м. – Стол. (ТС).

Бежанец

Чалавек, які па нейкай прычыне пакінуў пастаяннае месца жыхарства; уцякач.

бе́жанец м., *бе́жанка* ж. – Стол., Жытк. (ТС), *бягля́к* м., *бягля́чка* ж., *і́збег* м. – мясц. (Насовіч), *уцяка́ч* м., *уцяка́чка* ж., *уце́клы* прым. – мясц. (Насовіч).

Беспрацоўны

Пра чалавека, які нідзе не працуе.

беспрацоўны м. – Гродз. (Цыхун), *безработны* м. – Зэльв. (Станкевіч, Сцяцко).

Кіраўнік

Асоба, якая кіруе работай або грамадой.

кіраўнік м. – Віц. р. (Каспяровіч, Станкевіч), *кіроўнік* м. – Стаўб. (СЦБ), *кіраўнічы* м. – Лаг. (Варлыга), *кіраўніца* ж. – мясц. (Станкевіч), *начальнік* м. – паўн.-зах. з., Гл., Мсцісл. (СПЗБ, Юрчанка, Янкоўскі), *управіцель* м. – Гом. р., Смален. р., Сморг., Мсцісл. (Дабравольскі, НЛГ, Сл. Гродз., Юрчанка), *управіцелька* ж., *управіцельніца* ж. іран. – Мсцісл. (Юрчанка), *камандзёр* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *камандзер* м. – Чэрв. (Станкевіч),

Пан

Чалавек з прывілеваных класаў; памешчык, дваранін.

пан м. – агульн. (ГЧ, Дабравольскі, Мат. Гом., Мат. дыял. сл., Насовіч, Растаргуеў, ТС, Станкевіч, Шатэрнік, Цыхун, Янкоўскі), *паня* ж. – Віц. р., Смален. р., Зах.-бран. р., Мсцісл. (Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч, Юрчанка, Янкоўскі, Растаргуеў), *паніца* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *панок* м. 'незamoжны пан' – Зах.-бран. р., Смален. р., Гл., Чэрв. (Дабравольскі, Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч, Шатэрнік, Янкоўскі), *палупан* м. 'тое, што і панок' – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *палупанак* м. 'тое, што і панок' – Карэл. (ЖНС), *падпанак* м. 'тое, што і панок' – мясц. (Станкевіч).

Рэвізор

рэвізор м. – Буда-Каш., Чач. (Мат. апыт.), *левізор* м. – мясц. (Насовіч), *агледчык* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *інспэк-*

тар м. — паўн.-усх. з., Смален. р. (Дабравольскі, СПЗБ), *правэ́ршчык* м. — Гл. (Янкоўскі).

Сакратар

Чалавек, які займаецца справаводствам.

сакратар м., *сакратарка* ж. — паўн.-зах. з., Гом. р. (СПЗБ, Станкевіч, НЛГ), *секлята́рь* м., *секлята́р* м. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў, Насовіч), *пісарык* м. 'пісар, пісарчук' — Гом. р. (НЛГ), *пісарчу́к* м., *пісчык* м., *пісьмаво́д* м. — мясц. (Насовіч, Станкевіч).

Селянін

Той, хто працуе ў сельскай гаспадарцы, вясковец.

селянін м. — агульн., акрамя Віц. р., захаду паўн.-зах. з. і захаду зах.-пал. г. (ЛАБНГ), *сялю́к* м., *сялю́чка* ж. — 'зневажальная назва селяніна/сялянкі' — Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *гаспада́р* м. — паўн.-зах. з., захад зах.-пал. г., Чэрв., Бярэз. (ЛАБНГ), *аспада́р* м. — захад паўн.-зах. з. (ЛАБНГ), *крэсця́нін* м., *крэсця́нін* м., *хрысця́нін* м. — усх. з., Смален. р., спарадычна на астатняй тэрыторыі (ЛАБНГ, Бялькевіч, Дабравольскі), *му́жык* м. — спарадычна агульн. (ЛАБНГ, Каспяровіч, Насовіч, ТС), *му́жычка* ж. — Жытк. (ТС), *зямля́нін* м. — Шчуч. (Сл. Гродз.), *земляро́б* м. — Пол. (ЛАБНГ), *ро́льнік* м. — Воран. (Мат. Гродз.).

Шляхціч

Дробнапамесны дваранін у Польшчы, Літве і на Беларусі.

шляхці́ч м. — Віц. р., Сморг. (Каспяровіч, Станкевіч), *шляхчы́ч* м. — Гл. (Янкоўскі), *шляхці́ц* м. — Чэрв. р. (Насовіч, Шатэрнік), *шляхці́янка* ж. — Вілен. р., Віц. р., Смален. р., Чэрв. р. (Дабравольскі, ЖНС, Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч, Шатэрнік), *шляхці́юк* м. зневаж. — Сморг., Карэл., Чэрв. (НЛ, Станкевіч, Шатэрнік), *шляхту́н* м. зневаж. — Стол.

тар м. — паўн.-усх. з., Смален. р. (Дабравольскі, СПЗБ), *правэ́ршчык* м. — Гл. (Янкоўскі).

Сакратар

Чалавек, які займаецца справаводствам.

сакратар м., *сакратарка* ж. — паўн.-зах. з., Гом. р. (СПЗБ, Станкевіч, НЛГ), *секлята́рь* м., *секлята́р* м. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў, Насовіч), *пісарык* м. 'пісар, пісарчук' — Гом. р. (НЛГ), *пісарчу́к* м., *пісчык* м., *пісьмаво́д* м. — мясц. (Насовіч, Станкевіч).

Селянін

Той, хто працуе ў сельскай гаспадарцы, вясковец.

селянін м. — агульн., акрамя Віц. р., захаду паўн.-зах. з. і захаду зах.-пал. г. (ЛАБНГ), *сялю́к* м., *сялю́чка* ж. — 'зневажальная назва селяніна/сялянкі' — Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *гаспада́р* м. — паўн.-зах. з., захад зах.-пал. г., Чэрв., Бярэз. (ЛАБНГ), *аспада́р* м. — захад паўн.-зах. з. (ЛАБНГ), *крэсця́нін* м., *крэсця́нін* м., *хрысця́нін* м. — усх. з., Смален. р., спарадычна на астатняй тэрыторыі (ЛАБНГ, Бялькевіч, Дабравольскі), *му́жык* м. — спарадычна агульн. (ЛАБНГ, Каспяровіч, Насовіч, ТС), *му́жычка* ж. — Жытк. (ТС), *зямля́нін* м. — Шчуч. (Сл. Гродз.), *земляро́б* м. — Пол. (ЛАБНГ), *ро́льнік* м. — Воран. (Мат. Гродз.).

Шляхціч

Дробнапамесны дваранін у Польшчы, Літве і на Беларусі.

шляхці́ч м. — Віц. р., Сморг. (Каспяровіч, Станкевіч), *шляхчы́ч* м. — Гл. (Янкоўскі), *шляхці́ц* м. — Чэрв. р. (Насовіч, Шатэрнік), *шляхці́янка* ж. — Вілен. р., Віц. р., Смален. р., Чэрв. р. (Дабравольскі, ЖНС, Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч, Шатэрнік), *шляхціо́к* м. зневаж. — Сморг., Карэл., Чэрв. (НЛ, Станкевіч, Шатэрнік), *шляхту́н* м. зневаж. — Стол.

(ТС), *шляхтунёц* м. зневаж. – Гом. р. (НЛГ), *лях* м. – Жытк. (ТС), *ляшоўка* ж. – Жытк. (ТС).

7.6. НАЗВЫ ЛЮДЗЕЙ ПА МЕСЦЫ ЖЫХАРСТВА І МІЖАСОБАВЫХ АДНОСІНАХ

Вораг

Той, хто знаходзіцца ў стане варожасці з кім-н., непрыяцель.

во́раг м. – Віц. р., Чэрв. р., Стол., Жытк. (Каспяровіч, Насовіч, ТС, Шатэрнік), *враг* м., *аўра́г* м., *аўра́жы* прым. 'які адносіцца да ворага' – Смален. р. (Дабравольскі, Насовіч), *ура́г* м. – Жытк. (ТС), *ура́жа* м. – Лоеў. (Янкова), *уражні́ца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *праці́вень* м. – Гл. (Янкоўскі).

Жыхар

Той, хто пражывае дзе-н., насельнік.

жыха́р м. – Смален. р., Пол. (Станкевіч), *жы́цель* м. – Чач. (ГЧ), *жыле́ц* м., *жылі́ца* ж. – мясц. (Насовіч); **чалавек, які жыве ў горадзе:** *гарадскі* прым. – Буда-Каш., Чач., Гом. (Мат. апыт.), *мешчані́н* м. – мясц. (Станкевіч); **чалавек, які жыве ў вёсцы, вясковец:** *села́вы* прым. – Глыб., Чэрв., Свісл. (ЛАБНГ, Сл. Гродз., СПЗБ), *селя́вік* м. – Маст. (Сл. Гродз.), *сёльскі* прым. – Стол. (ТС), *селя́нін* м. – Жытк. (ТС), *дзераве́нскі* прым. – Стол., Буда-Каш., Чач., Гом. (ТС, Мат. апыт.), *дзераве́нец* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч).

Зваротныя словы

васпа́н м. 'ветлівы зварот да паважанага чалавека' – Віц. р., Чэрв. р. (Каспяровіч, Насовіч, Шатэрнік); *васа́н* м. – Віц. р. (Каспяровіч); *васпа́не* ж. – Віц. р. (Каспяровіч); *васпа́нна* ж. – мясц. (Насовіч); *па́ні* ж. – мясц. (Станкевіч, Насовіч), *паню́хна* ж. – Стол. (ТС); *па́ні-ма́тка* ж. 'пры звароце да гаспадыні' – мясц. (Насовіч); *панове́* зб. 'ужываецца пры звароце да групы людзей' – мясц. (Насовіч), *ва́шаць* м. і ж.

’зварот да паважанага чалавека’ – Чэрв. р. (Шатэрнік); *імосьценька* м. і ж. ’ваша міласць’ – Віц. р. (Каспяровіч); *язюля* ж. ’ласкальны зварот да жанчыны’ – Чэрв. р. (Шатэрнік); *кукуля* ж. ’тое, што і *язюля*’ – Чэрв. р. (Шатэрнік); *кацубок* м., у выразе: *кацубок-галубок*; *кацубіха* ж., у выразе: *кацубіха-галубіха*’ – мясц. (Федароўскі), *кóтка* ж. ’даражэнькая’ – Лун. (ДСБ); *катко́* ж. ’даражэнькая’ – Драг. (ДСБ), *любенькі* м., *любка* ж., *любачка* ж., *мілы* м., *мілка* ж. ’ласкальныя звароты да дарагога чалавека’ – Чэрв. р. (Шатэрнік), *та́йка* ж. ’зварот да сяброўкі’ – Браг. (Н. сл-сць).

Знаёмы

Пра чалавека, якога ведаюць.

знаёмы прым. – Віц. р. (Каспяровіч, Насовіч), *знаёмцы* мн. – Светлагор. (Мат. Гом.), *знакамёц* м. – Бял. (Яўсееў), *зна́мы* прым. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *зна́ны* прым. – Стаўб. (Мат. мін.-мал., Насовіч), *знако́мец* м. – Стол. (ТС), *знако́мы* прым. – Мазыр. (ГЧ), *знако́мка* ж. ’знаёмая’ – Лоеў. (Янкова), *добры знаёмы* – мясц. (Станкевіч).

Падарожнік

Чалавек, які разам едзе, ідзе.

падаро́жнік м. – Віц., Мядз., Валож., Зэльв., Ваўк., Бабр., Добр., Касц., Чэрык., Пруж., Бяроз., Івац., Ганц., Лун., Пін. (ЛАБНГ); *падаро́жны* м. – Бераст., Зэльв., Баран., Касц., Бяроз., Івац., Лун., Пін., Стол. (ЛАБНГ), *спадаро́жнік* м. – Сморг., Стаўб. (ЛАБНГ, Станкевіч), *спадаро́жны* м. – Віц. (ЛАБНГ), *папу́тнік* м. – паўн.-зах. з., Пол., Кір., Івац., Рэч., Лельч., Нараўл. (ЛАБНГ, СПЗБ), *папу́тніца* ж. – Паст., Ашм., Пух. (ЛАБНГ), *папу́тны* м. – агульн., пераважна ўсх. з. (ЛАБНГ), *папу́тні* м. – Беш., Петр. (ЛАБНГ), *спану́тны* м. – Стаўб. (ЛАБНГ), *спу́тнік* м. – Лід. (ЛАБНГ), *папу́тчык* м., *папу́тчыца* ж. – агульн., пераважна ўсх. з. і зах.-пал. г. (ЛАБНГ, Бялькевіч), *папу́тчы* м. – Слаўг.

(ЛАБНГ), *падсёдак* м. 'спадарожны, што падсеў у дарозе на воз' – Жытк. (ТС).

Памочнік

Той, хто дапамагае ў чым-н.

памочнік м., *памочніца* ж. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *памачнік* м., *памачніца* ж. – мясц. (Станкевіч), *памочны* прым., *паможны* прым. – мясц. (Станкевіч), *памагальнік* м., *памагальніца* ж. – Чач., Зэльв. (Насовіч, Станкевіч, Сцяцко, Мат. апыт.), *памаганнік* м. – Зэльв. (Сцяцко), *памагатар* м. – Слон., Зэльв. (ЖНС, Сцяцко), *памагач* м., *памагачы* м. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *напарыч* м. 'той, хто працуе разам, напарнік' – Лоеў. (Янкова), *наплечнік* м. 'пра таго, хто ўмее працаваць сумесна з кім-н.' – Смален. р. (Дабравольскі, Насовіч), *падсаблённік* м. – Чач. (Мат. апыт.), *супражнік* м. – Ваўк. (Мат. Гродз.).

Таварыш

Той, хто знаходзіцца ў прыязных, сяброўскіх адносінах з кім-н.

пабрацім м., *пабрацімка* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *таварыш* м. – Чэрвен. р., Смален. р. (Шатэрнік, Дабравольскі), *сябра* м. – Віц. р. (Каспяровіч), *сябар* м. – Чэрвен. р. (Шатэрнік), *прыяцель* м. – Жытк. (ТС), *кампан* м. – Ваўк. (Сцяшковіч), *хаўрусьнік* м. 'таварыш, саюзнік' – Чэрвен. р. (Шатэрнік), *хаўрусьніца* ж. 'сяброўка, саюзніца' – Чэрвен. р. (Шатэрнік), *дзеўка* ж. 'партнёрка' – Круп. (СЦБ).

Сусед

Чалавек, які жыве паблізу каго-н. або побач з кім-н.

сусёд м., *сусёдка* ж. – агульн. (ГЧ, ЖНС, Мат. Гом., Мат. дыял. сл., Насовіч, Растаргуеў, СПЗБ, Шатэрнік, Янкоўскі, Мат. апыт.), *сусёдзі* мн. – агульн. (ГЧ, Станкевіч, Мат. апыт.), *сусёдзя* мн. – Гродз. (СПЗБ), *суседства* н. зб. –

мясц. (Насовіч), *сусёды* мн. — Вілен. р., Сморг., Воран., Пруж., Браг. (СПЗБ, ГЧ), *сусяды* мн. — Віл., Навагр. (СПЗБ, Станкевіч), *сасед* м., *суседзь* м., *саседка* ж. — Жлоб., Буда-Каш., Лоеў., Чач. (ГЧ, Мат. апыт., Янкова), *саседзі* мн. — Чав. (ГЧ), *саседушка* м. — Смален. р. (Дабравольскі),

Сябар

Добра знаёмы чалавек, з якім падтрымліваюцца даверлівыя і раўнапраўныя адносіны.

друг м. — усх. з., зах.-пал. г., Смален. р., Брасл., Лід., Стаўб., Нясв., Бераст., Баран., Слуц. (ЛАБНГ, ТС, Дабравольскі), *другі* мн., *друж'я* мн., *друззё* мн. — Смален. р. (Дабравольскі), *дружак* м. — Паст., Валож., Асіп., Слаўгарад., Стол. (ЛАБНГ, ТС), *дружакка* м. — Маладз., Леп., Мін., Бярэз., Бых., Слаўгар., Саліг., Жытк. (ЛАБНГ, ТС), *дружба́к* м. — спарадычна зах.-пал. г., спарадычна цэнтр. частка пал. р., Валож., Слуц., Бых., Бабр. (ЛАБНГ), *дружба́нт* м. — Маст. (ЛАБНГ), *дружбі́ст* м. — Іўеў., Пруж., Иван., Лун. (ЛАБНГ), *дружбя́к* м. — спарадычна паўн. частка паўн.-зах. з. (ЛАБНГ), *дружакка* м. 'шчыры сябра' — Лаг., Лоеў. (Варлыга, Янкова), *дружо́к* м. — Лоеў., Смал. (СЦБ, Янкова), *дружэ́нны* прым. 'сяброўскі' — Жытк. (ТС), *падру́га* ж. 'сяброўка' — Пух. (СЦБ), *тава́рыш* м. — паўн.-зах. з. (СПЗБ, Насовіч), *тава́рышч* м. — Чач. (ГЧ), *тава́рышка* ж. — Гл., Уздз. (Мат. мін.-мал., Янкоўскі), *ся́бра* м. — Лаг. (Варлыга), *сябру́к* м. — Гом. р. (НЛГ), *прыя́цель* м., *прыя́цель* м. — паўн.-зах. з., Браг. (ГЧ, СПЗБ, Станкевіч), *прыя́тчык* м. іран. — Мсцісл. (Юрчанка), *та́йка* ж., *та́ечка* ж. 'сардэчная сяброўка, якой давяраюцца патаемныя думкі' — усх.-маг. р., Гом. р., Бялын., Чав., Чач. (Бялькевіч, НЛГ, Кучук, Станкевіч, Мат. апыт.), *ге́йка* ж. 'сяброўка' — Свісл. (Мат. дыял. сл.), *жу́дра* м., *жу́драк* м. — Мсцісл. (Юрчанка), *кале́га* м. — Брасл., Мёр., Воран., Дзятл., Кам., Брэсц., Малар. (ЛАБНГ), *калі́ўка* м. ласк. — Смален. р. (Дабравольскі), *кампа́нёр* м., *кумпа́нка* ж. — паўн.-зах. з. (СПЗБ), *капма́н* м. — Ваўк. (Мат. Гродз.), *ко́мпан* м., *канта́н* м. 'сябрук, таварыш, хаўруснік, кам-

паньён' – Стол. (ТС), *кунпáн* м. – Лаг. (Варлыга), *кулéга* м. – паўн.-зах. з. (Н. сл-сць, СПЗБ), *каляжáнка* ж., *куляжáнка* ж. – паўн.-зах. з., Стаўб., Маладз. (СРЛГ, СПЗБ, СЦБ), *пара́да* м. 'дарадчык, друг сардэчны' – мясц. (Дабравольскі); **сяброўка**: *тава́рышка* ж. – Віц. р., Чэрвен. р., Смален. р., Кам., Жытк., (ТС, ДСБ, Дабравольскі, Каспяровіч, Шатэрнік), *каліжáнка* ж. – Брэсц. (ДСБ), *падру́жка* ж. – Жытк. (ТС), *кампа́нка* ж., *канпа́нка* ж. – Жытк. (ТС), *кунпа́нка* ж. – Лаг. (Станкевіч), *дружа́ка* ж. – Жытк. (ТС), *сябро́ўня* – мясц. (Станкевіч), *сяброўка* ж. – мясц. (Станкевіч), *прыяце́лка* ж. – Карэл. (Сл. Гродз.), *прыяце́лка* ж. – Смален. р. (Дабравольскі).

Тутэйшы

Пра чалавека, які жыве ў гэтай вёсцы, у гэтым горадзе; мясцовы.

тутэйшы прым. – Вілен. р., Беластоц. р., Віл., Воран., Паст., Астр., Лід., Зэльв. (СПЗБ), *ту́ташні* прым. – Свісл., Раг. (Мат. Гродз., СПЗБ), *ту́тышні* прым. – Чач. (ГЧ), *на́шаскі* прым. – Смален. р. (Дабравольскі), *на́шанец* м. – Лаг. (Варлыга), *на́скі* м. – Лаг. (Варлыга).

Чужы

Пра немясцовага чалавека.

чужа́к м. – Лаг., Бярэз. (Варлыга, СПЗБ), *чужы́к* м. – Лоеў. (Янкова), *чужы́нец* м. – Лаг. (Варлыга), *чужа́ніца* м. і ж., *чужы́ня* м. і ж. – Паням. р. (Федароўскі), *чужа́нін* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *чуж-чужы́на* м. і ж. – Лоеў. (Янкова), *чужазе́мец* м. – Лаг. (Варлыга, Насовіч), *чужазе́мка* ж. – Паням. р. (Федароўскі), *чужапа́нец* м. 'чалавек з другога маёнтку, а таксама з другой воласці і нават дзяржавы' – мясц. (Насовіч), *набро́да* м. і ж. – Гом. (Мат. Гом.), *на́дрыдзень* м. – Гом. (Н. сл-сць), *набро́дны* прым. – Воран. (Сл. Гродз.), *набро́жы* прым. 'пра таго, хто раптоўна трапіў у нейкае месца' – Смален. р. (Дабравольскі), *прыбро́д* м. 'бадзяга,

які дзе-н. пасяліўся' – мясц. (Насовіч), *прыблуд* м. 'лаянка-
вае на новапрыбылога чалавека' – Чач. (Насовіч, Мат. апыт.),
прыблуда м. і ж. зневаж. – Брасл. (СПЗБ), *прыблудак* м. –
Мін., Чач. (Насовіч, СПЗБ, Мат. апыт.), *перахаджальы* прым.
'прахожы' – мясц. (Станкевіч), *прыходжы* прым. – Паст., Віл.
(СПЗБ), *прыхожы* прым. 'нетутэйшы, прышлы' – Вілен. р.
(СПЗБ), *прыхадзень* м. 'чужынец' – Карэл. (Сл. Гродз.),
прыходны прым. 'чужынец' – мясц. (Насовіч), *прышлэц* м. –
мясц. (Насовіч), *заходзень* м., *заходка* ж. – мясц. (Насовіч),
захажальы прым. – мясц. (Насовіч), *заішлы* прым. – мясц.
(Насовіч), *хадзяка* м. і ж. 'прахожы' – мясц. (Насовіч),
наежджы прым. – Ветк. (Мат. Гом.), *пераезжы* прым. 'пра
чалавека, які пабыў недзе праездам' – мясц. (Насовіч),
прыежанец м. 'прыезджы чалавек' – Іўеў. (Сл. Гродз.),
навалач м. і ж. – Светлагор. (Мат. Гом.), *навалюка* м. па-
гард. – Гом. р. (НЛГ), *свётнік* м., *свётніца* ж. 'той, хто
прыехаў са «свету», з далёкіх краёў' – Мсцісл. (Юрчанка),
брэйка м. і ж. пагард. – Гом. (Мат. апыт.), *гэвала* м. і ж. па-
гард. – Светлагор. (Мат. Гом.), *чылы* прым. – Бярэз., Чэрв.,
Смарг. (Сл. Гродз., СПЗБ), *мандроўы* прым. 'пра чалавека,
які вандруе, падарожнічае' – мясц. (Федароўскі).

8. НАЗВЫ ЧАСТАК ЦЕЛА ЧАЛАВЕКА І ЯГО ОРГАНАЎ

Азадак

Частка цела чалавека ніжэй спіны.

аза́дак м. – Чэрв. р., Стол., Жытк., Гом., Лельч. (ТС, НЛГ, Шатэрнік, Станкевіч, Насовіч, Кучук), *зад* м. – Чэрв. р. (Шатэрнік, Станкевіч), *задо́к* м. – мясц. (Станкевіч, Насовіч), *за́дніца* ж., *ду́па* ж., *ду́пля* ж., *жо́па* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *сра́ка* ж. – Віл., Чэрв. р. (СПЗБ, Шатэрнік, Насовіч), *купро́* н. – Ваўк. (Мат. Гродз.), *гуз* м. – Зах.-бран. р. (Станкевіч, Растаргуеў), *фэ́ка* ж., *тул* м. – мясц. (Насовіч), *ме́ста* н. перан. – Жытк. (ТС); **ягадзіца:** *яга́да* ж. – Пух. (СЦБ), *ягадзі́ца* ж. – Астр. (СПЗБ), *пелю́тка* ж. – Пін., Жытк. (ТС, НЛ, ЖС), *пелю́стка* ж. – Жытк. (ТС), *ты́лак* м. – Лях. (СПЗБ), *гу́рны* мн. – Латгал. р. (СПЗБ), *палаві́нкі* мн. – Гом., Лоеў. (НЛГ, Янкова).

Бок

Правая ці левая частка тулава ад пляча да таза.

бок м. – Смарг., Маладз., Чэрв., Люб., Гл., Стол., Жытк. (ТС, Мат. дыял. сл., Станкевіч, Янкоўскі), *бакаві́ца* ж. – Драг. (З нар. сл.), *бачы́на* ж. – Мсцісл. (Юрчанка).

Барада, гл. Галава

Брыво, гл. Вока

Бядро

Частка нагі ў чалавека ад таза да калена.

бядро́ н. – Шарк., Мёр., Гарад., Навагр., Бял., Маг., Маз. (ЛАБНГ, АЛА, Мат. Гродз.), *сцягно́* н. – агульн., акрамя заходняй часткі паўн.-зах. з. (ЛАБНГ, АЛА, ТС, Мат. Гродз., Шатэрнік, Каспяровіч), *сцягня́к* м. – Мін. р., Дзятл., Карэл., Кобр. (АЛА, ЛАБНГ, Мат. Гродз., Варлыга), *сця́гля* н. – Шчуч. (НЛ), *ку́льша* ж. – паўн.-зах. з., Люб., Кам., Петр., Маз. (ЛАБНГ, АЛА, СПЗБ, Мат. Гродз., Шатэрнік, Цыхун), *кульша́* ж. – Шарк., Глыб., Верхнядзв., Гарад., Віц., Сморг. (ЛАБНГ, Каспяровіч, Станкевіч), *кульшні́я* ж. – Віц. (ЛАБНГ), *кле́шнія* ж. – Навагр., Бяроз. (ЛАБНГ, Н. сл.-сць), *кляшні́я* ж. – Лаг. (ЛАБНГ), *кля́шнія* ж. – Бых., Рэч. (ЛАБНГ), *кляшні́як* м. – Пух. (ЛАБНГ), *кляшні́як* м. – Маладз. (АЛА), *кульма́* ж. – Смал. (АЛА), *ля́шка* ж. – агульн. (ЛАБНГ, АЛА, Каспяровіч, Бялькевіч, Насовіч), *кумпя́к* м. – Верхнядзв., Паст., Астр., Ашм., Сморг., Пух., Старадарож. (ЛАБНГ, АЛА), *кумпя́к* м. – Брасл., Паст., Шарк., Пол., Валож., Дзярж., Кругл. (ЛАБНГ, АЛА, СЦБ), *клуб* м. – Маст., Пух., Старадарож., Чач. (ЛАБНГ, АЛА, Мат. апыт.), *ця́глі* мн. – Чэрв., Уздз. (ЛАБНГ, Мат. мін.-мал., Шатэрнік), *галёнка* ж. – Паст., Гар., Докш., Круп., Лёзн., Бых., Кір., Клім., Капыл., Добр., Малар., Маз., Хойн., Нараўл. (ЛАБНГ, АЛА), *лы́тка* ж. – Гродз., Лёзн., Беш., Мсцісл., Добр. (ЛАБНГ, АЛА), *ля́дзве* мн. – Свісл. (Сл. Гродз., Станкевіч), *лё́два* мн. – Драг. (ЖНС), *купро́* н. – Свісл., Ваўк., Петр. (ЛАБНГ, Шаталава), *ву́да* ж. – Навагр. (АЛА), *пялю́тка* ж. – Пін. (Шаталава), *лэшчаткі* мн. – Свісл. (Шаталава), *гна́ты* мн. – Гродз. (Цыхун), *лы́сцягі* мн. – Слон. (ЖС), *цлу́нак* м. – Валож. (АЛА); *удан* м. 'костка ў бядры' – Ваўк. (ЛАБНГ); **верхняя частка бядра чалавека:** *клуб* м., *клубы́* мн. – Сморг., Воран., Чэрв., Пух., Старадарож., Чач. (АЛА, Мат. Гродз., Шатэрнік, Станкевіч, Мат. апыт.), *клубы́* мн. – Віц. р. (Каспяровіч).

Валасы

Валасяное покрыва на галаве чалавека.

валасы́ мн. – асн. мас. г. (ЛАБНГ, АЛА, ЖНшС, Мат. Гродз.), *во́ласы* мн. – спарадычна ўсх. з. (ЛАБНГ, АЛА), *ва-*

ло́сы мн. — паўн.-зах. з. (ЛАБНГ, СПЗБ), *валоссе* н. зб. — Брасл., Мсцісл., Касц., Краснап., Кам., Брэсц., Кобр., Смален. р., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, АЛА, ЖНШС, Растаргуеў), Дабравольскі, Юрчанка), *валосце* н. — Старадарож., Слаўг., Калінк., Малар. (ДСБ, АЛА), *во́лас* м. — Лаг. (АЛА), *вала-са́* ж. — Маз. (АЛА), *ко́сы* мн. — паўдн.-зах. д., сярэд.-бел. г., Віц., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, АЛА, ЖНС, СЦБ, ЖС, НЛ, 3 нар. сл., Мат. Гродз., Мат. мін.-мал., Мат. Гом., Сцяцко, Янкова, Шаталава, Мат. апыт.), *ко́смы* мн. зневаж. — Буда-Каш., Зах.-бран. р. (Мат. Гом., Растаргуеў), *чупры́* мн. іран. — Карэл. (Мат. Гродз.), *чэ́чкі* мн. экспр. — Лях. (СПЗБ), *чы́чаки́* мн. зневаж. — Зэльв. (Сцяцко); **доўгія непрычэсаныя вала-сы:** *па́тлы* мн. груб. — Брэсц., Жытк., Мсцісл., Зах.-бран. р. (ТС, ДСБ, Юрчанка, Растаргуеў), *па́клы* мн. зневаж. — Чач., Ветк. (Мат. Гом., Мат. апыт.), *пе́тлахі* мн. экспр. — Верхнядзв., Дзятл., Маз., Браг. (Сл. Гродз., 3 нар. сл., Н. сл.-сьц, Шаталава), *пэйсы* мн. — Карэл., Чэрв., Гл., Лях., Стол., Жытк. (ТС, Мат. Гродз., Мат. мін.-мал., Мат. дыял. сл., Насовіч, Шатэрнік, Янкоўскі), *пэйсахі* мн. — Шчуч. (Мат. Гродз.), *бэйлы* мн. — Стол., Жытк. (ТС, НС), *каўтуны́* мн. — Ушацк., Бераст., Пух., Жытк. (ТС, Сл. Гродз., Мат. мін.-мал., ЖС), *каўтунэ́ча* ж. зб. — Стол. (ТС), *калдуны́* мн. — Уздз. (Мат. мін.-мал.), *ку́длы* мн. экспр. — Віц., Сморг., Чэрв., Кам., Брэсц., Бяроз., Жытк., Чач., Лоеў., Зах.-бран. р. (ДСБ, ЖНШС, Станкевіч, Насовіч, Шатэрнік, Растаргуеў, Янкова, Мат. апыт.), *касмачы́* мн. — Іван., Ельск. (ЖНШС, Мат. Гом.), *касма́чча* н. зб., *ку́чма* ж., *ку́чмель* м. гумар., хахла́чча н. — Мсцісл. (Юрчанка), *касма́ны* мн. — Гор. (Мат. Маг.), *касмы́нне* н. зб., іран. — Слаўг. (Мат. Маг.), *касмо́ўце* н. зб. — мясц., Смален. р. (Насовіч, Дабравольскі), *касмы́ўце* н. груб. — Бял. (Яўсееў), *касмылі́* мн. груб. — Віц. р., Лаг., Бял. (Мат. мін.-мал., Каспяровіч, Варлыга, Яўсееў), *ло́хмы* мн. неадабр. — Карэл. (Сл. Гродз.), *ле́ляхі* мн. адм. — Зэльв. (Сцяцко), *ля́м-цы* мн. — Клецк. (НЛ), *ку́чмы* мн. — мясц. (Станкевіч), *ку́цмы* мн. груб. — Карэл. (Сл. Гродз.), *па́смы* мн. — Івац. (ЖНШС), *чо́лапухі́* мн. — Драг. (ДСБ); **кучаравыя валасы:** *куча-ры́* мн. — Гом., Лоеў. (НЛГ, Янкова), *ку́чары* мн., *ярчу́кі* мн. — Стол. (ТС), *гарахі́* мн. — Слуц. (ЖНШС), *га́рахі* мн. — Драг.

(ДСБ, ЖНС, ЖС, НЛ, Мат. апыт.), *ярахі* мн. — Драг. (ДСБ); **пасма валасоў**: *касмыль* м. груб. — Ушацк. (ЖС), *касма* ж. — Слуц. (ЖНшС), *каслаўка* ж. — Лаг., Барыс. (Станкевіч); *каўмак* м. 'клок валасоў' — Стол. (ТС), *ку́дла* ж. — мясц. (Насовіч); **локан валасоў**: *су́кры* мн. — Віц. р. (Каспяровіч, Станкевіч), *буклі* мн. — Смален. р. (Дабравольскі), *ку́дры* мн., *ку́дзеркі* мн. памянш. — мясц. (Насовіч); *плéйтухі* мн. 'доўгія касмылі на галаве' — Жытк. (ТС); **валасы, закручаныя на патыліцы**: *гу́лька* ж. — Навагр. (СРЛ), *ку́кла* ж. — Віц. р., Лаг. (Каспяровіч, Варлыга), *коўб* м. — Жытк. (ТС), *кукшы́н* м. — Чэрв. (Шатэрнік, Юрчанка); **зблытаны, збіты пук валасоў**: *каўту́н* м. — Чэрв., Люб., Стол., Жытк., Лоеў. (ТС, Станкевіч, Янкова), *ля́мец* м. — Гом. (Мат. Гом.), *за́лаб* м., *за́лабкі* мн. памянш. 'валасы каля лба' — Чэрв. (Шатэрнік), *пэйсы* мн. 'валасы на вісках' — мясц., Смален. р. (Станкевіч, Дабравольскі); **доўгія заплеченыя валасы**: *каса́* ж., *ко́сы* мн. — агульн., Зах.-бран. р., Смален. р. (АЛА, СПЗБ, Мат. Гродз., Мат. Гом., Каспяровіч, Растаргуеў, Дабравольскі), *касі́ца* ж. — Вілен.р. (ЖНшС), *пляцёнка* ж. — Лун., Капатк. (АЛА); *віхо́р* м. 'узнятая ўверх пасма валасоў' — Віц. р., Лаг., Люб., Стол., Жытк., Браг. (ТС, Мат. Гом., Каспяровіч, Варлыга), *віха́р* м. — Стол., Жытк. (ТС); **месца на галаве без валасоў**: *лысі́на* н. — агульн. (АЛА, СПЗБ, ТС, Сл. Гродз., Каспяровіч, Янкоўскі), *плех* м. — Дзятл. (Мат. Гродз.), *плеш* м. — Жытк. (ТС), *плéшка* ж. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў); **пасма валасоў, якая спадае на лоб або ўзнямаецца над ілбом**: *чуб* м. — Віц. р., Чэрв., Люб., Жытк. (ТС, Каспяровіч, Шатэрнік, Насовіч, Мат. апыт.), *чубо́к* м. — Жытк., Чач., Лоеў. (ТС, Янкова, Мат. апыт.), *чуба́йка* ж., *чубéйка* ж. — мясц. (Насовіч), *чубаро́к* м. жарт., *хахля́к* м. жарт. — Мсцісл. (Юрчанка), *чупры́на* ж. — Віц. р., Зэльв., Лаг., Брэсц., Жытк., Зах.-бран. р., (ТС, ЖНшС, Каспяровіч, Насовіч, Варлыга, Сцяцко, Растаргуеў), *гры́ва* ж. — Брэсц. (ЖНшС), *гі́ра* ж. — Чэрв. р., Лід, Зэльв., Жаб., Кобр., Драг., Жытк. (ЛАБНГ, ТС, ДСБ, НС, НЛ, ЖНшС, Сл. Гродз., Станкевіч, Сцяцко), *ерха́* ж. — Стол. (ТС), *хахóл* м. — Барыс., Мсцісл. (Мат. мін.-мал., Юрчанка), *гры́ўка* ж. — Смарг. (Станкевіч); **узнятая ўверх пасма валасоў**: *віхо́р* м. — Віц. р., Лаг., Люб.,

Стол., Жытк., Браг. (ТС, Мат. Гом., Варлыга, Каспяровіч), *віхор* м. – Стол., Жытк. (ТС).

Вантробы

Унутраныя органы грудной клеткі і жывата.

вантробы мн. – Зэльв., Чэрв., Дзярж., Гл. (СЦБ, Мат. Гродз., Насовіч, Шатэрнік, Янкоўскі), *утробы* мн., *печані* мн., *бэбехі* мн. – Стол. (ТС), *антробы* мн. – Петр. (Шаталава), *шлунне* н. зб. – спарадычна агульн., Зах.-бран. р. (ЖС, ЖНС, Мат. мін.-мал., Мат. Маг., Станкевіч, Растаргуеў, Яўсееў, Юрчанка, Насовіч, Каспяровіч, Янкоўскі, Мат. апыт.), *шлункі* мн. – Віц., Зах.-бран. р. (Каспяровіч, Растаргуеў, Насовіч), *нутро* мн. – Віц., Чэрв., Стол., Жытк. (ТС, Каспяровіч, Шатэрнік, Насовіч), *нутра* мн. – Воран. (Мат. Гродз.), *нутры* мн. – Лаг., Мсцісл. (Варлыга, Юрчанка), *нутранасць* ж. – Мсцісл., Стол. (ТС, Юрчанка), *потрах* м., *патрабэшкі* мн., *бэльтвы* мн., *бэльтухі* мн., *бельбешэнне* н. зб., *хрыпцы* мн. – Жытк. (ТС), *потрахі* мн. – Гл. (Мат. дыял. сл.), *патрахі* мн., *печані* мн., *лантухі* мн. – мясц. (Станкевіч), *патрахі* мн. – Маладз. (Мат. дыял. сл.), *пячэнне* н. груб. – Мсцісл. (Юрчанка), *бэбехі* мн. – Стол., Беластоц. р. (ТС, СПЗБ), *бэльбахі* мн. – Стол., Жытк., Гом. (ТС, Мат. Гом.), *лахтухі* мн. – Мсцісл. (ЛАБНГ), *гізунты* мн. – Брэсц., Драг., Лун. (ДСБ, НЛ, 3 нар. сл., Мат. апыт.), *жываты* мн., *клункі* мн., *члункі* мн., *кіндзюхі* мн., *шкілэндзя* мн. – мясц. (Насовіч), *выходы* мн. – Віц. (Каспяровіч), *клёкі* мн. груб. – Сморг. (Сл. Гродз.), *трыбухі* мн. – Драг. (ДСБ), *дёння* н. – Мёр. (НС), *лун'е* н., *сярódка* ж., *сярóдак* м., *чарóвы* мн. – Смален. р. (Дабравольскі), *жаўткі* мн. – Клецк. (НЛ), *каўбы* мн. – Бял. (Яўсееў).

Вейкі, гл. Вока

Волас

Валаскі на скуры чалавека.

волас м., *валасók* м. памянш. – агульн., акрамя цэнтральнай і паўночнай частак паўн.-зах. з. (ЛАБНГ, Шатэрнік,

Каспяровіч, Станкевіч), *валас* м. — Брасл. (СПЗБ), *валасіна* ж., *валасінка* ж. памянш. — спарадычна агульн. (ЛАБНГ, СПЗБ, ЖНС), *валасіна* ж. — паўн.-зах. з., паўн. р., Чэрык. (ЛАБНГ), *валасініна* ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *касіна* ж. — паўдн. р. (ЛАБНГ, ДСБ, ГЧ, Шаталава), *касінка* ж. — Слон., Стол. (ЛАБНГ, СПЗБ), *касіна* ж. — Рэч., Добр., Лельч. (ЛАБНГ), *косіна* ж. — Калінк. (ЛАБНГ), *ко́ска* ж. — Светлагор. (ЛАБНГ).

Вока

Орган зроку.

во́ка н., *во́чы* мн. — агульн., Смален. р., Зах.-бран. р. (АЛА, СПЗБ, СЦБ, ДСБ, ГЧ, 3 нар. сл., Мат. Гродз., Мат. Гом., Мат. дыял. сл., Шатэрнік, Каспяровіч, Дабравольскі, Растаргуеў, Насовіч, Станкевіч, Янкоўскі), *го́ка* н., *го́чы* мн. — паўн.-зах. з., зах.-пал. г., (СПЗБ, ДСБ, 3 нар. сл., Мат. Гродз., Мат. апыт.), *вачаня́* н., *вачаня́ты* мн. — Зэльв. (Сцяцко), *вако́* н. — Гродз. р. (СРЛГ), *о́ка*, *очы* мн. — Астр., Стол., Жытк., Хойн., Беластоц. р., Смален. р. (ТС, ЖНшС, ГЧ, Мат. Гродз., Дабравольскі), *ачко́* н. — Смарг., Бяроз. (АЛА), *глаз* м., *глаза́* мн., *гла́зы* мн. — спарадычна паўн.-усх. д., усходняя Гомельшчына, Смален. р., Зах.-бран. р. (АЛА, СПЗБ, СЦБ, Дабравольскі, Растаргуеў), *глазаны́* мн. экспр. — Жытк. (ТС), *глядзе́лкі* мн. перан. — Бял., Буда-Каш. (Мат. Гом., Яўсееў), *ня́лы* мн. экспр. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *зе́бры* мн. груб. — зах.-пал. г. (ДСБ, НЛ), *бе́льмы* мн. экспр. — агульн., Смален. р., Зах.-бран. р. (СПЗБ, СЦБ, ЖС, ЖНС, ЖНшС, Мат. Гродз., Мат. мін.-мал., Мат. дыял. сл., Мат. Гом., Варлыга, Насовіч, Шаталава, Сцяцко, Цыхун, Шатэрнік), *бельмачы́* мн. экспр. — Гродз. р., Клецк. (НЛ, Сцяцко, Цыхун), *бельмакі́* мн. — Смален. р. (Дабравольскі), *бельканы́* мн. — Жытк. (ТС, ЖС), *бу́ркалы* мн. пагардл. — Смален. р., Зах.-бран. р., Гом. (НЛГ, Растаргуеў, Дабравольскі), *бу́лькалы* мн. зневаж. — Гор. (Мат. Маг), *булы́* мн. экспр., *бумбулі́* мн. экспр. — паўн.-зах. з. (СПЗБ), *ба́кі* мн., *ба́кулы* мн., *бялкі́* мн., *бало́нкі* мн. зневаж., *ба́чалкі́* мн. зневаж. — мясц. (Станкевіч, Насовіч), *ві́рлы* мн. зневаж. — спарадычна агульн., акрамя

зах.-пал. г. (СПЗБ, СЦБ, НС, ЖС, Мат. мін.-мал., Мат. ды-
ял. сл., Каспяровіч, Юрчанка, Мат. апыт.), *вірлачы́* мн. –
Зэльв. (Сцяцко), *лу́ны* мн. абразл. – Мсцісл., Пін. (ЖНШС,
Юрчанка), *лупачы́* мн. груб. – Свісл., Капыл. (ЖС, Сл. Гродз.),
лупакі́ мн., *лы́паўкі́* мн. груб., *земкачы́* мн. груб., *гі́зі* мн. груб.,
гі́зікі́ мн. груб. – Свісл. (Мат. Гродз., Сл. Гродз., Цыхун),
зе́кры мн. экспр. – Стаўб., Пін. (ДСБ, СЦБ, Станкевіч),
зі́крачы́ мн. – Клецк. (НЛ), *зе́гры* мн. экспр., *зеграчы́* –
Гродз. р. (СПЗБ, Мат. Гродз., Сцяцко, Цыхун), *зе́грачы* мн. –
Бераст. (Мат. Гродз.), *зе́ркі* мн. – Капыл. (ЖС, Насовіч,
Станкевіч), *зеркачы́* мн. іран., груб. – Слон., Мсцісл. (Мат.
Гродз., Юрчанка), *зе́нкі* мн. экспр. – Гродз. р., зах.-пал. г.,
Уздз. (ТС, СЦБ, ЖНШС, СРЛГ, Мат. мін.-мал.), *зе́лкі* мн. аб-
разл. – Бял. (Яўсееў), *зе́нні* мн. – Смарг. (Мат. Гродз.), *зяп-
кі́* мн. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *зры́ны* мн. – Лід. (Сл. Гродз.),
зранкачы́ мн. экспр. – Слон. (ЖНС), *сляпні́* мн., абразл.,
слепакі́ мн. абразл., *слепачы́* мн. абразл. – Мсцісл. (Юрчан-
ка), *бе́зікі́* мн. зневаж. – паўдн.-усх. з., Маст., Бял. (АЛА,
Сл. Гродз., Мат. Гом., Юрчанка, Яўсееў, Мат. апыт.), *гі́зю-
кі́* мн. зневаж. – Жлоб. (Мат. Гом.), *шкля́нкі* мн. абразл. –
Зэльв. (Сцяцко), *бінды́* мн. зневаж. – Мсцісл. (Юрчанка),
пазіра́лкі мн. пагардл. – Гом. (НЛГ), *гузлы́* мн. – Зэльв.
(Сцяцко), *лі́псы* мн. пагардл. – Бял. (Яўсееў), *язі́кі* мн. па-
гардл. – Маг. (Мат. Маг.), *блы́маўкі́* мн. іран. – Навагр. (Сл.
Гродз.), *ба́нькі́* мн. перан., *шчэ́лкі́* мн. перан. *я́мкі* мн. – мясц.
(Насовіч), *каяны́* мн. 'бессаромныя вочы' – Клецк. (НЛ);
**адтулі́на ў раду́жнай абалонцы, праз яку́ю прані́кае
святло ў́нутр во́ка:** *зрэ́нка* ж. памянш. – паўн.-зах. з., Сен.,
Слаўг., Касц. (ЛАБНГ, АЛА, Каспяровіч, Станкевіч), *зрэ́на-
чак* м. памянш. – Уздз. (СЦБ), *зе́на* ж., *зе́нка* ж., *зе́нкі* – усх-
маг. р., Чач., Вет., Смален. р., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, АЛА,
Мат. Гом., Бялькевіч, Дабравольскі, Насовіч, Растаргуеў, Стан-
кевіч), *зянкі́* мн. – Карэл. (Мат. Гродз.), *зяро́к* м. – Лёзн.,
Чэрв., Бярэз., Кліч., Смален. р. (ЛАБНГ, АЛА, СЦБ, Шатэр-
нік, Станкевіч, Дабравольскі), *зячо́к* м. – Лёзн. (АЛА), *здра-
чо́к* м. – усх.-маг. р., Пух., Саліг., Ганц., Стол. (ЛАБНГ, АЛА,
ТС, Шаталава), *зрачо́к* м. – спарадычна агульн., акрамя
зах.-пал.г. (ЛАБНГ, АЛА, СЦБ), *зрачко́* н. – Шарк. (ЛАБНГ,

АЛА), *зралко́* н. — Капатк. (ЛАБНГ, АЛА), *зэ́ркала* н., *зэ́ркальца* н. памянш. — Бял. (ЛАБНГ, АЛА), *зэ́рнетка* н. — Ветк. (ЛАБНГ, АЛА), *зо́рка* ж. — мясц. (Насовіч), *чалаве́чак* м. — гродз.-бар. г., зах.-пал. г., Гарад., Бярэз., Пух., Бабр. (ЛАБНГ, АЛА, СПЗБ, ЖНС, ДСБ, Мат. Гродз., Кучук, Сцяцко, Каспяровіч, Шаталава), *ля́лька* ж., *лялячка* ж. — памянш. — паўн.-зах. з., Саліг., Жытк. (ЛАБНГ, АЛА, СПЗБ, ТС, Н. сл.-сць, Насовіч), *во́чка* н. — Гарад. (ЛАБНГ, АЛА), *глядка* н. — Воран., Шчуч. (ЛАБНГ, АЛА, Мат. Гродз.), *ма́льчык* м., *во́зракі* мн. — Смален. р. (Растаргуеў); **белая аба-лонка вока:** *бялко́* н. — Воран. (Мат. Гродз.), *верлык* м. — Віц. (Каспяровіч, Станкевіч); **рухомая складка скуры, якая прыкрывае вока:** *ве́я* ж., *ве́і* мн. — зах.-пал. г., Слон. (ЛАБНГ, АЛА, ТС, ДСБ, НЛ, Мат. Гродз., Шаталава), *ве́ка* ж., *ве́кі* мн. — агульн., акрамя ўсх.-пал. р. (АЛА, ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, ЖНШС, Мат. Гродз., Шатэрнік, Насовіч, Станкевіч, Шаталава), *наве́ка* ж. — спарадычна паўн.-зах. з. (ЛАБНГ, АЛА), *ве́йка* н., *ве́йкі* мн. — паўдн. р., Маг. р., Ваўк., Карэл., Гл. (ЛАБНГ, АЛА, ТС, ГЧ, Мат. Гродз., Мат. дыял. сл., Шаталава, Янкова, Янкоўскі, Мат. апыт.), *наве́йка* ж. — Воран., Валожа., Стаўб., Лаг. (ЛАБНГ, АЛА, СЦБ, Мат. Гродз., Варлыга), *ве́чка* ж. — Віц. р., Пол., Віл., Леп., Круп., Ветк. (ЛАБНГ, АЛА, НЛГ), *наве́чка* ж. — паўн.-зах. з. (ЛАБНГ, АЛА, СЦБ, Шаталава), *ве́ялка* ж., *ве́ялкі* мн. — Гродз., Стаўб., Нясв., Уздз., Бабр. (ЛАБНГ, АЛА, СЦБ, НЛ, 3 нар. сл., Мат. мін.-мал., Мат. Гродз., Сцяцко), *ве́янка* ж. — Карэл., Свісл. (ЛАБНГ, АЛА, Н. сл.-сць, Шаталава), *іўка* ж., *плаксні́нкі* мн., *жэ́нсы* мн. — паўн.-зах. з. (АЛА, СПЗБ), *абячэ́йка* ж. — Барыс., Асіп., Бых. (ЛАБНГ, АЛА, Н. сл.-сць, Мат. Маг., Шаталава), *абяча́йка* ж. — Чэрв. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *абéчак* м. — Пух. (АЛА, ЛАБНГ), *бе́чка* ж. — Касц., Крыч. (ЛАБНГ, АЛА), *беча́йка* ж. — Мсцісл. (ЛАБНГ), *лы́пка* ж. — паўн.-зах. з. (СПЗБ), *лыпо́к* м., *лы́пкі* мн., *кле́пкі* мн. — Смарг. (АЛА, Сл. Гродз., Шаталава), *чарасці́на* ж. — усх.-маг. р. (Бялькевіч), *це́пка* ж. — Рас. (Шаталава), *вачані́ца* ж. 'паглыбленне ў пярэдняй частцы чэрапа на твары, дзе змяшчаюцца вочы' — Гом. (НЛГ); **валаскі на краю павек:** *ве́йкі* мн. — усх.-пал. р., поўдзень Случчыны, Ганц., Лун., Зах.-бран. р.

(АЛА, Растаргуеў), *веі* мн. — зах.-пал. г. (АЛА), *веялкі* мн. — Гродз. р, Івян., Лях., Кобр. (АЛА), *веянкi* мн. — Свісл. (АЛА), *велькі* мн. — Гродз. (АЛА), *павеялка* ж. — мясц. (Станкевіч), *вечка* ж., *вечкі* мн. — Маладз. (СЦБ), *іўкі* мн. — Карэл. (АЛА), *валаскі* мн. — Хойн., Дзягл. (АЛА, Мат. Гродз.), *расніцы* мн. — паўн.-усх. д., сярэд.-бел. г. (АЛА), *раскі* мн. — Дубр. (АЛА), *лясніцы* мн. — Маладз. (АЛА), *маргуны* мн. — Старадарож. (АЛА), *жэ́нчы* мн. — Сморг., Воран. (АЛА), *цёпкі* мн. — Расон. (АЛА), *бячэўкі* мн. — Маг. (АЛА); **дугападобная палоска валасоў над вачамі:** *брыво́* м., *бро́вы* мн. — агульн. (ЛАБНГ, АЛА, Мат. Гродз., Шатэ́рнік, Станкевіч, Бялькевіч), *брыва́* ж. — спарадычна паўдн.-зах. д., Дубр., Шкл., Касц., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, ТС, Мат. Гом., Каспяровіч, Растаргуеў, Янкова), *бры́ва* ж. — Маст., Беш., Маз. (АЛА, ГЧ, Станкевіч), *браві́на* ж. — Віц., Лёзн., Докш. (ЛАБНГ), *браві́на* ж. — спарадычна паўн.-усх. д. (ЛАБНГ, АЛА, СЦБ, Н. сл.-сц., Мат. Маг., Мат. апыт.), *броў* ж. — Гарад., Гор., Валож., Саліг., Бяроз., Капатк., Маз. (ЛАБНГ), *бро́ва* — паўн.-зах. з., зах.-пал. г., Круп., Гом. (ЛАБНГ, АЛА, НЛГ, Мат. Гродз.), *броўца* н., — Пол., Беш., Докш., Леп., Барыс. (ЛАБНГ), *бро́віна* ж. — Пол. (ЛАБНГ).

Вусы

Валасяное покрыва над верхняй губой.

вусы́ мн. — паўн.-усх. д., сярэд.-бел. г., Брэсц., Акц., Гом., Стол., Жытк., Смал. р. (АЛА, НЛГ, Мат. Гродз., Мат. дыял. сл., ТС, Насовіч), *вўсы* мн. — агульн. (АЛА), *ўсы* мн. — Астр. (Мат. Гродз.), *усы́* мн. — Смален. р. (Дабравольскі), *прысы* мн. — Стол. (ДСБ).

Вуха

Орган слыху.

вў́ха н., *вў́шка* н. памянш. — асн. мас. г., зах.-пал. г. спарадычна (АЛА, СПЗБ, ТС, ГЧ, Шатэ́рнік, Каспяровіч, Насовіч, Янкоўскі), *вухо́* н. — Жытк. (ТС), *вушкó* н. памянш. — зах.-пал. г., Ганц., Лельч. (АЛА), *вушаня́* н., *вушаня́ты* мн. ласк. —

Гродз., Зэльв. (Сцяцко, Цыхун), *ухó н.*, *у́ха ж.* – паўн.-зах. з., Беластоц. р. (СПЗБ, ЖНШС, Мат. Гродз.), *ушы́* мн. – Смален. р. (Дабравольскі), *слўхаўка ж.*, *слухаўкі* мн. – Клецк. (НЛ), *глёгля ж.* – Мядз. (СЦБ); **ніжня мясістая частка вуха:** *падушачка ж.* – Свісл., Валож. (СЦБ, Шаталава), *блінькі* мн. – Астр. (Мат. Гродз.), *плюшка ж.* – Нараўл. (Мат. Гом.), *ягадка ж.*, *мякіш м.*, *мякішак м.* памянш. – Стол. (ТС), *храсто́чак м.* 'мочка ў вуху' – Воран. (Мат. Гродз.).

Вяснушкі

Пігментныя плямкі карычневага або жоўтага колеру, якія з'яўляюцца на твары ў некаторых людзей вясной.

вясну́шкі мн. – усх. з., зах.-пал. г. спарадычна, Дзятл. (ЛАБНГ), *вясня́нкі* мн. – Гом. р., Гродз., Нараўл. (ЛАБНГ, Мат. Гом.), *вясня́нкі* мн. – Добр. (ЛАБНГ), *рабаціцё н.* – Брасл., Паст., Астр., Сморг., Ашм. (ЛАБНГ, Мат. Гродз.), *рабаці́enne н.* – Слуц. р., цэнтральная частка пал. р., спарадычна гродз.-бар. г., Гл. (ЛАБНГ, ТС, Янкоўскі), *рабаці́ена ж.* – гродз.-бар. г., Слуц. (ЛАБНГ), *рабаці́inne н.* – зах.-пал. г., Мін. р., Чэрв. р., Шчуч., Маладз., Докш., Барыс., Хойн. (ЛАБНГ, Мат. дыял. сл., Шатэрнік), *рабаці́на ж.* – Карэл., Стаўб., Кір., Жытк. (ЛАБНГ, ТС), *рабі́ны* мн. – Верхнядзв. (ЛАБНГ), *рабі́inne н.* – Рас. (ЛАБНГ), *рабаві́inne н.* – Круп. (ЛАБНГ), *раба́кі* мн. – Добр. (Мат. Гом.), *рудаці́enne н.* зб., *рудзэ́enne н.* – Калінк. (СПЗБ, Мат. Гом.), *рудзя́кі* мн. – Добр. (ЛАБНГ), *ласта́віinne н.* – спарадычна зах.-пал. г. (ЛАБНГ, ТС, ДСБ), *ласта́ёenne н.* – Стол., Добр., Ветк., Лельч. (ЛАБНГ, ТС), *ласто́віinne мн.* – Нараўл. (Мат. Гом.), *ла́стаўкі* мн. – Лёзн., Кругл. (ЛАБНГ), *ла́ставічы* мн. – Віц. (Станкевіч), *ла́стаўчына рабаціцё (рабаці́inne, рабаці́enne, рабі́inne)* – Паст., Пол., Мядз., Слаўг., Карм., Буда-Каш., Верхнядзв., Клец., Драг., Пін. (ЛАБНГ), *плё́сні* мн. – Светлагор., Буда-Каш., Слаўг., Карм., Чач., Ветк. (ЛАБНГ, ЖНШС, Мат. Гом.), *ша́ро́цце н.*, *ша́ры́inne н.* – Віц. р. (Каспяровіч, Станкевіч), *ша́ры́ны* мн. – Гарад. (ЛАБНГ), *шо́ры* мн. – Бял. (ЛАБНГ), *шэ́ркі* мн. – Ушацк., Чашн., Бых. (ЛАБНГ), *баці́я́нкі* мн. – Маст.

(ЛАБНГ), *кра́жды* мн. — Гродз. (Сл. Гродз.), *канапа́ціна* ж., *канапа́цінка* ж. памянш. — Мсцісл. (Юрчанка), *канапу́шкі* мн. — Пін. (ДСБ).

Галава

Верхняя частка цела чалавека.

галава́ ж. — агульн. (ЛАБНГ, АЛА, ТС, НЛГ, ГЧ, Мат. Гродз., Мат. дыял. сл., Станкевіч, Каспяровіч, Шатэрнік, Янкова, Цыхун, Насовіч), *галаві́ца* ж., *галаві́на* ж. — мясц. (Насовіч), *го́лаў* м. — Ваўк. (Мат. Гродз.), *шалаба́н* м. груб., *шалабня́* ж. груб., *чарапня́* ж. груб., *чаро́пень* м. груб., *каро́бка* ж. груб., *лазба́н* м. зневаж., *лазба́нка* ж. зневаж., *башкаві́на* ж. экспр.— Мсцісл. (3 нар. сл., Юрчанка), *мазгаўня́* ж. груб., *маскаўня́* ж. груб. — паўн.-зах. з., Віц. р., Докш., Лаг., Пух., Гор., Чач., Хойн., Беластоц. р. (СПЗБ, ЖНС, ЖНшС, Мат. Маг., Мат. дыял. сл., Мат. Гом., Мат. мін.-мал., Каспяровіч, Насовіч, Варлыга, Мат. апыт.), *мазгавéшка* ж. груб. — Зэльв., Уздз., Драг. (СЦБ, ЖС, ЖНшС), *мазгаві́на* ж. зневаж. — Уздз. (Мат. мін.-мал.), *мазкатао́ўня* ж. экспр., *машкато́ўня* ж. экспр. — Жытк. (ТС), *макаўня́* ж., *марму́за* ж. экспр., *булава́* ж. — Стол. (ТС, ДСБ), *мако́тра* — Брэсц., Стол. (ДСБ), *ду́малка* ж. — Гом. (НЛГ), *ра́жка* ж. перан., груб. — Зэльв. Клецк., Раг., Чач., Лоеў. (НЛ, Мат. Гом., Янкова, Мат. апыт.), *яламу́ўза* ж. іран. — Свісл. (Мат. Гродз.), *галамо́ўза* ж. зневаж. — Слон. (ЖНС), *башка́* ж., зневаж. — Іван., Жытк. (ТС, ЖНшС), *макаце́р* м. перан., *мако́трык* м. перан. — Стол., Жытк. (ТС), *макатао́ўша* ж. абразл. — Жытк., Петр., Маз. (ТС, 3 нар. сл., Мат. Гом.), *макаты́га* ж. груб. — Светлагор. (Мат. Гом.), *макаты́рка* ж. пагард. — Бял. (Яўсееў), *макаты́ра* ж. — Клецк. (НЛ), *лачба́н* м. груб. — Ушацк. (НС), *лабе́шка* ж. экспр., *булавéшка* ж. экспр. — Гродз. р. (Цыхун), *балды́р* м. зневаж. — Карм. (Мат. Гом.), *чыку́ха* ж. — Іван. (ЖНшС), *чарапа́нка* ж. груб. — Мсцісл., Касц. (Мат. Маг., Юрчанка, Насовіч), *ке́нал* м. экспр., *летарня́* ж. перан., экспр. — Гродз. р. (ЖНС, Сцяцко, Цыхун), *ко́мпал* м. абразл. — Бял. (Яўсееў), *шалупéйка* ж. пе-

ран., зневаж., *шаламёйка* ж. перан., зневаж., *шалудзіўка* ж. перан. – мясц. (Насовіч), *кава́дла* н. 'вялікая галава' – Чэрв. (Шатэрнік), *мажджы́ра* ж. – Клецк. (НЛ); *галамо́ўза* ж. 'вялікая лысая галава' – Стаўб. (ЖС); **верхняя надвочная частка твару:** *лоб* м. – агульн., Смален. р. (АЛА, ТС, СПЗБ, Мат. Гродз., Мат. Гом., Мат. дыял. сл., Каспяровіч, Бялькевіч, Дабравольскі, Станкевіч), *лаба́ціна* ж. – Слон., Маладз., Лаг., Чэрв., Барыс., Мсцісл., Гом. (СЦБ, ЖНШС, НЛГ, Варлыга, Шатэрнік, Юрчанка), *лаба́сіна* ж. – Гродз., Клецк. (НЛ), *лабэ́шнік* м. груб., *чалю* н. – Гродз. (СРЛГ, Мат. Гродз., Насовіч), *лабіду́да* ж., *лабя́н* м. – Буда-Каш. (Мат. Гом.), *лабзе́нь* м. іран. – Смален. р. (Дабравольскі), *лазбе́нне* н. зб., *лазбянне́* н. зб. груб., *ілбі́на* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *падло́б'е* н. 'ніжня частка лба' – Мсцісл. (Юрчанка); **орган мышлення ў чалавека:** *мазгі́* мн., *маскі́* мн. – агульн., Зах.-бран. р. (Мат. Гродз., Мат. Маг., Мат. Гом., Шатэрнік, Станкевіч, Насовіч, Растаргуеў, Янкова, Юрчанка, Мат. апыт.), *мажжы́* мн. – Гом. р. (НЛГ), *мозг* м. – Зэльв. (Мат. Гродз.), *мо́зак* м., *мо́зкі* мн. – Бяроз., Стол., Жытк., Лоеў., Хойн., Зах.-бран. р., Смален. р. (ТС, Дабравольскі, Растаргуеў, Янкова, Шаталава), *глузды́* мн. – Карэл., Стаўб., Віц. (СЦБ, Мат. Гродз., Каспяровіч, Станкевіч, Насовіч), *глу́зды* мн. – Лоеў. (Янкова), *ке́пелі* мн. экспр. – Жытк. (ТС); **касцявы мозг:** *клёк* м. – Пол. (ЛАБНГ), *нік* м. – Стол. (ТС), *шпі́г* м. – мясц. (Насовіч); **верхняя частка галавы:** *ма́каўка* ж. – паўдн.-усх. з., Слон. (Мат. Гродз., Мат. Гом., Янкова), *маку́шка* ж. – Віц. р., Чэрв., Чач., Браг. (Мат. Гом., Каспяровіч, Шатэрнік, Насовіч), *маку́ха* ж. – Стол. (ТС), *вярхо́віца* ж. – Навагр. (Н. сл.-сць, 3 нар. сл.), *вільчык* м. – Жытк. (ТС), *шчык* м. – Петр. (Шаталава); **пярэдня частка ніжняй сківіцы:** *барада́* ж. – агульн., Смален. р. (ТС, Мат. Гом., Мат. Гродз., Варлыга, Дабравольскі), *барада́* ж. 'валасяное покрыва ніжняй часткі твару' – агульн., Зах.-бран. р. (ТС, Мат. Гродз., Мат. дыял. сл., Растаргуеў, Станкевіч); **месца паміж барадой і шыяй:** *падбарода́к* м. – Дзятл., Зэльв., Слуц., Люб., Жытк. (ТС, Мат. Гродз., Мат. апыт.), *падбарода́віч* м. – Валож., Лаг., Стаўб., Мсцісл., Рэч., Ветк. (СЦБ, НС, Мат. мін.-мал., Мат. Гом., Юрчанка), *падбарода́нік* м. – Лун., Стол.,

Жытк. (ТС, Шаталава), *падбаро́дыч* м. – Беш., Слон. (НС, Мат. Гродз), *падбаро́давіча* н. – Зэльв. (Сцяцко, Станкевіч), *падбаро́давік* м. – Буда-Каш., Гом. (Мат. Гом., Станкевіч), *падбаро́ддзе* н. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *падбаро́дыш* м. – Хоц. (Мат. Маг.), *валя́к* м. перан. – Уздз. (СЦБ), *падво́ліч* м., *падго́ліч* м. – Воран. (Мат. Гродз.), *падга́рлік* м., *падгардзёлак* м. – Ашм., Гродз. (Сл. Гродз.), *падга́рле* н. – Навагр., Зэльв. (ЖНШС, Сцяцко); *падво́ліца* ж. 'ніжняя частка падбародка' – Драг., Иван. (ДСБ); **складка, згі́б на скуры твару, цела:** *маршчы́на* ж., *маршчы́ны* мн. – (ЛАБНГ, АЛА), *маршчы́ны* мн. – Ивац., Малар. (ЛАБНГ), *маршчы́нікі* мн. – Пін. (ЛАБНГ), *маршчы́нне* н. – Пол. (ЛАБНГ), *маршча́ны* мн. – Хойн. (АЛА), *маршчы́* мн. – Брасл., Глыб., Сморг., Гродз., Лун., Жытк. (ЛАБНГ, АЛА, ТС), *моршч* м., *мо́ршчы* мн., *мо́ршча* мн., *рубча́к* м., *мо́ршчкі* мн., *змо́ршчка* ж., *ранця́кі* мн. – Навагр., Чач., Гродз., Воран., Ваўк. (АЛА, ЛАБНГ, Мат. Гродз., Сл. Гродз.), *ма́ршчы* мн. – Лях. (АЛА), *маршча́к* м., *маршчакі́* мн. – спарадычна цэнтр. з., Уздз., Жытк., Рэч., Лоеў., Ветк. (ЛАБНГ, АЛА, СПЗБ, ТС, Мат. мін.-мал., Янкова), *ма́ршкі* мн. – Воран., Ваўк. (ЛАБНГ), *маршкі́* мн. – Старадарож., Стол. (АЛА, ТС), *маршчы́кі* мн. – Віл. (ЛАБНГ), *маршчэ́вы* мн. – Барыс. (АЛА), *маршчэ́нік* м., *мо́ршкі* мн., *мархлі́* мн. – Стол. (ТС, ЛАБНГ), *мо́ршчыны* мн. – Маст., Дубр., Касц., Краснап., Ивац., Пін., Чач. (ЛАБНГ, АЛА), *змаршчы́ны* мн. – Дзятл., Івян., Чэр. (АЛА, ЛАБНГ), *змо́ршчыны* мн. – Зэльв., Слон., Бых., Лун., Рэч. (ЛАБНГ), *замаршчакі́* мн. – Саліг. (АЛА), *смаршкі́* мн. – Крыч., Клім. (ЛАБНГ, АЛА), *смарнічы́ны* мн. – Хоц. (ЛАБНГ), *забо́ры* мн. – Віл., Чач. (АЛА, Мат. Гом.), *забо́рыны* мн. – Віц., Акц. (АЛА, Каспяровіч), *караба́на* ж. – Лід. (Мат. Гродз.), *караба́н* м. – Круп. (СЦБ), *карабы́* мн. – Дзятл. (ЛАБНГ), *карабаны́* мн. – Навагр. (ЛАБНГ, 3 нар. сл., СПЗБ), *карпа́ч* м., *карпачэ́* мн. – Валож., Іўеў. (ЛАБНГ, Станкевіч), *скла́дкі* мн. – Касц., Слаўг. (ЛАБНГ, АЛА), *рубязы́* мн. – Крыч. (АЛА), *зару́пкі* мн. – Віл. (ЛАБНГ), *цы́пкі* мн. – Круп. (ЛАБНГ), *марсякі́* мн., *марсялкі́* мн. – Кобр. (ЛАБНГ), *жму́рачка* ж. – Уздз. (Мат. мін.-мал.), *закарва́шы* мн. – Стаўб. (ЖС), *закарпі́цы* мн. – Зэльв. (АЛА); **пярэ́дняя частка галавы:**

твар м. – агульн. (ЛАБНГ, АЛА, СПЗБ, ТС, Мат. Гродз., Мат. Гом., Насовіч, Каспяровіч, Шатэрнік, Янкоўскі), *тваж* м. – Воран. (СПЗБ, АЛА), *від* м. – зах.-пал. г., усх.-пал. р., Мядз., Валож., Старадарож., Буда-Каш. (ЛАБНГ, АЛА, ТС, ЖНС, СЦБ, НЛ, ДСБ, ЖНшС, ЖС, НЛГ, ГЧ, Мат. мін.-мал., Мат. Гом., Насовіч, Шаталава), *відзэнне* н. – Віц. р., Смален. р. (Каспяровіч, Насовіч, Дабравольскі), *ліцо* н. – агульн., Смален. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, АЛА, ГЧ, Насовіч, Дабравольскі, Янкоўскі, Юрчанка, Янкова, Мат. апыт.), *лік* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *мórда* ж. груб. – паўн. р., Паням. р., Маг. р., Мёр, Ушацк., Чэрв., Хоц., Смален. р., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, АЛА, ДСБ, Бялькевіч, Шатэрнік, Растаргуеў, Дабравольскі, Шаталава, Янкова, Мат. апыт.), *мўса* ж. – Жытк. (ЖС), *мы́за* ж. – Чэрв. (Шатэрнік), *ні́ка* ж. – мясц. (Насовіч), *пы́ка* ж. груб. – Лоеў. (Янкова, Насовіч), *пы́ца* ж. груб. – Віц. р., Лоеў. (Каспяроіч, Янкова), *пы́са* ж. груб. – Чач., Лоеў. (Янкова, Мат. апыт.), *пры́ха* ж., *пры́шка* ж. памянш. – Малар., Івац. (ДСБ, НЛ), *су́рма* ж. груб. – Бераст. (СРЛ), *су́рла* н., *сурло́* н., *су́рліна* н. узмацн. – Мсцісл. (Юрчанка), *лю́рба* ж. груб. – Ваўк. (Сл. Гродз.), *ту́хмалка* ж. груб. – Мёр. (ЖНС), *удóба* ж. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *парсу́на* ж. 'воблік, твар' – Слон. (НЛ), *хра́па* ж. іран. – Шчуч., Драг., Зах.-бран. р. (ЖНшС, Мат. Гродз., Растаргуеў), *ха́ра* ж. экспр. – Жытк., Зах.-бран. р. (ТС, Растаргуеў), *мо́рзы* мн. – мясц. (Станкевіч), *марза́кі* мн. – Лаг. (Варлыга), *ляндоўка* ж. вульг. – Лаг. (Варлыга), *гры́зла* ж. – Віц. р. (Каспяровіч, Станкевіч), *ро́жа* ж. абразл. – паўн.-зах. з., Віц. р. (СПЗБ, Каспяровіч), *абро́жа* ж. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *ры́ла* н. – Чэрв., Смален. р. (Шатэрнік, Дабравольскі), *аблі́ча* н. – Віц. р., Чэрв. р., Смален. р. (Станкевіч), *абразі́нне* н. – мясц., Смален. р. (Станкевіч, Насовіч), *абра́зія* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *абразе́ка* ж. груб. – Стол. (ТС); *мурло́* н. 'тоўстае, здоровае ліцо' – Віц. р., Чэрв. р., Зах.-бран. р., Смален. р. (Каспяровіч, Шатэрнік, Насовіч, Растаргуеў, Дабравольскі); *ра́жка* ж. перан. груб. 'вялікае круглае ліцо' – Верхнядзв., Пух., Мсцісл., Лоеў., Чач., Зах.-бран. р. (Мат. мін.-мал., Шаталава, Янкова, Растаргуеў, Юрчанка, Мат. апыт.); **верхняя частка галавы:** *це́мя* н. – агульн. (ТС, НЛГ, Мат.

Гродз., Мат. мін.-мал., Каспяровіч), *цёмнянэ* н. – Зэльв. (Мат. Гродз., Сцяцко), *цёмніца* ж. – Лоеў. (Янкова), *вярхавіца* ж. – Петр. (Шаталава); **задняя частка галавы:** *патыліца* ж. – Віц., Чэрв., Стол., Чач., Зах.-бран. р., Смален. р. (ТС, Мат. апыт., Насовіч, Станкевіч, Дабравольскі, Каспяровіч, Растаргуеў), *патылка* ж., *патыльніца* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *патолак* м. – Навагр. (Сл. Гродз.), *патылак* м. – Гом. (Мат. Гом.), *запатылак* м. – Ушацк., Гродз., Стол., Петр. (ТС, ЖНШС, Мат. Гом., Цыхун), *запатыльнік* м. – Гродз. (ЖНС), *затылак* м. – Чач., Лоеў. (Янкова, Мат. апыт.), *зішыі* м. – мясц. (Насовіч), *зашыёк* м. – Карэл., Смален. р. (ЖС, Дабравольскі), *завык* м., *завыск* м. – Віц. (Каспяровіч), *завыёк* м. – мясц., Смален. р. (Насовіч, Дабравольскі), *загрывак* м. – Шчуч. (Мат. Гродз.), *каршэнь* м. – Віц. р., Чэрв. (Каспяровіч, Шатэрнік), *шыварат* м. – Лоеў. (Янкова), *шкіркі* мн. – Зах.-бран. р. (Станкевіч), *кёпель* м. – Слон. (НЛ), *малік* м. – мясц. (Насовіч), *матылік* м., *матыліца* ж. – мясц. (Насовіч); *далінка* ж. 'патылічная ямка' – Пін. (Шаталава); **бакавая частка чэрапа ад вуха да лобнай косці:** *скронь* ж., *скро́ні* мн. – паўн.-зах. з., Асіп., Жытк., Ветк. (АЛА, ТС, СПЗБ, Мат. Гродз.), *скро́на* ж. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *вісо́к* м., *віскі* мн. – агульн., Зах.-бран. р. (АЛА, ТС, ЖНШС, Мат. Гродз., Мат. мін.-мал., Каспяровіч, Янкова, Цыхун, Сцяцко, Растаргуеў, Мат. апыт.), *віск* м. – Брэсц., Стол. (АЛА, ТС), *віска* ж. – Стол. (ТС), *вёсак* м., *вёскі* мн. – Кам. (АЛА), *смількініс* м. – Гродз. (Сл. Гродз.); **шкілет галавы:** *чэрап* м. – Астр., Дзятл., Гл. (Мат. Гродз., Янкоўскі), *чарапók* м. – Стол., Жытк. (ТС); **частка твару ад скулы да ніжняй сківіцы:** *шчака́* ж., *шчо́чка* ж. памянш. – агульн. (ЛАБНГ, АЛА, Мат. Гродз., Каспяровіч, Станкевіч, Юрчанка), *шчо́ка* ж. – Лях., Бяроз. (ЛАБНГ), *защчо́чына* ж. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *мо́рда* ж., *мо́рдачка* ж. памянш. – паўдн. р. (ЛАБНГ, АЛА, ТС, ДСБ, ГЧ, ЖНШС), *мо́рзы* мн. – мясц. (Насовіч), *пу́чка* ж., *пу́чки* мн. – Мядз., Маладз., Лід. (Сл. Гродз., Мат. мін.-мал., Мат. дыял. сл.), *я́гавіца* ж. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *лапі́ты* мн. – Клецк. (Мат. мін.-мал.); **ружовыя месцы на шчацэ:** *я́гады* мн. – спарадычна гродз.-бар. г., Люб., Маг., Кобр., Стол. (ЛАБНГ, Мат. Гродз., Насовіч,

Кучук), *ягда* ж. – Гродз. (Сл. Гродз.), *ягадкі* мн. – асн. мас. г., Кобр. (ЛАБНГ, СПЗБ, НС, Янкова), *ягадніцы* мн. – Клец., Мсцісл., Рэч., Добр. (ЛАБНГ), *ягадзіна* ж. – Гарад., Чэрык., Краснап. (ЛАБНГ), *ягадзіна* ж., *ягадзіна́* ж., *ягódзіна* ж. – Чэрык., Краснап. (ЛАБНГ), *ягадзіцы* мн. – Глыб., Астр., Маз., Хойн. (ЛАБНГ, СПЗБ), *ягавіцы* мн. – Шум., Віц., Маст., Рэч. (ЛАБНГ, АЛА), *пучкі* мн., *пучóчкі* мн. памянш. – Віл., Бар., Чэрык. (ЛАБНГ), *пу́ца* ж. – Іўеў. (ЛАБНГ), *пуцкі* мн. – Ашм., Іўеў., Маладз., Навагр. (ЛАБНГ), *шчóкі* мн. – паўн. р., Мін. р., Чэрв. р., Слуц. р., пал. р., Лід. (ЛАБНГ), *гру́дкі* мн. – Пруж., Драг., Иван. (ЛАБНГ), *румяны* мн., *чырвоны* мн. – Стаўб. (ЛАБНГ), *румянец* м. – Клецк., Кобр. (ЛАБНГ), *ру́жа* ж. – Шчуч. (ЛАБНГ), *пажáр* м. – Карэл. (ЛАБНГ), *ружóва пятно́* – Нараўл. (ЛАБНГ), *пýтна* мн. – Бераст. (ЛАБНГ), *плýмы* мн. – Малар. (ЛАБНГ), *пятло́* н. – Пол. (ЛАБНГ), *падлічча* н. – Рас. (ЛАБНГ), *кругі* мн. – Мядз. (ЛАБНГ), *вы́пінка* ж. ласк. – Гом. (НЛГ), *ро́дзімка* ж. – Лельч. (ЛАБНГ), *ро́дзінка* ж. – Брэсц. (ЛАБНГ).

Галёнка, гл. Нага

Гарлавіна, гл. Горла

Глотка

Мышачная трубка, якая злучае поласць рота са страваводам.

глытва́ ж., *глы́тніца* ж., *глатаўня* ж. – Смален. р. (Дабравольскі, Станкевіч), *гярдзэль* м. – Навагр. (Мат. Гродз.), *га́гаўка* ж., *па́калатка* ж. – Шчуч. (НЛ).

Горла

Храстковая трубка, якая змяшчаецца ў пярэдняй частцы шыі і з’яўляецца пачаткам стрававода і дыхальных шляхоў.

го́рла н. – Гродз., Смарг., Зэльв., Чэрв., Гл., Мсцісл., Стол., Жытк., Нараўл., Смален. р. (ТС, ГЧ, Мат. Гродз., Насовіч, Шатэрнік, Станкевіч, Цыхун, Дабравольскі, Юр-

чанка, Янкоўскі), *орла* н. – Астр. (СПЗБ), *гарляк* м. – Маладз., Жытк. (ТС, СЦБ), *гарлянка* ж. – Мсцісл., Хоц., Стол. (ТС, Н. сл-сць, Мат. Гом., Юрчанка), *гарлячына* ж. – Жытк. (ТС), *падгорле* н. – Карэл. (Шаталава), *глытаўка* ж. – Віл. (НС), *глытва́* ж., *глытня́* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *глытанка* ж. – мясц. (Станкевіч), *гардзэль* м. – Воран. (Мат. Гродз.), *гардзёлка* н. – Ваўк. (Мат. Гродз.), *гардзёлка* ж. – Івац. (ДСБ), *гурдзілка* ж. – Брэсц. (НЛ); *гло́тка* ж. – Віц. (Каспяровіч), *глатва́* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *га́гавіца* ж., абразл., *га́гаўка* ж., *рыгво́* н. – Гродз. р. (СРЛГ, ЖС, Цыхун); **дыхальнае горла:** *гарлавіна* ж. – Маладз. (СЦБ), *гарляк* м. – Лаг. (Варлыга), *гарлячышча* н. – Стаўб. (СЦБ), *дыхніца* ж. 'верхняя частка дыхальнага горла' – мясц. (Станкевіч), *зеў* м. 'пачатак дыхальнага горла' – Чэрв. (Шатэрнік); **выпуклая храстковая частка гартані ў мужчын:** *ко́дык* м. – Драг. (ДСБ), *ко́стка* ж. – Пух., Пін., Беластоц. р. (СПЗБ, Шаталава), *кэ́стка* ж. – Пін. (ДСБ), *го́гаўка* ж., *гурдзёлка* ж. – Смарг. (Шаталава), *га́гаўка* ж., *га́гаўка* ж. – Малар., Гродз. р. (НЛ, СРЛГ), *яблык* м. – Шкл. (Мат. Маг.), *яблычка* н. – Стол. (ТС), *адáмава яблака* – мясц. (Насовіч), *гарляк* м. – Астр., Чэрв. (Мат. Гродз., Шатэрнік, Станкевіч), *праско́к* м. – Рас. (Шаталава), *гандзю́ра* ж. – Малар. (НЛ); **месца, дзе рот мяжуеца са страваводам:** *глытаўка* ж. – Лаг. (Варлыга), *кержо́к* м. – Смален. р. (Дабравольскі).

Грудзі

Пярэдня частка тулава ад шыі да жывата.

гру́дзі мн. – агульн. (Мат. апыт.); **малочныя залозы ў жанчын:** *гру́дзі* мн., *гру́дкі* мн. памянш. – агульн., Зах.-бран. р., Смален. р. (ГЧ, Мат. Гродз., Шатэрнік, Насовіч, Станкевіч, Растаргуеў, Янкоўскі, Дабравольскі), *грудзь* ж. – Мсцісл., Смален. р. (Дабравольскі, Юрчанка), *пэлькі* мн. – Віц., Гор., Мсцісл., Зах.-бран. р. (Мат. Маг., Насовіч, Станкевіч, Каспяровіч, Растаргуеў), *пёрсці* мн. – Жытк. (ТС), *сіся* ж., *цыцкі* мн. – Смален. р. (Дабравольскі), *сіська* ж. – паўн.-зах. з.

(СПЗБ), *дзі́дзя* ж. дзіц. – Стол. (ТС), *цы́ца* дзіц. – Стол. (ТС), *цы́цкі* мн. – Віц., Буда-Каш., Чэрв., Маг., Стол., Жытк. (ГЧ, ТС, Шатэрнік, Бялькевіч, Каспяровіч, Мат. апыт.); **упадзі́на ў ніжня́й пярэдня́й частцы грудно́й клеткі: дыхаві́ца** ж. – Ваўк. (Мат. Гродз.), *ды́хаві́на* ж. – Лід. (Мат. Гродз.), *ды́хла* н., *ды́хняўка* ж. – Малар. (ДСБ, ЖС), *ды́хла* н. – Гродз. (Сл. Гродз.), *дух* м. – Капыл., Драг. (З нар. сл., ЖС), *уздўхі́* мн. – Дзярж. (Насовіч), *ду́хаві́на* ж. – Стол. (ТС), *уздўхаві́на* ж. – Дзярж., Гл. (НС, Янкоўскі), *здўхаві́на* ж. – Гл. (Янкоўскі), *падуздўхві́на* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *далі́нка* ж. – Драг., Пін. (Н. сл-сць, Шаталава), *ло́жачка* ж. – Гродз. (Цыхун), *ко́бачка* ж. – Смарг. (Шаталава), *я́мка* ж., *я́мачка* ж. памянш. – Латгал. р. (СПЗБ); **знешня́я частка малочна́й залозы: цы́цка** ж. – Зэльв. (Сцяцко), *сі́ся* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *сі́ська* ж. – Віц. р. (Каспяровіч, Насовіч), *пупе́х* м. – Пін. (Шаталава), *пупяно́к* м. – Карэл., Пін. (Шаталава), *пупа́шка* ж. – Стол. (ТС).

Губы, гл. Рот

Далонь, гл. Рука

Дзясна, гл. Рот

Жоўць

Вадкасць, якую выдзяляе печань.

жоўць ж. – агульн., Смален. р. (ТС, Каспяровіч, Насовіч, Дабравольскі, Мат. апыт.), *жоўч* ж. – Кам., Зах.-бран. р. (ЖНШС, Растаргуеў).

Жыivot

Частка цела чалавека, у якой знаходзяцца печань, страўнік, кішэчнік, селязёнка і іншыя органы.

жыво́т м. — агульн., Смален. р. (ЛАБНГ, АЛА, ТС, СПЗБ, Мат. Гродз., ГЧ, Шатэрнік, Насовіч, Станкевіч, Дабравольскі, Янкоўскі), *жвот* м. — Гродз. р., Старадарож., Крыч., Хойн. (АЛА, СПЗБ, 3 нар. сл., ЖНС, Станкевіч, Цыхун), *пу́за* н. — агульн., акрамя паўн.-зах. з., Смален. р., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, АЛА, ТС, Мат. Гом., Каспяровіч, Шатэрнік, Станкевіч, Дабравольскі, Растаргуеў, Варлыга, Юрчанка), *пузе́нь* м. груб. — Лоеў. (Янкова), *пузы́р* м. — мясц., Смален. р. (Насовіч, Дабравольскі), *бру́ха* н. — паўн.-усх. д., сярэд.-бел. г., Капатк., Пін., Браг., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, АЛА, ТС, Шатэрнік, Растаргуеў, Юрчанка, Станкевіч), *брух* м. — Воран., Іўеў. (ЛАБНГ, АЛА, Мат. Гродз.), *брушаві́на* ж. — Лоеў. (Янкова), *чэ́рава* н. — спарадычна паўдн.-зах. д. (ЛАБНГ, АЛА, ТС, Мат. Маг., Мат. Гродз., Шатэрнік, Насовіч, Кучук), *чэ́рва* н. — Кам. (ЛАБНГ), *чарэ́ва* н. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *чараво́* н. — Астр. (Сл. Гродз.), *вантрё́ба* ж. — Віц. р. (Каспяровіч), *трыбу́х* м. — спарадычна гродз.-бар. г., Брасл., Беш., Бярэз., Старадарож., Чач., Іван., Смален. р. (ЛАБНГ, Насовіч, Дабравольскі), *тры́бла* м. абразл. — Пін. (ЖНС), *трыблё́* н. — Віц., Кам., Жытк. (ЛАБНГ, ТС, Каспяровіч), *ланту́х* м. груб. перан., *лэ́нтух* м. — Гродз. (Сл. Гродз., Цыхун, Насовіч), *лэ́лях* м. зневаж. — Шчуч. (СПЗБ), *лелéх* м., *лялéх* м. груб. — Маст. (Сл. Гродз.), *бэ́бах* м. іран. — Зэльв., Свісл. (ЖС, Мат. Гродз.), *ю́кла* н. — Драг. (ЖНШС), *тэ́льбух* м. экспр., *брухлó* н. — Стол. (ТС), *тэ́льбух* м. экспр. — Зэльв. (Сцяцко), *каўбу́х* м. перан. іран. — Мін., Чач., Хойн. (Мат. мін.-мал.), *каўду́н* м. — Кам., Брэсц. (ЛАБНГ), *бе́бух* м. — Мёр. (ЛАБНГ), *кучу́к* м. — Шчуч. (ЛАБНГ), *курсáк* м. экспр. — Лаг. (СЦБ), *жлу́дак* м., *жалу́дак* м. — Смарг. (ЛАБНГ, АЛА), *капшу́к* м. перан. — Уздз. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *кцё́ха* н. — Клецк. (НЛ), *ка́даўб* м. груб. — Навагр. (3 нар. сл.), *кню́ха*, *кнюхо́* н. — Люб., Старадарож., Стол. (ТС, Мат. апыт.), *бо́нда* ж. перан. абразл. — Віц. (Станкевіч), *куты́р* м., *хуты́р* м. абразл. — мясц. (Насовіч); *кандзю́х* м. зневаж. — Чач. (Мат. Гом., Насовіч), *вэ́льваль* м. — Зэльв. (СРЛГ), *гарбу́з* м. перан. — Лаг. (СЦБ), *начва́н* м. — Чэрв. (Шатэрнік, Станкевіч); **ніжняя частка жывата: падчарэ́вак** м. — Стол. (ТС), *пад-*

чаро́вак м. — мясц. (Насовіч); *ды́ні* мн. 'самы ніз жывата' — Лаг. (Варлыга).

Жыла

Крывяносны сасуд.

жы́ла ж., *жы́лы* мн. — спарадычна агульн. (ЛАБНГ, ТС, Мат. Гродз., Шатэ́рнік, Станкевіч), *жы́ліна* ж. — Бял. (Яўсееў), *жы́лле* н. зб. — Мядз., Нясв., Пух., Круп., Бярэз., Гл., Мсцісл., Бых., Чач., Лоеў. (ЛАБНГ, СЦБ, ГЧ, Мат. мін.-мал., Мат. Маг., Янкова, Янкоўскі, Юрчанка, Мат. апыт.), *па́жылка* ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *жыжа́лі* мн. — Лельч. (Кучук), *пу́гі* мн. — Калінк. (ЛАБНГ).

Залоза

Орган, які выпрацоўвае неабходныя для арганізма рэчывы або выдаляе з арганізма шкодныя рэчывы.

зало́за ж. — Сморг., Віц., Жытк., Зах.-бран. р. (ТС, Станкевіч, Каспяровіч, Растаргуеў), *залаза́* ж. — мясц. (Станкевіч, Насовіч), *жало́за* ж. — Слон. (Мат. Гродз.), *жаўла́к* м. — Навагр., Чач. (Мат. Гродз., Мат. апыт.), *жалва́к* м. — Чач. (Мат. апыт.), *зава́л* м. — мясц., Смален. р. (Насовіч, Дабравольскі), *зава́лка* ж., *зава́лкі* мн. — Віц. р., Стаўб. (СЦБ, Каспяровіч).

Запясце, гл. Рука

Зрэ́нка, гл. Вока

Зуб, гл. Рот

Калена, гл. Нага

Каса, гл. Валасы

Кішка

Эластычная трубка, якая з'яўляецца часткай стрававальнага апарату ў чалавека.

кішка ж., *кішкі* мн. — агульн. (СПЗБ, ТС, Мат. дыял. сл., Мат. апыт.), *кішка́* ж. — Лях., Зах.-бран. р., Беластоц. р. (СПЗБ, Растаргуеў), *гізунты* мн., *гізументы* мн. — Жытк. (ТС); **прамая кішка**: *куто́к* м., *куто́чак* м. памянш. — Жытк. (ТС); *ку́тніца* ж. — Сморг., Лаг., Клецк., Лун., Бяроз., Браг. (НЛ, Шаталава, Станкевіч), *гудзёшніца* ж. — Чав. (НС).

Ключыца, гл. Рука

Косць

Асобная састаўная частка шкілета чалавека.

косць ж. — Стол., Жытк. (ТС), *ко́стка* ж. — Стол. (ТС), *кастамáха* ж. — Гом. (НЛГ), *масо́л* м., *масёл* м. — Добр. (Мат. Гом.), *масо́лак* м. — Ветк. (Мат. Гом.), *драбы* мн. — Гродз. (Мат. Гродз.); *чако́тка* ж. 'костка ў суставе нагі, рукі' — Стол. (ТС).

Кроў

Чырвоная вадкасць, якая рухаецца па крывяносных са-судах арганізма.

кроў м. — агульн. (ТС, ГЧ, Насовіч, Станкевіч, Кас-пяровіч, Шатэрнік, Юрчанка), *кроўка* ж. — Мсцісл. (Юрчан-ка), *юха́* ж. — Віц., Петр. (Каспяровіч, Насовіч, Шаталава), *юшка* ж. — агульн., акрамя заходняй паловы паўн.-зах. з., Смален. р. (ЛАБНГ, Насовіч, Дабравольскі, Юрчанка, Мат. апыт.), *рудá* ж. — Пух., Смален. р. (Мат. мін.-мал., Насовіч, Дабравольскі), *пячо́н'е* н. зб. 'згусткі крыві' — Жытк. (ТС), *пячэ́нне* н. — Лоеў. (Янкова), *па́сака* ж., *му́сака* ж. 'кроў, якая ідзе з носа' — мясц. (Станкевіч, Насовіч).

Крыж

Ніжняя частка хрыбетніка, якая складаецца з пяці пазванкоў, злучаных з касцямі таза.

крыж м. – Віц., Смарг., Бераст., Навагр., Чэрв., Стол., Жытк., Светл., Лоеў. (ТС, ДАБМ, Мат. Гродз., Мат. Гом., Янкова, Станкевіч), *красцо́* н. – Віц. р. (Станкевіч), *вілкі* мн. – Чач. (ЖС).

Лапатка, гл. Рука

Лёгкія

Орган дыхання ў чалавека, размешчаны ў грудной клетцы.

лёгкія мн., *лёгкі* мн. – агульн. (АЛА, ГЧ), *лёгкія пэчані* – Смарг. (АЛА), *лёгкае* н. – Свісл., Брэсц., Драг., Чач., Ветк., Лоеў. (АЛА, Янкова), *лёгка(-я)* ж., *лёгко* н., *лёгке* н., *лягкія* мн. – паўн.-зах. з. (АЛА, СПЗБ, Станкевіч), *лягкія печані* – Смарг. (АЛА), *лягкушы* мн. – Стол., Жытк. (ТС), *лягкушка* ж. – Лоеў. (Янкова), *ліганеўя* зб. – Лаг. (Варлыга), *лягённі* зб. – Мсцісл. (Мат. апыт.), *плюсы* мн. – Паст. (АЛА), *плюцы* мн. – Ашм. (Мат. мін.-мал.), *плуцы* мн. – Гродз. (Сл. Гродз.), *дыхала* н. груб. – Маст., Стол. (ТС, Сл. Гродз.), *ваздухі* мн. – Пін. (ЖС), *гдырка* ж. 'трахея' – Брасл. (Станкевіч).

Лоб, гл. Галава

Локаць, гл. Рука

Лытка, гл. Нага

Мазгі, гл. Галава

Мочка, гл. Вуха

Матка

Унутраны палавы орган жанчыны, у якім развіваецца зародак.

ма́тка ж. – агульн. (Мат. апыт.), *маціца* ж. – мясц. (На-совіч), *залатнік* м. – Віц. р., Валож., Круп., Мсцісл. (СЦБ,

Станкевіч, Юрчанка, Каспяровіч), *дзётніца* ж. – Вілен.р. (Станкевіч).

Мускул

Тканка жывога арганізма, здольная скарачацца і забяспечваць функцыю руху частак цела.

мускулы ж. – Светл. (Мат. Гом.), *мякішы* мн. – Рэч., Гом. (Мат. Гом.).

Нага

Адна з дзвюх ніжніх канечнасцей чалавека.

нага ж., *ножка* ж. памянш. – агульн. (АЛА, ТС, ГЧ, Мат. дыял. сл., Мат. Гом., Янкоўскі, Юрчанка, Янкова), *нажаня* н., *нажаняты* мн. пашчот. – Зэльв., Жытк. (ТС, Сцяцко), *лыга* ж. абразл., *лыгі* мн. – Маладз., Дзярж., Клецк., Стол., Навагр., Карэл., Капыл., Гл. (ЖС, Н. сл-сць, Сл. Гродз., Янкоўскі), *гачы* мн. пагардл., *крынджол*а мн. перан. – Стол. (ТС), *лынды* мн. – Брасл., Гродз., Навагр., Слон. (СПЗБ, Мат. Гродз., Цыхун, Станкевіч), *клынды* мн. экспр. – Лід., Лаг., Чэрв. (СЦБ, ДСБ, НЛ, Сл. Гродз., Мат. мін.-мал.), *клінды* мн., *клішы* мн. здзекл., *кокашы* мн. іран., *лысяі* мн., *глэнік* м. перан. – Слон. (ЖС, Н. сл-сць, Мат. Гродз., НЛ), *клэнды* мн. – Стол., Жытк. (ТС), *хóдалы* мн., *хады́нкі* мн. экспр., *дыбалы* мн. груб., *боўталы* мн. груб., *кывілы* мн. груб., *кыва́лы* м. зборн., *крыўё* н. груб., *капылле* н. зб., *калдыбы* мн. іран., *качарэ́жжа* н. зб. перан. груб., *сулды́га* ж., *кывілі́на* ж. груб., *клы́ны* мн. іран., *дры́галы* мн. груб., *дры́палы* мн. іран. – Мсцісл. (Юрчанка), *га́лы* мн. экспр. – Навагр., Стаўб., Дзярж., Жытк., Ельск. (ТС, СЦБ, НС, Сл. Гродз., Мат. Гом.), *дры́гі* мн. перан. – мясц. (Насовіч), *гі́гі* мн. абразл. – Мядз. (Н. сл-сць), *клéнні* мн. груб. – Лоеў. (Янкова), *клéшні* мн. экспр. – Пух. (СЦБ), *клы́жні* мн. груб. – Леп. (ЖНШС), *кі́жлы* мн. – Старадарож. (ЖНШС), *кыву́лі* мн., *дыбы* мн. – Клецк. (НЛ), *джа́ла* мн. груб. – Драг. (НЛ),

цыбы мн. іран., *цудáбы* мн. іран., *карачы́* мн., *капачы́* мн., *лэбарды* мн. груб. іран. – Гродз. (Мат. Гродз., Цыхун, СРЛГ), *ко́качы* мн. – Пруж. (Федароўскі), *гэ́рцы* мн. груб. – Іўеў. (Сл. Гродз.), *качэ́ргі* мн. адм. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *дры́галы* мн., *хаду́лі* мн. – Смален. р. (Дабравольскі), *вар-ца́ба* ж. іран. – Ваўк. (Сл. Гродз.), *кавяла́* ж. пагардл. – Маладз. (Мат. дыял. сл.), *кацэ́мба* ж. зневаж., жарт. – Шчуч. (НЛ), *клашэ́нь* м. груб. – Ушацк. (ЖС), *клы́ба* ж. непаш. – Зэльв. (Сцяцко), *куля́ба* ж. – Гродз. (СРЛГ); *цыбы* мн. 'доўгія худыя ногі' – Слуц., Чав., Жытк. (ТС, НС, ЖНшС), *цы́блы* мн., *бу́ркалка* ж., *бу́ркаўка* ж. іран. – Жытк. (ТС), *цы́балы* мн. – Рас., Віц. (Каспяровіч, Шаталава), *гра́сы* мн. – Рэч. (НС), *малмы́гі* мн. – Навагр. (Н. сл.-сць), *стры́балкі* мн. экспр. – Стаўб. (З нар. сл.); *гна́ты* мн. груб. 'доўгія нязграбныя ногі' – Драг. (НЛ); **частка нагі, дзе злучаюцца бядровая і галёначная косці, месца згібу нагі:** *калена* н. – агульн., Смален. р. (ТС, Мат. Гродз., Мат. Гом., Насовіч, Шатэрнік, Дабравольскі), *кале́нкі* мн. – Чач. (Мат. Гом.), *кале́нне* н. зб. – Мсцісл. (Юрчанка), *ко́ленкі* мн. – Уздз. (СЦБ), *ко́ленцы* мн. – Пух., Гл. (СЦБ, Янкоўскі), *ко́ланца* н. – Буда-Каш., Ельск. (Мат. Гом.), *ко́льцы* мн. – Мін. (Мат. мін.-мал.), *уло́нне* н. – Карэл., Барыс., Кліч., Слаўг., Зах.-бран. р. (ЖС, Мат. Гродз., Мат. мін.-мал., Маг. Маг., Растаргуеў), *лано́* н. – Чав., Рэч., Гом., Светл. (Мат. Маг., Мат. Гом.), *гна́ты* мн. – Гродз. (Сл. Гродз.), *стрэ́нь* м. – Драг. (ЖНС), *какці* мн. – Ашм. (Сл. Гродз.), *кулі́чкі* мн. – Бял. (Яўсееў), *лы́нды* мн. экспр. – Воран., Вілен. р. (СПЗБ); *цы́пкі* мн. 'худыя калені' – Віц. (Каспяровіч); **каленныя сухажыллі:** *паджа́ылкі* мн., *паджа́ыл-ле* н. зб. – Чач. (Мат. апыт.), *ця́глы* мн. – Лоеў. (Янкова); **частка нагі ад калена да ступні:** *галёнка* ж. – агульн. (ЛАБНГ, АЛА, ТС, Шатэрнік, Насовіч, Бялькевіч, Варлыга, Станкевіч), *галёна* ж. – Віл., Лаг. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *га-ле́нка* ж. – Ветк. (ЛАБНГ), *га́ле́нка* ж. – Віц. (Каспяровіч), *але́нка* ж. – Астр. (ЛАБНГ), *гали́шка* ж. – спарадычна зах.-пал. г. (ЛАБНГ, ДСБ), *гали́шка* ж. – Гродз. (Цыхун), *гагу́ш-ка* ж. – Жаб. (ЛАБНГ), *го́лень* ж. – Гродз., Шчуч., Дзятл., Клецк., Круп., Краснап., Клім., Ганц., Баран., Лях., Лун.,

Маз. (ЛАБНГ), *галёнь* ж. — Бял., Мсцісл. (ЛАБНГ, Юрчанка), *цэўка* ж. — Пол., Гарад., Чашн., Бых., Клім., Драг. (ЛАБНГ), *цэва* ж. — Пруж. (ЛАБНГ), *лытка* ж. — паўдн.-зах. д., сярэд.-бел. г., Маг. р., паўн. р. (ЛАБНГ), *цыбла* ж. — Віц. (Каспяровіч), *цыбалка* ж. — мясц. (Насовіч), *плюсна* ж. — Капыл. (ЛАБНГ), *плёсня* ж. — Слон. (ЛАБНГ), *плёскня* ж. — Іван. (ЛАБНГ), *ладыга* ж., *ладыжка* ж. памянш. — мясц., Смален. р. (Насовіч, Дабравольскі), *сулдыжка* ж. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *бурка* ж. — Клецк. (НЛ), *цяглы* мн. — Маз. (АЛА), *матальга* ж. — Віц. (Каспяровіч); **акругленыя мышцы на задняй частцы нагі:** *лытка* ж. — агульн., Смален. р., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, АЛА, Мат. Гродз., Мат. дыял. сл., Шатэрнік, Насовіч, Варлыга, Каспяровіч, Дабравольскі, Растаргуеў), *лётка* ж. — Драг. (ЛАБНГ), *лыга* ж. — Петр. (Мат. Гом.), *лынды* мн. — Вілен.р. (СПЗБ), *лысцягі* мн. — Зэльв. (Сцяцко), *пу́ца* н. — Гарад., Сен., Дубр., Круп., Бярэз., Бял., Шкл. (ЛАБНГ, АЛА), *пу́зачка* н. — Верхнядзв., Мёр., Пол. (ЛАБНГ, АЛА), *пу́цы* мн. — Круп. (НС), *мякаць* ж. — Рас. (ЛАБНГ), *мякоць* ж. — Шум. (ЛАБНГ), *мякіш* м. — Карэл., Віл., Лаг., Чэрв. (ЛАБНГ, Шаталава), *мякішэўе* н. — Чэрв. (ЛАБНГ), *падушачка* ж. — Тал. (ЛАБНГ), *брушка* н. — Паст., Брасл., Шарк., Глыб. (ЛАБНГ), *трыбушók* м. — Воран. (ЛАБНГ), *жыватók* м. — Бяроз. (АЛА, Шаталава), *пучók* м. — Мядз., Арш. (ЛАБНГ), *пацего́лье* н. — Стол. (ТС), *ікра́* ж. — паўдн.-усх. з., спарадычна Паням. р., спарадычна Віц. р. (ЛАБНГ, АЛА), *ікра* ж., *ікры* мн. — Чэрык., Брэсц., Чач., Гом., Браг., Смален. р. (ЛАБНГ, АЛА, Мат. Гом., Дабравольскі), *ікра́ніца* ж. — Раг. (ЛАБНГ), *ікра́ніца* ж. — Добр. (ЛАБНГ), *галі́ка* ж. — Кам. (ЛАБНГ), *галёнка* ж. — Чач. (ЛАБНГ); **надкаленная косць:** *рэ́пка* ж. — паўн.-зах. з., Лаг. (СПЗБ, Варлыга), *яблычка* н. — Пін. (Шаталава); **частка нагі ад шчыкалаткі ўніз:** *ступá* ж. — Верхнядзв., Гродз., Шчуч., Свісл., Дзятл., Слон., Круп., Слуц., Старадарож., Карм., Пін., Лун., Маз., Добр., Хойн. (АЛА, ЛАБНГ, Мат. Гродз., Шаталава, Станкевіч), *сту́па* ж. — Слаўг. (ЛАБНГ), *сту́пка* ж. — Малар. (ЛАБНГ), *ступáк* м. — гродз.-бар. г., Слуц. р., Бярэз., Бабр., Кір., Гл., Ганц., Акц., Петр., Лельч. (АЛА, ЛАБНГ, ЖС, НЛ,

Сл. Гродз., Мат. Маг., Сцяцко, Шаталава), *стапáк* м. – Саліг. (Н. сл-сць), *ступень* м. – агульн. (ЛАБНГ, АЛА, Мат. Гродз., ГЧ, Насовіч, Янкова, Юрчанка), *ступéнь* м. – Жаб., Драг. (ЛАБНГ, Мат. апыт.), *ступéняк* м. – Зэльв. (Мат. Гродз.), *сто́пень* м. – мясц. (Насовіч), *сто́па* ж. – Воран. (АЛА), *ступня́* ж. – паўдн.-усх. з., паўн. р., Гродз., Брэсц., Малар., Пін. (ЛАБНГ, АЛА, Мат. Гродз.), *стапня́* ж. – Рэч. (ЛАБНГ), *плюсна́* ж. – Лаг., Капатк., Стол., Лоеў., Браг. (АЛА, ЛАБНГ, Варлыга, Янкова), *плюсня́* ж. – Жытк., Буда-Каш. (АЛА, ЛАБНГ), *плюсно́* н. – Смарг. (ЛАБНГ), *узнётак* м. – Пін. (ДСБ, Шаталава); **ніжняя частка ступні:** *падзёшва* ж. – паўн.-зах. з. (ЛАБНГ, АЛА, Мат. Гродз.), *падóшва* ж. – спарадычна на ўсёй тэрыторыі Беларусі, акрамя паўн.-зах. з. (ЛАБНГ, АЛА, ТС, ДСБ), *падашва́* ж. – усх. з., Паст., Віл., Чэрв. (ЛАБНГ, АЛА, СЦБ, Мат. Гом.), *ступня́* ж. – Брасл., Мёр., Валож., Івян. (ЛАБНГ, АЛА), *ступéнь* ж. – Мёр. (ЛАБНГ, АЛА), *ступáк* м. – Старадарож., Капатк. (ЛАБНГ, АЛА); **выпуклая верхняя частка ступні ў чалавека,** *пад’ём:* *плісна́* ж. – Жытк. (ТС), *плісня́* ж., *плісня* ж., *плéсна* ж., *плёс-ня* ж. – Стол. (НЛ, ДСБ), *перадо́к* м. – Карэл. (Шаталава), *гуры́стасць* ж., *гуры́сціна* ж. – Гродз. (Цыхун); **задняя частка ступні:** *пята́* ж., *пя́тка* ж. – агульн. (ТС, Мат. Гродз., Мат. Маг., Варлыга, Янкоўскі), *запя́так* м. – Капыл., Жытк. (ТС, 3 нар. сл.).

Нервы

Сістэма валокнаў, якая вызначае дзейнасць арганізма, стан і паводзіны чалавека.

нёрва ж., *нёрвіна* ж. – Гл., Мсцісл., Хойн. (ГЧ, Юрчанка, Янкоўскі), *шлу́ння* н. – Бых. (ЖНС), *шлу́нкі* мн. – Івац. (ЖС).

Ногаць, гл. Рука

Нос

Выступ паміж вачамі і ротам на твары чалавека.

нос м. – агульн. (АЛА, ТС, СПЗБ, СЦБ, Юрчанка, Варлыга, Кучук, Янкоўскі), *носаўка* ж. груб. – Гродз. (Сл. Гродз.), *нюхаўка* ж. экспр., груб. – паўн.-зах. з., паўн. р. (СПЗБ, СЦБ, ЖС, НЛ, Мат. Гродз., Мат. мін.-мал., Шаталава, Шатэрнік, Каспяровіч, Варлыга, Станкевіч), *нюхмарка* ж. зневаж. – Маладз. (Мат. мін.-мал.), *чмы́хка* ж. зневаж., *чмы́халка* ж. зневаж. – Мсцісл. (Юрчанка), *чмы́хаўка* ж. – Лаг. (Варлыга), *хра́ны* мн. зневаж. – Віц. р., Мсцісл. (Станкевіч, Юрчанка), *бу́нька* ж. зніж. – Лід. (СРЛГ), *бу́льхаўка* ж. – Бераст. (СРЛГ), *бу́тля* ж. – Клецк. (НЛ), *куцу́льбіна* ж. экспр. – Жытк. (ТС), *пы́рта* ж. груб. – Шчуч. (Сл. Гродз.), *руль* м. перан. 'нос, насаты чалавек' – Драг. (НЛ), *піць* м. – Пін. (ДСБ), *пі́ка* ж. – мясц. (Насовіч), *пі́пка* ж. перан. іран., *пі́пачка* ж. памянш. – Мсцісл. (Юрчанка, Насовіч), *піту́шка* ж. зневаж. – Зэльв. (Сцяцко, Насовіч); **вялікі нос**: *насі́шча* м. – агульн. (АЛА, ТС, Юрчанка), *насі́ска* м. – паўн.-зах. з. (СПЗБ, Шаталава), *насю́га* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *но́саль* м. – Шчуч. (АЛА), *бурда́* ж. – Стол. (ТС), *глю́га* ж. – Віл. (НС), *пі́пішча* н. – мясц. (Насовіч); *кі́рна* ж. зневаж. 'кірпаты нос' – Уздз., Люб., Зах.-бран. р. (СЦБ, Мат. мін.-мал., Растаргуеў); *клю́ка* ж. груб. – Гродз. р. (ЖС, Цыхун), *дзю́бка* перан., *дзю́бачка* 'кончык носа' – Мсцісл., Смален. р. (Юрчанка, Дабравольскі); **адна з парных знадворных адтулін носа**: *но́здра* ж. – Люб., Стол., Жытк. (ТС, Мат. апыт.), *хра́ны* мн., *хра́пка* ж. – Лаг. (ЖС, Варлыга); **верхняя частка носа ніжэй ілба паміж вачамі**: *перано́сіца* ж. – Сморг., Ашм., Навагр., Лаг., Слуц., Люб. (ЖНС, Варлыга, Станкевіч, Мат. апыт.), *перано́ссе* н. – Жытк. (ТС), *храп* м. – мясц. (Станкевіч).

Нырка

Орган мочавыдзялення ў чалавека.

но́чкі мн. – агульн., акрамя ўзмежжа з Літвой (ЛАБНГ, АЛА, ГЧ, Мат. Гродз., Сцяцко, Янкова, Мат. апыт.), *бо́чкі*

мн. – Бяроз. (ЛАБНГ, АЛА), *ны́ркі* мн. – паўн.-зах. з., Віц., Пух., Стол., Ганц., Хойн. (ЛАБНГ, АЛА, ТС, Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч), *інкстукі* мн. – Воран. (СПЗБ).

Павека, гл. Вока

Падбародак, гл. Галава

Пазваночнік

Асноўная частка шкілета ў чалавека, якая складаецца з пазванкоў.

хрыбёт м. – Сморг., Лід., Астр., Чэрв., Люб., Чач. (Мат. Гродз., Мат. мін.-мал., Станкевіч, Мат. апыт.), *хры́бет* м. – Сморг., Чач. (Станкевіч, Насовіч, Мат. апыт.), *хрэ́бет* м. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *хрыбётнік* м. – паўдн.-усх. з. (Янкова, Шаталава, Мат. апыт.), *хрыбці́на* ж. – мясц. (Станкевіч), *хрыбця́ціна* ж. – Воран. (Мат. Гродз.), *гало́тніца* ж. – Маст. (Сл. Гродз.); **ніжняя частка пазваночніка:** *ко́пчык* м. – Жлюб., Чач., Буда-Каш., Браг. (Мат. Гом., Мат. апыт.), *храс-то́к* м. – мясц., Зах.-бран. р. (Насовіч, Растаргуеў), *храс-ткі* мн. – Мсцісл., Смален. р. (Юрчанка, Дабравольскі), *храс-цы* мн. – Віц. р. (Каспяровіч).

Палец, гл. Рука

Патыліца, гл. Галава

Паха

Унутраная частка плечавога выгібу.

пах м. – Гарад., Браг. (АЛА, Мат. Гом.), *па́ха* ж. – паўн.-усх. д. (АЛА, Станкевіч, Насовіч), *пахá* ж. – Чач. (Мат. Гом.), *па́хва* ж. – Слуц., Драг., Жытк., Жлюб., Браг. (АЛА, ДСБ, Н. сл.-сць, Мат. Гом., Шаталава), *пахва́* ж. – Драг., Маз., Браг. (ЛАБНГ, АЛА, Насовіч, Мат. апыт.), *пахві́на* ж. – Чач. (ЖНШС), *пахві́на* ж. – Дзятл., Беш., Лельч. (АЛА, Мат. Гродз., Каспяровіч), *падпа́ха* ж. – паўн.-усх. д., Лях. (АЛА, Мат.

Гом., Каспярівіч, Станкевіч, Мат. апыт.), *падпахá* ж. – Кліч., Слаўг. (АЛА), *падпáхва* ж. – Капат. (АЛА), *падпáхі* мн., *падпáшкі* мн. памянш. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *падпáшша* н. – Бял., Мсцісл., Чач., Буда-Каш. (АЛА, Мат. Гом., Юрчанка), *мы́шка* ж. – Пух. (АЛА), *падмы́шка* ж. – Івян., Гор., Брэсц., Пін., Хойн. (АЛА), *пóдрукі* мн. – Кам., Стол. (ТС, ЖНС), *падруч'е* н. – Стол. (ТС).

Пахвіна

Месца паміж бядром і ніжняй часткай жывата.

пáха ж. – Зэльв. (Мат. Гродз.), *пахвá* ж. – зах.-пал. г., Жытк. (ЛАБНГ, ТС, Станкевіч), *пáхва* ж. – Кліч. (ЖС), *пах-вó* ж. – Жытк. (ТС), *пахвіна* ж. – Шарк., Лаг., Бяроз. (ЛАБНГ, Варлыга), *ві́лкі* мн. – Чач. (ЖС, Насовіч).

Паясніца, гл. Спіна

Перадплечча, гл. Рука

Пераноссе, гл. Нос

Печань

Унутраны орган чалавека, які вырабляе жоўць.

пéчань ж., *пяхóнка* ж. – агульн., акрамя зах.-пал. г., Смален. р. (АЛА, СПЗБ, ТС, ГЧ, Мат. Гродз., Каспярівіч, Дабравольскі, Янкоўскі), *пяхóнкі* мн. – Кліч., Крыч. (АЛА), *печані(é)* мн. – Брасл., Верхнядзв., Гродз., Шчуч., Віл., Уздз., Ганц. (АЛА, СПЗБ, Мат. мін.-мал.), *пéчання* ж. – Мёр. (АЛА), *пéчані* мн. – паўн.-зах. з., Вілен. р., Беластоц. р. (АЛА, СПЗБ, ЖС, Станкевіч), *пéчаницы* мн. – Гом. (НЛГ), *пяхэ́ня* ж. – зах.-пал. г. (АЛА, ДСБ), *пíчане́ўя* ж. – Лаг. (Варлыга), *цяжскія* мн. – Воран., Валож. (АЛА), *цяжскія пéчані* – Сморг., Лях. (АЛА), *вантрóба* ж. – Віц. р., Іўеў., Карэл., Брэсц., Бяроз., Вілен. р. (АЛА, СПЗБ, Каспярівіч), *вагку́ша* ж., *ва́жкае* н. – Жытк. (ТС, НС).

Плява

Мышачная перагародка, якая аддзяляе грудную поласць ад брушной.

плява́ ж. – Воран., Дзягл., Чэрв., Добр. (Мат. Гродз., Мат. Гом., Шатэрнік), *плéва* ж. – Зэльв. (Мат. Гродз.), *плéўка* ж. – Лаг., Брэсц. (ДСБ, Варлыга).

Плячо

Частка тулава ад шыі да рукі.

плячо́ н., *плéчы* мн. – агульн. (АЛА, СПЗБ, ТС, ГЧ, Мат. Гродз., Мат. Гом., Станкевіч, Юрчанка, Янкова, Янкоўскі, Мат. апыт.), *плячко́* н. – Брэсц., Бяроз., Драг. (АЛА, Мат. апыт.), *пляча́к* м. – Навагр. (З нар. сл.), *плячу́к* м. – Карэл., Чэрв., Капыл., Пух., Бярэз., Лях. (АЛА, Шатэрнік), *наплéчнік* м. 'плячук' – Валож. (СЦБ), *плячкі́* мн. ласк. – Латгал. р. (НС), *аплéчкі* мн. – Гродз. (Сл. Гродз.), *ра́ме* н. – мясц. (Насовіч), *рамяно́* н., *рамёна* мн. – Воран. (Сл. Гродз., Мат. Гродз.), *кéпель* м. – Дзягл. (Сл. Гродз.), *бу́рка* ж. – Кам. (АЛА), *барко́* н. – Зэльв. (Сл. Гродз.), *бэ́гі* мн. – Воран. (Сл. Гродз.), *гі́вяр* м. іран. – Лід. (Сл. Гродз.).

Пузыр

Пухі́р у цэле чалавека, які змяшчае ў сабе вадкасць.

пузы́р м. – мясц. (Станкевіч), *мачно́й пузыр* – Смален. р. (Дабравольскі), *пукі́р* м. – Стол. (ДСБ), *паўхі́р* м. – Віц. (Каспяровіч), *мыхі́р* м. – Кобр. (НЛ).

Пуп

Рубец на сярэдзіне жывата.

пуп м., *пупо́к* м. памянш. – агульн., Смален. р. (ТС, Янкоўскі, Станкевіч, Шатэрнік, Варлыга, Дабраволь-

скі); *пуповіна* ж., *пуповінка* ж. памянш. 'шнурападобны орган, які злучае зародак чалавека з арганізмам маці' – Жытк. (ТС).

Пятка, гл. Нага

Рабро

Дугападобная вузкая косць, якая ідзе ад хрыбетніка да грудной косці.

рабро н. – агульн. (СПЗБ, ТС, Цыхун, Мат. апыт.), *робра* мн. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *рэбры* мн. – паўн.-зах. з., Зах.-бран. р. (СПЗБ, Растаргуеў), *рабрына* ж. – Слон., Чэрв., Добр., Браг. (Мат. Гродз., Мат. Гом., Шатэрнік), *пярэбрына* ж. – Чач., Смален. р. (Насовіч, Дабравольскі, Мат. апыт.), *драбы* мн. – Сен., Віц., Сморг., Докш., Чэрв. (Мат. дыял. сл., Каспяровіч, Станкевіч, Насовіч), *дрыбы* мн. – Мсцісл. (Юрчанка), *дэрыбы* мн. – Пух. (СЦБ), *жэбры* мн. – Астр. (Мат. Гродз.), *скаба* ж., *скабы* мн. – паўн.-зах. з., Віц. (СПЗБ, Мат. Гродз., Каспяровіч).

Радзімка

Прыродная пляма на скуры чалавека.

радзімы знак – паўн.-зах. з., Чэрв., Стол., Беластоц. р. (ТС, СПЗБ, Мат. Гродз., Шатэрнік), *радзімая замітка*, *прыродная пляма* – Вілен. р. (СПЗБ), *чорны знак* – Жытк. (ТС).

Рот

Поласць паміж верхняй і ніжняй сківіцамі і шчокамі да глоткі.

рот м. – агульн. (АЛА, СПЗБ, ТС, ГЧ, Мат. Гродз., Мат. мін.-мал., Шатэрнік, Насовіч, Янкова, Юрчанка, Яўсееў, Мат. апыт.), *губа* ж. – паўн.-зах. з. (АЛА, СЦБ, Нар. сл.-сць,

Мат. мін.-мал.), *губа́* ж. — Паст., Лаг. (АЛА, Варлыга), *япа* ж. експр. — Мєсісл., Жытк. (ТС, 3 нар. сл.), *ляпа* ж. експр. — паўн.-усх. д., Клецк., Зах.-бран. р. (СПЗБ, СЦБ, НЛ, Мат. мін.-мал., Мат. дыял. сл., Шатэрнік, Варлыга, Растаргуеў), *ляпаўка* ж. експр. — Слуц. (ЖС), *хляпа* ж. — Чэрв. (Шатэрнік), *зяпа* ж. груб. — Віц. р., Пол., Пух., Мєсісл., Жытк., Гом. р. (ТС, СЦБ, НЛ, НЛГ, Станкевіч, Каспяровіч), *цяпа* ж. — Крыч. (АЛА), *гапа* ж. — Стол., Жытк. (ТС, НС), *выліцы* мн. — Драг., Пін. (ЖС, ЖНшС), *хлебагрызка* ж., *хлебарэзка* ж., *хабо́тня* ж. 'рот з зубамі' — Клецк. (НЛ), *халява* ж. перан. — мясц. (Насовіч), *халіпа* ж. груб. — Бых. (ЖНС), *мялка* ж. експр. — Леп. (ЖНшС), *юха* ж. експр., *юшка* ж. перан. експр. — Жытк. (ТС), *гэмба* ж. — Астр. (СРЛГ), *уста* ж., *уста́* мн. — паўн.-зах. з. (СПЗБ), *пакалатка* ж., *лявіца* ж. іран. — Слон. (ЖС, Мат. Гродз.), *го́рла* н. — Кам. (ЖНС), *гєнба* ж. — Гом. р. (НЛГ), *па́стка* ж. 'вялікі рот' — Чэрв. (Шатэрнік); **верхняя частка поласці рота: паднябэнне** н. — агульн. (ЛАБНГ, АЛА, Мат. Гом., Мат. Гродз., Варлыга, Шатэрнік, Каспяровіч, Станкевіч), *не́ба* н. — паўдн.-усх. з., Гарад. (ЛАБНГ, АЛА, ТС, Мат. Гом., НЛГ, Янкова), *не́ба* н. — віц.-маг. г., Пін. (ЛАБНГ, АЛА, Насовіч); **рухомы мышачны орган у ротавай поласці: язык** м., *язычо́к* м. памянш. — агульн., Смален. р. (ТС, ГЧ, Мат. Гродз., Мат. дыял. сл., Юрчанка, Янкоўскі, Янкова, Бялькевіч, Станкевіч, Насовіч, Дабравольскі, Цыхун, Мат. апыт.); **рухомыя складкі, якія ўтвараюць край рота: губы** мн. — агульн., акрамя заходняй і паўночнай частак паўн.-зах. з. (ЛАБНГ, АЛА), *губа́* ж. — Лід., Дзятл., Гл., Жытк., Лоеў. (ТС, Мат. Гродз., Янкова, Янкоўскі), *губа* ж. — Сморг., Чэрв., Жытк. (ТС, Шатэрнік, Станкевіч), *губя́ка* ж. — Жытк. (ТС), *гу́пель* м., *гу́пля* ж. — Чэрв. (Шатэрнік), *лу́ны* мн. експр., *лу́па* ж. абразл. — паўн.-зах. з., паўн. р., Беластоц. р. (АЛА, СПЗБ, СЦБ, НЛ, ЖНшС, Мат. Гродз., Мат. мін.-мал., Мат. дыял. сл., Шатэрнік, Каспяровіч, Станкевіч, Яўсееў, Цыхун, Сцяцко), *лупсі* мн. іран. — Ваўк., Зэльв. (Сл. Гродз., Сцяцко), *вўсны* мн. — паўн.-усх. д. (ЛАБНГ, АЛА, СПЗБ, Каспяровіч), *вўсты* мн. — Брасл. (ЛАБНГ, АЛА), *ўсты* мн. — Астр., Ашм. (ЛАБНГ), *ўсны* мн. — Віл. (ЛАБНГ), *грыбы* мн. — віц.-маг. г., спарадычна Гом. р., Рас. (ЛАБНГ, АЛА, Н. сл.-сць,

Каспяровіч, Зах.-бран. р., Станкевіч, Насовіч, Юрчанка, Мат. апыт., Растаргуеў), *грыбілы* мн. абразл. – Мсцісл. (Юрчанка), *грыбёлкі* мн. зневаж. – Чач. (Мат. апыт.), *брылы* мн. – Шкл. (Н. сл-сць, Мат. Маг.), *цадзёлкі* мн. перан. груб. – Мсцісл. (Юрчанка), *пыкі* мн. – Пруж. (ДСБ), *зэкра* мн. груб. – Жытк. (ТС), *цыра* ж. – Карэл. (Мат. Гродз.), *рот* м. – Чач., Лоеў. (Янкова, Мат. апыт.); *цылбалы* мн. перан. 'тоўстыя губы' – мясц. (Станкевіч); **косцепадобны орган у роце для адкусвання і разжоўвання ежы:** *зуб* м., *зубы* мн. – агульн. (АЛА, СПЗБ, ГЧ, ТС, Мат. дыял. сл., Мат. Гродз., Шатэрнік, Станкевіч, Юрчанка, Янкова, Янкоўскі, Мат. апыт.), *зуб'е* н. зб. – Стол. (ТС), *зубяняты* мн. экспр. – Мядз. (СЦБ), *процівочнікі* мн. – Лід. (Мат. Гродз.), *ікол* м., *іклэ* мн. 'карэнныя зубы' – Дзятл. (Мат. Гродз.); *кутні* прым. – Зэльв., Чач., Лоеў., Браг., Смарг., Лаг., Стол. (ТС, Мат. Гом., Станкевіч, Сцяцко, Янкова, Мат. апыт.), *акутні* прым. – Слон. (Сл. Гродз.), *кутнік* м. – паўдн.-усх. з., Зэльв. (ЖС, Мат. Гом.), *целянны* прым., *бакавы* прым. – Гом. (НЛГ), *карнявік* м. – Ветк. (Мат. Гом.), *бацькі* мн. – Жытк. (ТС), *бабкі* мн. – мясц. (Станкевіч), **верхнія пярэднія зубы:** *кірмашбвік* м. экспр., перан. – Смарг., Маладз., Круп. (СЦБ, Сл. Гродз., Мат. дыял. сл.), *кірмашбвыя* прым. – Круп. (Мат. мін.-мал.), *вархоўе* н. – Жытк. (ТС), *пярэдні* прым. – Чач. (Мат. апыт.), *прыкусы* мн. – Лоеў. (Янкова), *грызунец* м. – Смарг. (Сл. Гродз.); **малочныя зубы:** *малочнік* м., *малочнікі* мн. – Стаўб., Кругл., Лоеў. (СЦБ, Мат. Маг., Янкова), *хлебнічак* м. – Дзятл. (Мат. Гродз.); **зуб мудрасці:** *красляк* м. – Смарг., Маладз. (СЦБ, Сл. Гродз.), *рагавік* м. – Воран. (Мат. Гродз.); **зуб-клык:** *ваўчак* м. – Воран. (Мат. Гродз.), *клыкі* мн. – Навагр. (Мат. Гродз.), *глазны зуб* – Дзятл. (Мат. Гродз.); *балысы* мн. перан. 'доўгія зубы' – Жытк. (ТС); *вёсніцы* мн. перан. 'рэдкаія зубы' – Зэльв. (Сцяцко), *ячавы* прым. 'зуб, на якім больш за ўсё кусаюць' – Зэльв. (Сцяцко); *пень* м., *пянек* м. памянш. 'частка зуба, якая знаходзіцца ў целе' – Люб., Чач., Лоеў. (Янкова, Мат. апыт.); **слізістая абалонка поласці рота, якая пакрывае зубныя адросткі сківіц:** *дзясны* мн., *дзясна* мн., *дзясна* ж. – асн. мас. г., акрамя Віц. р., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, ТС, Станкевіч, Растаргуеў, Шатэрнік),

дзясна ж. — Віц. р. (Каспяровіч), *дзясно́* н. — Гарад. (НС), *ясна* мн. — спарадычна зах.-пал. г. (ЛАБНГ), *дзёсны* мн. — паўн.-усх. д., спарадычна Паням. р., Бяроз. (ЛАБНГ), *дзясны* мн. — Валож., Арш., Гор., Мсцісл., Смален. р. (ЛАБНГ, Дабравольскі); *ясла* мн., *ясла* ж., *ёсла* мн. — зах.-пал. г. (ЛАБНГ, ЖНС, Шаталава), *яслі* мн. — Пол., Бяроз. (ЛАБНГ), *ялкі* мн. — Віц. р. (ЛАБНГ, Каспяровіч), *ялка* мн. — Брасл., Лёзн. (ЛАБНГ); **частка твару, у якой знаходзяцца зубы:** *сківіцы* мн. — пал. р., гродз.-бар. г., Мін. р. (ЛАБНГ, АЛА, ТС), *паскавіцы* мн. — Лаг. (ЛАБНГ), *сáні* мн. — Пруж. (ЛАБНГ), *сáнкі* мн. — паўн.-усх. д., спарадычна зах.-пал. г., Чэрв., Смален. р. (ЛАБНГ, АЛА, ДСБ, Каспяровіч, Яўсееў, Дабравольскі, Мат. апыт.), *сáначкі* мн., *сáначка* ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *пáшчы* мн. — Касц., Чач. (ЛАБНГ, АЛА), *пáшчыкі* мн. — спарадычна зах.-пал. г., Ветк., Нараўл., Чач. (ЛАБНГ, АЛА, ЖНШС, Мат. Гом., Мат. апыт.), *пашчúкі* мн. — Брэсц. (АЛА), *пашчэмкі* мн., *пашчэмак* м., *пашчэмка* ж., *пашчóмка* ж. — спарадычна паўн.-зах. з. (ЛАБНГ, АЛА, Мат. мін.-мал., Мат. дыял. сл., Шаталава), *пашчэ́нкі* мн., *пашчэ́нак* м., *пашчэ́нка* ж. — паўн.-зах. з. (ЛАБНГ, АЛА, ЖС, ЖНС, Мат. Гродз., Мат. мін.-мал.), *пашчóнкі* мн. — Зэльв. (ЛАБНГ), *пóшчанка* ж. — Слон., Лельч. (Мат. Гродз., Кучук), *пáшчынкі* мн. — Касц. (ЛАБНГ), *пáшчана́к* м., *пáшчанне* н. зб. — Мсцісл. (Юрчанка), *чэ́люсі́* мн., *чэ́люсь* ж. — спарадычна ўсх. з. і зах.-пал. г., Карэл., Маладз., Стаўб., Капыл. (ЛАБНГ, АЛА), *чэ́люшчы* мн. — Капатк. (ЛАБНГ), *шчэ́люшчы* мн. — Старадарож., Гом. (ЛАБНГ), *шчэ́люсі́* мн. — Ветк. (ЛАБНГ), *чэ́лены* мн. — Хойн. (Шаталава), *шчэ́лены* мн., *шчэ́ляна* ж. — паўдн.-усх. з., сярэд.-бел. г., Зэльв., Стол. (ЛАБНГ, АЛА, ТС, Мат. Маг., Варлыга, Станкевіч, Шаталава, Янкова), *шчэ́лепі́на* ж., *жэ́лязы* мн. — Жытк. (ТС, АЛА), *шчэ́леты* мн. — Карм. (ЛАБНГ), *ашча́лёны* мн., *ашча́лёны* мн. — Бял. (ЛАБНГ, НС), *звя́гі* мн. — Карэл. (ЖС), *зява́* мн. — Жлоб., Акц. (ЛАБНГ), *хра́на* ж. — мясц. (Насовіч), *ля́пка* ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *ка́чкі* мн. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў); **ніжня́я скі́віца:** *пáшчака* ж. — мясц. (Насовіч), *пáшчыка* ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *пашчэ́нка* ж. — Зэльв. (Сцяцко).

Рука

Верхняя канечнасць чалавека ад плечавога сустава да канца пальцаў.

рука́ ж., *ручка́* ж. памянш. – агульн., Смален. р. (АЛА, ТС, НЛГ, ГЧ, Мат. Гом., Мат. дыял. сл., Шатэрнік, Насовіч, Дабравольскі, Станкевіч, Янкоўскі, Юрчанка, Мат. апыт.), *ру́ка* ж. – Браг. (ГЧ), *ручаня́* н., *ручаня́ты* мн. памянш. – Гродз., Зэльв., Драг. (АЛА, Цыхун., Сцяцко, Мат. апыт.), *руча́йка* ж. – Капатк. (АЛА), *ла́па* ж. перан. – мясц., Смален. р. (Насовіч, Дабравольскі), *лю́шня* ж., *лю́шні* мн. 'доўгія рукі' – Клец. (НЛ); **правая рука:** *паві́ца* ж. – мясц. (Насовіч), *прайша́* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *пра́вая* (рука) – Нараўл. (ГЧ); **левая рука:** *ляўша́* ж. – Чэрв., Мсцісл. (Шатэрнік, Юрчанка), *ляві́ца* ж. – мясц. (Станкевіч), *ма́нька* ж. – Кам. (ЖНС); **частка кісці рукі паміж перадплеччам і пясцю:** *зап'я́сце* н. – Рас., Лёзн., Леп., Круп., Навагр., Пін. (АЛА), *зап'я́сць* ж. – Маст. (АЛА), *запа́сць* ж. – Карэл. (АЛА), *зап'я́рсць* ж. – Зэльв. (АЛА), *цў́рка* ж. – Калінк., Хойн. (АЛА), *цуго́лка* ж. – Рэч. (АЛА), *цыгу́лка* ж. – Браг. (АЛА), *ко́стачкі* мн. – Івян. (АЛА), *пало́каць* м. – Лун. (АЛА), *во́бліца* ж. – Капатк. (АЛА), *члу́нкі* мн. – Шчуч. (АЛА), *хібі́ж* м. – Кам. (АЛА), *плéчыка* н. – Гродз. (АЛА), *кіста́* ж. – Пол. (АЛА), *плюс-но́* н. – Смарг. (АЛА); **парная трубчастая косць плечавога пояса чалавека, якая злучае лапатку з грудзінай:** *плячы́ца* ж., *плячы́ца* н. – Стол., Жытк. (ТС), *ключы́ца* ж. – Слуц., Люб. (Мат. апыт.), *пéлька* ж. – Маг. (Мат. Маг.); **аснова кісці рукі:** *пя́сць* ж. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *пя́сце* н. – Жлоб., Буда-Каш., Лоеў., Браг. (Мат. Гом., Янкова), *ла́пка* ж. – Вілен. р. (СПЗБ); **астатак пакалечанай рукі:** *ку́кса* ж. – агульн., Зах.-бран. р. (ТС, Мат. Гом., Шатэрнік, Насовіч, Растаргуеў, Варлыга, Янкоўскі), *кукса́н* м., *кукс* м. – Стол. (ТС), *ку́ка* ж. – Мядз. (Н. сл.-сць), *куко́н* м. – Жытк. (ТС), *ку́кта* ж. – Чэрв. (Шатэрнік), *ку́мса* ж. – Браг. (Мат. Гом.), *куцэ́ўка* ж. – Ветк. (Мат. Гом.), *куцэ́бка* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *ку́льта* ж. – Лоеў. (Янкова), *кульця́* ж. – Верхнядзв. (СПЗБ); **далонь з пальцамі; кісць:** *пеця́рня* ж. – Жытк. (ТС),

пецяру́к м. метаф. – Стол. (ТС), *пяцяры́ца* ж. – мясц. (Насовіч, Станкевіч); **кісьць рукі з прыгнутымі к далоні пальцамі:** *кула́к* м. – агульн. (АЛА, СПЗБ, ТС, Мат. Гродз., Станкевіч, Варлыга, Мат. апыт.), *кула́чча* н. зб. – Верхнядзв., Мсцісл., Зах.-бран. р. (СПЗБ, Растаргуеў, Юрчанка), *куксáч* м., *комсць* м. – Гродз. (СПЗБ, СРЛГ); **частка рукі ад локця да кісці:** *перадплéчча* н. – Навагр. (Мат. Гродз.), *галéта* ж. – Стол. (НЛ); **плоская шырокая косць трохвугольнай формы ў складзе плечаваго пояса чалавека:** *лапа́тка* ж. – агульн. (Мат. Гродз., Мат. Маг., Шатэрнік, Мат. апыт.), *каро́мысел* м. – мясц., Смален. р. (Насовіч, Дабравольскі), *крыло́* н. – Смален. р. (Дабравольскі); **частка рукі ад далоні да локця:** *цэўка* ж., *цэвачка* ж. памянш. – агульн., Зах.-бран. р. (АЛА, ДСБ, Шатэрнік, Каспяровіч, Растаргуеў, Янкова, Насовіч), *цэ́ва* ж. – Зэльв. (Мат. Гродз.), *цу́рка* ж. – Хойн. (Шатэрнік), *во́бліца* ж. – Петр. (Шаталава), *цыгу́лка* ж. – Браг. (Шаталава), *ца́лка* ж. – Капыл. (АЛА); **месца згібу рукі:** *ло́каць* м. – агульн., Смален. р. (ТС, Дабравольскі, Станкевіч, Шатэрнік, Янкова), *ло́кіш* м. – Дзярж. (НС); **унутраны бок кісці рукі:** *дало́нь* ж. – зах. з., Чэрв., Гарад., Слаўг., Вілен. р., Беластоц. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, Шатэрнік), *дало́ня* ж. – зах.-пал. г., Лаг., Маладз., Валож., Гродз., Бераст., Слуц., Пух., Бых., Нараўл., Браг. (ЛАБНГ, ТС, Мат. мін.-мал., Мат. Маг., Мат. Гом.), *дало́шка* ж. – Маладз. (ЖС), *дало́нка* ж. – Маз. (ГЧ), *дала́ня* ж. – Паст., Смарг., Віл., Лаг. (СПЗБ, Станкевіч), *дала́нь* ж. – Малар. (ЛАБНГ), *до́лань* ж. – Паст., Шчуч., Мядз. (ЛАБНГ, СПЗБ), *дло́нь* ж. – мясц. (Насовіч), *ладо́нь* ж., *ладо́шка* ж. – усх. з., Глыб., Дзятл., Жаб., Вілен. р., Беластоц. р., Смален. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. Маг., Дабравольскі, Мат. апыт.), *ладо́ня* ж. – паўдн.-усх. з., Рас., Лёзн., Маст., Івац. (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. Маг., Мат. Гом., Янкова); *м'які́ш* м. 'мяккая частка далоні пад пальцамі' – Стол. (ТС); **адна з пяці канцавых рухомых частак кісці рукі ў чалавека:** *па́лец* м. – агульн., Смален. р. (АЛА, ТС, Шатэрнік, Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч, Юрчанка, Дабравольскі, Янкоўскі), *брат* м., *перст* м., *пя́рсты* мн. – Смален. р. (Станкевіч, Дабравольскі), *гэ́гні* мн.

експр., *грэмзы* мн. експр. – Гродз. (Цыхун), *грабары* мн. жарт. – Пух. (СЦБ), *гобздзі* мн. експр. 'агрубелыя пальцы' – Гродз. (Цыхун); **першы палец рукі:** *вялікі палец* – агульн., акрамя паўн.-усх. д. і часткі гродз.-бар. г. (АЛА, ТС), *вэлькі палец* – панямонскія гаворкі (АЛА), *бальшы палец* – паўн.-усх. д. (АЛА), *стáршы палец* – Івац. (АЛА), *тоўсты палец* – Свісл., Капыл. (АЛА), *пўчка* ж. – Жытк. (АЛА); **другі палец на руцэ паміж вялікім і сярэднім:** *другі палец* – Паст., Смарг., Капатк., Шкл. (АЛА); *указáцельны палец* – агульн. (АЛА), *паказáцельны палец* – Капыл., Ганц., Браг. (АЛА, Мат. Гом.), *вялікі палец* – Жытк. (АЛА), *палец каля старшага* – Івац. (АЛА), *укашчык* м. – Віц. (Каспяровіч), *ківу́н* м. – мясц. (Станкевіч), *ражняк* м. – Жытк. (ТС); **трэці палец на руцэ паміж указальным і безыменным:** *сярэ́дні палец* – агульн. (АЛА, Станкевіч), *срэ́дні палец* – спарадычна паўн.-усх. д. (АЛА), *трэ́ці палец* – Смарг., Старадарож., Капатк. (АЛА); **чацвёрты палец на руцэ паміж сярэднім і мезенцам:** *безымя́нны палец* – паўн.-усх. д. (АЛА, Шатава), *безыме́нны палец* – Шарк., Лаг., Кам., Драг. (АЛА, Станкевіч), *безыме́нны палец* – Навагр., Лаг., Слаўг. (АЛА), *безымі́нны палец* – Беш. (АЛА), *падмязі́нец* м. – Шарк., Валож. (АЛА, СПЗБ), *безыме́ннік* м. – Шарк. (АЛА), *безмязе́нны палец* – Леп. (АЛА), *паўзмéзьянны палец* – Саліг. (АЛА), *паламязі́нны палец* – Бяроз. (АЛА), *каля мезеннага* – Шчуч. (АЛА), *палец ля мезеннага* – Хойн. (АЛА), *без імя́ня палец* – Брасл. (АЛА), *пасрэ́дні палец* – Пол. (АЛА), *чацвёрты палец* – Паст., Смарг., Пух., Старадарож., Капатк. (АЛА), *ме́ншы палец* – Бяроз., Ветк. (АЛА), *глухі палец* – Мёр. (АЛА), *нямы́ палец* – Калінк. (АЛА), *кра́йні палец* – Брэсц. (АЛА), *злаця́ны палец* – Івян. (АЛА), *палец каля сярэдняга* – Івац. (АЛА), *казі́нец* м. – Маст. (АЛА), *пярсе́ц* м. – Ашм., Смарг. (Станкевіч); **пяты, самы малы палец на руцэ:** *мезенец* м. – Мёр., Круп., Дубр., Гор., Бых., Слаўг., Крыч., Касц., Чач., Брэсц., Калінк., Смален. р., Зах.-бран. р. (АЛА, Растаргуеў, Дабравольскі, Насовіч), *мédзенец* м. – Рас., Беш. (АЛА), *мэзі́к* м. – Касц., Лельч. (АЛА), *мізі́к* м. – Старадарож. (АЛА), *мэзени́к* м., *мезю́к* м., *мізіні́к* м. – Стол., Жытк. (ТС), *мédзены палец* – Пол.,

Віц., Смарг., Барыс., Бярэз., Валож., Жытк., Акц., Жлоб. (АЛА, СЦБ, Каспяровіч, Станкевіч), *мэзены палец* – агульн., акрамя зах.-пал. г. (АЛА, Мат. Гродз., Мат. мін.-мал., Мат. дыял. сл., Насовіч, Шатэрнік), *мізінец* м., *мізінчык* м. памянш. – спарадычна агульн. (АЛА, ДСБ, Янкова), *мядзінчык* м. памянш. – Гарад. (АЛА), *візінец* м. – Лун. (АЛА), *мязэнец* м. – Ветк., Хойн. (АЛА), *мізіяны палец* – Брасл., Зэльв. (АЛА), *мязінны палец* – Лях., Бяроз. (АЛА, Мат. Гродз.), *мезюнк* м. – Стол. (ТС), *малы палец* – Пух. (АЛА, Станкевіч), *маленькі палец* – Лёзн., Воран. (АЛА), *карачык* м. – Чэрв. (СЦБ, Мат. мін.-мал.); **рагавая пласцінка на канцах пальцаў чалавека:** *ногаць* м. – асн. мас. г., Малар., Стол. (ЛАБНГ, ТС, ЖНшС, СЦБ, Мат. Гродз., Шатэрнік, Юрчанка, Шаталава), *падногаць* м. – Глыб., Жытк. (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. Гом.), *пазногаць* м. – паўн.-зах. з., Віц., Чэрв. (ЛАБНГ, Мат. Гродз., Каспяровіч, Шатэрнік, Насовіч), *нагэць* м. – Лельч. (ЛАБНГ), *кокаць* м. – Слаўг., Мсцісл., Петр. (ЛАБНГ, Юрчанка, Насовіч), *когаць* м. – Верхнядзв. (ЛАБНГ), *кокань* м. – Петр. (Мат. Гом., Шаталава), *кіпяць* м., *кіпцік* м. памянш., *кіпцюрок* м. памянш. – паўдн.-усх. з., Рас., Вілен. р., Смален. р. (ЛАБНГ, ТС, СПЗБ, Мат. Гом., Мат. Маг., Дабравольскі, Станкевіч), *кэпонец* м. – Чэрв., Пух. (ЛАБНГ, СПЗБ), *кнэпяць* м. – Воран. (ЛАБНГ), *кніпць* м. – Астр. (Сл. Гродз.), *капцюр* м. – паўн.-зах. з., Пол., Арш., Чэрв., Івац., Смален. р. (ЛАБНГ, Мат. Гродз., Дабравольскі, Станкевіч), *кацюр* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *кіпцюр* м. – Ушацк., Арш., Стол., Гл., Петр., Хойн. (ЛАБНГ), *кабдзюр* м. – Стаўб. (СЦБ), *пазур* м. – зах.-пал. г., гродз.-бар. г., Уздз., Беластоц. р. (ЛАБНГ, СЦБ, ДСБ, ЖНшС, Мат. мін.-мал., Станкевіч, Шаталава), *пазюр* м. – зах.-пал. г., Віц., Стаўб., Слон., Кам. (ЛАБНГ, ДСБ, СЦБ, НЛ, ЖНС, 3 нар. сл., Каспяровіч, Станкевіч), *пажур* м. – Драг., Іван. (ЛАБНГ, ДСБ), *драпузь* м. – Стол. (ДСБ), *габзур* м., *пуц* м. – Ваўк. (Мат. Гродз.); **мякаць на канцы пальца:** *пічыкі* мн. – Гродз. р., паўднёвая Міншчына, Маг. (НЛ, 3 нар. сл., Н. сл.-сць, СРЛГ, Мат. Маг.), *пушка* ж., *пушкі* мн., *пучка* ж., *пучок* м., *пучкі* мн. – Слон., Зэльв., Пух., Слуц., Лун., Стол.,

Жытк., Петр., Маз., Зах.-бран. р. (ТС, НЛ, 3 нар. сл., Н. сл.-сць, Мат. Гродз., Растаргуеў, Кучук, Шаталава, Сцяцко), *пупёшка* ж. – Гродз. (Сл. Гродз.), *пупышка* ж. – Гом. (Мат. Гом.), *пупушка* ж. – Круп. (НС), *пыпашка* ж. – Віл. (Шаталава), *шыпушка* ж. – Бых., Лоеў. (Мат. Маг., Янкова), *ягада* ж. – Беластоц. р. (СПЗБ), *ягадка* ж. – Пін. (ДСБ), *яго́дка* ж. – Бяроз. (Шаталава), *мякіш* м., *мякішка* ж. памянш. – Астр., Ветк. (Мат. Гродз., Мат. Гом.), *мякушак* м., *мякушкі* мн. – Мсцісл., Бых., Чач. (Мат. мін.-мал., Мат. Гом., Мат. апыт.), *мякушка* ж. – Чач., Ветк. (Мат. Гом.), *мякушка* ж. – Буда-Каш. (Мат. Гом.), *макушка* ж. – Рас. (Шаталава), *пузачка* н. – Верхнядзв. (Шаталава), *шчыто́чак* м. – Браг. (Шаталава); **сучляненне касцей на пальцах рук:** *шчыкалаткі* мн. – паўн.-усх. д., Мін. р., Іўеў, Карм., Чач., Добр., Стол., Лун., Жытк. (ЛАБНГ, АЛА, ТС, Мат. Маг., Станкевіч, Варлыга, Каспяровіч), *шчыкаладак* м., *суста́вец* м. – Стол. (ТС), *шчыкалакi* мн. – Кругл. (ЛАБНГ), *шчыкаўкі* мн. – Шкл. (АЛА), *чыкалаткі* мн., *чыкаткі* мн. – зах.-пал. г. (ЛАБНГ, АЛА, ДСБ), *чыко́дкі* мн. – Малар. (ЛАБНГ), *мы́шчыкалаткі* мн. – Гарад. (ЛАБНГ), *мы́шчалкі* мн., *мы́шчалка* ж., *мы́шалкі* мн. – Пол. (ЛАБНГ), *чу́чкі* мн. – гродз.-бар. г., Стаўб., Капыл. (ЛАБНГ, АЛА, ЖС, 3 нар. сл., Мат. Гродз., Шаталава), *чучкі* мн. – Маст., Зэльв. (ЛАБНГ, АЛА), *чу́чанкі* мн. – Навагр. (НС, ЖС), *чу́чаланкі* мн. – Зэльв., Лях., Ганц. (ЛАБНГ, АЛА, Мат. Гродз.), *чы́чалiнкі* мн. – Люб. (ЛАБНГ), *чу́нак* м., *чу́нкі* мн., *чло́нкі* мн. – спарадычна гродз.-бар. г. (ЛАБНГ, АЛА, Мат. Гродз., Шаталава), *шлу́нкі* мн. – Уздз. (ЛАБНГ), *суста́ва* ж. – Беш., Смарг., Зэльв., Віл. (АЛА, Мат. Гродз., Каспяровіч, Станкевіч), *сустаў* м., *суста́вы* мн., *сустаўчыкі* мн. памянш. – Пол., Віц., Саліг., Крыч., Бых. (ЛАБНГ, АЛА, Каспяровіч, Насовіч), *састоў* м. – Пух. (АЛА), *сустаўка* ж., *сустоўка* ж. – Уздз., Паст., Івян., Чэрв., Круп., Пух., Жлоб. (ЛАБНГ, АЛА, Мат. мін.-мал.), *сугі́біны* мн. – Беш. (АЛА, НС), *сукале́нкі* мн. – Шум., Віц., Сен. (ЛАБНГ, АЛА), *сукале́нцы* мн. – Беш., Сен., Бярэз., Крыч., Рэч. (ЛАБНГ, АЛА), *пучкі* мн. – Воран., Іўеў., Шчуч., Ваўк., Лях., Ганц., Браг. (ЛАБНГ, АЛА, Мат. Гродз., Шаталава), *пучкі* мн. – Слон.

(ЛАБНГ), *пу́шкі* мн. — паўднёвая Міншчына, Маз., Хойн., Браг. (ЛАБНГ, АЛА, ЖС), *пушкі* мн. — Ганц. (ЛАБНГ), *калё́нцы* мн. — Верхнядзв., Рас., Мёр., *калё́нка* н. — Рас. (Шаталава), *костачкі* мн. — паўдн.-усх. з., спарадычна паўн.-зах. з., Бяроз. (ЛАБНГ, АЛА), *кру́пылі* мн. — Воран. (ЛАБНГ), *гібяжы́* мн. — Паст. (ЛАБНГ), *кало́дачкі* мн. — Бяроз. (АЛА, ДСБ, Шаталава), *ко́ткі* мн., *ко́тачкі* мн. — Драг., Іван. (АЛА, ЛАБНГ).

Сасок, гл. Грудзі

Селязёнка

Крывятворны орган чалавека, які выконвае ахоўныя функцыі і ўдзельнічае ў абмене рэчываў.

селязёнка ж. — Навагр., Чэрв., Мсцісл. (Шатэрнік, Мат. апыт.), *зелязёнка* ж. — Маз. (ГЧ), *каса́* ж. — Навагр., Чэрв., Люб., Слуц. (Шатэрнік, Мат. апыт.), *касьні́к* м. — Навагр. (Мат. апыт.).

Скула

Адна з парных касцей чэрапа, размешчаная ніжэй вачніцы.

скула́ ж., *ску́лы* мн. — усх.-маг. р., Люб., Старадарож. (Мат. апыт.), *ску́ла* ж. — Зэльв. (Мат. Гродз.), *малмы́гі* мн. — Стаўб. (3 нар. сл.)

Скура

Верхняе покрыва цела чалавека.

ску́ра ж. — паўн.-зах. з., спарадычна паўдн.-усх. з. (ЛАБНГ, АЛА, СПЗБ, ТС, Мат. Гродз., Насовіч, Каспяровіч), *шку́ра* ж. — агульн., акрамя паўн.-зах. з., Смален. р. (ЛАБНГ, АЛА, ТС, Каспяровіч, Насовіч, Дабравольскі, Мат. апыт.), *шкóra* ж. — Драг. (ДСБ), *шкураці́на* ж. экспр. — Стол. (ТС), *ко́жа* ж. — усх. з., Брасл., Пін., Жытк. (ЛАБНГ, АЛА, СПЗБ,

ТС, Янкова, Мат. апыт.), *набо́й* м. 'арагавелая скура на далоні і інш.' – Стол. (ТС).

Спіна

Задняя частка тулава ад шыі да крыжа.

спіна́ ж. – агульн. (АЛА, СПЗБ, Мат. Гродз., Янкоўскі, Юрчанка), *спіна* ж. – спарадычна агульн., акрамя паўн.-зах. з. (АЛА, СПЗБ, ТС), *сярэ́дзіна* ж. – Віц., Ваўк., Гл., Мсцісл., Смален. р. (Дабравольскі, Сцяшковіч, Юрчанка, Каспяровіч, Янкоўскі), *гэ́таль* м. – Бераст. (Мат. Гродз.), *хры́бця́на* ж. – Шчуч. (АЛА), *грыбе́т* м. – Воран. (АЛА), *хры́бет*, *хры́бці́на* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *плéчы* мн. – паўн.-зах. з., Пух., Жытк. (АЛА); **частка спіны крыху ніжэй пояса:** *паясн́іца* ж. – Навагр., Віц. (Мат. Гродз., Каспяровіч), *сярэ́дзіна* ж. – Віц. р., Навагр., Дзятл., Ваўк., Чэрв., Чач., Лоеў., Смален. р. (Мат. Гродз., Мат. мін.-мал., Янкова, Каспяровіч, Шатэрнік, Дабравольскі, Мат. апыт.), *поя́с* м. – Стол., Жлоб. (ТС, Мат. Гом.).

Страўнік

Орган стрававання чалавека.

жалу́дак м. – агульн. (АЛА, СЦБ), *кіндзю́к* м. – Навагр., Карэл., Лаг., Бял., Іван., Лях., Акц. (АЛА, ЖС, ЖНС, Мат. мін.-мал., Яўсееў), *ке́ндзюх* м. – Бяроз., Драг. (АЛА), *трыбу́х* м. – паўн.-зах. з., Гарад., Беш., Саліг., Ганц. (АЛА, Варлыга, Каспяровіч, Станкевіч), *брух* м. – Воран. (АЛА), *коўб* м., *коўбік* м. памянш. – Капатк., Лельч., Калінк. (АЛА, НЛ), *каўбу́х* м. – Бял., Кліч., Зах.-бран. р. (АЛА, Растаргуеў), *калду́н* м. – Гродз., Бяроз. (АЛА, Цыхун), *ка́даўб* м. – Навагр. (3 нар. сл.), *жвот* м. – Капыл. (АЛА), *жыво́т* м. – Беш., Лаг., Смал., Дубр. (АЛА), *éчук* м. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *ячу́к* м. – Мсцісл. (3 нар. сл.), *кучу́к* м. – Шчуч. (АЛА), *страўні́к* м. – Івян., Браг. (АЛА), *юц* м., *юць* м. – Драг. (ЖС, ДСБ, ЖНшС), *куты́р* м. – Крыч. (АЛА), *це́льбух* м. – Маз.

(АЛА), *пілімо́* н. експр., *пільмо́* н. експр. 'вялікі страўнік' – Паст., Лаг. (СПЗБ); **стрававод**: *эча* ж. – Пол., Смarg., Лаг. (Станкевіч).

Ступня, гл. Нага

Сэрца

Цэнтральны орган кровазвароту.

сэ́рца н., *сэ́рцайка* н. памянш. – агульн., Смален. р. (ДАБМ, ТС, ЖНшС, ГЧ, Мат. Гродз., Шатэрнік, Каспяровіч, Станкевіч, Дабравольскі, Янкоўскі), *сэ́рца* н. – усх. з., Стол., Жытк., Смален. р. (ДАБМ, ТС, ЖНшС, ГЧ, Дабравольскі, Насовіч).

Талія

Найбольш вузкая частка тулава паміж грудзьмі і клубамі.

та́ля ж. – Лід. (Мат. Гродз.), *стан* м., *пóвяс* м. – Воран. (Мат. Гродз.).

Твар, гл. Галава

Тулава

Цела чалавека без галавы і канечнасцей.

ту́лава ж. – Віц. р., Чэрв., Смален. р. (Каспяровіч, Шатэрнік, Станкевіч, Дабравольскі), *то́луб* м., *ту́лаб* м. – Стол., Жытк. (ТС).

Хвасцец, гл. Пазваночнік

Цела

Тулава, корпус чалавека.

цела н. – Жытк. (ТС), *целесо́* н. – Стол., Жытк. (ТС, НЛ), *целесо* н. – Лельч. (Кучук), *плоць* ж. – Стол. (ТС).

Цемя, гл. Галава

Шыя

Частка цела паміж галавой і тулавам.

шыя ж., *шыйка* ж. памянш. – агульн., Зах.-бран. р., Смален. р. (АЛА, ТС, ГЧ, Мат. Гродз., Каспяровіч, Станкевіч, Дабравольскі, Растаргуеў, Насовіч), *шэя* ж. – Шарк., Круп., Крыч., Кам. (АЛА), *ашыёк* м. – Жытк. (ТС), *каўнёр* м. – Мядз., Барыс. (СЦБ), *стоўб* м. – Жытк. (ТС); **задняя частка шыі**: *ка́рак* м. – паўдн.-усх. з., зах.-пал. г., Віц., Воран., Навагр., Віл., Чэрв. (ЛАБНГ, ТС, СЦБ, Мат. Гродз., Насовіч, Каспяровіч, Шатэрнік, Юрчанка, Янкоўскі), *ака́рак* м. – паўн.-усх.-з. (ЛАБНГ, Н. сл.-сць, Мат. Маг., Мат. Гом., Янкова, Каспяровіч), *карк* м. – Гродз. р., Віц., Карэл., Драг. (ЛАБНГ, НЛ, Цыхун), *карх* м. – Докш., Кобр. (ЛАБНГ), *ка́рка* ж. – Жытк. (ТС), *каршэнь* м. – Верхнядзв., Ушацк., Сен., Чэрв., Бял., Чач., Лоеў., Смален. р. (НЛ, НЛГ, Мат. дыял. сл., Станкевіч, Шаталава, Янкова, Насовіч, Каспяровіч, Шатэрнік, Мат. апыт.), *каршэль* м. – Шчуч., Клецк., Чэрв. (НЛ, Мат. Гродз., Мат. мін.-мал.), *загры́вак* м. – Мсцісл., Чэрв. (СЦБ, Мат. мін.-мал., Юрчанка), *гурбя́к* м. – Пух. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *хіб* м. – Маладз., Нясв., Уздз., Бярэз., Асіп., Лельч., Браг. (ЛАБНГ), *малі́к* м. – Чач., Зах.-бран. р. (ЖС, Растаргуеў), *ке́пель* м. – Зэльв. (Н. сл.-сць), *гімель* м. – Драг. (ДСБ); **шыя і плечы каля шыі**: *ва́зы* мн. – зах.-пал. г., Слон. (ДСБ, ЖНшС, ЖС, Шаталава), *каркаві́на* ж., *каршэль* м., *карк* м. – Лаг. (Варлыга).

Язык, гл. Рот

9. ХАРАКТАРЫСТЫКА ЧАЛАВЕКА ПА ЗНЕШНІМ ВЫГЛЯДЗЕ І ЁНУТРАНЫМ СТАНЕ

Апрануты

Адзеты.

апрануты прым. — пераважна паўн.-зах. з. (ЛАБНГ), *ап-
ранены* прым. — зах.-пал. г., спарадычна гродз.-бар. г. (ЛАБНГ),
адзэты прым. — віц.-маг. г., Мін.р., спарадычна Паням. р.,
Светлагор., Іван. (ЛАБНГ, ТС, СПЗБ), *адзягнены* прым. —
зах.-пал. г., Брэсц. р. (ЛАБНГ); **модна апрануты**: *моднік* м.,
модніца ж. — Мёр. (З нар. сл.), *модны* прым. — Смален. р.
(Дабравольскі), *хрант* м. — Смален. р., Маг. (Дабравольскі,
Бялькевіч, Насовіч), *мадэда* ж. — Драг., Чэрв. (НЛ, Мат.
мін.-мал.), *струк* м. — Маг., Смален. р. (Бялькевіч, Дабра-
вольскі), *стрычак* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *ферт* м. —
Смален. р. (Дабравольскі), *фацэт* м. — Гродз. (СРЛГ), *хаб-
рэц* м. — Стол. (ТС), *мындра* ж. — Пруж. (ДСБ), *страю-
ха* ж. — Іўеў. (Сл. Гродз.), *шчогалька* ж. — Зах.-бран. р. (Рас-
таргуеў), *алігánt* м. — Чэрв. р. (Шатэрнік), *алігáнчык* м. — Лун.
(ДСБ), *кандзібóбер* м. — Гродз. (Цыхун), *фарсісты* прым. —
Гродз. (Сцяшковіч), *мудраўны* прым. — Іўеў. (Сл. Гродз.),
фарсу́н м. — Стол., Смален. р., паўн.-зах. з. (СПЗБ, ТС, Даб-
равольскі), *харахóня* ж. — Маг., Смален. р. (Бялькевіч, Даб-
равольскі), *гогаль* м. — Зах.-бран. р. (Насовіч, Станкевіч),
джэнджару́ха ж. — Гом. (НЛГ), *высціго́вы* прым. — Воран.
(Сл. Гродз.), *хіно́вы* прым. — Маст. (Сл. Гродз.), *расфуфы́-
ра* ж. — Мёр., Мсцісл. (З нар. сл., Юрчанка); **прыбраны**,
апрануты па-святочнаму: *вўстроены* прым. — Жытк. (ТС),

прыхарошаны прым. – Уздз. (Мат. мін.-мал.), *нара́джаны* прым. – Стол. (ТС), *разадзэты* прым. – Бярэз. (СПЗБ), *прыбра́ты* прым. – Гродз. (СРЛГ), *прыбра́ны* прым. – Віц. р. (Каспяровіч), *убра́ны* прым. – Стол., Жытк., Гарод., Гродз. (ТС, СПЗБ), *убіра́ты* прым. – Жытк. (ТС), *стро́йны* прым. – Жытк. (ТС), *начапу́раны* прым. – Чач. (Мат. апыт.), *чапу́рны* прым. – Лоеў. (Янкова), *хварбо́тніца* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *паднядзэ́лены* прым. – Гом. (НЛГ), *прынапу́траны* прым. – Гом., Чач. (НЛГ, Мат. апыт.), *прыфра́нчаны* прым. – Гом. (НЛГ); **неахайна апра́нуты, без густу: неўстро́ены** прым. – Жытк. (ТС), *начапа́рка* ж. – Гродз. (СРЛГ), *малго́ся* ж. – Пін. (ДСБ), *калашма́н* м. – Стаўб., Гл. (Мат. мін.-мал., Янкоўскі), *калашма́ч* м. – Зэльв. (Сцяцко), *шму́лька* м. – Мёр. (3 нар. сл.), *папуце́ха* ж. – Леп. (ЖНШС), *ла́хта* ж. – Клецк. (НЛ), *апо́ня* м. і ж. – Гл. (Янкоўскі), *лапуда́* м. і ж. – Драг. (НЛ), *кашламба́к* м. – Навагр. (Сл. Гродз.), *красла́ч* м. – Гл. (Янкоўскі); **празмерна адзеты: напу́ганы** прым. – Стол. (ТС), *кулё́ма* м. і ж. – Гор., Чач. (Мат. Маг., Мат. апыт.).

Ахайны

Чысты, акуратны.

аха́йны прым. – Лаг., Гродз., Арш. (Варлыга, Мат. Гродз., Станкевіч), *чысцё́ха* ж. (*чысцю́ха* ж.) – Чэрв. р., Мсцісл., Зах.-бран. р. (Шатэрнік, Растаргуеў, Юрчанка, Насовіч), *чысцю́х* м. – Зэльв. (Сцяцко), *чысту́ха* ж. – Стол. (ТС), *чы́сты* прым. – Лоеў., Кобр., Уздз., Стол., Жытк., Мсцісл. (ТС, Янкова, ЖНШС, Мат. мін.-мал., Юрчанка), *апра́тнік* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *апра́тны* прым. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *акураці́ст* м. – Бял. (Яўсееў), *акура́тнік* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *згра́бнік* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *згра́йны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *хандо́га* ж. – Маг. (Бялькевіч), *чарэ́дны* прым. – Віц. р. (Каспяровіч), *хуца́вец* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *хуца́вы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *прыцыпа́луха* ж. – Кобр. (НЛ), *бе́лы* прым. – Кліч. (ЖС), *прыбі́луха* ж. – Иван.

(НЛ), *шпéтны* прым. — Лоеў. (Янкова), *хайны* прым. — мясц. (Станкевіч).

Бяздетны

Той (тая), хто не мае сваіх дзяцей.

бяздетная прым. — спарадычна агульн. (СПЗБ, Мат. апыт.), *бяздзéтух* м. — Зах.-бран. р., Мсцісл. (Растаргуеў, Юрчанка), *бяздзéтуха* ж. — Кам., Лоеў. (ЖНШС, Янкова, Насовіч, Станкевіч), *бездзéтуха* ж. — Навагр., Стаўб., Жытк. (ТС, СЦБ, Мат. мін.-мал., 3 нар. сл., Насовіч), *бяздзéтнік* м. — мясц. (Насовіч), *бязьдзéтніца* ж. — мясц. (Станкевіч), *бязьдзéтны* прым. — Чэрв., Зах.-бран. р. (Растаргуеў, Станкевіч, Шатэрнік), *бездзéтны* прым. — Навагр., Стол. (СПЗБ, ТС), *няплóдны* прым. — Карэл. (Мат. Гродз.), *бясплóдны* прым. — мясц. (Станкевіч), *бабуль* м. — Гродз. (ЛАБНГ), *ка́меніца* ж. — мясц. (Насовіч).

Бялявы

Са светлымі валасамі.

бéлы прым. — Чэрв., Гл. (Станкевіч, Янкоўскі), *бяля́вы* прым. — Лаг., Стол., Чэрв., Зах.-бран. р. (ТС, Варлыга, Шатэрнік, Станкевіч), *белару́сы* прым. — Жытк. (ТС), *белакóсы* прым. — Жытк. (ТС), *белагалóвік* м. — Віл. (СЦБ), *белáй* м. — Стол. (ТС, НС), *бяля́нка* ж. — Маг., Мёр., Ушацк. (Бялькевіч, 3 нар. сл., ЖС), *бяля́йка* ж. — Стол. (ТС), *бёлка* ж. — Стол., Мёр. (ТС, 3 нар. сл.), *бяля́к* м. — Мёр. (3 нар. сл.), *белабры́сік* м. — Мсцісл. (Юрчанка).

Васпаваты, рабы

Які мае сляды воспы, рабы.

рабы́ прым. — Чэрв., Верхнядзв., Браг., Чач., Маг., Стол., Жытк., Навагр. (СПЗБ, ТС, Бялькевіч, Мат. Гродз., Мат. Гом.), *рабе́йза* (*рабэ́йжа*) м. і ж. — Дзятл., Старадарож.,

Слон., Лід., Ганц., Гл., Зэльв., Навагр., Мёр., Карэл., Клецк. (СПЗБ, Сл. Гродз., ЖНС, ЖНШС, ДСБ, НЛ, ЖС, 3 нар. сл., Сцяцко, Янкоўскі), *ра́бка* ж. – Лях., Лід., Мсцісл. (Мат. Гродз., ЖНС, Юрчанка), *рабзу́й* м. – Віц. р. (Каспяровіч, Станкевіч), *рабзо́н* м., *рабзо́нка* ж. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *рабэ́йка* м. і ж. – Лаг. (Варлыга), *рабу́ля* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *рабо́цько* м. – Жытк. (ТС), *рабза́* ж., *рабза́чка* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *рабі́к* м. – Чэрв. (Мат. мін.-мал.), *рабэ́цкі* прым. – Смarg. (Сл. Гродз.), *рабали́цы* прым. – Чэрв. (Шатэрнік), *рабано́сы* прым. – Лід., Мсцісл. (Мат. Гродз., Юрчанка), *рабамо́рды* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *васпава́ты* (*аспава́ты*, *васпаві́ты*) прым. – Лаг., Стаўб. (Варлыга, СЦБ), *канапа́ты* прым. – Шчуч., Ивац., Пін. (СПЗБ, ДСБ, Шаталава), *канапа́тка* ж. – Бял., Мсцісл. (Яўсееў, Юрчанка), *канапа́цік* м. – Бял. (Яўсееў), *плясні́вы* прым. – Рэч., Светл., Буда-Каш., Кліч., Чач. (Мат. Гом., ЖС, ГЧ, Мат. апыт.), *падзю́баны* прым. – Астр. (СПЗБ), *наклё́ваны* прым. – Лоеў., Свісл. (Янкова, Сл. Гродз.), *руды́* прым. – Калін. (Мат. Гом.), *каплі́сты* прым. – Хойн. (Мат. Гом.), *ры́жы* прым. – Жытк. (ТС), *вясну́шчаты* прым. – Пух. (СЦБ), *шэ́ры* прым. – Паст. (ЛАБНГ), *накапа́ны* прым. 'васпаваты' – Валож. (СЦБ), *раўка́ты* прым. 'васпаваты' – Вілен. р. (СПЗБ).

Вёрткі, спрытны

Здольны да вёрткіх і спрытных рухаў.

жывы́ прым. – Смarg., Старадарож. (Станкевіч, 3 нар. сл., Мат. апыт.), *жва́вы* прым. – Чэрв., Смarg., Сен., Лід., Віц. (Станкевіч, Мат. Гродз., Каспяровіч), *жыва́вы* (*жыва́лы*) прым. – Лях., Ганц. (СПЗБ), *лёткі* (*ляткі*) прым. – Слон., Гродз., Карэл., Зэльв., Воран. (Сл. Гродз., СРЛГ, НЛ, Н. сл.-сць, Сцяцко), *вё́рткі* прым. – Ашм., Чэрв., Паст., Дзятл., Драг. (СПЗБ, Сл. Гродз., Шатэрнік, ГЧ), *жэ́ўжык* м. – Чэрв., Смarg., Сен., Зах.-бран. р., Смален. р. (Станкевіч, Дабравольскі), *руха́вы* прым. – Лаг., Пруж., Брэсц., Чэрв., Маг., Гродз. (Бялькевіч, Варлыга, Сл. Гродз., ДСБ, Шатэрнік),

шўстры прым. — Лаг., Старадарож. (Варлыга, Мат. апыт.),
шўйстры прым. — Маг. (Бялькевіч), *жы́га* ж. і м. — мясц.
 (Станкевіч), *жыгу́н* (джыгу́н, джгун) м. — Віц., Ушац., Мін.
 (СПЗБ, Станкевіч, Каспяровіч, ЖНШС), *шыламышы́вы* прым. —
 Маг. (Бялькевіч), *бяглі́вы* прым. — Карэл., Лід. (Сл. Гродз.),
вужля́к м. — Бял. (Яўсееў), *вужэ́лак* м. — Бял. (Яўсееў), *пахадны́*
 прым. — Лід. (Сл. Гродз.), *вераце́нніца* ж. — Свісл.
 (Сл. Гродз.), *звіру́тны* прым. — Воран. (Сл. Гродз.), *пы́рскі*
 прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *шмы́ткі* прым. — Іўеў., Вілен. р.
 (СПЗБ), *бо́рзянькі* прым. — Гродз. (СРЛГ), *віхрава́ты* прым. —
 Гродз. (СРЛГ), *джурга́вы* прым. — (Сл. Гродз.), *кру́ткі*
 прым. — Ваўк. (Сл. Гродз.), *матаро́вы* прым. — Ваўк. (Сл.
 Гродз.), *зух* м. — Віл., Смален. р. (СПЗБ, Дабравольскі),
гіжлі́вы прым. — Шчуч. (Сл. Гродз.), *гіжу́ичы* прым. — Шчуч.
 (Сл. Гродз.), *ву́жлы* прым. — Бял. (Яўсееў), *шыбу́ны* прым. —
 Навагр. (Сл. Гродз.), *яго́зны* прым. — Карэл. (Сл. Гродз.),
ю́ркі прым. — Шчуч. (Сл. Гродз.), *хлё́сткі* прым. — Смарг.
 (Сл. Гродз.), *шэ́вачка* ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *фа́-*
лер м. — Гродз. (СПЗБ), *лагязá* ж. — Паст. (СПЗБ), *вы́рва* ж.
 экспр. — Мсцісл. (3 нар. сл.), *ла́ха* ж. — Мсцісл. (3 нар. сл.),
спра́ўны прым. — Віл. (Мат. мін.-мал.), *мэ́тны* прым. — Гродз.
 (СРЛГ), *спры́тны* прым. — Віл., Ашм., Воран., Лях. (СПЗБ),
азукува́ты прым. — Маг. (Бялькевіч), *бо́рскі* прым. — Маст.
 (Сл. Гродз.), *шы́бісты* прым. — Навагр. (Сл. Гродз.),
навяртлі́вы прым. — Смарг. (Сл. Гродз.), *ша́сткі* прым. —
 Шчуч. (Сл. Гродз.), *падско́кіч* м. — Слон. (Сл. Гродз.), *неў-*
віру́тны прым. — Бял. (Яўсееў), *сумато́хніцкі* прым. — Астр.
 (Сл. Гродз.), *зві́тны* прым. — Свісл. (Сл. Гродз.), *каём* м. — Маг.
 (Бялькевіч), *швы́дкі* прым. — Карэл. (Н. сл.-сць), *швы́ткі*
 прым. — Драг. (ДСБ), *бра́вы* прым. — Чэрв. (Шатэрнік), *вы-*
вё́рткі прым. — Мядз. (СЦБ), *лоў́кі* прым. — Брасл. (СПЗБ),
шво́ркі прым. — Пін. (ДСБ), *шпа́ркі* прым. — Чэрв. (Шатэр-
 нік), *шмы́ткі* прым. — Кам. (ЖНШС, Федароўскі), *пры́ткі*
 прым. — Віц. (Каспяровіч), *прэ́нткі* прым. — Воран., Навагр.,
 Іўеў., Гродз., Шчуч., Ваўк., Ашм. (СПЗБ, Сл. Гродз.),
гізлі́вы прым. — Брасл. (СПЗБ), *джу́глы* прым. — Віц. (Кас-
 пярровіч), *бадрэ́ц* м. — Чэрв. (СПЗБ).

Высокі

Чалавек высокага росту.

дылда ж. і м. – Жытк., Віц. р., Чэрв. р., Зах.-бран. р., Смален. р., Слон., Кобр., Докш. (ТС, СПЗБ, Каспяровіч, Шатэрнік, Дабравольскі, Растаргуеў, ЖС, НЛГ, Насовіч), *дырда* ж. – Люб. (ЖС, Насовіч), *дымба* ж. і м. – Вілен. р. (СПЗБ), *дыся* ж. – Віл. (СПЗБ), *дэрба (дырба)* ж. – Навагр., Мёр., Слон., Стаўб., Бярэз., Карэл. (СЦБ, Мат. мін.-мал., Сл. Гродз., ЖС, НЛ, 3 нар. сл.), *дыгля* ж. – Нясв. (Мат. мін.-мал.), *дыргаль* м. – Старадарож. (ЖНшС), *дыгаты* прым. – Старадарож., Зэльв., Віл., Чэрв. (СПЗБ, СЦБ, ЖНшС, Мат. мін.-мал., Сцяцко), *дыгуць* м. – Зэльв., Чэрв., Шчуч. (СЦБ, Сл. Гродз., Сцяцко), *дыгайла* м. – мясц. (Насовіч), *дзыгаты* прым. – Чэрв., Гл., Стол. (Шатэрнік, ДСБ, Мат. Маг., Янкоўскі), *дзыгасты* прым. – Гродз. (СРЛГ), *дзыбаты* прым. – Стол. (НЛ, Станкевіч), *дыбаты* прым. – Стол., Зэльв., Дзятл., Лід., Маст., Віц., Бял., Светл. (ТС, Сл. Гродз., Мат. дыял. сл., Каспяровіч), *дыгнаты* прым. – Гродз. (Цыхун), *дзыгач* м. – Пін. (ДСБ), *дзыгнач* м. – Бяроз. (ЖНС), *дзыгун* м. – Гл. (Янкоўскі), *дзыгуля* ж. – Гл. (Янкоўскі), *даўгальгіна* м. і ж. – Віл. (СЦБ), *даўгэль* м. – Зэльв. (Мат. Гродз.), *даўгавяз* м. – Гродз. (Цыхун), *даўгаль* м. – Віл. (СЦБ), *доўгі* прым. – зах.-пал. г., сярэд.-бел. г., Брасл., Паст., Гар., Чашн., Лёзн., Арш. (ЛАБНГ, СПЗБ), *даўгі* прым. – паўн.-усх. д. (ЛАБНГ), *даўгіла* м. і ж. – Мёр. (3 нар. сл.), *даўгэй* прым. – спарадычна Віц. р. і ўсх.-маг. р. (ЛАБНГ), *даўгалыкі* прым. – Бял. (Яўсееў), *даўганогі* прым. – Гл. (Янкоўскі), *цыба* м. і ж. – Іўеў. (СПЗБ), *цыбала* м. і ж. – Верхнядзв. (Шаталава), *цыбаты* прым. – Старадарож., Стол., Жытк., Лаг., Люб., Чэрв., Зах.-бран. р., Маладз., Докш. (СПЗБ, ТС, Варлыга, ЖНшС, Шатэрнік, Мат. дыял. сл.), *цыбасты* прым. – Віц., Рас. (Каспяровіч, Шаталава), *даўгацыбы* прым. – Ушац. (ЖНшС), *цыбанясты* прым. – Драг. (ДСБ), *цымбал* – Зэльв., Стол., Дзятл., Брэсц., Мёр. (ТС, Сцяцко, Сл. Гродз., ДСБ, 3 нар. сл.), *цыглысты* прым. – Шчуч. (Сл. Гродз.), *вісокі* прым. – Пух., Лоеў.

(СЦБ, Янкова, Насовіч), *высо́кі* прым. – Стол., Жытк., Калінк. (ТС, СПЗБ), *завысо́кі* прым. – Шчуч. (СПЗБ), *высо́зны* прым. – Жытк. (ТС), *высочэ́зны* прым. – Стол. (ТС), *бальшўн* м. – Жытк., Бял., Віц. (ТС, Яўсееў, Каспяровіч), *бальшўха* ж. – Віц., Жытк., Бял. (ТС, Яўсееў, Каспяровіч), *бальшак* м. – Жытк. (ТС), *бальшы́* прым. – паўн.-усх. д. (ЛАБНГ), *вялікі* прым. – агульн., акрамя гродз.-бар. г. і Віц. р. (ЛАБНГ, СЦБ, Мат. Гом., Мат. мін.-мал.), *вялі́зны* прым. – Люб. (ЖНШС), *велькі* прым. – Паням. р. (ЛАБНГ), *завелькі* прым. (ЛАБНГ), *вялігдур* м. – Кобр. (ЖС), *завялікі* прым. – зах. з., Шум., Круп., Бярэз., Бых., Ельск., Нараўл. (ЛАБНГ), *ро́слы* прым. – Паст., Брасл., Гродз., Вілен. р., Чэрв., Старадарож. (СПЗБ, Шатэрнік, Насовіч, Мат. апыт.), *уро́слы* прым. – мясц. (Насовіч), *гардэ́бля* ж. – Капыл. (Н. сл-сць), *гардэ́ля* ж. – Капыл. (ЖС), *гардадэ́ля* ж. – Гродз. (Цыхун), *гардабэ́рда* ж. – Клецк. (НЛ), *гардабэ́ля* ж. – Слон. (Н. сл-сць), *вярста́* ж. – Пол. (НЛ, Насовіч), *жардзі́на* м. і ж. – Гор., Чач., Мёр., Пол. (НЛ, 3 нар. сл., Мат. Маг., Мат. апыт.), *жардзэ́й* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *стрынгель* м. – Дзятл., Слон. (Сл. Гродз.), *стрымгалава́ты* прым. – Стаўб., Слуц. (ЖС, ЖНШС), *стаўбу́н* м. – Зэльв., Навагр. (Н. сл-сць, Сцяцко), *стамбо́ль* м. – Гродз. (СРЛГ), *стральба́ч* м. – Карэл. (Сл. Гродз.), *джо́га* ж. – Иван. (ДСБ), *гамо́ліна* ж. – Гродз. (Цыхун), *гало́бля* ж. – Гродз. (Цыхун), *грамабо́й* м. – Гродз. (Цыхун), *ста́туй* м. – Маг. (Бялькевіч), *мах* м. – Жытк., Стол., Бар., Лун., Стаўб. (ДСБ, ТС, СЦБ), *ма́ха* ж. – Иван., Бяроз. (ЖНС), *ма́ханец* м. – Стол. (ТС), *махе́ц* м. – Стол. (ТС), *махі́на* ж. – Добр., Ветк. (Мат. Гом., Насовіч), *махі́ны* (*махі́нны*) прым. – Лун., Стол., Жытк. (ТС, ДСБ, Насовіч), *на́глы* прым. – Жытк., Стол., Ельск., Петр., Лельч., Маз. (ТС, ДСБ, Мат. Гом., НЛ, 3 нар. сл.), *на́гліца* ж. – Саліг. (Н. сл-сць), *нагле́ц* м. – Жытк. (ЖНШС), *на́глік* м. – Жытк. (ТС), *галдэ́ба* ж. і м. – Малар. (ДСБ), *гальдо́ба* ж. – Зэльв. (Сцяцко), *гарміда́* ж. – Чэрв. р. (Станкевіч), *гарга́ра* ж. і м. – Навагр., Сморг., Пол. (3 нар. сл., ЖС, Станкевіч, НЛ), *галамы́зда* ж. – Гродз. (СРЛГ), *гардэ́да* м. і ж. – Шчуч. (3 нар. сл.), *гайдама́ка* м. і ж. – Драг. (ДСБ), *дыба́к* м. – Клецк. (НЛ), *зыгу́-*

та ж. – Нясв. (Мат. мін.-мал.), *калантáйха* ж. – Гродз. (Сл. Гродз.), *дзэмба* ж. – Бяроз. (ЖНС), *велігор* м. – Астр. (СПЗБ), *канды́ба* м. – Стол. (ТС), *бамбу́за* м. і ж. – Жытк. (ТС), *вер-хагледзіна* ж. – Пух. (СЦБ), *бамбі́за* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *ба́ндур* м. – Жытк. (ТС), *даўбі́на* ж. – Лаг. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *ды́за* ж. – Лаг. (Станкевіч), *ды́рза* ж. – Гродз. (ЖНС), *ды́бала* м. і ж. – Бабр. (Мат. Маг.), *ламі́на* м. і ж. – Брасл. (СПЗБ), *паджэ́глісты* прым. – Лях. (ДСБ), *лы́біла* ж. – Маг. (Бялькевіч), *дры́нгаль* м. – Стаўб. (НС), *дзындзаль* м. – Мёр. (3 нар. сл.), *го́йман* м. – Драг. (НЛ), *даўгавя́з* м. – Кобр. (НЛ), *сту́йбінь* м. – Пол. (НЛ), *цы́ндра* ж. – Мёр. (ЖНС), *патцы́г-лясты* прым. – Капыл. (Н. сл.-сць), *грамава́ты* прым. – Гродз. (3 нар. сл.), *шты́бало* н. – Стол. (ТС), *гайдама́ха*, *гайдама́-ка* м. – Стол., Жытк. (ТС), *вушы́на* ж. – Стол. (ТС), *нага́ты* прым. – Стол. (ТС), *махі́лэзны* прым. – Жытк., Стол. (ТС), *падгаляна́сты* прым. – Дзятл., Зэльв. (Сл. Гродз.), *стаўды-равáты* прым. – Шчуч. (Сл. Гродз.), *даўгапáлісты* прым. – Іўеў., Воран. (Сл. Гродз.), *дры́нда́ты* прым. – Лаг. (Варлыга), *дры́нда* ж. – Лаг. (Варлыга), *дзіба́сты* прым. – Браг. (Мат. Гом.), *стату́ін* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *банбі́зіна* м. і ж. – Чэрв. (Шатэрнік), *даўгу́ля* ж. – Слон. (ЖНШС), *дэў-жар* м. – Зэльв. (Сцяцко), *ста́тны* прым. – мясц. (Насовіч), *здаро́вы* прым. – Жытк., Стол. (ТС).

Галавасты

3 вялікай галавой.

галава́ч м. – Воран., Зэльв., Навагр., Бярэз., Зах.-бран. р. (СПЗБ, ЖС, Растаргуеў), *галава́ха* ж. – Жытк. (ТС), *гала-вёнь* м. – Мёр., Лаг., Маладз., Гродз. (Варлыга, Мат. дыял. сл., Цыхун, 3 нар. сл.), *галава́н* м. – Жытк. (ТС), *галава́р* м. – Рас. (Шаталава), *галава́сцік* м. – Смал., Мядз. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *галава́ты* прым. – Жытк., Пух. (ТС, СЦБ), *галава́сты* прым. – Бярэз., Гарад. (СПЗБ, СЦБ), *галаві́сты* прым. – Смарг. (Сл. Гродз.), *галава́вы* прым. – Ивац. (НС), *булаве́й* м. – Стол. (ТС), *бу́лат* м. – Стол. (ТС), *булава́ты* прым. – Гродз. р. (Сл. Гродз., СРЛГ).

Гарбаты

Які мае горб, сагнуты.

гарба́ты прым. – паўн.-зах. з., Стол., Жытк., Чэрв., Старадарож. (СПЗБ, ТС, Станкевіч, Шатэрнік, Дабравольскі), *гарбе́ль* (*гарбы́ль*, *гарбу́ль*) м. – паўн.-зах. з., Мёр., Рас., Стол., Бял., Мсцісл. (СПЗБ, ТС, ЖНС, 3 нар. сл., Яўсееў, Юрчанка, Шаталава), *гарбу́н* м. – усх.-маг. г., Віц. (Бялькевіч, Каспяровіч), *гарбу́ля* (*гарбу́лька*) ж. – Стол., Мёр., Зэльв., Гродз. (ТС, ЖС, Сцяцко, ЖНС, СРЛГ), *гарба́ч* м. – Мёр., усх.-маг. г., Гродз., Шчуч. (СПЗБ, Бялькевіч, 3 нар. сл.), *гарба́ха* ж. – Жытк. (ТС), *гарба́тка* ж. – усх.-маг. г. (Бялькевіч), *гнёнік* м. – Лід., Зэльв. (Мат. Гродз., Сцяцко), *сagneй* м. – Лаг. (Варлыга), *купра́ч* м. – Гродз. (СПЗБ), *купна́ты* (*купра́ты*), *куправа́ты* прым. – паўн.-зах. з. (СПЗБ, Сл. Гродз.), *накля́клы* прым. – Стол. (ТС), *кывандэ́жэ* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *кываза́дый* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *карба́тый* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *караба́чаны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *кірба́цісты* прым. – Карэл. (Сл. Гродз.), *пахі́лы* прым. – Гродз., усх.-маг. г. (Сл. Гродз., Бялькевіч), *скундзя́блены* прым. – Навагр. (НС), *ску́льбяны* прым. – Драг. (ДСБ); *суту́лы*: *суту́лы* прым. – Жытк. (ТС), *сту́лены* прым. – Жытк. (ТС), *сутулава́сты* прым. – Гом. (НЛГ), *уту́лісты* прым. – Лаг. (Варлыга), *падту́лены* прым. – Стол. (ТС), *прысуту́лаваты* прым. – Шчуч. (СПЗБ), *падгінджаны* прым. – Дзятл. (Сл. Гродз.), *сутурбава́ты* прым. – Слон. (ЖНШС), *сугло́бісты* прым. – Лоеў. (Янкова), *адулава́ты* прым. – мясц. (Насовіч), *кручо́к* м. – Чач., Лоеў. (Янкова, Мат. апыт.), *зго́рнены* прым. – Стол. (ТС).

Глухі

Пазбаўлены слыху.

глухі прым. – паўн.-зах. з., Стол., Жытк., Гл., Чэрв., Віц. р. (СПЗБ, ТС, Янкоўскі, Шатэрнік, Каспяровіч, Мат. Гродз., Станкевіч), *глушма́н* (*глухма́н*) м. – паўн.-зах. з., Чэрв., Валож., Лаг., Стаўб., Капыл., Драг., Маг. р. (СПЗБ, Бялькевіч, СЦБ, Мат. мін.-мал., Варлыга, ЖС, ЖНШС, Н. сл.-сць, Сцяц-

ко, СРЛГ), *глуша́к* м. – Іўеў., Свісл., Маладз., Люб., Жытк., Гродз. (СПЗБ, ТС, Н. сл-сць, Цыхун, Насовіч, Станкевіч), *глушэ́ц* м. – Ганц., Брэсц., Гл., Стаўб. (СЦБ, ЖНС, Янкоўскі, Насовіч, Станкевіч), *глушмёнь* (*глушмёль*) м. – Дзярж., Зах.-бран. р. (НС, Растаргуеў, Насовіч), *глу́шка* ж. – Жытк., Клім., Мсцісл., Старадарож. (ТС, Мат. Маг., Юрчанка, Мат. апыт.), *глуха́р* м. – Чэрв., Маладз., Бых. (СЦБ, Мат. Маг., Н. сл-сць, Мат. апыт.), *глушні́я* м. і ж. – Пух., Віл., Зэльв., Мсцісл., Брасл. (СЦБ, СПЗБ, ЖС, Юрчанка), *глуханда́* ж. і м. – Сморг., Чэрв., Старадарож. (ТС, Станкевіч, Мат. апыт.), *глухянда́* (*глухандзя́*) ж. і м. – Зэльв., Чэрв., Гродз. (Сцяцко, Шатэрнік, Цыхун), *глуша́нь* м. – Кобр. (ЖНШС), *глушні́як* м. – Чэрв. (СЦБ), *цяце́ра* м. і ж. – Гл., Драг., Старадарож., Зах.-бран. р. (Янкоўскі, НЛ, Растаргуеў, Кучук), *апялю́ха* м. – Уздз. (СЦБ), *тугі́* (*ту́гі*) прым. – мясц. (Насовіч), *глуздава́ты* прым. – Іўеў. (СПЗБ); **глухаваты:** *глухаваты́* прым. – Навагр., Брасл., Вілен. р., Старадарож. (Мат. Гродз., СПЗБ, Мат. апыт.), *тугаву́хі* прым. – Лаг. (Мат. мін.-мал.), *прыглухаваты́* прым. – Шчуч. (СПЗБ), *ту́паваты́* прым. – Лід. (СПЗБ), *глуздун́* м. – Гродз. р. (СРЛГ).

Голы

Не апануты.

го́лы прым. – агульн. (СПЗБ, Мат. Гродз., Каспяровіч, Мат. дыял. сл., Янкова, Станкевіч), *галамоўзы́* прым. – Браг. (3 нар. сл.), *галапу́ны* (*галапу́зы*) прым. – Чэрв., Віц., Зах.-бран. р. (Шатэрнік, Каспяровіч, Станкевіч, Растаргуеў), *гальіш* м. – Чэрв., Ушац. (Шатэрнік, ЖНШС), *галапу́зік* м. (*галапу́нік*) м. – Бял., Сморг. (Яўсееў, Станкевіч), *галапу́пак* м. – Зэльв. (Сцяцко), *нагі́й* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *неапра́ны* прым. – Жытк. (ТС).

Губаты

З вялікімі тоўстымі губамі.

губа́ты прым. – паўдн.-зах. д., Пол., Гар. (ЛАБНГ, ТС, Мат. Гродз., СЦБ, Насовіч), *губа́сты* прым. – Маладз.

(СЦБ), *губаваты* прым. – Вілен. р. (СПЗБ), *губар* м. – Лях., Стол., Дзятл., Слон., Карэл., Лельч. (ЛАБНГ, ТС, Мат. дыял. сл.), *губач* м. – Іван., Стол. (ЛАБНГ), *губель* м. – Светлагор., Рэч., Лоеў., Люб. (ЛАБНГ, ЖНС, Янкова), *губэня* м. і ж. – Жытк., Слон. (ТС, Н. сл.-сьц), *губрэй* м. – Стол. (ЛАБНГ, ТС), *губан* м. – Жытк. (ТС), *губэся* ж. – Уздз. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *грыбаты* прым. – Буда-Каш., Ветк., Віц. р., Мсцісл., Бых., Верхнядзв., Кругл., Бял., Зах.-бран. р., Смален. р. (ЛАБНГ, Каспяровіч, Станкевіч, НС, Юрчанка, Растаргуеў, Дабравольскі, Мат. Гом.), *грыбасты* прым. – мясц. (Насовіч), *грыбач* м. – Лоеў., Мсцісл. (Янкова, Юрчанка), *лунаты* прым. – Чэрв. р., Бял., Докш., Зэльв., Драг., паўн.-зах. з. (ЛАБНГ, СПЗБ, СЦБ, Мат. мін.-мал., Шатэрнік, Мат. Гродз., Станкевіч, НЛ, Мат. дыял. сл., ЖНШС, Сцяцко), *лунач* м. – Лаг., Бял., Мядз., Мёр., Гарад. (СПЗБ, ЛАБНГ, Станкевіч, 3 нар. сл., Яўсееў, Варлыга), *луна* ж. – Іўеў, Зэльв. (ЛАБНГ, Сцяцко), *лусей* м. – Барыс, Зэльв. (ЛАБНГ, Сцяцко), *лупяндзя* ж. – Зэльв. (Сцяцко), *лупеха* – Лаг. (Варлыга), *грыбзён* м. – мясц. (Станкевіч, Насовіч), *грыбазвон* м. – Тал., Бых., Карм., Бабр., Віц. р., Мсцісл. (ЛАБНГ, Станкевіч, Юрчанка), *грыбазьдзіла* м. і ж. – Мсцісл. (Станкевіч), *губашлёп* м. – Дзятл. (ЛАБНГ), *губашлёпка* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *губаль* м. – Пін. (ЛАБНГ), *таўстагубы* прым. – Асіп., Бяроз., Бабр., Рэч., Стол., Добр., Лельч., Нараўл., Лоеў. (ЛАБНГ), *таўстагрыбы* прым. – Арш. (ЛАБНГ), *таўсталупы* прым. – Паст., Брасл., Кругл., Мёр. (ЛАБНГ, ЖНС), *крывагубы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *віслагубы* прым. – Гл. (Мат. дыял. сл.), *віслагубец* м. – Гл. (Мат. дыял. сл.), *кіслагубяц* м. – Дзярж. (СПЗБ, ЛАБНГ), *лалэй* м. – Лаг. (Мат. мін.-мал.), *салагубы* прым. – Лоеў. (Янкова).

Заікаты

Той, хто заікаецца.

заіка м. і ж. – спарадычна агульн. (СЦБ, Мат. апыт.), *заікаты* прым. – спарадычна агульн. (СЦБ, Мат. мін.-мал., Мат. апыт.), *заікматы* прым. – Маз. (ГЧ), *заікаваты* прым. –

Кобр., Стол. (ТС, ЖНшС), *заіклівы* прым. – паўн.-зах. з. (Станкевіч, СПЗБ, Мат. Гродз., НС, Станкевіч), *заікасты* прым. – Бял. (Яўсееў), *заіканец* м. – Бых. (Мат. Маг.), *заіканда* м. і ж. – Жытк. (ТС), *ікаваты* прым. – Карэл. (Сл. Гродз.), *залэпач* м. – Драг. (НЛ), *пыкала* м. і ж. – Смален. р. (Насовіч, Станкевіч, Дабравольскі), *пыпкала* м. і ж. – мясц. (Станкевіч), *пыкавы* прым. – Кобр. (ЖНшС); **картавы, шаплявы:** *картавы* прым. – Лаг., Чэрв. (Варлыга, Шатэрнік), *картавешка* ж. – Лаг., Мсцісл. (Варлыга, Юрчанка), *шэпелюн* м. – Жытк. (ТС), *шапятлівы* прым. – Віл., Лях., Навагр. (СПЗБ, Мат. мін.-мал.), *шаплявы* прым. – Жытк., Чач., Браг., Шчуч. (СПЗБ, ТС, 3 нар. сл., Мат. мін.-мал.), *шывільда* ж. – Маг. (Бялькевіч), *шавяляты* прым. – Лоеў., Бярэз., Бял., Мёр. (Мат. мін.-мал., Яўсееў, ЖНС, Янкова), *шывіляты* прым. – Маг. (Бялькевіч), *шавёрда* м. і ж. – Капыл. (Н. сл.-сць), *швэргало* м. і ж. – Гродз., Стаўб. (СРЛГ, НС), *трыкало* н. – Стол. (ТС), *дрэкавы* прым. – Пін. (НЛ), *гаркавы* прым. – Стол., Нясв., Жытк. (ТС, НС, Мат. мін.-мал.), *грыкавы* прым. – Стол. (ТС), *шамка* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *шыгіравы* прым. – Лоеў. (Янкова); **гамзаты:** *гамзун* м. – Чэрв., Віц. р., Круп., Бял. (Шатэрнік, НС, Каспяровіч, Яўсееў, Станкевіч), *гэмзала* м. і ж. – Пух. (Станкевіч, 3 нар. сл.), *гэмзала* м. і ж. – Гл. (Янкоўскі), *хамза* м. і ж. – Чач. (Мат. апыт.), *гундос* м. – Пін., Чач. (Шаталава, Мат. апыт.), *хамзэль* м. зневаж. – Лоеў. (Янкова), *гамзацэль* м. – Маг. (Бялькевіч), *гамзатка* ж. – Маг. (Бялькевіч), *гамзаты* прым. – Пух., Круп., Стол., Лоеў., Гл., Бял., Лаг., Чэрв., Віц. р. (ТС, СЦБ, ЖНС, Янкова, Янкоўскі, Варлыга, Шатэрнік, Яўсееў, Станкевіч), *гамзлівы* прым. – Стол. (ТС), *гундосы* прым. – Шчуч., Пін. (НЛ, Шаталава), *вугнак* м. – (Мат. Маг., Н. сл.-сць), *вугнаты* прым. – Ветк., Шкл., Мсцісл., Раг., Гор., Шкл., Чач., Хойн. (Мат. Гом., Н. сл.-сць, Шаталава, Юрчанка, Мат. дыял. сл.), *вугнівы* прым. – Нясв., Лаг., Чэрв., Жытк., Зах.-бран. р. (ТС, Мат. мін.-мал., СЦБ, Рас-таргуеў), *момра* м. і ж. – Гродз. (Цыхун), *шавярдун* м. – Капыл. (Н. сл.-сць), *мармытун* м. – Зэльв. (Мат. Гродз.), *шыкірда* м. і ж. – Жытк. (ТС), *шамішур* м. – мясц. (Насовіч), *дунда* ж. – Клецк. (НЛ), *дзюдзюн* м. – Гл. (Янкоўскі), *гар-*

куша ж. – Навагр. (ЖНС), *швѣркала* м. і ж. – Гл. (Янкоўскі), *шваркач* м. – Старадарож. (Мат. апыт.), *шаўкыла* н. – Маг. (Бялькевіч), *шаўкун* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *салапаты* прым. – Лоеў. (Янкова), *хамкало* м. – Стол. (ТС), *галдавы* прым. – Пух. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *гардавы* прым. – Уздз. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *гугна* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *вугняўка* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *гугнаўка* ж. – мясц. (Насовіч), *мармытун* м. – Шчуч., Гарад. (СПЗБ), *маркатун* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *баркатун* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *хамрывы* прым. – Жытк. (ТС), *хамхаты* прым. – Гродз. (СПЗБ).

Змёрзлы

Азяблы ад холаду.

ззяблы прым. – Астр. (Сл. Гродз.), *заклякты* прым. – Ваўк., Гом. (Сл. Гродз., НЛГ), *калёлы* прым. – Смален. р. (Насовіч, Дабравольскі), *адубёлы* прым. – Чэрв., Маг., Віц. р., Чач. (Шатэрнік, Бялькевіч, Насовіч, Каспяровіч, Мат. апыт.), *здранцёлы* прым. – Віц. р. (Каспяровіч, Насовіч), *зімахор* м. – Жытк. (ТС), *дроглы* прым. – Карэл. (Сл. Гродз.), *скапарэлы* прым. – Іўеў. (Сл. Гродз.), *азызлы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *мярзьяк* м. – Чэрв. (Шатэрнік), *мерзляцё* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *укарчэлы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *састыглы* прым. – мясц. (Насовіч), *ацупёлы* прым. – Жытк., Старадарож. (ТС, Мат. апыт.), *адублы* прым. – Жытк. (ТС), *дубовы* прым. – Жытк. (ТС), *настыглы* прым. – Карэл. (Сл. Гродз.), *закалёлы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *захалоджаны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *зазімкаваты* прым. – Гродз. (Сл. Гродз.), *закальчанелый* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *згрэблы* прым. – Лід. (Сл. Гродз.), *закальжэлы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *дрыжык* м. – мясц. (Насовіч).

Калека

Знявечаны, пакалечаны чалавек.

калёка м. і ж. – агульн. (СПЗБ, ТС, Станкевіч, Насовіч, Каспяровіч, Мат. Гродз., Сцяшковіч, Дабравольскі, Бяль-

кевіч, НЛГ), *калѣчына* м. і ж. – Смарг., Вілен. р. (СПЗБ), *калѣчаны* прым. – мясц. (Насовіч), *хваравѣка* м. і ж. – Шчуч. (Мат. Гродз.), *злѣмак* м. – Смарг. (Мат. Гродз.), *інвалід*, *январід* м. – агульн. (СПЗБ, ЖНШС, Мат. апыт.), *жачок* м. 'стары калека' – Карэл. (Сл. Гродз.), *нагагѣняны* прым. – Гродз. (СРЛГ), *увѣшлівы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *абязвѣчаны* прым. – мясц. (Насовіч), *крывяндá* ж. – Гродз. (СРЛГ), *акалѣчаны* прым. – мясц. (Насовіч); **з пакалечанымі рукамі:** *куцапáлы* прым. – Стол., Маг. (ТС, Бялькевіч), *кацалáп* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *кукса* м. і ж. – агульн. (СПЗБ, Насовіч, Мат. апыт.), *куксáч* м. – Паст., Гродз. (СПЗБ, Цыхун), *куксáк* м. – Паст. (СПЗБ), *куктáты* прым. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *куксáты* прым. – Паст., Вілен. р. (СПЗБ), *бязрукі* прым. – Смарг. (Станкевіч), *бязлáты* прым. – мясц. (Насовіч, Станкевіч).

Кашлюн

Той, хто кашляе.

кашля́ннік м. – Мсцісл. (Юрчанка), *кашлю́н* м. – Ашм. (СПЗБ), *карху́н* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *бо́хало* н. – Стол. (ТС), *бу́хала* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *бухі́кала* м. і ж. – Карэл., Клецк., Мсцісл. (ЖНС, НЛ, Юрчанка), *кархѣ́лік* м. – Маг. (Бялькевіч), *пу́рханнік* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *хы́рканнік* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *хы́ркала* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *хры́пель* м. – Стол. (ТС), *хрыту́ха* ж. – Стол. (ТС), *хрыту́ля* ж. – Драг. (3 нар. сл.), *кашлі́вы* прым. – Кобр. (ЖНШС).

Кульгавы

Той, хто кульгае, з карацейшай нагой.

кывандэ́я (*кывіндэ́я*, *кывандэ́жа*) м. і ж. – Шчуч., Маг., Мёр., Клецк., Стол., Чэрв., Лаг., Гродз. (СПЗБ, ТС, Мат. Маг., НЛГ, 3 нар. сл., НЛ, Варлыга, Шатэрнік, Станкевіч), *кыву́ля* ж. – Мёр. (3 нар. сл.), *кывы́* прым. – Віц., Уздз., Стол., пайн.-зах. з. (ЛАБНГ, ТС, Станкевіч, Насовіч,

Каспяровіч, Мат. мін.-мал., СЦБ), *кыве́ль* м. – Пух., Маг. (СЦБ, Мат. мін.-мал., Бялькевіч), *кыва́ногі* прым. – паўн.-зах. з. (СПЗБ, Гарэцкі, Станкевіч), *кывя́ндос* м. – Зэльв. (ЖС), *крэўля* ж. – Старадарож. (ЖНШС), *кыва́клубы* прым. – Гл. (Мат. Гом., Янкоўскі), *кывэ́дла* – Бял. (Яўсееў), *чыкі́льда́* (*чыкі́рда́*) м. і ж. – Стол., Лаг., Старадарож., Драг., Ганц., Маз., Слон. (ТС, ДСБ, Мат. мін.-мал., ЖНС, 3 нар. сл., Н. сл.-сць), *чыкі́лдун* м. – Чэрв. (Шатэрнік), *чыкі́ля́ннік* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *расгі́ра́ка*, *раскі́рэ́ка* м. і ж. – Драг., Смарг., Карэл., Свісл., Чач., Віц. (НЛ, Станкевіч, Насовіч, Каспяровіч, 3 нар. сл., Шаталава, Мат. апыт.), *кля́і́на* ж. – Гл., Мсцісл. (Янкоўскі, Юрчанка), *кля́і́шча* м. і ж. – Кругл., Навагр., Браг., Карэл., Вілен. р. (СПЗБ, 3 нар. сл., ЖНС, НС), *кля́і́нда* м. і ж. – Навагр. (НС), *кляша́ногі* (*кляпа́ногі*) прым. – Мсцісл., Гл., паўн.-зах. з. (СПЗБ, Юрчанка, Станкевіч, Янкоўскі), *кляга́вы* прым. – Бяроз. (ЛАБНГ), *кляпа́вы* прым. – Навагр. (ЖС), *кляша́вёнь* м. – Паст., Лаг. (СПЗБ, Варлыга), *кляша́ч* м. – Гродз. (СПЗБ), *кляша́вёк* м. – Верхнядзв. (СПЗБ), *кля́шы* прым. – Воран. (СПЗБ), *кляш* м. – мясц. (Станкевіч), *кляша́вы* прым. – Стол., Жытк., Гродз., Лаг., Лоеў., Пін., Слон. (Варлыга, Янкова, НЛ, Н. сл.-сць, СПЗБ, Цыхун), *кляша́ваты* прым. – Вілен. р., Воран. (СПЗБ), *кляпа́но́жка* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *кляба́ч* м. – Воран., Зэльв., Гродз. (СПЗБ, Сцяцко, Цыхун), *кляба́ты* (*кляпа́ты*) прым. – паўн.-зах. з. (ЛАБНГ, СПЗБ, Сл. Гродз., Цыхун, Сцяцко), *калды́ба* м. і ж. – Мсцісл., Смален. р. (Юрчанка, Дабравольскі), *калды́бай* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *калды́бны* прым. – Астр. (Сл. Гродз.), *кульга́вы* прым. – Гарад., Брасл., Пруж., Чэрв., Стол., Жытк., Смарг. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, Станкевіч., Шатэрнік), *куля́вы* прым. – Мёр., Брасл., Віц., Маст., Астр., Воран. (ЛАБНГ, СПЗБ, Насовіч, ЖНС), *кульга́чны* прым. – мясц. (Гарэцкі, Станкевіч), *клягу́н* м. – Пух. (СПЗБ), *клябу́н* м. – Слон. (ЖНШС), *клябзу́н* м. – Вілен. р. (СПЗБ), *кляно́дач* м. – Пруж. (СПЗБ), *калды́гай* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *кле́ндар* м. – Жытк. (ТС), *кле́нда́ха* ж. – Жытк. (ТС), *кле́ндач* м. – Жытк. (ТС), *кле́нда́ты* прым. – Лун., Слон., Стол. (ТС, Сл. Гродз., Шаталава), *кле́мба́ты* прым. – Стол. (ТС), *кле́мпа* ж. – Жытк. (ТС), *кля́мта* ж. і м. – Вілен. р.

(СПЗБ), *красла́ч* м. — Клецк. (НЛ), *кутыльга́* м. і ж. — Драг. (НЛ), *кадэ́та* м. і ж. — Капыл. (Н. сл.-сць), *кашля́ты* прым. — Віц. (Каспяровіч), *кашляч* м. — Клецк., Нясв., Старадарож. (Мат. мін.-мал., НЛ, ЖНШС), *карачу́н* м. — Стол. (ТС, НЛ), *кальча́га* (*кульча́га*) м. і ж. — Маг., Віц. (Бялькевіч, Гарэцкі, Станкевіч), *клыпáйла* м. і ж. — мясц. (Насовіч), *храмы́ш* м. — Мсцісл. (Юрчанка), *храму́шка* ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *храму́лька* ж. — Вілен. р. (СПЗБ), *храмы́* прым. — паўн.-усх. д., спарадычна паўд.-усх. з. і паўн.-зах. з., Брэсц. (ЛАБНГ, СПЗБ, Насовіч, Каспяровіч), *кацала́ны* (*кашалáны*) прым. — паўн.-зах. з., Гом., Раг., Зэльв., Буда-Каш., Гл., Хойн., Мсцісл. (СПЗБ, Мат. Гом., НЛ, Янкоўскі, Юрчанка, Сцяцко), *карачанóгі* прым. — Смален. р. (Дабравольскі), *карачкова́ты* прым. — Стол. (ТС), *кіжла́ты* прым. — Чэрв. (СПЗБ), *шэпшаль* м. — Валож., Лях. (Мат. мін.-мал., Мат. Гом.), *кывашла́ны* прым. — Віл. (СПЗБ), *шлэпар* м. — Гродз. (СРЛГ), *ківáла* м. і ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *валю́ха* ж. — Ашм. (СПЗБ), *го́пля* ж. — Жытк. (ТС), *ку́льга* м. і ж. — мясц. (Гарэцкі, Станкевіч), *кульгу́н* м. — мясц. (Станкевіч), *гэ́нала* м. і ж. — Бял. (Яўсееў), *кацала́нка* ж. — Стол. (ТС), *лабы́нда* м. і ж. — Жаб. (ЖНС), *каштарла́н* м. — Бял. (Яўсееў), *раскараку́н* м. — Стол. (ТС), *расо́ха* ж. — Стол. (ТС), *кльiшаўка* ж. — Зэльв. (Сцяцко), *клайшанóгі* прым. — Воран. (Сл. Гродз.), *калачова́ты* прым. — Стол. (ТС), *карачунова́ты* прым. — Стол., Жытк. (ТС), *крашала́ны* прым. — Смарг. (Шаталава), *клешчаногi* прым. — Жытк. (ТС), *кірнáты* прым. — Лід. (Сл. Гродз.), *чапланóгі* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *карачкава́ты* прым. — Свісл. (Сл. Гродз.), *разгірэ́чаны* прым. — Пух. (Мат. мін.-мал.), *бiнджа́ты* прым. — Жытк. (ТС), *бiнджанóгі* прым. — Стол. (НС), *бiнджа* ж. — Стол. (ТС), *дрыту́н* м. — Слон. (ЖНШС), *кілэйша* м. — Гродз. (Цыхун), *кірнáч* м. — Гродз. (Цыхун), *кішлáй* м. — Гродз. (Цыхун), *клэйша* м. і ж. — Гродз. (Цыхун), *калашма́н* м. — Стаўб. (СЦБ), *кавыля́ка* м. і ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *кутыльга́* м. і ж. — Бяроз., Драг. (ДСБ), *вiхля́й* м. — мясц. (Насовіч), *канды́ба* м. і ж. — мясц. (Насовіч), *калды́ба* (*калды́га*) м. і ж. — мясц. (Насовіч), *чыкі́та* м. і ж. — Паням. р. (Федароўскі), *кірэ́бла* м. і ж. — Вілен. р. (СПЗБ), *лагóш* м. — Клецк. (НЛ),

штэ́льба ж. зневаж. – Гродз. (СРЛГ), *клымза́* м. і ж. – Брасл. (СПЗБ), *кавяла́* м. і ж. – Гродз., Гор., Мёр. (СРЛГ, Мат. Маг., 3 нар. сл.), *куля́са* м. і ж. – Вілен. р. (СПЗБ), *кульга́* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *кільгі́ка* м. і ж. – Шкл. (Мат. Маг.), *калачавáты* прым. – Гом. (НЛГ), *калмано́гі* прым. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў).

Кучаравы

З кучаравымі валасамі.

кучара́вы прым. – Кобр., Чэрв., Віц., Стол., Слон., Гродз., Шчуч. (СПЗБ, ТС, Станкевіч, Мат. Гродз., Насовіч, Каспяровіч, ЖНШС), *кучара́ўчык* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *кучара́ўка* ж. – мясц. (Насовіч), *кучара́вец* м. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *курча́вы* прым. – Віц. (Каспяровіч), *кудра́вы* прым. – Лід., Пух., Петр., Глыб. (СПЗБ, СЦБ, Мат. Гродз., Шаталава), *кудрава́сты* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *кудра́ты* прым. – Жытк. (ТС), *ку́дра* ж. – Брасл. (СПЗБ), *кудры́сты* прым. – Віц. (Каспяровіч), *кандзюра́вы* (*кандзяра́вы*) прым. – Сморг., Вілен. р. (СПЗБ, Сл. Гродз.), *гарахавáты* прым. – Стол., Кам., Драг., Іван., Малар. (ТС, ДСБ, ЖНС), *гарашкава́ты* прым. – Слуц. (ЖНШС), *струкаве́нь* м. – Маладз. (Мат. Гом.), *струкава́ты* прым. – Ваўк., Маладз. (Мат. Гродз., Мат. Гом.), *сукры́сты* прым. – Кругл., Мсцісл., Віц. (Каспяровіч, Мат. Маг., 3 нар. сл.), *ярчу́к* м. – Стол. (ТС), *ярчукава́ты* прым. – Жытк. (ТС), *шурпа́чка* ж. – Маг. (Бялькевіч), *калмы́к* м. – Клецк. (НЛ), *ярахáты* прым. – Драг. (ДСБ, НЛ), *кудзёры* прым. – Гом. (НЛГ), *круча́сты* прым. – Лід. (СПЗБ), *накруця́сты* прым. – Астр. (Мат. Гродз.), *насу́касты* прым. – Лід. (Сл. Гродз.), *марно́сы* прым. – Саліг., Воран. (Н. сл.-сць, Сл. Гродз.).

Лупаты

Які мае выпучаныя вочы.

лупáты – паўдн.-заход. з., акрамя Гродз. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, Шатэрнік, Янкоўскі, Насовіч, Мат. Гом., Рас-

таргуеў, Юрчанка, Станкевіч, Мат. апыт.), *лупáч* м. – Жытк., Рэч., Бых., Гл., Клецк., Бяроз., Мсцісл. (ЛАБНГ, ТС, Мат. Маг., Янкоўскі, НЛ, Юрчанка, ЖНС), *лупáн* м. – Жытк. (ТС), *лупáч* м. – Жытк. (ТС), *лупаво́кі* – Жытк., Нараўл., Мсцісл. (ЛАБНГ, ТС, Дабравольскі, Мат. Маг.), *вы́лупак* м. – Дзярж., Гродз. р. (НС, ЖС, СРЛГ), *лупе́й* м. – Жытк. (ТС), *разлуна́сты* – Мсцісл. (Юрчанка), *вылупля́ннік* – Мсцісл. (Юрчанка), *вылупля́сты* – Мсцісл., Валож. (ЛАБНГ, Юрчанка), *вылупа́сты* – Клім. (ТС), *вылупа́ты* – Калінк. (ТС), *лупа́сцік* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *вачалу́ны* – паўн.-зах. з. (СПЗБ, ЛАБНГ), *вачалу́н* м. – Сен. (ЛАБНГ), *зірка́ты* – Смарг., Маладз., Дзятл., Слон., Чэрв., Драг. (ЛАБНГ), *зікра́ты* – зах.-пал. г., спарадычна гродз.-бар. г. і Мін. р. (ЛАБНГ, ДСБ, СЦБ, Варлыга, Сцяцко, Мат. Гом., Цыхун, Янкоўскі, НЛ, ЖС, Станкевіч), *зікра́ч* м. – Клецк. (НЛ), *зягра́ч* м. – Зэльв. (Сцяцко), *зрэ́нькаты* – Лід. (ТС), *зянгра́ты* – Гродз. (ЛАБНГ), *зегравáты* – Бераст. (ЛАБНГ), *зрынkáты* прым. – Лід. (Мат. Гродз.), *вірлавóкі* – паўн.-усх. д., Валож., Шчуч., Зэльв., Нараўл. (ЛАБНГ, СПЗБ, Станкевіч, Насовіч, Каспяровіч, Янкоўскі, Мат. Гом., Мат. апыт.), *вірла́ч* м. – Зэльв., Гл., Малар. (ЛАБНГ, Сцяцко, Янкоўскі, НЛ), *вірлу́н* м. – Мёр. (НС), *вірлапо́кі* – Мсцісл., Клім., Чэрык. (ЛАБНГ), *вірла́сты* – Мёр., Лёзн. (ЛАБНГ), *вірла́ты* – Чэрвен. р., спарадычна пол.-мін. г., Бярэз., Маст., Зэльв. (ЛАБНГ, СПЗБ, СЦБ, Янкоўскі, Шатэрнік), *валаво́кі* – Ашм., Вілен. р. (ЛАБНГ, СПЗБ), *валапо́кі* – Хоц., Касц., Краснап., Мсцісл. (ЛАБНГ, Мат. Маг., 3 нар. сл.), *вырчка́ты* – Жытк., Стол., Лельч., Маз. (ЛАБНГ, ТС), *вырачкава́тый* – Гродз., Иван., Пін., Стол. (ЛАБНГ, ТС, НЛ), *вы́рачка* – Гродз. р. (ЖС, СРЛГ), *вырочке́й* м. – Жытк., Стол. (ТС), *рачковeнь* – Жытк. (ТС), *рачка́ты* – Лельч. (Мат. Гом., НЛГ), *рачкава́ты* – Стол. (ТС), *вы́трашчка* м. і ж. – Чэрв. (Шатэрнік), *вача́сты* – Валож. (СЦБ), *очка́ты* – Стол. (ТС), *очкарня́* – Стол. (ТС), *очкоўня́* – Жытк. (ТС), *вачалу́ны* – Верхнядзв. (ЛАБНГ), *велькаво́кі* – Калінк. (ЛАБНГ), *бяльма́ты* – Віл., Лаг., Пух., Навагр., Кам., Хойн. (ЛАБНГ, ТС, СЦБ, НЛ, СПЗБ), *бяльма́ч* м. – Клецк., Бераст. (Сл. Гродз., НЛ), *була́ты* – паўн.-

зах. з. (СПЗБ, ЛАБНГ), *бульба́ты* – Стол. (ТС), *бульба́ч* м. – Стол. (ЛАБНГ), *білабо́кі* – Верхнядзв. (Шаталава), *пуля́ты* – Докш., Лаг., Ушац. (ЛАБНГ, Мат. Гом., Варлыга), *пулька́ты* – Барыс. (ЛАБНГ), *ветрагла́зый* – Гарад. (ЛАБНГ), *глаза́ты* – Віц. (ТС), *глаза́сты* – Тал. (ЛАБНГ), *глазі́ццк* м. – Тал. (ЛАБНГ), *берлаво́кі* – Дзятл. (Мат. Гродз.), *выпукáсты* – Карэл. (Сл. Гродз.), *шкля́р* м. – Зэльв. (Сцяцко), *савá* ж. – Гл., Старадарож. (Янкоўскі, Мат. апыт.).

Лысы

Які мае лысіну.

лы́сы прым. – паўн.-зах. з., Віц., Капыл., Гл., Чэрв., Жытк. (СПЗБ, ТС, Насовіч, Мат. Гродз., Шатэрнік, Янкоўскі, Каспяровіч), *лыса́ты* прым. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *лыса́к* м. – Глыб. (СПЗБ), *лысу́н* м. – Гарад. (СПЗБ), *лысько* м. – Жытк. (ТС), *лысі́к* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *лы́сман* м. – Зэльв., Клецк. (Сл. Гродз., НЛ).

Ляўша

Той, хто валодае левай рукой лепш, чым правай.

ляўша́ м. і ж. – Пух., Шчуч., Дзятл. (СПЗБ, Мат. Гродз.), *ліўша* м. і ж. – Стол., Жытк. (ТС), *лэ́ша* м. – Іван. (ЖНС), *ляўшак* м. – Віл., Лід., Гродз., Вілен. р., Дзярж., Шкл. (СПЗБ, Мат. Маг., НС), *ляўшу́н* м. – Маст., Чэрв., Гарад., Пух., Бых., Жытк. (СПЗБ, СЦБ, ТС, Мат. Маг., Шатэрнік), *ляўшэ́нь* м. і ж. – Віл. (СПЗБ), *ляўшні́к* м. – Глыб. (СПЗБ), *лева́шнiя* м. і ж. – Кобр., Зэльв. (ЖНШС, Сцяцко), *ляўка́р* м. – Ганц., Лях. (ЖНС), *ляўшнiя* м. і ж. – Смarg., Зэльв., Паст. (СПЗБ), *ляўша́ты* прым. – Чэрв. (СПЗБ), *левару́кі* прым. – Чэрв., Карэл., Зэльв. (Мат. мін.-мал., Сл. Гродз., Сцяцко), *ма́нькус* м. – Малар. (ДСБ), *ма́нька* м. і ж. – Свісл. (Мат. Гродз.), *ма́льха́ч* м. – Гарад. (СПЗБ); **праўша:** *праўша́* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *праўшу́н* м. – Мсцісл. (Юрчанка).

Маршчыністы

Пакрыты маршчынамі.

маршчыністы прым. – Чэрв. (ЛАБНГ), *маршча́ты* прым. – Брасл., Люб., Уздз., Лаг. (СПЗБ, СЦБ, Мат. мін.-мал., Варлыга, ЖНС), *маршча́вы* прым. – Верхнядзв. (СПЗБ), *мо́рхлы* прым. – Стол., Жытк. (ТС), *марска́ты* прым. – Гродз. (СРЛГ), *маракла́ты* прым. – Кобр. (ЛАБНГ), *сімаса́ты* прым. – (ЛАБНГ), *жабава́ты* прым. – мясц. (Насовіч), *жабу́ха* ж. – мясц. (Насовіч), *згрыбе́лы* прым. – Маг. (Бялькевіч), *старкава́ты* прым. – Уздз. (Мат. мін.-мал.), *караба́ты* прым. – Чэрв. (Станкевіч), *карпа́ты* прым. – Валож. (Станкевіч), *пахарабу́шчаны* прым. – Стол. (ТС).

Моцнага целаскладу

здаро́вы прым. – агульн. (СПЗБ, ТС, Каспяровіч, Мат. мін.-мал., Насовіч, Янкоўскі, Мат. апыт.), *здараве́ц* м. – Стол., Пух., Чэрв., Стаўб., Гом., Шкл. (ТС, Мат. мін.-мал., СЦБ, НС, НЛГ, Мат. Маг.), *здаравіна́(я)* м. і ж. – Стол., Гродз., Зэльв., Гл. (ЖНШС, Цыхун, Сцяцко, Янкоўскі), *здарава́к(а)* м. – Гом., Мёр., Ашм., Гл. (НЛГ, 3 нар. сл., Станкевіч, Янкоўскі), *здараві́ло* м. і ж. – Лаг., Стол. (ТС, СЦБ), *здараве́зны* прым. – Віц., Уздз., Жытк., Чэрв., Сміл. (ТС, СЦБ, Шатэрнік, Станкевіч), *здарава́ўшчы* прым. – Смал., Мсцісл. (СЦБ, Юрчанка), *здараўча́ны* прым. – Гл., Люб. (Янкоўскі, Н. сл.-сць), *здараве́цкі* прым. – Стол. (ТС), *здаро́вісты* прым. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *здараўча́к* м. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *здараўчу́к* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *здарава́ўн* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *ду́жы* прым. – Жытк., Віц. р., Смарг., Смален. р., Маладз., Свісл., Кам., Вілен. р., Зах.-бран. р. (СПЗБ, ТС, СЦБ, Каспяровіч, Растаргуеў, Шатэрнік, Дабравольскі), *дужа́к* м. – Бял., Малар. (НЛ, Яўсееў), *дужма́ны* прым. – Ваўк. (СПЗБ), *дужэ́разны* прым. – Чэрв. (Шатэрнік), *крэ́пкі* прым. – Стол., усх.-маг. р., Чач., Лоеў., Смарг. (ЛАБНГ, ТС, Янкова, Шаталава, Мат. апыт.), *крапча́к* м. – Гл., Верхнядзв., Чэрв. (СЦБ, Янкоўскі, Шаталава),

крапчу́н м. — Мсцісл. (Юрчанка), *крапячы* прым. — Лаг. (Варлыга), *крапы́ш* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *ірды́эль* м. — Мсцісл., Віц. р. (Юрчанка, Насовіч, Каспяровіч, Станкевіч), *красько́* м. — Драг., Зэльв. (ДСБ, Сцяцко), *красня́к* м. — Мсцісл. (Юрчанка), *красе́нь* м. — Мсцісл. (Юрчанка), *красе́й* м. — Гл. (Янкоўскі), *красьне́ц* м. — Мёр. (3 нар. сл.), *красне́ль* м. — Мсцісл. (Юрчанка), *рыжо́к* м. — Гл. (Янкоўскі), *асілак* м. — Віц. р., Чэрв. р., Смален. р., Жытк., Маг., Лаг. (ТС, Шатэрнік, Каспяровіч, Станкевіч, Варлыга, Бялькевіч, Дабравольскі, Насовіч), *сіла́к(а)* м. — Стол., Бял., Маг., Мсцісл. (ТС, Бялькевіч, Яўсееў, Юрчанка), *сіла́ч* м. — Стол., Жытк., Брасл. (ТС, СПЗБ), *сільнік* м. — Мсцісл. (Юрчанка), *камля́к* м. — Гродз. (ЖНС, Станкевіч), *камярдзёлак* м. — Чэрв. (Шатэрнік, Станкевіч), *крамяньчу́к* м. — Жытк. (ТС), *крампу́лец* м. — Гродз. (Цыхун), *крамя́ны* прым. — Смален. р., Віц. р., Зах.-бран. р. (Станкевіч, Дабравольскі, Каспяровіч), *няўло́мак* м. — Слон., Ваўк., Пух., Мсцісл. (Мат. мін.-мал., СЦБ, Мат. Гродз., Сл. Гродз., Юрчанка), *лямёш* м. — Мёр. (3 нар. сл.), *аплі́так* м. — Жытк. (ТС), *ламаві́к* м. — Бял. (Яўсееў), *луза́н* м. — Кір. (НС), *жарнасе́к* м. — Мёр., Віц. (Каспяровіч, 3 нар. сл.), *бры́тан* м. — Стол. (ТС), *абра́тант* м. — Кам. (ЖНС), *цягу́чы* прым. — Чач. (ЖНШС), *бы́ся* м. — Бял. (Яўсееў), *бу́йло* м. і ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *бамбі́с* м. — Навагр. (Сл. Гродз.), *бамбёлы* прым. — Шчуч. (Сл. Гродз.), *апёкуш* м. — Мёр. (3 нар. сл.), *налі́вень* м. — Мёр. (3 нар. сл.), *тарбу́ль* м. — Бял. (Яўсееў), *бамка́ч* м. — Слон. (Сл. Гродз.), *дубаві́к* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *во́лат* м. — Віц. р. (Каспяровіч), *гра́мідла* м. — Бял. (Яўсееў), *абэ́ржа* ж. — Стаўб. (Мат. мін.-мал.), *загла́духа* ж. — Карэл., Пух., Уздз. (СЦБ, ЖНС, Мат. мін.-мал.), *багаты́рка* ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *тры́вущы* прым. — зах.-пал. г., Слуц. р., спарадычна гродз.-бар. г., Асіп., Раг., Гл., Лельч. (ЛАБНГ, ДСБ, Мат. Гродз., ЖС), *трыва́лкі* прым. — Бял. (ЛАБНГ), *сябе́р* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *лабрэ́т* м. — Мсцісл., Зах.-бран. р. (Юрчанка, Станкевіч, Растаргуеў), *маца́я* м. і ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *дзябёлы* прым. — Віц. р., Чэрв. р., Карм., Бял., Лоеў., Чач. (Каспяровіч, Шатэрнік, Мат. Гом., Мат. дыял. сл., Янкова,

Мат. апыт.), *лоб* м. – Жытк. (ТС), *лобач* м. – Жытк. (ТС), *брысь* м. – Зэльв. (Сцяцко, Станкевіч), *будава́ты* прым. – Дзятл. (Сл. Гродз.), *маца́к* м. – Гом., Мсцісл. (НЛГ, Юрчанка), *мо́цны* прым. – Віц. р., Чэрв. р., Смален. р. (Каспяровіч, Шатэрнік, Дабравольскі, Насовіч), *буга́й* м. – Мсцісл., Чач., Смален. р. (Мат. Маг., Станкевіч, Мат. апыт.), *дула́ты* прым. – Свісл. (Сл. Гродз.), *крупі́сты* прым. – Шчуч. (Сл. Гродз.), *ёмкі* прым. – Віл. (ЖС), *мужу́рно* м. – Мёр. (З нар. сл.), *плечаве́нь* м. – Лаг. (Варлыга), *крымя́ч* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *крач* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *карча́к* м. – Зэльв. (ЖС), *махінны* прым. – Хойн. (Мат. Гом.), *куюга́н* м. – Маг. (Бялькевіч), *вярні́гор* м. – Гом. (НЛГ), *лабэ́ра* м. і ж. – Касц. (Мат. Маг.), *жаржы́на* ж. і м. – Лоеў. (Янкова), *бурвэ́лак* м. – Слон. (ЖС), *дзеркачава́ты* прым. – Карэл. (Сл. Гродз.), *лайту́бішча* м. і ж. – Мёр. (З нар. сл.), *надге́рысты* прым. – Слон. (Сл. Гродз.), *крамлі́вы* прым. – Ваўк. (Мат. Гродз.), *крупне́ль* м. – Гл. (Янкоўскі), *вага́н* м. – Мёр. (З нар. сл.), *мажны́* прым. – Маст., Карэл., Шчуч. (СПЗБ), *чырване́ц* м. – Мёр. (З нар. сл.).

Насаты

З вялікім носам.

носа́ль м. – Гродз., Гл., Маз., Зэльв., Шчуч. (СПЗБ, Мат. Гом., Сл. Гродз., Янкоўскі, Сцяцко), *насу́ль* м. – Мёр. (ЖНС, З нар. сл.), *насу́ля* ж. – Навагр., Зэльв., Стол. (ТС, Сл. Гродз., Сцяцко), *носько́* м. – Стол. (ТС), *наса́р* м. – Стол. (ТС), *наса́ч* м. – Стол., Старадарож. (ТС, Мат. апыт.), *носаба́ра* м. – Жытк. (ТС), *но́хар* м. – Стол., Докш. (ТС, Мат. Гом.), *наса́ты* прым. – Ветк., Рэч., Чач., Мсцісл., Буда-Каш., Жытк., Старадарож., Шчуч., Гарад. (СПЗБ, ТС, Мат. Гом., Юрчанка), *дзюба́ты* прым. – Докш., Гл. (Мат. Гом., Янкоўскі), *дзю́баты* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *даўганосы́* прым. – Стол. (ТС), *глюга́ты* прым. – Віл., Свісл. (Сл. Гродз., СЦБ), *глюгма́ты* прым. – Гом. (НЛГ), *глюганосы́* прым. – Лаг. (Варлыга), *кляка́ч* м. – Зэльв., Гродз. (ЖС, СРЛГ), *дзюба́ч* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *дзюба́н* м. – Раг.

(Мат. Гом.), *дзюба́н* м. – Смал. (Мат. мін.-мал., СЦБ), *дзяўба́ч* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *дзюба́чка* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *дзю́бка* ж. – Віц. (Каспяровіч); **гарбаносы:** *клюка́сты* прым. – Гродз. (СРЛГ), *клюкава́ты* прым. – Ваўк. (СПЗБ), *гарбано́сы* прым. – Стол. (ТС), *кывана́с* м. – Стол. (ТС), *каркана́с* м. – мясц. (Федароўскі), *клюкана́с* м. – мясц. (Федароўскі), *гарбано́сік* м. – Мсцісл. (Юрчанка); **курносы:** *кірпа́ты* прым. – Чэрв., Стол., Жытк., Рэч., Гл., Зах.-бран. р. (Шатэрнік Станкевіч, Мат. Гом., Растаргуеў, Янкоўскі), *кі́рпа* ж. і м. – Мсцісл. (Юрчанка), *кі́рпа́ч* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *кі́рпéль* м. – Стол. (ТС), *кі́рпéнь* м. – Жытк. (ТС), *кі́рпа́цік* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *кі́рпа́нька* ж. і м. – Жытк. (ТС), *кі́рпа́носік* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *кі́рпа́носы* прым. – Хойн., Смален. р. (Мат. Гом., Дабравольскі), *курно́сы* прым. – Зэльв., Верхнядзв., Чач., Віц. (Каспяровіч, ЖС, Мат. апыт.), *курно́сік* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *карпа́ты* прым. – Пух. (СЦБ), *карпа́носы* прым. – Вілен. р. (СПЗБ), *карпа́носы* прым. – мясц. (Насовіч, Растаргуеў), *кі́рза́ты* прым. – Лоеў., Старадарож. (Янкова, Мат. апыт.), *кі́рза* ж. – Старадарож. (Мат. апыт.), *курдзё́на* ж. – мясц. (Растаргуеў), *лапа́носы* прым. – мясц. (Растаргуеў), *бульбава́ты* прым. – Гом. (НЛГ); **з шырокім, прыплюснутым носам:** *лапа́носы* прым. – Віц., Сен., Навагр., Мсцісл. (Каспяровіч, ЖС, Станкевіч, Насовіч, Юрчанка), *лапа́носік* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *кляпа́носы* прым. – Воран., Стол. (ТС, Сл. Гродз.).

Неахайны

Які не прытрымліваецца чысціні і парадку.

му́рза м. і ж. – Мёр., Стол., Старадарож., Зах.-бран. р. (ТС, 3 нар. сл., Дабравольскі, Растаргуеў, Мат. апыт.), *мурза́н* м. – Мёр., Мсцісл. (3 нар. сл., Юрчанка), *мурзэ́ля* (*мурзэ́ль*) м. і ж. – Клецк., Мёр., Жытк. (ТС, 3 нар. сл., НЛ), *мурзу́ля* ж. – Хойн. (Мат. Гом.), *мурзэ́й* м. – Хойн. (Мат. Гом.), *мурзу́ша* м. і ж. – Мёр. (ЖНС), *мурзале́й* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *мурза́ты* прым. – Чэрв., Віц. р., Гл., Маг., Жытк., Зах.-бран. р., Чач. (ТС, Каспяровіч, Бялькевіч, Янкоўскі,

Растаргуеў, Шатэрнік, Мат. апыт.), *замурзанец* м. – Карэл. (ЖНС), *мурзапѡнка* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *мурзаны* прым. – Стол., Мсцісл. (ТС, Юрчанка), *умурзаны* прым. – Стол. (ТС), *замурзаны* прым. – Жытк., Шчуч. (ТС, СПЗБ), *мурзэліна* м. і ж. – Мёр. (3 нар. сл.), *нямыцька* (*нямыцік*) м. і ж. – Мядз., Мсцісл., Чэрв., Смален. р. (СЦБ, Юрчанка, Шатэрнік, Дабравольскі), *акарэлы* прым. – Чэрв., Глыб., Віц., Ушацк., Смарг., Зах.-бран. р., Лаг., Лях. (СПЗБ, Шатэрнік, Каспяровіч, ЖНШС, Растаргуеў, ЖС, Станкевіч, Дабравольскі), *карэлка* ж. – Смален. р., Чаш., Ушац., Віц., Маст. (Сл. Гродз., Дабравольскі), *скарэлы* прым. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *закарэлы* прым. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *караўка* ж. – Бых., Гор., Чач., Докш., Смален. р., Нясв. (Мат. Маг., Насовіч, Мат. дыял. сл., Сл. Гродз., Мат. мін.-мал., Дабравольскі, Мат. апыт.), *кураўка* ж. – Зэльв. (Сцяцко), *карэўка* ж. – Ашм. (Сл. Гродз.), *каравы* прым. – Докш., Бял., Уздз., Чач., Старадарож. (Мат. мін.-мал., Мат. дыял. сл., Смален. р., Яўсееў, Мат. апыт.), *каравец* м. – Клецк. (НЛ), *каравашнік* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *каравашыны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *абадранец* м. – Іван., Маг., Смален. р. (Бялькевіч, НЛ, Станкевіч, Дабравольскі), *абарванец* м. – Чэрв., Мсцісл., Зэльв. (Шатэрнік, Юрчанка, Сцяцко), *абдзіранец* м. – Гл. (Янкоўскі), *абдзёрыш* м. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *абадраны* прым. – Старадарож. (Мат. апыт.), *захлюпа* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *афэрма* м. і ж. – Стол., Жытк. (ТС, ДСБ, НЛ), *хлюндра* ж. – Віц., Чэрв., Бял., Карэл., Мсцісл., Верхнядзв., Навагр., Мёр., Ашм., Паст. (СПЗБ, Каспяровіч, 3 нар. сл., Шатэрнік, Сл. Гродз., Насовіч, Шаталава, Юрчанка, Яўсееў), *неохая* м і ж. – Стол. (ТС), *неахайнік* м. – Гом. (НЛГ), *нехайны* прым. – Лоеў. (Янкова), *неахайны* прым. – Віц., Лаг. (Каспяровіч, Варлыга), *няраха* ж. – Жытк., Чэрв., Чач., Мядз. (ТС, СПЗБ, Шатэрнік, Мат. апыт.), *нярахлівы* прым. – Віл. (СЦБ), *памыйніца* ж. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *галямоўжа* ж. – Мсцісл. (Юрчанка, Насовіч, Станкевіч), *затропак* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *няхлюда* ж. – Навагр., Віц., Гродз. (ЖНШС, Каспяровіч, Сл. Гродз.), *рахлюдка* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *задрыпа* ж. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *аб-*

дры́па ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *дрыпалка* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *галу́за* м. і ж. – Чач., Бяроз., Гродз. (Мат. Гом., ЖНШС, ДСБ, СРЛГ), *чулі́ндра* ж. – Маг., Шум., Віц., Зах.-бран. р. (СПЗБ, Бялькевіч, Каспяровіч, Растаргуеў), *апушчо́нік* м. (*апушчо́ніца* ж.) – Віл. (НС), *апушчэ́нец* м. – Гродз., Смален. р. (СРЛГ, Станкевіч), *апушчэ́нка* ж. (*апушчэ́нік* м.) – Смален. р. (Станкевіч), *апушча́нік* м. – Зэльв. (Сцяцко), *растрапа́йла* м. і ж. – Астр. (СПЗБ), *абшарпа́нец* м. – Пух., Мсцісл., Гродз. (СЦБ, Юрчанка, Цыхун), *пэ́чкаль* м. – Брасл. (СПЗБ), *да́нда* ж. – Драг. (НЛ), *рудзя́нка* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *руды́* прым. – Чач. (ЖНШС), *ро́хля* м. і ж. – Мсцісл., Зэльв., Маз., Шкл., Смален. р., Верхнядзв. (Юрчанка, 3 нар. сл., Мат. Гом., Сл. Гродз., Насовіч, Мат. Маг., Шаталава, Дабравольскі), *рахле́й* м. – Мсцісл. (3 нар. сл.), *няхлю́й* м. – Ваўк., Стол., Карэл., Віц. (ТС, Мат. Гродз., ЖНС, Каспяровіч), *няхлю́я* ж. – Кобр., Жлоб., Брэсц., Драг., Чэрв., Пін. (ДСБ, НЛ, Мат. Гом., Шатэрнік, Насовіч, Мат. апыт.), *атра́ха* ж. – Мсцісл., Маг., Бял. (Бялькевіч, Юрчанка, Яўсееў), *кача́лэ-ха* ж. – Гродз. (СРЛГ), *нэ́хля* ж. – Брэсц. (НЛ), *хлю́па* ж. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *абры́ндані́ца* ж. – Зэльв., Гродз. (Шаталава, Сл. Гродз., Сцяцко), *абрэ́нданка* ж. – Слон. (Н. сл.-сць), *абры́дні́ца* ж. – Лід., Гродз. (Сл. Гродз.), *лабайда́* ж. – Гродз. (СРЛГ), *кулё́ма* ж. – Гродз. (СРЛГ), *лаха́мэйжа* ж. – Гродз. (СРЛГ), *лы́тман* м. – Гродз. (СРЛГ), *негажэ́й* м. – Зэльв. (Сцяцко), *мэ́кда* ж. – Гродз. (СРЛГ), *не́ха* ж. і м. – Лун. (Шаталава), *каржэ́й* м. – Мёр. (3 нар. сл.), *аскаре́ліна* (*ашкаре́ліна*) м. і ж. – Шчуч. (СПЗБ), *неапра́ціна* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *гразну́х* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *гразну́ля* ж. – Мёр. (3 нар. сл.), *заішму́лены* прым. – Воран. (Мат. Гродз.), *бры́нда* ж. – Бяроз., Гродз., Лід. (ДСБ, Сл. Гродз., Цыхун), *вы́шмальганы* прым. – Брэсц. (ДСБ), *каржэ́іна* м. і ж. – Мёр. (3 нар. сл.), *ры́нда* ж. – Верхнядзв. (СПЗБ), *ма́ся* ж. – Стаўб. (СЦБ), *ро́страсе́нь* м. – Пін. (ЖНС), *асмо́лак* м. – Гродз. (ЖНС), *ша-лу́цька* м. і ж. – Мядз., Мёр. (Мат. мін.-мал., 3 нар. сл.), *бру́дны* прым. – Жытк., Зах.-бран. р. (ТС, Растаргуеў), *абро́блены* прым. – Чэрв. (Мат. мін.-мал.), *зачу́ха* ж. – Іўеў. (Мат. Гродз.), *зачуха́нец* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *шмарава́з* м. – Зах.-бран. р.

(Растаргуеў, Насовіч), *лакíза* м. і ж. – Віл. (СЦБ), *лакáза* ж. – Лаг. (Варлыга), *карáч* м. – Навагр. (НС), *лахúдра* м. і ж. – спарадычна агульн. (Варлыга, Шатэрнік, Юрчанка, Мат. дыял. сл., Сл. Гродз., Мат. Маг., Мат. Гом., Яўсееў, Янкоўскі, ЖНшС, НЛ, 3 нар. сл., Дабравольскі), *лахúндра* ж. – Чач. (Мат. апыт.), *лахамúдра* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *лахúдрыца* ж. – Лаг. (ЖС), *гразнóта* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *ганчúр* м. (*ганчúра* ж.) – Лоеў., Чач. (Янкова, Мат. апыт.), *абшáрпáны* прым. – Жытк., Віц. р., Чач., Валож. (ТС, Каспяровіч, СЦБ, Насовіч, Мат. апыт.), *абшэ́рганы* прым. – Гродз. (СРЛГ), *захлúндраны* прым. – мясц. (Насовіч), *бру́дны* прым. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *расамáха* (*расамáка*) ж. – Старадарож., Чач., Гродз. (Насовіч, СРЛГ, Мат. апыт.), *нязгráй* м. – мясц. (Насовіч), *каржэ́іна* м. і ж. – Мёр. (3 нар. сл.), *абдзі́ра* м. і ж. – Лаг. (Варлыга), *абдзі́ркус* м. – Чэрв., Кобр. (Мат. мін.-мал., НЛ), *абдзі́ра́нік* м. – Мёр. (3 нар. сл.), *абдзі́ра́ны* прым. – Гл. (Янкоўскі), *абадра́ны* прым. – Старадарож. (Мат. апыт.), *атишарпáнец* м. – Мёр. (3 нар. сл.), *шкарада́* м. і ж. – Лаг. (Варлыга), *шкарэ́днік* м. – мясц. (Насовіч), *штамадзю́к* (*стамадзю́к*) м. – Браг. (Шаталава), *нязгра́я* ж. – мясц. (Насовіч), *сало́ха* ж. – Ганц., Віц. р., Нясв., Гл., Гродз. (ДСБ, Каспяровіч, СРЛГ, Мат. мін.-мал., Янкоўскі), *сы́ўма* ж. – Лаг. (Варлыга), *хандэ́бля* ж. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *ану́чніца* ж. – Жытк. (ТС), *лапíдо́х* м. – Стол. (ТС), *кошмэ́ра* ж. – Стол. (ТС), *хлю́ма* ж. – Бял. (Яўсееў), *рэ́йза* ж. – Сморг. (Сл. Гродз.), *халахэ́йка* ж. – Дзятл. (Сл. Гродз.), *разэ́ля* ж. – Дзятл. (Сл. Гродз.), *няўро́ма* м. і ж. – Навагр. (Сл. Гродз.), *разхры́да* ж. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *рэ́ра* ж. – Жытк. (Мат. Гом.), *шму́ль* м. – Зэльв. (Сцяцко), *шму́ляр* м. – Зэльв. (Сцяцко), *каўмы́га* ж. – Гродз. (Цыхун), *галадра́* м. і ж. – Мёр. (ЖНС), *калты́га* м. і ж. – Гарад. (СПЗБ), *гаму́йла* м. і ж. – Вілен. р. (СПЗБ), *гра́за* ж. і м. – Шчуч. (СПЗБ), *гне́па* ж. – Паст. (СПЗБ), *забры́ндак* м. – Карэл. (СПЗБ), *забрындóха* ж. – Навагр. (НС), *лапцю́х* м. – Ашм. (СПЗБ), *ма́занка* м. і ж. – Дзятл. (СПЗБ), *пу́чкала* м. і ж. – Дзятл. (СПЗБ), *аблэ́хач* м. – Гродз. (СРЛГ), *мазэ́па* м. і ж. – мясц. (Станкевіч), *ма́зур* м. – мясц. (Станкевіч), *калмы́га* м. і ж. – Гродз. (СРЛГ),

калпéкша м. і ж. — Гродз. (СРЛГ), *каўты́га* (*калты́га*) ж. — Гарад., Беластоц. р., Бераст. (СПЗБ, Сл. Гродз.), *распусьцё-ха* ж. — Маг. (Бялькевіч), *рассахо́ра* ж. — Маг. (Бялькевіч), *загілда́* ж. — Гродз. (СРЛГ), *грамзо́ла* ж. — Гродз. (СРЛГ), *швэ́пля* м. і ж. — Гродз. (СРЛГ), *шало́ха* ж. — Гродз. (СРЛГ), *хоўра́* ж. — Гродз. (СРЛГ), *са́рма* ж. — Гродз. (СРЛГ), *рахэ́-ля* ж. — Гродз. (СРЛГ), *плю́ндра* ж. — Гродз. (СРЛГ), *бры́н-да* ж. — Стаўб., Нясв., Навагр. (НС, Мат. мін.-мал.), *бэйля́* — Віл. (НС), *хо́ніха* ж. — Ваўк., Шчуч. (Сл. Гродз.), *швэ́пла* ж. — Смарг. (Н. сл-сць), *мэ́ша* ж. — Кір. (НС), *магдэ́ся* ж. — Капыл. (Н. сл-сць), *плю́ха* ж. — Пін. (ЖНС), *хоўху́ля* ж. — Жытк., Стол. (ТС), *таўму́га* ж. — Жытк. (ТС), *растрэ́на* ж. — Жытк. (ТС), *целёпота* ж. — Стол. (ТС), *апушчо́ны* прым. — Віл. (НС), *апуш-чэ́й* м. — Нясв. (Мат. мін.-мал.), *закéцаны* прым. — Драг. (НЛ), *зацё́ханы* прым. — Драг. (НЛ), *зату́льганы* прым. — Драг. (НЛ), *нехлямя́жны* прым. — Навагр. (НС), *замі́дзганы* прым. — Слон. (ЖНС), *няўда́ля* м. і ж. — Барыс. (Мат. мін.-мал.), *ха́зя* ж. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *охлу́да* ж. — Жытк. (ТС), *шка́рада* м. і ж. — Лаг. (Мат. мін.-мал.), *аплэ́вух* м. — Пух. (Мат. мін.-мал.), *каміна́рнік* м. — Уздз. (Мат. мін.-мал., СЦБ), *каміна́ру́с* м. — Жытк. (ТС), *бэ́ля* ж. — Уздз., Стаўб. (Мат. мін.-мал., СЦБ), *цяцё́ха* ж. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *укажа́нэлы* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *нечупа́зы* прым. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *патро́пала* м. і ж. — Светлагор. (Мат. Гом.), *чума́-зік* м. — Мсцісл. (Юрчанка), *нязгра́й* (*нязгра́йнік*) м. — Мсцісл. (Юрчанка), *загра́зенка* ж. — Добр. (Мат. Гом.), *ро́іла* м. і ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *заю́хлены* прым. — Гродз. (СРЛГ), *ла-ту́та* м. і ж. — Гл. (Янкоўскі), *зацё́па* м. і ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *лахаму́дры* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *ляпéнд-ра* ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *абдры́паны* прым. — Гродз. (Цыхун), *абры́нда* ж. — Гродз. (Цыхун), *таўпо́ра* м. і ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *апушчэ́льнік* м. — Мсцісл. (Юрчанка), *ара́п* м. — Мсцісл. (Юрчанка), *су́тра* ж. — Гродз., Воран. (СПЗБ), *рэўза* ж. — Віц. (Каспяровіч), *ры́нда* ж. — Віц. (Каспяровіч), *мара́ты* прым. — Бяроз., Драг. (ДСБ), *уро́блены* прым. — Чэрв. (Шатэрнік), *флю́ндра* ж. — Беластоц. р. (ЖНШС), *шэ́йда* ж. — Ганц. (ДСБ), *баўма́з* м. — Бяроз. (ДСБ), *сьлі́маза́рніца* ж. — Віц.

(Каспяровіч), *лы́ла* м. і ж. – Віц. (Каспяровіч), *нехамя́жына* м. і ж. – Віц. (Каспяровіч), *нямы́ка* м. і ж. – Віц. (Каспяровіч), *апушчэ́нец* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *пашавэ́лак* м. – Астр. (СПЗБ), *каштрóба* м. і ж. – Бяроз. (ДСБ), *мазні́ца* м. і ж. – Стол. (ДСБ), *ко́мза* ж. – Віц. (Каспяровіч), *глі́нацёп* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *рахаму́днік* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *задры́на* м. і ж. – Чэрв. (Шатэ́рнік), *апуда́ла* м. і ж. – Добр. (Мат. Гом.), *шлэ́йдар* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *смыгі́ль* м. – Лаг. (Варлыга), *смагу́ль* м. – Карэл. (ЖНС), *зарэ́йпаны* прым. – Карэл. (ЖС), *лахмы́тка* м. і ж. – Капыл., Слон. (ЖС, ЖНШС), *рас-тато́ха* м. і ж. – Гродз. (ЖНС), *чуве́ра* ж. – Пол. (ЖНС), *кі́жла* м. і ж. – Старадарож. (ЖНС), *лаханда́* м. і ж. – Пол. (НЛ), *лату́та* м. і ж. – Мёр. (З нар. сл.), *рэпéха* ж. – Ивац. (ЖС), *шкору́пляк* м. – Жытк. (ЖС), *чу́чла* м. і ж. – Мёр. (З нар. сл.), *бры́дзю́к* м. – Стаўб. (СЦБ), *захвэ́нданка* ж. – Слон. (ЖНС), *по́дмазка* ж. – Жытк. (ТС), *недарáйда* ж. – Брасл., Вілен. р. (СПЗБ), *пулупéхліна* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *ды́ля* ж. – Хойн. (Мат. Маг.), *лапéза* м. і ж. – Касц. (Мат. Маг.), *растармэ́ка* м. і ж. – Воран. (Сл. Гродз.), *халудра́* м. і ж. – Бял. (Яўсееў), *растрэ́пані́ца* ж. – Іўеў. (Сл. Гродз.), *аплавáка* ж. – Бял. (Яўсееў), *ла́хман*, *ло́хман* м. – Жытк. (ТС), *дры́на* ж. – Жытк. (ТС), *карамéйда* ж. – Жытк. (ТС), *ашу́драны* прым. – Стол. (ТС), *ума́заны* прым. – Жытк. (ТС), *уле́плены* прым. – Стол. (ТС), *шкару́злы* прым. – Стол. (ТС), *дры́пса* ж. – Бял. (Яўсееў), *рахаму́д* м. – Бял. (Яўсееў), *страхалю́дны* прым. – Бял. (Яўсееў), *грамзу́ль* м. – Ваўк. (Мат. Гродз.), *абшамóханы* прым. – Навагр. (Сл. Гродз.), *мазэ́на* м. і ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *бро́ся* ж. – Карэл. (Сл. Гродз.), *бэ́йла* м. і ж. – Драг. (НЛ), *бэ́бах* м. – Клецк. (НЛ), *кару́за* м. і ж. – Дзятл. (Сл. Гродз.), *калмы́зні́ца* ж. – Гродз. (Сл. Гродз.), *забрындóха* ж. – Дзятл. (Сл. Гродз.).

Невысокі

Нізкі ростам.

курду́пéль м. – Лаг., Драг., Гродз., Верхнядзв., Карэл., Браг., Капыл., Шчуч., Клецк., Слон., Ветк., Стаўб., Пух.,

Стол., Жытк., Ваўк. (ТС, СЦБ, Мат. мін.-мал., Сл. Гродз., Варлыга, ДСБ, Мат. Гом., Юрчанка, Цыхун, НС, 3 нар. сл., Н. сл.-сць, НЛ, ЖС, Шаталава), *дўпель* м. – Стол., Лоеў. (Янкова, ДСБ), *кўрда* ж. – Лоеў., Кір., Гродз. (Янкова, СРЛГ, НС), *кўрта* ж. – Уздз. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *карантыш* (*карандыш*) м. – Мёр., Маг., Чач., Мсцісл., Чэрв., Лаг., Брасл., Паст. (СПЗБ, Бялькевіч, Насовіч, Варлыга, Юрчанка, Шатэрнік), *каратыш* (*каратышка*) м. – Жытк., Смален. р. (ТС, Дабравольскі, Насовіч), *карўзлік* м. – Маг., Круп., Слон., Смален. р. (Бялькевіч, Дабравольскі, НС, Сл. Гродз.), *курдуна* ж. – Маг. (Бялькевіч), *курдуны* прым. – Маг. (Бялькевіч), *кундзель* м. – Бял. (Яўсеў), *кўндаль* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *карамзаты* прым. – Стол., Жытк. (Шатэрнік, ТС, Станкевіч), *карчасты* прым. – Гродз. (Сл. Гродз.), *кама́рак* м. – Гродз. (Сл. Гродз.), *азёмкаваты* прым. – Карэл. (Сл. Гродз.), *прызёмісты* прым. – мясц. (Насовіч), *паўшабэлак* м. – Бял. (Яўсееў), *кажсан* м. – Чэрык., Смален. р. (ЛАБНГ, Дабравольскі), *кно́пка* ж. – Мсцісл., Старадарож. (Юрчанка, Мат. апыт.), *гарбу́з* м. – Зэльв. (Сцяцко), *карачу́н* м. – Ивац., Шчуч. (Сл. Гродз., НС), *карча́к* м. – Гродз. (СРЛГ), *каржа́к* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *каркажа́* м. і ж. – Шчуч. (СПЗБ), *каркажа́ваты* прым. – Карэл. (НС), *каржакава́ты* прым. – Карэл. (СПЗБ), *камёлак* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *ася́длы* прым. – Паст. (СПЗБ), *каржэ́нь* м. – Бял. (Яўсееў), *каржэ́ністы* прым. – Бял. (Яўсееў), *карапу́зік* м. – Смален. р. (Насовіч, Дабравольскі), *карна́ч* м. – Вілен. р., Касц., Чач. (СПЗБ, Мат. Маг., Мат. апыт.), *карнаты* прым. – Лід. (СПЗБ), *шпунт* м. – Віл. (Мат. мін.-мал.), *курта́ты* прым. – Лаг., Стол. (ТС, Варлыга), *карту́ль* м. – Лаг. (Мат. мін.-мал.), *ку́цы* прым. – Кам., Лоеў., Зах.-бран. г., Чач., Бабр. (ЛАБНГ, Растаргуеў, ЖНС, Янкова, Мат. апыт., Кучук), *куцава́ты* прым. – Жытк. (ТС), *прыса́дзісты* прым. – Лаг., Жытк. (ТС, Станкевіч, Варлыга), *уса́дзісты* прым. – Маг. (Бялькевіч), *недаро́шчы* прым. – Жытк. (ТС), *малыш* м. – мясц. (Насовіч), *ма́лы* прым. – агульн. (ТС, СПЗБ, Мат. апыт.), *нізкі* прым. – спарадычна агульн. (СПЗБ, ТС, Мат. апыт.), *недаро́стак* м. – Пруж., Лельч., Маз., Малар., Краснап., Стол., Маг. (ТС, Бялькевіч, ЛАБНГ, Янкова, Мат. апыт.), *неда-*

рост м. – Добр. (ТС), *бобель* м. – Стол. (ТС), *кацабела* м. – Стол. (ТС), *гныпель* м. – Жытк. (ТС, НС), *недарасцель* м. – Добр. (ТС), *нідарослік* м. – Тал., Мсцісл. (ЛАБНГ, Юрчанка), *недарослы* прым. – Бабр., Хойн., Клім., Ганц. (ЛАБНГ, СПЗБ), *карлюк* м. – Пруж., Лаг., Вілен. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, Варлыга), *карлік* м. – Чэрв. (Шатэрнік), *вылінут* м. – Клім., Пол. (ЛАБНГ, НЛ), *камлюкаваты* прым. – Лаг., Гродз. (Варлыга, 3 нар. сл.), *камляваты* прым. – Гл. (Янкоўскі), *карчुकаваты* прым. – Карэл. (Н. сл-сць), *кіжлаты* прым. – Маладз., Клецк. (Мат. мін.-мал., СЦБ), *дробны* прым. – Чэрв., Стол., Жытк., Смален. р. (ТС, Шатэрнік, ЖС, Насовіч, Дабравольскі), *невялічкі* прым. – Жытк., Смален. р. (ТС, Дабравольскі), *кныіпус* м. – Пол. (НЛ), *акарэмак* м. – Драг. (НЛ), *шкет* – Мёр. (3 нар. сл.), *пупінак* м. – Слон. (Н. сл-сць), *пупрык* м. – Драг. (3 нар. сл.), *кныш* м. – Навагр. (НС), *спірдо́н* м. – Гродз. (СРЛГ), *каза́* ж. – Драг. (НЛ), *ко́бка* ж. – Гл. (Янкоўскі), *кірнаты* прым. – Лун. (Шаталава), *цунік* м. – Жытк. (ТС), *карэнкуваты* прым. – Кам. (ЖНС), *карнасты* прым. – Смал. (СЦБ), *бо́бка* ж. – Пін. (ЖНС), *картуль* м. – Лаг. (СЦБ), *пациурба́лак* м. – Капыл. (ЖС), *ку́рдзель* м. – Іван. (ЖС), *лупы́цыр* м. – Маг. (Бялькевіч), *кырату́ха* ж. – Маг. (Бялькевіч), *гу́зрык* м. – Гродз. (СРЛГ), *карапу́к* м. – Гродз. (СПЗБ), *мале́ча* ж. і м. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *ку́ністы* прым. – Гл. (Янкоўскі), *ма́лка* ж. – Маз. (Мат. Гом.), *курме́ль* м. – Віц. р. (Каспяровіч), *каранта́й* м. – мясц. (Насовіч), *кару́за* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *кажа́н* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *прынізісты* прым. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *кушпéль* м. – Гродз. (Цыхун), *недаме́рак* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *каркадзе́дак* м. – Гл. (Янкоўскі), *караністы* прым. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *бушва́лак* м. – Зэльв. (Сцяцко), *бурва́лак* м. – Зэльв. (Сцяцко), *шы́бздзік* м. – Смален. р. (Дабравольскі).

Непрыгожы

Пазбаўлены прыгажосці.

бры́дкі (*брыдкі*) прым. – агульн. (ЛАБНГ, ТС, СЦБ, Мат. мін.-мал., Шатэрнік, Варлыга, Мат. Гродз., Станкевіч),

брыдо́зны прым. — Лід. (Сл. Гродз.), *бры́дны* прым. — мясц. (Станкевіч), *брыдзёрны* прым. — Гродз. (СРЛГ), *брыдэ́рны* прым. — Ваўк. (Сл. Гродз.), *атворо́тны* прым. — Жытк. (ТС), *стра́шны* прым. — Смарг., Стол., Жытк. (ТС, Станкевіч, Янкова), *страшы́дло* (*страхі́дло*) н. — Лоеў., Стол., Жытк., Смален. р. (ТС, Янкова, Насовіч, Дабравольскі), *страхо́відло* н. — Стол. (ТС), *страхапудны* прым. — Чач., Мсцісл. (Юрчанка, Мат. апыт.), *страхалю́дны* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *страхалю́д* (*страхалю́днік*, *страхалю́дзіна*) м. — Бял., Мсцісл., Старадарож. (Яўсееў, Юрчанка, Мат. апыт.), *страхалюдка* ж. — Бял. (Яўсееў), *страхапуд(т)* (*страхапуднік*, *страхапудзіна*) м. — Стол., Клецк., Чач., Мсцісл. (ТС, НЛ, Юрчанка, Мат. апыт.), *страхо́тны* прым. — Гом. (НЛГ), *непрыго́жы* прым. — Віц., Смален. р., Зах.-бран. р. (Каспяровіч, Дабравольскі, Растаргуеў), *неціка́вы* прым. — Гом., Брасл. (СПЗБ, НЛГ), *некрасі́вы* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *мадзя́ра* м. і ж. — Жытк. (ТС), *незга́рны* прым. — Жытк. (ТС), *нечві́да* ж. — Жытк. (ТС), *незаві́дны* прым. — Жытк. (ТС), *няна́відны* прым. — Кам. (ЖНШС), *ніпазо́рны* прым. — мясц. (Федароўскі), *непаза́рны* прым. — Слуц. (ЖНШС), *нефасо́ністы* прым. — Астр. (Сл. Гродз.), *нехоро́шкава́ты* прым. — Жытк. (ТС, Н. сл-сць), *няві́дны* прым. — Астр. (Сл. Гродз.), *непрычы́нны* прым. — Стол. (ТС), *нехарму́зны* прым. — Мсцісл., Жытк. (ТС, Юрчанка), *нехару́зны* прым. — Стол. (ТС, НЛ), *няўзо́рысты* прым. — мясц. (Насовіч), *ці́тра* ж. — Драг. (НЛ), *пужа́ло* м. і ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *пачва́ра* м. і ж. — Паст., Ваўк. (СПЗБ, Насовіч), *марда́льсы́й* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *чу́чала* н. — Жытк., Старадарож. (ТС, Мат. апыт.), *нязгра́бны* прым. — Чэрв. (Шатэ́рнік), *не́тусны* прым. — Віц. (Каспяровіч), *шпэ́тны* прым. — Брасл. (СПЗБ, Насовіч), *шкара́тны* прым. — Брасл. (СПЗБ), *негілю́зны* прым. — Жлоб., Лоеў. (ЖС, Янкова), *ніпа́відны* прым. — Жлоб. (ЖС), *нехаца́вы* прым. — Віц. (Каспяровіч), *нехупа́вы* прым. — Жлоб. (ЖС), *не́падабень* м. і ж. — Жлоб. (ЖС), *брыдо́ўце* н. — Слон. (НЛ), *ура́зіна* м. і ж. — мясц. (Насовіч), *неўсцільна́я* прым. — Пух. (СЦБ), *непагля́дны* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *незра́чны* (*нязгра́чны*) прым. — мясц. (Насовіч).

Нямы

Пазбаўлены здольнасці гаварыць.

нямы́ (не́мы) прым. — паўн.-зах. з., Віц. р., Чач. (СПЗБ, Насовіч, Каспяровіч, ГЧ), *не́мец* м. — Стол., Светлагор., Браг., Хойн., Старадарож. (ТС, Мат. Гом., Мат. апыт.), *не́мчык* м. памянш. — Мсцісл., Лоеў., Чач. (Юрчанка, Янкова, Мат. апыт.), *не́мка* ж. — Ивац., Стол., Жытк., Лоеў., Іўеў., Дзятл. (СПЗБ, ТС, Мат. Гродз., Сл. Гродз., Янкова, Насовіч), *нямкі́ня* ж. — Гродз. (СПЗБ), *нямко́* м. і ж. — Бар., Шчуч., Маст. (СПЗБ), *нямпу́р* м. — Мсцісл., Віц., Зах.-бран. р. (Юрчанка, Каспяровіч, Растаргуеў, Насовіч), *нямчу́жка* ж. — Смарг. (СПЗБ), *ме́мко* м. — Старадарож. (ЖНС), *маме́й* м. — Чач. (ЖС), *без'языкі* прым. — Чэрв. р. (Насовіч, Станкевіч).

Няўкладны

Пазбаўлены зграбнасці, лоўкасці ў рухах.

афэ́рма м. і ж. — Валож., Драг., Пін., Стол. (ТС, СЦБ, НЛ), *батарэ́я* ж. — Стаўб., Старадарож. (СЦБ, Мат. апыт.), *лапеза* ж. — Маг., Смален. р., Вілен. р. (СПЗБ, Бялькевіч, Дабравольскі), *лампека* ж. — Стол., Жытк. (ТС), *лакі́за* ж. — Стол. (ТС), *кадэ́ўба* м. і ж. — Зах.-бран. р. (Станкевіч), *бамбі́за* м. і ж. — Чэрв. р. (Насовіч, Станкевіч), *бе́рла* м. і ж. — Віц. р. (Станкевіч), *сту́па* ж. — Старадарож., Смален. р. (Дабравольскі, Мат. апыт.), *то́рба* ж. — Старадарож., Люб. (Мат. апыт., Насовіч), *ляпе́ш* м. — Калінк., Браг., Бял. (Мат. Гом., Яўсееў), *целяпе́нь* м. — Маг., Раг. (Бялькевіч, Мат. дыял. сл., Насовіч), *цяльпу́к* м. — Чэрв. (Шатэрнік), *цяльпу́х* м. — Гом. (НЛГ), *целямпéй* м. — Слон. (ЖНШС), *целяпéй* м. — Зэльв., Карэл. (Сцяцко, НЛ), *недалэ́нга* м. і ж. — Гродз., Ваўк., Паст., Зэльв., Вілен. р. (СПЗБ, СРЛГ, Сцяцко), *недалу́гі* прым. — Чэрв., Пін., Гродз., Брасл., Віл. (СПЗБ), *бурдзі́ла* м. і ж. — Смален. р. (Дабравольскі, Станкевіч), *апльы́цька* м. і ж. — Чэрв. (Станкевіч), *ту́мба* ж. — Мсцісл., Старадарож. (Юрчанка, Мат. апыт.), *няхце́р* м. — Гор. (Мат. Маг., Станкевіч), *ано́ўзлі́к* м. —

Мсцісл., Віц. р., Маладз. (Юрчанка, Каспяровіч, Мат. дыял. сл., Станкевіч), *аплывуда* м. і ж. — Чэрв. (Шатэрнік, Станкевіч), *басалыга* м. — Чыж. (СПЗБ), *цяхіцый* м. — Бял., Зах.-бран. р. (Яўсееў, Растаргуеў), *валень* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *чавэла* м. і ж. — Шчуч. (Сл. Гродз.), *ніхлямяжы* прым. — Маг., Ваўк., Лях., Бар., Ганц., Карэл., Брасл., Глыб. (СПЗБ, Бялькевіч, Мат. Гродз., Кучук), *мехаваты* прым. — Лаг., Ашм. (СПЗБ, Насовіч, Варлыга), *мех* м. — агульн. (Насовіч, Мат. апыт., Шатэрнік), *мешкаваты* прым. — Жытк. (ТС), *лантухаваты* прым. — Стол., Жытк. (ТС), *стаўпіло* н. — Жытк. (ТС), *кіжсла*, *кіжлу́н* м. — Чэрв. (Шатэрнік), *кіжсла́ты* прым. — Маладз., Чэрв. (СЦБ, Шатэрнік), *калушаваты* прым. — Шчуч. (Сл. Гродз.), *шкрэ́бала* м. і ж. — Лаг. (Мат. мін.-мал.), *чарапéнда* м. і ж. — Слон. (ЖНС), *каламáшка* м. і ж. — Чэрв. (Шатэрнік), *расцялёна* м. і ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *непаварацень* м. і ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *нясклёна* м. і ж. — Пол. (НЛ), *цельпухаваты* прым. — Гом., Уздз., Ваўк., Навагр. (НЛГ, Мат. мін.-мал., Сл. Гродз.), *растапча́* м. і ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *цальмéх* м. — паўн.-зах. з. (СПЗБ), *нязгра́бны* прым. — Зах.-бран. р., Смален. р. (Дабравольскі, Растаргуеў), *гламазда́* ж. — Віц. р. (Каспяровіч, Станкевіч), *качаméла* н. — Лельч., Браг. (Мат. Гом.), *га́марны* прым. — Гродз. (Цыхун), *мédзгала* м. і ж. — Гродз. (Цыхун), *кінчы́ба* ж. — Гродз. (Цыхун), *задры́га* м. і ж. — Гродз. (Цыхун), *дзёўбдзя* ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *рагу́ль* м. — Мёр. (ЖНС), *памáк* м. — Чэрв. р. (Шатэрнік, Станкевіч), *капу́цы* прым. — Гродз. (СРЛГ), *нізграбэ́йла* м. і ж. — Брасл. (СПЗБ), *пацуба́йла* м. і ж. — Віл. (СПЗБ), *ля́тша* ж. — Вілен. р. (СПЗБ), *пенцяха́йла* м. — мясц. (Насовіч, Станкевіч), *пяні́юх* м. — Сен. (Каспяровіч, Станкевіч), *грэ́бза* ж. — Гродз. (СРЛГ), *апéнча* м. і ж. — Гродз. (СРЛГ), *шкіло́ндзя* м. і ж. — паўн.-зах. з. (СПЗБ), *керайша́* м. і ж. — Ашм. (СПЗБ), *лапу́та* м. — Маг. (Бялькевіч), *мідзюля́н* м. — Маг. (Бялькевіч), *чупі́ла* ж. — Маг. (Бялькевіч), *цэхця* ж. — Маг. (Бялькевіч), *нідо́йда* м. і ж. — Гродз. (СРЛГ), *ратато́нда* м. і ж. — Гродз. (СРЛГ), *цяглі́й* м. — Гродз. (СРЛГ), *чатчары́ца* м. і ж. — Гродз. (СРЛГ), *чмухле́й* м. — Гродз. (СРЛГ), *буйла* м. і ж. — Мсцісл. (3 нар. сл.), *мя́ла* н. — Маз.

(З нар. сл.), *забайда* ж. — Драг. (НЛ), *рагіза* м. і ж. — Пол. (НЛ), *ацёслівы* прым. — Пух. (Мат. мін-мал.), *апоўзлы* прым. — Дзярж. (НС), *кльібза*, *кльінда* ж. і м. — Воран., Іўеў. (Сл. Гродз.), *кэшкала* м. і ж. — Чэрв. (Станкевіч), *муся-ляк* м. — Карэл. (Сл. Гродз.), *муфлён* м. — Смarg. (Сл. Гродз.), *атылы* прым. — Ашм. (Сл. Гродз.), *расымака* м. і ж. — Пух. (ЖС), *лабук* м. — Віл., Вілен. р. (СПЗБ, СПЗБ), *кулёма* м. і ж. — Кругл. (ЖНС), *цемцелеваты* прым. — Стол. (ТС), *неўваротлівы* прым. — Буда-Каш. (Мат. Гом.), *лябэхаваты* прым. — Добр. (Мат. Гом.), *цялпкаваты* прым. — Карэл. (ЖНС), *каранда* м. і ж. — Пін. (ДСБ), *мярлін*, *мярлюй* м. — Віц. р. (Каспяровіч), *дзыбала* м. і ж. — Віц. р. (Каспяровіч), *камза* м. і ж. — Віц. р. (Каспяровіч), *няўклюд* м. і ж. — Гом. (НЛГ), *нескладуха* ж. — Гор. (Мат. Маг.), *дыбала* м. — Верхнядзв. (Шаталава), *варакуза* м. — Лун. (Шаталава), *цяхцяя* ж. — Чэрв. (Шатэрнік), *цальпукаваты* прым. — Чэрв. р. (Шатэрнік), *муня* м. і ж. — Стол. (ДСБ), *мяззведзяваты* прым. — Гом. (НЛГ), *ацонак* м. — Лоеў. (Янкова), *дрыпсуля* ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *слімазэрны* прым. — Дзятл. (Сл. Гродз.), *вавула* м. — мясц. (Станкевіч), *варзіла* м. і ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *разлёпа* м. і ж. — Астр. (СПЗБ), *няхлюдны* прым. — Слон., Іўеў. (Сл. Гродз.), *нізграбоце* н. — Зэльв., Навагр., Слон. (Мат. Гродз., ЖС, ЖНС), *нязграбны* прым. — Віц. р. (Каспяровіч), *незграбны*, *незграйны* прым. — Стол., Жытк. (ТС), *нішкарадзіна* м. і ж. — Лід. (СПЗБ), *ніклямяга* м. і ж. — Воран. (СПЗБ), *нікарапла* м. і ж. — Вілен. р. (СПЗБ), *нізвароткі*, *нізваротны* прым. — Лід. (СПЗБ), *непавароткі* прым. — Вілен. р. (СПЗБ), *ніпаваротка* ж. — Астр. (СПЗБ), *мелаваты* прым. — Стол. (ТС), *ніхлюшчавіна* м. і ж. — Віц. р. (Каспяровіч), *лапуцішча* м. і ж. — Гом. (Мат. Гом.), *крымзазоль* ж. і м. — Мсцісл. (Юрчанка).

Падобны на некага

бацюта м. — Чач., Бял. (Мат. Гом., Яўсееў, Станкевіч), *бацене* н. — Жытк., Старадарож. (ТС, Мат. Гом., Мат. апыт.), *бацюхна* м. — Слуц. (ЖНШС), *мамене* н. — Жытк., Старадарож. (ТС, Мат. апыт.), *бабене* н. — Жытк., Старадарож. (ТС,

Мат. апыт.), *выліты* прым. – Віл., Карэл., Нясв., Леп., Івац., Слаўг. (ЛАБНГ, Мат. мін.-мал., СЦБ, Мат. дыял. сл.), *выкапаны* прым. – Зэльв., Кобр., Бяроз., Драг., Лаг., Віл., Гродз., Мсцісл., Тал., Слон., Карэл., Старадарож. (ЛАБНГ, СЦБ, ДСБ, ЖНшС, Сцяцко, Мат. апыт.), *скапаны* прым. – Стол. (ТС), *вярótны* (*вірótны*) прым. – Ваўк., Маз. (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. Гом.), *выру́тны* прым. – Гродз. (ЖНС), *ліру́тны* прым. – Шчуч. (Сл. Гродз.), *пахóжы* (*пахóджы*) прым. – спарадычна агульн. (ЛАБНГ, ТС, Янкова, ЖНС, Мат. апыт.), *падхóжы* прым. – Жытк. (ТС), *схóжы* прым. – спарадычна пал. р., Віц., Докш., Ваўк. (ЛАБНГ), *схóджый* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *падо́бны* прым. – паўн.-зах. з., спарадычна зах.-пал. г., Леп., Арш., Бых., Бабр., Буда-Каш., Рэч. (ЛАБНГ, ТС, Насовіч), *чы́сты* прым. – Стол. (ТС), *рыхтык* (*рыхцік*) – Шчуч., Бераст., Пін., Гл., Светл. (ЛАБНГ, Янкоўскі, Мат. дыял. сл.), *рыхты́чны* прым. – Зэльв. (Сл. Гродз.).

Пануры

Хмурны, няветлівы, бязрадасны.

наду́цька м. і ж. – Лаг., Клецк. (Варлыга, НЛ), *пахму́ра* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *сур'ёзны* прым. – Стол. (ТС), *сму́тны* прым. – Сморг., Беш., Віц. (Насовіч, Каспяровіч, Станкевіч), *панурысты* прым. – мясц. (Насовіч), *пану́роны* прым. – мясц. (Насовіч), *пахмы́лены* прым. – мясц. (Насовіч), *натапо́ричаны* прым. – мясц. (Насовіч), *пазану́раны* прым. – мясц. (Насовіч), *хма́рны* (*хамóрны*) прым. – Докш. (Станкевіч), *начму́ра* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *начму́раны* прым. – мясц. (Насовіч), *касаву́ра* м. і ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *ваўкаўня* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *ваўкала́к* м. (*ваўкала́ка* ж.) – мясц. (Насовіч), *бірук* м. – Мсцісл., Смален. р. (З нар. сл., Дабравольскі), *гму́ра* м. і ж. – Віц. р. (Насовіч, Станкевіч), *гмыра́к* м. – мясц. (Станкевіч), *падло́бісты* прым. – Лоеў. (Янкова), *пану́ра* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *напру́да* м. і ж. – Гродз. (СРЛГ), *бухавáты* прым. – Воран. (Сл. Гродз.), *няўзі́ра* м. і ж. – мясц. (Станкевіч), *суравы́* прым. – Лоеў. (Янкова),

водлюднік м. – Шчуч. (СПЗБ), *замамыла* м. і ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *пацёмкаваты* прым. – Іўеў. (Сл. Гродз.), *пацёмнік* м. – Ваўк. (СПЗБ), *пыпка* м. і ж. – Гродз. (ЖНС), *пахмыла* м. і ж. – Астр. (СПЗБ), *няўзгляд* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *тумарнік* м. – Паст., Мядз., Лаг. (СПЗБ), *насуна* ж. – Маг. (Бялькевіч), *бязьлюднік* м. – Навагр. (НС), *чмур* м. – Маг. (Бялькевіч), *насынаваты* прым. – Навагр. (З нар. сл.), *дундук* м. – Чэрв. (СЦБ), *засмучоны* прым. – мясц. (Станкевіч).

Парадзіха

Жанчына, якая толькі што нарадзіла дзіця.

парадзіха ж. – Чач., Чэрв., Слаўг., Віц. р., усх.-маг., Зах.-бран. р. (Шатэрнік, Станкевіч, Каспяровіч, Бялькевіч, Растаргуеў, Мат. Гродз., Насовіч, ГЧ), *паражэлля* ж. – Лун. (Шаталава), *радзінніца* ж. – Зэльв. (Сцяцко), *ро́жаніца* ж. – Верхнядзв.; Рэч., Старадарож. (Шаталава, Насовіч, Мат. апыт., Мат. Гом.), *радзіха* ж. – Добр., Петр., Рэч., Акц., Віц. р., Лаг., Мёр., Астр., Смален. р. (СПЗБ, Мат. Гом., Варлыга, Мат. Гродз., Каспяровіч, Дабравольскі), *радўха* ж. – Добр. (Мат. Гом.), *парадўха* ж. – Петр., Іўеў., Жытк. (Мат. Гом., Мат. Гродз.), *паражаніца* ж. – Навагр., Дзятл. (Мат. Гродз., НС), *радзіца* ж. – (НС), *радзініца* ж. – Слон. (Сл. Гродз.), *рódка* ж. – Жытк. (ТС), *радзілка* ж. – Жытк. (ТС), *радзілля* ж. – Кобр. (НЛ), *паражылля* ж. – Иван., Драг., Слон., Браг. (ДСБ, ЖС, 3 нар. сл.), *парадзэлля* ж. – Стол., Жытк. (ТС), *парадзільніца* ж. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *палажніца* ж. – (СПЗБ), *грубая* прым. – Мсцісл., Маладз., Астр. (Юрчанка, Мат. дыял. сл., Мат. Гродз.), *тоўстая* прым. (ж.) – Гл., Мсцісл., Докш., Іўеў., Бял. (Мат. Гродз., Мат. дыял. сл., Янкоўскі, Юрчанка, Яўсееў), *пузатая* прым. – Карм., Добр. (Мат. Гом.), *цяжкая* ж. – Гл. (Янкоўскі), *цяжóлая* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *чараватая* прым. – Смarg. (Сл. Гродз.), *абрэ́менная* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *такáя* прым. – Астр. (СРЛГ).

Пастрыжаны коратка або нагала

стры́га ж. – Жытк. (ТС), *стры́жка* м. і ж. – Лоеў., Сма-лен. р. (Янкова, Дабравольскі), *стрыгма́ч* м. зневаж. – Гл. (Янкоўскі), *стрыжак* м. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *галу́за* м. і ж. – Зэльв., Івац. (ЛАБНГ, Сцяцко), *галамо́ўза* м. – мясц. (Станкевіч), *балванчу́к* м. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *астрыжо́нак* м. – Зэльв. (Сцяцко), *астры́жэны* прым. – Жытк. (ТС), *бяску́длы* прым. – мясц. (Станкевіч); **нястрыжа-ны:** *касма́ч* м. – Стол., Мёр. (ТС, 3 нар. сл.), *кал-ма́ч* м. – Гродз. (СРЛГ), *лахма́ч* м. – Мёр. (3 нар. сл.), *вала-са́ч* м. – Мёр. (3 нар. сл.), *валаса́цік* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *абро́слік* м. – Гродз. (СРЛГ), *пейса́ч* м. – Стол. (ТС), *пей-са́ты* прым. – Жытк. (ТС), *касма́ты* прым. – Пух., Паст. (СПЗБ, Станкевіч), *каса́ты* прым. 'з доўгімі косамі' – Ашм., Мсцісл., Зах.-бран. р. (СПЗБ, Юрчанка, Станкевіч), *даўга-вало́сы* – Лід. (Мат. Гродз.), *пазаро́слый* прым. – Пух. (СЦБ), *заро́слы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *чу́чма* ж. груб. – Ваўк. (Сл. Гродз.), *дзірва́ны* прым. – Мядз. (ЖС); **ускудлача-ны:** *лахма́ты* прым. – Жытк. (ТС), *валаха́ты* прым. – мясц. (Станкевіч), *калтукава́ты* прым. – Ушацк. (ЖС), *ку́дла* ж. – Чэрв. (Шатэрнік), *ройка* ж. асудж. – Мёр. (3 нар. сл.), *рас-палаха́ны* прым. – Стол. (ТС), *раскудло́шэны* прым. – Жытк. (ТС), *раскудланы* прым. – Стол., Жытк. (ТС), *распéйсаны* прым. – Жытк. (ТС).

Пісклявы

3 пісклявым голасам.

піскульга́ м. і ж. – Маг. (Бялькевіч), *піскля* ж. – Чэрв. (Шатэрнік), *пісклі́вы* прым. – Чэрв. (Шатэрнік); **галасісты:** *галасны́* прым. – Лаг., Кліч. (Варлыга, ЖС), *галасі́сты* прым. – Жытк. (ТС), *звонкі́* прым. – мясц. (Насовіч), *гала-су́ха* ж. – Стол. (ТС), *гарла́ты* прым. – Лаг. (Варлыга), *тру-бі́на* звыч. м. – Мсцісл. (Юрчанка), *марка́ль* (*марка́ч*) м. 'пра чалавека з непрыемным хрыпатым голасам' – Гл. (Янкоў-

скі), *безгалосы* прым. 'які не мае гучнасці ў голасе' — мясц. (Насовіч, Станкевіч); *сіпаты*: *сіпаты* прым. — Маг., Чач., Навагр. (Бялькевіч, Насовіч, Мат. Гродз.), *сіпу́ха* ж. — Маг., Гом. (Бялькевіч, НЛГ), *сіпалка* ж. — Стол., Жытк. (ТС), *сіпоўка* ж. — Чач. (Мат. апыт.), *хрыпу́ха* ж. — Гом. (НЛГ), *хрыпату́нка* ж. — Гарад. (СПЗБ), *хрыпля́к* м. — Шчуч. (СПЗБ), *хрыпа́ты* прым. — Лаг. (Варлыга), *асі́плы* прым. — мясц. (Станкевіч), *дзірка́ты* прым. — Лаг. (Варлыга).

Прыгожы

Прыемны знешнім выглядам, гарманічнасцю.

хара́шы прым. — Віц., Кобр., Лоеў., Чач., Валож., Драг., Жытк., Сморг., Стол. (ТС, 3 нар. сл., Н. сл-сць, Станкевіч, Янкова, ЖНШС, Каспяровіч, ЖС), *хара́шмяны* прым. — Кам., Драг., Бяроз. (ЖНШС, ДСБ, Шаталава), *пагля́дны* прым. — Слуц., Стол., Гом., Слон. (ТС, НЛГ, ЖНШС, ЖС), *красі́вы* прым. — Кобр., Жытк., Чач., Лоеў., Пух., Ельск., Гродз., Ветк., Брасл. (СПЗБ, ТС, СЦБ, Мат. мін.-мал., Мат. Гом., Янкова, ЖНШС, ГЧ, Мат. апыт.), *фа́йны* прым. — Рас., Зэльв., Капыл., Стол., Дзятл., Бераст. (ТС, Мат. Гродз., Шаталава, Сцяцко, ЖС), *га́рны* прым. — Мсцісл., Хойн., Гом., Капыл., Стол., Жытк., Смален. р., Зах.-бран. р. (ТС, Мат. Маг., НЛГ, Н. сл-сць, Дабравольскі, Растаргуеў), *паза́ркі* (*паза́рны́, паза́рны*) прым. — Жаб., Мсцісл., Гл., Чэрв. (ДСБ, Шатэрнік, Станкевіч, Насовіч, Юрчанка, НЛ, Янкоўскі), *прыго́жы* прым. — Віц., Чэрв., Жытк., Зах.-бран. р. (СПЗБ, ТС, Растаргуеў, Насовіч, Станкевіч), *го́жы* прым. — Віц., Гл. (Станкевіч, Каспяровіч, Янкоўскі), *хара́шун* м. — Люб., Стол., Жытк., Сморг. (ТС, Станкевіч, Н. сл-сць), *хара́шу-ха* ж. — Жытк., Люб., Сморг. (ТС, Станкевіч, Н. сл-сць), *га́рне́ц* м. — Стол. (ТС, НС), *уда́лы* прым. — Лоеў., Чач., Стол. (ТС, Янкова, Мат. апыт.), *крас́ны* прым. — Стол., Жытк. (ТС, Насовіч), *красу́ха* ж. — Віл. (СПЗБ, Насовіч, Станкевіч), *красу́ля* ж. — Пух. (Мат. мін.-мал., СЦБ), *краса́вец* м., *краса́віца* ж. — Жытк. (ТС), *краса́ч* м. — Нараўл. (ГЧ), *пéкны* прым. — Докш., Глыб., Гродз., Ваўк., Лаг. (СПЗБ, Мат. дыял. сл.,

Насовіч), *загляду́ха* ж. – мясц. (Насовіч), *прыгажу́ля* ж. – Маг. (Бялькевіч), *прыгажу́ння* ж. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *прыва́бны* прым. – Віц. р. (Каспяровіч), *прыма́нны* прым. – Стол. (ТС), *прына́дны* прым. – мясц. (Насовіч), *прына́дка* ж. – мясц. (Станкевіч), *хібе́тны* прым. – Жытк. (ТС), *хвэ́цкі* прым. – Іўеў. (Сл. Гродз.), *хва́цкі* прым. – Мядз. (Мат. мін.-мал.), *ві́дны* прым. – Уздз., Чач. (Мат. мін.-мал., Мат. апыт.), *ва́бны* прым. – Віц. (Каспяровіч, Станкевіч), *ёмкі* прым. – Пух. (Мат. мін.-мал.), *прыўкра́сны* прым. – Гом., Чач. (НЛГ., Мат. апыт.), *слі́чны* прым. – Іўеў. (Сл. Гродз.), *лоў́кі* прым. – Пін., Івац., Мазыр., Стол. (ДСБ, ЖНС, 3 нар. сл., ГЧ), *ла́дны* прым. – Шчуч., Свісл., Чэрв., Уздз., Воран. (СПЗБ, Мат. мін.-мал., СЦБ, Шатэ́рнік, Мат. Гродз.), *а́нцік* м. – Маг. (Бялькевіч), *ля́лька* ж. – Жытк., Смален. р. (ТС, Дабравольскі), *малява́начка* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *краса́вушка* ж. – Чэрв., Маг., Мсцісл., Зах.-бран. р., Смален. р. (СЦБ, Бялькевіч, Юрчанка, Дабравольскі, Растаргуеў), *кра́ля* ж. – Чэрв., Маг., Мсцісл., Зах.-бран. р., Смален. р. (СЦБ, Бялькевіч, Юрчанка, Дабравольскі, Растаргуеў), *ца́рэва* ж. – Жытк. (ТС), *я́сачка* ж. – Стол. (ТС), *пане́нка* ж. – Рэч., Буда-Каш., Гом. (Мат. Гом.), *накра́са* ж. – мясц. (Станкевіч, Насовіч), *карале́ўна* ж. – Смален. р. (Дабравольскі, Насовіч), *прыро́духа* ж. – Пін. (ЖНС), *ненагля́да* ж. – мясц. (Насовіч), *пі́саны* прым. – Лоеў. (Янкова), *неганьбі́тны* прым. – Стаўб. (СЦБ), *прыўда́лы* прым. – Стол. (НЛ), *ба́йкі* прым. – Свісл. (Мат. Гродз.), *чапу́рны* прым. – Бял. (Яўсееў), *даро́дны* прым. – Стол., Жытк. (ТС), *лічкава́ты* прым. – Браг. (Мат. Гом.), *спана́раўны* прым. – Кобр. (ДСБ), *заві́длівы* прым. – Рэч. (Мат. Гом.), *пагля́дны* прым. – Лоеў., Мсцісл. (Янкова, Юрчанка), *нава́бны* прым. – мясц. (Насовіч), *зда́тны* прым. – Пруж., Гродз. (ДСБ, Цыхун), *згра́бны* прым. – Лаг. (Варлыга), *чырво́ны* прым. – Чэрв. (Шатэ́рнік), *азо́рны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *цва́ны* прым. – Зэльв. (Сцяцко), *хо́льны* прым. – Віц. (Каспяровіч), *ураді́вы* прым. – Віц. (Каспяровіч), *вызо́рны* прым. – Ушац. (ЖНШС), *прыкраслі́вы* прым. – Вілен. р. (ЖНШС); **вельмі прыгожы:** *хара́сцвя́нны* прым. – Жытк. (ТС), *хара́сцві́на* ж. – Стол. (ТС), *хара́шэ́зны* прым. – Стол.,

Жытк. (ТС), *харашуўленькі* прым. — Жытк. (ТС), *пракрасівы* прым. — Лоеў. (Янкова), *красівénны* прым. — Лоеў., Чач., Мсцісл. (Янкова, Юрчанка, ГЧ), *распрыгóжы* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *раскрасівы* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *раскрасáвіца* ж. — Чач., Мсцісл. (Мат. апыт., Юрчанка).

П'яны

Які знаходзіцца ў стане ап'янення.

п'яны прым. — агульн. (ТС, Станкевіч, Бялькевіч, Юрчанка, ГЧ, Янкоўскі, Мат. апыт.), *п'яню́га* м. і ж. — Маг., Старадарож. (ГЧ, Мат. апыт.), *сп'яне́лы* прым. — Гом., Чач. (НЛГ, Мат. апыт.), *апо́іна* м. і ж. — мясц. (Насовіч), *цю́мба* ж. — Гродз. (СРЛГ), *бэ́йля* м. і ж. — Гродз. (СРЛГ), *упі́ты* прым. — Жытк. (ТС), *напі́лы* прым. — Навагр. (З нар. сл.); **вельмі п'яны:** *п'яны-расп'яны* прым. — Жытк., Брасл. (ТС, СПЗБ), *п'янюсенькі* (*п'янюткі*, *п'яненькі*) прым. — Астр., Мсцісл. (СПЗБ, Юрчанка), *п'яню́шчы* прым. — Стол. (ТС), *п'яне́нны* прым. — Лоеў., Чач. (Янкова, Мат. апыт.), *п'яне́зны* прым. — Жытк. (ТС), *абпіва́ла* м. і ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *алкаго́лец* м. — Бял. (Яўсееў), *апіва́ка* м. — Мсцісл. (Юрчанка, Станкевіч), *апіва́йла* м. і ж. — Паст. (СПЗБ), *апіво́ха* м. і ж. — Пух. (СПЗБ), *апіво́ш* м. — Маст., Карэл., Дзярж., Бераст., Ганц. (СПЗБ, Сл. Гродз., Шаталава, З нар. сл., НС); *апіво́ша* м. і ж. — Бял., Гл., Старадарож., Бар., Ганц., Люб. (Яўсееў, Янкоўскі, ЖНС, ДСБ, Н. сл-сць, НЛ), *апіво́шта* м. і ж. — Бабр. (Мат. Маг.), *апіво́шына* м. і ж. — Навагр., Бераст. (Сл. Гродз., СПЗБ, З нар. сл.), *апіву́да* м. і ж. — Навагр. (СРЛГ), *апо́ек* м. — Зэльв. (СРЛГ), *апо́іна* м. і ж. — мясц. (Насовіч, Станкевіч), *апо́ка* м. і ж. — мясц. (Насовіч, Станкевіч), *апо́я* м. і ж. — Кобр. (НЛ), *аргамáка* м. — мясц. (Насовіч), *ба́хус* м. — мясц. (Насовіч), *бра́жнік* м. — Стол. (ТС), *бусáйла* м. — мясц. (Насовіч, Станкевіч), *вары́згала* м. і ж. — Смарг. (Сл. Гродз.), *выпіва́ка* м. і ж. — Жытк. (НЛГ, ТС), *выпіва́ннік* м. — Мсцісл. (Юрчанка), *выпі́тнік* м. — Мсцісл. (Юрчанка), *гайдама́ка* м. і ж. — мясц. (Насовіч), *гарэ́лачнік* м., *гарэ́лачніца* ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *дзю́ндзя* м. і ж. — мясц. (Насовіч), *жлу́кта* м.

і ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *забулдыжнік*, *забудыга* м. — Гродз. (Цыхун), *запóйца* м. і ж. — Віц р. (Станкевіч), *засцýка* м. і ж. — Чэрв. р. (Шатэрнік), *зю́зя* м. і ж., *зю́зька* м. і ж. — мясц. (Станкевіч), *калю́га* м. і ж. — Стол., Жытк. (ТС), *лайтру́жнік* м. — Нясв. (Мат. мін.-мал.), *лу́пса* м. і ж. — Зэльв. (Сцяцко), *лы́кус* м. — Мсцісл. (Насовіч, Станкевіч), *лядо́шчыца* м. і ж. — Пін. (ЛАБНГ), *магары́члівы* прым. м. — Смален. р. (Дабравольскі), *ма́кша* м. і ж. — Гродз. (Мат. Гродз.), *мардахлы́ст* м. — мясц. (Насовіч), *мачымóрда* м. і ж. — Гродз. (Цыхун), *паласказуб* м. — Жытк. (ТС), *півáк* м. — Лоеў. (Янкова), *піту́к* м. — Зэльв. (Сцяцко), *піту́н* м. — Зэльв. (ЖС), *пія́к* м. — Гродз. р., Ашм. (СПЗБ, Насовіч, Сл. Гродз.), *пія́ка* м. і ж. — Слон. (ЖНШС, Насовіч), *піякуваты* прым. — Драг. (З нар. сл.), *піяню́га* м. і ж. — Вілен. р. (СПЗБ), *по́йнік* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *прапо́ец* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *прапо́й* м. — Зах.-бран. р. (Насовіч, Растаргуеў), *прапо́йнік* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *п'яні́ца* м. і ж. — агульн. (Насовіч, Бялькевіч, Станкевіч, ТС, Мат. Гродз., Мат. дыял. сл., Мат. апыт.), *п'яні́ца* м. і ж. — Драг. (Мат. апыт.), *п'янтóс* м. — Лаг. (Мат. мін.-мал.), *п'янчу́жка* м. і ж. — Жытк. (Мат. Гом.), *п'янчу́жнік* м. — Іван. (ЖНС), *п'янычка* м. і ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *п'яню́га* м. і ж. — Брасл., Шчуч., Чэрв. р., Чач., Кам., Драг., Жытк., Лоеў., Смален. р., Зах.-бран. р. (СПЗБ, ТС, Шатэрнік, Насовіч, Янкова, Дабравольскі, Растаргуеў, Мат. апыт.), *п'яню́жка* м. і ж. — Стаўб. (СПЗБ), *п'яню́жно* м. і ж. — Жытк. (ТС), *п'яню́жына* м. і ж. — Шчуч. (СПЗБ), *п'яню́х* м. — Гарад. (НЛ), *п'я́чка* ж. — мясц. (Насовіч), *смакту́н* м. — Слуц. (ЖС), *ся́ўка* м. і ж. — Маст. (Сл. Гродз.), *фары́на* м. і ж. — Стаўб. (Мат. мін.-мал.), *хлебасту́н* м., *хлебасту́ня* ж., *хлебасту́ха* ж., *хлебасту́шка* ж. — Мсцісл. (Юрчанка).

Русы

З русымі валасамі.

ру́сы прым. — Жытк., Маг., Гом., Чач., Лоеў. (ТС, Бялькевіч, НЛГ, Янкова, Мат. апыт.), *руся́вы* прым. — Лоеў., Чач., Жытк., Стол., Кобр., Зах.-бран. р. (ТС, Янкова, Стан-

кевіч, ЖНшС, Растаргуеў), *русяўка* ж. — Жытк. (ТС), *русако́сы* прым. — Стол. (ТС).

Рыжы

З рыжымі валасамі.

ры́жы прым. — Гом., Лід. (Мат. Гродз., НЛГ), *рыж-мель* м. — Гл., Старадарож. (Янкоўскі, Мат. апыт.), *рыжэ́нь* м. — Мсцісл. (Юрчанка), *рыжэ́йце* м. і ж. — Гом. (Мат. Гом.), *руды́* прым. — Лоеў., Маз., Чач., Зах.-бран. р. (Янкова, 3 нар. сл., ЖНшС, Растаргуеў), *рудава́ты* прым. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *ру́дзка* м. — Маг. (Бялькевіч), *ру́дзік* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *руда́к* м. — Мёр. (3 нар. сл.), *рудзі́ла* м. і ж. — Мёр. (3 нар. сл.), *руду́ха* ж. — Мёр. (3 нар. сл.), *ружо́ня* ж. — Мёр. (3 нар. сл.), *жа́ры* прым. — Лоеў. (Янкова), *ме́дны* прым. — Стол. (ТС).

Саплівы

У каго цякуць соплі.

аскра́к м. — Гл., Старадарож. (Янкоўскі, ЖНшС), *аскры́вы* прым. — Старажарож. (ЖНшС), *азгры́вы* прым. — Чэрв., Кір. (Шатэрнік, НС), *вазгры́вы* прым. — Віц., Смален. р., Зах.-бран. р. (Каспяровіч, Дабравольскі, Растаргуеў), *вазгра́ты* прым. — Віл. (СПЗБ), *смарка́ч* м. — Старадарож., Люб. (Станкевіч, Мат. апыт.), *смарка́ха* ж. — Лаг. (Варлыга), *смарка́чка* ж. — мясц. (Станкевіч), *смарку́ль* м. — Пух. (СПЗБ), *смарка́ты* прым. — Жытк. (ТС), *шмэ́ргуль* м. — Пух., Кам. (СПЗБ, Мат. мін.-мал.), *сапля́к* м. — Чэрв. (Шатэрнік, Насовіч), *саплі́вец* м. — Жытк. (ТС), *сапля́ты* прым. — Стол. (ТС), *саплі́вы* прым. — Жытк., Віц. (ТС, Каспяровіч, Насовіч), *шмурыга́ты* прым. — Бяроз. (Шаталава).

Светлавокі

Са светлымі вачамі.

белазо́ры прым. — Чэрв. р., Віц., Лоеў., Лаг., Мядз., Віл., Бых., Мсцісл., Чаш. (Шатэрнік, Каспяровіч, СПЗБ, СЦБ,

Мат. Гом., Н. сл-сць, Варлыга, Мат. Маг., Юрчанка, Станкевіч, ЖНС), *бела́кі* прым. – Стол. (ТС), *сіняво́кі* прым. – Стол., Навагр. (Мат. Гродз., ТС), *сіняво́чка* ж. – Мсцісл. (Юрчанка).

Светласкуры

Са светлай скурай.

белаві́ды прым. – мясц. (Станкевіч), *бля́ды* (*блё́ды*) прым. – Лельч., Смарг., Чэрв. (СПЗБ, Станкевіч, Мат. Гом., Шатэрнік, Насовіч), *бляды́* прым. – Лаг. (Варлыга), *бляда́вы* прым. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *блё́дны* прым. – Стол., Жытк., Віц. (ТС, Каспяровіч), *лі́піна* ж. – Гл. (Янкоўскі), *пабля́кы* прым. – Гродз. (Сл. Гродз.).

Слінявы

У каго цячэ сліна (звычайна пра дзіця).

слінько́ м. – Стол., Клецк., Маладз. (ТС, Мат. дыял. сл., НЛ), *слінька́ч* (*слінка́ч*) м. – Лаг., Уздз. (Варлыга, Мат. мін.-мал.), *слін(ь)ка́ты* прым. – Воран., Лаг. (Сл. Гродз., Варлыга), *слінкава́ты* прым. – Уздз. (Мат. мін.-мал.), *слюня́вы* прым. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *сліня́ты* прым. – Свісл. (Сл. Гродз.), *сьлімба́ты* прым. – Слуц. (ЖС), *слюнда́ты* прым. – Шчуч. (Сл. Гродз.), *слюня́вы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *аслю́злы* прым. – Шчуч. (Сл. Гродз.), *шлюня́йка* ж. – Смален. р. (Дабравольскі).

Сляпы, слепаваты

З дрэнным зрокам або пазбаўлены зроку.

сляпы́ (*слёны*) прым. – паўн.-зах. з., Стол., Жытк., Гл., Віц., Мсцісл. (СПЗБ, ТС, Мат. Гродз., Каспяровіч, Янкоўскі, Юрчанка, Цыхун), *слепава́кі* прым. – Навагр., Лоеў., Лаг., Чэрв., Чач. (З нар. сл., Янкова, Варлыга, Насовіч, Шатэрнік, Растаргуеў), *сляпа́к* м. – Бяроз., Чэрв. (ЖНС, Шатэр-

нік, Насовіч), *сляпняк* (*сляпаня́к*) м. – паўн.-зах. з. (СПЗБ, Станкевіч), *сляпéнь* м. – Віл., Чэрв., Пух. (СПЗБ, Мат. мін.-мал.), *сляпаце́нь* м. – Вілен. р. (СПЗБ), *сляпе́ц* м. – Глыб., Лях., Паст., Смарг., Жаб., Шум. (СПЗБ, НЛ), *слепанджа́* (*слепрандзя*, *слепанжа́*) м. і ж. – зах.-пал. г., паўн.-зах. з. (СПЗБ, ТС, ДСБ, Сл. Гродз., НЛ, Шатэрнік, Юрчанка, Сцяцко, Шаталава, 3 нар. сл., ЖС, Станкевіч), *слепандзе́й* м., *слепандзе́йка* ж. абразл. – Мсцісл. (Юрчанка), *сляпо́цько* м. экспр. – Жытк. (ТС), *падслепавáты* прым. – Навагр., Лоеў., Светл. (Мат. Гродз., Мат. Гом., Янкова), *прасле́плы* прым. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *падсле́плы* прым. – Пух. (СЦБ), *падсле́пісты* прым. – Бярэз., Бых., Бял. (СЦБ, ЖНС, Мат. Гом.), *сляпéндра* (*слепендра́*) м. і ж. – Клецк., Капыл. (НЛ, ЖС), *сляпун* м. – Мсцісл., Маг. (Юрчанка, Насовіч), *сле́пка* ж. – мясц. (Насовіч), *сляпа́чка* ж. – мясц. (Насовіч), *сляпчы́ха* ж. – Брэсц., Драг. (ДСБ), *слепата́* м. і ж. – Шчуч. (СПЗБ), *слепавáты* прым. – Брасл., Чыж. (СПЗБ, Насовіч), *падсле́пак* м. – Пух. (СЦБ), *маргасле́пы* прым. – Жытк. (ТС), *малазо́рны* прым. – Астр., Гл., Буда-Каш. (Сл. Гродз., Мат. Гом., Янкоўскі), *няўзо́ркі* прым. – мясц. (Насовіч), *прыні́ка* м. і ж. – Чэрв. (Мат. мін.-мал.), *прыні́клы* прым. – Чэрв. (Шатэрнік), *кіславо́кій* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *бяльма́ч* м. – Гл. (Мат. Гом.), *бязво́чны* прым. – Гом. (НЛГ), *невіду́чы* прым. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў, Насовіч), *невідзяшчы* прым. – Лоеў. (Янкова), *незра́чы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка, Насовіч), *няві́сны* (*ніві́сны*) прым. – Кам., Лаг., паўн.-зах. з. (СПЗБ, Варлыга, ЖНС, Дабравольскі); **блізару́кі**: *блізару́кі* прым. – Навагр. (Мат. Гродз.), *пані́клы* прым. – Слуц., Жлоб., Пух. (ТС, Мат. Гом., Н. сл.-сць, Шатэрнік, Станкевіч), *пані́клівы* прым. – Светл., Мядз., Віл., Дзіс., Лаг., Смарг., Паст., Глыб. (СПЗБ, СЦБ, Мат. Гом., Станкевіч), *нізкі на во́чы* – Івац., Зэльв., Лоеў., Уздз., Стол., Лаг., Драг. (ДСБ, ТС, Мат. мін.-мал., Янкова, Варлыга, Станкевіч, Сцяцко), *луна́вы* прым. – Браг. (Мат. Гом.), *драчавáты* прым. – Драг. (ДСБ, 3 нар. сл.), *прызо́рысты* прым. – Жытк. (ТС), *заска́лько* м. і ж. – Гл. (Мат. Гом.), *блізкаво́кі* прым. – Браг. (Мат. Гом.), *блізаво́кі* прым. – Лоеў. (Янкова); **каса́вокі**: *касы́*

(*ко́сы*) прым. – Кобр., Старадарож., Віц., Люб., Гом., Калінк., Мсцісл. (ТС, Мат. Гом., ЖНШС, Каспяровіч, Юрчанка), *касэнькі* (*касечкі*) памянш. прым. – Мсцісл., Старадарож. (Юрчанка, Мат. апыт.), *каса́вікі* прым. – Лаг., Кобр., Жытк., Дзятл., Смарг., Беш., Бяроз., Шчуч., Гарад. (СПЗБ, ТС, ДСБ, Варлыга, Мат. Гродз., Каспяровіч, ЖНШС, Шаталава), *каса́вэц* м. – Бяроз. (ДСБ, Шатэрнік), *каса́вэнь* м. – Лаг. (Варлыга), *кася́к* м. – Навагр. (НС), *касу́ра* (*касу́рка*) ж. – Чач. (Мат. апыт.), *каса́ву́ра* ж. – мясц. (Насовіч), *каса́ты* прым. – Лід. (Мат. Гродз.), *касава́ты* прым. – Маг. р. (Бялькевіч), *кася́ян* м. экспр. – Жытк. (ТС), *кывы́* прым. – мясц. (Насовіч), *калаву́ры* прым. – Докш. (СПЗБ), *касагло́бы* прым. – Маг. р. (Бялькевіч), *скала́вікі* прым. – Жытк. (ТС); **аднаво́кі**: *аднаво́кі* (*аднагла́зы*) прым. – Маг. р., Віц. р., Смарг., Брасл. (СПЗБ, Бялькевіч, Дабравольскі, Каспяровіч, Растаргуеў, Насовіч, Станкевіч), *кыве́ц* (*кыве́нь*) м. – Маг., Добр. (Бялькевіч, Мат. Гом.), *біндаво́кі* прым. – Жытк., Маг. (ТС, Бялькевіч).

Статны

станаўкі прым. – Віц., Лаг., Смарг. (СПЗБ, Каспяровіч, Варлыга), *паста́ўны* прым. – Маз., Жытк., Лід. (ТС, 3 нар. сл., Сл. Гродз.), *пастанаўны* прым. – Бераст., Дзятл. (Мат. Гродз.), *перав’язісты* прым. – Слон., Зэльв. (ЖНШС, Сцяцко), *та́лісты* прым. – Астр., Мсцісл. (Сл. Гродз., Юрчанка), *харму́зны* (*харму́зісты*) прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *лепкава́ты* прым. – Стол., Жытк. (ТС), *падо́бысты* прым. – Лід. (Сл. Гродз.), *перашпільны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *стро́йны* прым. – Лаг., Гл., Мядз., Смарг., Паст., Чэрв. (СПЗБ, Варлыга, Янкоўскі), *згра́бны* прым. – Віц., Маг., Шчуч. (Бялькевіч, Каспяровіч, Мат. Гродз.), *стру́нкі* прым. – Гродз. (Сл. Гродз.), *прыро́дны* прым. – Стол., Жытк. (ТС), *па́дсу́каны* прым. – Стол., Жытк. (ТС), *шчыгу́льны* прым. – (НЛГ), *хупа́вы* прым. – мясц. (Станкевіч), *скла́дны* (*скла́дзісты*) прым. – Чэрв. (Шатэрнік, Насовіч), *фарсо́вы* прым. – Смарг. (Сл. Гродз.), *стрынгаля́вы* прым. – Карэл. (Мат. Гродз.), *лепастры́нка* ж. – Ваўк. (Сл. Гродз.), *уро́дны* прым. – мясц.

(Насовіч), *лічны* прым. – Лоеў. (Янкова), *раскоіны* прым. – мясц. (Насовіч), *хвартóвы* прым. – Віц. (Каспяровіч), *прышчыгульнены* прым. – Мсцісл. (Юрчанка).

Стомлены

Абяссілены, змораны работай.

змардóваны прым. – мясц. (Насовіч), *умардава́ны* прым. – Чач. (Мат. апыт.), *намардава́ны* прым. – Чач. (Насовіч, Мат. апыт.), *знурóны* прым. – мясц. (Насовіч), *спаку́чаны* прым. – Гом. (НЛГ), *зانیóжаны* прым. – Чач. (ЖС), *прыста́лы* прым. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *узбузава́ны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *зازی́аны* прым. – Ваўк. (Сл. Гродз.), *уто́млены* прым. – Стол. (ТС), *перато́млены* прым. – Жытк. (ТС), *задро́чаны* прым. – Маг. (Бялькевіч), *вы́біты* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *то́мны* прым. – Калінк. (СПЗБ), *прыто́млены* прым. – Чач. (Насовіч, Мат. апыт.), *утружо́ны* прым. – мясц. (Насовіч), *утурбо́ваны* прым. – мясц. (Насовіч), *спрацава́ны* прым. – Паст. (СПЗБ), *ушлэ́паны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *ушлóманы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *вы́трапаны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *забузава́ны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *прыста́лы* прым. – мясц. (Станкевіч), *ато́млены* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *зانیóжаны* прым. – Чач. (ЖС), *зашкума́рджаны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *знурóны* прым. – мясц. (Насовіч), *замуры́жаны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *спаку́чаны* прым. – Гом. (НЛГ), *зану́раны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка).

Тоўсты, поўны

Значны ў аб'ёме.

тоўсты прым. – спарадычна агульн. (СПЗБ, ТС, Шатэрнік, Насовіч, Растаргуеў, Янкова, Мат. Гродз., Янкоўскі, Юрчанка, ЖНшС), *таўсты́* прым. – Віл., Лоеў., Зах.-бран. р., Чач. (Растаргуеў, Янкова, Станкевіч, Мат. апыт.), *таўсту́н* м. – Лаг., Стол., Жытк., Мёр. (ТС, Варлыга, 3 нар. сл.), *таўсту́ха* ж. – Віц., Чэрв., Зах.-бран. р., Смален. р., Вілен. р.

(СПЗБ, Шатэрнік, Каспяровіч, Растаргуеў, Дабравольскі, Насовіч), *таўсцюк* м. – Гом., Мёр. (НЛГ, 3 нар. сл.), *таўсцяк* м. – Чэрв., Мёр., Зэльв. (СПЗБ, Шатэрнік, 3 нар. сл.), *таўшчэразны* прым. – Чэрв. (Шатэрнік), *таўсцёразны* прым. – Карэл. (СПЗБ), *таўсценны* прым. – Хоц., Люб. (Мат. Маг., ЖНС), *таўшчэнны* прым. – Стол., Зах.-бран. р. (ТС, Растаргуеў), *таўсцялюжны* прым. – Стол. (ДСБ), *таўсцёлезны* прым. – Жытк. (ТС, Н. сл.-сць), *трыбухач* м. – Маладз., Верхнядзв., Карэл., Пух., Зэльв., Гарад., Клец. (СПЗБ, Мат. мін.-мал., Мат. дыял. сл., Сцяцко, Шаталава, НЛ, ЖНС), *трыбухлёй* м. – Ивац., Зэльв. (СПЗБ, Н. сл.-сць), *трыбухан* м. – Гор. (Мат. Маг.), *трыбушня* ж. – Зэльв. (Сцяцко), *трыбухаваты* прым. – Клім. (Мат. Маг.), *трыбухаты* прым. – Ваўк. (Мат. Гродз.), *пухляк* м. – Лаг. (Варлыга), *тоўба* ж. – Гродз., Шчуч., Стол., Жытк., Мсцісл. (СПЗБ, ТС, ЖНС, Юрчанка), *тоўла* – Ушац., Паст. (СПЗБ, НС), *торба* ж. – Гродз., Чэрв. (СРЛГ, Шатэрнік), *торбене* н. – Жытк. (ТС), *пузаты* прым. – Віц., Лаг., Кобр., Ашм., Чэрв., Зах.-бран. р. (Шатэрнік, Каспяровіч, Станкевіч, Насовіч, Варлыга, ЖС), *пузасты* прым. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *пузач* м. – Гл., Мсцісл., Раг., Клецк., Жытк., Ашм., Смарг., Маг., Шкл. (ТС, Станкевіч, Насовіч, Мат. Маг., Мат. Гом., Юрчанка, Янкоўскі, НЛ), *пузан* м. – Бярэз., Шум., Паст. (СПЗБ), *пуздрак* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *пуздэрак* м. – Клецк. (НЛ), *пуздыр* м. – Маг. (Бялькевіч), *пузэй* м. – Бярэз. (Шаталава), *касабрух* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *кыванузы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *касанузы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *лапэза* ж. – Гродз. (СРЛГ), *кухва* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *барабаха* ж. – Гродз. (СРЛГ), *бамбэлак* м. – Гродз. (СРЛГ), *кёпша* ж. – Чэрв. (СПЗБ), *цяльпéх* м., *цяльпéха* ж. – Мёр. (ЖНС), *гладкі* прым. – спарадычна агульн. (СПЗБ, ТС, Станкевіч, Насовіч, Растаргуеў, Шатэрнік, Дабравольскі, НС, Мат. Гродз., Мат. апыт.), *гладун* м. – Жытк., Гом., Люб., Кір., Гл. (ТС, НЛГ, Н. сл.-сць, НС, Янкоўскі), *гладу́ха* ж. – Стол., Жытк., Гл., Кір. (ТС, Янкоўскі, НС), *гладзь* ж. – Стол. (ТС, НС), *басэ́тля* ж. – Зэльв., Гродз. (Сцяцко, Цыхун), *сапутэ́рня* ж. – Лаг. (СПЗБ), *лаж-*

бэль м. — Чэрв. (Шатэрнік), *налівак* м. — Лаг. (Варлыга), *луз-кан* м. — Маг. (Бялькевіч), *баўдыр* м. — Лаг. (Варлыга), *ця-лёш* м. — Гл. (Янкоўскі), *памак* м. — Чэрв. (Шатэрнік), *сур-міла* м. і ж. — Чэрв. (Шатэрнік), *ацёсьліўка* ж. — Раг. (Мат. дыял. сл.), *сту́па* ж. — Жытк., Мёр., Мсцісл. (ТС, 3 нар. сл., Юрчанка), *сы́ты* прым. — Брэсц., Смарг., Чэрв. (Шатэрнік, ЖНС, ДСБ, Станкевіч), *бары́ла* м. і ж. — Жытк., Віц., Драг., Лід., Гродз. (ТС, Каспяровіч, Мат. Гродз., Насовіч, Цыхун., НЛ), *барэ́лко* м. — Навагр. (ЛАБНГ, НС), *качо́лка* ж. — Ветк. (Мат. Гом.), *няхце́р* м. — Добр. (Мат. Гом.), *бу́чны* прым. — Лаг. (Варлыга), *ту́чны* прым. — Лаг., Кам. (ДСБ, Варлыга), *раско́шны* прым. — Лоеў., Чач. (Янкова, Мат. апыт.), *бук-ла́н* м. — Лаг. (Варлыга), *бухма́ты* прым. — Лаг. (Варлыга), *гру́зны* прым. — Лаг. (Варлыга), *ланту́х* м. — Паст., Віл., Бяроз., Иван., Пін., Стол., Лельч., Саліг., Навагр., Лаг., Раг. (ЛАБНГ, ЖС, Н. сл-сць, Варлыга), *лайнік* м. — Лаг. (Варлыга), *шарма́ты* прым. — Кобр. (ЖНШС), *ляпё́ха* ж. — Мёр., Драг. (3 нар. сл., ЖНШС), *брузля́к* м. — Мсцісл. (Юрчанка), *бру́злы* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *трубла́ты* (*трыблаты*) прым. — Віц., Жытк., Верхнядзв., Карэл., Кам. (ТС, Каспяровіч, ЖНШС, Сл. Гродз., Шаталава), *траблё́* м. і ж. — Касц. (Мат. Маг.), *мурла́ты* прым. — Лаг. (Варлыга), *марда́ты* прым. — Чэрв. (Шатэрнік), *пуца́к* м. — мясц. (Станкевіч, Насовіч), *слімень* м. — Лоеў., Мсцісл. (Янкова, Юрчанка), *жва-цісты* прым. — Навагр., Гродз. (СПЗБ, Сл. Гродз., 3 нар. сл.), *абдулава́ты* прым. — Лаг. (Варлыга), *чарава́ч* м. — Клецк., Стол. (ТС, НЛ), *чарава́ты* прым. — Пін., Карэл., Стаўб., Клецк., Стол. (ТС, СПЗБ, НС, НЛ, Шаталава), *атлі́нак* м. — Маг. (Бялькевіч), *курдзё́бак* м. — Віц. (Каспяровіч), *бэ́ста* ж. 'пра тоўстую жанчыну' — Маст. (СПЗБ), *бабкава́ты* прым. — Стол. (ЖНШС), *каўдунáты* прым. — Кам. (ЖНШС), *распе́чаны* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *разбру́злы* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *разбрухаце́лы* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *кля-ха́ч* м. — Пух. (СПЗБ), *кляха́ты* прым. — Пух. (СПЗБ), *пух-ны́р* м. — Чэрв. (Шатэрнік), *валі́за* ж. — Жытк., Старадарож., Барыс. (ТС, НС, Мат. апыт., Мат. мін.-мал.), *вяро́наўка* ж. —

Уздз. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *злёпак* м. — Клецк., Капыл., Віл. (СЦБ, ЖС, НЛ), *лёя* ж. — Уздз., Драг. (СЦБ, Мат. мін.-мал., ЖНС), *дра́я* ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *дру́я* ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *капа́* ж. — Ветк., Лоеў. (Мат. Гом., Янкова), *поўны* прым. — Лоеў., Чач. (Янкова, Мат. апыт., Насовіч), *ляпя́к* м. — Карэл. (ЖНС), *жырэ́ха* ж. — Маг. (Бялькевіч), *ю́кла* н. — Гл. (Янкоўскі), *ляпе́ш* м. — Гл. (Янкоўскі), *пухна́-цiк* м. — Слон. (ЖНШС), *лыпацо́н* м. — Маг. (Бялькевіч), *буй-ла* м. і ж. — Пол. (НЛ), *целяпе́нь* м. — Смален. р., Пол. (НЛ, Дабравольскі), *бамбэ́нак* м. — Пол. (НЛ), *намака́нь* м. і ж. — Пол. (НЛ), *пампу́ха* ж. — Жытк., Пін. (ТС, НЛ), *брысь* м. — Маладз. (СЦБ), *барабо́ха* ж. — Зэльв. (ЖС), *начва́ч* м. — Клецк., Зэльв. (НЛ, ЖС), *капиу́к* м. — Капыл. (ЖС), *калода* ж. — Гор., Мёр. (3 нар. сл., Мат. Маг.), *клундзюк* м. — Мёр. (3 нар. сл.), *гро́йла* н. — Лоеў. (Янкова), *мардзэ́ль* м. — Лоеў. (Янкова), *аты́лы* прым. — Гом. (НЛГ), *глеўкаваты* прым. — Гом. (НЛГ), *расплыту́ха* — Лід., Зэльв. (Сцяцко, Сл. Гродз.), *расплыву́ха* ж. — Карэл. (Сл. Гродз.), *бру́зла* м. і ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *платня́к* м. — Нясв., Гл. (Мат. мін.-мал., Янкоўскі), *плотны* прым. — Лоеў., Гл., Старадарож. (Янкова, Янкоўскі, Мат. апыт.), *раста́на* ж. — Мёр. (3 нар. сл.), *ляплё́нік* м. — Мёр. (3 нар. сл.), *капе́ша* ж. — Мёр. (3 нар. сл.), *ла́ня* ж. — Мёр. (3 нар. сл.), *ла́йба* ж. — Мёр. (3 нар. сл.), *бруха́ты* прым. — Жытк., Маг. (ТС, Бялькевіч), *бруха́сты* прым. — Воран. (Сл. Гродз.), *брухла́ты* прым. — Стол. (ТС), *бруха́н* м. — Мёр. (3 нар. сл.), *бруха́ч* м. — Стол., Жытк. (ТС, НС), *брухле́й* м. — Жытк., Стол. (ТС, НС), *брухе́ль* м. — Сморг., Маладз. (Мат. дыял. сл., Станкевіч), *сыце́зны* прым. — Люб. (ЖНС), *гу́тыра* ж. — Клецк. (НЛ), *наліва́ха* ж. — Клецк. (НЛ), *спра́ў-ніца* ж. — Зэльв. (Н. сл-сць), *лямпéх* м. — Слон. (Н. сл-сць), *зьлі́вак* м. — Навагр. (Н. сл-сць), *тэ́льбух* м. — Навагр. (Н. сл-сць), *го́на* ж. — Жытк., Навагр. (ТС), *кала́ндыш* м. — Івац. (НС), *рэ́нта* ж. — Стаўб. (НС), *рато́нда* ж. — Шчуч. (СПЗБ), *таўсма́ч* м. — Гл. (Янкоўскі), *цялё́шша* ж. — Бял. (Яўсееў), *крыжа́сты* прым. — Стол., Жытк. (ТС), *апéкуш* м. — Смален. р. (Станкевіч, Дабравольскі), *ачо́пісты* прым. — Рас., Сморг.

(Сл. Гродз., Шаталава), *тумбаваты* прым. – Лід. (Сл. Гродз.), *рухталь* м. – Сморг. (Сл. Гродз.), *грубы* прым. – Жытк., Стол., Воран. (Мат. Гродз., ТС), *грубы* прым. – Мсцісл. (Станкевіч), *буката* ж. – віц.-маг. г., Смален. р. (ЛАБНГ, Дабравольскі), *камлукаваты* прым. – Свісл. (Сл. Гродз.), *тумба* ж. – Бял. (Яўсееў), *тлусты* прым. – Гродз., Чэрв., Стол. (ТС, Шатэрнік, Сцяшковіч), *тлусцяк* м. – мясц. (Насовіч), *цельбухаваты* прым. – Стол. (ТС), *целісты* прым. 'у целе' – Стол., Жытк. (ТС), *кнюхаты* прым. – Стол. (ТС), *капшаваты* прым. – Жытк. (ТС), *важскацёлы* прым. – Жытк. (ТС), *бубел* м. – Стол. (ТС), *кадуша* ж. – Клім. (Мат. Маг.), *груня* ж. – Жытк. (ТС, Насовіч), *тапешка* ж. – Маг. (Бялькевіч), *тэўшчар* м. – Зэльв. (Сцяцко), *капіца* ж. – Зэльв. (Сцяцко), *лёна* ж. – Жытк. (ТС), *кобза* ж. – Жытк. (ТС), *мармуза* ж. – Стол. (ТС), *лайма* ж. – Жытк. (ТС), *мярлюк* м. – Рас. (Шаталава), *лоша* ж. – Стол. (ТС), *лавіца* ж. – Жытк. (ТС), *кундзя* ж. – Жытк. (ТС), *тэльбух* м. – Стол. (ТС), *ланка* ж. – Маг. (Бялькевіч), *лухтан* м. – Жытк. (ТС), *лямех* м. – Жытк. (ТС), *растатоханы* прым. – Гродз. (Сцяшковіч), *цельбух* м. – Жытк., Маз., Старадарож. (ТС, 3 нар. сл., Мат. апыт.), *цальпук* м. – Стол., Старадарож. (ТС, Мат. апыт.), *цальпеш* м. – Жытк. (ТС), *целямеш* м. – Стол. (ТС), *пуцулаваты* прым. – Ашм., Сморг. (Станкевіч, Насовіч), *сычыня* ж. – Зэльв. (Сцяцко), *пукнаты* прым. – Пін. (ЖС), *налузканы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *сядласты* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *дабрэнны* прым. – Лоеў (Янкова), *якрысты* прым. – Гродз. (Сл. Гродз.), *рэптух* м. – Жытк. (ТС), *спраўны* прым. – Чач., Старадарож., Люб., Лоеў., Янкова (Мат. апыт.), *здаравенны* прым. – Лоеў., Чач. (Янкова, Мат. апыт.), *гарміда* м. і ж. – Чэрв. (Шатэрнік), *пышыны* прым. – Кобр. (ЖНШС), *прапышыны* прым. – Лоеў. (Янкова), *талан* м. – Чэрв. (Шатэрнік), *трамба́ч* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *таўсматы* прым. – Гл. (Янкоўскі), *трыпузы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *лачачуха* ж. – Ветк. (Мат. Гом.), *каманіца* ж. – Хойн. (Мат. Гом.), *ланка* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *бурмашысты* прым. – Зэльв. (Сцяцко), *кумпісты* прым. – Воран. (СПЗБ), *апéцак* м. – Жытк. (ТС).

Хваравіты, слабасільны

Са слабым здароўем.

хво́ры прым. – агульн. (ДАБМ, ТС, СПЗБ, Мат. Гом., Мат. Гродз., Сцяшковіч, Станкевіч, Растаргуеў, Насовіч, ГЧ, Шатэрнік, Янкоўскі, Мат. апыт.), *хваравіты* прым. – Смarg., Віц., Чэрв., Лаг. (Станкевіч, Каспяровіч, Шатэрнік, Насовіч, Варлыга), *хваравéка* м. і ж. – Гродз., Слон., Стаўб., Маст., Іўеў., Воран. (СПЗБ, 3 нар. сл., ЖС, Сл. Гродз.), *хваравéкі* прым. – Карэл., Шчуч., Чэрв., Гродз., Гарад. (СПЗБ, ЖНС, НЛ, Станкевіч, Сл. Гродз.), *хваравéчына* ж. – Іўеў. (Сл. Гродз.), *хваравéкавы* прым. – Слон. (ЖНС), *хвару́н* м. – Мёр. (3 нар. сл.), *хвару́ткі* прым. – Зэльв., Навагр. (Н. сл.-сць, Сл. Гродз.), *схварэ́лы* прым. – Навагр. (Сл. Гродз., Насовіч), *сла́бы* прым. – агульн., акрамя Паням. р. і зах.-пал. г. (ЛАБНГ), *слабы́* прым. – Паням. р., зах.-пал. г., спарадычна усх.-пал. р., Маг. р., Глыб., Ушац., Докш., Леп., Барыс., Круп. (ЛАБНГ, ТС, Сцяшковіч, Станкевіч, Янкова, Янкоўскі, ЖНшС), *слабэ́й* прым. – усх.-маг. р., Мсцісл., Драг. (ЛАБНГ, Юрчанка), *слаба́к* м. – Карэл., Бял., Мёр., Зэльв., Мсцісл. (Сцяцко, 3 нар. сл., Сл. Гродз., Яўсееў, Юрчанка), *слабу́н* м. – Гор., Мсцісл. (Мат. Маг., Юрчанка), *слабе́ц* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *слабу́ха* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *слабі́на* (*слабі́зна*) ж. – Бял., Зэльв., Мсцісл. (Сцяцко, Юрчанка, Яўсееў), *слабкі́* прым. – Жытк. (ТС), *слабаві́ты* прым. – Смarg. (Мат. мін.-мал.), *заслабы́* прым. – Ваўк. (Мат. Гродз.), *сасла́блы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *маласі́льны* прым. – Жытк. (ТС), *высі́лены* прым. – Віц. (Каспяровіч), *гнілі́ак* м. – паўн.-зах. з. (ЛАБНГ, Станкевіч, СЦБ, Сцяцко), *гнілі́ц* м. – Глыб., Верхнядзв., Пол., Арш., Бял. (ЛАБНГ), *гнілу́ха* ж. – Ашм., Смarg. (Станкевіч), *гнілу́шка* ж. – Валож., Мсцісл. (ЛАБНГ, Юрчанка), *дыхля́к* (*здыхля́к*) м. – Сміл., Стол., Віл., Чач., Чэрв., Лаг. (ТС, Шатэрнік, СЦБ, Насовіч, Варлыга, Станкевіч), *до́хлік* (*здо́хлік*) м. – Слон., Маст., Бял., Гл. (Сл. Гродз., ЖНшС, Яўсееў, Янкоўскі), *до́хля* (*здо́хля*) ж. – Жытк., Гл., Мсцісл. (ТС, Янкоўскі, Юрчанка), *ды́хля* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *до́хлы* прым. – Віц., Жытк. (ТС, Каспяровіч), *зды-*

ха́ч м. – Мсцісл. (Юрчанка), *зды́хло* н. – Брэсц., Бяроз. (ЖНС), *кво́лы* прым. – Смарг., Чэрв., Беш., Віц., Зах.-бран. р., Лоеў., Стол., Жытк., Лаг., Смален. р. (СПЗБ, ТС, Шатэрнік, Каспяровіч, Варлыга, Дабравольскі, Станкевіч, Янкова, Рас-таргуеў), *кі́сляк* м. – Смален. р. (Дабравольскі, Насовіч), *кі́слы* прым. – Пух. (3 нар. сл.), *ба́льны́* прым. – пераважна ўсх. з., Паням. р., зах-пал. г., Смален. р. (ДАБМ, СПЗБ, СЦБ, Растаргуеў, Дабравольскі, Янкова, ГЧ), *збо́лены* прым. – Стол., Свісл. (ТС, Сл. Гродз.), *зба́лёлы* прым. – Лід. (Мат. Гродз., Станкевіч), *ба́лявы* прым. – Навагр. (СПЗБ), *ба́лёзны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *неўздаля́ка* м і ж. – Віц., Смален. р. (Каспяровіч, Дабравольскі), *незда́ле́ка* м. і ж. – Чэрв., Гл., Гом. (Шатэрнік, Янкоўскі, НЛГ), *неўздаля́ога* м. і ж. – Чач. (Мат. апыт.), *незда́ле́тнік(ца)* м. – Гл. (Янкоўскі), *незда́ле́тны* прым. – Гл., Петр. (Мат. Гом., Янкоўскі), *незда́ля́шчы* прым. – Гом., Чач., Лоеў. (НЛГ, Янкова, Кучук, Мат. апыт.), *трухля́к* м., *трухля́чка* ж. – Смален. р., Мсцісл. (Дабравольскі, Юрчанка, Насовіч), *тру́хлы* прым. – Стол., Жытк. (ТС, Насовіч), *трухля́вы* прым. – Лоеў. (Янкова, Насовіч), *нядо́шлы* прым. – Стол., Жытк., Стаўб., Чэрв., Дзярж., Маст. (ТС, СПЗБ, Шатэрнік, НС, 3 нар. сл.), *неда́шля́к* м. – Жытк. (ТС), *нядо́шліца* ж. – Чэрв. (Шатэрнік), *нягэ́глы* прым. – Лаг., Віц., Уздз., Маг. (Мат. мін.-мал., Бялькевіч, Варлыга, Каспяровіч), *нягэ́га* м. і ж. – Смал. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *няду́жы* прым. – Жытк., Докш., Гл., Шчуч., Смален. р., Астр. (СПЗБ, ТС, Мат. Гродз., Федароўскі, Насовіч, Мат. дыял. сл., Янкоўскі, Дабравольскі), *няду́га* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *неду́жаві́ты* прым. – Лаг. (Варлыга), *няго́жы* прым. – Лун., Стол., Жытк., Лельч., Ганц. (СПЗБ, ТС, НЛ, ДСБ, Мат. Гом.), *него́ж* прым. – Жытк., Стол. (ТС), *негадзя́шчы* прым. – Стол., Жытк. (ТС), *ляда́чы* прым. – Гом., Стаўб. (ЛАБНГ, СЦБ), *ляда́шчы* прым. – Бабр., Пух., Иван. (ЛАБНГ, СЦБ), *ляда́шты* прым. – Пух., Бярэз., Дзярж. (ЛАБНГ, Мат. мін.-мал.), *нямо́глы* прым. – Карэл., Віл. (СПЗБ, Мат. Гродз.), *нямо́гли́к* м. – Слон. (ЖНшС), *немагу́шчы* прым. – Уздз. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *не́мачны* прым. – Івац. (ЖНС), *немаца́віты* прым. – Жытк. (ТС), *да-*

хадзяга (дахадзяка) м. і ж. — Бял., Гом., Лоеў., Чач. (НЛГ, Янкова, Яўсееў, Мат. апыт.), *дахаджа́лы* прым. — Віл. (СПЗБ), *ніва́рты* прым. — Астр., Люб., Старадарож. (СПЗБ, Мат. апыт.), *дафакто́вы* прым. — Гродз., Стаўб., Зэльв., Свісл. (Мат. мін.-мал., Сл. Гродз., СЦБ, Цыхун), *знуро́ны* прым. — Ушац. (ЖНШС), *макля́к* м. — Бераст., Сморг. (ЛАБНГ, Сл. Гродз.), *хі́лы* прым. — Жытк., Лоеў., Чач. (ТС, Янкова, Мат. апыт.), *хіля́к* м. — Чач. (Насовіч, Мат. апыт.), *хірля́к* м. — Гом. (НЛГ, Насовіч), *пахі́лы* прым. — Жытк. (ТС), *хіжы* прым. — Івац. (ДСБ), *недалу́жны* прым. — Стол. (ТС, Насовіч), *недалу́жнік* м. — мясц. (Насовіч), *недалу́гі* прым. — Лоеў., Кір. (Янкова, Мат. Маг.), *чэ́злы* прым. — Стол., Лід. (ТС, Сл. Гродз.), *ча́хлы* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *нездаро́вы* прым. — Стол., Жытк., Старадарож. (ТС, Мат. апыт.), *нездарава́я* м. і ж. — Лаг., Мсцісл., Чэрв., Смален. р., Зах.-бран. р. (Шатэрнік, Варлыга, Дабравольскі, Растаргуеў, Насовіч, Юрчанка), *нездаро́ўка* ж. — Жытк. (ТС), *змо́рак* м. — Чэрв. (Станкевіч), *мо́рны* прым. — Стаўб. (СЦБ), *благі́* прым. — Чэрв., Стол., Жытк. (ТС, Шатэрнік, Сл. Гродз., Насовіч), *хірля́вы* прым. — Карэл. (Мат. Гродз.), *хірля́к* м. — Лаг. (Варлыга), *хы́рла* (*хы́рля*) ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *хі́ра* ж. — Маг. (Бялькевіч), *харла́к* м. — Маст. (Сл. Гродз.), *драхля́чына* ж. — Жытк. (ТС), *млю́га* м. і ж. — Зэльв. (ЖС), *мляўкі́* прым. — Ашм. (Сл. Гродз.), *млявы́* прым. — мясц. (Насовіч), *неўстава́ка* м. і ж. — Гл., Карэл. (Янкоўскі), *бязду́шыны* прым. — Жытк., Мёр. (ТС, НС), *няду́шылы* прым. — Лельч. (Мат. Гом.), *ву́тлы* (*у́тлы*) прым. — Шчуч., Гродз., Ваўк., Маст. (СПЗБ, НЛ, Цыхун), *плахі́* прым. — Лоеў., Чач., Жытк., Стол. (ТС, Янкова, Мат. апыт.), *плаша́к* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *недамо́рак* м. — Стол., Жытк. (ТС), *няўздо́ліца* м. і ж. — мясц. (Насовіч, Станкевіч), *хры́пла* м. і ж. — Мёр. (З нар. сл.), *хірка́ло* н. — Жытк. (ТС), *шыту́ль* м. — Бераст. (ЛАБНГ), *шу́пляк* м. — Гл. (Янкоўскі), *шамля́к* м. — Люб. (ЖС), *шару́пляк* м. — Жытк. (ТС), *кро́хлы* прым. — Віц. (Каспяровіч, Станкевіч), *заныпа́лы* прым. — мясц. (Станкевіч), *бу́рхля* м. і ж. — Гродз. (СРЛГ), *апа́длівы* прым. — Дзятл. (Сл. Гродз.), *дапа́дковы́* прым. — Сморг. (Сл. Гродз.), *ніякі́* прым. — Віл., Жытк. (ТС, СЦБ), *ніякаваты́* прым. —

Жытк. (ТС), *хлюпяк* м. – мясц. (Насовіч), *нежывуля* м. і ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *убо́гі* прым. – Жытк. (ТС), *ну́дны* прым. – Мсцісл., Віц. (Каспяровіч, Станкевіч, Юрчанка), *нічо́гі* прым. – Стол., Старадарож., Жытк., Гл. (ТС, НС, Мат. Гом., Янкоўскі), *хлі́пкі* прым. – Гом., Чач. (НЛГ, Мат. апыт.), *хлюпаваты* прым. – Бераст. (Сл. Гродз.), *нярхляк* м. – Маладз. (Мат. дыял. сл.), *дра́бач* м. – Бял. (Яўсееў), *вы́сілены* прым. – мясц. (Насовіч), *нікуды́шны* прым. – Лоеў., Чач. (Янкова, Мат. апыт.), *жы́дкі* прым. – Круп. (СЦБ, Мат. мін.-мал., Насовіч), *мізэрны* прым. – Віц. (Каспяровіч), *ліхі* прым. – Лоеў. (Янкова), *худо́слівы* прым. – Гом. (НЛГ), *зану́джаны* прым. – Мсцісл., Зах.-бран. р. (Юрчанка, Растаргуеў), *гінда* ж. – Лаг. (Варлыга), *ніадэ́шлы* прым. – Лаг. (Варлыга), *шапаце́лка* ж. – Лоеў. (Янкова), *в'я́лы* прым. – Стол., Жытк. (ТС), *бро́зкі* прым. – Стол. (ТС), *неспра́ўны* прым. – Стол. (ТС), *дрэ́нчаны* прым. – Бял. (Яўсееў), *хвэ́бны* прым. – Шчуч. (Сл. Гродз.), *сухры́льны* прым. – Астр. (Сл. Гродз.), *малімо́жны* прым. – Чач. (Мат. апыт.), *смята́н-нік* м. – Касц. (Мат. Маг.), *чу́чырыпок* м. – Драг. (НЛ), *шлапа́к* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *азу́зліваты* прым. – Уздз. (СЦБ), *стру́джаны* прым. – Чач. (Мат. апыт.), *дра́глы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *чамярны́* прым. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *мізэрны* прым. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *апусцева́ты*, *апу́шчэны* прым. – Стол., Жытк. (ТС), *змо́гля* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *жаўкля́к* м. – Гл. (Янкоўскі), *пухаме́ля* м. і ж. – Маг. (Бялькевіч), *вялі́ца* м. і ж. – Навагр. (СПЗБ), *непахарэ́мны* прым. – Сморг. (СПЗБ), *ма́рны* прым. – Навагр. (СПЗБ), *кару́злы* прым. – Светлагор. (Мат. Гом.).

Хворы

Які хварэе на якую-н. хваробу.

на сухоты: *сухо́тнік* м. – Маг., Гл., Віц., Сморг., Лёзн., Чэрв. (Бялькевіч, Янкоўскі, Шатэрнік, Каспяровіч, Станкевіч), *сухо́тніца* ж. – Сморг., Чэрв., Гл. – (Шатэрнік, Станкевіч, Янкоўскі), *сухо́тачны* прым. – мясц. (Насовіч), *сухо́тлівы* прым. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *бяркулёзны* прым. – Шальч. (СПЗБ), *чахо́ташлівы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка),

чахо́тлівы прым. — Мсцісл. (Юрчанка); **на ды́хавіцу** (астму): **дыхавічны** прым. — зах.-пал. г., Слуц. р., спарадычна гродз.-бар. г., Лаг. (ЛАБНГ, Варлыга, Янкоўскі), **дыхавічлівы** прым. — Чаш., Сен., Тал. (ЛАБНГ, ТС), **ды́хавы** прым. — Стол. (ТС), **уду́шлівы** прым. — асн. мас. г. (ЛАБНГ, Мат. Гродз., Варлыга), **заду́шлівы** прым. — Мсцісл. (Юрчанка), **зады́шлівы** прым. — усх.-пал. р., Мсцісл., Клім. (ЛАБНГ, СЦБ), **яду́шлівы** прым. — зах.-пал. г. (ЛАБНГ, ТС, НЛ, ЖНШС); **на эпіле́сію**: **прыпадач(ш)ны** прым. — спарадычна агульн. (ЛАБНГ, Мат. Гродз.), **прыпадакава́ты** прым. — Нараўл. (ЛАБНГ), **прыпа́дкавы** прым. — Кам., Брэсц. (ЛАБНГ), **прыпадко́вы** прым. — Гродз., Кам., Брэсц., Браг. (ЛАБНГ), **прыпадны** прым. — Гл. (Янкоўскі), **перало́жны** прым. — Жытк. (Мат. Гом.); **на луна́цізм**: **лу́ннік** м. — Чэрв. (СПЗБ), **лунёц** м. — Ваўк. (СПЗБ), **луна́цік** м. — Ваўк., Гарад. (СПЗБ), **ме́сячнік** м. — Гродз. (Цыхун), **тры́знік** м. — Бых. (Мат. Маг.); **на каросту**: **караслі́вы** прым. — Гл. (Янкоўскі), **каро́слівы** прым. — Гл., Зах.-бран. р. (Янкоўскі, Растаргуеў).

Худы

З тонкім, ударлявым целам.

худы́ прым. — агульн. (СПЗБ, ТС, Шатэрнік, Юрчанка, Янкова, Мат. апыт., Станкевіч), **худэ́ба** м. і ж. — Свісл. (СПЗБ), **худзю́жны** прым. — Драг. (НЛ), **хударля́вы** прым. — Жытк. (ТС, Насовіч), **худаши́чавы** прым. — Чав., Зэльв., Верхнядзв., Астр. (СПЗБ, Сцяцко, НС, Шаталава), **худабрэ́зны** прым. — Круп. (СПЗБ), **худэ́рба** м. і ж. — Клецк. (НЛ), **хударба́** м. і ж. — Дзятл. (Сл. Гродз.), **хударэ́ба** м. і ж. — Капыл. (Н. сл.-сць), **худары́ба** м. і ж. — Гродз. (СПЗБ), **худоба́** м. і ж. — Кобр., Стаўб. (Мат. мін.-мал., ЖС), **худоба́іна** ж. — Шчуч. (СПЗБ), **худобель** м. — Ганц. (ЖНС), **худэ́ба** м. і ж. — Зэльв. (Сцяцко), **худзі́ла** м. і ж. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў), **худзя́к** м. — Шчуч. (СПЗБ), **худзі́зна** м. і ж. — Шчуч., Гродз., Астр. (СПЗБ), **худы́ш** м. — Мёр. (З нар. сл.), **худзе́зны** прым. — Жытк., Кам. (ТС, СПЗБ), **худзе́нны** прым. — Шчуч. (Сл. Гродз.), **хударэ́бнік** м. — Стаўб. (Мат. мін.-мал.), **сухі́** прым. — Жытк.,

Лоеў., Мсцісл., Старадарож. (ТС, Янкова, Юрчанка, Мат. апыт.), *сухо́ўце* н. – Дзятл., Мсцісл. (Сл. Гродз., Юрчанка), *сухе́ча* м. і ж. – Гл., Старадарож. (Янкоўскі, Мат. апыт.), *сухарэ́брык* м. – Драг., Бар., Мсцісл., Зэльв. (ДСБ, ЖНШС, Юрчанка, Сцяцко), *сухарэ́бры* прым. – Стол., Маст., Гл., Віц. р., Лоеў., Чач. (ТС, Сл. Гродз., Янкоўскі, Янкова, Мат. Маг., Мат. апыт., Каспяровіч), *сухарэ́брыца* ж. – Гл., Мсцісл. (Янкоўскі, Юрчанка), *сухабра́зы* прым. – Лаг. (Варлыга), *суха́р* м. – Слон., Старадарож., Пол. (ЖНС, НЛ, Мат. апыт.), *сухары́на* м. і ж. – Слон. (ЖНС), *со́хар* м. – Стол. (ТС), *сухле́я* м. – Пол., Ушац. (НЛ), *суханáры* прым. – Смarg. (Сл. Гродз.), *сухошчэ́лены* прым. – Стол. (ТС), *сухабрэ́цкі* прым. – Іўеў. (Сл. Гродз.), *сухаду́шны* прым. – мясц. (Насовіч), *сухапе́цкі* прым. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *сухарля́вы* прым. – Гл., Смarg., Віц. (Янкоўскі, Каспяровіч, Станкевіч), *сухаи́шчавы* прым. – Стаўб., Маг. (ЖС, Бялькевіч), *сухану́т* м. – Лоеў. (Янкова), *сухая́н* м. – Зэльв. (Н. сл-сць), *сухандра́* м. і ж. – Гл. (Янкоўскі), *сухандры́цкі* прым. – Гл. (Янкоўскі), *падсу́хі* прым. – Зэльв., Воран. (Сцяцко, Сл. Гродз.), *сухры́нда* ж. – Уздз. (Мат. мін.-мал.), *су́шчык* м. – Стол. (ТС), *бяскі́шкі* прым. – Жытк., Мсцісл., Гл., Касц., Гродз., Дзятл. (Станкевіч, Мат. Гом., Юрчанка, Янкоўскі, Насовіч, Мат. Маг., Сл. Гродз., СРЛГ), *каи́шчавы*, *каи́шчаваты* прым. – Мсцісл., Чач., Люб., Лаг., Шчуч., Свісл., Паст. (СПЗБ, Варлыга, Н. сл-сць, Юрчанка, ЖНШС, Насовіч), *склю́т* м. – Пол., Віл., Карэл., Зэльв. (НЛ, НС, Мат. дыял. сл., Сцяцко), *склё́зень* м. – Гродз. (СРЛГ, Насовіч), *стры́нгель* м. – Клецк., Капыл. (НЛ, Н. сл-сць), *ляда́шчы* прым. – Гродз., Ваўк., Уздз. (ЛАБНГ, Мат. Гродз., СЦБ, Мат. мін.-мал.), *шчо́глы* прым. – Воран. (Сл. Гродз.), *здыхля́к* м. – Стол., Зэльв., Смarg. р., Мёр. (ТС, ДСБ, 3 нар. сл., Сцяцко, Дабравольскі), *зды́хля* м. і ж. – Пол., Чач., Кір. (НЛ, Мат. Маг., Мат. апыт.), *здо́хліца* м. і ж. – Дзярж. (НС), *до́хлы* прым. – Браг. (Мат. Гом., Насовіч), *здыхля́ціна* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *дахадзя́га* м. і ж. – Мёр. (3 нар. сл.), *смык* м. – Чэрв., Лоеў. (Шатэрнік, Янкова), *дэ́рба* ж. – Лаг. (Варлыга), *дра́хлы* прым. – Стол., Жытк. (ТС), *шчы́бры*, *шчыбра́вы* прым. – Жытк. (ТС), *кажакры́л* м. – Гродз. (Цы-

хун), *кацубэшка* ж. — Гродз. (Цыхун), *чэзлы* прым. — Чэрв. (Шатэрнік), *касця́н* м. — Стол., Жытк. (ТС), *касцэ́лівы* прым. — Стол. (ТС), *касця́вы* прым. — Жытк. (ТС), *цы́гля* ж. — Стол. (ТС), *чапіра́дла* ж. — Бял. (Яўсееў), *падсма́глы* прым. — Сморг. (Сл. Гродз.), *падцы́глясты* прым. — Мядз., Слуц., Сморг. (СЦБ, Сл. Гродз., Н. сл-сць), *паджа́ры* прым. — Стол. (ТС), *сцё́клісты* прым. — Стол. (ТС), *сцё́клы* прым. — Жытк. (ТС), *шчу́плы* прым. — Зах.-бран. р., Жытк. (Растаргуеў, ТС, Насовіч), *маслакава́ты* прым. — Гом. (НЛГ), *захіба́ны* прым. — Зэльв. (Сл. Гродз.), *во́бліца* ж. — Лоеў. (Янкова), *благі́* прым. — Нясв., Гродз., Ганц., Дзятл., Шчуч., Лях., Верхнядзв. (СПЗБ, Мат. мін.-мал., Станкевіч, Мат. Гродз.), *здо́хлы* прым. — Шчуч., Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *тара́н* м. — Уздз., Мсцісл., Гл. (Мат. мін.-мал., Юрчанка, Янкоўскі), *ташчу́ля* ж. — Жытк. (ТС), *глісе́нь* м. — Кругл. (ЖНС), *нэ́ндза* м. і ж. — Кам. (ЖС), *то́нкі* прым. — Стол., Жытк., Шчуч. (ТС, СПЗБ), *це́нкі* прым. — Іўеў. (Сл. Гродз., Насовіч), *нішчы́к* м. — Пол. (НЛ), *шчу́плы* прым. — Лаг. (Варлыга), *шчо́глы* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *счэ́глы* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *мізе́ра* м. і ж. — Чэрв. (Шатэрнік), *мізе́рны* прым. — Чэрв. (Шатэрнік), *схірэ́лы* прым. — мясц. (Насовіч), *падэ́рва* ж. — Віц. р. (Каспяровіч), *шка́ба* м. і ж. — Віц. р. (Каспяровіч), *перахля́бісты* прым. — Рэч., Гл. (Янкоўскі, Мат. Гом.), *зазі́мкавы*, *зазі́мкаваты* прым. — Гл. (Янкоўскі), *танкля́вы* прым. — Гл. (Янкоўскі), *дро́бны* прым. — Гл. (Янкоўскі), *пусты́* прым. — Петр., Маз. (Мат. Гом.), *шкіле́ціна* м. і ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *падхля́блены* прым. — Лоеў. (Янкова), *замо́рак* м. — мясц. (Насовіч), *замо́ркавы* прым. — мясц. (Насовіч), *чахо́ня* ж. — Лоеў. (Янкова), *шты́кля* ж. — Свісл. (Шаталава), *зне́ба* ж. і м. — Касц. (Мат. Маг.), *занэ́каны* прым. — Гродз. (СРЛГ), *сма́глы*, *смя́глы* прым. — Брасл., Гродз., Шчуч., Вілен. р., Паст., Ашм. (СПЗБ), *скліфа́н* м. — Гродз. (СРЛГ), *кандрэ́чка* ж. — Драг. (Н. сл-сць), *зabléдыш* м. — Мёр. (3 нар. сл.), *шчы́га* ж. — Мёр. (3 нар. сл.), *сьце́нь* м. — Віл., Мёр. (ЖС, 3 нар. сл.), *гальдо́ба* ж. — Пін. (НЛ), *падхартáны* прым. — Пол. (НС), *закле́клы* прым. — Кобр. (НЛ), *зану́жалы* прым. — Пол. (НЛ), *дзыгля́ты* прым. — (3 нар. сл.), *заске́ма* ж. — Паст., Іўеў.

(ЛАБНГ), *кундзявы*, *кундавы* прым. – Жытк. (ТС), *смукава́ты* прым. – Жытк. (ТС), *цвілы́* прым. – Лід. (Сл. Гродз.), *цепяслівы* прым. – Бераст. (Сл. Гродз.), *ляда́шцік* м. – мясц. (Насовіч).

Цёмнаскуры

З цёмнай скурай.

сму́глявы прым. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *сму́голь* м. і ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *смагу́ль* м. – Мёр. (3 нар. сл.), *сму́глы* прым. – Стол., Жытк., Навагр., Віц. (ТС, Мат. Гродз., Каспяровіч), *цёмны* прым. – Гл. (Янкоўскі), *чо́рны* прым. – Стол. (ТС), *цыга́н* м. (*цыга́нка* ж.) 'вельмі цёмнаскуры' – Мёр. (3 нар. сл., Насовіч), *ара́н* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *ма́зур* м. – мясц. (Насовіч), *сьмя́ды* прым. – мясц. (Станкевіч), *бу́ры* прым. – Лаг. (ЖС), *зага́рэлы* прым. – Смарг., Навагр. (Мат. Гродз., Станкевіч), *брусне́лы* прым. – мясц. (Насовіч, Станкевіч).

Цяжарная

Якая носіць у сабе плод.

тоў́стая прым. – Зэльв., Лоеў., Маг., Навагр., Стол., Жытк., Пух., Мёр. (СПЗБ, ТС, Мат. мін.-мал., Бялькевіч, Янкова, Сцяцко, 3 нар. сл., НС), *гру́бая* прым. – Лоеў., Рэч., Пух., Навагр., Валож., Гом., Маладз., Мсцісл. (СЦБ, 3 нар. сл., НС, Янкова, НЛГ, Станкевіч), *чарава́тая* прым. – Пін., Маг., Слон., Стол. (ТС, Бялькевіч, ЖС, Шаталава), *пуза́тая* прым. – Чэрв., Пух., Старадарож. (Шатэрнік, Мат. мін.-мал., Насовіч, Станкевіч, Мат. апыт.), *неслабо́дка* прым. – Жытк. (ТС), *дзётна* прым. – Стол. (ТС), *важска́я* прым. – Лоеў. (Янкова), *цяжэ́рная* прым. – Астр. (Н. сл.-сць), *бярэ́мянная* прым. – Віл., Чач. (СЦБ, Мат. апыт.).

Чарнявы

Цёмнавалосы.

чарнявы прым. — спарадычна агульн. (СПЗБ, ТС, Мат. Гом., Каспяровіч, Юрчанка, Растаргуеў, ЖНШС), *чарно́це* н. — Гл. (Янкоўскі), *чарну́ля* (*чарно́ля*, *чарну́ха*) ж. — Мёр. (3 нар. сл.), *цыга́нка* ж. — Жытк. (ТС), *жу́жалка* ж. — Пух. (Мат. мін.-мал.), *галу́за* м. і ж. — Хойн. (ЛАБНГ), *асмалёнак* м. — Зэльв. (Сцяцко), *мурык* м. іран. — Зэльв. (Сцяцко), *цыганкава́ты* прым. — Лаг. (Варлыга).

Чырванатвары

3 чырвоным тварам.

ірдзе́ль м. і ж. — Маг. р., Старадарож., Люб. (Бялькевіч, Станкевіч, Насовіч, Мат. апыт.), *румя́нушка* ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *румя́ны* прым. — Жытк. (ТС, Насовіч), *скрасне́лы* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *красніо́к* м. — Жытк. (ТС).

Шалудзівы

Са струпамі, каростай на скуры.

шалудзі́вы прым. — Чэрв. р., Лаг., Маг., Зах.-бран. р. (Шатэрнік, Варлыга, Бялькевіч, Растаргуеў, Насовіч, Станкевіч), *шалудлі́вы* прым. — Чэрв. (Станкевіч), *шалудзя́к* м. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *шалудзі́вец* м. — мясц. (Насовіч), *паршы́вец* м. — Віц. р. (Каспяровіч), *абшалу́шаны* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *парх* м. — Чэрв., Мёр. (Шатэрнік, 3 нар. сл.), *парху́цька* м. — Чэрв. (Шатэрнік), *парха́ч* м. — Мёр. (3 нар. сл.), *парха́ты* прым. — Лаг., Віц. р., Драг. (Варлыга, Каспяровіч, НЛ), *паршы́вы* прым. — Маз. (ЛАБНГ), *абва́лены* прым. 'пакрыты болькамі' — Мсцісл. (Юрчанка), *карпа́ты* прым. 'пакрыты бародаўкамі' — Брасл., Воран., Вілен. р. (СПЗБ).

Шчарбаты

Са шчарбінамі.

шчарба́ты прым. – Віц., Кобр., Жытк., Чач., Гл. (ТС, Станкевіч, Каспяровіч, Янкоўскі, Насовіч, ЖНШС), *шчарбэль* м. – Клецк., Слон., Зэльв. (ЖНС, НЛ, Сцяцко), *шчэ́рба* м. і ж. – Жытк. (ТС), *шчарбо́цька* м. і ж. – Гл. (Янкоўскі), *шчарба́ч* м. – Жытк., Клецк. (НЛ, ТС), *шчарбе́й* м. і ж. – Стол. (ТС), *шчэ́рбель* м. і ж. – Жытк. (ТС); **рэдказубы:** *рэдказу́бы* прым. – Стол. (ТС), *вера́зу́бы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *вера́зу́б* м. – Мсцісл. (Юрчанка); **зубаты:** *зуба́ты* прым. – Стол., Шчуч., Гарад., Вілен. р., Старадарож., Люб. (СПЗБ, ТС, Станкевіч, Мат. апыт.), *зуба́ч* м. – Клецк. (НЛ).

Шыракатвары

З круглым, шырокім тварам.

мурло́ н. – Маг., Старадарож., Мсцісл. (Бялькевіч, Мат. апыт., Юрчанка), *мурла́ч* (*мурла́н*) м. – Бял., Старадарож., Мсцісл. (Яўсееў, Юрчанка, Мат. апыт.), *мурла́тка* ж. – Бял. (Яўсееў), *мурла́ты* прым. – Бял., Зах.-бран. р. (Яўсееў, Растаргуеў), *мурла́сты* прым. – Гл., Маг., Смален. р. (Янкоўскі, Бялькевіч, Насовіч, Дабравольскі), *мурлы́га* м. экспр. – Мёр., Гродз. (ЖНС, Цыхун), *марда́ч* м. – Гродз. р. (СРЛГ), *марда́чы* прым. – Лід. (СПЗБ), *марда́ты* прым. – Жытк. (ТС), *марда́сты* прым. – Карэл. (Мат. Гродз.), *рыла́н* м. экспр. – Жытк. (ТС), *рыле́й* м. – Жытк. (ТС), *рыла́ты* прым. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *пухны́р* м. – Чэрв. (Шатэрнік, Станкевіч), *мармы́рак* м. – Пол. (НЛ), *пуца́ты* прым. – Шчуч., Пін., Драг., Вілен. р. (3 нар. сл., НЛ, СПЗБ), *пуцалава́ты* прым. – Зэльв., Слон. (Сцяцко, ЖС), *пампухава́ты* прым. – Стол. (ТС), *віда́ты* прым. – Жытк. (ТС), *распу́ханы* прым. – Жытк. (ТС), *бульба́ты* прым. – Свісл. (Сл. Гродз.), *ра́жасты́й* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *тоўстамо́рды* прым. – Навагр. (Мат. Гродз.), *бухма́ты* прым. – Стаўб. (СЦБ), *бурдзэ́ль* (*бурдзі́ла*) м. зневаж. – Мсцісл. (Юрчанка); **круглатвары:**

круглавіды прым. — Чэрв., Смарг., Стол., Стаўб., Зэльв., Мсцісл., Гл., Слуц., Ваўк., Чэрв. (СПЗБ, ТС, Шатэрнік, Федароўскі, Юрчанка, Станкевіч, ЖНШС, НС), *круглавідны* прым. — Гродз., Навагр., Нараўл. (Сл. Гродз., Мат. Гом., 3 нар. сл.), *круглаліцы* прым. — Пух., Хойн. (СЦБ, ГЧ, Федароўскі), *поўнавіды* прым. — Жытк. (ТС), *верталікі* прым. — Бял. (Яўсееў), *пуцоты* прым. — Гродз. (Сл. Гродз.), *пуцаваты* прым. — Карэл. (Сл. Гродз.), *апуцаваты* прым. — Гродз. (Сл. Гродз.), *апуцалаваты* прым. — Гродз. (СРЛГ); **даўгавары:** *даўгавіды* прым. — Жытк., Смарг., Драг. (ТС, ДСБ, Станкевіч), *даўгаліцы* прым. — Глыб., Мсцісл., Лаг. (СПЗБ, Юрчанка, Варлыга), *даўгаморды* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *даўгабразы* прым. — Брэсц. (ДСБ), *вайстраліцый* прым. — Мсцісл. (Юрчанка); **кывароты:** *кывароты* прым. — Стол. (ТС), *кывамордый* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *кывагуб* м. — Мсцісл. (Юрчанка), *кывалунец* м. — Воран., Вілен. р. (СПЗБ), *кывалуны* прым. — Воран., Дзятл., Віл., Вілен. р. (СПЗБ), *скасарочаны* прым. (Юрчанка), *касаморды* прым. — Мсцісл., Смален. р. (Насовіч, Юрчанка, Дабравольскі); **лабаты:** *лабаты* прым. — Бял., Браг., Буда-Каш., Жытк., Чэрв., Смален. р. (ТС, Шатэрнік, Насовіч, Мат. Гом., Дабравольскі), *лабач* м. — Старадарож., Люб. (Станкевіч, Мат. апыт., Бялькевіч), *лабей* м. — Жытк. (ТС), *лабасцік* м. — Гродз. (Цыхун), *лобан* м. — Жытк. (ТС), *лахбень* м. — Пух. (Мат. мін.-мал.), *лабаха* ж. — Жытк. (ТС), *лабэціна* ж. — Чэрв. (Станкевіч), *лабзень* м. і ж. — мясц. (Насовіч).

10. НАЗВЫ ЧАЛАВЕКА ПА ЎНУТРАНЫМ І ЭМАЦЫЯНАЛЬНЫМ СТАНЕ

Адыходлівы

Які хутка перастае злаваць, крыўдзіцца.

адхóдлівы прым., *перахóдлівы* прым. – Мсцісл., Чач., усх.-маг. г. (Насовіч, Мат. апыт.), *адхóдчывы* прым. – Мсцісл., Чач. (Юрчанка, Мат. апыт.).

Асцярожны

Нерашучы, разліковы, нясмелы, робкі.

асцяро́жны прым. – Віц. р. (Каспяровіч), *астаро́жны* прым. – усх.-маг. г. (Мат. апыт.), *ашчóдны* прым. – Віц. р. (Каспяровіч), *неадва́жны* прым. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *нясме́лы* прым. – Гл. (Янкоўскі), *старо́жкі* прым. 'чуйны, насцярожаны' – Гом. р. (НЛГ), *укра́длівы* прым. – Слуц. (ЖНШС), *шадзяны́* прым. 'нерашучы, нервовы' – Бял. (Мат. Маг.).

Вясёлы

Весялун, жартаўнік (забаўнік).

веса́лун м., *веса́лу́ха* ж. – Гл., Лоеў., Жытк., Гом. р. (Мат. дыял. сл., Мат. Гом., ТС), *вясё́лы* прым. – Гл., Жытк., Сма-лен. р. (ТС, Янкоўскі, Дабравольскі), *ра́дасны* прым. – мясц. (Станкевіч), *ра́ды* прым. – Шчуч., Гл., паўн.-зах. з. (Сл. Гродз., СПЗБ, Янкоўскі), *умо́ра* м. і ж. 'весялун, жартаўнік' – Хоц. (Мат. Маг.).

Ганарлівы

Пыхлівы, наравісты, горды, самалюбівы, амбіцыйны, фарсісты, фанабэрысты, высакамерны.

ганарлівы: *вабразіцельны* прым. — Бял. (Яўсееў), *ванаро́вы* прым. — Зэльв. (Сцяцко), *гамбісты* прым. — Віц. р. (Каспяровіч), *га́набісты* прым. — Гродз. р. (СРЛГ), *ганбісты* прым. — Гом. р. (Мат. Гом.), *анаро́вы* прым. — Шчуч. (Сл. Гродз.), *ганаро́вы* прым. — Астр., Чэрв., Жытк., Віц. р. (ТС, Н. сл-сць, Каспяровіч, Шатэрнік), *ганурысты* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *ганаркі* прым. — Чэрв. (СЦБ), *гардзіра́н* м. — Смален. р. (Дабравольскі, Станкевіч), *гардзісты* прым. — Рас. (Шаталава), *гардлівы* прым. — Ушацк. (ЖНШС), *гарду́н* м. — мясц. (Станкевіч), *гардзі́ран* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *га́рды* прым. — паўн.-зах. з., Віц. р. (СПЗБ, Каспяровіч), *гарды́ня* м. і ж. — мясц. (Насовіч), *гарне́ха* ж. — мясц. (Станкевіч), *гарня́нка* ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *гах* м. — Драг. (ДСБ), *го́рды* прым. — Шчуч., Валож., Чач., Лоеў. (СЦБ, Мат. Гродз., Янкова, Мат. апыт.), *го́рны* прым. — Пух. (З нар. сл.), *гуно́рны* прым. — Пух. (СЦБ), *гунуро́вы* прым. — Чэрв. (СЦБ), *даліка́тар* м. — Гродз. (Сл. Гродз), *зады́рня* м. і ж. — Іван. (ЖНС), *закамы́расты* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *зано́слівы* прым. — Бран. р. (Растаргуеў), *зано́счывы* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *запэ́нслівы* прым. — Карэл. (Сл. Гродз.), *му́дры* прым. — Бяроз. (Шаталава), *но́тны* прым. — Кір. (Мат. Маг.), *недаткне́нтны* прым. — Смарг. (Сл. Гродз.), *ныхамо́рды* прым. — Астр. (Сл. Гродз.), *узно́сісты* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *цва́ны* прым. — Гродз. р. (СРЛГ), *цырымо́нніца* ж. — усх.-маг. г. (Бялькевіч), *чамадор* м., *чамадорлівы* прым. — Бял. (Яўсееў), *чыпу́рны* прым. — Гродз. р. (СРЛГ); **фанабэрысты:** *во́гірскі* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *выно́слівы* прым. — Ушацк. (ЖНШС), *го́йны* прым. — Лельч. (Кучук), *фанабэрысты* прым. — Лаг. (Варлыга, Каспяровіч), *го́йны* прым. — Кобр. (ЖНШС), *задава́ка* м. і ж. — Стаўб., Валож. (СЦБ), *задава́сты* прым. — Стаўб., Валож. (СЦБ), *кано́за* м. і ж. — Жытк. (ЖНШС), *рачны́* (*рэчны́*) прым. — Стол.,

Жытк. (ТС, Н. сл-сць), *самаго́га* м. і ж. – Гл. (Янкоўскі), *ха́бры* прым. – Стол. (ТС), *хванабэ́р* м. – мясц. (Насовіч), *фа-набэ́ра* м. і ж. – Іўеў. (Сл. Гродз.), *фанабэ́рлівы* прым. – Гом. р. (НЛГ), *хванабэ́рысты* прым. – Смarg., Чач., *ханабэ́рысты* прым. – Лаг., Чэрв., Стол. (ДСБ, Мат мін.-мал., Варлыга); *натапо́ричаны* прым. – Смален. р. (Дабравольскі), **пыхлі-вы:** *ду́мны* прым. – мясц. (Насовіч), *мардапы́шка* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *муду́р* м. – мясц. (Станкевіч), *наду́цька* м. – Бял. (Яўсееў), *наду́цік* м. – мясц. (Насовіч), *падыма́ка* ж. і м. – мясц. (Станкевіч), *пыхава́ты* прым. – Драг. (НЛ), *пы́шка* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *пы́шны* прым. – мясц. (Насовіч), *пышнё-ха* ж. – мясц. (Гарэцкі, Станкевіч); **самалюбівы:** *вараві́ты* прым. – Свісл., Гл. (Сл. Гродз., Янкоўскі), *самалюбе́ц* м. – Пруж., Гл. (ЛАБНГ, Янкоўскі), *самалюбі́мец* м., *самалюбі́м-ка* ж. – Мёр. (3 нар. сл.), *самалюбі́ца* ж., *самалю́бка* ж. – Гл. (Янкоўскі), *самалюбі́вы* прым. – Кам., Мёр. (ЛАБНГ, 3 нар. сл.); **фарсісты:** *выно́слівы* прым. – Ушацк. (ЖНШС), *хварсі-сты* прым. – Віц. р. (Каспяровіч); **наравісты:** *ганары́сты* прым. – мясц. (Насовіч), *гардава́нка* ж. – Смален. р. (Дабравольскі, Станкевіч); **занослівы:** *гардзі́нка* ж. – Смален. р. (Дабравольскі, Станкевіч), *зада́члівы* прым. – Ушацк. (ЖНШС); **незадаволены:** *мамру́к* м., *мамрукава́ты* прым., *мамру́чка* ж., *мамы́лісты* прым., *мамы́ля* м. і ж., *мамы́расты* прым., *мамру́чына* м. і ж., *мамы́рына* м. і ж., *мамы́р* м. – Мсцісл. (Юрчанка).

Добры

Чулы, не скупы, шчодры на душэўныя пачуцці, дзеянні і ўчынкi.

дабра́к м. – мясц. (Мат. апыт.), *дабрэ́нны* прым. 'вельмі добры' – Стаўб. (Мат. мін.-мал.), *дабра́чы* прым. – Бых., Маз., Жытк. (ЛАБНГ, ТС), *дабро́слівы* прым. – Лельч. (ЛАБНГ), *дабраду́шны* прым. – мясц. (ЛАБНГ), *дабрахва́чы* прым. – паўн.-зах. з. (ЛАБНГ), *дабрахо́чы* прым. – Бых. (ЛАБНГ), *дабрыня́* м. 'вельмі добры' – Жытк. (ТС), *добры*

прым. — агульн. (ЛАБНГ), *накладзісты* прым. 'не скупы' — усх.-маг. г. (ЛАБНГ), *накладчывы* прым. — Чэрык. (ЛАБНГ), *накладлівы* прым. — усх.-маг. г., Віц. р. (ЛАБНГ), *надзяляшчы* прым. — Лельч. (ЛАБНГ), *надзэльны* прым. — Круп., Саліг., Добр. (ЛАБНГ), *надзэльчывы* прым. — усх. з. (ЛАБНГ), *надзеллівы* прым. — паўдн.-усх. з. (ЛАБНГ), *здзэльлівы* (*уз-дзэльлівы, іздзэльлівы*) прым. — Рэч. (ЛАБНГ), *надзэлісты* прым. — Люб. (ЛАБНГ), *здзэльны* прым. — Пол. (ЛАБНГ), *шчодры* прым. — Пруж. (ЛАБНГ), *шчыры* прым. — Драг. (ЛАБНГ), *хлебасоллівы* прым. — Бых., Буда-Каш. (ЛАБНГ).

Задаволены

Напоўнены ў душы прыемным адчуваннем завяршэння, заканчэння справы.

даво́льны прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *ды́евы* прым. — Жытк. (ТС), *задаво́льнены* прым. — мясц. (Насовіч), *кан-тэ́нтны* прым. ж. — Лаг. (Варлыга), *упо́частаваны* прым. 'вельмі задаволены пачастункам' — Валож. (Мат. апыт.), *усы́чаны* прым. — Мсцісл. (Юрчанка).

Задзірысты

Схільны, ахвочы да боек, сварак.

задзе́рысты прым. — Чэрв. (Шатэрнік), *задзі́рлівы* прым., *задзі́рысты* прым., *задзі́ра* м. — Мсцісл. (Мат. апыт.), *ка-ру́за* м. — Маладз. (СЦБ), *кару́злівы* прым. — Мсцісл. (Мат. апыт.).

Закаханы

Які выяўляе або адчувае каханне да каго-н.

закаха́ны прым. — мясц. (Насовіч), *улю́блены* прым., *улюб-лёны* прым. — мясц. (Мат. апыт.), *уру́ханы* прым. — Мсцісл. (Юрчанка).

Запальчывы

Які з захапленнем займаецца чым-н.; палкі, напорысты.

бажавольны прым. — Смален. р. (Дабравольскі), *ванца́ты* прым. — Гродз. р. (Сл. Гродз.), *га́спітак* м. — Кругл. (ЖНС), *дабі́тны* прым. 'настойлівы ў дасягненні мэты' — Стаўб. (СЦБ), *зае́да* м. і ж. 'заўзяты, заядлівы' — Гродн. (Цыхун), *запале́нны* прым. 'вельмі гарачы і заўзяты' — Стол. (ТС), *заўзя́ты* прым. 'захоплены, напорысты' — Барыс. (СЦБ), *заўзя́тны* прым. — Слон. (ЖНС), *заця́ты* прым. 'неадступна ўпарты' — Мсцісл. (Мат. апыт.), *заю́шлівы* прым. 'заўзяты да забыцця' — Краснап. (Станкевіч), *прагаві́ты* прым. 'заўзяты да прагнасці' — паўн.-зах. з. (СПЗБ), *прыту́жны* прым. — Стол. (ТС), *капы́за* м. і ж. 'запальчывы ў справах' — Бял. (Яўсееў), *кіпятлі́вы* прым. 'гарачы ў справах' — Гродз. (Сл. Гродз.), *фунданава́ты* прым. 'запальчывы' — Лід. (Сл. Гродз.), *це́нты* прым. 'заўзяты, упарты' — Іўеў. (Сл. Гродз.).

Змрочны

Поўны цяжкіх пачуццяў, бязрадасны, пануры і суровы, невясёлы.

пануры: *біру́к* м. — мясц. (Станкевіч), *надло́бісты* прым. — Буда-Каш. (Мат. Гом.), *пану́рка* м. — Клецк. (НЛ), *уну́рысты* прым. — Мсцісл. (Юрчанка); **злосны:** *ваўкава́ты* прым. — Гом. р. (Мат. Гом.), *камарэ́з* м. — Чэрв. (СЦБ), *мамы́ль* м. — мясц. (Насовіч), *мармы́ль* м. — Віц. р. (Каспаровіч), *маўмы́ра* м. і ж. 'насуплены, надзьмуты' — Кір. (НС), *напабы́рджаны* прым. — Мсцісл. (Юрчанка); **нелюдзімы:** *блю́ма* м. і ж. — Гродз. р. (СРЛГ), *гмыр* м., *гмы́ра* м. і ж. 'незадаволены' — Мсцісл. (Юрчанка), *ненаві́дны*, *ненаві́сны* прым. — Стол. (ТС); **пахмурны:** *пахму́рніца* ж. — Бран. р. (Растаргуеў), *хма́ра* ж. — Мсцісл. (Юрчанка, Насовіч); *што́мля* ж. 'змрочны' — Жытк. (ТС); *ву́пар* м. — 'надзьмуты' Маладз. (Мат. мін.-мал.).

Капрызны

Наравісты, пераборлівы.

капрызны: *выжыманнік* м., *выламываннік* м., *вымудраннік* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *гімóрнік* м., *гімóрніца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *капры́за* ж. – Стол. (ТС), *капры́зны* прым. – Лаг. (Варлыга), *капры́сны* прым. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *кывагу́бы* прым., *кыво́ўце* н. – Мсцісл. (Юрчанка), *наго́га* м. і ж. – Драг. (Н. сл.-сць), *наўды́* прым. – Гродз. р. (Сл. Гродз.), *упро́слівы* прым., *упро́са* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *халані́сты* прым. – Бязроз. (Шаталава), *хало́н* м. – Бязроз. (ДСБ), *хало́ні́сты* прым. – Гродз. р., Бязроз. (СРЛГ, ДСБ); **спешчаны:** *ма́за* ж. – Жытк. (ТС), *мазе́на* ж. – Стол. (ТС), *мазу́н* м., *мазу́ха* ж., *мазю́ка* ж., *мазлі́вы* прым. – Стол. (ТС), *неўкавы́рны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка); **наравісты:** *нараві́сты* прым. – Стол., Гродз. р. (ТС, Федароўскі), *нараўлі́вы* прым. – Чач. (Мат. апыт.), *нату́рлівы* прым., *нату́рысты* прым. – Жытк. (ТС), *но́тны* прым., *патво́рны* прым. – Лоеў. (Янкова); **запальчывы:** *апры́сак* м. – мясц. (Насовіч), *бжызагавáты* прым. – Чач., Гродз. р. (ЖНС, Сл. Гродз); **фанабэ́рлівы:** *кано́за* ж. – Жытк. (ТС), *кано́злівы* прым. – Стол. (ТС); *по́лаз* м., *тапы́ра* м. і ж., *тапы́рка* м. і ж., *тапы́рнік* м., *тапы́рніца* ж., *тапы́расты* прым., *укавы́расты* прым. 'капрыза' – Мсцісл. (Юрчанка).

Клапатлівы

Турботны, схільны дапамагчы.

задасáджаны прым., *задасáдаваны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *задумчы́ваты* прым. – Ушацк. (ЖНШС).

Ласкавы

Пакорлівы, прыемны, лагодны, падатлівы, пяшчотны, паслухмяны, дабрадушны.

не́жны прым. 'вельмі ласкавы і абыходлівы, уважлівы' – Мсцісл. (Мат. апыт.), *уважлі́вы* прым. 'ласкавы і чу-

лы' – Мсцісл. (Мат. апыт.), *наклóнны* прым. 'лагодны і па-корны' – мясц. (Насовіч), *пакóрны* прым., *пакорлівы* прым. 'ласкавы і безадмоўны' – агульн. (Мат. апыт.), *прыятны* прым. 'ласкавы, абыходлівы, уважлівы' – Мсцісл. (Мат. апыт.).

Нахабны

Бесцырымонны, бессаромны.

бессарóмны прым., *бессарóмнік* (*бессарэ́мнік*) м., *бесарóмніца* (*бессарэ́мніца*) ж. – Жытк., Стол. (ТС), *на́глы* прым. – Уздз. (СЦБ), *наха́ба* м. і ж., *наха́бны* прым. – Мсцісл. (Мат. апыт.), *нахабню́га* м. – Карэл. (Сл. Гродз.), *няўсты́днік* м. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *нясо́весны* прым. – Чэрв. (Шатэрнік).

Нездаволены

Які адчувае незадавальненне.

бажаво́льнік м., *бажаво́льніца* ж. – мясц. (Насовіч), *мармы́ль* м. – Чач. (ЖНС), *намамылены* прым. – Мсцісл. (Мат. апыт.), *наматы́раны* прым. 'нязгодны, злосны', *чмы́х-наннік* м., *чмы́хнанніца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка).

Нецярплівы

Не здольны або не схільны чакаць.

нецярплівы прым. – Чэрв. (Шатэрнік), *нецярпля́чы* прым. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *няздэ́ржаны* прым. 'нявытрыманы' – Мсцісл. (Юрчанка), *няўстру́й* м. 'неўраўнаважаны, нецярплівы,' – Лаг. (Варлыга), *папы́рсклівы* прым. 'нецярплівы, хуткі да дзеянняў' – Лаг. (Варлыга), *пстры́чка* м. і ж. 'нявытрыманы' – Кам. (ЖС), *хва́ціка* м. 'нецярплівы, нявытрыманы' – Лаг. (Варлыга), *хлепя́слівец* м. 'нявытрыманы' – Мсцісл. (Юрчанка), *неўры́слівы* прым. 'вельмі нецярплівы' – мясц. (Станкевіч), *няўсцэ́рпны* прым. 'нецярплівы' – Бял. (Яўсееў).

Палахлівы

Які лёгка палохаецца, баязлівы.

баяка м. і ж. — Пін., Гл. (ДСБ, Янкоўскі), *баязкі* прым. — Чэрв. (Шатэрнік), *баязлівы* прым. — Сморг., Чэрв. (Шатэрнік, Станкевіч), *баязюр* м. і ж. — Мін. (Станкевіч), *зак* м. — Лоеў. (Янкова), *ляклівы* прым. — мясц. (Насовіч, Гарэцкі), *матэўка* м. і ж. — Маст. (Сл. Гродз.), *палахлівы* прым. — Гродз. р., Чэрв. (Мат. Гродз., Шатэрнік), *пералёкаваны* прым. — Лоеў. (Янкова), *ператуджаны* прым. — Чач. (Мат. апыт.), *пудкі* прым. — Шчуч. (Н. сл-сць.), *пудлівы* прым. — Віц. р. (Каспяровіч), *пужлівы* прым. — Гл., Чэрв., Зах.-бран. р. (Янкоўскі, Шатэрнік, Растаргуеў), *страшкó* м. і ж. — Драг. (СПЗБ), *страхануд* м. — Маг., Драг., Пін. (ДСБ, Мат. Маг.), *страпахуд* м. — Драг. (НЛ), *труслівы* прым. — Мсцісл. (Мат. апыт.), *трусіна* м. і ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *трусан* м. — Пух. (Мат. мін.-мал.), *трусішча* м. і ж. — Пух. (Мат. мін.-мал.), *ужаслівы* прым. — мясц. (Насовіч), *цындуль* м. — Чэрв. (Мат. мін.-мал.), *шадзяны* прым. — Бял. (Мат. Маг.).

Пануры

Пахмурны, змрочны, панылы.

бурвалак м. — Пін., Бяроз. (ЖНС), *маўмыра* м. і ж. — Жытк., Стол. (ТС), *му́мра* м. і ж. — Слон., Жытк. (Н. сл-сць, ТС), *набрукóваны* прым. 'надзьмуты, сярдзіты' — Воран. (Сл. Гродз.), *наду́цік* м. — Іўеў. (Сл. Гродз.), *неўзгляд* м. 'пануры, які не глядзіць у вочы' — Жытк. (ТС), *ні́цаво́цік* м. — Карэл. (Сл. Гродз.), *панура* м. і ж. — Карэл., Стол., Жытк. (ТС, ЖНС), *пану́ры* прым. — Стол., Жытк. (ТС), *уну́раны* прым. — Жытк. (ТС), *уну́рка* м. — Клецк. (НЛ), *уныро́к* м. — Бяроз. (ЖНС), *хму́рны* прым. — Жытк. (ТС).

Помслівы

Які не забывае і не даруе крыўды.

мсцівы прым. – Чач. (Насовіч, Мат. апыт.), *пóмслівы* прым. – Паст. (Станкевіч), *спагóнчывы* прым. – Лун. (Шаталава).

Разгублены

Збянтэжаны, які страціў рашучасць, упэўненасць.

апяшэлы прым. 'збянтэжаны, азадачаны' – Смален. р. (Дабравольскі), *ашалóмлены* прым., *ашаламёны* прым. 'збянтэжаны нечаканасцю' – мясц. (Насовіч), *заіндычаны* прым. 'разгублены і бязладны' – Мсцісл. (Юрчанка), *знякавёлы* прым. 'збянтэжаны да бяздзеянасці' – Гом. р. (НЛГ), *ніпрыка́я́ннік* м. 'разгублены, утрапёны' – Слаўг. (Н. сл-сць), *паяву́ка* м. і ж. 'нерашучы, няўпэўнены' – Смал. (Мат. мін.-мал., СЦБ), *растроханы* прым. 'разгублены, беспарадкавы' – Жытк. (ТС), *смяшáлы* прым. 'збянтэжаны' – усх.-маг. г. (Бялькевіч), *ту́пча* м. 'нерашучы і бязладны' – Навагр. (Н. сл-сць).

Раздражняльны

Запальны, схільны да ўсхваляванасці, злосці.

аглашэ́нны прым. 'апантаны' – Слаўг. (Мат Маг.), *гняўлівы* прым. 'раздражняльны з лёгкасцю' – Гл., Чэрв. (Шатэрнік, Станкевіч), *заю́ха* м. і ж. 'раздражняльны, нястрыманы ў раздражненні' – Віц. р. (Каспяровіч), *ланцакаваты* прым. 'псіхаваты, запальчывы' – Слуц. (ЖС), *пóрсткі* прым. 'запальчывы, рэзкі ў адказ' – Чэрв. (Шатэрнік), *пераё́длівы* прым. 'нервовы, раздражняльны' – Жытк. (ТС).

Расхваляваны

Моцна занепакоены, расстроены.

асцёрвяне́лы прым. 'расхваляваны да страты самавалодання' – Мсцісл. (Юрчанка), *неўраўнаважаны* прым. 'схільны да хвалявання' – Гл., Буда-Каш. (Янкоўскі, Мат. апыт.),

не́рванний прым. 'моцна занепакоены' – Мсцісл. (Юрчанка), *удра́жнены* прым. 'раззлаваны моцна' – мясц. (Насовіч), *узбаламучаны* прым. 'расхваляваны' – мясц. (Насовіч), *узбураны* прым. 'моцна ўсхваляваны' – мясц. (Насовіч), *узмучо́ны* прым. 'неспакойны' – мясц. (Насовіч).

Сарамлівы

Бянтэжлівы, нясмелы, які адчувае няёмкасць.

дзіклівы прым. 'сарамлівы, баязлівы' – Віц. р. (Каспяровіч), *заішчэ́нтлівы* прым. 'сарамлівы' – Лоеў. (Янкова), *сарамо́тнік* м., *сарамо́тніца* ж. 'бессаромнік' – Чэрв. (Шатэрнік), *сарамлівы* прым. 'сарамлівы, які саромеецца, адчувае сябе нявартым' – Віц. р. (Каспяровіч), *сарамя́га* м. і ж. 'вялікі сарамлівец' – Чэрв. (Шатэрнік), *сарамя́жлівы*, *сарамя́жны* прым., *сарамя́жы* прым. – 'сарамлівы' – Віц. р. (Каспяровіч, Шатэрнік), *стыдлівы* (*устыдлівы*) прым. 'сарамлівы' – мясц. (Насовіч), *укра́длівы* прым. 'асцярожны, патаемны з-за сарамлівасці' – Слуц. (ЖНШС).

Смелы

Бясстрашны, храбры, адважны, рашучы, рызыкаюны.

бясстрашны: *безбаязлівы* прым. – мясц. (Насовіч), *безбая́зны* прым. – мясц. (Насовіч), *безляклівы* прым. – мясц. (Насовіч), *бра́вы* прым. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *му́жны* прым. – мясц. (Насовіч), *неляклівы* прым. – Смален. р. (Дабравольскі), *прабе́га* ж. 'смелая дзяўчыны, жанчына' – Стол. (ТС), *сме́лка* м. і ж. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *сме́льны* прым. – Мёр. (ЖНС), *смяльча́к* м – Мсцісл. (Юрчанка), *сме́лы*(*смя́лы*) прым. – Гл., Жытк., паўн.-зах. з. (СПЗБ, ТС, Янкоўскі), *смяле́ц* м. – Слаўг. (Н. сл.-сць), *смяля́к* м., *смяля́чка* ж. – Гл., Мсцісл., Маг. р. (Янкоўскі, Маг. Маг., Юрчанка), *смяля́ка* м. і ж. – Гом. р. (НЛГ); **адважны:** *адва́жлівы* прым. – Чэрв., Жытк. (ТС, Шатэрнік), *адва́жны* прым. 'рызыкаюны' – Лаг., Чэрв., Віц. р. (Варлыга, Шатэрнік,

Каспяровіч), *адва́жнік* м. – Чэрв. (Шатэрнік), *дзёрзкі* прым. – Стол., Сморг. (ТС, Станкевіч), *забіючы, забію́чы* прым. – мясц. (Насовіч), *саманадзе́йлівы* прым. – мясц. (Насовіч), *спры́тны* прым. – Лаг. (Варлыга), *хва́брэц* м. – Мсцісл. (Юрчана), *хвабрэ́ц* м. – Чэрв., Мсцісл., Лоеў., Чач. (Янкова, Шатэрнік, Юрчанка, Мат. апыт.), *хва́рбы, хваб-ра́ны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка); **рашучы:** *баявы́* прым. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *бо́йкі* прым. – Чэрв. (Шатэрнік), *заша-ра́ханы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *рэ́звы* прым. – Стол. (ТС); **рызыкаўны:** *адчайду́шны* прым. 'роспачны' – Гом. р. (НЛГ), *адча́йнік* м., *адчайню́га* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *адчаю́гам*. 'вялікі смялок' – Бял., Мсцісл., Гом. р. (Яўсееў, Юрчанка, НЛГ), *адча́йны* прым. – Віц. р. (Каспяровіч), *адча́янны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *рыско́вы* прым. – Лоеў. (Янкова), *рыскоўны* прым. – Дзятл. (Сл. Гродз.), *дамоўны* прым. 'смелы ў словах, здольны выказаць усё' – мясц. (Насовіч).

Спакойны

Стрыманы, памяркоўны, ціхі, разважлівы.

адтрэ́нчаны прым. 'супакоены пасля турбот' – Мсцісл. (Юрчанка), *вы́дзержаны* прым. 'стрыманы' – Уздз. (СЦБ), *дабраахвочы* прым. 'спакойны' – Чав. (НС), *мале́й* 'спакойны, флегматычны' – Гл. (Мат. мін.-мал.), *но́тны* прым. 'павольны, спакойны' – Мсцісл. (Юрчанка), *памярка́ты* прым. 'памяркоўны' – Астр. (СПЗБ), *памярча́ты* прым. 'памяркоўны' – Віл. (СПЗБ), *спако́йны* прым. м. 'ураўнаважаны' – Гл., Пух., Брэсц., Жытк. (ЛАБНГ, ТС, Мат. Мін.), *стумі́кла* м. і ж. 'ціхі, спакойны' – мясц. (Мат. мін.-мал.), *супако́йны* прым. 'спакойны' – мясц. (Насовіч), *утрыма́лы* прым., *устрыма́ны* прым. 'стрыманы' – мясц. (Насовіч), *ухо́длівы* прым. 'стрыманы, адходлівы' – мясц. (Насовіч), *цярплі́вы* прым. 'цярплівы' – Віц. р. (Каспяровіч), *цярпялі́вы* прым. 'здольны стрымлівацца, не рэагаваць' – Чач. (Мат. апыт.), *ціхамі́рны* прым. 'спакойны' – Віц. р. (Каспяровіч), *ціхі́* прым. 'здольны весці сябе спакойна' – Чэрв. (Шатэрнік), *ціхма́н* м. 'вель-

мі спакойны' – Бял. (Яўсееў), *ціхоня* м. 'ціхі, нясмелы' – Лаг. (Варлыга).

Спачувальны

Чуллівы, чулы, жаласлівы.

душэўны прым. 'чуллівы' – Лельч., Нараўл. (ЛАБНГ), *сукру́т* м. 'чуллівы' – Стол. (ЛАБНГ), *жалосны* прым. 'жаласлівы, чуллівы' – Віл., Мядз., Уздз. (СЦБ), *міласэрдны* прым. 'жаласлівы' – мясц. (ЛАБНГ).

Сумленны

Праўдзівы, справядлівы ва ўсім.

сумлё́нны прым. – Віц. р. (Каспяровіч), *чэсны* прым. – Жытк. (ТС).

Сумны

Забедаваны, маркотны, самотны, тужлівы, засмучоны, турботны.

невясёлы, без настрою, хмурны: *асму́чаны* прым. – Жытк. (ТС), *засмучо́ны* прым. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *засмучаны* прым. – мясц. (Станкевіч), *зату́раны* прым. – Лоеў. (Янкова), *зняйкаве́лы* прым. – Карэл. (Сл. Гродз.), *знябо́жаны* прым. – Шчуч. (Сл. Гродз.), *мутны* прым. – Гом. р. (Мат. Гом.), *насу́пява́ты* прым. 'сумны, хмуры' – Гродз. р. (Сл. Гродз.), *ны́цька* м. і ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *нэндзны* прым. – Чэрв. (Шатэрнік), *пахму́рніца* ж. – Віц. р. (Каспяровіч), *по́хмурны* прым. – Чач. (Мат. Гом.), *ску́чны* прым. – Рэч., Браг., паўн.-зах. з. (ЛАБНГ), *сму́тны* прым. – агульн. (СПЗБ, ТС, Бялькевіч, Шатэрнік, Растаргуеў), *сумо́тны* прым. – Шчуч. (Сл. Гродз.), *хму́ры* прым. – усх.-маг. г. (Бялькевіч), *хму́рны* прым. – Чэрв. (Шатэрнік); **журботны, маркотны, з бодем на душы:** *амарко́чаны* прым. – мясц. (Насовіч), *журбо́вы* прым. 'журботны' – Гом. р. (НЛГ), *жур-*

лівы прым. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *зажуро́ны* прым. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *захухмо́лены* прым. – Іўеў. (СЦБ), *маркату́н* м. – мясц. (Насовіч), *марко́тнік* м. – мясц. (Насовіч), *марко́тны* прым. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *нудо́сны* прым. – мясц. (Насовіч), *нудны* прым. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *нудо́тны* прым. – Гродз. (Сл. Гродз.), *скрухлі́вы* прым. – Гом. р. (НЛГ); **тужлівы, у горы, у шкадаванні:** *гаро́тны* прым. – Бар., Барыс. (ЛАБНГ), *жалоб́ны* прым. – Жытк. (ТС), *жалобі́чыца* ж. – Маз. (ГЧ), *задаса́даваны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *зану́джаны* прым. – мясц. (Насовіч), *заташнава́ны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *змартве́ны* прым. – мясц. (Насовіч), *маро́чаны* прым. – мясц. (Насовіч), *утру́ены* прым. – Маз. (ГЧ); *разы́мчавы* прым. – Гом. р. (Мат. Гом.), *само́тны* прым. 'забедаваны, адзінокі ў горы' – паўн.-зах. з. (Насовіч, СПЗБ).

Упарты

Зацяты, неадступны, неўгаворлівы, захоплены нястрымна.

Нястрымны, непахісны: *апанта́ны* прым. – Віц. р. (Каспяровіч), *безуло́мны* прым. – мясц. (Насовіч), *закаёмны* прым. – Ушач. (ЖНШС), *закаённы* прым. – Маладз. (Мат. дыял. сл.), *запраду́х* м. – Шчуч., Гродз. (Мат. Гродз., Цыхун), *заце́нлівы* прым. – Стол., Ганц. (ТС, ДСБ), *заце́нты, заця́ты* прым. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *нязло́мны* прым. – мясц. (Насовіч), *няўло́мны* – мясц. (Насовіч), *няўсту́пчывы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *пранозава́ты* прым. – Слуц. (Н. сл.-сць), *трапе́ны* прым. – Шчуч. (Н. сл.-сць); **неадступны, нязломны:** *арта́шлівы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *атаду́р* м., *ато́дар, атаду́ра* м. і ж. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *закано́злівы* прым. – Іўеў. (Сл. Гродз.), *зато́нлівы* прым. – Гарадз. (НЛ), *капы́л* м. – Мсцісл., Леп. (ЖНШС, Юрчанка), *капылава́ты* прым. – Лід. (Сл. Гродз.), *каро́за* – Мсцісл. (Юрчанка), *каро́злівы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *кару́злівы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *нараві́сты* – Чэрв., Лельч., Віц. р., Гродз. р., Бран. р. (Шатэрнік, Каспяровіч, Кучук, Федароўскі, Растаргуеў), *наравы́* прым. – Гом. р. (НЛГ),

нараўлівы прым. – Гом. р. (НЛГ), *на́рт* м. – усх.-маг. г. (Бялькевіч, Юрчанка), *на́рта* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *на-сты́рны* прым. – Карэл., Віц. р. (Мат. Гродз., Каспяровіч), *нату́рысты*, *нату́рлівы* прым. – мясц. (Насовіч), *неўка-вы́рны* прым. – усх.-маг. г. (Нар. сл-сць, Бялькевіч, Каспяровіч), *неўкавы́ра* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *папярэжа* м. і ж. – Стол., Жытк. (ТС), *папярэ́ка* м. і ж. – Стол., Жытк. (ТС), *самаду́м* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *супара́т* м. – Маг. р. (Мат. Маг., Юрчанка), *супара́ціна* – Мсцісл. (Юрчанка), *супара́тчык* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *супаста́т* м. – Чэрв. (Мат. мін.-мал.), *супо́рлівы* прым. – Бран. р. (Растаргуеў), *супо́рны* прым. – мясц. (Насовіч), *убо́йны* м. і ж. – Мядз., Сморг., Бял., Бых., Смален. р. (Нар. сл-сць, Сл. Гродз., Яўсееў, Мат. Маг., Дабравольскі), *удэ́рашны* прым. – Гродз. р. (Сл. Гродз.), *уну́рысты* прым. – Жытк. (ТС), *цвёрдаву́сы* прым. – Лаг. (Варлыга); **настойлівы:** *ву́пар* м. – Маладз., Зэльв., Нясв. (СЦБ, СПЗБ, Сцяцко), *гату́нкавы* прым. – Астр. (Сл. Гродз.), *дасу́жы* прым. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *заске́ма* м. і ж. – Гродз. р. (ЛАБНГ, Сл. Гродз.), *заўпа́рты* прым. – мясц. (Насовіч), *заўце́нты* прым. – Гродз. р. (Сл. Гродз.), *зая́длы* прым. – Лаг. (Варлыга), *знуд* м. – Драг. (Нар. сл-сць), *нагу́на* м. і ж. – Докш. (Мат. Гродз.), *насто́йчывы* прым. – Мсцісл., Лоеў. (Юрчанка, Янкова), *натрэ́нтны* прым. – Астр. (Сл. Гродз.), *падло́бісты* прым. – Дзятл. (Сл. Гродз.), *пані́клы* прым. – Жытк. (ТС), *настано́ўны* прым. – Свісл. (Сл. Гродз.), *паўпры́ца* м. і ж. – Хоц. (Мат. Маг.), *праці́вень* м. – Лаг. (Варлыга), *праці́ўны* прым. – Стол., Жытк. (ТС), *станаўны́* прым. – Зэльв. (Сцяцко), *суво́рына* м. – мясц. (Насовіч), *у́пар* м. – Гродз. р., паўн.-зах. з. (СПЗБ, Сл. Гродз.), *упа́рты* прым. – паўн.-зах. з., Лаг., Чэрв., Віц. р., Стол., Жытк. (СПЗБ, Мат. мін.-мал., Шатэрнік, Каспяровіч, Варлыга), *упа́рціна* м. і ж. – Чэрв., Мін. р. (Мат. мін.-мал., Шатэрнік), *упа́рчывы* прым. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *упра́мы* прым. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *упі́р* м. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *упі́рлівы* прым. – Маг. р., Чач. (Мат. Маг., Мат. апыт.), *упі́рысты* прым. – Ушацк., Віц. р. (ЖС, Каспяровіч), *упо́р* м. – Пін., Бяроз., Кобр. (ЛАБНГ, ДСБ, ЖНС, ЖНШС,

Шаталава), *упо́рлівы* прым. – Гродз. р., Мсцісл. (Сл. Гродз., Юрчанка), *упо́рчывы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка, Насовіч), *упо́рчысты* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *упо́рына* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *упо́рысты* м. і ж. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *упо́рышча* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *уны́ра* м. і ж. – Сма-лен. р. (Дабравольскі), *устано́ўны* прым. – Гродз. р. (Сцяш-ковіч).

Усхваляваны

Узбуджаны, устрывожаны, азадачаны, узрушаны.

узбуджаны, устрывожаны: *аглашо́ны* прым. – Кір. (НС), *ашалéлы* прым. – мясц. (Насовіч), *гара́чы* прым. – Чэрв. (Шатэ́рнік), *гарачы́лка* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *гару́чка* м. і ж. – мясц. (Станкевіч), *гнявы́ш* м. – Віл. (СЦБ), *гняўлівы* прым. – Лаг. (Варлыга), *загне́ваны* прым., *загне́ўлены* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *запы́льчывы* прым. – Віц. р. (Каспяровіч), *захо́длівы* прым. – усх.-маг. г. (Бялькевіч), *знарва́аны* прым. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *кідкі* прым. – Гл. (Янкоўскі), *не́рвенны* прым. – Гом. р., Лельч. (Мат. Гом., Кучук), *нерво́вы* прым. – паўн.-зах. з., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, СЦБ, Растаргуеў), *прыты́раны* прым. – Гродз. р. (Сл. Гродз.), *пыхця́чы* прым. – Стаўб. (Мат. мін.-мал.), *разбанду́раны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *раздра́жнены* прым. – мясц. (Насовіч), *раз'ю́раны* прым. – Слон. (ЖНШС), *раз'ю́шаны* прым. – Лаг. (Варлыга), *раскабы́рджаны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *раскі́пячо́ны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *расхля́хатаны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *спы́льчывы* прым. – Стол. (ТС), *узбуша́ваны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *узвар'ёваны* прым. – мясц. (Насовіч), *уздрэ́нчаны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *усты́льчывы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *усту́паны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *уступяшо́ны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *устурбо́ваны* прым. – мясц. (Насовіч), *уста-лу́шаны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *усхо́пкі* прым. – мясц. (Насовіч), *ушаруджо́ны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *шалё-ны* прым. – мясц. (Насовіч); **узрушаны:** *апанта́ны* прым. – Лаг. (Варлыга), *няўры́жлівы* прым. – Лаг. (Варлыга), *пламе́нты*

прым. — Лельч. (Кучук), *прыпадны* прым. — Гл. (Янкоўскі), *халэрышыны* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *халэрнік* м. — Мсцісл. (Юрчанка); **азадачаны:** *асуячо́ны* прым. — мясц. (Насовіч), *памітрэ́нжаны* прым. — мясц. (Насовіч), *разжа́лены* прым. — мясц. (Насовіч); **устрывожаны:** *змітрэ́нжаны* прым. — мясц. (Насовіч), *узбудура́жаны* прым. — мясц. (Насовіч), *устаўпéшаны* прым. — Мсцісл. (Юрчанка); *кастра́вы*, *кастры́вы* прым. 'узбуджаны, прыдзірлівы' — Мсцісл. (Юрчанка).

Цярплівы

Здольны выносіць пакуты.

суцярплівы прым. — Гом. р. (НЛГ), *цярплівы* прым. — Мсцісл., Тур. (Насовіч, Юрчанка, ТС), *цярплячы* прым. — Драг. (Нар. сл-сць).

Шчаслівы

Ахоплены адчуваннем поўнага задавальнення.

шчаслівы прым. — мясц. (СПЗБ, Насовіч), *шча́сны* прым. — паўн.-зах. з. (СПЗБ).

11. НАЗВЫ ЧАЛАВЕКА ПА РАЗУМОВЫХ ЗДОЛЬНАСЦЯХ

Абыякавы

Раўнадушны, нецікаўны.

абыякавы прым. – агульн. (Мат. апыт.), *абыякі* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *раўнадушыны* прым. – агульн. (Мат. апыт.), *безуважны* – агульн. (Мат. апыт.).

Адукаваны

Добра дасведчаны ў выніку вучобы.

вучоны прым. – агульн. (Мат. апыт.), *адукаваны* прым. – мясц. (Станкевіч), *навучны* прым. – Лаг. (Варлыга).

Безразважны

Бескантрольны ва ўчынках, паводзінах.

апантаны прым. – Чач., Мсцісл. (Насовіч, Мат. апыт.), *утрапёны* прым. – Лаг. (Варлыга).

Бесталковы

Бяздумны, беспарадкавы, не здольны да разваг.

артамон м. – Мсцісл. (Юрчанка), *асталон* м. – мясц. (Насовіч, Мат. апыт.), *балдэс* м., *балдэська* м., *балдэска* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *безгаловец* м., *безгалоўка* ж., *безгаловіца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка, Насовіч), *безгаловы* прым. – Мсцісл.

(Юрчанка), *варо́на* ж. — Жытк., Мсцісл. (ТС, Мат. апыт.), *верхало́н* м. — паўн.-зах. з. (СПЗБ), *вя́пла* м. і ж., *вэ́пла* м. і ж. — паўн.-зах. з. (СПЗБ, Сл. Гродз.), *гавэ́ла* м. і ж., *гавя́ла* м. і ж. — паўн.-зах. з. (СПЗБ), *га́па* м. і ж. — Гродз., паўн.-зах. з. (СПЗБ, Сл. Гродз., Цыхун), *зьява́к* м., *зьява́ка* м. — усх.-маг. г. (Бялькевіч, Мат. апыт.), *лапу́х* м. — Бял. (Яўсееў), *лунь* м. — Гарад. (НС), *лэ́мза* м. і ж. — паўн.-зах. з. (СПЗБ), *мазе́па* м. і ж. — Карэл., Стаўб. (3 нар. сл., ЖС), *недарэ́ка* м. і ж., *няве́дала* м. і ж. — Гом. р. (Мат. Гом.), *про́мах* м. — паўн.-зах. з. (СПЗБ), *раге́за* м. і ж. — Мёр. (3 нар. сл.), *разгірэ́ня* м. і ж. — Ваўк. (Мат. Гродз.), *разе́па* м. і ж. — усх.-маг. г. (Бялькевіч), *разі́ня* м. і ж. — Мёр. (3 нар. сл.), *разі́нька* м. і ж. — Докш., Лаг. (Мат. мін.-мал., Варлыга), *разя́ва* (*раззя́ва*) м. і ж. — Мёр., Докш. (ЛАБНГ, 3 нар. сл.), *разява́ка* м. і ж. — паўн.-зах. з., Мёр., Чэрв. (СПЗБ, 3 нар. сл., Шатэрнік, Насовіч), *разяве́ня* м. і ж. — Шчуч., Слуцк., Гл. (ЖНШС, Сл. Гродз., Янкоўскі), *разіво́н* м., *разіво́ня* м. і ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *разе́ва* м. і ж. — Чэрв. (Мат. мін.-мал.), *разя́па* м. і ж. — Мсцісл., Касц., Чач. (Мат. Маг., Мат. апыт.), *раске́па* м. і ж. — Дзярж., Гродз. р. (СРЛГ, НС), *рассявэ́нь* м., *рассяву́ха* ж., *рассяву́ля* м. і ж. — Мёр. (3 нар. сл.), *расця́па* м. і ж. — Мсцісл., Стол.(ТС, Юрчанка), *ратазе́й* м. — Мёр., паўн.-зах. з. (СПЗБ, 3 нар. сл.), *ратазе́ец* м., *ратазе́йка* ж., *ратазе́йнік* м., *ратазейні́ца* ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *ро́цька* м. і ж. — Мёр. (3 нар. сл.), *салапе́нда* (*салапе́нда*) м. і ж. — Пух. (ЖС), *салапя́ка* м. і ж. — Чэрв. (Шатэрнік), *сало́ха* м. і ж. — мясц. (Насовіч, Мат. апыт.), *цецярлю́к* м., *цяце́ра* ж., *цецярлю́чка* ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *цяпуо́х* м. — Віц. р. (Каспяровіч), *шалéпаўка* ж. — Бяроз. (Шаталава), *шыве́да* м. і ж. — Драг. (НЛ).

Бяздумны

Не здольны і не ахвочы думаць.

галга́йнка ж. — Уздз. (Мат. мін.-мал.), *гламазда́* м. і ж. — Чэрв. (Шатэрнік, Насовіч, Станкевіч), *гуна* м. і ж. — Зэльв. (Сцяцко), *пустабе́ка* м. і ж. — Лаг. (Варлыга), *пустадо́м* м. 'пусты, бязглузды' — Віц. р., усх.-маг. г. (Каспяровіч, Бяль-

кевіч), *пустадобмак* м., *пустадобма* ж. – Чэрв. (Шатэрнік), *пустацьга* м. і ж. – Лаг., Клецк., Лоеў., Смарг., паўн.-зах. з., усх.-маг. г., Смал. р. (СПЗБ, НЛ, НС, Янкова, Каспяровіч, Насовіч, Дабравольскі), *пустата* (*пустота*) м. і ж. – Мсцісл., Стол. (ТС, Юрчанка), *пустыня* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *пустышка* ж. – Чач. (Мат. апыт.), *свіста* – Зах.-бран. р. (Рас-таргуеў), *свістуха* ж., *світушка* ж. – паўн.-зах. з., Мсцісл. (СПЗБ, Юрчанка), *сіваплёска* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *тала-луй* м. – Верхнядзв. (Шаталава), *халавэй* м. – Зах.-бран. р. (Рас-таргуеў), *халайстра* м. і ж. – Смарг. (Станкевіч), *хал-дамá* м. і ж., лаянк. – мясц. (Насовіч), *халдэй* м. – Мсцісл. (Мат. апыт.), *чмарá* (*чма́ра*) м. і ж. – паўн.-зах. з., Мсцісл. (СПЗБ, Мат. апыт.), *шалабоўка* ж. – Ушац. (НЛ), *шалаго́й-да* м. і ж. – Мсцісл., Капыл. (Н. сл.-сць, Мат. апыт.), *шала-пўт* м., *шалаплўт* м. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *шалдабáн* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *ша́яц* м. – Кругл. (ЖНС), *шо́я* м. і ж. – Мсцісл. (З нар. сл.).

Вар'яцкі

Безразважна шалёны, дзікунскі.

агалашо́ны (*агалашэ́нны*) прым. – мясц. (Насовіч), *агла-шо́нны* прым. – Мсцісл. (Мат. апыт.), *ашалéлы* прым. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *вар'я́т* (*варыя́т*) м. – мясц. (ЛАБНГ, Мат. Гродз., Варлыга, Каспяровіч, Шатэрнік, Насовіч), *ідзіёт* (*ідзі-вот*) м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч, Мат. апыт.), *ла́нцáк* м. – Слуц. (ЖС), *малахóл* м., *малахóлка* ж., *малахóльнік* м., *малахóль-ні́ца* ж., *малахóльны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *маня́к* (*манья́к*, *мані́як*) м. – Браг., усх.-маг. г. (З нар. сл.), *місю́гін* м. – Чэрв. (Шатэрнік), *мішугі́н* м. – Гродз. (Цыхун), *па-лаву́мны* прым. – усх. з. (ЛАБНГ), *памéшаны* (*памяшо́ны*) – Рас., Віл., Уздз. (СЦБ, Шаталава), *псіх* м. – Клім., Ветк., Добр. (ЛАБНГ), *спахало́вы* прым. – Рас. (Шаталава), *сама-шэ́ччы* (*сумаши́чшы*, *сумаши́дшы*, *сумаши́шчы*) прым. – усх. з. (ЛАБНГ), *тро́нуты* прым. – Чач. (Мат. апыт.), *утаро́п* м. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *фяўра́* м. – Шчуч. (З нар. сл.), *шала-мéт* м. – Лаг. (Варлыга), *шалапў́т* м. – Беш. (Каспяровіч),

шалéнец м. – Гл. (Янкоўскі), *шалёны* прым. – Віц. р. (Каспяровіч), *шувéйнік* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч).

Вастраслоўны

Трапны, рэзкі і яркі на слова.

астраву́мец м. – Стол. (ТС), *астраву́мны* прым. – мясц. (Мат. апыт.), *выдумлэ́нік* м., *выдумлэ́нишчык* м. – Мёр. (НС), *дасці́пны* прым. – Чэрв. (Шатэрнік), *душкі́* прым. – Гродз. р. (СРЛГ), *празукава́ты* прым. – Мсцісл. (Мат. апыт.), *празу́с* м. – мясц. (Насовіч), *разумо́к* м. – Мсцісл. (Юрчанка).

Ветраны

Легкадумны, непастаянны ў меркаваннях і перакананнях.

вэ́траго́н м., *вэ́траго́ннік* м., *вэ́транік* м., *вэ́транніца* ж., *вэ́цер* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *махла́* м. і ж., *махлава́сты* прым., *махла́к* м., *махла́сты* прым., *махо́л* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *наві́траніц* м. – Лаг. (Варлыга), *падсява́ла* м. і ж., *падсява́лка* м. і ж., *сіваплё́ска* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *халдама́* – мясц. (Насовіч), *хата́лма* м. і ж. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *шугале́й* м. – Мсцісл. (Мат. апыт.).

Дасціпны

Цікаўны да ўсяго, трапны і дасканалы ў выказванні.

умелы, знаходлівы: *астраву́мны* прым. 'кемлівы' – Стол. (ТС), *бэ́гкі* прым. – мясц. (Станкевіч), *выхадлі́вы* прым. 'вынаходлівы' – Гом. р. (Мат. Гом.), *выдумлэ́нік* м., *выдумлэ́нишчык* м., *выдумішчык* м. – Мёр. (НС), *дасці́пны* прым. – Чэрв., Віц. р. (Шатэрнік, Каспяровіч), *зві́нны* прым. – Кобр. (ЖНШС), *кідлі́вы* прым. 'які лёгка знаходзіць разумовы выхад' – мясц. (Станкевіч), *мудрэ́ніца* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *празо́рлівы* прым. – мясц. (Станкевіч), *празу́ка* м. і ж. 'разумнік з добрай дасведчанасцю' – усх.-маг. г. (Насовіч, Мат. апыт.), *празу́с* м. – усх.-маг. г. (Насовіч), *празу́каваты*

прим. – усх.-маг. г. (Насовіч, Мат. апыт.), *праку́да* м. і ж. 'кемлівы і прадбачлівы' – усх.-маг. г. (Насовіч, Мат. апыт.), *разбі́тны* прим. 'развіты' – Віц. р. (Каспяровіч), *рызы-ка́нт* м. 'знаходлівы і рашучы' – Жытк. (ТС), *цва́ны* прим. – паўн.-зах. з. (СПЗБ); **цікаўны, дапытлівы, кемлівы, здагадлівы:** *адга́длівы* прим. – мясц. (Насовіч), *бы́страк* м. 'хлопчык з задаткамі' – мясц. (Станкевіч), *быстрэ́чак* м. – Смален. р. (Станкевіч), *ву́шлы* прим. – Лаг., Чач. (СЦБ, Мат. апыт.), *выго́длівы* прим. – Гом. р. (НЛГ), *дахо́длівы* прим. – усх.-маг. г. (Бялькевіч), *дага́длівы* прим. – Чэрв. (Шатэрнік), *до́ка* м. і ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *ду́шкі* прим. – Гродз. р. (СРЛГ), *капа́віты* прим. 'разумны, кемлівы' – Ваўк. (Мат. Гродз.), *ке́мкі* прим. 'здагадлівы, востры розумам' – Лаг. (Варлыга), *ке́мны* прим. – Лаг. (Варлыга), *медыра́ўны* прим. – Шчуч. (Сл. Гродз.), *смы́слы* прим., *смы́славы* прим. 'кемлівы' – мясц. (Насовіч, Дабравольскі), *смяка́лісты* прим. – Іўеў. (Сл. Гродз.), *спра́ўны* прим. – (ЖНШС), *уга́длівы* прим. 'здагадлівы' – мясц. (Насовіч), *ця́мкі* прим. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *шупя́к* м. – Смален. р. (Дабравольскі).

Дзіўны

Незвычайны.

дзіва́к м., *дзіва́чына* м. і ж., *дзіва́чка* ж. – Гом. р. (НЛГ, Насовіч), *чуда́к* м., *чудасе́я* м. і ж., *чудзі́ла* м. і ж. – усх.-маг. г. (Мат. апыт.).

Дурны

Разумова абмежаваны, слабы на розум.

абалду́й м., *абалду́іна* м. і ж., *балду́й* м., *балду́іна* м. і ж. – Мёр., Капыл. (ЖС, 3 нар. сл.), *абязга́л* м. – Віц. р. (Каспяровіч), *абэ́лдох* м. – Рэч. (Мат. Гом.), *аглама́здак* м. – Слон., Клецк., Нясв. (Мат. мін.-мал., ЖНШС, НЛ), *адвэ́р-цік* м. – Гродз. (ЖНС), *анда́лот* м. – Шчуч. (Сл. Гродз.), *астало́п* м., *астало́піна* м. і ж. – Мёр., Капыл., Віц. р., усх.-маг. р., Бран. р. (3 нар. сл., ЖС, Яўсееў, Каспяровіч, Бялькевіч, Растаргуеў), *астэ́кал* м. – Мсцісл. (3 нар. сл.), *ба-*

ба́к м. – Ветк. (Мат. Гом.), *балбэ́с* м., *балбэ́сіна* м. і ж. – Мёр. (3 нар. сл.), *балдэ́с* м., *балдэ́сіна* м. і ж. – (3 нар. сл., Мат. апыт.), *балво́л* м., *балво́ліна* м. і ж. – Мёр. (3 нар. сл.), *балва́н* м. – Зэльв., усх.-маг. г. (Сцяцко, Насовіч), *балдаве́шка* м. і ж. – Чэрв. (Шатэрнік), *балды́р* (*баўды́р*) м. – Мёр., Стаўбц. (ЖНС, ЖС), *баслу́й* м., *баслу́іна* м. і ж. – Мёр. (3 нар. сл.), *бэ́са* м. і ж. – Дзятл. (Сл. Гродз.), *во́дур* м. – Слон. (ЖНС), *во́лбак* м. – Смarg. (Сл. Гродз.), *во́талапень* м. – Слон. (Мат. апыт.), *галéтнік* м. – Уздз. (ЛАБНГ), *галу́знік* м. – Ельск. (ЛАБНГ), *галю́за* м. і ж. – Пух. (ЛАБНГ), *гелда* ж. – Мёр. (3 нар. сл.), *глу́ма* ж. – Касц. (Н. сл-сць), *глумáк* м., *глумáчка* ж. – усх.-маг. р. (Насовіч), *глумі́ла* м. і ж., *глумі́на* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *глуні́ла* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *глуня́к* м., *глуня́чка* ж. – Мсцісл. (Юрчанка, Насовіч), *го́лда* м. і ж. – Мёр. (3 нар. сл.), *даўба́с* м. – Стаўбц. (ЖС), *ду́ра* ж. – усх.-маг. г., Чэрв. (Бялькевіч, Шатэрнік, Насовіч), *дураве́й* (*дураве́ль*) м. – усх.-маг. г., паўн.-зах. з. (СПЗБ, Бялькевіч), *дурале́я* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *дура́к* м. – усх. з. (Мат. Гом., Мат. мін.-мал., СПЗБ, ТС, 3 нар. сл.), *дурале́й* м., *дурале́йка* м. і ж. – усх. з., Мёр. (СПЗБ, Яўсееў, Юрчанка, Насовіч, 3 нар. сл.), *дурало́* н. – Мсцісл. (Мат. апыт.), *дурало́м* м. 'рашучы, але дурань' – Мсцісл. (Мат. апыт.), *ду́рань* м. – агульн. (Каспяровіч, Шатэрнік, Янкоўскі, Станкевіч, Мат. Гом., 3 нар. сл.), *дурны́* прым. – агульн. (ТС, СПЗБ, Мат. апыт.), *дурачы́на* м. і ж. – Мёр., Лаг. (3 нар. сл., Варлыга), *дурашлëп* м. – Мёр. (3 нар. сл.), *дурбаве́ла* м. і ж. – Жытк. (ТС), *ду́рбала* м. і ж. – Драг., Стол. (НЛ), *дурба́н* м. – Стаўбц. (НС), *дурвяла́* м. і ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *дурдо́л* м., *дурдо́ла* ж. – Бял. (Яўсееў), *ду́рка* (*ду́рко*) м. – Жытк. (ТС), *дурке́ша* ж. – Бял. (Яўсееў), *дурлëпі́на* м. і ж., *дурлëпа* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *ду́рман* м. – Мёр., Стол. (3 нар. сл., ТС), *дурманáй* м. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *дурнапы́шка* ж. – мясц. (Насовіч), *дурне́ха* м. і ж. – Мёр. (3 нар. сл.), *дурні́на* м. і ж. – мясц. (СЦБ, СПЗБ, ТС, 3 нар. сл., Варлыга, Шатэрнік, Бялькевіч, Насовіч, Станкевіч), *дурні́ся* м. і ж. – Мёр. (3 нар. сл.), *дурні́ца* м. і ж. – Мёр., Навагр., Чач., Кам., Жытк., Мсцісл. (3 нар. сл., ЖС, ЖНС,

ТС, Варлыга, Насовіч), *дурно́та* ж. – Стол. (ТС), *дурну́ля* м. і ж. – Гом. р. (НЛГ), *дурну́ша* ж., *дурну́шка* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *ду́рус* м. – усх.-маг. г. (Бялькевіч), *дурня́к* м. – Слон. (ЖНС), *дуру́ша* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *дуры́ла* м. і ж. – усх.-маг. г., Смален. р., Зах.-бран. р. (Бялькевіч, Насовіч, Дабравольскі, Растаргуеў), *дуры́ліца* ж. – усх.-маг. р. (Насовіч), *дуры́лка* м. і ж. – усх.-маг. р. (Насовіч), *дуры́нда* м. і ж. – усх.-маг. р. (Насовіч), *дурэ́ц* м., *дуры́ца* ж. – паўн.-зах. з., Слон. (СПЗБ, НЛ), *ёўбела* м. і ж. – Зэльв. (Сцяцко), *за́ша-ло́па* м. і ж. – Драг. (НЛ), *кеп* м., *ке́па* ж. – усх.-маг. г., Гом. р., Смален. р. (НЛГ, Насовіч, Дабравольскі), *ку́ндуля* м. і ж. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *ла́бус* м. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *мэ́н-даль* м. – Мёр. (З нар. сл.), *раз'ёлуп* м. – мясц. (Насовіч), *рэ́ся* ж. – Зэльв. (Сл. Гродз.), *рэ́хва* ж. – Зэльв. (Сцяцко), *стоў-дар* м. – Гродз. (ЖНС), *то́лапень* м. – Шкл. (Мат. Маг.), *хуламе́й* м., *хула́я* м. і ж. – усх.-маг. г. (Насовіч), *халу́за* м. і ж. – Бял. (ЛАБНГ), *хаўбе́нь* м. – усх.-маг. г. (Насовіч), *ша-ду́ра* м. і ж. – Капыл. (З нар. сл.); **прыдуркаваты:** *аце́слівы* прым. – Стаўбц. (З нар. сл.), *безгало́вы* прым. – мясц. (Станкевіч), *боўдзелавáты* прым., *бяспу́тны* прым. 'бесталковы і безразважны' – Віц. р. (Каспяровіч), *вяплава́ты* прым. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *галузава́ты* прым. – мясц. (Насовіч), *галамава́ты* прым. – мясц. (Станкевіч), *дурава́ты* прым. 'прыдуркаваты' – зах. з. (СПЗБ, ЖНшС, ТС, Федароўскі), *дуркава́ты* прым. – Краснап., Бял. (ЛАБНГ, Яўсееў), *дурнава́ты* прым. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *ёкну́ты* прым. – Гродз. р. (Сл. Гродз.), *ёлуплі́вы* прым. 'прыдуркаваты, які толькі лыпае вачамі' – мясц. (Насовіч), *малаву́мны* прым. – Гродз. р. (Сл. Гродз.), *малахо́льны* прым. 'не ў поўным розуме' – усх.-маг. г. (Бялькевіч), *неразбі́тны* прым. 'дурнаваты, някемлівы' – Стол. (ТС), *неразва́жны* прым. 'не здольны да разважанняў' – мясц. (Насовіч), *несамава́ты* прым. – Жытк. (ТС), *негума́зны* прым. – Шчуч. (Сл. Гродз.), *паўгало́вы* прым. 'недарэчны' – Гродз. р. (Сл. Гродз.), *паўгалоўка* ж. – Гродз. р. (Сл. Гродз.), *пацо́паны* прым. – Лоеў. (Янкова), *прыду́рак* м. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *прыдуркава́ты* прым. 'не зусім дурны і не разумны' – Кобр.

(ЖНшС), *прытылены* прым. – Жытк. (ТС), *прытыраны* прым. – Шчуч. (З нар. сл.), *прышалупаваты* прым. – Карэл. (Сл. Гродз.), *тлумаваты* прым. – Гродз. р. (СРЛГ), *трыплаваты* прым. 'які гаворыць недарэчна' – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *шалабанаваты* прым. – Кап. (Н. сл.-сць), *шамаваты* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *шаламутны* прым. 'бес-талковы' – Чэрв. (Шатэрнік), *шулёпаваны* прым. – Стол. (ТС), *шулякаваты* прым. – Жытк. (ТС).

Забыўлівы

Не здольны доўга трымаць у памяці.

забўдзька м. і ж. – Сморг., Мсцісл. (Юрчанка, Станкевіч), *забўдла* прым. – Смален. р. (Дабравольскі), *забытны* прым. – Стол. (ТС), *забыўлівы* прым. – мясц. (Мат. апыт.), *забывака* м. і ж. – мясц. (Станкевіч).

Здольны

Надзелены разуменнем, уменнем.

звучны прым. – мясц. (Насовіч), *здатны* прым. – зах. з. (Мат. Гродз., Каспяровіч, Шатэрнік, Насовіч), *здольны* прым. – мясц. (Каспяровіч, Шатэрнік, Насовіч), *знайны* прым. – Карэл. (Сл. Гродз.), *лётны* прым. – Свісл. (Сл. Гродз.), *паёмісты* прым. – Гарад. (НЛ), *панімаючы* прым. 'разумны, разважны, развіты' – Мсцісл. (Юрчанка), *паніма́тны* прым. 'які добра разумее пры навучанні' – Гродз. р., Гл. (Мат. Гродз., Сл. Гродз., Янкоўскі), *паніму́шы* прым. – Стол. (ТС), *панятлівы* прым. – Шкл., Мсцісл., Стол. (ТС, Мат. Маг., Мат. апыт.), *разбіра́шы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *разуме́тны* прым. – Гл. (Янкоўскі), *склёйны* прым. 'умелы' – Мсцісл. (Юрчанка), *спасо́бны* прым. – Лоеў., Чач., Мсцісл. (Янкова, Мат. апыт.), *тала́нны* прым. – Маладз. (Мат. мін.-мал.), *ту́мны* прым., *ту́мнанік* м., *ту́мнаніца* ж. 'той, хто разумее' – Мсцісл. (Юрчанка), *ула́мны* (уломны) прым. 'здольны да скіравання ў навучанне' – мясц. (Насовіч),

цямісты прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *ця́мки* прым. – Мсцісл., Чач. (Мат. апыт.).

Знаходлівы

Здольны хутка знайсці выйсце, адказ, кемлівы.

знаходлівы: *бёгкі* прым. – мясц. (Станкевіч), *выхаджа́вы* прым. – Карм. (Мат. Гом.), *дасці́нны* прым. – Віц. р. (Каспяровіч), *дахо́длівы* прым. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *кідлівы* прым. – Смarg. (Станкевіч), *падзе́мніца* ж. 'знаходлівая, выкрутлівая жанчына' – Віц. р. (Каспяровіч), *праку́да* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *празу́х* м., *празу́рка* м. – мясц. (Насовіч), *празукава́ты* прым. – усх.-маг. г. (Насовіч, Мат. апыт.); **здагадлівы:** *адга́длівы* прым. – мясц. (Насовіч), *выго́длівы* прым. – Гом. р. (НЛГ), *дага́длівы* прым. – Чэрв. (Шатэрнік), *празо́рлівы* прым. – мясц. (Насовіч); **кемлівы:** *ву́шлы* прым. – Лаг., Чач. (Варлыга, Мат. апыт.), *зві́шны* прым. – Кобр. (ЖНШС), *зна́лец* м. 'знаток, разумец' – мясц. (Станкевіч), *капа́віты* прым. – Гродз. р. (Мат. Гродз.), *ке́мки* прым. – Лаг. (Варлыга), *ке́мны* прым. – Чэрв., Смarg., Лаг., Смілав. (Шатэрнік, Варлыга, Станкевіч), *мадыра́ўны* прым. – Шчуч. (Сл. Гродз.), *смы́слівы* прым. – мясц. (Насовіч), *смысла́к* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *смяка́лісты* прым. – Іўеў. (Сл. Гродз.), *цва́ны* прым. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *ця́мки* прым. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *шупя́к* м. – Мсцісл. (Мат. апыт.).

Легкадумны

Несур'ёзны ў думках, павярхоўны.

аблахаза́р м. – Гродз. р. (СРЛГ), *балагэ́йла* м. і ж. – Гродз. (Цыхун), *ба́лмашнік* м. – мясц. (Насовіч), *бра́йна* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *верхала́з* м. – Маладз. (СЦБ), *ветраго́н* м., *ветраго́ннік* м., *ветраго́нніца* ж., *ветраго́нец* м., *ве́транік* м., *ве́траніца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *вершахла́* ж. – Дзярж. (НС), *лёгамэ́нта* м. і ж. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *махла́* ж.,

ма́хля ж., махля́к м., махля́чка ж., махля́ты прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *паве́транец м.* – Лаг. (Варлыга), *падсява́га м., падсява́лка м. і ж.* – Мсцісл. (Юрчанка), *свірысцель м. і ж., свірысцёлка м. і ж.* – Мсцісл. (Юрчанка), *тарайда́ м. і ж.* – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *тра́кала ж.* – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *хатальма́ ж.* – усх.-маг. г. (Бялькевіч), *чаўне́шка м. і ж.* – Бых. (ЖС, ЖНС), *чухме́ль м., чухмельнік м.* – Мсцісл. (Юрчанка, Мат. апыт.), *шараба́н м.* – Гродз. р. (СРЛГ), *шугаве́й м.* – Мсцісл., Чач., Лоеў., Зах.-бран. р. (Янкова, Растаргуеў, Мат. апыт.), *шуга́йла н.* – Лоеў. (Янкова), *шугава́ты* прым. – Лоеў. (Янкова).

Недалёкі

Разумова абмежаваны, адсталы, просты.

разумова абмежаваны: *абмаро́чаны* прым. – мясц. (Насовіч), *або́лтух м.* – Старадарож. (ЖНС), *або́лтус м.* – Мсцісл. (Мат. апыт.), *баба́к м.* – Дзярж. (НС), *беспаня́тлівы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *бязглу́зды* прым. – Стол., Жытк. (ТС), *гламава́ты* прым. – Чэрв. (Шатэрнік), *глума́к м., глумачка ж.* – Мсцісл., Смален. р. (Юрчанка, Дабравольскі), *глу́паснік м.* – Мсцісл. (Юрчанка), *дамату́ра м. і ж.* – Валож. (СЦБ), *дуда́ ж.* – Чэрв. (Шатэрнік), *ду́пява́ты* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *несамава́ты* прым. – Лоеў. (Янкова), *прастакава́ты* прым. – мясц. (Насовіч), *разява́ты* прым. – Лоеў., Браг. (Янкова. Мат. Гом.), *тамава́ты* прым. 'не здольны думаць' – Жытк. (ТС), *тума́к м.* – Мсцісл. (Юрчанка), *чалдо́н м.* – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *шамачо́к м.* – Мсцісл. (Юрчанка), *шамкава́ты* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *шупля́к м.* – Жытк. (ТС); **някемлівы:** *аплаву́х м., аплэву́х м.* – паўн.-зах. з., Пух. (СПЗБ, СЦБ), *боўдзіла м. і ж.* – Маладз. (Мат. мін.-мал.), *лэпу́х м.* – Мсцісл. (Юрчанка), *непрапе́ка м. і ж.* – Віц. р. (Каспяровіч), *чама́ра м. і ж.* – Жытк. (ТС); **задураны:** *апучаны* прым. – Жытк. (ТС), *закашале́ны* прым. – Пол. (НЛ); **просты, неразвіты:** *зэ́лік м.* – Мсцісл. (Юрчанка), *гракава́ты* прым. – Кір. (НС), *махля́к м., махля́к м.* – Мсцісл. (Юрчанка), *не́смысел м., не́смысель м.* – Мсцісл., Смален. р.

(Дабравольскі, Юрчанка), *нязнáйка* м. і ж. — мясц. (Насовіч), *праста́к* м. — Лаг., Гл., Лоеў. (Варлыга, Янкоўскі, Янкова), *прасця́к* м., *прасце́нь* м., *прасце́ня* м. і ж., *прасця́чка* ж. — усх.-маг. р. (Насовіч), *сало́ха* ж. — мясц. (Насовіч), *халаме́йка* ж. — мясц. (Насовіч), *це́па* м. і ж., *цяўпе́нь* м., *цяўпе́шка* м. і ж., *цяўпе́ша* м. і ж., *пацяўпе́нь* м., *пацяўпе́шка* м. і ж. — Мёр. (3 нар. сл.), *цю́пка* м. і ж. — Верхнядзв. (Шаталава).

Недаразвіты

Недастаткова развіты, абмежаваны ў здольнасцях разумець, вызначацца ў паводзінах.

абалдэ́й м., *абалду́й* м. — Зах.-бран. р., Мсцісл. (Растаргуеў, Мат. апыт.), *аблаву́хі* прым. — Карэл. (3 нар. сл.), *або́лдус* м. — Карэл. (3 нар. сл.), *або́лтус* м. — Мсцісл. (Мат. Маг., Мат. апыт.), *або́ўдзіла* м. і ж. — Гом. р. (НЛГ), *абу́х* м. — Сен. (НЛ), *аглама́здак* м. — Лаг. (СЦБ), *аплэ́вух* м., *аблэ́вух* м. 'не надта разумны' — Сен. (ЛГ), *артамо́н* м., *артамо́нка* м., *артамо́ня* м. — Чэрв., Мсцісл. (Шатэрнік, Юрчанка), *астало́п* м. — Ашм., Мсцісл. (Сл. Гродз., Мат. апыт.), *астало́піна* м. і ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *байда́* ж. — Жытк. (ТС), *бамбула́* м. і ж. — Стол. (ТС), *балве́шка* м. і ж. — Стол. (ТС), *балдэ́с* м. — усх.-маг. р. (Бялькевіч, Мат. апыт.), *балдэ́шка* м. і ж. — Жытк. (ТС), *балобан* м. — Стол. (ТС), *бінда́с* м. — Віц. р. (Каспяровіч), *безгало́віца* ж. — мясц. (Станкевіч), *бла́зень* м. 'хто дрэнна разумее' — Гл. (Янкоўскі), *бо́ўдзіла* м. і ж. 'недарэка, адсталы, недаразвіты' — Чаш., Пух., Стаўб., паўн.-зах. з. (3 нар. сл., СПЗБ, СЦБ, Станкевіч), *бо́ўдыр* м. — Стол. (ТС), *бо́ўтка* м. і ж. — Пол. (3 нар. сл.), *баўтру́к* м. 'недалёкі чалавек, які ні ў чым не разбіраецца' — Мёр. (3 нар. сл.), *баўдзэ́нь* м., *баўдзэ́ла* м. і ж., *баўце́ль* м., *баўці́ла* м. і ж. — Мёр. (3 нар. сл.), *бу́кса* ж. — Жытк. (ТС), *бэ́йбас* м. — Пін. (НЛ), *варапа́й* м. — паўн.-зах. з. (СПЗБ), *ві́гля* ж. — Стол. (ТС), *ву́хла* м. і ж. — Мёр. (3 нар. сл.), *гамáн* м. 'бесталковы' — паўн.-зах. з. (СПЗБ), *галу́за* м. і ж. — Лаг., Слон., паўн.-зах. з., усх.-маг. г., Гом. р. (СПЗБ, СЦБ, НЛ, Мат. Гом., Насовіч, Стан-

кевіч), *глабузда* м. і ж. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *глуздзень* м. – усх.-маг. г. (Насовіч, Станкевіч), *грамазда* м. і ж. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *дзёўбала* м., *дзяўбіла* м. – Бял. (Яўсееў), *дручыня* м. і ж. 'упарты недарэка' – Мсцісл. (Юрчанка), *доўбіла* м. і ж. – Лаг. (Варлыга), *доўбня* ж. 'балдаваты' – Пол., Лаг. (НЛ, Варлыга), *дуплявацень* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *дурык* м. 'прастак, дурачок' – усх.-маг. г. (Бялькевіч), *ёлуп* м. – Чэрв., Віц. р., усх.-маг. г. (Каспяровіч, Шатэрнік, Бялькевіч, Насовіч), *олуп* м. – Стол., Жытк. (ТС), *ёлупень* (*олупень*) м. – Стол. (ТС), *забайдзішка* ж., *загламазданка* ж. – Стол. (ТС), *знібада* м. і ж. 'несамавіты' – Бял. (Яўсееў), *калапэца* м. і ж. 'няўдаліца' – Мсцісл. (Юрчанка), *кушла* м. і ж. – Гродз. р. (Сл. Гродз.), *лабідуда* м. і ж. – Гродз. р. (Сл. Гродз.), *лапута* м. і ж. 'няўклюд' – Жытк. (ТС), *лунь* м., *лунішча* м. і ж. – 'псіхічна бескантрольны' – Брасл., Глыб., Паст. (ЛАБНГ), *лямяк* м. – Стол. (ТС), *мажджэр* м. – Уздз. (СЦБ), *мацёха* м. і ж., *мацюха* м. і ж., *цёха* м. і ж., *цюха* м. і ж. 'недалёкі чалавек, які ні ў чым не разбіраецца' – Мёр. (3 нар. сл.), *надаўб* м., *надаўба* м. і ж., *надаўбень* м. – Жытк., Лаг. (ТС, Варлыга), *нявывалака* м. і ж. 'не надта кемлівы' – Пол. (НС), *нягэлік* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *недаву́мак* м., *недаву́мка* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *недалу́га* м. і ж. – Мсцісл., Гродз. р. (Мат. Гродз., Мат. апыт.), *недалэнга* м. і ж. – Лід., Слон., Стаўбц., Беластоц. р. (ЖС, ЖНШС, Мат. Гродз.), *недалэнжны* прым. – Свісл. (Шаталава), *недапёка* (*недапéка*) м. і ж. – Пол., Бягом., Мсцісл., паўн.-зах. з. (СПЗБ, НЛ, Яўсееў, Янкоўскі, Юрчанка, Насовіч, Станкевіч), *недапéклы* прым. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *недапéчаны* прым. – Пол., усх.-маг. р. (НЛ, Насовіч), *недапéчка* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *недаро́б* м. – Жытк. (ТС), *недаро́бак* м. – Пол. (НЛ), *недарэ́дак* м. – Стол. (ТС), *недарэ́йша* м. і ж. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *недарэ́ка* м. і ж. – Лаг., Гом. р. (НЛГ, Варлыга), *недарэ́кі* прым. – Лоеў. (Янкова), *недацёпа* м. і ж. – Мёр., Мсцісл., Жытк. (ТС, 3 нар. сл., Юрчанка), *недаця́па* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *недачупа́ля* (*недачупа́льня*) м. і ж. – Пух. (ЖС), *няду́жнік* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *нязда́ра* м. і ж. – Карэл. (Мат. Гродз.), *няўклюдá* м. і ж., *неўклюдзь* ж.,

няўкладдзё ж. 'недарэка' – Слаўг. (Н. сл-сць), неўдаля м. і ж., няўдапіца м. і ж., няўдалле н. – Слаўг., Лоеў. (Н. сл-сць), пацяўпешка м. і ж. – Пол. (НЛ), прытырак м. – Бых., Шчуч. (ЖНС, 3 нар. сл.), рагавешка ж. – Кір. (НС), разыда ж. 'няўмелы, бесталковы' – Шчуч. (3 нар. сл.), раскёпа м. і ж. – Слон. (ЖС), ратату́й м. 'някемлівы' – Мсцісл. (Юрчанка), салапа́йла м. і ж., салапа́йка, салапа́й м., салапа́лка, салапа́й м. і ж. – Пін. (НЛ, Янкоўскі), салапо́н м. – Лаг. (Варлыга), ста́ту́й м. – Мёр., Віц. р. (3 нар. сл., Каспяровіч), стаўбе́нь м. – Бял. (Яўсееў), стаўду́р м. – Гродз. р. (Сл. Гродз.), стуібе́нь м. – Пол. (НЛ), талапе́нь м. – Сморг. (Сл. Гродз.), таўбу́н м. 'недалёкі, дурनावаты' – Мсцісл. (Юрчанка), тураве́й м., тараве́йка ж. 'неразвіты чалавек' – Мсцісл. (Юрчанка), ту́рак м. – Жытк. (ТС), удо́д м. 'дурань' – Зэльв., Навагр. (Сцяцко, Сл. Гродз.), халдэ́й м., халдо́ся м. і ж., халдо́ся м. і ж., халдэ́я м. і ж. – Мёр., Мсцісл. (3 нар. сл., Мат. апыт.), цю́па м. і ж., цюўпня́ м. і ж., цюпня́ м. і ж. – Мёр. (3 нар. сл.), цю́пка м. і ж. – Пол. (НЛ), чулавéй м., чулавéйка м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), чу́чайла н. 'недарэчны' – Жытк. (ТС), шалду́-балду́ (шалды́-балды́) – Карэл., Мсцісл., Стол. (ЖС, ТС), шу́льма м. – Стол. (ТС).

Памятлівы

Здольны запамінаць, трымаць у памяці.

запаміна́льны прым. – Браг. (Мат. Гом.), незабы́ўны прым. – Иван., Маз. (ЛАБНГ, Мат. Гом.), незабыва́ла н. – Гродз. (Сл. Гродз.), памя́ткі прым. – Зэльв., Мсцісл., Клім., Капыл., Лельч., Жытк. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, ЖС, Юрчанка), па́мяткі прым. – Кліч., Клім., Хоц., Мсцісл., Зэльв., Стол., Малар. (ЛАБНГ, ТС, ЖС, Юрчанка), па́ме́нткі прым. – Навагр. (ЛАБНГ), па́ме́ткі прым. – Жытк. (ТС), па́мятлівы прым. – усх. з., спарадычна паўн.-зах. з. (ЛАБНГ), памя́тлівы прым. – Жытк., Мін., Слуц., Асіп. (ЛАБНГ, ТС), па́мі́тлівы прым. – Брэсц. (ЛАБНГ), па́ме́нтлівы прым. – Малар. (ЛАБНГ), па́мне́тлівы прым. – Малар. (ЛАБНГ), памя́ткі прым. – Мсцісл., Капыл., Лельч., Жытк. (СПЗБ, ЛАБНГ,

ТС), *памёткі* прым. — Капат. (ЛАБНГ), *па́мятны* прым. — паўн.-зах. з., Лоеў., Чач., Клім., Маз. (ЛАБНГ, СПЗБ, Янкова, Мат. апыт.), *памяту́шчы* прым. — зах. з. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС), *памяту́шлівы* — Бяроз., Светлагор. (ЛАБНГ), *па́мятушчы* прым. — зах. з., Чэрв., Лоеў. (ЛАБНГ, СПЗБ, СЦБ, ЖС, ЖНС, Сл. Гродз.), *запа́мянлівы* прым. — Барыс. (ЛАБНГ).

Пусты

Неглыбокі па разважаннях, легкадумны, павярхоўны, беззмястоўны, малазначны, бесталковы.

аблахаза́р м. — Гродз. р. (СРЛГ), *аскалёнак* м. — Круп. (ЖС), *балагэ́йла* м. і ж. — Гродз. (Цыхун), *балма́шнік* м. 'пусты і ветраны' — мясц. (Насовіч), *бра́йна* ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *верхала́з* м. — Маладз. (СЦБ), *вертахля́* ж. 'неўраўнаважаная і легкадумная' — Дзярж. (НС), *вярце́лка* (*вярце́лка*) ж. 'непастаянная ў думках' — Мсцісл. (Юрчанка), *галга́йка* ж. — Удз. (Мат. мін.-мал.), *гламазда́* м. і ж. 'бесталковы' — Чэрв. (Шатэрнік), *гу́на* м. і ж. 'пустаслоў' — Зэльв. (Сцяцко), *круце́лка* ж. 'непастаянная ў думках' — Мсцісл. (Юрчанка), *нішчэ́та* ж. 'пусты, бесталковы' — Стол. (ТС), *пустабе́ка* м. і ж. — Лаг. (Варлыга, Станкевіч), *пустадо́м* м. 'пусты, бязглузды' — усх.-маг. г., Віц. р. (Бялькевіч, Каспяровіч), *пустадо́мак* м., *пустадо́мка* ж. — Чэрв. (Шатэрнік), *пуста́льга* м. і ж. — паўн.-зах. з., Лаг., усх.-маг. г., Клецк., Лоеў., Смален. р. (СПЗБ, НЛ, НСЛ, Янкова, Каспяровіч, Насовіч, Дабравольскі), *пустата́* (*пусто́та*) ж. 'пусты, легкадумны' — Мсцісл., Стол. (ТС, Юрчанка), *пусты́ня* ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *пусты́шка* ж. 'пусты, нікчэмны, бязглузды' — Чач. (Мат. апыт.), *свірысце́ль* м. і ж., *свірысце́лка* ж. 'легкадумная, балбатлівая асоба' — Мсцісл. (Юрчанка), *свісту́ха* ж. 'лёгкадумная і свавольная' — паўн.-зах. з. (СПЗБ), *свісту́шка* ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *талалу́й* м. 'дурнаваты балбатун' — Верхнядзв. (Шаталава), *тара́йда* м. і ж. — паўн.-зах. з. (СПЗБ), *турлы́чык* м., *турлы́чка* ж. 'разумова абмежаваны балбатун' — Мсцісл. (Юрчанка), *халайстра́* м. і ж. — Слуц. (Станкевіч), *халаве́й* м. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *чаўпе́шка* ж. 'пусты, някемлівы' — Бых., Капыл. (ЖС,

ЖНС), *чухмельнік* м. 'пустазвон' – Мсцісл. (Юрчанка), *шалабоўка* ж. 'бесталковы' – Ушач. (НЛ), *шалагоўда* м. і ж. – Капыл. (Н. сл.-сць), *шалаплут* м., *шалапут* м. 'легкадумны, пусты' – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *шалдабан* м. 'неразумны, пусты, ганарлівец' – Мсцісл. (Юрчанка), *шарабан* м. – Гродз. р. (СРЛГ), *шаяц* м. – Кругл. (ЖНС), *шобя* м. і ж. 'бязглузды' – Мсцісл. (3 нар. сл.), *шугаваты* прым. 'дурनावаты, непастаянны' – Лоеў. (Янкова), *шугавей* м. – Мсцісл., Чач., Лоеў., Зах.-бран. р. (Янкова, Растаргуеў, Мат. апыт.), *шугайла* м. і ж. – Лоеў. (Янкова).

Разважлівы

Удумлівы, памяркоўны, асцярожны.

вумственны прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *вушылы* прым. 'разважлівы, дасціпны' – Мсцісл. (Юрчанка), *гутлівы* прым. 'удумлівы', *клапатлівы* – Гродз. р. (Федароўскі), *дабравіты* прым. 'памяркоўны, чулы' – Маладз. (СЦБ), *даладны* прым. 'талковы, разважны' – Жытк. (ТС), *разбітны* прым. 'з разважлівай спакойнай натурай' – Лаг. (Варлыга), *разборны* прым. 'які імкнецца разабрацца, зразумець' – Мсцісл. (Юрчанка), *разборчысты* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *разважаны* прым. – Лід. (Мат. Гродз.), *разважцельны* прым. – Гом. р. (Мат. Гом.), *разважкі* прым. 'разважлівы' – Гом. р. (Мат. Гом.), *разважлівы* прым. 'здольны да роздуму і разумных высноў' – Лаг. (Варлыга, Насовіч), *раздумны* прым. – Стол. (ТС), *размысловы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *рассудны* прым. – мясц. (Насовіч), *рассудлівы* прым., *рассудзісты* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *самастаяцельны* прым. – Лоеў., Чач. (Янкова, Мат. апыт.), *смысленнік* м., *смысленніца* ж. 'разважлівы і ўдумлівы' – Мсцісл. (Юрчанка), *талковы* прым. – Мсцісл., Чач. (Юрчанка, Мат. апыт.).

Разумны

Надзелены розумам, кемлівы, здольны правільна і паспяхова рашаць.

башикавіты прым. 'вельмі кемлівы' – Стол., Жытк., Зах.-бран. р. (ТС, Растаргуеў), *вўмны (гуўмны)* прым. – Бярэз., Астр., Чэрв., Зах.-бран. р. (СЦБ, Мат. Гродз., Шатэрнік, Растаргуеў), *галава́* ж. 'вельмі разумны' – Мёр. (3 нар. сл.), *галавэнь* м. – Мёр. (3 нар. сл.), *разбі́тны* прым. – Гродз. р. (Сл. Гродз.), *дамо́зглы* – Ваўк. (Сл. Гродз.), *змьі́слы* прым. – Зэльв. (Сл. Гродз.), *мазгавы́* прым. – Браг. (Мат. Гом.), *мацы́я* м. і ж. – Драг. (ДСБ), *мондры* прым. 'разумны, мудрагелісты, хітры' – Зэльв., Гродз., Драг. (Сцяцко, Цыхун, ДСБ, Мат. апыт.), *му́дры* прым. – Жытк., Гл., Гродз. (ТС, Янкоўскі, Цыхун), *мудраге́лісты* прым. 'мудры і дзікаваты' – Лаг. (Варлыга), *мудрэ́ц* м. 'кемлівы, вынаходлівы штука́р' – Жытк. (ТС), *мудрэ́цкі* прым. 'мудрагелісты' – Жытк. (ТС), *праза́ры́сты* прым. 'вельмі разумны і прадбачлівы' – Лоеў. (Янкова), *прамудзе́р* м. 'выдумлянік, штука́р, хітрун' – Лаг. (Варлыга), *пра́разу́мны* прым. 'вельмі разумны' – Лоеў., Чач. (Янкова. Мат. апыт.), *разві́тны* прым. 'разумны і дасведчаны' – Шчуч. (Сл. Гродз.), *разуме́ц* м. 'разважлівы разумнік' – Жытк., Шчуч., Гом. р. (ТС, Мат. Гродз., Мат. Гом.), *разу́мнік* м., *разу́мніца* ж., *разумя́ка* м. і ж. – Віц. р., Мёр. (3 нар. сл., Каспяровіч), *разумі́на* ж. – Стол. (ТС), *разу́мны* прым. – агульн. (СПЗБ, ТС, НЛГ, Каспяровіч, Шатэрнік, Янкоўскі, Бялькевіч), *разумо́к* м. 'разумнік, мудрэц' – Маладз., Мсцісл., Чач. (Мат. мін.-мал., Мат. Гом., Юрчанка), *самаві́ты* прым. – Жытк. (ТС), *слу́шны* прым. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *смыслёвы* прым. – мясц. (Насовіч), *тала́н* м. 'разумнік, шчасліўчык' – Бял. (Яўсееў), *укле́пісты* прым. 'разумны, удумлівы' – Мсцісл. (Юрчанка), *хі́тры* прым. 'разумны і кемлівы' – Стол., Жытк. (ТС), *цва́ны* прым. – Бяроз. (Шаталава).

Разязваты

Рассеяны, няўважлівы.

безува́жны прым. – Віц. р., Маг. р. (Каспяровіч, Насовіч), *верхало́п* м. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *вя́пла* м. і ж. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *вэ́пла* м. і ж. – Сморг. (Сл. Гродз.), *гавэ́ла*

(*гавя́ла*) м. і ж. — паўн.-зах. з. (СПЗБ), *га́па* м. і ж. — Гродз. р., паўн.-зах. з. (СПЗБ, Сл. Гродз., Цыхун), *зява́к* м. — усх.-маг. г. (Бялькевіч), *ла́мза* м. і ж. — паўн.-зах. з. (СПЗБ), *раге́за* м. і ж. 'рассеяны, дурनावаты' — Мір. (З нар. сл.), *разгірэ́ня* м. і ж. — Ваўк. (Мат. Гродз.), *разяве́ня* м. і ж. — Шчуч., Сл., Гл. (Янкоўскі, ЖНШС, Сл. Гродз.), *раззя́ва (разя́ва)* м. і ж. — Драг. (ЛАБНГ), *разява́ка* м. і ж. — паўн.-зах. з., Чэрв. (СПЗБ, Шатэрнік, Насовіч), *разіво́н* м., *разіво́ня* м. і ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *разя́па* м. і ж. — Касц., Чач. (Мат. Маг., Мат. апыт.), *разе́ва* м. і ж. — Чэрв. (Мат. мін.-мал.), *разе́па* м. і ж. — усх.-маг. г. (Бялькевіч), *разі́ня* м. і ж., *разі́нька* м. і ж., *разя́ва* м. і ж., *разява́ка* м. і ж. 'рассеяны, някемлівы' — Мёр., Докш., Лаг. (З нар. сл., Мат. мін.-мал., Варлыга), *разяўро́т* м. — Лід. (Сл. Гродз.), *раске́па* м. і ж. 'някемлівы, няўважлівы' — Гродз. р., Дзярж., Стол. (НС, ТС, Сл. Гродз.), *расця́пка* ж. 'някемлівая, няўважлівая жанчына' — Мсцісл. (Юрчанка), *ратазе́й* м. — паўн.-зах. з. (СПЗБ, З нар. сл.), *ратазе́ец* м., *ратазе́йнік* м., *ратазе́яннік* м. — Мсцісл. (Юрчанка), *ро́цька* м. і ж. 'дурань' — Мёр. (З нар. сл.), *салапе́нда (салапэ́нда)* м. і ж. — Пух. (ЖС), *салапя́ка* м. і ж. 'ратазей з дурनावатым выглядам' — Чэрв. (Шатэрнік), *хлуя́* ж. 'дурань, разявака' — мясц. (Насовіч), *цяце́ра* м. і ж., *цеця́рлюк* м. 'някемлівы, дурны, ратазей' — Мсцісл. (Юрчанка, Мат. апыт.), *цяпу́ха* м. і ж. — Віц. р. (Каспяровіч), *шале́паўка* ж. 'расцяпа' — Бяроз. (Шаталава), *шыве́ра* м. і ж. — Драг. (НЛ).

Тупы

Разумова абмежаваны, няздольны, някемлівы.

абалда́ ж. 'ёлупень і балда' — Стол. (ТС), *аблудны* прым., *блудлівы* прым. — Жытк. (ТС), *аболту́с* м. 'тупіца і лодар' — Навагр. (ЖС), *абух́* м. 'беспамятлівы, няздольны' — Лаг., Круп. (Мат. мін.-мал., Варлыга), *абухаваты́* прым. 'тупы, нездагадлівы' — Лаг. (Варлыга), *аглабі́на* м. і ж. — Гом. р. (НЛГ), *агламо́за* прым. — Лаг. (Мат. мін.-мал., СЦБ), *аста́кал* м. (*астэ́кал*) 'зусім някемлівы' — Гор. (Мат. Маг.), *астало́н* м. 'тупы дурыла, няспрытны' — Мёр., Лаг., усх.-маг. г.

(3 нар. сл., Бялькевіч, Варлыга), *балбёшка* ж. 'дурны і тупы' – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *балв́ан* м. 'тупы і дурны' – Віц. р., паўн.-зах. з. (СПЗБ, 3 нар. сл., Каспяровіч, Шатэрнік), *балваню́га* м. і ж. – Віц. (Каспяровіч, Насовіч), *балванэ́ска* н. – Драг. (НС), *балвёшка* ж. – Ваўк. (Мат. Гродз.), *балдавёшка* ж. – Чэрв. (Шатэрнік), *балдэ́с* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *баўку́н* м. 'балван, недарэ́ка' – Жытк. (ТС), *баўтру́к* м. 'тупы, някемлівы' – Шчуч. (Сл. Гродз.), *безгалоўны* прым. 'не здатны да разумення' – Маз. (ГЧ), *бэ́здар* м. 'няздольны ні на што' – Гом. р. (НЛГ), *беспаня́тлівы* прым. 'някемлівы, тупы' – Жытк. (ТС), *беспры́ця́мны* прым. 'які не разумее, не кеміць' – Віц. р. (Каспяровіч, Насовіч), *боўдзі́ла* н. 'тупы, неразумны, балда' – Смarg., Чэрв. (Шатэрнік, Станкевіч), *боўдур* м. 'дурань, тупі́ца' – Слон. (ЖНС), *булавёшка* ж. – Ваўк. (Мат. Гродз.), *буйда* м. і ж. – Стол. (ТС), *бу́йла* м. і ж. 'дурань, да крайнасці тупы' – Мёр. (3 нар. сл.), *бутры́ла* м. і ж. 'няця́мкі, тупы' – Лаг. (Варлыга), *бязмо́зкаваты* прым. 'тупы і дурны' – Мсцісл. (Юрчанка), *вы́лупень* м., *вы́лупля* м. і ж. 'з тупым паглядам' – Мсцісл. (Юрчанка), *глумá* м. і ж., *глумáк* м., *глумáчка* ж. 'абмежаваны і тупы' – Смarg. (Станкевіч), *гамылкава́ты* прым. 'няспрытны, тупы, някемлівы' – Кам. (ЖНС), *даўба́ла* м. і ж. 'тупы, някемлівы' – Гродз. (Цыхун), *даўбало́б* м. 'дурнаваты, але ўпарты' – Мсцісл. (Юрчанка), *даўбало́бы* прым. 'тупы і упарты, дурань' – Мсцісл. (Юрчанка), *даўбе́ль* м. 'тупы, няздатны' – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *даўбе́нь* м. – Мсцісл., Жытк. (ТС, Юрчанка, Насовіч), *даўбёшка* ж. 'тупы, няздатны' – Пух., Мсцісл., Лоеў., Жытк., Зах.-бран. р. (СЦБ, ТС, Юрчанка, Янкова, Растаргуеў, Насовіч), *даўбня́* ж. – Чэрв., Слаўг., Мсцісл., Чач. (ЛАБНГ, Шатэрнік, Насовіч, Мат. апыт.), *даўбя́ла* м. і ж. 'дурнаваты і тупы' – Чэрв., (Шатэрнік), *доўбя́ла* м. і ж. 'абмежаваны, тупы' – Гродз. р., Драг. (НЛ, СРЛГ), *дзёўба́ла* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *дзяўба́чына* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *дзяўбаваты* прым. 'незнаходлівы' – Ашм. (Сл. Гродз.), *доўбня́* ж. 'тупі́ца' – Чэрв., (Шатэрнік), *дуба́с* м. – Навагр. (НС), *дубі́на* м. і ж. 'непаваротлівы, някемлівы, няздатны' – Гл. (Янкоўскі), *дурдо́ла* м. і ж. 'дуры-

ла, балван' – мясц. (Насовіч), ёлуп м., ёлупень м. 'тупы разывака' – Лаг. (Варлыга), латы́ра м. і ж. 'някемлівы' – Лаг. (Варлыга), латату́й м. 'дурань, тупіца' – Мсцісл. (Юрчанка), на́даўбень м. – Пін. (НЛ), надурэ́й м. – Драг. (НЛ), негінта м. і ж. 'няздольны' – Стол. (ТС), незгамэ́зны прым. 'няздольны' – Бераст. (Сл. Гродз.), не́павадзь м. і ж. 'някемлівы, нясмелы' – Лаг. (Варлыга), непанёмісты прым. 'не разумее' – Віц. р. (Каспяровіч), непаня́тлівы прым. 'не здольны зразумець' – паўн.-зах. з. (СПЗБ), няздатны прым. 'няздольны' – Віц. р. (Каспяровіч), няздо́льны прым. – Віц. р. (Каспяровіч), неразумэ́ка прым. 'тупы і някемлівы' – Гом. р. (НЛГ), не́смысль м. 'неразважлівы, тупы' – мясц. (Насовіч), няке́мкі прым. 'незнаходлівы' – Гродз. р. (Сл. Гродз.), но́лік м. 'някемлівы' – усх.-маг. р. (Бялькевіч), няро́здаўбень м. 'няздольны думаць' – Лоеў. (Янкова), няро́знак м. 'няздатны' – Драг. (ДСБ), няця́мкі прым. 'някемлівы, не ўсведамляльны' – Віц. р., Маг. р. (Каспяровіч, Насовіч), няця́млівы прым. 'не здольны хутка ўсвядоміць' – усх.-маг. р. (Бялькевіч), нецяму́шчы прым. 'някемлівы, незагадлівы' – Стол. (ТС), пантухлё́ўка ж. 'бяздумная, непаважная' – Мсцісл. (Юрчанка), паця́ўпéшка м. і ж. 'тугадумны, някемлівы' – Дзятл. (Сл. Гродз.), пуц м. 'тугадум' – Клецк. (НЛ), спу́сцік м. 'някемлівы' – Лоеў. (Янкова), стаўба́н м. 'балван, тупіца' – мясц. (Насовіч), стату́й м. – Мсцісл. (Юрчанка, Насовіч), стаўбе́нь м., стаўбе́ня м. – мясц. (Насовіч), стаўды́р м. 'упарты, тупы' – Гродз. р. (СРЛГ), ту́ебень м. 'дурань, тупіца' – Чач. (Мат. апыт.), тумáк м. 'абмежаваны па разважлівасці' – Бял. (Яўсееў), тупа́к м. 'няздатны да навучання' – Гродз. р. (СРЛГ), тупе́нь м. 'тупіца' – мясц. (Насовіч), тупі́ла м. і ж. 'тупы, няздатны' – Мсцісл. (Юрчанка), тупі́ца м. і ж. – мясц. (Мат. апыт.), тупы́ прым. – мясц. (Мат. апыт.), турма́н м. 'неразвіты, няздольны' – Мсцісл. (Юрчанка), упо́рыня м. і ж. 'тупы, упарты' – Мсцісл. (Юрчанка), халда́ ж., халдзе́й м. 'тупаваты, някемлівы' – Мсцісл., Зах.-бран. р. (Растаргуеў, Мат. апыт.), цярэ́па м. і ж. 'някемлівы' – паўн.-зах. з. (СПЗБ), шалапа́ты прым. 'някемлівы' – Гродз. р. (Сл. Гродз.).

Уважлівы

Пільны да ўсяго.

зырклівы прым. 'уважлівы і наглядальны' – Гродз. р. (Сл. Гродз.), *наслухачы* прым. 'уважлівы да зваротаў' – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *пільны* прым. 'уважлівы, старанны' – Гродз. р. (Мат. дыял. сл.), *уважлівы* прым. – мясц. (Насовіч), *уніклівы* прым. 'уважлівы, зацікаўлены' – Лаг. (Варлыга), *цікавы* прым. 'уважлівы, цікаўны і незвычайны' – мясц. (Насовіч), *чуйны* прым. 'уважлівы, успрымальны хутка' – мясц. (Насовіч).

Утрапёны

Нястрымны ў пачуццях.

утрапёны прым. – Лаг., Віц. р. (Каспяровіч, Варлыга), *апантаны* прым. 'здурнелы ад утрапёнасці' – мясц. (Насовіч).

Хітры

Вынаходлівы, умелы, дасціпны, лоўкі.

банкруцель м., *банкруцелька* ж. 'лаўкач, лаўкачка' – мясц. (Насовіч), *башкавіты* прым. 'лоўкі і кемлівы' – Гом. р. (Мат. Гом.), *віж* м. 'скрытны хітрэц' – Гродз. р. (Сл. Гродз.), *віжаваты* прым. 'хітры, скрытны' – Гродз. р. (Сл. Гродз.), *віжал* м. 'скрытны хітрун' – Бяроз. (ДСБ), *востры* прым. 'хітры, пранырлівы' – Чэрв. (Шатэрнік), *вужовіна* ж. 'хітрая праныра' – Івац. (ДСБ), *выжла* м. і ж. 'хітры і пранырлівы' – Карэл., Івац. (Сл. Гродз., ДСБ), *дагадлівы* прым. 'кемлівы, здагадлівы, разліковы' – Гродз. р. (Мат. Гродз.), *дагадчывы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *дамыслівы* прым. 'здагадлівы, разліковы' – мясц. (Насовіч), *дасціпны* прым. 'вынаходлівы' – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *дацюклы* прым. 'дасціпны, цікаўны' – Кобр. (ЖНШС), *дацюклы* прым. 'хітры, дошлы' – Смален. р. (Дабравольскі), *дука* м. і ж. 'разумнік, хітруга' – Мсцісл. (З нар. сл.), *здагадлівы* прым. 'спрытны,

праніклівы' – Лаг., Светалгор. (Мат. дыял. сл.), змы́слы прым. 'кемлівы, разважлівы' – Дзярж., Слон. (НЛ, Н. сл-сьц), *зраклівы* прым. 'прадбачлівы' – Бял. (Яўсееў), зуй м. 'хіт-рун' – Віц. р. (Каспяровіч), *журма́н* м. 'хітрун' – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *лука́вец* м. 'скрытны хітрун' – Жытк. (ТС), *лука́вы* прым. 'хітры і няшчыры' – Жытк. (ТС), *лахаму́дры* прым. 'разумны, хітры' – Мсцісл. (Юрчанка), *мудраге́ль* м. 'выдумлянік і хітрун' – мясц. (Насовіч), *му́дры* м. 'хітры, мудрагелісты' – Віц. р. (Каспяровіч), *нахо́дчывы* прым. 'вынаходлівы' – Мсцісл. (Юрчанка), *падзяме́льнік* м. 'хітры, скрытны вырванец' – Лаг. (Варлыга), *памы́сны* прым. 'кемлівы, вынаходлівы' – Стаўбц. (Мат. мін.-мал.), *прайдо́ха* м. і ж. 'хітры, вушлы' – Гродз. р. (СРЛГ), *пракура́т* м. 'хітрун, праныра' – мясц. (Насовіч), *праму́дры* прым. 'вельмі хітры' – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *праніклівы* прым. 'глыбокі і ўважлівы' – мясц. (Станкевіч), *прыця́млівы* прым. 'прыкмячальны' – мясц. (Насовіч), *разуме́ц* м. 'хітрун, разумнік' – Гл., Шкл., Мсцісл. (Мат. маг., Янкоўскі, Юрчанка), *разу́мнік* м. 'мудрагелісты хітрун' – Гродз. р., усх.-маг. г. (Мат. Гродз., Бялькевіч), *разумо́к* 'мудрагелісты' – Мсцісл. (Юрчанка), *распраку́дзісты* прым., *распраку́длівы* прым. 'вельмі хітры і пранырлівы' – Мсцісл. (Юрчанка), *саракаву́мец* м. 'вельмі хітры' – Смален. р. (Дабравольскі), *увёрткі* прым. 'кемлівы і хітры' – Лаг. (Мат. мін.-мал.), *філю́т* м. 'хітрун', *філю́тка* ж., *філю́тэрка* 'хітрая, падманлівая асоба' – мясц. (Насовіч), *хітрава́нец* м. – Бых. (Мат. Маг.), *хітрава́ннік* м., *хітрава́н-ніца* ж. 'той, хто хітруе' – Мсцісл. (Юрчанка), *хітраму́дры* прым. 'занадта хітры' – Мсцісл. (Юрчанка), *хітра́ч* м. 'хітрун' – Гом. р. (НЛГ), *хітро́к* м. – Жытк. (ТС), *хітру́га* м. і ж. – Слаўг. (Н. сл-сьц), *хітру́ля* м. і ж. 'надта хітры' – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *хітру́н* м., *хітру́ння* ж. – Гл., Мсцісл., Чач., Кобр. (ЖНШС, Янкоўскі, Юрчанка, Мат. апыт.), *хітру́ня* ж. – Гом. р. (НЛГ), *хітру́сь* м. 'хітрун' – Зэльв., Гродз. р. (Н. сл-сьц, СРЛГ), *хітру́ха* ж. 'хітрая жанчына' – Сморг., Чач. (Станкевіч, Мат. апыт.), *хітры* прым. – Гл., паўн.-зах. з., Стол., Сморг., Віц. р., Чэрв. (СПЗБ, ТС, Каспяровіч, Шатэрнік, Дабравольскі, Станкевіч), *хітры́на* м. і ж. 'вялікі хіт-

рун' – Мсцісл. (Юрчанка), *хітрыца* ж. 'хітрая жанчына' – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *хітрэц* м., *хітрун* м., *хітруха* ж., *хітруга* м. і ж., *хітро́ня* м. і ж. 'хітры чалавек' – Мёр., Мсцісл., Гл. (Н. сл.-сць, Янкоўскі, Юрчанка), *шчэ́бны* прым. 'хітры' – Гродз. р. (Сл. Гродз.).

Цікаўны

Схільны да ведаў, дасціпны, дапытлівы.

вўшлы прым. 'дасціпны, разумны' – Гродз. р. (Сл. Гродз.), *дапы́тлівы* прым. – Чэрв., Мсцісл. (Шатэрнік, Юрчанка), *дасу́жы* прым. 'занадта цікаўны' – Мсцісл., Смален. р. (Мат. апыт., Дабравольскі), *дахадны́* прым. – Дзярж. (НС), *дасці́пны* прым. – Дзярж., Валож. (НС, Станкевіч), *заціка́ўлены* прым. – Віц. р. (Каспяровіч), *зна́йда* ж. 'цікаўная і хітрая жанчына' – Карэл. (Мат. дыял. сл.), *хітру́ння* ж. – Мсцісл., Чач., Кобр. (Юрчанка, ЖНШС, Мат. апыт.), *ціка́ўка* ж. – Лоеў. (Янкова), *ціка́ўлівы* прым. – мясц. (Насовіч), *ціка́вы* прым. 'такі, што цікавіцца' – Віц. р., Чэрв., Бар., Лаг., Зах.-бран. р. (ДСБ, 3 нар. сл., Шатэрнік, Каспяровіч, Варлыга, Рас-таргуеў).

12. НАЗВЫ ЧАЛАВЕКА ПА ПАВОДЗІНАХ

Абадранец

Той, хто ходзіць у абадраным, зношаным адзенні.

абадра́нец м. — Чач. (Мат. апыт.), *абдзіра́нтус* м. — Гродз. р., Віл. (НС, СРЛГ), *абдзі́ркус* м. асудж. — Зэльв. (Сцяцко), *абшарпа́нец* м. — Пух. (Мат. мін.-мал.), *ажыга́нец* м. — Зэльв. (Сцяцко).

Абдзірала

Той (тая), хто вымагае непамерную цану, плату; хабарнік, махляр.

абдзіра́ла м. — усх.-маг. р. (Бялькевіч), *абдзіра́нтус* м. — Віл. (НС), *выцяга́нец* м. — Гл., Рэц. (Янкоўскі), *глыбае́д* м. — усх.-маг. р. (Бялькевіч), *крук* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *драпе́жнік* м. перан. — мясц. (Станкевіч), *тарбатро́с* м. — Лаг. (Варлыга), *грабе́жнік* м. — Ашм. (СПЗБ), *грабі́цель* м. — Пух. (СЦБ).

Абжорлівы

Той, хто любіць многа есці, прагны да яды.

абжо́рлівы прым. — Гом. р., Вернядзв., Рас., Паст., Чашн., Навагр., Баран., Бых. (ЛАБНГ), *абжа́рлівы* прым. — Воран. (ЛАБНГ), *абжо́рысты* прым. — Ашм., Дзятл. (ЛАБНГ), *абжо́рлівы* прым. — Круп. (ЛАБНГ, СПЗБ), *абжы́рны* прым. — Лун. (Шаталава), *абжо́ра* м. і ж. — усх.-маг. р.,

Слон., Кобр., Добр., Мёр. (ЛАБНГ, 3 нар. сл., Каспировіч), *вобжыр* м. і ж. – Гродз. р. (СРЛГ, ЖС), *жарлівы* прым. груб. – Ушацк. (ЛАБНГ, Станкевіч), *жэрлівы* прым. – мясц. (Насовіч), *жарла́ты* прым. – Гродз. р. (Сцяшковіч), *жаравіты* прым., *жарло́чны* прым. – Стаўб. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *жоркі* прым. – Паст. (ЛАБНГ), *жарло́* м. і ж. – Пол. (НС, Насовіч, Станкевіч), *жарлю́к* м. зневаж. – Пін. (ЛАБНГ), *жару́н* м. – Жытк. (ТС), *жрун* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *пражорлівы* прым., *пражэрлівы* прым. – усх. з., Іўеў., Стаўб., Івац., Драг. (ЛАБНГ), *пражы́рлівы* прым. – Клім., Старадарож. (ЛАБНГ), *пражорны* прым. – Рэч. (ЛАБНГ), *пражо́ра* м. і ж. – пераважна ўсх. з., цэнтр. з., Смален. р., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, ТС, Мат. Гом., 3 нар. сл., Бялькевіч, Сцяцко, Янкоўскі, Дабравольскі, Растаргуеў), *пражор* м. – Акц. (ЛАБНГ), *про́жыр* м. – Пух., Стол., Жытк., Зах.-бран. р. (ТС, Мат. мін.-мал., Растаргуеў), *пражы́рны* прым. – усх.-пал. р. (ЛАБНГ, ТС, Шаталава), *жырау́ны* прым. – Докш., Капыл., Лельч. (ЛАБНГ), *жы́рны* прым. – гродз.-бар. г., усх.-пал. р., Лаг., Круп., Бяроз., Кобр., Драг. (ЛАБНГ, ТС, Варлыга), *жы́ркі* прым. – спарадычна заходняя частка паўн.-зах. з. (ЛАБНГ), *жоркі* прым. – Паст. (ЛАБНГ), *жырау́ны* прым. – Бял., Бых. (ЛАБНГ), *жыравіты* прым. – Івац. (ЛАБНГ), *жырлівы* прым. – Івац. (ЛАБНГ), *пражы́рны* прым. – Петр. (ЛАБНГ), *ажорны* прым. – Лун. (ЛАБНГ), *ненажэрны* прым. – Гом. р., усх.-маг. р. (Мат. Гом., Каспировіч), *ненажора́* м. і ж. – Мін. р., Слон., Шчуч. (ЖНС, 3 нар. сл., Шатэрнік), *нена́еда* м. і ж. – Карм. (3 нар. сл.), *няна́еда* м. і ж. – Жытк., Чач. (ТС, Мат. апыт.), *неная́да* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *нена́едак* м. – Бял. (Яўсееў), *нена́ежа* м. і ж. асудж. – Шчуч. (3 нар. сл.), *нена́едніца* ж. – Гом., Гл., Мсцісл. (Мат. Гом., Юрчанка, Янкоўскі), *няна́едны* прым. – Бяроз., Стаўб., Чач. (ЛАБНГ, ЖНС, Мат. апыт.), *нена́едны* прым. – Гл., Жытк., Стол. (ТС, Янкоўскі), *нена́едлівы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *нена́сны* прым. – Чэрв. (СЦБ), *аб'е́жа* ж. – Жытк. (ТС), *аб'я́да* м. і ж. груб. – Навагр. (Сл. Гродз.), *аб'яда́ла* м. і ж. абразл. – Брасл., Жытк. (СПЗБ, ТС), *аб'яда́йла* м. і ж. – мясц. (Станкевіч), *пера́е-*

да ж. – Жытк. (ТС), *ненасы́тны* прым. – Асіп. (ЛАБНГ), *ненасы́ткі* прым. – Лоеў. (Янкова), *ненасы́ць* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *насы́ць* м. і ж. – усх.-маг. р., Чач. (Шатэрнік, Юрчанка, Мат. апыт.), *хаўчлівы* прым. – Пух., Слуц. (ЛАБНГ), *мярло́* м. і ж., *мярлі́на* м. і ж. – усх.-маг. р. (Мат. Маг., Юрчанка), *цёрла* м. і ж. груб. перан. – Мёр. (3 нар. сл.), *цёрлі́ца* ж. перан. жарг. – Зэльв. (Сцяцко), *трубі́ла* м. і ж. – усх.-маг. р. (Насовіч, Юрчанка, Янкоўскі), *трубло́* н. – Пол., Гродз. (НЛ, СРЛГ), *трубі́ч* м. – Лаг. (Варлыга), *то́пта* м. і ж. – Карэл. (ЖНС), *тапто́ра* м. і ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *го́мала* м. і ж. – Бяроз. (ЖНС), *ко́мкала* м. і ж. – Мёр. (3 нар. сл.), *рублё́й* м. экспр. – Жытк. (ТС), *по́кала* м. і ж., *апо́ка* м. і ж. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *галадаме́р* м. – Лід, Слон., Сморг. (Сл. Гродз., ЖС), *про́рва* м. і ж. – спарадычна ўсх. з., Смален. р., Зах.-бран. р. (ТС, 3 нар. сл., Каспяровіч, Растаргуеў, Дабравольскі, Мат. апыт.), *кішкун* м., *кішка́р* м. непахв. – Зэльв. (ЖС), *пра́гны* прым. – Рас., Мёр., Астр., Гродз., Навагр., Стаўб., Слуц., Слаўг., Рэч. (ЛАБНГ), *прагаві́ты* прым. – Паст., Мядз., Віл., Валож. (ЛАБНГ), *прагаві́тны* прым. – Віл. (ЛАБНГ), *праглі́вы* прым. – Валож. (ЛАБНГ), *прагнё́нец* м. – Гродз. (ЛАБНГ), *ненато́льны* прым. – Маз. (ЛАБНГ), *про́цьменны* прым. – віц.-маг. г. (Каспяровіч, Станкевіч), *про́пасны* прым. узмац. – Дзярж. (ЛАБНГ), *прая́слівы* прым. – Лоеў. (Янкова), *хаўслі́вы* прым. – Асіп. (ЛАБНГ), *жлу́кта* м. і ж. – усх.-маг. р., Чэрв. (Мат. Маг., Насовіч, Станкевіч), *жлот* м. – Хоц. (Мат. Маг.), *крумі́ла* н. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *не́рата* м. і ж. асудж. ‘хто есць надта многа’ – Гродз. р. (СРЛГ).

Адчайны

Смелы, адважны, рашучы, безразважны.

рызыка́нт м. – Жытк., Лаг., Сморг. (ТС, Варлыга, Станкевіч), *рызыка́вы* прым. – Лаг. (Варлыга), *рыско́вы* прым. – усх.-маг. р., Чач. (Юрчанка, Мат. апыт.), *рыско́ўны* прым. – мясц. (Насовіч), *рызыка́ўны* прым. – Чэрв. р. (Шатэрнік, Станкевіч), *адчаю́га* м. і ж. – Чач. (Мат. апыт.).

Ашчадны

Якому ўласціва ашчадлівасць; эканомны.

ашча́дны прым. – Сморг. (Станкевіч), *ашчо́дны* прым. – Віл. (НЛ), *ашчэ́дны* прым. – Лаг. (Варлыга), *ашчэ́ндны* прым. – Ваўк. (Сл. Гродз.), *ашчэ́зны* прым. – Віц. р. (Станкевіч), *збо́рлівы* прым. – Стаўб. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *збо́рны* прым. – Навагр. (Сл. Гродз.), *сці́склы* прым. – Мядз. (Н. сл.-сць), *сці́склівы* прым. – Лаг. (Варлыга), *расчо́тны* прым. – Лоеў. (Янкова), *акано́мны* прым., *аканамі́сты* прым. – усх.-маг. р. (Юрчанка, Насовіч), *акано́м* м., *акано́мка* ж., *акано́мнік* м., *акано́мніца* ж. – усх.-маг. р., Чач. (Юрчанка, Мат. апыт.), *ікано́мны* прым., *ікано́м* м. – мясц. (Насовіч), *запа́слівы* прым. – Чэрв. р., Чач. (Шатэрнік, Мат. апыт.), *за́пны* прым. – Гродз. (Сл. Гродз.), *сці́слы* прым. ‘які жыве сціпла, ашчадна, з разлікам’ – мясц. (Насовіч).

Балбатун

Той, хто занадта многа гаворыць, гаворыць не сціхаючы.

балбату́н м., *балбату́ха* ж. – віц.-маг. г., Стол., Жытк., Круп., Брасл., Мёр. (ЛАБНГ, ТС, СПЗБ, 3 нар. сл., Каспяровіч, Насовіч), *балбату́ння* ж. – мясц. (Насовіч), *балбату́шка* ж. – Віц. р. (Насовіч, Федароўскі), *бо́лбацень* м. зневаж. – Жытк., Гл., Уздз., Клецк., Слон. (ТС, СЦБ, Мат. мін.-мал., Мат. дыял. сл., ЖС, НЛ, Насовіч, Станкевіч), *бо́лабацень* м. і ж. – Нясв. (Мат. мін.-мал.), *балбо́цька* м. і ж. – Петр., Жытк. (ТС, Мат. Гом.), *бо́лбут* м. – Жытк. (ТС), *балбо́т* м., *бо́лбат* м. – Клецк., Бар., Сморг., Слон., Иван. (Сл. Гродз., ЖС, НЛ, ЖНС, Насовіч, Станкевіч), *балабо́ст* м. – Дзярж. (НС), *балбатлі́вы* прым. – Жытк. (ТС), *балмату́н* м., *балмату́ха* ж. – усх.-маг. р., Буда-Каш. (Мат. Гом., Бялькевіч, Насовіч, Юрчанка), *балмату́ння* ж. – мясц. (Насовіч), *бо́лмат* м. неадабр. – усх.-маг. р. (Бялькевіч, Насовіч, Юрчанка), *баламу́т* м., *баламу́та* ж. – Лун. (ЛАБНГ), *балмо́цька* м. і ж. – Мазыр. (Кучук), *балту́н* м. асудж., *балту́ха* ж.

асудж. – Гродз. р., Мёр., Кам., (ЛАБНГ, 3 нар. сл., Цыхун), *балто́ха* ж. асудж., *балтухна́* ж. асудж. – Мёр. (3 нар. сл.), *баўту́н* м., *баўту́ха* ж. – усх.-маг. р., Стол., Лун. (ЛАБНГ, ТС, Шаталава, Юрчанка), *баўту́ння* ж. – мясц. (Насовіч), *боўтала* м. і ж. – усх.-маг. р., Капыл. (Н. сл-сць, Юрчанка), *баўта́ла* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *баўцо́к* м. – Стол. (ТС), *баўта́ч* м., *баўты́ш* м. – Іўеў. (СПЗБ), *боўт* м. – Гродз. р., Бар. (СПЗБ, Насовіч, Цыхун), *болт* м. – Бар. (СПЗБ), *балабол* м., *балабо́лка* ж. – усх.-маг. р., Чач. (Юрчанка, Станкевіч, Мат. апыт.), *балабо́йка* ж. – Лоеў. (Янкова), *балабо́н* м. неадабр., *балабо́нка* ж. – усх.-маг. р., Стаўб., Уздз., Нясв., Чач., Смален. р. (СЦБ, Мат. мін.-мал., Мат. дыял. сл., Дабравольскі, Юрчанка, Яўсееў, Мат. апыт.), *балабо́нька* м. і ж. – Ганц. (НЛ), *лапату́н* м. асудж., *лапату́ха* ж. асудж. – віц.-маг. г., Чэрв. р., Мёр., Сморг., Гродз., Гл., Лоеў., Стол., Зах.-бран. р. (СПЗБ, ТС, Мат. мін.-мал., 3 нар. сл., Каспяровіч, Растаргуеў, Станкевіч, Шатэрнік, Янкова, Янкоўскі), *лапата́ха* ж. – Лоеў. (Янкова), *лапата́ннік* м., *лапата́нніца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *лапату́ння* ж. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *лапаце́нь* м. і ж. перан. – Лаг., Віл. (СПЗБ, ЖС), *ло́пацень* м. – Лаг., Віл., Сморг., Жытк., Гом., Смален. р. (ТС, СПЗБ, Мат. мін.-мал., Н. сл-сць, Дабравольскі, Насовіч), *ляпандá* ж. – Гродз. р. (Цыхун), *лапатлі́вы* прым. – Бар., Жлоб., Смален. р. (СПЗБ, Мат. Гом., Дабравольскі), *лепяту́н* м., *лепяту́ха* ж. – Брасл., Бар. (СПЗБ, ДСБ), *лепяце́нь* м. і ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *ляпе́та* м. і ж. груб. – Сморг. (Сл. Гродз.), *лепятлі́вы* прым. экспр. – Віл., Латгал. р. (СПЗБ), *ляплі́вы* прым. экспр. – Віл., Паст. (СПЗБ), *ласкату́н* м., *ласкату́ха* ж., *ласкату́ння* ж. – усх.-маг. р., Смален. р. (Дабравольскі, Насовіч, Станкевіч, Юрчанка), *ласката́ннік* м., *ласката́нніца* ж., *ласкаце́нь* м. і ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *лескату́н* м. асудж., *лескату́ха* ж. неадабр., *лескату́ння* ж., *леската́ннік* м., *леската́нніца* ж., *лескаце́нь* м. і ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *ляскаўка* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *траску́н* м., *траску́ха* ж. іран., *траску́ння* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *траскату́н* м. іран., *траскату́ха* ж., *траскату́ння* ж. прым. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *траскаце́лка* м. і ж. – усх.-маг. р.

(Юрчанка), *трашчóтка* м. і ж. — Чэрв. р. (Шатэрнік), *трапун* м., *трапу́ха* ж., *трапу́ння* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *трапáч* м., *трапáчка* ж. — усх.-маг. р., Чач., Мёр., Ушацк., Беластоц. р. (СПЗБ, 3 нар. сл., НС, Шаталава, Юрчанка, Мат. апыт.), *трапáк* м. експр. — Вілен. р. (СПЗБ), *трапáшка* ж. — Жытк., Чач. (ТС, Мат. апыт.), *трапáлка* ж. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *траплó* м. і ж. — віц.-маг. г., Чач., Жытк., Кобр., Маладз., Зах.-бран. р. (ТС, ЖНШС, Мат. дыял. сл., Каспярівіч, Растаргуеў, Мат. апыт.), *траплівы* прым. — усх.-маг. р., Чач. (Юрчанка, Мат. апыт.), *трапату́н* м., *трапату́ння* ж., *трапату́ха* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *трапасту́н* м., *трапасту́ха* ж., *трапята́ха* ж. — Стол., Жытк. (ТС), *тарахце́лка* ж. зневаж. — Навагр. (Сл. Гродз.), *тарахце́лка* ж. перан. асудж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *тарахце́ннік* м., *тарахце́нніца* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *малату́н* м. — Жытк. (ТС), *малаці́лка* ж. перан. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *малаці́льня* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *мельня́* м. і ж. — Пін. (НЛ), *меля́я* м. і ж. — Гл., Слон. (ЖНШС, Янкоўскі), *абмо́л* м. зневаж. — Пух. (ЖС), *пустамо́л* м. — Стаўб. (НС), *пустаме́ля* м. — Жытк., Мёр. (ТС, 3 нар. сл.), *пустамо́лот* м. — Чэрв. р., усх.-маг. р., Карм., Гом., Лаг. (Мат. дыял. сл., Мат. Гом., Варлыга, Шатэрнік, Юрчанка, Станкевіч), *пустамо́лін* м. — Слон. (ЖС), *пустамлён* м. — Ашм., Смарг. (Станкевіч), *пустазвóн* м. — мясц. (Станкевіч), *пустазвóнак* м. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *пустабя́ка* ж. — Лаг. (Варлыга), *бразкату́н* м., *бразкату́ння* ж., *бразкату́ха* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *бра́зканнік* м., *бра́зканніца* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *бра́зкаўка* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *браско́тка* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка, Яўсееў), *трындóля* м. і ж. — Гродз. (Сл. Гродз.), *патрандэ́ля* ж. — Пін. (ДСБ, НЛ), *трайла́* м. і ж. експр., *трайло́* м. і ж. експр., *трала́* м. і ж. експр. — Воран., Гродз., Вілен. р. (СПЗБ), *трайлава́ты* прым. — Вілен. р. (СПЗБ), *плату́н* м., *плату́ха* ж., *плату́ння* ж. — Капыл. (Н. сл.-сць, Насовіч, Станкевіч), *плату́х* м. — Малар. (ДСБ, НЛ), *плéнтух* м. — Слон. (ЖС), *плайто́ш* м. — Пін. (ДСБ, НЛ), *плот* м. — Пін. (ДСБ, НЛ), *дзю́ндзя* м. і ж., *дзюндзю́ля* м. і ж., *дзюндзю́ра* м. і ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *жвя́ганнік* м., *жвя́-*

ганніца ж., *жвяглівы* прым. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *звяглівы* прым. — Чач. (Мат. апыт.), *язглівы* прым. — Лоеў. (Янкова), *яглівы* прым. — Чач. (Мат. апыт.), *вягала* м. і ж. асудж., *вягло* н. — Мёр., Чач. (НС, Мат. апыт.), *вяхала* м. і ж. асудж., *вяхкала* м. і ж. асудж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *тарабайка* ж. — Чач., Лоеў., Хойн. (Шаталава, Янкова, Мат. апыт.), *тарабёненнік* м., *тарабёненніца* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *растабярнік* м., *растабярніца* ж., *растабярнысты* прым. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *тарабан* м. іран. — Свісл. (Сл. Гродз.), *тарабалка* ж. — Светлагор. (Мат. дыял. сл.), *таратун* м., *таратуха* ж. — мясц. (Насовіч), *таратайка* ж. — Лоеў., Стол. (ТС, Янкова), *тартайка* ж. — Жытк. (ЖНШС), *тарока* ж., *тарэча* ж. — Іван., Бяроз. (ЖНС), *тарандоха* ж. — Драг. (НЛ), *турора* ж. эмац. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *тарадэй* м., *тарадэйка* ж. пагардл., *тарадэя* ж. — усх.-маг. р., Верхнядзв., Свісл. (3 нар. сл., Шаталава, Юрчанка), *талалай* ж., *талала* ж., *талалайка* м. і ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *тарарай* м., *тарарайка* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *буркала* н., *буркайла* н., *быркала* н. — Стол. (ТС), *гаварыла* м., *гаварылка* м. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *гавандзюра* м. і ж. — Гродз. р. (СРЛГ), *гавандульскі* прым. зневаж., *гавэндульскі* прым. зневаж. — Шчуч., Вілен. р. (СПЗБ), *бай* м., *баён* м. — Драг. (ДСБ, Насовіч, Станкевіч), *баюра* ж. — Стол. (ТС), *ляпаўка* ж. — Чэрв. (Шатэрнік), *лёпала* м., *лёпанка* м. — Клецк. (НЛ), *язычнік* м. асудж., *язычніца* ж. — Круп., Віл., Мядз., Кобр., Акц. (ЛАБНГ, СПЗБ), *язышнік* м. неадабр. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *языкаты* прым. — Лоеў., Чач. (Янкова, Мат. апыт.), *зыкасты* прым. — Чач. (Мат. апыт.), *зыкаваты* прым. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *язышны* прым., *язышлівы* прым. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *грыбазвон* м. груб., *грыбазвонка* ж. груб. — усх.-маг. р., Чач., Кругл. (ЖНС, Юрчанка, Яўсееў, Мат. апыт.), *пустазвон* м. — мясц. (Станкевіч), *мудазвон* м. — віц.-маг. г. (Каспяровіч), *брахун* м. асудж., *брахуха* ж. — Чэрв. р., Мёр. (3 нар. сл., Шатэрнік, Станкевіч), *брахлівы* прым. — Паст., Смарг. (СПЗБ, Станкевіч), *прастабрэх* м. зневаж. — Жытк., Карм., Чач. (Мат. Гом., НЛГ, Станкевіч, Мат. апыт.), *брадун* м. асудж., *брадуння* ж., *брадніцкі* м., *брадніцкая* ж. — мясц.

(Насовіч), *гаўкала* м. і ж. — Чач. (Мат. апыт.), *галдзэй* м., *галдзэйка* ж. — Бял. (Яўсееў), *трылюда* м. і ж., *трылюдзіца* ж., *трылюдзіна* м. і ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *лахна* ж., *лаханда* ж. асудж. — Гродз. р., Віл., Пол. (СЦБ, НЛ, Цыхун), *лахта* ж. — Слон. (НЛ), *лахта* м. і ж. — Нясв. (Мат. мін.-мал.), *лэхта* ж. — Стаўб. (ЖС), *лахтлівы* прым. груб. — Іўеў. (Сл. Гродз.), *лабайда* ж. — Слон. (ЖНшС), *халтама* м. і ж. — Пол. (НЛ), *халайдра* м. і ж. іран. — усх.-маг. р., Ваўк. (Мат. Гродз., Юрчанка), *верзяя* м. і ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *вярзіла* м. — усх.-маг. р. (Бялькевіч, Насовіч), *гарлапін* м. — усх.-маг. р. (Бялькевіч), *мянташка* м. і ж. перан. зневаж. — усх.-маг. р., Уздз. (СЦБ, Мат. мін.-мал., Мат. Маг., Юрчанка), *ламанта* м. і ж. — Кобр. (НЛ), *маталашка* ж. — Лаг. (Варлыга), *пляскач* м. іран. — Карэл. (Сл. Гродз.), *плявузгала* м. і ж. — Гродз. р. (СРЛГ), *памяло* м. і ж. перан. — Чач., Касц. (Мат. Маг., Мат. апыт.), *чаўняла* ж. груб. — Смарг. (Сл. Гродз.), *брандола* ж. экспр. зневаж. — Ваўк. (СПЗБ), *ветрагон* м. перан. — Бял. (Яўсееў), *трэля* м. і ж. неадабр. — Зэльв., Смарг. (Сл. Гродз., Сцяцко), *бразкатлівы* прым. — Стол. (ТС), *балагурны* прым. — Буда-Каш. (Мат. Гом.), *лазгатлівы* прым. — Смален. р. (Дабравольскі), *лямзлівы* прым. — Лід. (Сл. Гродз.), *траплаваты* прым. неадабр. — Воран. (Сл. Гродз.), *хлабаслівы* прым. зневаж. — Верхнядзв. (СПЗБ), *балэнда* м. і ж. — Лаг., Беластоц. р. (СЦБ, ЖНшС), *баламкала* н. — Жытк. (ТС), *балахва* м. і ж. экспр. — Пух. (СПЗБ), *барузда* м. і ж. — Раг. (Мат. Гом.), *больша* м. і ж. — Драг. (ДСБ), *блёмала* м. і ж. — Бяроз. (ЖНС), *гайла* м. і ж. зневаж. — Раг. (СПЗБ), *галайка* ж. — Жытк. (НС), *даладон* м. — Маладз. (СЦБ), *далдон* м. — Чач. (Мат. апыт.), *дулапацень* м. — Стаўб. (ЖС), *жмында* м. — віц.-маг. г. (Каспяровіч), *жмында* м. і ж. зневаж. — Кір. (НС), *лэмдар* м. — Віл. (Станкевіч), *лэнджа* м. і ж. — Зэльв. (Сцяцко), *лазгітон* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *лататон* м. асудж. — Мёр. (З нар. сл.), *лотаўка* ж. — віц.-маг. г. (Каспяровіч, Станкевіч), *лэйда* м. і ж. жарг. — Зэльв. (Сцяцко), *лэндала* н. — Свісл. (Сл. Гродз.), *рэйда* н. асудж. — Шчуч. (НЛ), *райдак* м. і ж. экспр. — Лід. (СПЗБ), *трамза* ж. — Смарг. (СПЗБ), *траўша* м. і ж. — Пін. (ЖС),

трылу́за м. і ж. – Бял. (Яўсееў), *халабу́рца* м. – Стол. (ТС), *чачэ́ня* м. і ж. асудж. – Мёр. (З нар. сл.), *чмут* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *чмута* м. і ж. – Кам. (ЖНШС), *шабалда́* м., *шавярда́* м. – Клецк. (НЛ), *шаварда́* ж. – Стол. (ТС), *шакéй-да* м. і ж. груб. – Дзятл. (Сл. Гродз.), *хлябту́н* м. – віц.-маг. г. (Каспяровіч), *шалату́н* м., *шало́та* м. і ж. – Пін., Кобр., Драг. (ДСБ, НЛ, ЖНШС), *шло́йда* м. і ж. – Кобр. (ДСБ, НЛ), *балбе́шка* м. і ж., *балабе́шка* м. і ж. 'легкадумны чалавек, які многа і хутка гаворыць' – Пол. (НЛ).

Бойкі

Той, хто жвавы, скоры ці рашучы, энергічны, смелы.

адлё́т м. 'бойкі, гарэза, штукар' – Стол. (ТС), *ажо́гла* ж. – Гродз. (СПЗБ), *яхна́* ж. экспр. 'баявая, рухавая, вясёлая і жартаўлівая істота' – Мсцісл. (З нар. сл.), *шубушы́ны* прым. 'вельмі бойкі, задзірлівы, гарэзлівы' – Мсцісл. (НЛ).

Зух: *зух* м. і ж. – віц.-маг. г. (Каспяровіч, Насовіч), *зу́х-та* м. і ж. – Чач. (Мат. апыт.), *зухава́ты* прым., *зухлі́вы* прым. – мясц. (Насовіч), *празу́каваты* прым. – Мсцісл. (З нар. сл.), *ву́хар* м. і ж., *у́хар* м. і ж. – Жаб. (НЛ, Насовіч), *вухарэ́ц* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *ву́харскі* прым. – мясц. (Насовіч), *уга́рысты* прым., *уга́рлівы* прым. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *во́гер* м., *во́герка* ж., *ваге́ра* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка, Насовіч), *ухва́т* м. – Дзярж. (НС), *хвата́н* м. – Петр. (Шаталава), *пахватны́* прым. – мясц. (НЛГ), *зы́ркацень* м., *зыро́к* м. – Стол. (ТС), *заю́шысты* прым. – мясц. (Насовіч), *зали́хва́цкі* прым. – мясц. (Насовіч), *бядо́вы* прым. – мясц. (Насовіч), *джгер* м. – Чач. (Мат. апыт.), *дзэ́гар* м. – Бяроз. (ЖНС).

Бурклівы

Які любіць бурчаць, выказваць незадаволенасць.

бурку́н м. – Брасл., Мёр., Мядз., Валож., Люб., Мсцісл., Ваўк., Люб., Стаўб., Мін., Чэрык., Гом., Рэч., Хойн., Лоеў.,

Браг. (ЛАБНГ, ЖС), *буркала* м. і ж. перан. асудж. – усх.-маг. р., Смален р. (Дабравольскі, Насовіч, Станкевіч, Юрчанка), *буркалка* м. і ж. – усх.-маг. р., Смален. р. (Насовіч, Станкевіч), *бурката* ж. – Лоеў. (Янкова), *бурчыла* н. – Жытк. (ТС), *бурклівы* прым. – мясц. (Станкевіч), *бурчалівы* прым. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *бурчлівы* прым. – Чач. (Мат. апыт.), *бубна́ч* м. – Навагр., Слон., Бяроз. (ДСБ, НС, Н. сл-сьц), *бубна́* м. – Слон. (Н. сл-сьц), *буб* м., *бубі́ха* ж., *бубня́* ж. – Бял. (Яўсееў), *бубен* м. – Бял., Гор. (Мат. Маг., Мат. дыял. сл.), *бу́хта* м. і ж., *ну́хта* м. і ж., *бухце́лка* ж. – Бял. (Яўсееў), *варкуту́н* м., *варкату́ха* ж., *варкату́ння* ж. – мясц. (Насовіч), *во́ркуцень* м. – Жытк. (ТС), *варко́та* ж. – Стол., Жытк. (ТС), *вурчы́ла* м. і ж. – Стол., Жытк. (ТС), *варкатлівы* прым. – Жытк. (ТС), *варкілы* прым. – Лун. (Шаталава), *хурканнік* м., *хурканні́ца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *хурка́ла* м., *ну́рхала* м. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *гы́рканнік* м., *гы́рканні́ца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *гы́ркала* н. – Слон. (Сл. Гродз.), *хурчэ́ннік* м., *хурчэ́нні́ца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *хырчэ́ннік* м., *хырчэ́нні́ца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *хы́рканнік* м., *хы́рканні́ца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *хы́каннік* м., *хы́канні́ца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *вугна́ч* м., *вугні́вы* прым. – Навагр. (НС), *грымі́ла* м. і ж. – усх.-маг. р. (Станкевіч, Юрчанка), *дуду́кайла* н. экспр. – Стол. (ТС), *мырку́н* м. – мясц. (Насовіч), *азгры́злы* прым. – Зэльв. (Сл. Гродз.), *правэ́нда* м. і ж. 'бурклівы, надакучлівы чалавек' – Ушацк. (НЛ), *жві́нда* м. і ж. асудж. 'чалавек, які бурчыць і ные' – Навагр. (НС).

Валацуга

Бяздомны чалавек, які не мае пэўнага прыстанішча і заняткаў; бадзяга.

валацу́га м. і ж. – віц.-маг. г., усх.-пал. р., Чэрв. р., Лаг., Гл., Зах.-бран. р. (ТС, СЦБ, Бялькевіч, Каспяровіч, Насовіч, Шатэрнік, Юрчанка, Янкоўскі, Станкевіч, Растаргуеў), *валацу́жсанка* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *валаца́ка* м., *валацу́ха* ж. – Лаг. (Варлыга), *валацэ́нга* м. – Гродз. р. (Цыхун),

валача́й м. — Чэрв., Лаг., Лун., Іван., Зэльв. (СЦБ, СПЗБ, Мат. мін.-мал., ЖНС, Сцяцко, Шаталава), *валача́йна* м. і ж. узмацн. — Гродз. р. (СРЛГ), *валачу́га* м. і ж. лаянк. — Смален. р. (Дабравольскі), *валанца́й* м. зневаж. — Дзярж., Карэл. (НС, 3 нар. сл.), *валаца́ка* м. і ж. асудж. — Лаг. (СПЗБ), *вы́-валач* м. — Кам., Драг. (ДСБ, Мат. апыт.), *выўло́ка* м. і ж. экспр. — Гродз. р. (СРЛГ), *завало́ка* м. і ж. — Жытк., Іван. (ТС, НЛ), *за́валака* м. і ж. — Жытк. (ТС), *за́валат* м. — Кам. (ЖНС), *навало́ка* ж. — усх.-маг. р. (Бялькевіч), *вандро́вец* м., *вандро́ўка* ж., *вандру́га* м. і ж. — мясц. (Насовіч), *цяга́ч* м. груб. — Іўеў. (Сл. Гродз.), *сцяга́ч* м. — Клецк., Старадарож. (НЛ, ЖНШС), *цягле́й* м. і ж. асудж. — Гродз. р. (СРЛГ), *паця-гу́ха* м. і ж. — Кам. (ЖНС), *цю́га* м. і ж. — Ганц. (ДСБ, НЛ), *цяга́шчы* прым. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *хадун* м., *хаду́ха* ж. асудж. — Мёр. (3 нар. сл.), *хадок* м. асудж. — Мёр. (3 нар. сл.), *хады́ка* м. і ж. асудж. — Лаг., Мёр. (3 нар. сл., Варлыга, Станкевіч), *хадзі́ла* м. і ж. асудж. — Мёр., Ашм. (3 нар. сл., Станкевіч), *хадзя́ка* м. і ж. — віц.-маг. г. (Каспяровіч, Насовіч), *пахадзя́ка* м. — Бял. (Яўсееў), *туля́ка* м. і ж. — Гл. (Насовіч, Станкевіч, Янкоўскі), *тула́ч* м. — Гродз. р. (СРЛГ), *туле́ннік* м., *туле́нніца* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *сла-ня́ннік* м., *сланя́нніца* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *сланя́-цель* м. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *бадзя́га* м. і ж. — віц.-маг. г., Сморг., Віл., Смален. р. (Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч), *бадзя́ка* м. і ж. — Мёр. (3 нар. сл., Станкевіч), *бадзя́ўка* м. і ж. асудж. — Мёр. (3 нар. сл.), *пабадзя́ка* м. і ж. груб. — Гродз. р. (СРЛГ), *бадзі́ла* м. і ж. асудж. — Мёр. (3 нар. сл.), *а́дзяб* м. і ж. — Бяроз., Драг. (ДСБ, НЛ), *блудні́к* м. — Жытк. (ТС), *блудзе́нь* м. асудж. — Шум. (СПЗБ), *аблуда́* м. і ж. зневаж. — Ашм., Драг., Жытк. (СПЗБ, ТС), *блукальні́к* м. — Слуц. (ЖНС), *блукала́* м. і ж. — Чач. (Мат. апыт.), *брадзя́га* м. і ж. — усх.-пал. р., усх.-маг. р. (ТС, Юрчанка), *брадзя́жнік* м. — Стол. (ТС), *брадзя́шчы* прым. — Жытк. (ТС), *брадлі́вы* прым. — Стол. (ТС), *шля́ннік* м., *шля́нніца* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *шала́ннік* м., *шала́ніца* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *лы́нда* ж., *лы́нданнік* м., *лы́нданніца* ж. — усх.-маг. р., Чач. (Юрчанка, Станкевіч, Мат. апыт.), *бры́нда* м. і ж. асудж. — Мёр., Бял.,

Чач., Брэсц., Шчуч. (ДСБ, Мат. дыял. сл., НЛ, 3 нар. сл., Насовіч, Мат. апыт.), *брында* м. і ж. узмацн. – Мёр. (3 нар. сл.), *брынданнік* м., *брынданніца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *брэн-дзала* м. і ж. – Маладз. (Мат. дыял. сл.), *блында* м. і ж. – усх.-маг. р., Раг. (Мат. дыял. сл., Юрчанка), *блынданнік* м., *блынданніца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *блэнда* м. і ж. – Чач., Драг. (ДСБ, НЛ, ЖС), *блонтала* м. і ж. – Бяроз. (ЖНС), *бліндар* м. экспр. – Гродз. р. (СРЛГ), *шлында* м. і ж. асудж. – усх.-маг. р., Чач., Мёр., Смален. р. (3 нар. сл., Дабравольскі, Насовіч, Станкевіч, Юрчанка, Мат. апыт), *шлындар* м. эмац., *шлындарка* ж., *шлынданнік* м., *шлынданніца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *шлында* м. і ж. узмацн. – Мёр. (3 нар. сл.), *шлэнда* м. і ж. неадабр., *шлэндзіна* м. і ж. узмац. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *шлэнданнік* м., *шлэнданніца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *шлэндала* м. і ж. – Мёр. (ЖНС), *шлёндра* м. і ж., *шлёйда* м. і ж. – Бераст., Лід. (Сл. Гродз.), *швэнда* м. і ж., *швэндалка* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *швэнданнік* м., *швэнданніца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *швэндала* м. і ж. – усх.-маг. р., Гл., Капыл. (Н. сл.-сць, Юрчанка, Янкоўскі), *швэн-гала* м. і ж. – Пін. (ДСБ), *трэнда* м. і ж., *трэнданнік* м., *трэнданніца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *хлында* м. і ж. асудж., *хлында* м. і ж. узмацн. – усх.-маг. р., Мёр. (Юрчанка, 3 нар. сл.), *хлынданнік* м., *хлынданніца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *дында* м. і ж. асудж., *дында* м. і ж. узмац. – Мёр. (3 нар. сл.), *дрында* м. і ж. неадабр., *дрындуля* м. і ж. – усх.-маг. р. (Бялькевіч, Юрчанка), *дрынданнік* м., *дрынданніца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *дрынкала* м. і ж. неадабр. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *дрынканнік* м., *дрынканніца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *хлыма* м. і ж. асудж., *хлымала* м. і ж. узмацн. – Мёр. (3 нар. сл.), *хлынканнік* м., *хлынканніца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *шатайла* м. і ж. – усх.-маг. р. (Мат. Маг., Бялькевіч), *валакіта* м. і ж. зневаж. – Воран., Іўеў. (СПЗБ), *набрód* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *пашахóнец* м., *пашахóнка* ж. – Мёр. (3 нар. сл.), *басцяка* м. і ж. – Докш. (Мат. дыял. сл.), *баландзюк* м. зневаж. – Бых. (ЖНС), *шлó-хаўка* ж. абразл. – Кругл. (ЖНС), *шалдыга* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *шалыга* м. і ж. – Карэл. (Мат. Гродз.), *шахайда* м.

і ж. — Жлоб. (Мат. апыт.), *ла́йза* м. і ж. — Кобр. (НЛ), *лаўза* м. і ж. неадабр. — Беластоц. (СПЗБ), *лазэ́нга* м. і ж. — Гродз. р. (Цыхун), *лахач* м. неадабр. — Дзятл. (СПЗБ), *лахна́* м. і ж. груб. — Гродз. (Сл. Гродз.), *шарамэ́та* м. і ж. — Клецк. (НЛ), *стоўдар* м. зневаж. — Гродз. (Сл. Гродз.), *плаўдыр* м. 'вечны валацуга' — віц.-маг. г. (Каспяровіч), *лашкўт* м. 'чалавек, які заўсёды дзесьці бадзяецца і заўсёды спазняецца' — Гл. (Мат. дыял. сл.), *басця́ка* м. 'амаральны чалавек, які бадзяецца па свеце' — Лаг. (Варлыга).

Выдумшчык

Той, хто выдумляе што-н.

выдумля́льнік м., *выдумля́льніца* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *прыду́мліваннік* м., *прыду́мліванніца* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *выдзэ́лываннік* м., *выдзэ́лыванніца́* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *мудроўшчык* м., *мудроўшчыца* ж. — усх.-маг. р., Смален. р. (Насовіч, Дабравольскі), *мудрагэ́лка* ж. — мясц. (Станкевіч), *умудра́ннік* м., *умудра́нніца* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *вымудро́нік* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *чуда́к* м., *чуда́чка* ж., *чудзі́ла* м. і ж. — Гродз. р., Зэльв. (СРЛГ, Н. сл.-сць), *выга́р* м. — Гродз. (Сл. Гродз.), *кашаплёт* м. перан. — Дзятл. (Сл. Гродз.), *хлу́са* м. і ж. — Смарг. (Станкевіч), *вабража́йла* м. і ж. — Бял. (Яўсееў), *сапаса́цель* м. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *про́чвара* ж. — Драг. (З нар. сл.), *прачва́ра* м. і ж. — Стаўб. (ЖС), *вытварáннік* м., *вытварáнніца* ж., *вытво́ра* м. — усх.-маг. р. (Мат. дыял. сл., Юрчанка), *утварáннік* м., *утварáнніца* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *прыстаўля́ннік* м., *прыстаўля́нніца* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *каламышэ́ннік* м., *каламышэ́нніца* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *калабро́д* м. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *штука́ч* м. — Лаг. (Варлыга), *штука́нт* м. — Гл. (Янкоўскі), *вычва́рака* м., *вычва́рэнь* м. — Лаг. (Варлыга), *ля́йда* м. і ж. груб. 'выдумшчык, падманшчык' — Свісл. (Сл. Гродз.), *праку́да* м. 'смяшлівы, выдумшчык' — мясц. (Станкевіч), *дзіва́чнік* м., *дзіва́чніца* ж. 'выдумшчык несуразіцы' — мясц. (Насовіч).

Выкрутлівы

Які можа лёгка знайсці выйсце з цяжкаго становішча.

выкру́тлівы прым. – Чач. (Мат. апыт.), *выкру́тны* прым. – Воран. (СПЗБ), *вілю́га* м. і ж. – Гл. (Янкоўскі), *вы́жсла* м. і ж. груб. – Навагр., Мёр. (Н. сл-сць, 3 нар. сл.), *падзе́мніца* ж. – віц.-маг. г. (Каспяровіч, Станкевіч), *масі́яш* м. асудж., *масі́яшка* ж. асудж. – Мёр. (3 нар. сл.).

Выхаваны

Чалавек, які ўмее добра паводзіць сябе, ветлівы.

вы́хаваны прым. – мясц. (Насовіч), *выхо́ваны* прым. – Бярэз. (СЦБ), *абця́сываны* прым. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *вы́муштраваны* прым. – мясц. (Насовіч), *павы́дуко́ваны* прым. – мясц. (Насовіч), *пры́кладны* прым. – мясц. (Насовіч), *ува́жлівы* прым. – Лоеў. (Янкова), *ува́жысты* прым. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *анцілі́гэнт* м. – віц.-маг. г. (Каспяровіч), *святы́* прым. 'святые, бездакорны ў паводзінах' – усх.-маг. р. (Юрчанка).

Гаваркі, гаварлівы

Схільны да размоў, ахвочы пагаварыць.

гавару́н м., *гавару́ха* ж. – Жытк., Чач., Бял., Мёр., Смарг., Валож. (ТС, СЦБ, Мат. дыял. сл., 3 нар. сл., Насовіч, Станкевіч), *гавары́ла* м., *гавары́лка* м. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *гавару́ша* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *гаваро́к* м. – усх.-маг. р., Пух., Маладз., Круп., Валож. – (СЦБ, Бялькевіч, Насовіч), *гаварэ́ц* м. – Лід., Вілен. р. (СПЗБ, Мат. Гродз.), *гавару́ння* ж. – мясц. (НЛГ), *гаварэ́нь* м. – Лаг. (Варлыга), *гаваркі́* прым. – віц.-маг. г., Чэрв. р., Лаг., Іўеў., Лід., Гродз., Бар., Маз., Жытк., Гл., Вілен. р., Смален. р. (ТС, СПЗБ, Мат. Гом., Мат. Гродз., Варлыга, Дабравольскі, Каспяровіч, Шатэрнік, Станкевіч, Янкоўскі), *гаво́ркі* прым. – мясц. (Насовіч), *гаварле́вы* прым., *гаво́рлівы* прым. – Іўеў., Лід., Бар.,

Вілен. р. (СПЗБ), *пагаворны* прым. — Кам. (ЖНС), *прагаворны* прым. — Гродз. (СПЗБ), *разгаворысты* прым. — Лоеў., Добр., Чач. (Мат. Гом., Янкова, Мат. апыт.), *разгаворчысты* прым. — Добр., Ветк., Чач. (Мат. Гом.), *разгаворчывы* прым., *разгаворчлівы* прым. — Чач. (Мат. апыт.), *разгаворлівы* прым. — усх.-маг. р., Чач. (Юрчанка, Мат. апыт.), *гавандульскі* прым., *гавэндульскі* прым. — Астр., Воран., Шчуч., Вілен. р. (СПЗБ, Н. сл.-сць), *гаванду́рскі* прым. — Шчуч. (Сл. Гродз.), *гаманок* м., *гаману́ха* ж. — Пух., Жытк., Лоеў. (ТС, СЦБ, Мат. мін.-мал., Янкова), *гаманкі* прым. — віц.-маг. г., Чэрв. р., Астр., Стол., Лоеў. (ТС, ДСБ, Мат. Гродз., Каспяровіч, Станкевіч, Шатэрнік, Янкова), *гу́тарлівы* прым. — Лаг., Смарг. (Варлыга, Станкевіч), *пагу́тарлівы* прым. — Ваўк. (Сл. Гродз.), *бай* м. — Гом. (Мат. Гом.), *баю́н* м. — мясц. (Насовіч), *байкі* прым. — Шчуч. (Мат. Гродз.), *размаве́сты* прым. — Навагр. (Сл. Гродз.), *лапату́ха* ж. — Ельск., Жлоб., Гом., Буда-Каш. (Мат. Гом.), *лепяху́ха* ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *лапатлівы* прым. — Стаўб. (СЦБ), *бясéднік* м., *бясéдніца* ж. — Малар. (ЖНС), *языка́ч* м., *язы́чніца* ж. — Лоеў. (Янкова), *языка́ты* прым. — Чэрв. р., Дзятл., Жытк., Зах.-бран. р. (ТС, Мат. Гродз., Растаргуеў, Станкевіч, Шатэрнік), *языкава́ты* прым. — Старадарож. (ЖНШС), *зыка́сты* прым. — Раг. (ЛАБНГ, Насовіч), *язы́чны* прым. — мясц. (Насовіч), *язы́члівы* прым. — Жытк., Ваўк. (ТС, Мат. Гродз.), *зы́клівы* прым. — Брасл. (СПЗБ), *зы́чліваты* прым. — Карэл. (СПЗБ), *лапатэ́ра* ж. зневаж. — Акц. (Мат. Гом.), *лапатэ́рны* прым. — Іўеў. (Мат. Гродз.), *балабо́н* м. — Уздз. (Мат. мін.-мал.), *бо́лмат* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *базі́кала* м., *базі́калка* ж. — мясц. (Насовіч), *звя́каўка* ж. неадабр. — Бял. (Яўсееў), *малата́рня* ж. — Чэрв. (Шатэрнік), *пяху́н* м. — мясц. (Насовіч, Станкевіч), *раздаба́ра* ж. — мясц. (Насовіч), *балахва́* м. і ж. — Стол. (ТС), *балабо́с* м. — віц.-маг. г. (Каспяровіч, Станкевіч), *балу́ша* м. — Малар., Бяроз. (ЖНС), *бала́сень* м. і ж. — Чач. (ЖС), *бату́ра* м. і ж. — мясц. (Насовіч), *білі́ндраснік* м. — мясц. (Насовіч), *джо́га* ж. — усх.-маг. р. (Бялькевіч), *латэ́ха* м. і ж. — Мёр. (ЖНС), *скло́нка* ж. асудж. — Лаг. (Мат. мін.-мал.), *чве́ра* м. і ж. зневаж. — Карэл., Зэльв. (Сл.

Гродз., Сцяцко), *шакéра* м. і ж. – Гродз. р, Зэльв. (СРЛГ, Н. сл-сць), *балагúрлівы* прым. – мясц. (Насовіч), *зюклíвы* прым. – Чэрык. (Бялькевіч, Станкевіч), *жуплíвы* прым. – Капыл. (3 нар. сл.), *лабайдлівы* прым. – Гродз. р. (СРЛГ), *бал-бату́н* м. ‘гаварун’ – Раг., Петр. (Мат. Гом.).

Грэблівы

Той, які не можа цярпець, не пераносіць гадкага; брыдлівы.

гідлівы прым. – пераважна асн. мас. г., Смален. р., Зах.-бран. р. (ТС, Мат. дыял. сл., НЛГ, Варлыга, Дабравольскі, Насовіч, Растаргуеў, Шатэрнік, Станкевіч, Мат. апыт.), *гідóтны* прым., *гідзючы* прым. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *гідкі* прым. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *грэблівы* прым. – Жытк., Чач. (ТС, Мат. апыт.), *брыдлівы* прым. – Ашм. (Сл. Гродз., Насовіч, Станкевіч), *брызглівы* прым. – Чач. (Мат. апыт.), *брэ́зканнік* м., *брэ́зканніца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка).

Гуляка

Той, хто гуляе, любіць гуляць.

гуля́ка м. і ж. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *гуле́ц* м. – Лоеў. (Янкова), *гулё́ха* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *гулё́на* ж. паб-лажл. – Чач. (Мат. апыт.), *пагуля́ха* м. і ж. – мясц. (НЛГ).

Далікатны

Выпеставаны; які патрабуе тактоўных адносін.

далякту́н м., *далякту́ха* ж., *далякту́ся* ж. асудж. – Мёр. (3 нар. сл.), *пяшчо́нік* м., *пяшчо́нка* ж. асудж. – Мёр. (3 нар. сл.), *мамзы́нка* ж. зневаж. – Мёр. (3 нар. сл.), *тклíвы* прым. ‘які патрабуе асцярожных, тактоўных адносін’ – мясц. (Насовіч).

Дамасед

Той, хто мала бывае на людзях.

даматур м. іран., *даматурка* ж. — Чэрв., Іўеў, Сморг. (СПЗБ, Насовіч, Станкевіч), *дамаўнік* м. — Бар. (СПЗБ), *дамасёднік* м. — усх.-маг. р. (Бялькевіч), *дамаіш* м. — Кам. (ЖНС), *дамаішні* прым. — Жытк. (ТС), *сядуха* ж. — Гл. (Янкоўскі), *сёдзя* м. і ж. — Зэльв. (Н. сл.-сць), *сёдзень* м. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *сядура* м. і ж. — усх.-маг. р. (Бялькевіч).

Дзівакаваты

Той, які вызначаецца незвычайнымі схільнасцямі, звычкамі, поглядамі.

дзівак м., *дзівачка* ж. — Стол., Сморг. (ТС, Станкевіч), *дзіўны* прым. — Смален. р. (Дабравольскі, Станкевіч), *дзіво́сны* прым. — Сморг. (Станкевіч), *чуда́чка* ж. — Брасл. (СПЗБ), *чудо́вы* прым. — мясц. (Насовіч), *чудны* прым. — Чач. (Мат. апыт.), *чудо́сны* прым. — Стол. (ТС), *навяжо́ны* прым. — Жытк. (ТС), *бзік* м. — Гродз. р. (Цыхун), *аванту́рнік* м. — мясц. (Насовіч).

Жартаўлівы

Схільны да жартаў, ахвочы пажартаваць.

жартаўлівы прым. — зах. з., спарадычна паўдн.-усх. з., Кобр. (ЛАБНГ, СПЗБ, ЖНС), *жартулівы* прым. — Шчуч., Лід., Гродз. (СПЗБ), *жартоўлівы* прым. — Валож. (ЛАБНГ), *жартоўны* прым. — Чэрв. р. (Шатэрнік), *жартаблівы* прым. — Іўеў. (ЛАБНГ), *жартлівы* прым. — Віл., Шчуч., Лід., Дзятл., Слуц., Петр., Жлоб., Лун., Стол., Лельч., Буда-Каш. (ЛАБНГ, СПЗБ), *жартаўны* прым. — Бых. (ЛАБНГ), *жартаўнік* м., *жартаўніца* ж. — паўдн.-зах. д., сярэдн.-бел. г. (пераважна цэнтральная частка), Віц. р., Мёр., Паст., Докш., Клім. (ЛАБНГ, СПЗБ, Каспяровіч, Насовіч, Шатэрнік), *жартоўнік* м. — Валож. (ЛАБНГ), *жарту́н* м. — усх.-пал. р., Шкл. (ЛАБНГ, ТС, Мат. Гом., Мат. Маг., Янкоўскі), *сме́шны* прым. — спарадычна гродз.-бар. г., зах.-пал. г., усх.-пал. р., Мёр., Верхнядзв., Барыс., Бярэз., Кір., Бых., Сморг. (ЛАБНГ, СПЗБ, Насовіч, Станкевіч), *смяшны* прым. — Верхнядзв.,

Рас. (ЛАБНГ), *смяшлівы* прым. – спарадычна паўн.-усх. д., Навагр., Дзятл., Кам. (ЛАБНГ), *пасмёшны* прым. – мясц. (НЛГ), *смяхун* м. – усх.-маг. р., Шум., Зэльв., Бых., Клім., Бабр., Клецк. (ЛАБНГ, Бялькевіч, Насовіч), *смахату́ха* ж. – Гл. (Янкоўскі), *смяю́н* м. – мясц. (НЛГ), *смёшнік* м. – Чэрв. (Мат. мін.-мал.), *насмёшнік* м. – Рэч., Ветк. (Мат. Гом.), *перасмёшнік* м., *перасмішнік* м. – Вілен р. (СПЗБ), *рагату́н* м., *рагату́ха* ж. – Чэрв. р., усх.-маг. р., Лаг., Бабр., Гл., Чач., Смален. р., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, НЛГ, Бялькевіч, Варлыга, Дабравольскі, Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч, Шатэрнік, Янкоўскі, Мат. апыт.), *рагату́ння* ж. – Смален. р., Зах.-бран. р. (Насовіч, Дабравольскі, Растаргуеў), *рагату́ля* ж., *рагату́лля* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *рагатлівы* прым. – Чэрв. р., Зах.-бран. р. (Растаргуеў, Станкевіч, Шатэрнік), *гагату́н* м., *гагату́ха* ж. – усх.-маг. р., Чач., Шчуч., Зах.-бран. р. (Сл. Гродз., Насовіч, Станкевіч, Растаргуеў, Мат. апыт.), *хахату́н* м. – Чач. (Мат. апыт.), *хо́ха* ж. экспр. – Мсцісл. (3 нар. сл.), *хліхату́н* м. – Мёр. (НС), *хлебяту́ха* ж. 'жартаўлівая дзяўчына' – Лаг. (Вярлыга), *зубаска́ль* м. неадабр. – Чэрв. (СЦБ), *зубаска́л* м. неадабр. – Чач. (Мат. апыт.), *скалазу́б* м. – усх.-маг. р., Карэл. (ЖНС, Бялькевіч), *скалазу́бы* прым. – Лоеў. (Янкова), *заска́ла* ж. – мясц. (Станкевіч), *вы́скалак* м. – Слон. (ЖНС), *вы́шчарка* м. – Лаг. (ЖС), *ву́шчарка* м. і ж. – Жытк. (ЖС), *зо́лівень* м. – Жытк. (ТС), *ке́нік* м. – Лаг. (Вярлыга), *кісля́чка* ж. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *чмут* м., *чмуці́ла* м. – Віц. р., Ушацк. (ЛАБНГ, Каспяровіч), *чмуры́ла* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *прычму́ра* м. і ж. – Мёр. (ЛАБНГ), *прычму́роны* прым. – Ушацк. (ЛАБНГ), *чвэ́ра* м. – Слон. (ЖС), *прачвэ́ра* м. і ж. зневаж. – Карэл. (Сл. Гродз.), *прычвэ́ра* м. і ж., *прачвэ́ра* м. і ж. – Нясв., Драг., Жытк. (ТС, СПЗБ), *праку́да* ж. – Віц. р., Чэрык. (ЛАБНГ, Каспяровіч), *штука́р* м. – Кобр. (ЛАБНГ), *штука́нт* м. – Дзятл., Гл. (Сл. Гродз., Янкоўскі), *штуклівы* прым. – Браг. (ЛАБНГ), *чуда́к* м. – Рас., Пол., Шум., Круп., Бял., Шчуч., Навагр., Карэл., Бяроз., Драг., Касц., Маз., Стол. (ЛАБНГ, ТС), *чудлівы* прым. – Касц. (ЛАБНГ), *чу́дны* прым. – Рас. (ЛАБНГ), *заба́ўнік* м. – Гродз., Бых., Лун.,

Добр., Мсцісл., Клім., Чэрык. (ЛАБНГ), *забаўны* прым. – Карм., Лун. (ЛАБНГ), *шут* м. – Пол., Гор., Маг., Чав., Раг., Івац., Лун., Пін., Калінк. (ЛАБНГ), *шутар* м., *шуцяр* м. – Бяроз. (ЛАБНГ), *шутнік* м. – паўн.-усх. д. (пераважна віц.-маг. г.), спарадычна гродз.-бар. г., Слуц., Гл., Гом. (ЛАБНГ), *шутнік* м. – Віц. (ЛАБНГ), *шутлівы* прым. – агульн. (ЛАБНГ), *жутлівы* прым. – Лоеў. (ЛАБНГ), *шуцэйны* прым. – Віл. (ЛАБНГ), *шуцэзны* прым. – Жытк. (ЛАБНГ), *шутковы* прым. – Лоеў., Чач. (Янкова, Мат. апыт.), *камедны* прым. – Лоеў., Чач. (Янкова, Мат. апыт.), *камічны* прым. – Мсцісл. (ЛАБНГ), *камотны* прым. – Гродз. (СПЗБ), *шумнік* м. – Гродз. (Сл. Гродз.), *душкурэнь* м. і ж. – Лаг. (Вярлыга), *вясёлы* прым. – Мёр., Пол., Астр., Лаг., Маладз., Чэrv., Слаўг., Пруж., Гом., Добр., Лельч. (ЛАБНГ), *фатэсны* прым. – Слон. (Сл. Гродз.), *брыкса* ж. эмац. 'гуллівая дзяўчына' – усх.-маг. р. (Юрчанка), *ярыўла* ж. 'гуллівая жанчына, дзяўчына' – Сма-лен. р. (Дабравольскі).

Жартаўнік, штукар: *ма́ра* ж., *марэ́ча* ж. павеліч. – Стол., Жытк. (ТС), *штука́р* м., *штука́рка* ж. – Гл., Вілен. р. (СПЗБ, Насовіч, Янкоўскі), *мудраге́й* м. – Жытк. (ТС), *шут* м. – Стол. (ТС), *выкамы́р* м., *выкамы́рка* ж., *выкамы́ра* м. і ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *выкамы́рнік* м., *выкамы́рніца* ж., – усх.-маг. р. (Юрчанка), *праку́да* м. і ж., *праку́дзіна* м. і ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *бла́зен* м. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *байду́н* м. – Карэл. (Сл. Гродз.), *дзіва́к* м. 'штукар, камедыянт' – Лаг. (Варлыга).

Жвавы

Поўны жыццёвых сіл, бадзёры, рухавы.

жва́вы прым., *жва́лы* прым. – Чэrv. р., Лоеў. (Шатэ́рнік, Янкова), *бры́жкі* прым. – Стол. (ТС), *кідлы* прым. – Лаг. (ЖС), *тарапкі* прым. – Лоеў. (Янкова), *чука́вы* прым. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *чукаві́сты* прым. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *шу́стры* прым. – віц.-маг. г. (Каспяровіч), *бо́дры* прым. –

Жытк. (ТС), *юла́ ж.* – Смален. р. (Дабравольскі), *круцёлка ж.* 'жвавая, рухавая дзяўчына' – Лоеў. (Янкова), *верткаваты* прым. 'вельмі жвавы' – Лоеў. (Янкова); **вёрткі:** *вёрткі* прым. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *вывёрткі* прым. – Мядз. (Мат. мін.-мал.), *вяртлівы* прым. – Лаг. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *вяртлявы* прым. – Чач. (Мат. апыт.), *увароткі* прым. – мясц. (НЛГ), *юрлівы* прым. – віц.-маг. г. (Каспяровіч), *шасткі* прым. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *хлесткі* прым. 'вёрткі, жвавы, энергічны' – Стол. (ТС), *звыўны* прым. 'вёрткі, жвавы' – Малар. (НЛ).

Забаўнік, пацешнік

Чалавек, які ўмее весяліць, пацяшаць.

забаўнік м., забаву́ница ж. – Смален. р., *забаўны* прым. – віц.-маг. г. (Каспяровіч), *пацешнік м., пацешніца ж., пацешны* прым. – усх.-маг. р., Смален. р. (Насовіч, Дабравольскі), *пацэся ж.* – Капыл. (ЖС), *пацэтны* прым. – Карэл. (Сл. Гродз.), *камэдыя́ншыч м.* – Смален. р. (Дабравольскі), *умора ж.* 'пацешнік, вельмі смешны чалавек, свавольнік' – мясц. (Насовіч); **вясёлы, жыццярэдасны, ахвотнік павесяліцца:** *вясёлун м., вясёлуха ж.* – Чэрв. р., Гл., Лаг., Віл., Лід., Ашм., Смарг. (СЦБ, Мат. Гродз., Варлыга, Шатэрнік, Станкевіч, Янкоўскі), *смехатун м., смехатуха ж.* – Бял., Маст. (Сл. Гродз., Яўсееў), *няўстру́й м.* – Астр. (Сл. Гродз.), *вывіхны́* прым. – Карэл. (Сл. Гродз.), *гуля́ка м. і ж.* – Жытк. (ТС), *гулія́ ж.* 'вясёлая, гуллівая, прагна да пагулянак жанчына' – Смален. р. (Дабравольскі), *гуляві́зна ж.* 'вясёлая жанчына, што любіць паскакаць і песні папець' – Смален. р. (Дабравольскі), *шалю́лівы* прым. 'вясёлы, распусны' – мясц. (Насовіч), *няўцешлівы* прым. 'невясёлы' – Смарг. (Сл. Гродз.).

Задавака

Чалавек, які фанабэрыцца, ганарыцца, лічыць сябе лепшым за іншых.

задава́ка м. і ж. — Чэрв. р., усх.-маг. р., Чач., Карм., Светл., Жлоб., Буда-Каш., Рэч. (Мат. Гом., Шатэрнік, Станкевіч, Юрчанка), *задаво́ха* ж. — Чач. (ЖНС), *задава́ла* ж., *задава́лка* ж., *задава́чка* ж. — усх.-маг. р., Свісл. (Сл. Гродз., Юрчанка), *задава́ннік* м., *задава́нніца* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *задава́льшчык* м., *задава́льшчыца* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *задэ́ка* м. і ж. неадабр. — Смарг. (Сл. Гродз.), *задава́сты* прым. — Чач. (Мат. Гом.), *задаво́шлівы* прым. — Чач. (ЖНС), *задава́члівы* прым. — Малар. (ДСБ), *зада́шлівы* прым. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *хванабэ́ра* м. і ж. — Жаб. (ДСБ, НЛ), *хванабэ́рык* м. — мясц. (Станкевіч), *хванабэ́рнік* м., *хванабэ́рніца* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *хванабэ́рышчык* м., *хванабэ́рышчыца* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *фанабэ́рысты* прым., *хванабэ́рысты* прым. — усх.-маг. р., Паст., Астр., Смарг. (СПЗБ, Юрчанка), *фанаба́рысты* прым. — Паст., Астр., Смарг. (СПЗБ), *хванабэ́рлівы* прым. — віц.-маг. г. (Каспяровіч), *пы́шка* м. і ж. — мясц. (Насовіч), *пыха́ты* прым. — мясц. (Станкевіч), *пыхлі́вы* прым. — Чач. (Мат. апыт.), *харахо́неннік* м. іран., *харахо́ненніца* ж. іран. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *харахо́раннік* м., *харахо́ранніца* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *хвасту́н* м. — Бераст. (Сл. Гродз.), *хварсу́н* м., *хварсу́ха* ж. — усх.-маг. р., Чач. (Юрчанка, Мат. апыт.), *хварсату́ха* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *шалахво́ст* м. іран., *шалахво́сце* м. і ж. — усх.-маг. р., Чэрв. р. (Бялькевіч, Шатэрнік, Юрчанка), *закапы́лак* м. — Слон. (НЛ), *вабража́ла* м. і ж., *вабразі́цельны* прым. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *фа́ха* м. і ж. — Ваўк. (Сл. Гродз.), *зухава́ты* прым. — Зэльв. (Сцяцко), *мудуроўны* прым. — мясц. (Насовіч), *велігу́рысты* прым. — мясц. (Насовіч).

Задзіра, забіяка

Завадатар сварак, боек.

задзі́ра м. і ж., *задзе́ра* м. і ж. — віц.-маг. г., Лаг., Валож., Смален. р. (СЦБ, Мат. мін.-мал., Дабравольскі, Каспяровіч), *задзіра́ха* ж. — Ушацк. (ЖНШС), *задзіра́ка* м. — Віл. (СЦБ), *задзі́рчывы* прым. — усх.-маг. р. (Бялькевіч), *дзярка́ч* м. асудж. —

Нясв., Ушацк. (СЦБ, ЖНШС), *забія́ка* м. і ж. – Бяроз., Стаўб. (СЦБ), *разбі́яка* м. і ж. – мясц. (НЛГ), *забія́цкі* прым. – мясц. (Насовіч), *шкура́днік* м., *шкура́дніца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *шкурадзё́ннік* м., *шкурадзё́нніца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *зай́да* м. і ж. – Свісл., Рас. (Мат. Гродз., Шата-лава), *бузу́н* м. – Кам. (ДСБ, НЛГ), *бузі́ла* м. – Бял. (Яўсееў), *бузаце́р* м. – Бял. (Яўсееў), *буя́н* м. – Стол. (ТС), *драчу́н* м. – усх.-маг. р., Смален. р. (Насовіч, Дабравольскі), *кастры́ві-ца* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *кастры́авы* прым., *кастры́-вы* прым. – Смален. р. (Дабравольскі), *заю́шысты* прым. – Чач. (Насовіч, Мат. апыт.), *чупы́рысты* прым. – Гродз. р. (СРЛГ), *заске́місты* прым. – Маст. (Сл. Гродз.), *аджгі́р* м. – Маладз. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *гэ́рц* м., *гэ́рш* м. – Гродз. р. (Цыхун), *кура́за* м. – Лях. (ДСБ), *кару́за* м. і ж. – Гл. (Мат. дыял. сл.).

Зладзеяваты

Схільны да зладзейства; жулікаваты; хітры, скрыты.

зладзеява́ты прым. – Чач. (Мат. апыт.), *збрадлі́вы* прым., *збро́днік* м. – віц.-маг. г. (Каспяровіч), *збро́длівы* прым., *збро́дны* прым. – мясц. (Насовіч), *памаўзлі́вы* прым. – віц.-маг. г. (Каспяровіч), *палазу́чы* прым. неадабр. – Слон. (Сл. Гродз.), *калаты́ра* м. – Смален. р. (Дабравольскі).

Злодзей

Той, хто крадзе.

зло́дзей м., *зладзе́й* м. – агульн. (СЦБ, СПЗБ, ТС, Кас-пяровіч, Шатэрнік), *зладзю́га* м. і ж. лаянк. – агульн. (СЦБ, СПЗБ, ТС, Каспяровіч, Шатэрнік), *зладзі́на* м. – Чэрв. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *хапэ́ц* м. – Стол. (ТС), *ку́лыч* м. – Пін. (ЖНС), *даўга́рукі* прым. – Бял. (Мат. дыял. сл.), *рука́ты* прым. – паўдн.-усх. з. (Мат. Гом., Мат. апыт.), *рука́сты* прым. – Пух. (Мат. мін.-мал., Насовіч), *ухва́т* м. – Уздз. (Мат. мін.-мал.), *тарбахва́т* м. – Лаг. (Варлыга), *жу́лік* м. – усх.-маг. р.,

Чач., Карм., Мёр., Жлоб., Брэсц. (Мат. Гом., ЖНС, 3 нар. сл., Бялькевіч).

Ілгун

Непраўдзівы чалавек, выдумшчык, хлус.

ілгун м., *ілгу́ння* ж. — віц.-маг. г., Зах.-бран. р. (Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў, Станкевіч), *ілгу́ха* ж. — мясц. (Станкевіч), *алга́ла* м. і ж., *ілга́ла* м. і ж., *лга́ла* м. і ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *лыгу́н* м. — Гродз. р., Лід. (Мат. Гродз., Цыхун.), *лыга́ч* м. — Воран., Лід. (Мат. Гродз.), *лгач* м. — Шчуч. (Сл. Гродз.), *лы́га* м. і ж. — Гарад. (НЛ), *лы́гма* м. і ж. — Воран., Лід. (Мат. Гродз.), *падлы́жны* прым. — мясц. (Станкевіч), *маню́ка* м. і ж. — Чэрв. р., Пух., Лаг., Докш., Сморг., Гл. (ЛАБНГ, Мат. дыял. сл., Мат. Гродз., Мат. мін.-мал., НЛГ, Шатэрнік), *маню́к* м. зневаж. — Лаг. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *маньку́т* м., *маньку́ха* ж. — Гл. (Янкоўскі), *ману́к* м. — Бар. (ДСБ), *ман* м. — Бял., Кліч. (ЖС, Яўсееў), *мань* м., *манцель* м. — Чэрв. р., Докш. (Мат. дыял. сл., Шатэрнік), *манцю́ль* м. — Лаг. (СЦБ), *манту́н* м. — Ганц. (НЛ), *манта́ч* м. — Бых. (ЖНС), *падма́нишчык* м., *падма́нишчыца* ж. асудж. — Брэсц., Мёр. (ЖНС, 3 нар. сл.), *падма́нка* м. і ж. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *абма́нишчык* м., *абма́нишчыца* ж. — Мёр., Чач. (3 нар. сл., Мат. апыт.), *матон* м. абразл. — Бял., Жлоб. (ЛАБНГ, Мат. Гом.), *мацю́н* м. — Кобр. (ЖНС), *муцю́н* м. — Пін., Драг., Кобр., Брэсц. (ДСБ, ЖНС, НЛ), *муця́р* м., *мутар* м., *муця́рка* ж. — Бяроз. (Шаталава), *мутáч* м. — Пін. (Шаталава), *каламутні́к* м. — Маз. (Мат. Гом.), *ашука́льнік* м., *ашука́льніца* ж. — усх.-маг. р., Смален. р. (Бялькевіч, Дабравольскі, Насовіч), *ашука́льшчык* м., *ашука́льшчыца* ж. — мясц., Смален. р. (Дабравольскі, Насовіч), *ашука́нец* м. — Чэрв. р. (Шатэрнік), *ашука́нка* ж., *ашука́лка* ж. — мясц., Смален. р. (Дабравольскі, Насовіч), *ашука́ншчык* м., *ашука́ншчыца* ж. — Смален. р. (Дабравольскі, Насовіч), *во́шуст* м. — Карэл. (3 нар. сл.), *о́шуст* м. — Жаб. (НЛ), *браху́н* м., *браху́ха* ж. — віц.-маг. г., Чэрв. р., Стаўб., Чач., Жытк., Зэльв., Зах.-бран. р. (СЦБ, ТС, Мат. Гродз., Каспяровіч, Шатэрнік,

Растаргуеў, Мат. апыт.), *брахунéц* м. – Чэрв. р., Зах.-бран. р. (Шатэрнік, Растаргуеў), *брахуння* ж. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *брахтун* м., *брахтунка* ж. – Лоеў., Жытк., Лун. (ТС, Шаталава, Янкова), *брахцэль* м. – Стол., Жытк. (ТС), *брэхта* ж. – Жытк. (ТС), *брох* м., *брахач* м. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *брахачка* ж. – Лоеў. (Янкова), *брахлó* м. – Жытк., Чач., Бял., Зах.-бран. р. (ТС, Растаргуеў, Яўсееў, Мат. апыт.), *брахала* м. і ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *брахлівец* м. – Лоеў. (Янкова), *пустабрэх* м. – Лаг. (Варлыга), *брахлівы* прым. перан. – Стол., Лоеў., Чач., Смален. р., Зах.-бран. р. (ТС, Дабравольскі, Растаргуеў, Станкевіч, Янкова, Мат. апыт.), *хлус* м., *хлуса* м. і ж. – Чэрв. р. (Станкевіч), *хлуслівы* прым. – Сморг. (Станкевіч), *ахлысцік* 'ашуканец, абсмяяка' м. – Лаг. (Варлыга), *абдурáннік* м., *абдурáнніца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *надува́ла* м. і ж. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *абаку́льнік* м., *абаку́ла* м. і ж., *абáкула* м. і ж., *баку́ла* м. і ж. – усх.-маг. р., Смален. р. (Дабравольскі, Насовіч, Станкевіч), *чмур* м. асудж., *чмуры́ла* м. і ж. узмацн. – Мёр. (3 нар. сл., Насовіч), *чмут* м., *чмуці́ла* м. і ж. узмацн. – усх.-маг. р., Мёр. (3 нар. сл., Насовіч), *баламу́т* м. – Жытк. (ТС, Насовіч), *баламу́тны* прым. – мясц. (Насовіч), *абмаро́к* м., *абмаро́д* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *антасе́ц* м. – Ганц. (ДСБ, НЛ), *байса́* м. і ж. – Стол. (ТС), *блуз* м. – Бял. (Яўсееў), *лабахта́р* м. зневаж. – Гродз. р., Бераст. (Сл. Гродз., Цыхун), *ланда́* ж. – Жытк. (ТС), *ляйда* м. і ж. іран. – Свісл. (Мат. Гродз.), *лямза́* м. і ж. груб. – Шчуч. (Сл. Гродз.), *траўша́* м. і ж. – Пін. (ЖС), *халю́к* м. – Навагр. (НС), (Дабравольскі, Растаргуеў), *фэ́лька* м. і ж. 'хлус, скрытны' – Капыл. (Н. сл.-сць).

Капрызны

Свавольны, наравісты, з капрызамі.

капрызі́сты прым., *капрызу́лісты* прым. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *капрызлі́вы* прым. – Смален. р. (Дабравольскі), *капры́зны* прым. – Чач. (Мат. апыт.), *крывагу́б* м., *крывагу́бка* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *крындзядзю́ля* м. і ж. – усх.-

маг. р. (Юрчанка), *кара́длівы* прым. — Рэч. (Мат. Гом.), *маўзлівы* прым. — Свісл. (Сл. Гродз.), *раскабыжо́ны* прым. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *заці́на* м. і ж. — Дзятл. (Сл. Гродз.), *заці́нлівы* прым. — Слон. (Сл. Гродз.), *упі́ра* м. і ж. — Чав. (НС), *капы́л* м. перан. — Бял. (Яўсееў), *капыза́* м. і ж. — Бял. (Яўсееў), *кабыза́* м. і ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *каназа́* (пра дзіця) ж. экспр. — Паст. (СПЗБ), *каро́за* м. і ж. — Бял. (Яўсееў), *за́йда* м. і ж. 'капрызны, нервовы, істэрычны' — Смален. р. (Дабравольскі), *закапы́лак* м. 'капрызны, задавака' — Слон. (НЛ), *мамы́ра* м. і ж. 'капрызная, надзьмутая, замкнутая асоба' — усх.-маг. р. (Юрчанка), *неўкавы́расты* прым. 'капрызны, незгаворлівы' — усх.-маг. р. (Юрчанка), *неўкавы́рны* прым. 'капрызны, свавольны' — Лід. (Сл. Гродз.).

Крыклівы

Той, які многа крычыць ці той, хто ахвочы да спрэчак.

крыку́н м., *крыку́ха* ж. — Чач., Вет., Валож., Пол. (СЦБ, Мат. Гом., НЛ, Насовіч, Мат. апыт.), *крыклі́вец* м. — Клецк. (НЛ), *крыклі́ўка* ж. — Лоеў. (Янкова), *крыклі́вы* прым. — Браг., Лоеў., Чач. (ГЧ, Янкова, Мат. апыт.), *крыксу́н* м., *крыксу́ха* м. і ж. асудж. — Нясв., Смал., Лід., Зэльв., Сморг., Мёр., Лаг., Мсцісл. (СЦБ, Мат. мін.-мал., Мат. Гродз., 3 нар. сл., Сцяцко, Яўсееў, Насовіч, Станкевіч, Варлыга), *крыксу́ля* м. і ж. асудж. — Мёр. (3 нар. сл.), *кры́кса* м. і ж. — Лаг., Мсцісл. (Варлыга, Яўсееў), *крэ́кса* ж. — Драг. (НЛ), *крыксі́вы* прым. — Бяроз. (ДСБ), *гарла́ты* прым. — Уздз., Стаўб., Гл., Клецк. (СЦБ, НЛ, Янкоўскі), *гарла́ністы* прым. — усх.-маг. р., Смален. р. (Юрчанка, Растаргуеў, Станкевіч), *гарла́ністы* прым. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *гарла́ч* м. — усх.-маг. р., Гродз. р., Клецк., Гл. (Мат. Маг., Мат. Гродз., ЖНШС, НЛ, Цыхун, Янкоўскі), *гарла́н* м. — Стол., Жытк. (ТС, Станкевіч), *гарлапа́н* м. — Жытк., Сморг., Смален. р. (ТС, Растаргуеў, Станкевіч), *гарладзе́р* м. — мясц. (НЛГ), *рата́ты* прым. — Жытк., Нараўл. (ТС, Мат. Гом.), *лямянту́ха* ж. — Жытк. (ТС), *лямантлі́вы* прым. — Ваўк. (Сл. Гродз.), *ло́пацень* м., *лапанда́* м. і ж. зняважл. — Лаг. (Варлыга), *лапату́ха* ж. — Стол.

(ТС), *раву́н* м. – Жытк. (ТС), *раўло́* н. груб. – Мёр. (3 нар. сл.), *рэвала́* н. – Лоеў. (Янкова), *раўлівы* прым. груб. – Смarg. (Сл. Гродз.), *зява́йла* м. і ж. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *зяўла́ты* прым. – мясц. (НЛГ), *зяўла́сты* прым. – (НЛГ, Насовіч, Станкевіч), *зява́сты* прым. – Дзятл. (Сл. Гродз.), *ра-зяві́сты* прым. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *звягу́н* м., *звя-га* м. і ж., *звя́гала* м. і ж., *звя́глы* прым. перан., *жвя́глы* прым. перан. – Мсцісл. (Юрчанка), *га́рканнік* м., *га́рканні-ца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *раўба́ч* м., *раўга́ч* м. – Гродз., Маст. (Сл. Гродз.), *галдзэ́й* м., *галдзэ́йка* ж. – Бял. (Яўсееў), *зыку́н* м. неадабр. – Маладз. (СЦБ), *галагу́т* м. перан. – Петр. (3 нар. сл.), *гала́йда* м. і ж. – Жытк. (ТС), *лёхаўка* (пра крыклівую жанчыну) ж. зневаж. – Пух. (СЦБ), *таба́ла* м. і ж. ‘недарэка, звягала, што лаецца і крычыць’ – Лаг. (Варлыга), *тара́ла* м. і ж. зняваж. ‘асоба, якая моцна крычыць і лаецца без патрэбы’ – Лаг. (Варлыга).

Крыўдлівы

Які лёгка крыўдзіцца.

крыўдлівы прым. – мясц. (Насовіч), *кываслівы* прым. – Чач. (ЖНшС), *кыві́ньдзя* м. і ж. – Смarg., Лаг. (Станкевіч), *макраслёзы* прым. – Маст. (Сл. Гродз.), *дуцько́* н. – Зэльв. (Сл. Гродз.).

Ласун

Той, хто любіць паласавацца.

ла́сы прым. – Чэрв. р., Жытк., Стол., Драг., Гродз., Паст., Зах.-бран. р. (ТС, СПЗБ, Насовіч, Растаргуеў, Шатэрнік), *ла́савы* прым. – Стол., Зах.-бран. р. (ТС, Растаргуеў), *ласу́н* м., *ласу́ха* ж. – віц.-маг. г., Чэрв. р., Віл., Смarg., Паст., Раг., Чач., Добр., Стол., Драг., Смален. р. (ТС, СПЗБ, Мат. Гом., Бялькевіч, Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч, Шатэрнік), *лась-ко́* м. – мясц. (Насовіч), *ласо́ха* ж. – мясц. (Насовіч), *ласу́н-ня* ж., *ласу́нья* ж. – усх.-маг. р., Жытк., Смален. р. (ТС,

Насовіч, Дабравольскі), *ла́саўка* ж. — віц.-маг. г. (Каспяровіч, Насовіч), *лісу́н* м. — Чэрв. р., усх.-маг. р., Навагр. (СПЗБ, Бялькевіч, Шатэрнік, Яўсееў, Станкевіч), *лізу́ха* ж. — Чэрв. р. (Шатэрнік), *ло́зік* м. — усх.-маг. г. (Бялькевіч), *палі́за* ж. лаянк. — Смален. р. (Дабравольскі), *лелэ́зік* м. — Браг. (Мат. Гом.), *ласце́ннік* м. — Ветк. (Мат. Гом.), *сласце́ха* ж. — усх.-маг. р. (Бялькевіч), *ла́камы* прым. — мясц. (Насовіч), *салодкае́жка* ж. — Жытк. (ТС), *малізы́нка* м. і ж. — усх.-маг. р., Ушацк. (НС, Бялькевіч).

Марудлівы

Павольны, няспешны.

мару́днік м., *мару́дніца* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *мару́да* м. і ж. — віц.-маг. г., Чач., Жыт., Мядз., Зах.-бран. р. (ТС, СЦБ, Каспяровіч, Растаргуеў, Мат. апыт.), *мару́дны* прым. — віц.-маг. г. (Каспяровіч), *мару́длівы* прым. — віц.-маг. г. (Каспяровіч), *карпе́ль* м., *карпу́ха* ж. — Люб. (Н. сл.-сць), *капу́ха* ж. — усх.-маг. р., Чач., Слон. (Юрчанка, ЖНС, Мат. апыт.), *капо́ша* м. і ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *капкун* м. экспр. — Мядз. (СЦБ), *калу́па* м. і ж. — усх.-маг. р., Карэл. (Сл. Гродз., Юрчанка), *калю́па* м. і ж. — Іван. (ЖНС), *калу́пайла* м. і ж. — Бяроз., Чач. (ЖНС, Мат. апыт.), *калупа́ннік* м., *калупа́нніца* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *ке́пала* м. і ж. — Маладз., Карэл. (Мат. дыял. сл., ЖНС), *паро́цька* м. і ж. — Віл. (НС), *пэ́ркала* м. і ж. — Карэл. (ЖС), *патармо́л* м. груб. — Гродз. (ЖНС), *цягу́ла* м. і ж. — Мёр. (ЖНС), *маро́ка* м. і ж. — мясц. (Насовіч), *мараса́* ж. — Жытк. (ТС), *мо́нцья* н. зневаж. — Драг. (НЛ), *вазго́ля* м. і ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *таўка́ч* м. асудж. — Зэльв. (Сцяцко), *со́валка* м. і ж. — Лаг. (Варлыга), *мадзёхала* н. асудж. — Драг. (НЛ), *нявы́валака* м. і ж. — Ушацк. (НС), *павале́чына* м. і ж. — Гродз. р. (СРЛГ), *пу́ння* ж., *пу́пна* ж. — Жытк. (ТС), *пы́пля* м. і ж. — мясц. (Насовіч, Станкевіч), *рапе́ха* ж. — Пін. (НЛ), *кару́зья* м. і ж. — Драг. (ЖНС), *ко́мша* ж., *камышу́ля* ж. — Слаўг. (Н. сл.-сць), *ко́псаўка* м. і ж. — Брэсц. (НЛ), *марму́ль* м. — Лаг. (Варлыга, Федароўскі), *це́пша* м. і ж. — віц.-маг. г. (Каспяровіч), *цю́хцья* м. і ж. — Іван.,

Бязроз. (ЖНС), *цюшнія* ж. — Лоеў. (Янкова), *латиу́к* м. 'марудны, нерашучы' — Стол. (ТС), *падтупны* прым. 'марудны, непрабіўны' — Стол., Жытк. (ТС).

Маўклівы

Той, хто не любіць многа гаварыць, нясхільны ўступаць у размовы.

маўклівы прым. — асн. мас. г. (ЛАБНГ, Каспяровіч, Варлыга), *маўтлівы* прым. — Тал., Клім., Карм. (ЛАБНГ), *маўку́н* м. — Дзятл., Лаг. (ЛАБНГ, Мат. Гродз.), *маўкліс* м. — Гродз. (СПЗБ), *маўчлівы* прым. — паўдн.-усх. з., зах.-пал. г., спарадычна паўн. р., Віл., Ваўк., Слон. (ЛАБНГ, ТС, СЦБ, СПЗБ, Янкова, Мат. апыт.), *маўчалівы* прым. — спарадычна віц.-маг. г., Кам. (ЛАБНГ, Юрчанка), *маўчаўлівы* прым. — Кам. (ЛАБНГ), *маўчу́н* м., *маўчу́ння* ж. — пераважна ўсх. з., спарадычна цэнтр. частка паўдн. р., спарадычна Паням. р. (ЛАБНГ, ТС, СПЗБ, Мат. Гом., Юрчанка), *маўчу́ха* ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *маўчу́ла* м. і ж. — Раг. (Мат. Гом.), *маўча́к* м. — Дзятл. (ЛАБНГ), *маўчо́к* м. — усх.-маг. р., Смален. р. (Насовіч, Дабравольскі), *негаманкі* прым. — Раг. (ЛАБНГ), *маламоўны* прым. — Брэсц. (ЛАБНГ), *мармы́ль* м., *марму́ль* м. — пераважна паўн.-усх. д. і сярэдн.-бел. г. (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. мін.-мал., Мат. Маг., Шаталава, Мат. апыт.), *марму́ля* м. і ж. — Стол. (ЛАБНГ, ТС), *мармо́ль* м. — Дзятл., Лях., Клецк., Капыл. (ЛАБНГ), *мармо́н* м. — Асіп. (ЛАБНГ), *мурме́ль* м. — Сморг. (ЛАБНГ), *му́рмаль* м. — Бабр. (ЛАБНГ), *маўмы́ра* ж. — адзінкава паўдн.-усх. з., а таксама Слон. (ЛАБНГ), *маўмы́р* м. — Бых., Жлоб. (ЛАБНГ, Сл. Гродз., Мат. Маг., Мат. дыял. сл., Мат. апыт.), *маўму́ра* ж. — Петр., Рэч. (ЛАБНГ), *мармы́ра* ж. — Барыс. (ЛАБНГ), *марму́ла* ж. — Кобр. (ЛАБНГ), *мамры́за* м. і ж. неадабр. — Гродз. р. (СРЛГ), *мармы́за* м. і ж., *марму́за* м. і ж. — Іўеў., Гродз., Вілен. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, Сл. Гродз.), *мамрэ́ла* н. асудж. — Драг. (НЛ), *мо́рма* м. і ж., *му́мра* м. і ж. груб. — Ваўк., Хойн. (ЛАБНГ, Сл. Гродз.), *мы́мра* м. і ж. — Иван., Кобр. (ДСБ, ЖНС), *мы́рма* м. і ж. — Капыл. (ЖС), *мамру́к* м., *мумру́к* м., *мамру́чка* ж. — Мсцісл.,

Клім., Бял. (ЛАБНГ, Яўсееў), *мрук* м. экспр. – Беластоц. р. (СПЗБ), *маўдўк* м. груб. – Паст., Верхнядзв. (ЛАБНГ, СПЗБ), *мамру́га* ж. – Хойн. (ЛАБНГ), *маўмы́га* м. і ж. груб. – Ваўк. (Сл. Гродз.), *мя́мля* м. і ж., *мямлéй* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *мамéй* м., *мамéка* м. і ж. – Чач. (ЛАБНГ), *мямло́* н. – Жытк. (ТС), *мамóйла* м. – Ганц. (НЛ), *гнуо́нька* м. і ж. асудж. – Пух. (СПЗБ), *нюо́нька* ж. – Бял., Пух. (ЛАБНГ, 3 нар. сл.), *нюо́ня* м. асудж. – Дзярж., Мёр. (3 нар. сл.), *зу́ндаць* м. неадабр. – Лаг. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *ландá* ж. – Жытк. (ТС), *махóня* м. і ж. груб. – Маст. (Сл. Гродз.), *мі́нджа* м. і ж. – Шчуч. (Сл. Гродз.), *му́лера* м. і ж. – Лельч. (Кучук), *му́ня* м. – Шум. (ЛАБНГ), *сéгень* м. – Капыл. (3 нар. сл.), *му́ма* м. і ж. зневаж. 'вельмі маўклівы чалавек' – Мёр. (3 нар. сл.).

Набожны

Які многа і часта моліцца.

малéбенны прым. – Мін. (СПЗБ), *малю́ичы* прым. – Сморг. (СПЗБ), *багамóлец* м. – Мсцісл. (Станкевіч), *багамóльца* м. і ж. – мясц. (Станкевіч), *богамалéннік* м. іран., *богамалéнніца* ж. іран. – усх.-маг. р. (Юрчанка, Станкевіч), *богамалéнны* прым. – усх.-маг. р. (Юрчанка, Станкевіч), *багамóлны* прым. – Чэрв. р., Кобр. (ЖНШС, Шатэрнік), *багамóллівы* прым. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *набóжны* прым. – Лід. (Мат. Гродз.), *на́бажны* прым. – віц.-маг. г., Чач. (Каспяровіч, Мат. апыт.).

Надакучлівы

Які дакучае, назаляе, не дае спакою.

даку́чнік м., *даку́ччыца* ж. – мясц. (Насовіч), *даку́ка* м. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *даку́чны* прым. – мясц. (Насовіч), *даку́шыны* прым. – мясц. (НЛГ), *даку́тлівы* прым. – Гродз. р. (СРЛГ), *ад'я́да* м. і ж. неадабр. – Уздз., Віл., Валож., Зэльв. (СЦБ, Мат. мін.-мал., Сцяцко), *нада́яда* м. і ж. груб. – Гродз. (Сл. Гродз.), *пера́яда* м. і ж. – Слон. (Сл. Гродз.), *уя́дны*

прим. – Бераст. (Сл. Гродз.), *надаёдны* прим. – Лоеў., Чач. (Янкова, Мат. апыт.), *назóла* ж. – усх.-маг. р. (Бялькевіч, Насовіч), *зала́* м. і ж. – Ушацк. (ЖНС), *назалéлы* прим. – Карэл. (Сл. Гродз.), *звя́га* м. і ж. перан. – цэнтр. з. (СЦБ, Мат. дыял. сл., Шатэрнік, Насовіч, Станкевіч), *звяга́* м. і ж. – Бабр. (ЛАБНГ), *з’я́га* м. і ж. – Пін. (ЖС, ЖНС), *жвя́га* м. і ж. – Слон. (ЖНС), *звя́гала* м. і ж. – Лаг. (Варлыга), *звяглі́вы* прим. – Бабр., Чэрв., Чач., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, Станкевіч, Растаргуеў, Мат. апыт.), *нуда́* м. і ж. – Жытк. (ТС), *зану́дзісты* прим. – мясц. (НЛГ), *прывязлі́вы* прим., *прывязны* прим. – мясц. (Станкевіч), *надалізо́ны* прим. – Браг. (З нар. сл.), *абры́днік* м., *абры́дніца* ж. неадабр. – усх.-маг. р., Лаг., Зэльв. (Мат. мін.-мал., Бялькевіч, Сцяцко), *абры́длы* прим. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *агі́длівы* прим. – Зах.-бран. р. (Дабравольскі, Насовіч), *прыстава́ка* м. і ж. – Астр., Гл. (Сл. Гродз., Янкоўскі), *ме́льмеце́нь* м. – Петр. (ЛАБНГ), *прыскéпа* ж. – Бял. (Яўсееў), *не́тра* ж. узмацн. – Драг. (З нар. сл.), *слата́* м. і ж. – Брэсц., Пін., Драг. (ДСБ, НЛ, Мат. апыт.), *мара́* м. і ж. – Пін. (НЛ, Насовіч), *зудлі́вы* прим. – Гродз. р. (СРЛГ), *жудлі́вы* прим. – Паст. (СПЗБ), *жузні́вы* прим. – Шчуч. (СПЗБ), *ачамéра* м. і ж. *ачамярэ́лы* прим. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *кась* м. і ж., *на́кась* м. і ж., – Бял. (Яўсееў), *жва-ры́га* м. – Іван. (НЛ), *жві́нда* м. – Гродз. (Цыхун), *коўлак* м. – Драг. (НЛ), *наха́ба* ж. – Светл. (Мат. дыял. сл.), *нару-ге́нь* м. – Лаг. (Варлыга), *слявя́да* м. і ж. – Карэл. (Мат. Гродз., З нар. сл.), *назы́рны* прим. – Астр. (Мат. Гродз.), *пляндзі́вы* прим. – Маг. (Мат. Маг.), *перарэ́за* м. і ж. 'назойлівы да немагчымасці' – Чэрв. р. (Шатэрнік, Станкевіч), *зану́да* м. і ж. 'непрыемны, надакучлівы чалавек' – Дзятл. (Сл. Гродз.), *ага́зны* прим., *ага́злівы* прим. 'надакучлівы, сваволя' – віц.-маг. г. (Каспяровіч).

Назвы чалавека па адметнасцях хадзьбы

Чалавек, які хутка ходзіць: *хаду́н* м., *хаду́ха* ж. – Гл., Мёр. (НС, Янкоўскі, Станкевіч), *хадóк* м. – Гл. (Янкоўскі), *хады́ка* м. – Лаг., Мёр. (НС, Варлыга, Станкевіч), *хадóў-ка* ж. – мясц. (Станкевіч), *хады́ла* м. і ж. – Мёр. (НС), *ходкі́*

прым. – Стол., Жытк. (ТС), *бягу́н* м., *бягу́ха* ж., *бяга́* ж. – Жытк., Стол. (ТС), *бе́гкі* прым. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *ляту́н* м., *ляту́ха* ж. асудж. – Мёр. (3 нар. сл.), *лягты́ка* м. і ж. – Лаг. (Варлыга), *ле́ткі* прым. – Зэльв. (Сцяцко).

Чалавек, які павольна ходзіць: *цягло́* н. асудж. – Мёр. (3 нар. сл.), *пацяга́йла* м. і ж. асудж. – Мёр. (3 нар. сл.), *валю́хла* м. і ж. асудж. – Мёр. (3 нар. сл.), *соў́гала* м. і ж. асудж. – Мёр. (3 нар. сл.), *дзы́ба* м. і ж. – Чач. (Насовіч, Мат. апыт.), *шагаві́ты* прым. 'які шырока ступае' – Стол., Чач. (ТС, Мат. апыт.).

Чалавек, які ходзіць шаркаючы (шкрабаючы) нагамі: *шкрэ́ба* м., *шкрэ́бала* м. – Клецк. (НЛ), *шкра́бала* м. і ж. – Чач. (Мат. апыт.), *шкро́ма* м. і ж. асудж., *шкро́мала* м. і ж. узмацн. – Мёр. (3 нар. сл.), *скро́бацель* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *дры́гала* м. і ж. іран. 'які ходзіць з выкрунтасамі' – усх.-маг. р. (Юрчанка), *дзы́ба* м. і ж. 'які ходзіць на цыпачках, крадучыся' – мясц. (Насовіч), *дзо́га* ж. 'якая ходзіць шумліва, любіць прыгаць' – мясц. (Насовіч), *валю́га* м. і ж. 'які ходзіць перавальваючыся з боку на бок' – Мёр. (ЖНС).

Настойлівы

Той, хто рашучы ў дасягненні сваёй мэты, свайго жадання.

насто́йчавы прым. – Пух. (СПЗБ), *уё́дны* прым. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *пунто́вы* прым. – Гродз. (Сл. Гродз.), *упо́ра* м. і ж., *упо́рнік* м. – мясц. (Насовіч), *упо́рына* м. і ж. – Верхнядзв. (Шаталава), *упо́рлівы* прым., *упо́рчывы* прым. – Чач. (Насовіч, Мат. апыт.), *дабі́тны* прым. – Стаўб., Чач. (Мат. мін.-мал., Мат. апыт.), *патво́ра* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *патво́рны* прым., *патво́рлівы* прым. – мясц. (Насовіч), *намазклю́чы* прым. – Рэч. (Мат. Гом.), *намазклі́вы* прым. – Браг. (Мат. Гом.), *зая́да* м. і ж. – усх.-маг. р., Навагр., Клецк. (3 нар. сл., НЛ, Юрчанка), *зага́рлівы* прым., *зага́рны* прым. – Жытк. (ТС), *захві́цоны* прым. 'заўзяты, прыдзірлівы, упар-

ты, нахабны, дураслівы' – Светлагор., Буда-Каш. (Мат. дыял. сл., Мат. апыт.).

Нахабны

Які вызначаецца нахабствам; бесцырымонны, бессаромны.

наха́ба м. і ж. – Лоеў. (НЛГ, Янкова), *наха́бны* прым. – Чач. (Мат. апыт.), *насты́рны* прым. – Смален. р. (Дабравольскі), *на́глы* прым. – Рэч., Чач. (Мат. Гом., Мат. апыт.), *пахра́ка* м. і ж. зневаж. – Шчуч. (Сл. Гродз.).

Неашчадны

Які не вызначаецца ашчаднасцю; незканомны.

раскідлівы прым. – Лаг., Чач. (Варлыга, Насовіч, НЛГ, Мат. апыт.), *раскідны́* прым. – Гл. (Янкоўскі), *раскідонлівы* прым. – Сморг. (Станкевіч), *раскідон* м., *раскідонка* ж. – усх.-маг. р., Сморг. (Юрчанка, Станкевіч), *раскідуха* ж. – усх.-маг. г., Раг., Клецк. (Мат. Гом., НЛ, Юрчанка), *раскідá-ха* ж. – Слуц. (ЖНС), *раскідóха* ж. – Слуц., Чач. (НЛ, Насовіч, Мат. апыт.), *раскідáка* ж. – мясц. (НЛГ), *раскідá* м. і ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *раскідáч* м. – Слуц. (ЖНС), *раскіднік* м. – Стол. (ТС), *раскідáльнік* м., *раскідáльніца* ж. – Жытк. (ТС), *расця́га* м. і ж. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *расхадо́ўны* прым., *расхадны́* прым. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *расхадóвы* прым. – мясц. (Насовіч), *стра́тнік* м., *стра́тніца* ж. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *расшмы́ркываннік* м., *расшмы́ркыванніца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *шарлівы* прым. – Паст. (СПЗБ), *маталы́га* м., *маталы́жына* м. – усх.-маг. р., Зах.-бран. р., Мёр. (3 нар. сл., Растаргуеў, Юрчанка), *матлы́га* м. – віц.-маг. г. (Каспяровіч), *матары́га* м., *матары́жка* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *маталы́жнік* м., *маталы́жніца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *масталы́га* м., *масталы́жына* м. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *маця́юга* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *манта́чаннік* м. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *прамо́т* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *разары́ха* ж., *рас-*

сары́ха ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *шугавéіна* м. і ж. — мясц. (Насовіч, Станкевіч), *шахра́й* м. — Слон. (НЛ), *марнатра́вец* м. 'хто скарыстоўвае на зло' — мясц. (Насовіч), *марнатра́ўніца* ж. 'гаспадыня, якая марна траціць прадукты' — Астр. (СПЗБ).

Недатыка

Той (тая), хто не выносіць жартаў, вольнасці ў адносінах да сябе.

недаты́ка м. і ж. — усх.-маг. р., Стол., Смален. р. (ТС, Насовіч, Дабравольскі), *нядо́кратка* ж. — Слуц. (ЖНШС), *нечыта́льшчыца* ж. — Жытк. (ТС), *незачо́нны* прым. — Жытк. (ТС), *незачэ́нны* прым. — Чач. (Мат. апыт.).

Нелюдзімы

Той, які дзічыцца, пазбягае людзей.

нелюдзі́мы прым. — пераважна ўсх. з., за выключэннем Віц. р., а таксама ўскраінных паўднёвых гаворак (ЛАБНГ), *нелюдзі́м* м. — Чав., Мсцісл. (ЛАБНГ), *нелюдзі́н* м. — Тал. (ЛАБНГ), *нялю́днік* м. — Пол., Докш., Лаг., Дзятл., Калінк. (ЛАБНГ), *не́людзень* м. — Дзятл., Слуц., Бял., Бых., Клецк., Лельч. (ЛАБНГ), *не́людзь* м. і ж. — паўдн.-зах. д., паўдн.-усх. з., сярэд.-бел. г., Рас., Ушацк., Пруж., Кобр. (ЛАБНГ, ТС, Шатэрнік), *не́люд* м. — Навагр., Кобр. (ЛАБНГ), *не́люддзе* н. — Мсцісл. (ЛАБНГ), *неналю́днік* м. — Віл. (ЛАБНГ), *непрылю́дны* прым. — Рас., Шарк., Глыб., Беш., Дзятл., Маст., Ваўк., Рэч., Лельч., Мал. (ЛАБНГ), *непрылю́дак* м. — Брасл., Паст., Глыб., Мёр., Мядз. (ЛАБНГ), *непрылю́дзік* м. — Шарк. (ЛАБНГ), *непрылю́да* м. — Мёр. (ЛАБНГ), *нялю́дскі* прым. — Віц., Ушацк., Бярэз., Асіп., Хойн., Нараўл., Ельск., Клецк., Дзярж., Воран. (ЛАБНГ), *нялю́дны* прым. — паўдн.-зах. д., сярэд.-бел. г. (ЛАБНГ), *нялю́днік* м. — Пол., Докш., Лаг., Калінк. (ЛАБНГ), *нелюдні́вы* прым. — Тал. (ЛАБНГ), *нелюдзя́ны* прым. — Шкл. (ЛАБНГ), *нелюдзі́вы* прым. — Навагр.

(ЛАБНГ), *неміжлюдны* прым. – Бяроз. (ЛАБНГ), *міжлюдны* прым. – Слон. (ЛАБНГ), *бязлюдны* прым. – пераважна ў межах *нялюдны* (ЛАБНГ), *бязлюднік* м. – зах.-пал. г., Тал., Кругл., Бял., Слаўг., Карм., Валож., Пух., Слуц., Капыл. (ЛАБНГ), *бязлюдак* м. – Кам. (ЛАБНГ), *бязлюддзе* н. – Тал., Чав., Бабр., Чач. (ЛАБНГ), *бязнелюдзь* м. – Нараўл. (ЛАБНГ), *адлюдны* прым. – Астр. (ЛАБНГ), *адлюднік* м. – Шчуч. (ЛАБНГ), *адлюдак* м., *адлюднік* м. – Шчуч. (Сл. Гродз.), *дзікі* прым. – пераважна агульн., за выключэннем паўночнаўсходняй ускраіны, Мін. р. (ЛАБНГ), *дзіклівы* прым. – Верхнядзв., Пол., Шум., Беш., Дубр., Валож. (ЛАБНГ), *дзічлівы* прым. – Дубр. (ЛАБНГ), *дзікава́ты* прым. – Ушацк., Дзярж. (ЛАБНГ, Насовіч), *дзік* м. перан. – Гродз. р., Навагр., Зэльв., Слон., Нясв., Клецк., Лельч. (ЛАБНГ, СРЛГ, Сцяцко), *дзіка́р* м. – адзінкава ў розных рэгіёнах, за выключэннем віц.-маг. г., а таксама памежных з Гродз. р. (ЛАБНГ), *дзіку́н* м., *дзіку́ха* ж. – усх.-маг. р., Сморг. (Бялькевіч, Станкевіч), *дзіч* м. – Круг. (ЛАБНГ), *дыча́р* м. – Стол. (ЛАБНГ), *дзюк* м. – Клім. (ЛАБНГ), *адсты́рлівы* прым., *адсты́ра* ж. – Іўеў. (ЛАБНГ), *атаду́р* м. – Брасл. (ЛАБНГ), *дамату́р* м., *дамату́рка* ж. – Чэрв. (ЛАБНГ), *заты́ннік* м. – Чэрык. (ЛАБНГ), *саўма́ч* м. – Лун. (ЛАБНГ), *тума́рнік* м. – Мядз., Лаг. (ЛАБНГ), *засце́нчывы* прым. – Гор. (ЛАБНГ), *зверава́ты* прым. – Слаўг. (ЛАБНГ), *некумпа́ністы* прым. – Беш. (ЛАБНГ), *недалу́гі* прым. – Іван. (ЛАБНГ), *непрыёмны* прым. – Малар. (ЛАБНГ), *няве́тлы* прым. – Беш. (ЛАБНГ), *нядру́жыскі* прым. – Клім. (ЛАБНГ), *пата́йны* прым. – Кам. (ЛАБНГ), *саро́мны* прым. – Буда-Каш. (ЛАБНГ), *свіры́бы* прым. – Верхнядзв. (ЛАБНГ), *скры́ты* прым. – Клім. (ЛАБНГ).

Непаседа

Той, хто непаседлівы.

непасе́да м. і ж. – пераважна ўсх. з. (ТС, Мат. Гом., Каспяровіч), *круце́ль* м., *круце́лька* ж. – усх.-маг. р., Гродз. р., Жытк., Стаўб. (СЦБ, ТС, Бялькевіч, Цыхун, Юрчанка, Стан-

кевіч), *круціль* м. — Драг. (Н. сл-сць), *кручанік* м. асудж. — Маладз., Лаг., Зэльв. (Мат. дыял. сл., Варлыга, Сцяцко), *вярту́н* м., *вярту́шка* ж. — усх.-маг. р., Чэрв. р., Лаг. (Мат. мін.-мал., Шатэрнік, Юрчанка, НЛГ), *вяры́яка* м. — мясц. (НЛГ), *вяры́шчы* прым. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *вё́рткі* прым. — Стол. (ГС), *ё́рза* м. і ж. экспр. — віц.-маг. г., Чач., Смален. р. (Мат. Маг., 3 нар. сл., Каспяровіч, Дабравольскі, Мат. апыт.), *ярзу́н* м. экспр. — Воран. Ашм. (СПЗБ), *ё́зда* ж. — мясц. (Насовіч), *пераё́зны* прым. — усх.-маг. р., Чач. (Насовіч, Мат. апыт.), *няў́стру́й* м. і ж. — Смарг., Мёр., Глыб., Вілен. р., Латгал. р. (СПЗБ, 3 нар. сл.), *наў́стру́й* м. — Астр. (Сл. Гродз.), *няў́ры́мста* м. і ж., *няў́ры́мсцік* м. — Чэрв., Гл. (СЦБ, Янкоўскі), *няў́ры́мслівы* прым., *няў́ры́мса* м. і ж. — Чач. (Мат. апыт.), *бі́гля* м. і ж. — Пін. (ЖНС), *го́йда* ж. — Мсцісл. (3 нар. сл.), *жыгу́н* м. — Бяроз. (СЦБ), *лату́н* м. — Хойн. (Мат. Гом.), *паляту́ха* (пра дзяўчыну) ж. — Лаг. (Варлыга), *нако́льніца* ж. — Слуц. (ЖС), *не́стыч* м. — Светл. (Мат. Гом.), *гала́йда* м. і ж. — Стол., Жытк. (ТС, НС), *па́дге́йстра* м. і ж. — Маз. (Мат. Гом.), *енца́ха* м. і ж. — Жытк. (ТС, Н. сл-сць), *ша́я* ж. — Жытк. (ТС), *шыш* м. — Глыб., Брасл. (СПЗБ), *ве́рці́хво́ст* м., *ве́рці́хво́стка* ж. — Мёр. (3 нар. сл.), *шалахво́ст* м., *шалахво́стка* ж. — Мёр. (3 нар. сл.), *мі́тальнік* м., *мі́тальні́ца* ж. — Мёр. (3 нар. сл.), *мі́туса́* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *по́йграна́к* м. — Браг. (3 нар. сл.), *сургáн* м. — усх.-маг. р. (Бялькевіч), *выдры́га́нец* м. — Драг. (НЛ), *ве́рхала́з* м. 'непаседлівы хлапчук, які лазіць па дрэвах' — Чэрв. р. (Шатэрнік), *ма́лькаце́нь* м. экспр. 'вельмі неўгамонны' — Івац. (ЖС).

Непаслухмяны

Такі, які не слухаецца, які дзейнічае насуперак.

не́слух м. — Смален. р., Лаг., Чач. (Варлыга, Дабравольскі, Насовіч, Мат. апыт.), *про́цівень* м., *праці́ўны* прым. — Клецк. (НЛ), *па́пярэ́члівы* прым., *па́пярэ́чны* прым. — Стол., Жытк. (ТС), *упа́рты* прым. — мясц. (Насовіч), *убо́іна* м. і ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *шма́ргля* м. і ж., *шна́ргля* м. і ж. — Шчуч.,

Брасл. (СПЗБ), *агу́ра* ж. — усх.-маг. р. (Бялькевіч), *агу́рань* м., *агу́рнік* м. — мясц. (Насовіч), *агу́рны* прым., *агу́рлівы* прым. — мясц. (Насовіч), *бузо́ўны* прым. — Слон. (Сл. Гродз.), *вы́т-
лук* м. — Шчуч. (Сл. Гродз.), *вы́рвус* м. — Навагр. (Н. сл-сць).

Непераборлівы на яду

неперабо́рлівы прым. — агульн. (ЛАБНГ, Мат. Гом., Мат. апыт.), *неперабо́рны* прым. — Смarg. (ЛАБНГ), *неперабо́р-
чывы* прым. — Гл., Чач. (ЛАБНГ, Мат. апыт.), *неперабі́рлівы*
прым. — Валож., Іўеў., Бых., Мсцісл., Драг., Кобр., Іван., Пін.,
Акц., Чач. (ЛАБНГ, Юрчанка), *неперабі́рчывы* прым. — Касц.
(ЛАБНГ), *неперабіра́сты* прым. — усх.-маг. р. (Юрчанка),
неперабіру́шчы прым. — Карм. (ЛАБНГ), *неперабі́ра* м. і ж. —
усх.-маг. р. (Юрчанка), *неразбо́рлівы* прым. — Чач. (Мат.
апыт.), *неразбо́рчывы* прым., *неразбо́рчлівы* прым. — Верх-
нядзв., Саліг., Чач. (ЛАБНГ, Мат. апыт.), *невыбо́рчывы*
прым. — Бяроз. (ЛАБНГ), *нелютае́жны* прым. — Пух. (ЛАБНГ),
небракаўлі́вы прым. — Вілен р. (СПЗБ), *небрылё́ўны* прым. —
Карэл. (ЛАБНГ), *небышко́ўны* прым. — Нясв. (ЛАБНГ), *не-
саладаежыва́ты* прым. — Кобр. (ЛАБНГ), *невыврэ́дны*
прым. — Бераст. (ЛАБНГ), *абельту́х* м. 'неразборлівы ў ежы,
абжора' — Чэрв. р. (Шатэрнік), *мляўш* м. 'мужчына, які мно-
га есці, а сілы не мае' — Гродз. р. (Цыхун).

Нявыхаваны

Чалавек грубы і дзёрзкі ў адносінах да другіх.

неаце́са м. і ж. — Смален. р. (Дабравольскі, Насовіч),
аха́льнік м. — Смален. р. (Дабравольскі), *хам* м. — віц.-маг. г.,
Чач. (Каспяровіч, Мат. апыт.), *хамо́ўка* ж. лаянк., *хамло́* н. груб.,
хаму́ла н. груб., *хаму́йла* н. груб. — усх.-маг. р., Чач. (3 нар. сл.,
Мат. апыт.), *хамі́ла* м. груб. — Бял. (Яўсееў), *халя́йстра* м.
і ж. — Мядз. (Н. сл-сць), *грубі́ян* м. — Смален. р. (Дабраволь-
скі), *свінту́х* м., *свінту́шка* ж., *свінтуха́йла* ж. — мясц. (На-
совіч), *фанта́злівы* прым. 'нястрыманы, нетактоўны' — Гродз.

(Сл. Гродз.), *урва́нт* м. 'які нікога не паважае' – Астр. (Сл. Гродз.), *вачапо́р* м. 'дзіця, якое ставіцца непрыстойна да дарослых' – Пол. (НЛ), *варавіты* прым. 'непачцівы, грубы; нахабна-задзірлівы' – Гл. (Янкоўскі).

Нягоднік

Нізкі ў маральных адносінах, дрэнны, несумленны чалавек.

няго́днік м., *няго́дніца* ж. – Смален. р. (Дабравольскі, Насовіч), *негадзя́й* м. груб. – Чач., Лоеў. (Янкова, Мат. апыт.), *няго́ддзе* н. – мясц. (Насовіч), *няго́дны* прым. лаянк., *негадзя́шчы* прым. лаянк. – Смален. р. (Дабравольскі), *абры́днік* м., *абры́дніца* ж., *абры́да* м. і ж. – Смален. р. (Насовіч, Дабравольскі, Станкевіч), *бры́да* м. і ж., *брыда́* м. і ж. – Чэрв. р., Беш. (Насовіч, Станкевіч), *брыдо́та* м. і ж. зневаж. – Ашм. (СПЗБ), *бры́дкі* прым. – Смален. р. (Дабравольскі), *абры́дны* прым. – мясц. (Насовіч), *неўлюдо́дзе* н. – усх.-маг. р. (Бялькевіч, Насовіч), *бязлю́ддзе* н. – Смален. р. (Станкевіч), *плюга́вец* м. – усх.-маг. р., Смален. р. (Бялькевіч, Дабравольскі, Насовіч), *люгаве́ц* м., *люга́ўка* ж., *люга́вы* прым. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *паску́д* м. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *паску́да* м. і ж. – усх.-маг. р., Чач., Зах.-бран. р. (Насовіч, Юрчанка, Растаргуеў, Мат. апыт.), *паску́днік* м., *паску́дніца* ж., *паску́дзіна* м. і ж. узмацн., *паску́дзішча* м. і ж. узмацн. – Чэрв. р., усх.-маг. р., Смален. р., Зах.-бран. р., Чач. (Дабравольскі, Насовіч, Растаргуеў, Шатэрнік, Юрчанка), *по́скудзь* м. – Чач. (Мат. апыт.), *паску́дны* прым. – Чач., Зах.-бран. р. (Растаргуеў, Мат. апыт.), *па́каснік* м. – Чач. (Насовіч, Мат. апыт.), *ка́паснік* м. – Жытк. (ТС), *свалачні́к* м., *свалачні́ца* ж., *свалачу́га* м. узмацн. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *скверна́вец* м., *скверна́ўка* ж. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *пага́нец* м., *пага́нін* м. – мясц. (Насовіч), *по́гань* м. і ж. лаянк. – Брасл., Шум., Шчуч., Гродз., Чэрв. (СПЗБ), *паршы́вец* м. – Клецк., Зах.-бран. р. (НЛ, Растаргуеў), *па́рхаўка* ж. лаянк. – мясц. (Насовіч), *ака́яннік* м. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *вы́тлук* м. – Гл. (Янкоўскі), *мярзо́тнік* м. – мясц. (НЛГ), *не́прас* м. – Ельск. (Мат. Гом.).

Нядбайны

Які абыякава, нядобрасумленна адносіцца да сваіх аба-
вязкаў, спраў; лянівы.

нядба́лы прым. — Чэрв. р., Зах.-бран. р. (Растаргуеў, Ша-
тэрнік), *нядба́йнік* м., *нядба́йніца* ж., *нядба́йка* ж. — Лун.
(Шаталава), *нядба́ліца* ж. — Чач. (Мат. апыт.), *непрыкла́дны*
прым. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў).

Нязграбны

Няспрытны, непаваротлівы, нялоўкі.

нязгра́бны прым. — мясц. (Насовіч), *ко́пша* ж. — Жытк.
(ТС), *капо́цька* м. і ж. — Стаўб. (НС), *не́павараце́нь* м. — мясц.
(Насовіч), *непаваро́ткі* прым. — Лоеў. (Янкова), *неправо́рны*
прым. — Стол., Жытк. (ТС), *ляме́шка* ж. перан. — Стол., Жытк.
(ТС), *лемехаваты* прым., *ляме́хаваты* прым. — Стол., Жытк.,
Лоеў. (ТС, Янкова), *вярэ́паўка* м. і ж. перан. — Слуц. (ЖС),
жаўме́ра ж., *жаўме́ня* ж. — Смален. р. (Дабравольскі),
ле́пта м. і ж. — Слуц. (ЖС), *цяльну́х* м. — Смален. р. (Даб-
равольскі), *дзю́ндзік* м. — Бял. (Яўсееў), *загаво́ла* м. — Сма-
лен. р. (Дабравольскі), *лаба́зье* н. перан. — Жытк. (ТС), *лаз-
бе́нь* м. зневаж. — Пух. (СЦБ), *ла́нтух* м. перан. — Стол.,
Жытк. (ТС), *ле́ма* ж. перан. — Стол. (ТС), *ле́пак* м., *лепа́к* м.
перан. — Стол. (ТС), *лепяшы́ла* н. — Стол. (ТС), *махаме́ла* м.
і ж. — Стол. (ТС), *мяке́ка* м. і ж. — Зэльв. (ЖС), *нэго́га* ж. — Драг.
(НЛ), *няхлю́й* м., *няхлю́йка* ж. — Слуц. (ЖС), *памаўза́* м. і ж.
асудж. — Шчуч. (3 нар. сл.), *ру́я* м. і ж. — Касц. (Мат. Маг.),
струба́ль м. — Смален. р. (Дабравольскі), *цяхі́цый* м. — Чач.
(Мат. апыт.), *ця́мця* м. і ж. — Чач. (НЛГ, Мат. апыт.), *чулі́нда*
м. і ж. — мясц. (НЛГ), *кіжла́ты* прым. — Лаг. (Мат. мін.-мал.).

Няўважлівы

Такі, якому не ўласціва ўвага, рассеяны.

разя́ва ж. — Жытк., Зах.-бран. р. (ТС, Растаргуеў), *раз-
зя́ва* м. і ж. экспр. — Верхнядзв., Віл., Лід., Шчуч., Дзятл.,
Ваўк., Беластоц. р. (СПЗБ, Шаталава, Станкевіч), *разё́ва* м.

і ж. експр. – Чэрв., Віл., Лід., Шчуч., Дзятл., Ваўк., Бела-стоц. р. (СПЗБ, Мат. мін.-мал.), *раззёва* м. і ж. експр. – Зэльв., Віл., Лід., Шчуч., Дзятл., Ваўк., Слон., Беластоц. р. (СПЗБ, Сл. Гродз., Сцяцко), *разява́ка* ж. – усх.-маг. р., Карэл., Сма-лен. р. (НЛ, Бялькевіч, Дабравольскі), *разяв́яка* ж. – Стол., Жытк., Чэрв. р. (ТС, Шатэрнік, Станкевіч), *разяў́яка* ж. – Стол., Жытк. (ТС), *разяво́н* м., *разіво́н* м. – усх.-маг. р., Зах.-бран. р. (Юрчанка, Яўсееў, Растаргуеў), *разі́ня* м. і ж. – віц.-маг. г., Смален. р. (Каспяровіч, Дабравольскі), *разі́нька* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *раззе́ўрат* м. – мясц. (Станкевіч), *ро́цька* м. і ж. неадабр. – віц.-маг. г., Смал. (Мат. мін.-мал., Каспяровіч, Станкевіч), *ратазэ́й* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *ратазі́ня* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *разя́па* ж. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *разе́па* м. і ж. – Чэрв. р. (Шатэрнік, Станкевіч), *разё́па* м. і ж. експр. – Раг., Асіп. (СПЗБ), *зява́ка* м. і ж., *зява́ла* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *расця́па* м. і ж. – Ганц. (НЛ), *расця́пай* м. – Карэл. (НЛ), *расхлё́па* м. і ж. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *гавэ́ла* м. і ж. абраз., *гавя́ла* м. і ж. абраз. – Віл., Іўеў., Лід., Паст., Вілен. р. (СПЗБ), *раста́піш* ж. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *разгі́рэня* м. і ж. – Паням. р. (Сцяшковіч), *раске́па* м. і ж. зневаж. – Карэл., Бял. (З нар. сл., Яўсееў), *раўге́ша* м. і ж. – віц.-маг. г. (Каспяровіч), *сало́па* м. і ж., *салэ́па* м. і ж. зневаж. – Дзятл., Гродз. (Сл. Гродз.).

Няўдалы

Такі, якому нічога не ўдаецца; няўмелы, няўклюдны чалавек.

неўдало́ўце н. – Гродз. р. (СРЛГ), *незвяло́ўце* н. – Гродз. р. (СРЛГ), *незграбо́ўце* н., *незграбэ́йла* н. – Свісл., Лід. (Сл. Гродз.), *нявы́валка* ж. зневаж. – Гродз. р. (СРЛГ), *не́гелда* м. і ж., *не́галда* м. і ж. – Астр., Віл., Лаг. (СПЗБ), *няге́лда* м. і ж. – Ашм. (Сл. Гродз.), *недалу́гі* прым. – Шчуч. (Сл. Гродз.).

Падбухторшчык

Той, хто падбухторвае ці займаецца зводніцтвам.

паджыга́ла м. і ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *паджыга́йла* м. – усх.-маг. р., Чач. (Бялькевіч, Мат. апыт.), *пад-*

жо́га м. і ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *паджыга́ннік* м. — віц.-маг. г. (Каспяровіч), *жы́га* м. і ж., *жы́галка* м. і ж. — мясц. (Насовіч), *жы́жа* ж., *жы́жка* ж. — мясц. (Насовіч), *за́ж-га* м. і ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *падшыва́льнік* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *падты́ка* м. і ж. — Чэрв. р. (Шатэрнік, Станкевіч), *падвуча́ннік* м., *падвуча́нніца* ж. — Сморг. (Станкевіч), *пад'ялды́ка* м. і ж. зневаж. груб., *пад'ялды́кала* м. і ж. — Бял., Чач. (Яўсееў, Мат. апыт.), *звод* м., *зваду́н* м. — віц.-маг. г., Лаг. (Каспяровіч, Варлыга), *зва́да* м. і ж. — Смал. (СЦБ), *звады́яш* м. — віц.-маг. г., Чэрв. р., Лаг., Бярэз., Лях. (СЦБ, Мат. дыял. сл., НЛГ, Варлыга, Каспяровіч, Шатэрнік).

Падхалім

Нізкі, подлы чалавек, які дагаджае, хваліць у мэтах асабістай выгады.

падлі́за м. і ж. — Чэрв. р., Чач. (Шатэрнік, Мат. апыт.), *падлы́жнік* м., *падлы́жніца* ж. — Ашм. (Насовіч, Станкевіч), *падлы́жны* прым. — мясц. (Станкевіч), *падла́з* м. — мясц. (Насовіч), *падліпа́ла* м. і ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *пад'э́здзень* м. і ж. — мясц. (Насовіч), *падхляба́льнік* м. — Пух., Чач. (СЦБ, Мат. апыт.), *падхляба́ч* м. — Карэл. (Сл. Гродз.), *падціра́ч* м. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *пры́хвасце́нь* м. пагард. — Чач. (Насовіч, Мат. апыт.), *лабу́нька* м. і ж. 'услужлівы, угодлівы' — мясц. (Насовіч).

Палахлівы

Які лёгка палохаецца, баязлівы.

палахлі́вы прым. — усх.-маг. р. (Бялькевіч, Насовіч), *пужлі́вы* прым. — Чач. (Насовіч, Мат. апыт.), *бая́ка* м. і ж. — Пін. (НЛ), *пудкі* прым., *пудкі* прым. — Стол., Жытк. (ТС), *пудаль* м. экспр. — Стол. (ТС), *страхапуд* м. — Пін. (НЛ), *труслі́вы* прым. — Стол. (ТС), *трухлі́вы* прым. — мясц. (Насовіч), *трус* м. — Жытк. (ТС), *тру́ска* ж. перан. — Гл. (Янкоўскі), *ро́бкі* прым. — Лоеў. (Янкова), *жахлі́вы* прым. — Стол.

(ТС), *ле́кач* м. — Пін. (НЛ), *трыд* м. — Чав. (Мат. Маг.), *дзіклівы* прым. 'сарамлівы, палахлівы' — Смален. р. (Дабравольскі).

Папіхіч

Чалавек, якім панукаюць, зняважліва распараджаюцца, камандуюць.

папі́ха ж. — Жытк. (ТС), *папі́хайла* м. і ж. — усх.-маг. р., Чач., Жытк., Карэл., Смал., Валож. (ТС, СЦБ, НЛ, Юрчанка, Мат. апыт.), *піхэнь* м. — мясц. (Насовіч), *падмята́йла* м. — усх.-маг. р. (Бялькевіч), *паго́нлівы* прым. — Жытк. (ТС), *пры́хвасце́нь* м. 'папіхач, што слепа выконвае чужы загад за магарыч' — Лаг. (Варлыга).

Папрашайка

Той, хто ўвесь час выпрошвае, дакучае просьба́мі.

про́ся м. і ж. — Капыл., Карэл., Дзятл. (Сл. Гродз., Н. сл-сць, 3 нар. сл.), *папро́ська* ж. — Пух. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *папра́сяка* м. і ж. — мясц. (Насовіч), *перапра́сячка* ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *каланты́р* м., *каланты́рка* ж., *каланты́рнік* м., *каланты́рніца* ж., *каланты́ршчык* м., *каланты́ршчыца* ж. — мясц. (Насовіч).

Патакальнік

Які паблажліва, нястрога адносіцца да каго-, чаго-н.; па-турае каму-, чаму-н.

патако́ўнік м., *патако́ўніца* ж. — мясц. (Насовіч, Станкевіч), *да́кала* м. і ж. — мясц. (Насовіч), *патво́рнік* м., *патво́рніца* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *патво́ршчык* м., *патво́ршчыца* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *патва́ра́ннік* м., *патва́ра́нніца* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *падлыга́йла* м. і ж. 'хто патакае хлусу, падтрымлівае хлусню' — мясц. (Насовіч).

Пахатуха

Жанчына, якая любіць хадзіць па хатах.

пахаду́ха ж. — Івац., Бяроз., Лёзн., Верхнядзв. (ЛАБНГ, ДСБ, Шаталава), *пахадзю́ха* ж. — Брэсц. (ЛАБНГ), *пахадня́* ж. экспр. — Беластоц. р. (СПЗБ), *пахады́ня* ж. — Чач. (ЛАБНГ), *пахадэ́нька* ж. — Кобр., Жаб. (ЛАБНГ), *пахадзю́нка* ж. — Іван. (ЛАБНГ), *пахадзю́шка* ж. — Гродз. (Сл. Гродз.), *пахадзя́ка* ж. зневаж. — Шум., Віц. (ЛАБНГ, СПЗБ), *пахады́ка* ж. — Сморг. (СПЗБ), *пахаджа́йка* ж. — Лоеў. (ЛАБНГ), *пахадзю́шчы* м. — Кам. (ЖНС), *пахаду́шчая* ж., *пахаду́шча* ж. — Лун., Кам., Драг. (ЛАБНГ), *пабягу́ха* ж. — усх.-пал. р., Гл., Добр., Лаг. (ЛАБНГ, ТС, Мат. Гом., Мат. дыял. сл., Варлыга), *пабягу́шка* ж. — Чашн., Круп., Навагр. (ЛАБНГ, Сл. Гродз.), *палята́йка* ж. — Астр. (ЛАБНГ), *паляту́ха* ж. — Гл. (Янкоўскі), *цягло́* н. — Віц. (ЛАБНГ), *цяга́лка* ж. — Буда-Каш. (ЛАБНГ), *пацягу́ха* ж. неадабр. — Гродз. р., Верхнядзв., Гл. (СРЛГ, Шаталава, Янкоўскі), *пацягу́шка* ж. — Дзятл. (Сл. Гродз.), *пацяга́ка* ж. — Пол., Ушацк. (ЛАБНГ, Шаталава), *пацяга́йка* ж. — Карм. (ЛАБНГ), *пацяга́чка* ж. — Раг. (ЛАБНГ, СПЗБ), *цяга́шчая* ж., *цяга́шча* ж. — Навагр., Дзятл., Валож. (ЛАБНГ), *пасяду́н* м., *пасяду́ха* ж. — Мёр. (3 нар. сл.), *пасяду́шка* ж. — Бераст. (ЛАБНГ, Сл. Гродз.), *непасяду́ха* ж. — Бых. (ЛАБНГ), *валту́шніца* ж. — Навагр. (Сл. Гродз.), *навадзю́шча* ж. — Нараўл. (ЛАБНГ), *баўту́ха* ж. — Гор. (ЛАБНГ), *пасялу́ха* ж. — паўн.-зах. з., Гар., Тал., Мсцісл., Рэч., Драг. (ЛАБНГ, СПЗБ, Сл. Гродз., 3 нар. сл., Варлыга), *пасалу́ха* ж. — Барыс., Верхнядзв., Вілен. р. (СПЗБ), *пасялу́н* м. — Віл., Мёр. (ЛАБНГ, СПЗБ, 3 нар. сл.), *пасялу́шнік* м. — Гродз. р., Віл. (ЛАБНГ, СРЛГ), *пасялу́шніца* ж. — Шарк., Пол., Віл., Шчуч., Дзятл. (ЛАБНГ, СПЗБ), *пасялу́шка* ж. — Дзятл. (ЛАБНГ), *пасяле́нь* м. і ж. — Докш., Глыб., Ушацк., Барыс., Круп., Бярэз. (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. дыял. сл., 3 нар. сл.), *пасяле́нец* м. — Паст. (СПЗБ), *пасе́льніца* ж. — Чэрв. (НЛ), *пасяле́йка* ж. — Круп. (ЛАБНГ), *посе́л* м. — Баран. (ЛАБНГ), *пасялда́* ж. — Лаг. (ЛАБНГ), *пасяле́нда* ж. — Лаг. (Варлыга), *пасялы́нда* ж. асудж. — Стаўб., Ушацк. (ЛАБНГ, Мат. мін.-мал.),

пасяльнічая ж., пасяльніча ж. — Ушацк., Паст. (ЛАБНГ), *пасяльнічы м.* — Паст., Ушацк. (ЛАБНГ), *пахáтуха ж.* — спарадычна паўдн. р., Кругл., Мсцісл., Нясв., Клецк., Гродз. (ЛАБНГ, Мат. мін.-мал., Мат. Гродз., Мат. Гом., НЛ, ЖНС, Кучук, Станкевіч), *пахатúха ж.* — усх.-пал. р., Гл. (ЛАБНГ, ТС, Мат. дыял. сл., Янкоўскі), *пакатúха ж.* — Гродз. р. (СРЛГ), *пахáтнік м., пахáтніца ж.* — паўдн. р., Рас., Пол. (ЛАБНГ, СПЗБ, Мат. Гом., ДСБ, НЛ, ЖС, Шаталава), *пахатáрніца ж.* — Пін. (ЖНС), *прахáтніца ж.* — Ганц. (СПЗБ), *пахáтняя ж.* — Гл. (Янкоўскі), *пахáтняя ж.* — Хойн. (Мат. Гом.), *лахáч м.* неадабр., *лахачы́ца ж.* неадабр. — Дзятл. (СПЗБ), *ла́харыца ж.* зневаж. — Гом. (Мат. Гом.), *лахна́ ж.* — Гродз. (ЛАБНГ), *ла́хта ж.* — Стаўб. (ЛАБНГ), *паддзярэўніца ж.* — Гар. (ЛАБНГ), *пасіртúха ж.* — Пін. (ЖНС), *падвóруха ж.* — Ветк. (Мат. Гом.), *сямідвóрка ж.* — Навагр. (ЛАБНГ), *радóўка ж.* — Слуц. (ЖС), *смэ́кса ж.* — Кобр. (ЛАБНГ), *смы́кса ж.* — Бяроз. (ЖНС), *шві́нда м. і ж.* — Смален. р. (Дабравольскі), *шлы́хта ж.* — Лаг. (Варлыга), *шма́ра м. і ж., шмэ́рка ж.* жарт. — Зэльв. (Сцяцко), *шлю́ндра ж.* — Зах.-бран. р. (Растаргуеў).

Пераборлівы да яды чалавек

перабо́рлівы прым. — агульн. (Насовіч, Растаргуеў, Юрчанка, Станкевіч, Шатэ́рнік, Юрчанка, Мат. апыт.), *перабі́рлівы* прым. — усх.-маг. р., Мін. р. (Мат. дыял. сл., Каспяровіч, Станкевіч, Шатэ́рнік, Мат. апыт.), *перабо́рчлівы* прым. — Чач. (Мат. апыт.), *перабі́расты* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *перабі́р м., перабо́р м., перабі́ра ж.* — Ашм., Смален. р. (Дабравольскі, Станкевіч), *перабо́рнік м.* — усх.-маг. г. (Бялькевіч), *перабо́ршчык м.* — мясц. (НЛГ), *недабо́рны* прым. — Ваўк. (СПЗБ), *худаéдлівы* прым., *худаéжлівы* прым., *худаéжы* прым. — Паст., Дзятл. (СПЗБ), *лютаéжлівы* прым. — Уздз., Навагр., Зэльв., Люб., Беластоц. р. (СПЗБ, СЦБ, ЖС, Н. сл.-сць, ЖНС), *лютаéж м. і ж.* асудж. — Зэльв. (Сцяцко), *людаéжлівы* прым. — Ваўк., Лях., Слуц., Хойн. (ЛАБНГ, СПЗБ, ЖС), *людаéдлівы* прым. — Ваўк., Лях. (СПЗБ), *літаéжлівы* прым. — Маз. (З нар. сл.), *ліхаéжлівы* прым. — Слон. (НЛ), *аблаéжлівы* прым. — віц.-маг. г. (Каспяровіч), *несало́шчы* прым. — Зах.-

бран. р. (Растаргуеў), *нэ́ндза* ж. — Чэрв. (СПЗБ), *нэ́нджа* ж. — Бар., Ваўк. (СПЗБ), *нэ́нзлы* прым. — Дзягл. (СПЗБ), *карністы* прым. — Воран. (СПЗБ), *кашэ́рны* прым. — Шчуч. (Сл. Гродз.).

Плакса

Той, хто часта плача без уважлівай прычыны.

пла́кса м. і ж., *плаксу́н* м., *плаксу́ха* ж. — усх.-маг. р., Чэрв. р., Лаг., Кобр., Драг., Смален. р. (СПЗБ, Варлыга, Насовіч, Шатэрнік, Юрчанка, Дабравольскі), *плаксу́ння* ж., *плаку́ння* ж. — усх.-маг. р. (Насовіч, Юрчанка), *плаксэ́та* м. і ж. — Смарг. (СПЗБ), *плаку́н* м., *плаку́ха* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *пла́каннік* м., *пла́канніца* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *плаклі́вы* прым., *плачлі́вы* прым. — Валож. (Мат. мін.-мал., Насовіч, Станкевіч), *плаксі́вы* прым. — паўн.-зах. з., Чач. (СПЗБ, Мат. апыт.), *ру́мза* м. і ж. — віц.-маг. г., Чэрв. р., Пол., Чач. (НЛ, Шатэрнік, Бялькевіч, Каспяровіч, Юрчанка, Мат. апыт.), *ру́мзала* м. і ж. — усх.-маг. р., Уздз. (Мат. мін.-мал., Юрчанка), *ры́мза* м. і ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *рэ́мза* м. і ж., *рэ́мжа* м. і ж. — Стол. (ТС), *ру́мала* н. — Жытк. (ТС), *раву́ла* м. і ж. — Ушацк. (НЛ), *раві́ла* н., *рэ́вацень* м. — Стол. (ТС), *рэў́за* м. і ж. — Стол. (ТС), *раў́зня* м. і ж. — Уздз. (Мат. мін.-мал.), *раўга́ч* м., *роўга́ла* н. — Зэльв. (Сцяцко), *раге́ша* ж., *раўге́ша* ж. — Гродз. р., Зэльв. (СРЛГ, Н. сл.-сць), *ры́гала* м. і ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *блю́ма* м. і ж. — зах.-пал. г. (ДСБ, НЛ, Мат. апыт.), *лю́ма* м. і ж., *лю́мза* м. і ж. — Кобр. (НЛ, ЖНС), *зіпа́йла* м. і ж. — віц.-маг. г. (Каспяровіч), *слімаза́* м. і ж. — Ушацк. (НС), *слязлі́вы* прым. — Лях. (СПЗБ), *макраслэ́зка* ж. — Лід. (Сл. Гродз.), *кісла́ты* прым. — Гродз. р., Карэл. (СРЛГ, Шаталава), *раскі́слы* прым. — Навагр. (Сл. Гродз.), *ню́ня* ж. неадабр. — Бял. (Яўсееў), *слю́нька* м. і ж. — мясц. (Насовіч), *мазе́па* м. і ж. — Нараўл., Бяроз. (Мат. Гом., ЖНС), *хны́кала* м. і ж., *хны́каннік* м., *хны́канніца* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка, Насовіч), *хні́пала* м. і ж. — мясц. (Станкевіч), *зніба́* м. і ж., *знібі́ла* м. і ж. неадабр. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *піска́ты* прым. — Беластоц. р. (СПЗБ), *крыкслі́вы* прым. — Смал. (СЦБ), *крыксу́н* м., *крыксу́ха* ж. (пра дзіця) —

Смален. р. (Дабравольскі), *скверота* м. і ж. – Стол. (ТС), *дзюньдзя* м. і ж. экспр. – Мсцісл. (З нар. сл.), *пізя* м. і ж. – Драг. (ДСБ), *звырка* м. і ж. асудж. – Бял. (Яўсееў), *зайда* м. і ж. 'хто плача да непрытомнасці' – віц.-маг. г. (Каспяровіч, Насовіч), *шкрагна* м. і ж. 'піскля' – Драг. (ДСБ), *карэмза* н. 'плаксівае дзіця' – Люб. (Н. сл-сць).

Пляткар

Той, хто любіць пляткарыць.

плятка́р м., *плятка́рка* ж. – крайняе памежожа паўн.-зах. з., Іўеў., Лід., Зэльв., Ваўк., Стол., Вілен. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, Сл. Гродз.), *плётнік* м., *плётніца* ж. – мясц. (Насовіч), *плётка* м. і ж. – усх.-маг. р. (ЛАБНГ, Насовіч), *пляцёнка* ж., *пляця́нка* ж. – Пух., Кобр. (ЛАБНГ, СПЗБ, ЖНШС), *плётніца* ж. – Калінк. (ЛАБНГ), *пляцю́ха* ж. – Кобр. (ЖНШС), *плёйтуха* ж. – Стол. (ТС), *плетня́* м. – Клецк. (НЛ), *плінта* ж. зневаж. – Слон. (Сл. Гродз.), *плету́н* м. асудж. – Гор. (Мат. Маг.), *плётар* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *сплётнік* м., *сплётніца* ж. – Брасл., Пол., Віл., Сен., Чэрв., Бял., Раг., Хоц., Добр., Гом., Светлагор., Жытк., Малар. (ЛАБНГ, ТС), *браху́н* м., *браху́ння* ж. – усх.-маг. р., Смален. р. (Дабравольскі, Насовіч, Станкевіч), *браху́ха* ж. – Чэрв. (Станкевіч), *брахлі́ўка* ж. – Лоеў., Чач. (Янкова, Мат. апыт.), *брахлі́вы* прым. – Чач. (Насовіч, Станкевіч, Мат. апыт.), *звóднік* м., *звóдніца* ж., *звaдн́я* м. і ж. – Чэрв. р., усх.-маг. р. (Мат. мін.-мал., Шатэрнік, Насовіч), *звeдзі́яш* м. – Чач. (Мат. Гом.), *звaдлі́вы* прым. – Маладз. (СЦБ, Насовіч), *язы́чнік* м. асудж., *язы́чніца* ж. – усх.-маг. р., Круп., Віл., Мядз., Стол. (ТС, СПЗБ, Насовіч), *язы́чны* прым. – мясц. (Насовіч), *лэ́ха* ж. лаянк. – Маладз. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *ла́хаўка* ж. – Віл. (ЖС), *ла́хта* ж. неадабр. – Карэл., Паст. (СПЗБ, Н. сл-сць), *лы́хта* ж. – Дзярж. (НС), *лаха́ч* м. – Вілен. р. (СПЗБ), *лаханда́* ж. – Глыб. (ЖНШС), *ляхвэ́тар* м. асудж. – Валож. (СЦБ), *ла́йда* м. і ж. – Гродз. р. (СРЛГ), *ла́нда* ж. – Стол. (НС), *на́йда* ж. зневаж. – Смал., Ветк., Лоеў. (СЦБ, Мат. мін.-мал., Мат. Гом., Янкова), *ба́йтус* м. – Лях. (ДСБ, НЛ), *вы́хня* ж. – Иван. (ЖНС), *мэ́лкут* м. – Кам. (ЖНС), *мы́тля* ж. – Навагр. (Н. сл-сць),

склю́ндра м. і ж. – Іван. (ДСБ), *хала́я* ж. – Смарг. (Станкевіч), *халтама́* ж. – Глыб. (ЖНШС), *шала́та* м. і ж. – Пін. (ЖС).

Прабіўны

Які можа дабіцца, дамагачыся чаго-н., нягледзячы на цяжкасці.

дабі́тны прым. – Жытк., Гл., Чач., Стаўб., Гродз. (ТС, НС, ЖНС, Янкоўскі, Мат. апыт.), *дабі́ўны* прым. – віц.-маг. г. (Каспяровіч), *даступны* прым. – усх.-маг. р., Чач., Стол. (ТС, Юрчанка, Мат. апыт.), *дахо́дны* прым. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *дахо́длівы* прым. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *дахо́жы* прым. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *прабі́тны* прым. – Жлоб. (Мат. Гом.), *право́рны* прым. – Жлоб. (Мат. Гом.).

Праворны

Той, які рухавы, спрытны, шпаркі, хуткі.

право́рны прым. – Стол., Жытк., Пух. (ТС, Мат. мін.-мал.), *пры́тны* прым. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *прано́заваты* прым. – Лоеў. (Янкова), *жва́ўка* ж. – мясц. (Станкевіч), *жыгу́н* м., *жыгу́ння* ж. – мясц. (Насовіч), *шмы́га* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *лоў́кі* прым. – Чэрв. р., усх.-маг. р. (Шатэрнік, Юрчанка), *спры́тлівы* прым. – Слон. (Сл. Гродз.), *спры́тняк* м., *спры́тняка* ж., *спры́тнячка* ж. – Гл. (Янкоўскі), *спры́тну́ха* ж. – Люб. (Н. сл.-сць), *пры́тны* прым. – Жлоб. (Мат. Гом.), *хлё́сткі* прым. – Лоеў. (Янкова), *хва́ткі* прым. – Зах.-бран. р., Чач. (Растаргуеў, Мат. апыт.), *ша́ткі* прым. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *пра́лазі́сты* прым. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *пахатны́* прым. – Жытк. (ТС), *разбі́тны* прым. – Астр. (СПЗБ), *пракі́дны* прым. 'лоўкі, праворны, бойкі' – Пух. (СПЗБ).

Прайдзісвет, махляр, круцель

Пранырлівы, лоўкі, хітры чалавек.

прайдзі́све́т м. – Чэрв. р., Лаг. (Шатэрнік, Варлыга, Станкевіч), *прайдáк* м., *прайдáчка* ж. – Лаг., Нясв., Клецк., Дзятл.,

Жытк., Бяроз. (ТС, Сл. Гродз., НЛ, Мат. мін.-мал., Варлыга), *прайда́ха* ж. – Стаўб. (Мат. мін.-мал.), *прайдў́ха* ж. – Уздз. (Мат. мін.-мал.), *про́йда* м. і ж. – віц.-маг. г., Смален. р. (Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч, Дабравольскі), *прэ́йда* ж. – Лоеў. (Янкова), *прахадзі́мец* м. асудж., *прахадзі́мка* ж. асудж. – Навагр., Мёр. (Н. сл.-сць, 3 нар. сл.), *прашлэ́ц* м. і ж., *прашля́к* м., *прашля́чка* ж. – мясц. (Насовіч), *прахі́ндзэй* м., *прахі́ндзэйка* ж. – Бял., Чач. (Яўсееў, Мат. апыт.), *на́йда* м. і ж. неадабр. – Пух. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *зна́йда* м. і ж. – Ваўк. (Мат. Гродз., Сцяшковіч), *прая́ва* м. і ж. – віц.-маг. г., Стол., Зах.-бран. р. (ТС, Каспяровіч, Растаргуеў), *працмы́га* м. і ж., *выцмы́га* м. і ж. лаянк. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *прашча́лыга* ж. – Чач., Зах.-бран. р. (Растаргуеў, Мат. апыт.), *круце́ль* м., *круце́лька* ж., *круце́лка* ж. – Чэрв. р., усх.-маг. р., Раг., Гродз., Лаг., Сен., Брасл., Мёр., Смален. р. (СПЗБ, 3 нар. сл., Мат. дыял. сл., Дабравольскі, Насовіч, Станкевіч, Шатэрнік, Юрчанка), *круця́га* м. і ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *круця́ка* м. і ж. – мясц. (Станкевіч), *кру́тасве́т* м., *кру́тасве́тка* ж. – Чэрв. р., Гл., Буда-Каш. (Мат. Гом., Шатэрнік, Янкоўскі, Станкевіч), *кру́таду́х* м. – Сморг., Лаг. (Варлыга, Станкевіч), *кру́тамі́знік* м. – Кобр. (ЖНШС), *па́лусве́т* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *лаўка́ч* м. – Бял., Смален. р. (Дабравольскі, Яўсееў), *лаўчы́ла* м. і ж. – Сморг. (Сл. Гродз.), *махля́р* м. асудж., *махля́рка* ж. асудж. – Чэрв. р., Гродз. р., Лаг., Валож., Мядз., Мёр. (СЦБ, Мат. мін.-мал., 3 нар. сл., Варлыга, Насовіч, Сцяшковіч, Шатэрнік), *махлю́й* м. – Мёр. (ЖНС), *ма́хлер* м., *махлё́ўка* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *ма́хля* ж. – Мсцісл. (3 нар. сл.), *махлява́ннік* м., *махлява́нніца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *ма́хар* м. – Чэрв. р., Смален. р. (Шатэрнік, Дабравольскі), *ма́хер* м., *ма́хір* м. – віц.-маг. г. (Каспяровіч, Насовіч), *ма́хыр* м. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *ма́хірскі* прым. – мясц. (Насовіч), *маха́блуд* м. экспр. – Гродз. р. (СРЛГ), *маці́ц* м., *маці́на* м., *мацю́га* м. – мясц. (Насовіч), *мата́лыга* м. і ж., *мата́лыжнік* м. – мясц. (Насовіч), *матава́ты* прым. – мясц. (Насовіч), *матаві́ла* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *плуця́га* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *плуці́на* м., *плуцю́га* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *блудзя́га* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *дзяля́га* м. і ж. – Смален. р. (Даб-

равольські), *фальшывец* м. – Зэльв. (Н. сл-сьц), *жулік* м. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *банкрут* м., *банкруцель* м., *банкрутка* ж. – віц.-маг. г. (Каспяровіч, Насовіч), *авантурнік* м., *авантурніца* ж. – віц.-маг. г., Лаг. (Варлыга, Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч), *атлётка* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *вычвэра* м. і ж. – Ваўк. (Сл. Гродз.), *насак* м. – віц.-маг. г. (Каспяровіч), *прадаўка* м. – Гродз. р. (СРЛГ), *пракурят* м., *пракурятка* ж. – мясц. (Насовіч), *ухват* м. – Лоеў. (Янкова), *хутвач* м. – Свісл. (Сл. Гродз.), *штукар* м., *штукамайстар* м. – мясц. (Насовіч), *шарыхваст* м. – Жытк. (Н. сл-сьц), *шахвараст* м. зневаж. – Гродз. р. (СРЛГ), *юха* ж. экспр. – Навагр., Ашм. (З нар. сл., Сл. Гродз.), *абакульнік* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *вахвістар* м. неадабр. – Навагр. (Сл. Гродз.), *вісус* м. – Пух., Воран. (СЦБ, СПЗБ), *вырвас* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *вытлук* м. – Клецк. (НЛ), *галуза* м. і ж. – Жытк. (ТС), *гэсаль* м. зневаж. – Уздз. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *гэрчык* м. – Чач. (Мат. Гом.), *гэрычык* м. – мясц. (Насовіч), *жогла* м. і ж. – Чэрв. р. (Шатэрнік, Станкевіч), *івуля* м. – Бял. (Яўсееў), *мэт* м. – Бял. (Яўсееў), *цахна* ж. – мясц. (Насовіч), *баламут* м. – віц.-маг. г., Зах.-бран. р. (Каспяровіч, Растаргуеў), *чмута* ж. – Стол. (ТС), *шыра* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *шарамыга* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *міргуй* м. 'жулік, круцель' – Бял. (Яўсееў), *нахабнік* м. 'авантурнік, злачынец, вірутнік' – Лаг. (Варлыга), *шустрак* м. 'шустры лаўкач' – Стол. (ТС), *датадны* прым. 'пракідны, прайдошысты' – Слуц. (ЖНШС).

Пранырлівы

Здольны ўсюды паспяваць, пранікаць, дзякуючы спрыту, хітрасці.

праныра м. і ж. – усх.-маг. г., Чэрв. р., Жытк. (ТС, Бялькевіч, Шатэрнік, Юрчанка), *пранырына* м. і ж. узмацн. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *пранырны* прым. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *пранырлівы* прым. – Жытк. (ТС), *пранорлівы* прым. – Пух. (ЖС), *пройда* м. і ж. – мясц. (Станкевіч), *прайдзёха* м. і ж. экспр. – Астр. (СПЗБ), *прайдуха* м. і ж. – Беластоц. р. (СПЗБ),

прайдзісвёт м. – Мёр. (СПЗБ), *прайдакава́ты* прым. – Жытк. (ТС), *прайдóшлівы* прым. – усх.-маг. р., Чач. (Юрчанка, Мат. апыт.), *прану́за* ж. – Жытк. (ТС), *прано́злівы* прым. – Стол., Жытк., *прано́зны* прым. – Стол. (ТС), *прано́заваты* прым. – Мазыр., Лоеў. (ГЧ, Янкова), *памаўза́* ж., *памаўзлівы* прым. – Чэрв. (Шатэрнік), *мышапа́р* м. неадабр. – Лаг., Віл., Маладз. (СЦБ, Мат. дыял. сл., НС, Станкевіч), *памыш-коўны* прым. экспр. – Пух. (ЖС), *даступны* прым. – Чач., Смален. р. (Дабравольскі, Мат. апыт.), *дапа́длівы* прым. – Слон. (ЖНШС), *дапа́дны* прым. – мясц. (НЛГ), *прабі́тны* прым. – Рэч. (Мат. Гом.), *до́шлы* прым. – Ашм. (СПЗБ), *но́рыца* ж. – Пін. (ДСБ), *ны́кала* м. – Чач. (Насовіч, Мат. апыт.), *шы́на́р* м., *шы́на́рка* м. і ж., *шы́на́рка* м. і ж. – Жытк. (ТС, ЖС, Насовіч), *шы́на́рнік* м., *шы́на́рніца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *шы́ханнік* м., *шы́ханніца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *шы́хараннік* м., *шы́харанніца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *шмы́га* м. і ж. лаянк. – мясц. (Насовіч), *шмырда́к* м. – Віл. (НС), *вы́рва* ж. – Слон. (Н. сл-сць), *паніке́ль* м., *паніке́й* м. – Лаг. (Варлыга, Станкевіч), *паці́нік* м. – Лаг. (Варлыга, Станкевіч), *патуля́ка* м. – Лаг. (Варлыга), *цы́мра* ж. – Капыл. (ЖС), *пададо́ннік* м. 'праныра, выведчык' м. – віц.-маг. г. (Каспяровіч, Станкевіч), *прабрэ́гліву* прым. 'дзеісны, пранырлівы' – Стол. (ТС), *жу́тны* прым. 'пранырлівы, спрытны дзялок, цяпкі' – Гродз. р. (Цыхун); *чалавек, які стараецца падгледзець, высачыць: ві́ж* м. – Нясв., Стаўб., Гл. (СЦБ, Мат. мін.-мал., НС, Янкоўскі), *вы́жал* м. – Нясв. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *вы́жла* ж. зняважл. – Зэльв. (Сцяцко), *чмы́хта* м. – Лаг. (Варлыга), *лы́хва* ж. – Навагр. (Н. сл-сць.).

Прытворшчык

Той, хто прытвараецца; няшчыры.

прытво́рнік м., *прытво́рніца* ж., *прытварáннік* м., *прытварáнніца* ж. *прытво́рак* м. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *прытваро́нец* м. – Докш. (Мат. дыял. сл.), *прытво́рны* прым. – Чач.

(Мат. апыт.), *прытвóрлівы* прым. — Чач. (Насовіч, Станкевіч, Мат. апыт.), *прычв́ара* м. і ж. — Малар., Брэсц., Латгал. р. (СПЗБ, НЛ), *прыкíдлівы* прым. — мясц. (Насовіч, Станкевіч).

Пустасмех

Чалавек, які можа лёгка, без прычыны рассмяяцца.

пустасмéх м. і ж. — усх.-маг. р., Стол., Чач., Карм., Верхнядзв., Зэльв. (ЛАБНГ, ТС, Мат. дыял. сл., Бялькевіч, Сцяцко, Шаталава, Мат. апыт.), *рагату́ха* ж. — Жытк. (ТС), *зубаска́ль* м. неадабр. — Чэрв. (Мат. мін.-мал.), *зубашчэ́р* м. — Ушацк. (ЖНС), *ву́шчарка* м. і ж. — Стол., Жытк. (ТС).

Распешчаны

Які прывык да пяхчот, капрызны, распусны.

пясту́н м., *пясту́ха* ж. — віц.-маг. г., Чэрв. р., Чач. (СПЗБ, Варлыга, Каспяровіч, Станкевіч, Мат. апыт.), *пéстун* м. — віц.-маг. г. (Каспяровіч, Станкевіч), *пясту́нка* ж. — Карэл. (ЖНС), *пяшчо́ха* ж. — Стол. (ТС), *пéста* м. і ж. — Пух., Лаг., Навагр., Ваўк., Зэльв., Жлоб. (СПЗБ, Мат. Гом., Н. сл.-сць, ЖС, Сцяшковіч), *пясто́та* ж. — Мін. (ЖС), *пéставаны* прым. — мясц. (Насовіч, Станкевіч), *ба́лаўнік* м., *балаўні́к* м., *ба́лаўні́ца* ж. — Чач. (Насовіч, Мат. апыт.), *ба́лавень* м. — Пух. (СЦБ), *ба́лаўны* прым., *балаўны́* прым. — Лоеў., Чач. (Насовіч, Янкова, Мат. апыт.), *распу́ста* м. і ж. — Шкл., Чач. (Мат. Маг., Мат. апыт.), *патвóра* м. і ж. — Гом., Чач., Мсцісл. (Н. сл.-сць, ЖНС, Станкевіч), *спатвóраны* прым. — Чач. (Насовіч, Мат. апыт.), *распатвóраны* прым. — усх.-маг. р., Чач. (Юрчанка, Мат. апыт.), *раздурóнец* м. — Гл. (Янкоўскі), *зду́раны* прым. — Докш. (Мат. дыял. сл.), *дуро́ны* прым. — Віц. р., Докш. (СПЗБ, Станкевіч), *разбязу́лены* прым. — усх.-маг. г. (Юрчанка), *мазу́н* м. асудж. — Драг. (НЛ), *ма́заны* прым. — Жытк. (ТС), *разма́заны* прым. экспр. — Брэсц., Драг. (ДСБ, 3 нар. сл.), *ма́мнік* м., *ма́мні́ца* ж. — Бял. (Яўсееў),

мамлюк м. неадабр. — Бял. (Яўсееў), *далікацік* м. — мясц. (Насовіч), *далікатуся* ж. — Навагр. (Н. сл.-сць), *пялёгаваны* прым., *выпелегаваны* прым. — мясц. (Насовіч), *лігомы* прым. — Іўеў. (Сл. Гродз.), *кунэга* ж. — Віц. р. (Каспяровіч, Станкевіч), *канόза* м. і ж. — Дзятл. (Сл. Гродз.), *маліноўка* ж. 'вельмі далікатная, выпеставаная асоба' — Мёр. (ЖНС).

Распусны

Які вызначаецца маральнай разбэшчанасцю.

распуснік м., *распусніца* ж. — віц.-маг. г., Чэрв. р., Лаг. (Бялькевіч, Варлыга, Каспяровіч, Насовіч, Шатэрнік, Станкевіч), *распусьта* м. і ж. — усх.-маг. р., Стол. (ТС, Бялькевіч, Юрчанка), *рэспуст* м. — Карэл. (ЖНС,), *роспуст* м. — Клецк. (НЛ), *рапусны* прым. — віц.-маг. г., Чэрв. р. (Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч, Шатэрнік), *распушчонік* м., *распушчоніца* ж. — Лаг., Смален. р. (Варлыга, Дабравольскі), *распушчаны* дзеепрым. — Стол. (ТС), *распуціца* ж. перан. — Стол. (ТС), *бяспуціца* ж. — мясц. (Насовіч), *распутлівы* прым. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *круціга* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *круціка* ж. асудж. — Віл. (СПЗБ), *накрутка* ж. — Бял. (Яўсееў), *круцішчы* прым. — усх.-маг. р., Пух. (СЦБ, Юрчанка), *пацяганка* ж. — віц.-маг. г. (Каспяровіч, Станкевіч), *цяганшчы* прым. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *бадзяўка* ж. — віц.-маг. г., Круп. (НС, Каспяровіч, Станкевіч), *блуднік* м. асудж., *блудніца* ж. асудж. — Раг., Віл. (СПЗБ), *аблуд* м. — Жытк. (ТС), *блудзяшчы* прым. — Стол. (ТС), *гулявы* прым. — віц.-маг. г. (Каспяровіч), *гуляка* м. — Валож., Віл. (СПЗБ), *гуляшчая* ж. — Зах.-бран. р., Чач. (Растаргуеў, Мат. апыт.), *брында* ж. лаянк. — Бял. (Яўсееў), *дрында* ж. — Бял. (Яўсееў), *рында* ж. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *шлында* ж. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *шлюндра* ж. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *разбэшчаны* прым. — Лаг. (Варлыга), *вярцішчы* прым. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *хабал* м., *хабёл* м. — віц.-маг. г. (Каспяровіч), *хабаль* м. — Стол. (ТС), *бахыр* м., *бахурка* ж. — усх.-маг. р. (Бялькевіч), *журжа* ж. лаянк. — Лоеў., Чач. (Янкова,

Мат. апыт.), *жлябоўка* ж. — віц.-маг. г. (Каспяровіч, Станкевіч), *ку́хта* ж. пагард. — Гродз. р., Слон. (Н. сл.-сць, Цыхун), *марцэ́ля* ж. — Клецк. (НЛ), *патаску́ха* ж. — Зах.-бран. р., Чач. (Растаргуеў, Мат. апыт.), *хві́ся* ж., *фі́ся* ж. — Стол. (ТС), *халáйстра* ж. — віц.-маг. г. (Каспяровіч), *ца́хна* ж. — Лаг. (Варлыга), *шэ́льма* ж., *шальмава́ты* прым. — Лаг. (Варлыга).

Самавольны

Які дзейнічае па сваёй волі, як сам жадае, не лічачыся ні з кім.

самаво́л м. — Зах.-бран. р., Чач. (Растаргуеў, Мат. апыт.), *самаво́лка* ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *самапра́ўнік* м. — Лаг. (Варлыга), *самаўпра́ўнік* м. — Зэльв. (Сцяцко), *самапра́ўны* прым. — мясц. (Насовіч), *самаўпра́ўны* прым. — Чач. (Мат. апыт.), *самаду́р* м. — Чач. (Мат. апыт.), *самаду́рац* м. — усх.-маг. р. (Бялькевіч), *самаду́рнік* м., *самаду́рніца* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *самаду́м* м. — мясц. (Насовіч), *самады́йнік* м., *самады́йніца* ж. — Смарг. (Станкевіч).

Свавольнік

Той, хто сваво́ліць; гарэзуе, упарціцца, неслух.

сваво́льнік м., *сваво́льніца* ж. — усх.-маг. р., Стол. (ТС, Насовіч), *сваво́льны* прым. — усх.-маг. р., Стол. (ТС, Насовіч), *сваво́ллівы* прым. — мясц. (Насовіч), *сваяво́ля* ж. — мясц. (Насовіч), *сваяво́льнік* м., *сваяво́лка* ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *сваяво́льніца* ж. — Шчуч. (СПЗБ), *самаво́л* м., *самаво́лка* ж. — Чэрв. р., усх.-маг. р. (Бялькевіч, Шатэрнік), *самаво́лашнік* м., *самаво́лашніца* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *самаво́лец* м. — Гродз. р. (СРЛГ), *гарэ́за* м. і ж. — Чэрв. р. (Шатэрнік, Насовіч, Станкевіч), *гарэ́знік* м., *гарэ́зніца* ж. — мясц. (Насовіч), *гарэ́злі́в* м. — Віл. (СПЗБ), *гарэ́злівы* прым. — Лаг., Віл. (СПЗБ, Варлыга, Насовіч, Станкевіч), *гарэ́зны* прым. — мясц. (Станкевіч), *гары́злівы* прым. — Пух. (СПЗБ), *дуро́нік* м., *дуро́ніца* ж. — Віц. р., Мёр., Докш., Добр. (Мат. дыял. сл.,

Мат. Гом., 3 нар. сл., Станкевіч), *дуронка* ж. ласк. – Мёр. (3 нар. сл.), *ро́здур* м. – Гл., Жаб. (НЛ, Янкоўскі), *разду-ро́нец* м. – Гл., Дзятл. (Сл. Гродз., Янкоўскі), *разду́рак* м. – Карэл. (Сл. Гродз.), *дурэ́ц* м. – Слон., Бял. (Сл. Гродз., Яўсееў), *дурэ́цька* м. і ж. – Лаг. (Варлыга), *дурлівы* прым. – Стол. (ТС), *дураслівы* прым. – Лаг. (Варлыга), *дурэ́злівы* прым. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *дуро́ны* прым. – Добр., Докш. (Мат. дыял. сл., Мат. Гом.), *здуро́ны* прым. – Лаг. (СПЗБ), *дурאַўны* прым. – Дзярж. (НС), *балаўнік* м., *балаўніца* ж. – віц.-маг. г., Жытк., Чач., Зах.-бран. р., Смален. р. (ТС, Бялькевіч, Дабравольскі, Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў, Мат. апыт.), *балава́нка* ж. – Жытк. (ТС), *ба́лавень* м. – Чач., Смален. р. (Дабравольскі, Мат. апыт.), *балаўны* прым. – усх.-маг. р., Чач., Жытк., Віл. (СПЗБ, ТС, Бялькевіч, Мат. апыт.), *ба́лаўны* прым. – Смален. р., Чач. (Дабравольскі, Мат. апыт.), *шала́ніца* ж. – віц.-маг. г., Чэрв. р., Лаг., Паст. (СПЗБ, Варлыга, Каспяровіч), *шалун* м. – Верхнядзв. (СПЗБ), *шаллівы* прым., *шалоўлівы* прым. – мясц. (Насовіч), *бязу́ля* м. і ж. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *бязу́льнік* м. – Чэрв., Смален. р. (СПЗБ, Дабравольскі, Станкевіч), *бязу́ллівы* прым. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *абязу́рнік* м. – віц.-маг. г. (Каспяровіч, Станкевіч), *бязу́рны* прым., *абязу́рны* прым., *бязу́ры* прым. – віц.-маг. г. (Каспяровіч, Станкевіч), *базу́ра* м., *базу́рнік* м. – Стол. (ТС), *базу́рны* прым., *разбазу́раны* прым. – Стол., Жытк. (ТС), *абу́знік* м., *абу́зніца* ж. – віц.-маг. г. (Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч), *абу́зны* прым. – віц.-маг. г. (Каспяровіч, Станкевіч), *раско́л* м. перан. – Стаўб., Навагр., Валож., Буда-Каш., Стол., Жытк. (ТС, Мат. мін.-мал., Мат. Гом., ЖС, Н. сл.-сць), *раско́льнік* м. – Жытк. (ТС), *нако́льнік* м. – віц.-мал. г. (Каспяровіч, Яўсееў), *нако́льніца* ж. – Слуц. (ЖС), *адко́л* м. – Кругл. (Мат. Маг.), *распу́снік* м. – Пол., Латгал. р. (СПЗБ, НЛ), *распу́ста* м. і ж. – усх.-маг. р., Стол., Жытк. (ТС, Юрчанка), *рэспу́ст* м. – Шчуч., Слон., Капыл. (Сл. Гродз., ЖНС, Н. сл.-сць), *распушчэ́нец* м., *распушчэ́нка* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *распу́сны* прым. – Чэрв. (Шатэрнік), *распу́шчаны* дзеепрым. – усх.-маг. р., Жытк., Чач. (ТС, Насовіч, Мат. апыт.), *распу́цін* м. – Лоеў. (Янкова), *распутны*

прым. — усх.-маг. р., Чач. (Бялькевіч, Мат. апыт.), *распу́т-
лівы* прым. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *вы́рвас* м. — усх.-маг. р.,
 Дзягл. (Сл. Гродз., Бялькевіч, Юрчанка), *вы́рвус* м. — Брэсц.
 (НЛ), *ва́рвус* м., *ба́рвус* м. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *вурві-
нец* м. — Дзярж. (НС), *варыва́нец* м., *варыва́нка* ж. — Мёр.
 (3 нар. сл.), *і́рзу́н* м., *і́рзу́ння* ж., *і́рзу́ля* ж., *і́рзу́ха* ж. — усх.-
 маг. р., Чач. (Юрчанка, Мат. апыт.), *ё́рза* ж. экспр. — Мсцісл.,
 Чач. (3 нар. сл., Мат. апыт.), *вяртагла́з* м. і ж. — усх.-маг. р.
 (Юрчанка), *вяртагла́зы* прым. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *ка-
лы́глас* м. — віц.-маг. г., Чач. (Каспяровіч, Мат. апыт.), *ка-
лыглу́с* м., *калыглу́ска* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *блазніо́к* м.,
бла́зень м. — Жытк. (ТС), *бла́зан* м. — Гродз. (Мат. Гродз.),
памаўза́ м. і ж. — Барыс., Круп. (СЦБ, СПЗБ), *вісу́с* м. асудж. —
 Смал., Мёр. (СЦБ, 3 нар. сл.), *не́спун* м., *неўспун* м. — Стол.,
 Жытк. (ТС), *круце́лка* ж. — Чэрв. (СЦБ), *круце́лка* ж. — Лаг.
 (Мат. мін.-мал.), *вярта́чка* м. і ж. — Жытк. (ТС), *абдзі́р-
кус* м. — Чэрв. (СЦБ), *здзі́раш* м. — Бял. (Яўсееў), *самад-
ра́й* м. экспр. — Стол. (ТС), *лу́нік* м. — Бял. (Яўсееў), *не́лу-
пак* м. — Бял. (Яўсееў), *адле́т* м. — Жлоб. (Мат. Гом.), *адо́р-
ва* м. і ж. — мясц. (Станкевіч), *ажыга́нец* м. — Слон. (Сл.
 Гродз.), *жэ́гва* м. і ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *го́йда* м.
 і ж. — Пух. (Мат. мін.-мал.), *гу́тнік* м. — Дзягл. (Сл. Гродз.),
жыгу́н м. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *лыгу́н* м. — Жытк. (ТС),
ну́слуш м. і ж. — Ветк., Рэч. (Мат. Гом.), *узвэ́с* м. — Дзярж.
 (НС), *узрэ́з* м. — Дзярж. (НС), *распуно́нены* прым. — усх.-маг. р.
 (Юрчанка), *распяра́заны* прым. — усх.-маг. р. (Юрчанка),
аназо́льны прым. — Слон. (Сл. Гродз.), *завадыя́цкі* прым. —
 Шчуч. (Сл. Гродз.), *ша́хвара́ст* м., *ша́хварасце́нь* м. — Стол.,
 Жытк., Нясв. (ТС, Мат. мін.-мал.), *ша́рыхва́ст* м., *ша́рых-
во́ст* м., *ша́рэхва́ст* м. — Жытк. (ТС, Н. сл.-сць), *раскура́т* м.,
раскура́тнік м. — Слаўг. (Н. сл.-сць), *раскура́тны* прым. —
 Слаўг. (Н. сл.-сць), *праку́да* м. і ж., *праку́днік* м., *праку́дни-
ца* ж. — мясц. (Насовіч), *пракура́т* м., *пракура́тка* ж. — Бял.
 (Яўсееў), *ву́жэ́лак* м. — Карэл. (ЖС), *шы́цік* м. асудж. — Мёр.
 (3 нар. сл., Насовіч), *павятра́нка* ж. — Лаг. (Вяры́лга), *бо́с-
ла* м. і ж. — Добр. (Мат. Гом.), *басаві́дла* н. — Слон. (Н. сл.-сць),
бэ́йлачка ж. — Стол. (ТС), *вы́тлук* м. асудж. — Пух. (СЦБ),

галай м. жарт. — Драг. (НЛ), *галайстра́* ж. лаянк. — Бял. (Яўсееў), *лахтыдрай* м. — усх.-маг. р. (Бялькевіч), *лобус* м. — Ашм. (СПЗБ), *медзяля́н* м. лаянк. — Гродз. р., Дзятл. (Сл. Гродз., СРЛГ), *масі́яш* м. — Мёр. (3 нар. сл.), *прачва́ра* м. і ж. — Драг. (СПЗБ), *прая́ва* м. і ж. — мясц. (Насовіч), *скару́за* м. і ж. — віц.-маг. г. (Каспяровіч, Станкевіч), *скараза́* м. і ж. экспр. — Шчуч. (СПЗБ), *шалага́н* м. — мясц. (Насовіч), *ша-лахта́й* м. — Ваўк. (Сл. Гродз.), *азарны́* прым. — віц.-маг. г. (Каспяровіч, Насовіч), *ла́зік* м. — Мёр. (3 нар. сл.), *верхала́з* м., *верхала́зка* ж. — Мёр., Чач., Зах.-бран. р. (3 нар. сл., Растаргуюеў, Мат. апыт.), *бушаўні́ца* ж. 'свавольніца, буянка' — Жытк. (ТС), *зы́гза* ж. жарт. 'гарэзлівая нясталая дзяўчына' — Лаг. (Варлыга, Станкевіч), *талахава́ты* прым. 'дураслівы, нявытрыманы' — Шчуч. (Сл. Гродз.), *чапарны́* 'свавольны, нястрыманы' прым. — Слон. (Сл. Гродз.).

Сварлівы

Схільны да сварак, спрэчак.

сварлівы прым. — Жытк., Чач. (ТС, Мат. апыт.), *сварыба́ба* м. і ж. — Шчуч. (Сл. Гродз.), *зая́да* ж. неадабр. — Нясв. (Мат. мін-мал.), *з'яду́ха* м. і ж., *ззяду́ха* м. і ж. — Гродз. р. (СРЛГ), *звягу́н* м. — мясц. (Станкевіч), *звяглі́вы* прым. — віц.-маг. г., Чэрв. р., Смален. р. (Каспяровіч, Шатэрнік, Дабравольскі), *звянгле́вы* прым. — Гродз. р. (СРЛГ), *браха́ла* м., *браху́ння* ж. — віц.-маг. г. (Каспяровіч, Насовіч), *брахлі́вы* прым. — віц.-маг. г. (Каспяровіч, Насовіч), *гры́нза* м. і ж. — Пруж. (ДСБ), *перагры́зак* м. і ж. лаянк. — мясц. (Насовіч), *грызлі́вы* прым. — мясц. (Станкевіч), *згрызлі́вы* прым. — Вілен. р. (СПЗБ), *гы́рканнік* м., *гы́рканні́ца* ж. — усх.-маг. р. (Юрчанка), *бухці́ла* (пра сварлівага і бурклівага мужчыну) м. — Бял. (Яўсееў), *бузаце́рша* ж. — Бял. (Яўсееў), *ко́стра* м. і ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *кастры́віца* ж. лаянк. — Смален. р. (Дабравольскі), *піла́* м. і ж. — мясц. (Насовіч, Станкевіч), *лататэ́рка* ж. — Іўеў. (Сл. Гродз.), *мастальі́га* ж. — Зах.-бран. р. (Растаргуюеў).

Скрытны

Які не давярае людзям.

скрыты прым. — Беластоц. р. (СПЗБ), *скрытны* прым. — Чач. (Мат. апыт.), *патаёнъ* м. — мясц. (Насовіч), *тайны* прым. — Лоеў. (Янкова), *падкапай* м. абраз. — Карэл. (Сл. Гродз.), *недавёрлівы* прым. — Лаг. (Варлыга).

Скупы

Празмерна, да прагнасці ашчадны.

жмінда м. і ж. — Лаг. (Варлыга), *злыдня* ж., *злыдня* ж. — усх.-маг. р., Гл., Стол. (ТС, Бялькевіч, Янкоўскі), *злыдзень* м. — Жытк., Стол., Чач. (ТС, Мат. апыт.), *скрыль* м. перан. іран. — Чав. (Мат. Маг.), *жадны* прым. — Стаўб., Чэрв., Пух., Чач. (СЦБ, Мат. апыт.).

Спакуснік

Той, хто вельмі захапляецца жанчынамі, зводзіць іх, уступае ў інтымную сувязь.

бабнік м. — Кобр., Чач., Смален. р. (СПЗБ, ЖНШС, Дабравольскі, Станкевіч, Мат. апыт.), *бабіч* м. зневаж. — Гродз. р., Воран., Бар. (ДСБ, СПЗБ, Сл. Гродз. 3 нар. сл., Цыхун), *бабздыр* м. груб. — віц.-маг. г., Дзятл., (СПЗБ, Каспяровіч, Насовіч), *жанчур* м. — Стол. (ТС), *спакуснік* м., *спакусніца* ж. — мясц. (Станкевіч), *спакусіцель* м., *спакусіцельніца* ж. — усх.-маг. р., Смален. р. (Насовіч, Дабравольскі), *скусіцель* м., *скусіцелка* ж. — мясц. (Насовіч), *валаўніца* ж. жарт. — Вілен. р. (СПЗБ), *бабадур* м. 'гарэзнік, які прываблівае жанчын сваімі паводзінамі' — мясц. (Насовіч, Станкевіч).

Сурочлівы

Хто баіцца сурокаў.

сурочлівы прым. — мясц. (Насовіч), *урочлівы* прым., *урошлівы* прым. — усх.-маг. р., Чач., Лоеў. (Юрчанка, Насовіч,

Янкова, Мат. апыт.), *урóчны* прым. – мясц. (Насовіч), *па-дзіўны* прым. – Пух. (СЦБ).

Сярдзіты

Поўны пачуцця злосці, варожасці, нядобразычлівасці.

дудáр м. зневаж. перан., *дудáрына* м. і ж. узмацн., *дудá* м. зневаж., *дудзіла* м. і ж. узмацн. – Мёр. (3 нар. сл.), *éндза* ж. абраз. – Драг. (НЛ), *змей* м. лаянк., *змяя́* ж. зневаж. перан., *змяю́ха* ж. павеліч. лаянк., *змяі́на* м. і ж. узмацн. перан. – Мёр. (3 нар. сл., Насовіч), *звер* м. зневаж. перан., *звяру́га* м. і ж. узмацн., *звяры́на* м. і ж. узмацн. – Мёр. (3 нар. сл.), *звяруго́* н. – Лаг. (Варлыга), *азія́т* м., *азія́тка* ж. – мясц. (Насовіч), *хурлё́ннік* м., *хурлё́нніца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *мы́мра* ж. абраз. 'злюка, надзьмутая ад крыўды' – Мсцісл. (3 нар. сл.).

Франт

Чалавек, які любіць модна прыбірацца, моднік.

хварсу́н м. – Чэрв. р., усх.-маг. р., Гл., Нясв., Карэл. (Мат. мін.-мал., Мат. дыял. сл., Шатэрнік, Юрчанка, Янкоўскі), *хварсу́ха* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *хварсі́сты* прым. – усх.-маг. р., Чач., Гл. (Юрчанка, Янкоўскі, Мат. апыт.), *хварсо́вы* прым. – Лоеў., Чач. (Янкова, Мат. апыт.), *фарсу́н* м., *фарсу́ха* ж. асудж. – Чач. (Мат. апыт.), *шчаго́ль* м., *шчагали́ха* ж., *шчагали́сты* прым. – Чач. (Мат. апыт.), *шчо́гальны* прым. – Верхнядзв. (СПЗБ), *шчыгульны́* прым., *шчыгулі́сты* прым. – мясц. (НЛГ), *го́галь* м. – мясц. (Насовіч), *фра́ер* м. – Навагр., Чач. (Н. сл.-сць, Мат. апыт.), *фігура́нт* м., *фігура́нтка* ж. – мясц. (Насовіч), *мадні́ся* ж. жарт. – Стаўб. (СЦБ), *рызыкáнтка* ж. асудж. – Пух. (ЖС), *рызыка́ўны* прым. – Чэрв. р. (Шатэрнік).

Звышмодны ў адзенні і паводзінах чалавек: *ніцно́та* ж. зневаж. – Мёр. (3 нар. сл.), *прая́ва* ж. перан., *праяві́на* ж. перан. узмацн. – Мёр. (3 нар. сл.), *ля́лька* ж. 'вельмі выпес-

таваная, крыкліва апранутая, расфуфыраная жанчына' – Мёр. (3 нар. сл.), зух 'франт, гуляка' м. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *хвасту́ха* ж. 'жанчына, якая прыгажэй за ўсіх убіраецца' – Лаг. (Варлыга).

Хапуга, хапун

Прагны да нажывы.

хапу́н м. – Жытк., Карэл. (ТС, Мат. Гродз.), *хану́га* м. і ж. – Чач. (Мат. апыт.), *хане́ц* м. – Стол. (ТС), *ха́птус* м. – Віл. (НС), *хану́чы* прым. – Стол. (ТС), *атарві́ла* м. зневаж. – Бял. (Яўсееў), *ато́рва* м. і ж. – Гл. (Янкоўскі), *граблё́* н. – Пух. (Мат. мін.-мал.), *ву́хвацень* м. – Маз. (ГЧ), *лы́ўдзік* м. 'той, хто хапае ўсё, што пападзе пад руку' – усх.-маг. р. (Бялькевіч).

Хвалько

Той, хто любіць хваліцца, выхваляцца.

хвалько́ м. і ж. – віц.-маг. г., Лаг., Чач., Стол., Астр., Смарг., Воран. (ТС, СПЗБ, Варлыга, Каспяровіч, Насовіч, Станкевіч, Мат. апыт.), *хвалё́ка* м. і ж. – Браг. (Шаталава), *хвалё́га* м. – Бяроз. (ДСБ, Шаталава), *хвалё́нда* м. і ж. – Мядз. (Н. сл.-сць), *хвалі́сцэй* м. – Стол., Жытк., Петр. (ТС, Шаталава), *хвалі́ндзэй* м., *хваля́нцэй* м. – Стол., Жытк. (ТС), *хвалю́к* м. – Бяроз. (ДСБ), *хвалю́н* м. – Бяроз. (Шаталава), *хвалі́стун* м. – Лід. (Мат. Гродз.), *хваля́стун* м. – Навагр. (СПЗБ), *хвальбу́н* м. – Беластоц. р. (СПЗБ), *хваля́ндыш* м. – Пух. (Мат. мін.-мал.), *хвалё́ндыш* м. – мясц. (Насовіч), *хвалё́бныш* м. – Кам. (ЖНС), *выхваля́ка* м. і ж. асудж. – Маладз. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *пахвалё́йка* м. і ж. неадабр. – Зэльв. (СПЗБ, Сцяцко), *пахвалі́ўка* м. і ж. іран. – Ашм. (Сл. Гродз.), *паду́хва́лы* прым. – Гродз. (Сл. Гродз.), *хвасту́н* м., *хвасту́ння* ж., *хвасту́ха* ж. – усх.-маг. р., Чач., Лоеў., Браг., Пруж., Кобр. (СПЗБ, ЖНС, Шаталава, Юрчанка, Янкова, Мат. апыт.), *хвасту́ннік* м., *хвасту́нніца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *хвасту́нка* ж. – Кобр. (ЖНС), *хва́стала* м. і ж. –

усх.-маг. р. (Юрчанка), *хв́астаннік* м., *хв́астанніца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *хвасце́нь* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *хвасце́ль* м. – Мёр. (НС), *хв́асцік* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *хвасько́* м. – мясц. (Насовіч), *хваслі́вы* прым. – Гл., Чач. (Мат. дыял. сл., Насовіч, Мат. апыт.), *хвастлі́вы* прым. – Лоеў., Чач. (Янкова, Мат. апыт.), *самахва́л* м. – Воран. (Мат. Гродз.), *зухва́л* м. – мясц. (Насовіч), *зухва́лы* прым. – мясц. (Насовіч), *хварсу́н* м., *хварсу́ха* ж. – віц.-маг. г., Чач. (Каспяровіч, Юрчанка, Мат. апыт.), *хварсату́ха* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *хварге́лка* м. і ж. – віц.-маг. г. (Каспяровіч), *балахва́* м. і ж. экспр. 'хвалько, балбатун' – Пух. (СПЗБ).

Хуліган

Той, хто груба парушае грамадскі парадак.

фуліга́н м. – Уздз. (Мат. мін.-мал.), *адко́л* м. – Бял. (Н. сл.-сць), *раско́л* м. – Гл. (Янкоўскі), *катарэ́знік* м. – Бар., Бяроз. (ДСБ), *арышта́нец* м. – Гл. (Янкоўскі), *крутага-лоў* м. – Гл. (Янкоўскі), *гіца́ль* м. абраз., *гіцэ́ль* м. абраз. – Стаўб., Валож., Ваўк., Беластоц. р. (СЦБ, СПЗБ, Насовіч).

Цікаўны

Які імкнецца ўсё ўведаць, убачыць ва ўсіх падрабязнасцях.

дахо́жы прым. – Навагр. (3 нар. сл.), *дасу́жы* прым. – усх.-маг. р., Чач. (Мат. дыял. сл., Юрчанка, Мат. апыт.), *пы́цік* м. 'які цікавіцца нават тым, што б не трэба было ведаць' – мясц. (Насовіч), *мы́хля* ж. 'жанчына, якая праяўляе залішняю цікавасць' – Бял. (Яўсееў), *дапы́тны* прым. 'які імкнецца ўсё зразумець, пазнаць, набыць новыя веды' – усх.-маг. р., Чач. (Юрчанка, Мат. апыт.).

Чалавек, які мяняе веру

пярэ́вараце́нь м. – Стол., Зах.-бран. р. (ТС, Растаргуеў), *пярэ́хрыст* м. – Жытк. (ТС), *пярэ́кта* м. і ж. – Мсцісл. (Мат. апыт.).

Шалапут

Легкадумны, пусты чалавек, баламут, свавольнік.

шалапут м. – усх.-маг. р., Чач., Жытк., Пух., Гродз., Вілен р. (ТС, СПЗБ, Мат. Гродз., Бялькевіч, Мат. апыт.), *шалапут* м. – Пух., Гродз., Вілен. р. (СПЗБ), *шалапутнік* м., *шалапутніца* ж. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *шалапуцец* м. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *шалапут* м. і ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *шалапаваты* прым. – мясц. (НЛГ), *шалахвост* м., *шалахвэ* м. і ж. – Віл., Вілен. р. (СПЗБ), *бастутны* прым. – Стол., Чач. (ТС, Мат. апыт.).

Шкадлівы

Той, хто робіць шкоду.

шкадлівы прым. – усх. з., паўн. р., Мін. р., Чэрв. р., Слуц. р., Ашм., Дзятл., Ваўк., Бяроз. (ЛАБНГ, ТС, Шатэрнік), *шкодны* прым. – мясц., Смален. р. (Станкевіч, Дабравольскі), *шкодлівы* прым. – гродз.-бар. г., зах.-пал. г., Маг. р., Ушацк., Лаг., Круп., Віц., Чэрв., Браг. (ЛАБНГ), *шкоднік* м., *шкодніца* ж. – віц.-маг. г., Чач., Жытк., Лаг., Сморг., Смален. р. (ТС, СПЗБ, Варлыга, Каспяровіч, Шатэрнік, Дабравольскі, Мат. апыт.), *шкадзюх* м. – Кам. (ЖНС), *урэда* м. і ж., *ураднюга* м. і ж. узмац. – усх.-маг. р., Мёр., Чач. (НС, Юрчанка, Мат. апыт.), *урэднік* м., *урэдніца* ж. – усх.-маг. р., Чач., Жытк. (ТС, Юрчанка, Яўсееў, Мат. апыт.), *урэдзіна* м. і ж. узмацн. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *урэдыш* м. – усх.-маг. р. (Юрчанка), *урадняга* м. – Жытк. (ТС), *урэдны* прым. – усх.-пал. р., Пол., Сен., Арш., Дубр., Гор., Чэрв., Чач. (ЛАБНГ, ТС, Янкова, Янкоўскі, Мат. апыт.), *ураднючы* прым. 'вельмі шкодлівы' – Лоеў., Чач. (Янкова, Мат. апыт.), *злаўрэднік* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *глумак* м., *глумнік* м., *глумніца* ж., *глумны* прым. – мясц. (Станкевіч), *зброд* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч, Станкевіч), *збрадлівы* прым., *збрóдлівы* прым. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *памаўзлівы* прым. – Дзярж. (СЦБ), *памызоўны* прым. – Пух. (ЖС), *чупік* м. 'свавольнік, шкоднік у дробязях' м. – усх.-маг. (Юрчанка), *шкуч* м. зневаж. 'няўважлівы, шкодлівы' – Маст. (Сл. Гродз.).

13. НАЗВЫ ЛЮДЗЕЙ ПАВОДЛЕ АДНОСІН ДА ПРАЦЫ

Вольны, не заняты працай

слабодны прым. – Мсцісл., Стол., Жытк. (Юрчанка, ТС), *во́льны* прым. – Брасл., Беластоц. р. (СПЗБ), *гуляшчы* прым. – Жытк., Лаг. (ТС, Варлыга), *гулявы* прым. – Віц. р. (Станкевіч), *безрабóтны* прым. 'беспрацоўны' – Беластоц. р. (СПЗБ), *безрабóтка* ж. 'беспрацоўная' – Краснап. (Бялькевіч).

Вынослівы, цягавіты, уседлівы

трывалы прым. – Лаг., Лёзн., Віц. р., Чэрв. р., Смален. р. (Станкевіч, Каспяровіч, Шатэрнік, Дабравольскі), *уцёглы* прым. – Гом. р. (НЛГ), *цягучы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *усёдлівы* прым. – Лаг. (Варлыга), *усідчываты* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *залóжны* прым. – Гродз. р. (Цыхун), *бязуста́нны* прым. 'які не ўстае са свайго месца, не пакідае сваёй справы' – мясц. (Насовіч, Станкевіч).

Гаспадарлівы

Эканомны, руплівы, клапатлівы ў вядзенні гаспадаркі.

хазяйлівы прым. – Чач., Бераст., Жытк., Лоеў., Мсцісл., Зах.-бран. р. (ЖНШС, Сл. Гродз., ТС, Янкова, Юрчанка, Растаргуеў), *гаспада́рлівы* прым. – Гл., Сморг. (Янкоўскі, Станкевіч), *спадарскі* прым. – мясц. (Станкевіч), *акано́мны* прым. – Віц. р. (Каспяровіч), *жыцё́йны* прым. 'практычны, запаслівы' – Сморг. (Сл. Гродз.), *дба́йлівы* прым. – Маладз. (ДСБ), *прамышлёны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *зылёц* м.,

зыліца ж. 'гаспадарлівы, зух' – Жытк. (ТС), *ту́марнік* м., *ту́марніца* ж. 'пра чалавека, у якога ўсё ў парадку' – Пол. (НЛ).

Гультай, лянiвы

Той, хто ўхіляецца ад працы, лодар.

гульта́й м., *гульта́йка* ж. – агульн. (ГЧ, Шатэрнік, Мат. Гродз., ЛАБНГ, Станкевіч, Бялькевіч, Каспяровіч, СПЗБ, Янкоўскі, Насовіч, Мат. апыт., 3 нар. сл., ТС, ЖНшС), *гульця́й* м., *гульця́йка* ж. – Стол., Жытк., Браг. (ДСБ, ТС, ЛАБНГ), *гульта́йна* м. і ж. павеліч. – Ушацк., Дубр., Валож., Стаўб., Навагр., Чэрв., Віц. (ЛАБНГ, Шатэрнік, Станкевіч, Каспяровіч), *гульта́йна* м. і ж. – мясц., Мёр. (3 нар. сл., Насовіч, Станкевіч), *гультаю́га* м. і ж. павеліч. – Паст., Ашм., Мсцісл. (ЛАБНГ, Насовіч), *гультаі́шча* н. павеліч. – зах. з., Маг. р., Чэрв. р., Гом. р., Круп., Асіп., Гл. (ЛАБНГ), *гультаю́жына* м. – Дзярж. (СЦБ), *гультаё́віна* м. і ж. павеліч. – Іўеў. (ЛАБНГ), *гультаі́ска* м. і ж. павеліч. – гродз.-бар. г., зах.-пал. г., Брасл., Ашм. (ЛАБНГ, Цыхун, НЛ), *гульцяі́ска* н. павеліч. – спарадычна зах.-пал. г. (ЛАБНГ), *гультаява́ты* прым. – Уздз. (Мат. мін.-мал.), *гульта́яваты* прым. – мясц. (Насовіч), *гуля́ка* м. і ж. асудж. – Лаг., Маст., Брасл., Мёр., Гл., Лоеў. (Варлыга, Мат. Гродз., СПЗБ, 3 нар. сл., Янкоўскі, Янкова), м. – Брасл. (СПЗБ), *гуле́ц* м. – Бял., Мсцісл., Гом., Хойн. (Яўсееў, Юрчанка, Мат. Гом.), *гульні́вы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *нагу́ла* аг. – мясц. (Насовіч), *гульбе́с* м. – Рэч. (НС), *гулю́ля* м. і ж. – Гом. (Н. сл.-сць), *ле́жань* м. – Глыб., Навагр., Лаг. (СПЗБ, Варлыга), *лежабо́к* м. – Мёр., Гл., Чач., Гом. р. (3 нар. сл., Янкоўскі, Мат. апыт., НЛГ), *лежабо́ка* м. і ж. – Чач. (Мат. апыт.), м. – Жытк. (ТС), *лажбе́й* м. лаянк. – Уздз. (Мат. мін.-мал., СЦБ), *ля́га* ж. і м. – Клім. (Мат. Маг.), *лажбе́нь* м. лаянк. – Уздз. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *ляжса́й* м. – Зэльв. (ЖС, СРЛГ), *паляжса́ка* ж. – Стол., Лельч. (ТС, Кучук), *паляжсу́р* м. – Жытк. (ТС), *ляжса́к* м. асудж. – Дзятл. (СРЛГ), *ляга́вы* прым. – Буда-Каш. (ЛАБНГ), *ле́галь* м. – Акц. (Мат. Гом.),

лагу́ха м. і ж. — Пін. (НЛ), *ляжню́ка* м. — Стол. (ТС), *ле́жанка* аг. — мясц. (Насовіч), *ле́жня* м. і ж. — Драг., Лун. (ДСБ), *выляжса́нка* ж. — мясц. (Насовіч), *зава́ла* м. і ж. — Чэрв. р., Навагр., Мсцісл. (Станкевіч, Шатэрнік, Мат. Гродз., 3 нар. сл., Юрчанка), *зава́ліна* ж. асудж. — Уздз., Мсцісл. (СЦБ, Юрчанка), *завалі́на* м. і ж. — Зэльв. (Сцяцко), *за́валень* м. груб. — Лаг., Мёр. (Варлыга, 3 нар. сл.), *за́валін* м. і ж. 'той, хто толькі ляжыць і нічога не хоча рабіць' — Бял. (Мат. дыял. сл.), *за́валач* м. і ж. — Уздз. (Мат. мін.-мал., СЦБ), *завалю́га* м. і ж. асудж. — Навагр., Мсцісл. (НС, Юрчанка), *завалё́ка* м. і ж. асудж. — Навагр. (НС), *завальня́* ж. — Пух. (СЦБ), *завале́й* м. — Стол. (ТС), *зава́лішча* м. і ж. узмацн. — Мсцісл. (Юрчанка), *павала́* аг. перан. — мясц. (Станкевіч), *нява́ла* м. — Воран. (СПЗБ), *зугува́ла* ж. — Касц., Краснап. (Бялькевіч), *валя́ч* м. асудж. — Карэл., Гродз. (Мат. Гродз., СПЗБ), *валу́й* м. 'гультай, нягоднік' — мясц. (Насовіч), *валю́ш* м. — Слон. (ЖНС), *ва́лінь* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *валя́г* м. — Гродз. р. (Цыхун), *ува́ль* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *ува́ліна* м. і ж. — Бераст. (СРЛГ), *вы́валень* м. Жытк. (ТС), *выва́льгіс* м. — Гродз. р. (Цыхун), *зло́мак* м. зневаж. 'гультай; чалавек, які не ўмее і не хоча рабіць' — Барыс., Бял., Мсцісл., Жытк. (Мат. мін.-мал., Мат. дыял. сл., Юрчанка, ТС), *ламі́на* м. і ж. перан. груб. — Мсцісл., Гл. (Юрчанка, Янкоўскі), *ламіна́* м. і ж. груб. — Мёр. (3 нар. сл.), *ламіні́на* м. і ж. узмацн. — Мсцісл. (Юрчанка), *ламе́й* м. асудж. — Мсцісл. (Юрчанка), *ламе́нь* м. і ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *лоўма* м. і ж. — Жытк. (ТС), *лама́ка* ж. перан. 'лянівы, нязграбны чалавек, няўмека' — Стол., Жытк. (ТС), *уло́місты* прым. 'непаваротлівы, гультаяваты' — Мсцісл. (Юрчанка), *уло́мак* м. 'гультаяваты здаравяка' — Мсцісл. (Юрчанка), *уло́ма* м. і ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *уло́міна* м. і ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *уло́мішча* м. і ж. узмацн. — Мсцісл. (Юрчанка), *няўло́мак* м. 'чалавек, які можа што-небудзь зрабіць, але не хоча' — Круп. (НС), *ло́мацень* м. 'гультаяваты і ні на што не здатны чалавек' — Гродз. (СРЛГ), *ляны́* прым. — Віц. р., Гл., Стол. (Каспяровіч, Янкоўскі, ТС), *лёны* прым. — мясц. (Насовіч), *ляні́вы* прым. — Тал., Карм., Брэсц., Стол. (ЛАБНГ,

ТС), *ленава́ты* прим. 'схільні да лені, дастаткова лянiвы' – Чэрв., Зах.-бран. р. (Шатэрнік, Растаргуеў), *ля́нцый м.*, *ля́нцыйка ж.* – Смален. р. (Насовіч, Дабравольскі), *ленця́ваты* прим. – Віц. р. (Каспяровіч), *ленагу́з м.* – Жытк., Пін., Бела-стоц. р. (ТС, ЖНС, СПЗБ), *ля́нгу́з м.* – Смален. р., (Дабравольскі, Насовіч), *ля́нюх м.* – Вілен. р. (СПЗБ), *ля́ні-віца ж.* неадабр. – Віл. (СЦБ), *ля́нуцька аг.* – Смарг., мясц. (Гарэцкі, Станкевіч), *ля́нльiвы* прим. – Краснап. (Бялькевіч), *абля́нэлы* прим. – Мсцісл. (Юрчанка), *ло́тра м. і ж.* – Віл., Касцюк., Мсцісл. (ЖС, Бялькевіч), *лотр м.* зневаж. – Гом., Смален. р. (Мат. Гом., Дабравольскі), *латру́га м. і ж.* лаянк. – Гом. р., Добр., Карм. (НЛГ, Мат. Гом.), ж. – Навагр. (Н. сл-сць), *латры́га м. і ж.* – Дзягл. (Сл. Гродз.), *латры́на ж.* – Клім. (Бялькевіч), *ло́трына, ло́трышча м. і ж.* – Мсцісл. (Юрчанка), *ло́йтра ж.* зневаж. – Лоеў. (Янкова), *бiнда ж.* 'гультайаватая жанчына' – Чэрв. р. (НЛ, СПЗБ), *бiньдзю́к м.* лаянк. 'хлопчык, гультай і свавольнік' – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *бiндзюга́й м.* – Мсцісл. (Юрчанка), *бiндзюга́й-ла м. і ж.* – Мсцісл., (Юрчанка, Насовіч, Станкевіч), м. – Пруж. (ДСБ), *бiнду́с м.* – Зэльв. (Сцяцко), *ло́дар м.* – Чач., Гом., Лоеў., Стол., Віц. р., Мёр., Астр., Смален. р., Зах.-бран. р. (Мат. Гом., Мат. апыт., ТС, 3 нар. сл., СПЗБ, Янкова, Каспяровіч, Дабравольскі, Растаргуеў), *ладары́шча н.* – Стол., Жытк. (ТС), *апо́ка м. і ж.* 'гультай, лежабок; той, хто любіць доўга спаць' – віц.-маг. г., Смален. р. (Н. сл-сць, Мат. Маг., Бялькевіч, Юрчанка, Каспяровіч, Станкевіч, Яўсееў, Дабравольскі), *лабатра́с м.* 'гультай, безадказная асоба' – Мсцісл., Зах.-бран. р., Смален. р. (Юрчанка, Растаргуеў, Дабравольскі), *лабатра́с м.* – Віц. р., Круп. (НС, Каспяровіч), *лабатра́сіна м. і ж.* узмацн. – Мсцісл. (Юрчанка), *лабатра́сішча м. і ж.* узмацн. – Мсцісл. (Юрчанка), *ла-бя́к м.* – Гом. (Мат. Гом.), *ла́бу́р м.* – Стол. (ТС), *ло́бус м.* – Зэльв. (ЖС), *лабiду́да м.* зневаж. 'абiбок; няўклюд' – Лаг., Светлагор. (СЦБ, Мат. Гом., Варлыга), *лайда́к м.*, *лайда́чка ж.* – Астр., Паст., Смарг., Ганц., Драг., Жытк., Чэрв., Віц. р., Гом. р., Ветк., Чач., Смален. р. (СПЗБ, ТС, НЛГ, Мат. апыт., Шатэрнік, Каспяровіч, Дабравольскі), *лайда́чына м. і ж.* –

Воран. (СПЗБ), *лайда́чы* прым. – Лід. (Мат. Гродз.), *ляйда́чы* прым. – Брэсц. (ЛАБНГ), *абібо́к* м. – Лаг., Чэрв., Мсцісл., Лоеў., Жытк., (Варлыга, Шатэ́рнік, Станкевіч, Бялькевіч, Янкова, ТС), *абібо́ка* м. і ж. – Краснап., Віл. (Бялькевіч, Станкевіч), *абібо́чына* м. і ж. – мясц. (Станкевіч), *забабу́ла* м. і ж. зневаж. – Дзятл. (Сл. Гродз.), *забібу́ліна* м. і ж. зневаж. – Навагр. (Сл. Гродз.), *ляда́шчы* прым. – цэнтр.-пал. г., зах.-пал. г. (акрамя наваколля Брэста) (ЛАБНГ, ТС, ЖНШС), *лядзя́шчы* прым. – Жытк. (ТС), *ляда́чы* прым. – Гом. р., спарадычна паўдн. р., пераважна крайняя паўднёвая частка, Пол., Стаўб., Пін. (ЛАБНГ, Янкова, ЖС), *ле́дач* м. і ж. – Навагр. (Мат. Гродз.), *ла́нтух* м. зневаж. 'гультай; вялікі, непаваротлівы, лянiвы' – Слуц. (Н. сл-сць), *ланту́х* м. – Лельч. (НЛ), *лантушчы́ска* н. – Кам. (ЛАБНГ), *лани́бо́га* м. і ж. – Шарк. (ЛАБНГ), *ла́нтрух* м. зневаж. – Мёр. (3 нар. сл.), *ла́нтру́га* м. і ж. узмацн. – Мёр. (3 нар. сл.), *ла́нду́к* м. – Пух. (ЛАБНГ), *ла́нта* ж. – Пух., Бых. (ЛАБНГ), *ла́нтар* м. – Брасл. (ЛАБНГ), *пéхцэр* м. – Маз. (Мат. Гом.), *пяхцéр* м. – Добр., Смален. р. (Мат. Гом., Дабравольскі), *бамбі́за* м. і ж. зневаж. – Вілен. р., Уздз., Краснап., Гом. (СПЗБ, СЦБ, Бялькевіч, Мат. апыт.), *бамбі́зка* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *банбі́за* ж. – Вілен. р. (СПЗБ), *лы́нда* м. і ж. зневаж. – Мсцісл., Пін., Сморг. (НЛ, Юрчанка, Сл. Гродз.), ж. – Касц., Ветк. (Мат. Маг., Мат. апыт.), *лынду́ля* м. і ж. іран. – Мсцісл. (Юрчанка), *лынду́ліна* м. і ж. узмацн. – Мсцісл. (Юрчанка), *лынду́лішча* м. і ж. узмацн. – Мсцісл. (Юрчанка), *апі́кур* м. – Круп., Барыс. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *атла́ндзер* м., *атла́ндзерка* ж. 'гультай, гультайка; бестурботны, лежабок' – Бял., Мсцісл. (Н. сл-сць, Юрчанка), *атла́нка* ж. 'здоровая гультаватая жанчына' – Мсцісл. (Юрчанка), *убо́іна* м. і ж. – Верхнядзв., Астр., Навагр. (Шаталава, Мат. мін.-мал., Н. сл-сць), *убо́істы* прым. – Валож. (СПЗБ), *пабо́йня* м. і ж. груб. перан. – Мёр. (3 нар. сл.), *пабо́іна* м. і ж. узмацн. перан. – Мёр. (3 нар. сл.), *бягу́н* м., *пабягу́нка* ж. 'той, хто бегае ад справы' – Віц. р., (Каспяровіч, Станкевіч, Насовіч), *багла́й* м. 'непаваротлівы мужчына, лежабок, гультай, дармаед, цяльпук' – Ветк., Мсцісл., (Мат. Гом., Насовіч,

Гарэцкі, Бялькевіч), *сачок*, *сак* м. зневаж. 'гультай, сімулянт' – Круп., Бялін. (Мат. мін.-мал., Яўсееў), *па́дла* м. і ж. груб. перан. 'вялікі гультай' – Мёр., Смален. р. (3 нар. сл., Дабравольскі), *па́дліна* м. і ж. узмацн. – Мёр., Смален. р. (3 нар. сл., Дабравольскі), *падлю́к* м. груб. перан. – Мёр. (3 нар. сл.), *тру́цень* м. перан. 'гультай' – Іўеў., Гом., (Мат. Гродз., Мат. апыт., Насовіч), *памо́к* м. іран. – Іўеў. (Сл. Гродз.), *по́мак* м. асудж. – Лаг. (Мат. мін.-мал.), *агу́рэнь* м. 'гультай, які самахоць паддаецца гультайству' – Паст., Лаг. (СПЗБ, Варлыга), *дзяньгу́б* м., *дзяньгубка* ж. 'гультай, гультайка, што марнуе працоўны час' – Лаг., усх.-маг. р., мясц. (Варлыга, Бялькевіч, Насовіч), *ля́рва* ж. – Чач., Ветк., Мсцісл. (Мат. апыт., Юрчанка), *ато́рва* м. і ж. – Мсцісл., Бял. (Юрчанка, Яўсееў), *ато́рвіна* м. і ж. павеліч. – Мсцісл., Бял. (Юрчанка, Яўсееў), *падо́рва* м. і ж. – Бял. (Яўсееў), *падо́рва* ж. – Старадарож. (Мат. апыт.), *панё́нка* ж., *паню́ся* ж. неадабр. 'пра кабету з замашкамі пані, якая ўхіляецца ад работы' – Раг., Гом., Стаўб. (Мат. Гом., СЦБ, Мат. мін.-мал.), *апанёлы* прым. – Гродз., Мсцісл. (Сл. Гродз., Юрчанка), *не́рабацень* м. і ж. – Маз. (Мат. Гом.), *не́раб* м. – Астр. (Мат. Гродз.), *бяздзельні́к* м. неадабр. – Віл. (СЦБ), *бяздзельну́ха* ж. – Акц. (ЛАБНГ), *ба́рыня* ж. зневаж. 'гультайка' – Лоеў., Чач., Ветк. (Мат. апыт., Янкова), *дзю́знá* ж. зневаж. 'вялікая дзяўчына, але ні да чаго не здольная, няўмелая' – Мёр. (3 нар. сл.), *дзяку́ня* ж. – Маст. (Сл. Гродз.), *ля́бех* м. – Лоеў., Рэч., Чач., Клім., Зах.-бран. р. (Янкова, Мат. Гом., Мат. апыт., Бялькевіч, Растаргуеў), *бі́нька* м. і ж. – Гор., Шкл. (Мат. Маг., Н. сл.-сць), *дубадзёл* м. – Лоеў., Чач. (Янкова, Мат. апыт.), *лакíза* м. зневаж. – Рэч. (Мат. Гом.), *лагíза* ж. неадабр. – Чэрв. р., Стаўб. (СЦБ, Шатэрнік), *лагізо́н* м. 'прагульшчык' – Карэл. (ЖНЛ), *лапéза* ж. абразл. 'гультай, беларучка' – Бял. (Яўсееў), *неўставака* м. і ж. – Гл., Паст. (Янкоўскі, СПЗБ), *біцу́к* м. зневаж. – Дзярж., Нясв. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *няго́дны* прым. – Стол. (ЛАБНГ), *негадзый* м. 'гультай, нягоднік' – Жытк. (ТС), *няге́да* м. і ж. – Зэльв. (СРЛГ), *цы́мбал* м. зневаж. – Клецк., Лаг. (НЛ, СПЗБ), *лут*, *лыт* м. перан. – Жытк. (ТС, Гарэцкі, Станкевіч), *лу-*

цѣра н. експр. — Жытк. (ТС), дында м. і ж. — Віл., Паст., Смарг. (СПЗБ), дындаль м. — мясц. (Станкевіч), дрында аг. — мясц. (Насовіч), дрындала ж. експр. — Паст. (СПЗБ), логва м. і ж. — Смарг. (Сл. Гродз.), логмін м. — Стаўб. (ЖС), улóg м. — Кам. (ЖС), лагу́та ж., лагуці́шча н. — Жытк. (ТС), ла́йнік м. — Чэрв., Пух. (Станкевіч), пацjoпáйла, пацjoпáйла м. і ж. зневаж. — Паст., Брасл., Лаг., Пух. (СПЗБ), валі́за м. і ж. асудж. — Навагр., Іўеў. (3 нар. сл., Сл. Гродз.), лы́няка 'лянцай, які ўхіляецца ад справы' — Смален. р. (Дабравольскі), баба́й м. — Паст. (СПЗБ), балэ́бус м. зневаж. — Гом. р. (НЛГ), бі́мбус м. — Ваўк. (Сл. Гродз.), бе́рбус м. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў), бі́кус м. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў), нявы́валака м. і ж. 'нязграбны гультаяваты чалавек' — Кругл. (Мат. Маг.), пу́стольга 'нядбайны чалавек, гультай' — Лельч. (Кучук), дзы́га аг. 'хто бегае ад справы' — мясц. (Насовіч), зу́ндаль м. 'вялікі лянiвы чалавек' — Віц. р. (Каспяровіч), абро́тнік м. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў, Станкевіч), атру́тнік м. лаянк. 'гультай, сварлівы і надаедлівы' — Чэрв. (Станкевіч), ба́шмёт м. 'неахайны, лянiвы' — Смален. р. (Дабравольскі), апо́ўзік м. — Лід. (Сл. Гродз.), бу́тус м. 'гультаяваты хлопец' — Бял. (Яўсееў), ю́нда м. і ж. — Смарг. (Сл. Гродз.), ла́йбус м. — Бял. (Яўсееў), пра́чуха́нец м. — Дзятл. (Сл. Гродз.), нярэ́па м. і ж. — Гродз. (Сл. Гродз.), калэ́йша м. і ж. — Ваўк. (Сл. Гродз.), ла́йнік м. — Чэрв., Пух. (Станкевіч), біё́міна м. і ж. — Дзятл. (Сл. Гродз.), ба́зыга м. і ж. — Гродз. (Мат. Гродз.), паля́ясака м. — Жытк. (ТС), бі́ла н. — Верхнядзв. (ЛАБНГ), мя́нта м. і ж. перан. 'балбатун, гультай' — Жытк. (ТС), філю́та м. і ж. — Брасл. (СПЗБ), рэ́йда м. і ж. зневаж. — Шчуч. (СПЗБ), шалыга́н м. — Бераст. (СРЛГ), таўлу́й м. — Дзятл. (СРЛГ), ка́луш м. асудж. — Маст. (СРЛГ), галéта́льнік м. зневаж. — Іўеў. (СРЛГ), амаста́ка м. і ж. зневаж. — Іўеў. (СРЛГ), шэ́хвара́ст, ша́хвара́ст м. і ж. абразл. 'гультай, прайдзісвет' — Ваўк., Жытк., Стол. (СПЗБ, ТС, Мат. апыт.), блаўкі́ня ж. асудж. 'гультай, пустамяля' — Паст. (СПЗБ), байво́л м. зневаж. — Віл. (СПЗБ), ві́сла ж. зневаж. — Пух. (СПЗБ), манкіра́нт м. — Іўеў. (СПЗБ), ляўтра́ м. і ж. лаянк. — Глыб. (СПЗБ), чыпчылі́ндра ж. експр. 'жанчына,

яка не хоча і не любіць працаваць' – Навагр. (З нар. сл.),
додаль м. – Слуц. (ЖС), *тэ́ндаль* м. 'гультаяваты дзяцюк' –
 Слуц. (ЖС), *га́лда* аг. – Чэрв. (Мат. мін.-мал.), *галга́йка* ж. –
 Уздз. (СЦБ), *рудзі́ла* ж. – Малар. (ЖНС), *паця́нэчнік* м. – Ганц.
 (ЖНС), *гнё́нік* м. экспр. 'абібок, гультай, хітрун' – Слон.
 (ЖНС), *стрыхлі́на* м. і ж. асудж. – Гродз. (ЖНС), *абро́т-
 нік* м. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *ачкула́с* м. 'гультай, сар-
 вігалава' – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *лу́чнік* м. – Петр.
 (Мат. Гом.), *лізбе́нь* м. – Раг. (Мат. Гом.), *заўго́льнік* м.,
заўго́льніца ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *лабу́з* м. гумар. – Мсцісл.
 (Юрчанка), *ступе́нь* м. і ж. эмац. – Мсцісл. (Юрчанка),
гуц м. – Гродз. р. (Цыхун), *како́ра* м. і ж. – Гом. (Мат. Гом.),
брус м. перан. груб. 'лежабок' – Мсцісл. (Юрчанка), *го́й-
 да* м. і ж. – Касц. (Мат. Маг.), *бац* м. – Касц. (Мат. Маг.),
ха́тніца ж. – Рас. (Шаталава), *друк* м. перан. 'гультай' – Лоеў.
 (Янкова), *серапе́ка* ж. – Лоеў. (Янкова), *ме́нтух* м. абразл. –
 Лоеў. (Янкова), *чыко́ха* ж. зневаж. – Гл. (Мат. Маг.), *ту́й-
 ка* ж. – Гарад. (Каспяровіч, Станкевіч), *туля́я* м. і ж. – Пух.
 (Шатэрнік, Станкевіч), *біё́мін* м. – Зэльв. (Сцяцко), *лашта́й* м.,
лашта́йка ж. – Браг. (Н. сл.-сць), *гаталя́й* м. – Чэрв. р. (Стан-
 кевіч, Шатэрнік), *беззабо́тніца* ж. асудж. – Навагр. (НС),
балы́га аг. – Смал. (Мат. мін.-мал., СЦБ), *ібут*, *ібуць* м. пе-
 ран. 'бадзяга, лодар' – Стол., Жытк. (ТС), *пабаўня́* ж. і м.
 экспр. – Шум. (СПЗБ), *баля́снік* м. – Смален. р. (Дабраволь-
 скі), *агра́з* м. – Чэрв. (Мат. мін.-мал.), *ту́ібень* м. асудж. –
 Мсцісл. (Юрчанка), *пале́на* н. перан. 'лежань, гультай' – Жытк.
 (ТС), *лама́ш* м. – Шчуч. (СПЗБ), *ле́меш* м. перан. – Бял.
 (Яўсееў), *валява́ха* ж. зневаж. 'лянівая жанчына' – Светла-
 гор. (Мат. Гом.), *віхля́й* м., *віхля́йка* ж. перан. – мясц. (Насо-
 віч), *лацу́й* м. – Люб. (СПЗБ), *пацяга́йла* м. – Мсцісл. (Юр-
 чанка), *шалапа́дзец* м. – Краснап. (Бялькевіч), *развазе́нь,
 ро́звазе́нь* м. 'лянівы' – Смален. р. (Дабравольскі), *бульбя́ш-
 нік* м., *бульбе́шнік* м. перан. асудж. 'гультай, які жыве за
 кошт бацькоў' – Касц. (Мат. Маг.), *валанты́рка* ж. 'жан-
 чына, якая не любіць сядзець за справай' – мясц. (Насовіч),
дзю́ндзя аг. 'лайдак, які ходзіць звесіўшы галаву, як п'яны' –
 мясц. (Насовіч), *ля́ля* ж. перан. 'распешчаная, не прывуча-

ная да працы дзяўчына' – Гродз. (Цыхун), *даліктўся* ж. іран. 'тая, што баіцца фізічнай працы' – Ганц. (ЖНС); *шмыкўн* м., *шмыкўння* ж. 'чалавек, які бегае ад працы' – мясц. (Насовіч); **лайдак, гультай; вялікі гультаяваты падростак:** *бэйбус* м. зневаж. – цэнтр. з., пераважна яе цэнтральная частка, Стол., Жытк. (ЖС, Сл. Гродз., СЦБ, Мат. мін.-мал., ТС), *бэйбус* м. – Бяроз., Стол., Жытк., Смален. р., Зах.-бран. р. (ДСБ, ТС, Дабравольскі, Растаргуеў), *бэйбас* м. зневаж. – Драг., Віц. р., Мёр. (НЛ, Каспяровіч, Станкевіч, 3 нар. сл.), *бэйбас* м. – Брэсц. (ДСБ), *байбус* м. лаянк. – Слуцк., Бял., Стол., Жытк., Пух., Гом. р. (3 нар. сл., Яўсееў, ТС, ДСБ, Мат. мін.-мал., НЛГ), *байбас* м. асудж. – Мёр. (3 нар. сл.), *байбусны* прым. – Бял. (Яўсееў), *байбасіна* м. і ж. узмацн. – Мёр. (3 нар. сл.), *байбак* м. – Гродз., Пух. (Мат. Гродз., СЦБ, Гарэцкі, Станкевіч), *байбачыска* м. узмацн. – Гродз. р. (Цыхун), *бэйбук* м. пагардл. – Віл. (СЦБ), *байдак* м. – Жытк., Смален. р. (ТС, Дабравольскі), *байдур* м. – Жытк. (ТС), *байдзір* м. – Лоеў. (Янкова), *байдура* ж. – Стол. (ТС), *байдушчына* – Жытк. (ЖНШС), *бэйдус* м. – Клім. (Мат. Маг.), *бык* м. перан. асудж. – Мёр., Жытк. (3 нар. сл., ТС), *бычуля* м. перан. узмацн. – Мёр. (3 нар. сл.), *быкавёла* м. і ж. – Стол. (ТС), *быкавёлішча* н. – Стол. (ТС), *быкса* ж. 'гультаяватая дзяўчына' – Мсцісл. (Юрчанка); **гультаяваты здаравяка:** *бастысь* м. – Віц. р. (Станкевіч, Каспяровіч), *брысь* м. зневаж. – Бял. (Яўсееў), *басіла* м. – Бял. (Яўсееў), *стаённік* м. экспр. – Навагр. (Н. сл.-сць), *мянёк* м. гумар. – Мсцісл. (Юрчанка), *агрэвус* м. зневаж. – Мсцісл. (3 нар. сл.), *аббіва́ла* м. – Гом., Буда-Каш. (Мат. Гом.), *бугаіска* м. асудж. – Зэльв. (Сцяцко), *лабіна* м. асудж. – Бял. (Яўсееў); **гультай, валацуга:** *брында* м. і ж. – Гом., Віц. р., Пух., мясц. (Мат. Гом., Каспяровіч, СЦБ, Насовіч, Станкевіч), *брындзік* м. – Смален. р. (Станкевіч, Дабравольскі), *брындавус* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *пабрыдзень* м. – Лаг. (Варлыга), *валацуга* м. – Касц., Крыч. (Бялькевіч), *шы́нда* м. і ж. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *сoвалка, сoванка* м. і ж. – Навагр., Шчуч. (Сл. Гродз.), *пабадзый* м. – Лаг. (Варлыга), *заблуда* м. і ж. – Лун., усх.-маг. р. (Шаталава, Бялькевіч); **гуль-**

тай; няўдаліца; няўмека; недарэка: *бязу́ла* м. і ж. — віц.-маг. г. (Каспяровіч, Станкевіч, Яўсееў, Юрчанка), *бязу́ля* м. і ж. — Ваўк. (СРЛГ), *бязу́ліца* м. і ж. — Мсцісл. (Юрчанка); **той, хто не працуе, а жыве на чужыя сродкі:** *дармаё́д* м. — Гом. р., Віц. р., Смarg. (НЛГ, Каспяровіч, Станкевіч, Насовіч), *дармо́ед* м. — Стол., Жытк. (ТС), *дармаё́дзіна* м. — Навар. (Н. сл-сць), *дарэ́мнік* м. — Жытк. (ТС); **гультай; чалавек, які не працуе, а сядзіць:** *сё́дзень* м. — Бял., Гом. (Яўсееў, Н. сл-сць), *сяду́ха* аг., неадабр. — Круп. (Мат. мін.-мал.), *сідзя́га* м. і ж. — Лоеў. (Янкова); **гультай, лянiвы, нехайны:** *апушчэ́нец* м. — Смален. р. (Насовіч, Станкевіч, Дабравольскі), *апушчэ́нка* ж. — Смален. р. (Дабравольскі), *апушчэ́ннік* м. — Смален. р. (Насовіч, Дабравольскі), *апушчэ́нніца* ж. — Смален. р. (Дабравольскі); **гультай, лянiвы, непаваротлівы:** *дзяндзі́вір* м., *дзяндзі́вірка* ж. — мясц. (Насовіч), *дзеньдзіу́ль* аг. — мясц. (Насовіч).

Майстар, умелец

Спецыяліст у якім-н. рамястве, у якой-н. галіне вытворчасці; умелы працаўнік.

ма́йсцер м. — Гл., (Янкоўскі, Насовіч), *ма́йстар* м. — мясц. (Насовіч), *ма́сцер* м., *масцяры́ца* ж. — Мсцісл., Смален. р. (Юрчанка, Дабравольскі), *ма́йсцеры́ха* ж. — мясц. (Насовіч), *майсцёр* м. — Жытк. (ТС), *масцеравы́* прым. — Стаўбц. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *майсцравы́* прым. — Гродз. р. (Цыхун), *маста́к* м. 'чалавек, які зрабіў нешта выкшталцона, паймаістэрску' — мясц. (Насовіч), *дзэ́льнік* м., *дзэ́льніца* ж. — мясц. (Насовіч), *дзялё́ц* м. — Мсцісл. (Бялькевіч), *здзэ́льны* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *здзэ́луха* ж. — Смarg. (Сл. Гродз.), *здзэ́лашнік* м., *здзэ́лашніца* ж. — Смален. р. (Насовіч, Дабравольскі), *задзэ́льніца* ж. — Лаг. (Варлыга), *уме́ха* м. і ж. іран. — Мёр., Пол., Гл., Лоеў., Чач., Навагр. (З нар. сл., НЛ, Янкоўскі, Янкова, Мат. апыт., Н. сл-сць), *уме́лы* прым. — Барыс., Лаг. (Мат. дыял. сл., Варлыга), *уме́юшчы* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *уме́лушчы* прым. — Жытк. (ТС), *ру́чы*

прым. – Шчуч., Гл., Лаг. (Сл. Гродз., Янкоўскі, Варлыга), *ручны́* прым. – Гом. р., Жытк., Лельч. (НЛГ, ТС, Мат. Гом.), *рукáты* прым. – Ушацк., Смарг., Жытк. (НЛ, Сл. Гродз., ТС), *уда́лы* прым. – Карэл., Смарг., Вілен. р. (СПЗБ), *уда-лё́ц* м. – Віл. (СПЗБ), *уда́лу́ха* ж. – Круп. (СПЗБ), *пры́уда́лы* прым. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *дасу́жы* прым. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *дасу́жны* прым. – Пух. (ЖС), *зда́тны* прым. – Лаг., Карэл., Свісл., Гродз. р. (Варлыга, СПЗБ, Цыхун, Насовіч), *мэ́т* м. іран. 'майстар' – Бял. (Яўсееў), *до́ка* – Чэрв. р. (Шатэрнік), *ма́хер* м. іран. – Зэльв. (Сцяцко), *спе́ц* м. 'спецыяліст, майстар' – Бял. (Яўсееў), *раме́снік* м. 'хто мае нейкі талент у руках' – Лаг. (Варлыга), *хібе́тні́ца* ж. 'якая ўсё вельмі добра ўмее рабіць' – Браг. (3 нар. сл.), *тка́чы-ца* ж. 'здольная да ткання' – Смален. р. (Дабравольскі), *танкапра́дзіца* ж., *танкапра́ля* ж. 'якая тонка прадзе' – Смален. р. (Дабравольскі), *самадзёлка* ж. 'якая ведае простае рукадзелле' – мясц. (Насовіч), *стагаві́к* м. 'той, хто ўмее добра складаць сена ў стагі' – Гл. (Янкоўскі), *ваза́вік* м. 'той, хто ўмее добра накласці воз сена' – Гл. (Янкоўскі), *рукадзельні́ца* ж. 'жанчына, якая займаецца рукадзеллем' – Навагр., Дзятл. (Мат. Гродз.), *ка́ца* ж. 'здатная, умелая жанчына' – Віл. (СЦБ), *хібе́тны* прым. 'здатны, умелы' – Гом. р. (НЛГ); *дзелавы, умелы*: *дзелавы́* прым. – Смарг., Паст., Беластоц. р. (СПЗБ), *дзелавáты* прым. – Лоеў. (Янкова), *дзяло́к* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *о́хар* м. – Бял. (Яўсееў), *талко́вы* прым. 'талковы, дзелавы' – Брасл., Вілен. р. (СПЗБ), *пу́тны* прым. 'здольны, дзелавы' – Мсцісл. (Юрчанка), *віх-то́вы* прым. 'дзеіны, дзелавіты' – Слаўг. (Н. сл-сць).

Марудлівы, непаваротлівы ў працы

Які павольна, без паспешлівасці працуе; няспрытны.

карпа́ч м. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *карпу́н* м. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *мялі́ца* аг. – Смален. р. (Насовіч, Дабравольскі), *мялавáты* прым. – Беластоц. р. (СПЗБ), *капу́н* м. асудж., *капу́ха* ж. асудж. – Мёр., Смален. р., Зах.-бран. р., Бял. (3 нар. сл., Дабравольскі, Растаргуеў,

Яўсееў, Насовіч), *капо́шка* м. і ж. — Бял. (Мат. дыял. сл.), *капашы́ла* аг. — мясц. (Насовіч), *капáйла* аг. — мясц. (Насовіч), *калупáс* м. — Бял. (Яўсееў), *калупéйка* — Лаг. (Варлыга), *калуп́ша* ж. — Бял. (Яўсееў), *калы́піша* м. і ж. — Кругл. (ЖНС), *мару́дны* прым. — Гродз., Лях. (СПЗБ), *мару́днік* м. — Гродз. (Сл. Гродз.), *мару́да* аг. — мясц. (Насовіч), *мару́дзька* аг. памянш. — мясц. (Насовіч), *цю́хця* м. і ж. зневаж. — Гор. (Мат. Маг.), *цюхце́ль* м. — Лаг. (Варлыга), *цюхель* м. — Мсцісл. (Юрчанка), *целяпáйла* н. — Зэльв. (Сцяцко), *цялё́на* — Смален. р. (Дабравольскі), *зацялё́на* м. і ж. — мясц. (Станкевіч), *пры́цэле́пак* м. — Клецк. (НЛ), *тапту́н* м., *тапту́ха* ж. — Мёр., Жытк. (З нар. сл., ТС), *тэ́птал* м. асудж. — Мёр. (З нар. сл.), *хамя́га* аг. — мясц. (Насовіч), *на́пля* аг. — мясц. (Насовіч), *пы́пля* м. і ж. іран. — Мсцісл., Смален. р. (Юрчанка, Дабравольскі), *пы́пла* м. і ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *ле́нты* прым. 'не энергічны ў працы' — Смарг. (Станкевіч), *таро́кала* м. і ж. асудж. — Мёр. (З нар. сл.), *мэ́ша* ж. зневаж. 'непаваротлівая, павольная ў працы жанчына' — Слуц. (Н. сл.-сць), *аці́ляка* м. і ж. асудж. — Мёр. (З нар. сл.), *кі́жла* м. і ж. 'той, хто марудна і няўмела што-н. робіць' — Кір. (НС), *кі́жлу́н* м. — Кір. (НС), *мя́млік* м. 'павольны ў рабоце і размове, мямля' — мясц. (Насовіч), *няўпра́ўны* прым. — мясц. (Насовіч, Станкевіч), *няўклюдны* прым. 'няскладны, няспрытны' — Жытк. (ТС), *караў́но́* н. груб. перан. 'непаваротлівая асоба, лайдачка' — Жытк. (ТС), *дру́пала* аг. 'маруда' — Слон. (ЖНшС), *тру́ля* м. і ж. 'марудлівы чалавек' — Лід. (СРЛГ), *по́ркала* аг. — мясц. (Станкевіч), *калдыба́йла* аг. 'няхуткі ў хадзе і працы' — мясц. (Насовіч), *лунь* м. 'гультай, маруда, неруخلівы' — Лаг. (Варлыга), *кэ́ца* м. і ж. 'няўмека, маруда' — Драг., Бяроз. (ДСБ, НЛ), *бязру́чча* н. зневаж. 'няспрытны, няўдалы ў рабоце' — Лаг. (Мат. мін.-мал., СЦБ).

Негаспадарлівы

пустадо́мны прым. — мясц. (Насовіч, Станкевіч), *пустадо́м* м., *пустадо́мка* ж. — мясц. (Насовіч), *пустадо́мак* м. — Нясв., Пух. (СПЗБ), *апушчэ́льнік* м. — Мсцісл. (Бялькевіч),

нехазяйлівы прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *раскідны* прым. – Маст. (Сл. Гродз.), *растаічы́ха* ж. – Краснап. (Бялькевіч), *пацяга́ка* – Леп. (ЖНШС), *блудзя́га* м. і ж. зневаж. 'бесклапотная і безгаспадарлівая асоба' – Мсцісл. (Юрчанка).

Неруплівы, нядбайны

Нестаранны; які абыякава адносіцца да сваіх абавязкаў.

нядба́лы прым. – Віц. р., (Каспяровіч, Насовіч), *нядба́льны* прым. – Віц. р. (Каспяровіч), *нядба́йні* прым. – Стол. (ТС), *нядба́йлівы* прым. – Жытк. (ТС), *недбаілю́шчы* прым. – Стол. (ТС), *нядба́йла* м. і ж. – Віц. р., Паст., Брасл., Мёр., усх.-маг. р., Стол., (Каспяровіч, СПЗБ, 3 нар. сл., Бялькевіч, ТС, Насовіч), *нядба́ліца* ж. – Ветк., Бял., Бар., Іўеў., (Мат. Гом., Мат. дыял. сл., СПЗБ, Насовіч), м. і ж. – Карэл., Навагр. (СПЗБ), *нядба́йліца* ж. – Лід. (Мат. Гродз.), *нядба́йліна* ж. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *нядба́йнік* м., *нядба́йніца* ж. – Чэрв. р., Ветк., Стол., Жытк., Глыб. (Шатэрнік, Мат. Гом., ТС, СПЗБ), *нядба́льшчык* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *нядба́йлішча* м. узмацн. – Зэльв. (СРЛГ), *нядба́йліска* м. узмацн. – Зэльв. (Сцяцко), *бязру́патны* прым. – Мсцісл., Воран. (Юрчанка, Станкевіч, Сл. Гродз.), *бязру́патлівы* прым. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *бязру́пацце* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка, Станкевіч), *разгі́льдзяй* м. экспр. – Воран., Гом. р. (СПЗБ, Мат. апыт.), *лазгі́ма́х* м. здзекл. – Дзятл. (СРЛГ), *кацьма́к* м. зневаж. – Карэл. (Мат. Гродз.), *халя́йстра* м. і ж. – Беластоц. р. (СРЛГ), *нету́рбо́тны* прым. – Мсцісл. (Бялькевіч).

Няўмека, партач

Няўмелы, няздатны да працы; той, хто псуе працу.

няўме́лы прым. – Віл., Гл., Жытк., (СПЗБ, Янкоўскі, ТС, Станкевіч), *няўме́лушчы* прым. – Жытк. (ТС), *няўме́ка* м. і ж. – Мядз., Лаг., Чэрв. р., Віц. р., Мёр., Гом. р., Жытк., Гл., Петр., Зах.-бран. р., Чач., (СПЗБ, Варлыга,

Шатэрнік, Каспяровіч, 3 нар. сл., НЛГ, ТС, Янкоўскі, Мат. Гом., Растаргуеў, Мат. апыт., Насовіч, Станкевіч), *няўмелуха* ж. – Стол. (ТС), *няўмелька* аг. – мясц. (Станкевіч), *няўмечка* – Слуц. (ЖНШС), *няўмеха* м. і ж. – Жытк. (ТС), *пэцкаль* м. 'дрэнны майстар, папсуй' – Клім., Бял., Лаг., Чэрв. р., Смарг. (Бялькевіч, Яўсееў, Варлыга, Шатэрнік, Станкевіч), *пэчкала* н. – Навагр. (Н. сл-сць), *партыч* м., *партычка* ж. экпр. – Жытк., Зах.-бран. р. (ТС, Насовіч, Растаргуеў), *папсуй* м., *папсуйка* ж. асудж. – Бял., Лаг. (Яўсееў, Варлыга), *пароцька* аг. 'асоба, што не мае поспеху ў рабоце; дрэнны працаўнік' – Лаг., Чэрв. р. (Варлыга, Шатэрнік), *зломак* м. – Мядз. (СЦБ), *ламака* м. і ж. перан. – Докш., Лаг., Ашм. (Мат. дыял. сл., Варлыга, СПЗБ), *ламакаваты* – Лаг. (Варлыга), *нягодны* прым. – Лоеў., Стол., Жытк. (Янкова, ТС), *негадзяй* м., *негадзяйка* ж. – Жытк. (ТС), *негадзяшчы* прым. – Жытк. (ТС), *няўдаха* ж. – Стол., Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *няўдалы* прым. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *няўдаліна* м. і ж. – Шчуч. (СПЗБ), *неўдалота* м. і ж. – Астр. (СРЛГ), *гламазда, грамазда* м. і ж. 'няўмека; той, хто грувасціць, нагрувашчвае' – Ваўк., Лаг., Мсцісл. (Мат. Гродз., Варлыга, Юрчанка), *нязграда, нязгрэда* м. і ж. – Жытк., Старадарож. (Н. сл-сць, ЖНШС), *робля* ж. 'благая работніца' – Лаг. (Варлыга), *брыднік* м. асудж. – Маст. (СРЛГ), *саўліга* аг. неадабр. 'чалавек, які робіць абы-як' – Смален. р. (Дабравольскі), *варзона, варзэна* – Смален. р. (Дабравольскі), *бяспрокі* прым. – Віц. р. (Каспяровіч), *абузнік* м. – мясц. (Насовіч), *бурзона* м. і ж. асудж. 'неакуратная пры ядзе і ў рабоце асоба' – Мёр. (3 нар. сл.), *няўложаны* прым. 'непрывучаны да працы' – мясц. (Станкевіч), *няўладзіца* аг. – мясц. (Станкевіч), *каўган* м. і ж. абразл. – Зэльв. (Сцяцко), *калуш* м. і ж. грэбл. – Зэльв. (Сцяцко), *кацпан* м. і ж. зневаж. 'неахайны, няўмека' – Зэльв. (Сцяцко), *абламоха* м. і ж. – Маст. (СРЛГ), *шулда* м. і ж. – Жлоб. (Мат. апыт.), *лёмця* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *някдэба* м. і ж. – Гом. (Н. сл-сць), *няздара* – Чэрв. р. (Шатэрнік), *нявёдала* м. і ж. – Ельск. (Мат. Гом.), *нясклёпа* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *нескладуха* ж. 'жанчына, якая робіць усё няўдала' – Раг. (Мат.

дыял. сл.), *ністро́ця* ж. – Клецк. (НЛ), *недацёна* м. і ж. – Добр. (Мат. Гом.), *неўра* м. і ж. – Ельск. (Мат. Гом.), *кавяр-за́* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *вара́кса* м. і ж. экспр. 'няўмека, пэцкаль, няўдаліца' – Стаўб. (3 нар. сл.), *мазі́лка* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *няздэ́льніца* ж. – Краснап. (Бялькевіч), *кацала́ты* перан. асудж. 'той, у каго ўсё валіцца з рук' – Зэльв. (Сцяцко), *няўклю́да*, *няўхлю́да* м. і ж. – Ашм., Сморг. (СПЗБ), *ты́кля* м. і ж. – Воран. (СРЛГ), *загавала́* м. і ж. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *гэ́пала* м. і ж. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *кілда́* м. і ж. – Жлоб. (Мат. апыт.), *забарсе́нь* м. перан. абразл. – Мсцісл. (Юрчанка), *кавярзе́нь* м. лаянк. 'няважны, няўклюдны работнік' – Смален. р. (Дабравольскі), *бры́нда* м. і ж. 'нехайны, неакуратны ў рабоце чалавек' – Слуц., Навагр. (ЖС, Н. сл-сць), *хамазá* ж. 'які хутка, але дрэнна робіць' – Светлагор. (ЛІАБНГ), *пата́хкала* м. іран. 'які робіць усё хутка, але не якасна' – Лун. (ДСБ), *не́прадзь* 'жанчына, якая не ўмее прасці' – Лун. (Шаталава), *нятка́-ха* ж. 'жанчына, якая не ўмее ткаць' – Смален. р. (Дабравольскі), *трапяту́н* м. неадабр. 'чалавек, які знешне стараецца, а па сутнасці абыякава адносіцца да сваёй справы' – Ашм., Іўеў. (Сл. Гродз.), *запамо́га* ж. іран. 'няўмелы ці такі, хто не можа па здароўю рабіць што-н., але бярэцца дапамагчы' – Гл. (Янкоўскі), *уя́длы* прым. адм. 'нядобрасумленны працаўнік' – Гл. (Янкоўскі), *дзяло́к* м. зневаж. 'пра чалавека, які выстаўляецца сваімі здольнасцямі, а на самай справе нічога не ўмее добра рабіць' – Навагр. (ЖНС), *шаўлю́га* м. і ж. зневаж. 'няскладны чалавек, які не ўмее добра рабіць' – Навагр. (3 нар. сл.), *кева́ла* м. 'дрэнны працаўнік' – мясц. (Насовіч), *нязгра́да* м. і ж. 'няўмека, няўклюда' – Жытк. (ТС).

Працавіты, працалюбівы, старанны

Які многа, добра і шчыра працуе; дбайны, руплівы.

рабо́чы прым. – Брасл., Уздз., Чэрв., Ваўк., Кобр., Гом. р., Стол., Жытк., мясц. (СПЗБ, Мат. мін.-мал., Шатэрнік, Сцяшковіч, Мат. Гродз., ЖНшС, НЛГ, ТС, Мат. Гом., Станкевіч), *рабаця́га* м. і ж. – Добр., Маз., Сморг., Лельч., Жытк.,

Пін., Лоеў., Смален. р. (Мат. Гом., Станкевіч, Кучук, ТС, НЛ, Янкова, Насовіч, Дабравольскі), *рабяцяшчы* прым. — усходняя частка паўдн.-усх. з., спарадычна пал. р. (Юрчанка, Мат. апыт., Мат. Гом., ТС, ДСБ), *рабоцька* м. і ж. — Хойн., Калінк. (Мат. Гом.), *рабацько* м. — Слон. (СРЛГ), *работнік* м. — Жытк. (ТС), *работны* прым. — Стол. (ТС), *работлівы* прым. — Стол. (ТС), *рабачай* м., *рабачайка* м. і ж. — мясц. (Станкевіч), *трудзяшчы* прым. — спарадычна паўн.-зах. з. (НС, Мат. мін.-мал., Сл. Гродз.), *трудзяка* м. і ж. — Лоеў., Браг. (Янкова, ГЧ, Мат. апыт.), *трудалюбімы* прым. — Мсцісл., Лоеў. (Юрчанка, Янкова), *трудзяга* м. і ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *труцяга* м. — Калінк. (СПЗБ), *трудоўіты* прым. — Іўеў. (СПЗБ), *трудоўік* м. — Стол. (ДСБ, НЛ), *трудлівы* прым. — Лоеў. (Янкова), *трудзімы* прым. — Жытк. (ТС), *тружанік* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *працаўіты* прым. — Віц. р., Чэрв. р., Жытк. (Каспяровіч, Шатэрнік, ТС, Насовіч), *працаўнік* м. — Лаг. (Варлыга), *працавёнь* м. — Лаг. (Варлыга, Станкевіч), *працавель* м. — Чэрв. (СПЗБ), *працаўлівы* прым. — Ашм. (Станкевіч), *працаўнэй* — Мсцісл. (Юрчанка), *працалюб* м. — Слуц. (ЖНШС), *гарушчы* прым. — Гом. р., Стол. (НЛГ, ТС), *гароўны* прым. — Гл. (Янкоўскі), *гаруха* ж. — Стол., Жытк., Пін. (ТС, ЖНС), *гарэмчы* прым. — Стол., Жытк. (ТС), *загарны* прым. — Лоеў. (Янкова), *загарлівы* — Маз. (ГЧ), *загара* ж., *загаруха* ж. — Жытк. (ТС), *руплівы* прым. 'старанны, клапатлівы' — Чэрв. р., Гл., усх.-маг. р., Зах.-бран. р., (Шатэрнік, Янкоўскі, Бялькевіч, Растаргуюеў), *рупатлівы* прым. — Мсцісл. (Юрчанка, Бялькевіч), *рупо́тлівы* прым. — Клім. (Бялькевіч), *рупатны* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *ру́пны* прым. — Смарг., Чэрв. р. (Станкевіч, Шатэрнік), *ру́паслівы* прым. — Чэрв. р., Смарг. (Шатэрнік, Станкевіч), *пару́пны* прым. — Ашм. (Сл. Гродз.), *ру́пнік* м., *ру́пніца* ж. — Ушацк. (ЛАБНГ), *ру́песнік* м. — Чэрв. р. (Шатэрнік), *ру́патнік* м., *ру́патніца* ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *ру́пленнік* м., *ру́пленніца* ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *старанны* прым. 'дбайны, клапатлівы' — Віц. р. (Каспяровіч, Гарэцкі, Насовіч, Станкевіч), *старэ́нны* прым. — Віл. (НС), *старатлівы* прым. —

Навагр., Бар., Люб., Стол., Жытк. (ЖНС, НС, СПЗБ, ТС), *старáтны* прым. – Люб., Лоеў. (ЖНС, Янкова), *старáўлівы* прым. – Гродз., Воран. (Сл. Гродз., СПЗБ), *старáнлівы* прым. – Беластоц. р. (СПЗБ), *старáйлівы* прым. – Кам. (ЖНС, ЖНшС), *стараё́нцы* прым. – Воран., Пух. (Сл. Гродз., Мат. мін.-мал.), *старáннік* м., *старáнніца* ж. – Гл., Круп., Мсцісл. (Янкоўскі, Мат. мін.-мал., Юрчанка), *старáцель* м., *старáцелька* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *старáцельнік* м., *старáцельніца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *старáльнік* м., *старáльніца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *старáлы* – Лаг. (Варлыга), *радзівы* прым. 'клапатлівы, дбайны' – Слон. (Сл. Гродз., Насовіч, Гарэцкі, Станкевіч), *улёгісты* прым. 'старанны, неадступны' – Слуц. (ЖНшС, Насовіч), *акурáтны* прым. 'верны выканаўца' – Чэрв. р. (Шатэрнік, Насовіч), *дба́йлівы* прым. 'клапатлівы, руплівы' – мясц. (Станкевіч), *дба́йнік* м. – Бабр., Лельч. (ЛАБНГ), *піля́ка* аг. 'пільны да працы' – Лаг. (Варлыга), *шчы́ры, шчы́ры* прым. 'старанны, дбайны, працавіты' – Кобр., Лоеў., паўн.-зах. з., Чэрв., Пух., Калінк., мясц. (ЖНшС, Янкова, СПЗБ, Насовіч), *шчыру́ха* ж. – Гом. р. (НЛГ), *гарапа́шны* прым. 'шчыры ў працы; той, хто цяжкай працай здабывае сабе харчаванне' – Маз., Жытк., Драг. (ГЧ, Станкевіч, ТС, НЛ), *гарапа́шчы* прым. – Стол. (ТС), *гарапа́шнік* м., *гарапа́шніца* ж. – Жытк., Драг., мясц. (ТС, НЛ, Станкевіч), *гарапа́шлівы* прым. – Драг., Стол. (НЛ), *гарау́тны* прым., *гарау́тка* ж. – Валож. (ЖС), *цяглі́й* м., *цяглі́й* м. 'працавіты чалавек' – Иван. (НЛ, ДСБ), *няўто́льны* прым. 'старанны' – Карэл. (Сл. Гродз.), *здзялу́ха* ж. 'працавітая жанчына' – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *хці́ўны* прым. 'хцівы, прагны (да ведаў, да працы)' – Гом. р. (НЛГ), *сібі́рны, сібе́рны* прым. 'ахвочы да працы' – Слуц. (ЖНшС), *негара́ка* м. 'небарака, шчыры працаўнік' – Жытк. (ТС), *запекáнік* м. – Смален. р. (Дабравольскі), *забáтняк* м. 'руплівы чалавек' – Гродз. (Сл. Гродз.), *пары́вісты* прым. 'руплівы, ахвочы да работы' – Віл. (НЛ), *вара́віты* прым. 'працаздольны' – Слон. (Сл. Гродз.), *чуга́вы* прым. 'працаздольны' – Бераст. (Сл. Гродз.), *піцу́га* – Віц. р. (Каспяровіч), *лабаво́з* м. іран. 'працавіты чалавек' – Бял. (Яўсееў), *піявы*

прым. 'працавіты' – Чэрв. (СПЗБ), *ахво́чы* прым. 'не гультай' – Лаг. (Варлыга), *таўку́шчы* прым. 'працавіты, бесперапынна заняты работай' – Стол. (ТС), *пяхе́льнік* м. 'хто выконвае цяжкую працу, працуе да знясілення' – Віц. р., Брасл. (Каспяровіч, СПЗБ), *смагу́ла* м. і ж. 'працавіты, але скупаваты чалавек' – Мядз. (Н. сл-сць).

Той, каго заўсёды трэба прымушаць працаваць

папі́хайла аг. – Смален. р. (Насовіч, Станкевіч, Дабравольскі), *папі́хайка* м. і ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *піхэ́нь* м. – мясц. (Станкевіч), *пех* м. – мясц. (Станкевіч), *папі́х* м. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *пасува́йла* аг. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *пасо́вішча* н. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *панука́ла* м. і ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *пры-нудзі́лавец* м. – Паст. (СПЗБ).

Той, хто дапамагае ў працы

памачні́к м., *памачні́ца* ж. – Воран., Віл., Чэрв., Стол. (СПЗБ, СЦБ, ТС), *памага́ч* м., *памага́чка* ж. – Валож., Віл., Лаг. (Мат. мін.-мал., СЦБ), *памага́тар* м. – Валож. (СЦБ), *памага́йла* м. і ж. – Рас. (СПЗБ), *памачні́к* м. – Валож. (Мат. мін.-мал., СЦБ), *памо́ўнік* м. – Маладз. (СЦБ), *падсо́бнік* м. – Чэрв. (СЦБ), *падру́чнік*, *падру́шнік* м. – Стол. (ТС), *пату́жнік* м. 'здоровы працаўнік, добры памочнік' – мясц. (Станкевіч, Насовіч).

Увішны, спрытны ў працы

Жвавы ў рабоце, прагны да працы.

зая́длы прым. – Чэрв., Свісл., Бар., Саліг., Гл., Стол., Жытк. (Шатэрнік, Мат. Гродз., ЛАБНГ, Янкоўскі, ТС), *зае́длі-вы* прым. – Лельч. (Кучук), *зае́да* ж. перан. – Жытк. (ТС), *зая́да* м. і ж. – Люб. (Н. сл-сць), *уя́длы* прым. – Чэрв. (Шатэрнік), *заўзя́ты* прым. – Лаг., Чэрв., Воран. (Варлыга, Шатэрнік, ЛАБНГ), *спры́тны* прым. – Віц. р., Мядз., Гродз.,

Слон., Чэрв., Кір., Лельч., Ельск. (Каспяровіч, ЛАБНГ, Шатэрнік), *спрытняк* м., *спрытнячка* ж. – Стол., Астр. (ТС, Сл. Гродз.), *спрытну́ха* ж. – Жытк. (ТС), *пры́тны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *руха́вы* прым. – Валож., Навагр., Чэрык. (ЛАБНГ), *рухлі́вы* прым. – Лаг., Иван., Лун. (Варлыга, ЛАБНГ), *рухо́мы* прым. – Стол. (ЛАБНГ), *ру́хлы* прым. – Слон. (Сл. Гродз.), *падхва́тны* прым. – Слуц., Мсцісл. (ЖНШС, Юрчанка), *пахва́тны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *ухва́тлівы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *ухва́цісты* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *паха́пны* прым. – мясц. (Станкевіч, Насовіч), *паха́плівы* прым. – мясц. (Станкевіч, Насовіч), *пахо́плівы* прым. – мясц. (Насовіч), *спра́ўны* прым. – Віц. р., Гродз., Чэрв., Чэрык., Брэсц., Жаб., Гл., мясц. (Каспяровіч, Мат. Гродз., Шатэрнік, ЛАБНГ, Янкоўскі, Насовіч), *упра́ўны* прым. – Лаг., Чэрв., Гл., Жытк. (Варлыга, Шатэрнік, Янкоўскі, ТС), *заю́ха* м. і ж. – Сен., Чэрв., Лаг. (ЛАБНГ, Станкевіч), *заю́шлівы* прым. – Краснап. (Бялькевіч), *разва́ро́тлівы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *разва́ро́цісты* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *вара́ціла* м. і ж. – Пол. (НЛ), *ве́рткі* прым. – Гар., Астр., Чав., Касц., Бабр., Люб., Лельч. (ЛАБНГ), *уве́рткі* прым. – Светлагор., Буда-Каш. (ЛАБНГ), *увіро́тны* прым. неадабр. – Іўеў. (СРЛГ), *навя́рткі* прым. – Віл. (ЛАБНГ), *рабо́чы* прым. – зах.-пал. г., Карэл. (ЛАБНГ), *рабо́тнік* м. – Бяроз. (ЛАБНГ), *рабаця́га* м. і ж. – Слаўг. (ЛАБНГ), *рабо́цька* н. – Старадарож. (ЛАБНГ), *сно́ры* прым. – Добр., Чач. (ЛАБНГ, Мат. апыт.), *бы́стры* прым. – Пух., усх. з., Стаўб., Лід., Маст., Клец., Малар. (СЦБ, ЛАБНГ), *быстра́ру́кі* прым. – Гродз. (Сл. Гродз.), *право́рны* прым. – Карм., Гом., Лельч., Стол. (ЛАБНГ), *права́рні́на* м. і ж. – Жытк. (ТС), *наспе́шны* прым. – Дзятл., Клім., Слуц. (ЛАБНГ), *даспе́шны* прым. – мясц. (Насовіч), *агня́сты* прым. – Клім. (ЛАБНГ), *агні́цкік* м. – Бых., Бабр. (ЛАБНГ), *зві́нны* прым. – Зэльв., Пруж. (Сл. Гродз., ЛАБНГ), *завіна́шчы* прым. – Гродз. р. (Цыхун), *зда́тны* прым. – Бераст. (ЛАБНГ), *ху́ткі* прым. – спарадычна зах.-пал. г. і сумежныя з імі раёны, спарадычна паўдн.-усх. з., Пол., Ушац., Валож., Гродз., Бераст. (ЛАБНГ), *ско́ры* прым. – гродз.-бар. г., Смарг., Астр.

(ЛАБНГ), *хіжы* прым. — Сморг., Бяроз. (ЛАБНГ), *шчыры* прым. — Мёр., Маладз., Гом., Рэч., Маз. (ЛАБНГ), *гарачы* прым. — Сморг., Мсцісл., Ивац., Иван., Пін., (ЛАБНГ), *шыбкі* прым. — паўн. р., спарадычна паўн.-зах. з., Бых. (ЛАБНГ), *шпáркi* прым. — Паст., Брасл., Пол., Ваўк., Дзятл., Навагр., Мін., Бых., Пруж., Бяроз., Добр., Нараўл. (ЛАБНГ), *спóры* прым. — Чач., Добр. (ЛАБНГ, Мат. апыт.), *уда́лы* прым. — Верхнядзв., Круп., Бярэз., Капыл. (ЛАБНГ), *ёмкі* прым. — Бял., Маг., Бых., Ветк., Иван. (ЛАБНГ), *шўстры* прым. — Шарк., Пол., Мядз., Віл., Круп., Слуц., Брэсц., Лельч., Мсцісл. (ЛАБНГ), *жва́вы* прым. — Астр., Ашм., Валож., Навагр., Брэсц. (ЛАБНГ), *швiдкі* прым. — Слон., Пруж. (ЛАБНГ), *круты́* прым. — спарадычна паўночная частка паўн.-зах. з. (ЛАБНГ), *ста́ра́тлівы* прым. — Чэрв. (ЛАБНГ), *тара́плівы* прым. — Дзятл. (ЛАБНГ), *у́ю́н* м. — Смален. р. (Дабравольскі), *тарта́рыца* ж. 'вялікая і спраўная жанчына, якая лоўка і хутка працуе' — Пол. (НЛ), *шму́рны* прым. 'лоўкі' — Лельч. (ЖНШС), *кiдкі* прым. 'спраўны ў рабоце' — Зэльв. (Сцяцко), *ха́бры* прым. — Лельч. (ЛАБНГ), *шурэ́цкі* прым. — Беш. (ЛАБНГ), *бо́йкі* прым. — Астр. (ЛАБНГ), *шы́б́ясты* прым. — Пруж. (ЛАБНГ), *завiдны* прым. — Леп. (ЛАБНГ), *мёткі* прым. — Буда-Каш. (ЛАБНГ), *пiлны* прым. — Ушацк. (ЛАБНГ), *жывы́* прым. — Гор. (ЛАБНГ), *жэ́шкі* прым. — Кам. (ЛАБНГ), *я́ркі* прым. — Стол. (ТС), *тара́плівы* прым. — Дзятл. (ЛАБНГ), *ша́ткі* прым. 'вельмі рухавы і спрытны ў рабоце, паваротлівы' — Гл. (Янкоўскі), *лёткі* прым. 'лёгкі да работы' — Зэльв. (ЛАБНГ), *дахо́дны* прым. 'які ўсюды паспявае, знаходзіць сабе доступ, дзякуючы сваёй стараннасці' — Ашм., Сморг. (Станкевіч), *руба́ка* м. 'які працуе без разваг' — мясц. (Насовіч), *захлы́нка* м. і ж. 'той, хто прагна хапае, робіць, не ўлічваючы сваёй сілы, магчымасцей, патрэб' — Гл. (Янкоўскі).

14. НАЗВИ ЧАЛАВЕКА ПА АДНОСІНАХ ДА ЛЮДЗЕЙ

Адыходлівы

Здольны хутка забываць крыўду.

адпусклівы прым. – Сморг. (Станкевіч), *атходлівы* прым. – усх.-маг. р. (Бялькевіч).

Ашукальнік

Той, хто ашуквае, падманвае.

абманяла м. і ж., *абмáннік* м., *абмáнніца* ж., *падманяла* м. і ж., *падманяльнік* м., *падманяльніца* ж., *падмáннік* м., *падмáнніца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *ашукáнец* м. – Віц. р., Лаг. (Каспяровіч, Варлыга), *ашукáлка* ж., *ашукáльнік* м., *ашукáльніца* ж. – мясц. (Насовіч), *акушэнец* м. – Віц. р. (Станкевіч), *абіра́ха* м., *манта́ч* м. – Лаг. (Варлыга), *абдува́ла* м., *празму́ста* м., *абмáнишчык* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *баламу́та* м. і ж. – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *во́шуст* м., *о́шуст* м., – Дзятл. (Сл. Гродз.), *круце́ль* м. – Лаг., Петр., Буда-Каш. (Мат. Гом., Варлыга), *абаку́льнік* м. – Маг. р. (Станкевіч, Бялькевіч), *канду́ла* м. і ж. – Акц. (Мат. Гом.), *пакішэ́ннік* м. – Пух. (Мат. мін.-мал.), *браху́н* м., *браху́нец* м. – Чэрв. р., Смален. р. (Станкевіч).

Бессаромны

Які не мае сораму; нахабны, нясціплы.

страмні́к м., *страмні́ца* ж. – Бял., Гор., Мсцісл., Чач., Лоеў., Зах.-бран. р. (Мат. Маг., Растаргуеў, Яўсееў, Янкова,

Юрчанка, Мат. апыт.), *стра́мнік* м. — Ушацк., Гл., Бял., Бых., Зах.-бран. р. (НЛ, ЖНС, Яўсееў, Янкоўскі, Растаргуеў), *страмата́* м. і ж., *бясстра́мны* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *срамні́к* м. — усх.-маг. р. (Бялькевіч), *страмі́дла* м., *прасталы́тка* ж., *бессара́мніца* ж., *прафу́ра* ж. — Бял. (Яўсееў), *бессара́мны* прым., *бессо́рамны* прым., *бессарамя́жны* прым. — Віц. р. (Станкевіч), *бяссты́днік* м., *бяссты́дніца* ж. — Верхнядзв., Брасл., Зэльв., Маг., Чач., Паст. (СПЗБ, Мат. Маг., Шаталава, Сцяцко, Мат. апыт.), *стыду́лька* ж., *сты́дны* прым., *няўсты́дны* прым., *няўсці́вы* прым., — Лоеў. (Янкова), *бяссты́дны* прым. — Навагр., Лоеў. (Сл. Гродз., Янкова), *бэ́стынь* м. і ж. — Свісл. (Мат. Гродз.), *абры́дніца* ж. — Чэрв. (Мат. мін.-мал.), *галабру́й* м. — Кругл. (ЖНС).

Бязлітасны

Які не мае літасці, жалю, спачування; бессардэчны.

катарэ́знік м. — Карэл. (ЖНС), *кат* м. — Віц., Сморг. (Станкевіч), *скуралу́н* м. — Ашм. (Сл. Гродз.), *жывадзе́р* м. — Лаг. (Варлыга), *бязжа́ласлівы* прым. — Мсцісл. (Насовіч, Юрчанка), *бясскрэ́ўны* прым. — Маз. (ГЧ).

Ветлівы

Ласкавы, далікатны, прыветлівы, выхаваны.

ве́тлы прым. — Віц. р., Стол., Жытк. (ТС, Каспяровіч), *прыве́тны* прым. — Віц. р., Лоеў., Чач. (Каспяровіч, Станкевіч, Янкова, Мат. апыт.), *прыве́тлівы* прым. — Лаг. (Варлыга), *прыя́тлівы* прым. — Жытк. (ТС), *прыві́тчы* прым. — Драг. (ЖНС), *уве́тлівы* прым., *ува́жны* прым. — Віц. р. (Каспяровіч), *даліка́тны* прым. — Сморг., Чэрв. (Станкевіч, Насовіч, Шатэрнік), *прые́мны* прым. — Лід., Лоеў. (Сл. Гродз., Янкова), *прыя́млівы* прым. — Ваўк. (Сл. Гродз.), *міжлю́дны* прым. — Ваўк. (СПЗБ), *прые́мчывы* прым. — Карэл. (СПЗБ), *прыю́тны* прым., *абаю́дны* прым. — Лоеў. (Янкова), *прылю́дны* прым. — Гродз. (Сл. Гродз.), *прыкі́длівы* прым., *прыкі́дны*

прым. – Жытк. (ТС), *прыту́льны* прым. – Астр. (Сл. Гродз.), *панара́ўны* прым. – Лід. (СРЛГ, Мат. Гродз.), *гжэ́чны* прым. – Астр. (СРЛГ), *людзя́ны* прым. – Клім. (Мат. Маг.), *лёзны* прым. – паўн.-зах. з. (ЖНС, СПЗБ), *малё́дны* прым. – Іўеў. (Сл. Гродз.), *ліса́вы* прым., *ма́сляны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *прыста́тны* прым. – Віц. р. (Каспяровіч), *васпі́таны* прым. – Мядз. (СЦБ).

Грубы

Няветлівы, некультурны, рэзкі.

гру́бы прым. – агульн., Смален. р. (ЛАБНГ, Насовіч, Дабравольскі), *грубы́* прым. – паўн.-зах. з., Маг. р., спарадычна Віц. р. і Гом. р. (ЛАБНГ, ГЧ), *гру́бен* м., *гру́бец* м. – мясц. (Станкевіч), *грубі́ян* м. – Чэрв. (Шатэрнік), *ва́рвар* м. 'грубы, дзікі' – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *саўлы́га* м. і ж. – Кругл. (Мат. Маг.), *хаблё́* н. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *хаму́йлік* м., *свіннава́ты* прым. – Мсцісл. (Юрчанка).

Даверлівы

Які кожнаму верыць.

даве́рлівы прым. – Лаг. (Варлыга), *даве́рчываны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка).

Дакорлівы

Які выказвае незадавальненне, папрок.

уніка́льшчык м. – Мсцісл. (Бялькевіч), *выя́да* м. і ж. – Гродз. (Цыхун).

Далікатны

Ветлівы, ласкавы ў абыходжанні з людзьмі; уважлівы.

даліка́тны прым. – Чэрв., Мсцісл., Жытк., Зах.-бран. р. (ТС, Шатэрнік, Юрчанка, Растаргуеў), *даліка́тар* м. – На-

вагр., Жаб. (НЛ, НС), *даліктўся* м. і ж. – Зэльв. (Сцяцко), *панельны* прым. 'далікатны' – Мсцісл. (Юрчанка).

Дзіўны

Які выклікае здзіўленне; незвычайны.

дзіўны прым. – Чэрв. (Шатэрнік), *дзівачны* прым., *дзівоснік* м., *дзівосніца* ж. – мясц. (Насовіч), *анцярэсны* прым. – Бял., Мсцісл. (Юрчанка, Яўсееў), *чуднэй* прым., *чудзела* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *прытаромны* прым. – Маст. (Сл. Гродз.), *модны* прым. 'незвычайны, непрывычны, дзіўны' – Стол. (ТС).

Добразычлівы

Які жадае людзям дабра, прыхільна, спагадліва адносіцца да іншых.

мярковы прым. – Хойн. (ЛАБНГ), *мяркоўны* прым. – Сен. (ЛАБНГ), *мяркованы* прым. – Малар. (ЛАБНГ), *памяргоўны* прым. – паўн.-зах. з., Арш., Дубр., Чав., (ЛАБНГ), *памяркоўны* прым. – спарадычныя паўн.-зах. з., Чашн., Бярэз., Бял., Клім., Гл. (ЛАБНГ), *прывётлівы* прым. – Чэрв. (СПЗБ), *душэўны* прым. – Гродз. (СПЗБ), *дабраахвочы* прым. – Віц. (Каспяровіч), *парадлівы* прым. – Ашм. (Сл. Гродз.), *прыязны* прым., *людзкі* прым., *шчыры* прым. – Лаг. (Варлыга), *зычлівы* прым. – Валож. (СЦБ, Насовіч), *дабрахот* прым. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *лёста* ж. 'добразычлівая, вельмі памяркоўная жанчына' – Гл. (Мат. дыял. сл.).

Добры

Чулы да людзей, спагадлівы, сардэчны.

дабрак м. – Гом. (НЛГ), *дабрач* м. – Лельч. (Кучук), *дабрэц* м. – Стол. (ТС), *дабрыня* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *добра* прым. – агульн. (ТС, СЦБ, ЖС, Станкевіч, Янкоўскі, Мат. апыт.), *дабрусьскі* прым. ласк. – Віц. р. (Каспяровіч),

дабрэсенькі прым. ласк. – Гом. (НЛГ), *дабравіты* прым. – Маладз. (Мат. мін.-мал.), *мяккі* прым. – Лоеў., Чач. (Янкова, Мат. апыт.), *моўкі* прым. – Уздз. (Мат. мін.-мал.), *хваіны* прым. – Бар. (ДСБ), *лемянтовы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *сёвясны* прым. 'добры, справядлівы' – Іўеў. (Сл. Гродз.), *слаўны* прым. 'добры, слаўны' – Жытк. (ТС), *чынны* прым. 'добры, прыстойны' – Шчуч. (Сл. Гродз.), *лагодны* прым. – 'добры, шчыры' – Паст. (СПЗБ), *пуцёвы* прым. – Старадарож. (ЖНС), *угодны* прым. 'добры, даспадобы' – Жытк. (ТС), *спагадлівы* прым. – Лаг. (Варлыга), *людны* прым. 'людскі, добры' – Жытк. (ТС); **вельмі добры**: *дабрына* ж. – Жытк. (ТС), *дабрэнны* прым. – Стаўб., Люб., Чач., Гом., Лоеў. (ЖНС, СЦБ, Н. сл-сць, НЛГ, Мат.апыт.), *дабрадушны* прым. – Лід., Пух., Стол. (ТС, 3 нар. сл., Мат. Гродз.), *дабрэзны* прым., *дабрэчы* прым. – Жытк. (ТС), *дабрачы* прым. – Жытк., Гом. (ТС, Н. сл-сць), *дабруленькі* прым. экспр. – Стол. (ТС), *дабротны* прым. – Гом. (Н. сл-сць), *задобры* прым. – Віл. (СЦБ), *раздобры* прым. – Маст., Гл. (Сл. Гродз., Янкоўскі), *прадабрэнны* прым. – Чач., Лоеў. (Янкова, Мат. апыт.), *завідны* прым. 'надта добры, зайздросны' – Жытк. (ТС), *малінавы* прым. 'вельмі добры, паслухмяны' – Бял. (Яўсееў), *дабрадушнік* м., *дабрадушніца* ж. 'лагодны чалавек' – Мсцісл. (Юрчанка), *дабрадзэй* м. – Віц. р., Лаг. (Варлыга, Каспяровіч), *дабрадзэцель* м. – Бярэз. (СЦБ), *прыяка* м. іран. – Бял. (Яўсееў), *дабрахот* м., *жычлівы* прым. – мясц. (Насовіч), *каса́тка* ж. 'чалавек добрай душы' – Чэрв. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *карадушка* ж. 'добрая, ласкавая жанчына' – Валож. (ЖС), *шчыру́ха* ж. 'шчодрая, добрая жанчына' – Астр. (Сл. Гродз.).

Дрэ́нны

З адмоўнымі якасцямі або ўласцівасцямі; кепскі.

лядашчыца ж. – Нясв. (Мат. мін.-мал.), *ляды* прым. – Маст. (Сл. Гродз.), *лядакі* прым. – Клецк. (Мат. мін.-мал.), *лядашты* прым. – Чэрв. (Шатэрнік), *ліхі* прым. – Віц. р., Шчуч., Лаг. (Мат. Гродз., Каспяровіч, Варлыга), *нічо́гі* прым. – зах.-

пал. г. (Мат. апыт.), *халёрны* прым. – Уздз., Кір. (НС, Мат. мін.-мал.), *халярысты* прым. – Маст. (Мат. Гродз.), *пакас-ны* прым. – Уздз. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *пага́ны* прым. – Пін. (ДСБ), *брыда́* м. і ж. 'дрэнны, надакучлівы' – Нясв. (Мат. мін.-мал.), *благата́* м. і ж., *благóўце* м. і ж., *благі́* прым. – Чашн., Смарг., Чэрв. (Станкевіч), *судóлле* м. і ж. – Бых. (Мат. Маг.), *бэ́сты* прым. – Свісл. (Сл. Гродз.), *ке́пскі* прым. – Віц. р., Чэрв. (Каспяровіч, Шатэрнік), *по́шлы* прым. 'дрэнны' – Рэч. (НС), *га́дкі* прым. – Воран. (Мат. Гродз.), *наўды́* прым. – Зэльв. (СРЛГ), *тру́зна* ж. 'вельмі дрэнны' – Браг. (3 нар. сл.), *ма́рны* прым. 'дрэнны, нялюбый' – Валож. (Мат. мін.-мал.), *вуні́ят* м. 'абманнік, дрэнны чалавек' – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *пранцава́ты* прым. – Кір. (НС), *негадзя́вы* прым., *негадзя́шчы* прым. 'паганы' – Гродз., Вілен. р. (СПЗБ), *нелапы́* прым. 'няладны, нядобры', *ненаві́дны* прым. 'нядобры', *нелюдскі́* прым. – Смален. р. (Дабравольскі), *барахло́вы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка).

Жаласлівы

Схільны да жаласці, спачування; спагадлівы, чулівы.

жа́ласнік м., *жа́ласніца* ж. – Віц. р., Лаг. (Каспяровіч, Насовіч, Варлыга), *жа́ласны* прым. – Віц. р. (Каспяровіч), *жа́ласцівы* прым. – Верхнядз., Дзятл., Пух., Чач. (СРЛГ, Мат. мін.-мал., Шаталава, Мат. апыт.), *жа́ласлівы* прым. – Люб., Жытк. (ТС, Насовіч, Мат. апыт.), *жа́ло́слівы* прым. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *жалаблі́вы* прым. – Гродз. (Сл. Гродз.), *жва́лы* прым. 'жаласны' – Чэрв. (СПЗБ), *шкадо́ўнік* м. – Жытк. (ТС), *шкадо́ўніца* ж., *шкадо́ўлівы* прым. – Стол. (ТС).

Жорсткі

Суровы; бязлітасны, неміласэрны.

азія́т м. – Віц. р., Лельч. (Каспяровіч, Кучук), *ваўкала́ка* м. і ж., *канарэ́з* м. – Гл. (Янкоўскі), *гад* м. – Лаг. (Варлыга), *кат* м. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *шкуралу́п* м.,

шкуралупіна ж., *канарэзіна* м., *каналуп* м. перан., *каналупіна* м. узмацн., *кывапіўнік* м., *кывапіўніца* ж., *кывапівец* м. — Лаг. (Варлыга), *зверавіты* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *кывапіўца* м., *кывасмо́к* м. — мясц. (Станкевіч), *лю́ты* прым., *ка́таўскі* прым. — мясц. (Насовіч), *жорсткі* прым. — Стол. (ТС, Станкевіч), *бязду́шны* прым. — Лаг. (Насовіч, Станкевіч, Варлыга), *бязлю́дзкі* прым. — мясц. (Насовіч), *акая́нны* прым. — Ганц., Лях. (СПЗБ), *пасі́як* м. 'люты' — Пін. (НЛ).

Задзірысты

Схільны, ахвочы да боек, сваркі; задзірысты.

задзі́ра м. і ж. — паўн.-усх. з., Сморг., Лаг., Чэрв., (Мат. Гом., Шатэрнік, Станкевіч, Варлыга), *задзі́рака* м. і ж. — Добр. (Мат. Гом.), *задзі́рава* м. і ж. — Ветк. (Мат. Гом.), *задзірысты* прым. — Лаг., Гл., Зах.-бран. р. (Варлыга, Янкоўскі, Растаргуеў), *задзі́рлівы* прым. — Гл., Зах.-бран. р. (Янкоўскі, Растаргуеў), *задзі́рачлівы* прым. — Кам. (ЖНС), *зая́да* ж. — Жытк. (ТС), *за́скаце́нь* м. перан., *байча́к* м., *бо́ец* м., *рызыка́нт* м. — Стол. (ТС), *дзярка́ч* м. перан., *кару́за* м. і ж. зневаж., *кару́злівы* прым. — Гл. (Янкоўскі), *зано́за* ж. перан. — Буда-Каш. (Мат. Гом.), *забі́яка* м. і ж. — Буда-Каш., Раг. (Мат. Гом.), *уды́ра* м. і ж. — Леп. (ЖНШС), *задзе́ра* м. і ж., *задзіра́ннік* м., *задзіра́нніца* ж., *задзі́рлівы* прым., *задзе́рлівы* прым., *прыдзі́рчасты* прым., *зачэ́па* м. і ж., *зачэ́пны* прым., *зачэ́пісты* прым., *шка́радзь* ж., *шка́рэ́нда* м. і ж. — Мсцісл. (Насовіч, Юрчанка), *задо́рны* прым. — Беластоц. р. (СПЗБ), *кару́за* м. і ж., *кару́злівы* прым. — Лаг. (Варлыга), *дзяру́н* м. — Жлоб. (Мат. Гом.), *дзярка́ч* м. іран. — Нясв., Калінк., Карм. (Мат. Гом., Мат. мін.-мал.), *дзярклі́вы* прым. — Сморг. (Станкевіч), *драч* м. і ж. зневаж. — Віл. (НС), *зая́духа* ж. асудж. — Стаўб. (Мат. мін.-мал.), *бадзю́га* м. — Ваўк. (СПЗБ), *буй* м., *біту́н* м., *ага́злівы* прым., *гіцлю́га* м. — Віц. р., Чашн., Хоц. (Станкевіч), *перабу́й* м. — Віц. р. (Федароўскі), *шка́рада* м. і ж., *шка́радны* прым. — Бял. (Яўсееў), *зачэ́па* м. і ж. — мясц. (Насовіч), *завады́ш* м. і ж., *завады́яка* м. і ж., *заваде́вуш* м.

і ж., *збóйца* м. — Гродз. (Цыхун), *збрóйны* прым. — Зэльв. (Сцяцко), *сукава́ты* прым. — Чач. (Мат. апыт.), *засо́шысты* прым. — Івац. (ЖНС).

Зайздросны

Схільны да зайздрасці.

заві́днік м. — агульн., акрамя зах. з., Вілен. р. (ЛАБНГ, ТС, СПЗБ, ЖНшС, Мат. мін.-мал., Мат. Гом., Насовіч, Шаталава, Юрчанка), *заві́да* м. і ж. — Навагр., Мсцісл., Драг. (НЛ, 3 нар. сл., Юрчанка), *заві́дніца* ж. — Верхнядзв., Ушацк. ЖНшС, Шаталава, Станкевіч), *заві́дала* м. і ж. — Бял. (Яўсееў), *заві́до́ха* м. і ж. — Ушацк. (ЖНшС), *заві́длівы* прым. — агульн., Смален. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, ЖНшС, Мат. мін.-мал., Мат. Маг., Мат. Гом., Мат. дыял. сл., Бялькевіч, Растаргуеў, Юрчанка), *заві́дны* прым. — агульн., акрамя Віц. р. (ЛАБНГ, ЖС, ЖНС, СЦБ, Мат. Маг., Станкевіч, Юрчанка, Янкова), *заві́нны* прым. — Кобр. (ЖНшС), *заві́жы* прым. — Лельч. (НЛ, ЛАБНГ), *заві́дчывы* прым. — Бабр. (ЛАБНГ), *заві́душчы* прым. — Віц. р., Маг. р., Гом. р., спарадычна ўсх.-маг. р., Маст., Віл. (ЛАБНГ, СЦБ, Мат. Гродз., Каспяровіч), *заві́дрóсны* прым. — Нясв., Рэч. (ЛАБНГ), *заві́длівы* прым. — Барыс. (Мат. мін.-мал.), *наві́длівы* прым. — Чэрв., Капыл., Асіп., Старадарож. (ЛАБНГ, СПЗБ, Шатэрнік), *зай́дрóснік* м. — Уздз. (СЦБ), *зай́дрóсны* прым. — Асіп., Карм., Бяроз., Стол., Рэч., Маз., Лельч., Нараўл. (ЛАБНГ, ТС), *зай́дры́сты* прым. — Пух. (Мат. мін.-мал.), *зай́драсны* прым. — Чэрв. (СЦБ), *зай́дрóны* прым. — Слон. (ЛАБНГ), *зай́дрóнік* м. — Ваўк. (ЛАБНГ), *зай́дрóснік* м., *зай́дрóсніца* ж. — Чэрв. (Шатэрнік, Насовіч), *зай́дры* прым. — Жытк., Хойн. (ЛАБНГ, ТС), *зай́дры́вы* прым. — Ашм., Маладз., Лаг. (ЛАБНГ, Варлыга), *зай́дрóсы* прым. — Пол. (ЛАБНГ), *зай́дрóсны* прым. — зах. з., Віц. р., Чашн., Тал., Чэрв., Гл., Бял., Бых., Карм. (ЛАБНГ, Каспяровіч, Шатэрнік, Янкоўскі), *зай́дрóны* прым. — Лаг., Ганц. (ЛАБНГ, Варлыга), *зай́драсны* прым. — Круп., Бял., Лельч. (ЛАБНГ), *зай́дрóслівы* прым. — Навагр., Дзятл., Клецк., Браг. (ЛАБНГ, Насовіч),

зазро́нік м., *зазро́ніца* ж. – Зэльв. (Сцяцко), *зазро́ны* прым. – Гродз., Зэльв., Івац., Брэсц. (ДСБ, НС, ЖС, Цыхун, Сцяцко), *засдро́нік* м. – Пін. (НЛ), *засдро́ны* прым. – Зэльв., Пруж., Жаб., Кобр., Бяроз. (ЛАБНГ), *засдро́сны* прым. – Гродз., Шчуч., Бых., Кам., Іван., Стол., Браг. (ЛАБНГ, Насовіч), *за́здрывы* прым. – Малар. (ЛАБНГ), *за́здры* прым. – Стол. (ТС), *задро́снік* м. – Буда-Каш. (ЛАБНГ), *задро́ны* прым. – Драг. (ЛАБНГ), *задро́сны* прым. – Бабр., Ельск. (ЛАБНГ), *за́драсны* прым. – Нараўл. (ЛАБНГ), *за́вісны* прым. – Гл., Смален. р. (Янкоўскі, Дабравольскі), *за́вісны* прым. – Верхнядзв., Шкл. (ЛАБНГ), *за́віслівы* прым. – Рас., Верхнядзв., Пол., Шум., Сен., Кір., Бабр., Брэсц. (ЛАБНГ), *ква́тны* прым. – Віц. р., Чэрв. (Каспяровіч, Шатэрнік, Насовіч), *кваплівы* прым. – Смален. р. (Дабравольскі), *кыво́тніца* ж., *кыво́тны* прым. – Гл. (Янкоўскі), *кывы́* прым. – Уздз., Стол. (ТС, Мат. мін.-мал.), *кыво́сны* прым. – Светлагор. (ЛАБНГ), *кыво́слівы* прым. – Стол., Жытк. (ТС), *кываслівы* прым. – Буда-Каш., Чач. (Мат. апыт.), *кыво́тлівы* прым. – Дзятл., Гл., Жытк., Светлагор., Петр., Маз., Нараўл. (ЛАБНГ, ТС, Мат. Гом., Сл. Гродз., Станкевіч, Янкоўскі), *зая́да* м. і ж., *зая́дны* прым. – Бял. (ЛАБНГ, НС), *загло́ба* м. і ж. – Віц. р. (Каспяровіч), *загла́духа* ж. – Лід. (Мат. Гродз.), *злы́дны* прым. – Пін. (ЛАБНГ), *злы́нны* прым. – Кліч. (ЖС), *запе́слівы* прым. – Стол., Маз. (ТС, ЛАБНГ), *лапы́івы* прым. – Стаўб. (СЦБ), *наві́длівы* прым. – мясц. (Станкевіч), *га́лкі* прым. – Ушацк. (ЖНшС), *аха́ла* м. і ж. – Бар. (ДСБ, НЛ), *скны́ры* прым. – Лельч. (ЛАБНГ), *пламі́дны* прым., *пламі́нны* прым. экспр. 'зайздрасны' – Чэрв. (СПЗБ), *нео́баль* м., *неа́баль* м. 'зайздроснік' – Пін., Бяроз. (ЖНС), *неабо́льны* прым. 'зайздрасны' – Стол. (ЛАБНГ), *хоўчлівы* прым. – Пух. (СПЗБ), *хаўхлівы* прым. – Пух. (ЛАБНГ).

З'едлівы

Схільны да едкіх, зласлівых насмешак; ядавіты.

уя́да м. і ж. – Маст. (Сл. Гродз.), *ядавіты* прым. перан. – Стаўб. (Мат. мін.-мал.), *ку́сла* ж. зневаж. – Паст. (СПЗБ),

з'ядлы прым., з'ядлівы прым. – Лід., Іўеў. (Сл. Гродз.),
унічысты прым. – Бял. (Яўсееў), датклівы прым. – Зах.-
бран. р. (Растаргуеў).

Злапамятны

Які доўга помніць крыўду.

памятны прым. – Ветк. (Мат. Гом.), спагónлівы прым.,
унóслівы прым. – Стол. (ДСБ), спагónчывы прым. – Лун.
(ДСБ), заскаруязлівы прым. – Лаг. (Варлыга), затóмлівы
прым. – Смарг. (Сл. Гродз.), непрасці́вы прым. – Лун. (Ша-
талава), непрасце́вы прым. – Маст. (Сл. Гродз.), раме́слівы
прым. 'зласлівы, непрыхільны, злапамятлівы' – Жытк. (ТС).

Злосны

Поўны злосці, варожа́сці, нядобразычлі́васці.

зло́снік м., зло́сніца ж. – мясц. (Станкевіч, Насовіч),
зло́сны прым. – Чэрв., Люб. (Шатэрнік, Насовіч, Мат. апыт.),
злю́ка м. і ж. – Раг., Смален. р. (Мат. Гом., Дабравольскі),
злю́чы прым. – усх.-маг. р., Барыс., Чач., Лоеў. (СЦБ, Мат.
мін.-мал., Бялькевіч, Янкова, Мат. апыт.), злюце́лы прым. –
Карэл. (Сл. Гродз.), злы́дзень м. – Чэрв. (Шатэрнік), злы-
бядá м. і ж. – Петр. (Мат. Гом.), злы прым. – агульн., Сма-
лен. р. (ЛАБНГ, ТС, Станкевіч, Дабравольскі), зло́бнік м., зла-
кама́нны прым. – мясц. (Насовіч), злабі́цель м., злабі́цель-
ка ж. – Мсцісл., Жлоб. (Мат. Гом., Юрчанка), зло́слівы
прым., злоў́скі прым. – Смален. р. (Дабравольскі), зласлі́вы
прым., зламы́сны прым., злакама́нны прым. – мясц. (Стан-
кевіч), злё́нны прым., хлехату́н м. неадабр., вы́дрыпка ж.
'злы, няўжыўчывы' – Мсцісл. (Юрчанка), лядáк м., лядáкі
прым., лядáчы прым. – гродз.-бар. г., Брэсц., Лях., Слуц.,
Акц., Добр. (ЛАБНГ, ЖС, 3 нар. сл., Мат. Гродз.), лядáшчы
прым. – Воран., Дзятл., Стаўб., Слуц., Лях. (ЛАБНГ, ЖС),
з'яд м. – Клецк. (НЛ), з'я́да м. і ж. – Капыл. (Н. сл.-сць),
зая́да м. і ж. – Слон., Мін. (Н. сл.-сць), зая́духа ж. – Стаўб.

(СЦБ), *заёдлівы* прым. 'злы, заўзяты' – Жытк. (ТС), *зайдзёны* прым. 'сярдзіты, суровы' – Дзятл. (Сл. Гродз.), *хіжак* м. – Іўеў. (Сл. Гродз.), *хіжы* прым. – Бял. (НС), *хіжасты* прым. – Дзятл. (Сл. Гродз.), *ліхі* прым. – Чэрв., Гл., Малар., Кобр., Иван., Лун., Жытк., Ветк. (ЛАБНГ, ДСБ, Мат. Гом., Шатэрнік, Янкоўскі, Насовіч), *ліхо́ўце* н. 'пра злоснага, ліхога чалавека' – Гл. (Янкоўскі), *пло́хі* прым. – Ганц. (ЛАБНГ), *плахей* прым. – Чэрык. (ЛАБНГ), *няго́дны* прым. – Асіп. (ЛАБНГ), *хітляны* прым. 'злосны, няшчыры чалавек' – Жытк. (ТС), *язвіна* м. і ж. – Гродз. (Сл. Гродз.), *яры* прым. – Слон., Стол., Жытк. (ТС, Сл. Гродз.), *я́ркі* прым. 'заўзяты, злы' – Астр. (Сл. Гродз.), *юдаш* м. 'помслівы, злы' – Астр. (Сл. Гродз.), *благі* прым. – паўн.-зах. з. (ЛАБНГ, СПЗБ), *пукту́н* м. асудж., *пўкта* м. і ж. асудж., *пўктала* м. і ж. узмацн., *бурку́н* м. асудж., *бу́ркала* м. і ж. асудж. 'незадаволены, злы, бурклівы' – Мёр. (3 нар. сл.), *азія́тны* прым. – Маст. (Сл. Гродз.), *ад'яда* м. і ж. – Іўеў. (Сл. Гродз.), *ашчапе́нны* прым. – Зэльв. (Сл. Гродз.), *агу́рлівы* прым. – Дзятл. (Сл. Гродз.), *патунко́вы* прым. – Гродз. (Сл. Гродз.), *сярдзіты* прым. – Чэрв., Бяроз., Драг., Пін., Маз. (ЛАБНГ), *аспід* м. – Віц. р. (Каспяровіч, Насовіч), *мы́рма* м. і ж. абразл. – Капыл. (Н. сл.-сць), *няго́дны* прым. 'злы, нядобры' – Стаўб., Круп. (СЦБ), *згры́злівы* прым. – Смarg. (Сл. Гродз.), *падкало́дніца* ж. – Віц. р. (Каспяровіч), *цы́тра* ж. абразл. – Барыс. (Мат. мін.-мал.), *куя́* ж. – Жытк. (ТС), *сітучка* ж., *звяры́сты* прым. – Віц. р. (Нікіфароўскі, Каспяровіч), *звяры́ца* ж. – Ушацк. (НС), *зверавáты* прым. – Пух. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *ваўка́ч* м. асудж. – Навагр. (СПЗБ), *ваўкачэ́ча* м. зневаж. – Слуц. (ЖС), *ваўчкава́ты* прым. – Воран. (Сл. Гродз.), *вы́дра* ж. груб. 'злы, няўжыўчывы' – Уздз. (СЦБ), *вужа́ка* м. і ж. 'хітры, злы' – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *нічагэ́за* ж. – Стол. (ТС), *урэ́дны* прым. 'злы, сярдзіты' – Брасл. (СПЗБ), *пад'зёмі́льнік* м., *пад'зёмі́льніца* ж. зневаж. – Мёр. (3 нар. сл.), *раско́л* м. 'злы, нялітасцівы' – Лід. (Сл. Гродз.), *я́гіня* м. 'злосны, шкадлівы' – Стаўб. (ЖС), *шата́нскі* прым. 'злы, чартоўскі' – Іўеў. (Сл. Гродз.), *шалёны* прым. перан. 'злосны, пераўзбуджаны' – Стаўб., Жаб. (ЛАБНГ), *кру́чаны* прым.

‘шалёны, пераўзбуджаны’ – Жаб., Лун. (ЛАБНГ), *зладзю́га* м. ‘злы, шкодны’ – Свісл. (Мат. Гродз.), *халяры́чны* прым. ‘злы, непамяркоўны’ – Астр. (Сл. Гродз.), *пага́ннік* м. ‘паганы, злы’ – Віц. р. (Каспяровіч), *пага́ны* прым. ‘дрэнны, злы’ – паўн.-зах. з. (СПЗБ), *наду́цька* м. асудж. ‘злы, насуплены’ – Мёр., Навагр. (З нар. сл., Н. сл.-сць), *сібе́рны* прым. ‘злосны, дрэнны’ – Слуц. (ЖС), *лю́тар* м. ‘злосны, люты’ – Зэльв. (СРЛГ), *люто́ўка* ж. – мясц. (Станкевіч), *гад* м. ‘злы, брыдкі, агідны’ – Чэрв. (Шатэрнік), *акая́нны* прым. ‘злы, бессардэчны’ – Віц. р. (Каспяровіч), *свіры́бы* прым. – Верхнядзв. (СПЗБ), *канто́вы* прым. перан. ‘нявытрыманы, злы’ – Воран. (Сл. Гродз.), *максо́ніха* ж. – Хоц. (Мат. Маг.), *тыгры́ца* ж. перан., *звяры́на* ж. перан., *вужа́ка* ж. ‘злосная, хітрая’, *вуж* м. ‘злы, каварны’, *гадзю́ка* м. і ж., *гнио́сны* прым. ‘злы, паганы, нядобры’, *вядзьма́к* м. ‘злы, каварны’, *разлі́хі* прым. ‘вельмі злосны’, *ведзьма* ж. ‘злая, сварлівая’, *зайдо́ха* ж. ‘злая, сварлівая’ – мясц. (Насовіч), *закалёны* прым. асудж. ‘злосны, жорсткі’ – Дзятл., Зэльв. (Сл. Гродз., Сцяцко), *прау́ра́жы* прым. ‘нядобразычлівы, зласлівы’ – Лоеў. (Янкова), *гаман* м. ‘дурны, злы’ – Ашм. (Станкевіч), *га́ман* м. – Віц. (Каспяровіч).

Клапатлівы

Схільны да клопатаў, турбот; руплівы.

клапатлівы прым. – агульн. (ЛАБНГ, Варлыга, Каспяровіч, Насовіч), *крапатлівы* прым. – Добр. (ЛАБНГ), *карплівы* прым. – Івац. (ЛАБНГ), *забо́тлівы* прым. – паўдн. р., Маг. р., усх.-маг. р., спарадычна гродз.-бар. г. і паўн. р., Віл. (ЛАБНГ, СЦБ), *забо́тны* прым. – Рас., Навагр., Лаг., Уздз., Хоц. (ЛАБНГ, СЦБ), *забо́чы* прым. – Шум. (ЛАБНГ), *руплівы* прым. – Бярэз. р., Маг. р., спарадычна паўн. р., Паням. р., пал. р., Слуц. (ЛАБНГ, Мат. дыял. сл.), *ру́плівы* прым. – Ашм. (ЛАБНГ), *ру́патлівы* прым. – спарадычна ўсх.-маг. р., Карм. (ЛАБНГ), *рупатлівы* прым. – Верхнядзв., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, Растаргуеў), *ру́патны* прым. – Слаўг.

(ЛАБНГ), *руністы* прым. – Маст. (ЛАБНГ), *руніслівы* прым. – Дзятл., Валож., Мін. (ЛАБНГ), *руняслівы* прым. – Навагр., Буда-Каш. (ЛАБНГ, НС), *рунны* прым. – спарадычна пол.-мін. г., Сморг., Мядз., Валож. (ЛАБНГ), *рупкі* прым. – Віц. р. (Каспяровіч), *журлівы* прым. – Карм., Светлагор., Стол. (ЛАБНГ), *добраы* прым. – Гродз., Пруж., Лях. (ЛАБНГ), *турботны* прым. – Бар., Гом. (ЛАБНГ), *дбайны* прым. – спарадычна пал. р., Бярэз. р. і гродз.-бар. г., Лаг., Клім. (ЛАБНГ), *дбальны* прым. – Валож., Стол. (ЛАБНГ), *дбайлівы* прым. – спарадычна зах.-пал. г. і цэнтральная частка пал. р. (ЛАБНГ), *дбайчлівы* прым. – Брэсц. (ЛАБНГ), *дбалы* прым. – Ушацк., Іўеў., Бераст., Слон., Гл. (ЛАБНГ), *старатлівы* прым. – Навагр., Кам. (ЛАБНГ), *старанны* прым. – Навагр., Стаўб. (ЛАБНГ), *старэцільны* прым. – Тал., Чав. (ЛАБНГ), *старэйлівы* прым. – Кам. (ЛАБНГ).

Лагодны

Дабрадушны, ласкавы, прыемны.

лагодны прым. – Брасл. (ЛАБНГ), *прыютны* прым. – Пін. (ЛАБНГ).

Ласкавы

Які выражае ласку, любоў, пяшчоту; ветлівы, прязны, тактоўны.

лісавы прым. – паўн.-зах. з., Барыс., Чэрв., Лун., Стол., Лоеў., Мсцісл., Чач., Смален. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, СЦБ, ДСБ, НЛГ, Мат. мін.-мал., Дабравольскі, Шаталава, Янкова, Юрчанка, Шатэрнік, Мат. апыт.), *лісэйлівы* прым. – Пух. (СЦБ), *лісявы* прым. – Гл. (Мат. дыял. сл.), *ласкавы* прым. – Чэрв., Жытк. (ТС, Шатэрнік, Насовіч), *ласкавы* прым. – Верхнядзв., Драг., Лаг. (ЛАБНГ, Варлыга), *ласачка* ж. – Лоеў. (Янкова), *лагодны* прым., *прыхільны* прым. – Віц. р. (Каспяровіч), *прыкідны* прым. – Старадарож. (НС).

Ліслівы

Які ліслівіць, дагаджае, падлізваецца; хітры.

лісу́н м. — Стол. (ТС), *ліса́* ж. перан., *ліска* ж. памянш., *рабліса́вы* прым. — Жытк. (ТС), *лісі́ца* ж. перан. — Гл. (Янкоўскі), *ліса́вы* прым. — усх.-маг. р., Лід., Лях., Стол., Жытк., Лельч., Лоеў., Хойн. (СПЗБ, ЖНШС, Мат. Гом., Янкова, Бялькевіч), *лісавы* прым. — Стол., Жытк. (ТС), *лісіва́ты* прым. — Верхнядзв. (СПЗБ), *ліслі́вы* прым. — усх.-маг. р., Чэрв., Гор. (ЛАБНГ, Шатэрнік, Станкевіч, Бялькевіч), *лізу́н* м. — Бял. (Яўсееў), *падлі́за* м. і ж. — усх.-маг. р., Маладз., Барыс., Пух., Чач., Ельск. (СЦБ, Мат. Гом., Бялькевіч), *падлі́знік* м. — усх.-маг. р., Віл., Чэрв., Стол., Маз., Жлоб. (ЛАБНГ, ТС, СЦБ, Мат. Гом., Бялькевіч), *падлі́жнік* м., *падлі́жніца* ж. — Лаг. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *падлі́зніца* ж. — Чэрв. (СЦБ), *падлі́за* м. і ж. — усх.-маг. р. (Бялькевіч, Юрчанка), *падхлё́бніца* ж. — Валож. (СЦБ), *ластаман* м. 'крывадушны, ліслівы' — Гродз. (Цыхун), *падхалі́м* м. зневаж. — Светлагор., Буда-Каш., Чач., Жлоб. (Мат. Гом., Мат. апыт.).

Людны

Чалавечы, пачцівы; прыстойны.

лю́дзкі прым. — Гл. (Янкоўскі), *лю́цкі* прым. — Гродз., Маст., Віл., Ганц. (СПЗБ), *лю́дны* прым. 'прыхільны да сваякоў' — Стаўб. (Мат. мін.-мал.).

Махляр

Хітры чалавек; махляр, круцель.

махля́р м., *махля́рка* ж. — гродз.-бар. г., Астр., Паст., Вілен. р. (ЛАБНГ, СПЗБ, Станкевіч, Сцяцко), *махля́рына* м. узмацн., *махле́ўка* ж., *ма́хлішча* ж. павел., *басалы́га* м. 'мот, круцель, падманшчык', *вярце́ль* м. і ж. перан., *верця́лёк* м. памянш., *вердзя́шча* м. і ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *махла́к* м. — Брасл. (СПЗБ), *махту́н* м. экспр. — Сморг. (СПЗБ), *кру́т* м., *маталы́га* м. і ж. — Стол. (ТС), *круця́ка* м. і ж., *балхві́т* м.,

біламу́т м. — Лаг. (Варлыга), *круце́ль* м. — Гл. (Янкоўскі), *ма́хір* м., *прашча́льга* м., *банкру́целка* ж. — мясц. (Насовіч, Станкевіч), *пярэ́вараце́нь* м. — Гом. (Мат. Гом.).

Надакучлівы

Такі, які надакучвае; празмерна цікаўны; назойлівы.

даку́чнік м. — Навагр. (ЛАБНГ, НС), *даку́шны* прым., *даку́чны* прым. — паўн.-зах. з., Віц. р., Тал., Беш., Барыс., Чэрв., Бых., Хоц., Мсцісл., Клім. (ЛАБНГ, СПЗБ, Каспяровіч). *даку́члівы* прым., *дакушлівы* прым. — віц.-маг. г., Шарк., Пол., Ушацк., Валож., Лаг., Стол., Лельч. (ЛАБНГ, Варлыга), *даку́тлівы* прым. — Карм., Віц. р. (Мат. Гом., Каспяровіч), *надаку́чны* прым., *надаку́шны* прым. — Ивац., Ветк. (ЛАБНГ, Мат. Гом.), *надаку́члівы* прым., *надаку́шлівы* прым. — паўн.-зах. з., спарадычна зах.-пал. г., Маг. р., Гом. р., Арш., Дубр., Круп., Бярэз., Вілен. р. (ЛАБНГ, СПЗБ), *ад'я́да* ж. — Зэльв. (ЛАБНГ), *ад'е́да серца*, *апрыкротнік* м. — Лаг. (Варлыга, Станкевіч), *да́яда* м. і ж. — Глыб. (ЛАБНГ, СПЗБ), *нада́яда* м. і ж. — Бераст., Слон., Мсцісл., Маз. (ЛАБНГ, Юрчанка), *да́ядлы* прым. — паўн.-зах. з., Ушацк. (ЛАБНГ, СПЗБ, НС, ЖНшС), *дае́длівы* прым. — Ушацк. (ЛАБНГ), *надае́да* ж. — усх.-маг. р. (Бялькевіч), *надае́длівы* прым. — усх. з., спарадычна зах. з. (ЛАБНГ, СПЗБ), *надае́дны* прым. — Паст., Гл. (ЛАБНГ), *надае́длы* прым. — Жлоб. (ЛАБНГ), *нада́ядлы* прым. — Верхнядзв., Мёр., Пол., Віл., Валож., Мін., Маг., Жлоб. (ЛАБНГ), *нада́ядны* прым. — Ашм., Бераст., Маст., Бял., Касц. (ЛАБНГ), *нада́ядлівы* прым. — Тал., Ашм., Шчуч., Воран., Навагр., Стаўб., Віл., Чэрв., Бярэз., Клецк., Капыл., Люб., Бял., Кругл., Бых., Раг. (ЛАБНГ), *надо́йдлівы* прым. — Жаб. (ЛАБНГ), *назо́ла* м. і ж. — Віц. р., Мёр., Глыб., Пол., Сен., Карэл., Бар., Лаг., Чэрв., Дзярж., Слуц., Гл., Дубр., Мсцісл., Иван., Жытк., Раг. (ЛАБНГ, ТС, СПЗБ, ЖНшС, Мат. дыял. сл., Каспяровіч, Янкоўскі, Шатэрнік), *назо́йлівы* прым. — Пол., Ушац., Гарад., Тал., Віл., Лаг., Стаўб., Люб., Шкл., Бых., Кір., Маг., Слаўг., Карм., Клім., Касц., Буда-Каш., Малар., Стол., Лельч. (ЛАБНГ), *назо́йлівы* прым. — Кобр. (ЛАБНГ), *назо́ллівы* прым. — Леп., Карм., Рэч., Лельч. (ЛАБНГ),

назэ́ллівы прым., назо́лісты прым. – Івац. (ЛАБНГ), назо́льны прым. – Бых. (ЛАБНГ), назо́лы прым. – Хойн. (ЛАБНГ), назо́льнівы прым. – Кобр. (ЖНШС), пры́кры прым. – Смарг., Карэл., Бар., Валож., Леп., Навагр., Нясв., Клецк., Бярэз., Раг., Карм., Клім., Касц., Буда-Каш., Рэч., Малар. (ЛАБНГ), пры́клы прым. – Карм. (ЛАБНГ), абры́дны прым. – Смарг., Асіп., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, Растаргуеў), абрыдо́ны прым. – Чэрв. (Шатэрнік), абры́длы прым. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), абры́длівы прым. – Валож., Чэрв. (ЛАБНГ, Шатэрнік, Растаргуеў), насты́лы прым. – Буда-Каш. (ЛАБНГ), насты́люжны прым. – Ветк. (Мат. Гом.), апасты́лы прым. – Браг. (ЛАБНГ), сло́та ж. – зах.-пал. г. (ЛАБНГ), наха́льніца ж. 'празмерна цікаўная асоба, назола' – Жытк. (ТС), наха́біца ж. 'назола' – Івац. (ЖС), наха́ба ж. 'нахабнік, назола' – усх.-маг. р. (Бялькевіч), куй́ла м. і ж. зневаж. 'надакучлівы, звяглівы' – Воран. (СПЗБ), прыста́ўка ж. перан., слата́ ж. – Лоеў. (Янкова), азгра́к м. адм. – Лід. (СРЛГ), даўна́ м. і ж. – Слуц. (ЖС), ачаме́ра м. і ж., абмаро́ка м. і ж., аго́рклы прым. – Чэрв. (Станкевіч), начэ́па м. і ж., нудні́к м., нудні́ца ж., нудны прым. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), абмаро́ка м. і ж., даса́дны прым. – Чэрв. (Шатэрнік, СЦБ), вы́яда́ч м. – Шчуч. (Сл. Гродз.), нака́снік м. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), звяглі́вы прым. – Маз., Чач. (Мат. Гом.), за́чэ́пны прым. – Воран. (Сл. Гродз.), пры́чэ́пны прым. – Вілен. р. (СПЗБ), на́трэ́пны прым. – Стаўб. (Мат. мін.-мал.), лепля́вы прым. – Жытк. (ТС), зара́злівы прым. – Стол. (ТС), нада́яднік м., нада́ядні́ца ж., атру́тнік м., атру́тні́ца ж., даку́ка м. і ж. перан., канарха́ла м., ліну́чка м. і ж. перан., у́паканні́к м., у́паканні́ца ж., чэ́ганнік м., навя́рстаны прым. 'які дакучліва заляцаецца', пры́ядлівы прым. перан., каржа́вы прым., прылі́пчывы прым. – Мсцісл. (Юрчанка).

Насмешлівы

Які любіць насміхацца.

насме́шнік м. – Лід. (СПЗБ), насме́хіч м. – Добр. (ЛАБНГ), прасме́ха м. і ж. – Сен. (ЛАБНГ), прасме́шнік м. – Бял.

(ЛАБНГ), *абсмѣшнік* м. – Барыс. (ЛАБНГ), *смехатўрнік* м., *смехатўрніца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка).

Нахабны

Які вызначаецца нахабствам; бесцырымонны, бессаромны.

наха́ба м. і ж. – Гл. (Янкоўскі), *наха́бны* прым. – Віц. р. (Каспяровіч, Насовіч), *наха́льнік* м., *наха́льніца* ж. – Мсцісл., Смален. р. (Юрчанка, Дабравольскі), *нахалю́га* м., 'нахабнік, нелюдзь' – Мсцісл. (Юрчанка), *наха́льны* прым. – Астр., Краснап., Стол. (ЛАБНГ, ТС), *на́гліца* м. і ж. – Чэрв., Старадарож. (ЖНС, Шатэрнік, Станкевіч), *на́глы* прым. – Жытк. (ТС).

Нелюдзімы

Які пазбягае людзей.

бязлю́днік м. – Гродз., Іўеў., Стаўб., Круп., Бял., Бабр., Мсцісл., Драг. (СПЗБ, СЦБ, НС, Мат. мін.-мал., Мат. Маг., Цыхун, Юрчанка), *бязлю́дны* прым. – спарадычна сл.-маз. г., спарадычна пал. р., Віц. р., Слон., Маладз., Мін., Уздз., Клецк. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, ЖС, Каспяровіч), *бязлю́дскі* прым., *бязлю́ддзе* н. –мясц. (Насовіч), *бязлю́дства* м. і ж., *хмыр* м., *хмы́рына* м., *знелюдзе́лы* прым., *знялю́джаны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *бе́знелюдзь* м. і ж. – Лельч. (Кучук), *нялю́днік* м. – Докш., Чэрв., Раг. (СПЗБ, Мат. Гом., Шатэрнік), *нялю́дніца* ж., *нелюдзім* м., *нелюдзімка* ж. – Чэрв. (Шатэрнік), *не́людзень* м. і ж. – Чач. (Мат. апыт.), *не́людзь* м. і ж. – Віц. р., Бял., Слаўг., Чач., Лельч., Нараўл. (Н. сл-сць, Мат. Гом., Каспяровіч, Яўсееў, Кучук), *не́люддзя* м. і ж., *неўлюддзя* м. і ж. – Слаўг. (Н. сл-сць), *нялю́ддзе* м. і ж., *няўлюддзе* м. і ж. – Мсцісл. (3 нар. сл., Станкевіч, Юрчанка), *нялю́дны* прым. – спарадычна сл.-маз. г. і пал. р., Сморг., Ваўк., Віл., Асіп., Бых. (ЛАБНГ, ТС), *няўлю́дны* прым., *гмы́ра* ж. – Лоеў. (Янкова), *нялю́дскі* прым. – Паст., Гарад., Віц., Лід., Віл., Валож., Дзярж., Бярэз., Клецк., Асіп., Стол., Петр., Ельск., Хойн., Нараўл. (ЛАБНГ, ТС, Каспяровіч,

Насовіч), *нелюдзімы* прым. – віц.-маг., спарадычна паўдн.-усх. з., Ушацк. (ЛАБНГ), *нілюднівы* прым. – Тал. (ЛАБНГ), *нілюдзяны* прым. – Шкл. (ЛАБНГ), *нелюдзівы* прым., *вопусцень* м. 'нелюдзімы, самотны' – Навагр. (ЛАБНГ), *непрылюдак* м. – Мядз., Стаўб., Малар. (СЦБ, ЖНС, Мат. мін.-мал.), *непрылюдны* прым. – паўн.-зах. з., Капыл., Малар., Гом., Лельч. (ЛАБНГ, НС), *непалюднік* м. – Віл. (СПЗБ), *адлюдны* прым. – Астр., Вілен. р. (ЛАБНГ, СПЗБ), *дычар* м. – Стол. (НЛ), *дзікар* м. – Чэрв. (Шатэрнік), *дзікі* прым. – паўдн.-зах. д., паўдн.-усх. з., спарадычна зах.-пал. г., Ушацк., Сен., Леп., Барыс., Дубр. (ЛАБНГ, Шатэрнік), *дзікі* прым. – Мёр., Іўеў., Воран. (ЛАБНГ, Станкевіч), *дзіклівы* прым. – Мёр., Пол., Рас., Шум., Дубр., Валож. (ЛАБНГ), *дзічлівы* прым. – Дубр. (ЛАБНГ), *воўк* м., *воўкабаян* м., *ваўкалак* м. – Стол. (ТС), *ваўчуга* м. і ж. – Стол., Жытк. (ТС), *ваўчына* м. і ж. перан., асудж. – Гор. (Мат. Маг.), *ваўкаваты* прым. – зах.-пал. г., Лаг. (СПЗБ, ТС, Варлыга), *маўчанішча* м. асудж., 'нелюдзімы, негаваркі' – Пух. (СЦБ), *нікампаністы* прым. – Беш. (ЛАБНГ), *нурзіна* м. і ж. неадабр. – Стаўб. (СЦБ, Мат. мін.-мал.), *няўзóra* м. і ж., *няўзóрысты* прым. – Лоеў. (Янкова), *няўззóрыца* м. і ж., *няўззúрыца* м. і ж. – Слаўт. (Н. сл.-сць), *ніцы* прым. – Слуц., Касц. (ЛАБНГ), *пануры* прым. – Стол., Рэч. (ЛАБНГ), *панурысты* прым. – Ашм. (ЛАБНГ), *патайны* прым. – Кам. (ЛАБНГ), *свірыбы* прым. – Верхнядзв. (ЛАБНГ), *скрыты* прым. – Клім. (ЛАБНГ), *мармўль* м. асудж., *муруга* ж. – Лаг. (СЦБ), *мармыль* м., *мармыля* м. і ж. зневаж. – Докш., Пух. (СЦБ, Мат. дыял. сл.), *маўмыра* м. – Бярэз. (СЦБ), *мырма* ж. 'нелюдзень, сугней' – Клецк. (НЛ), *бірук* м., *сурдулак* м. – Касц., Бял. (Мат. Маг., Яўсееў), *адтырлівы* прым. – Іўеў. (ЛАБНГ), *засцэнчывы* прым. – Гор. (ЛАБНГ), *звераваты* прым. – Слаўт. (ЛАБНГ), *ніпрыёмны* (да людзей) – Малар. (ЛАБНГ), *закуснік* м. 'нелюдзень' – Гом. (Н. сл.-сць).

Ненавісны

Які выклікае нянавісць, агіду.

ненавіснік м., ненавісніца ж. 'той, каго ненавідзяць' – Гл. (Янкоўскі), *ненавідны* прым. – Гл., Жытк. (ТС, Мат. Гом., Янкоўскі), *ненавідны* прым. – Бяроз., Жытк. (ТС, ЖНС).

Ненадзейны

Той, каму нельга верыць; на якога нельга спадзявацца.

шалахна́ м. і ж. 'шалапут, ненадзейны' – Навагр. (ЖС), *ніспадзежны* прым. – Слон. (СРЛГ).

Непаслухмяны

Хто не слухаецца; хто дзейнічае насуперак.

неслух м. – Віц. р., Зах.-бран. р. (Каспяровіч, Насовіч, Растаргуеў), *непаслу́шнік м., непаслу́шніца ж., самаду́м м., самаду́мка ж., самаду́мец м., самаду́мніца ж., самаво́лец м., самаво́лка ж., самаво́льніца ж.* – Мсцісл. (Юрчанка), *няслу́шны* прым. – Гл. (Янкоўскі), *непаслу́шны* прым. – Навагр. (ЖНС), *неслукмяны* прым. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *непаслукмяны* прым. – Чэрв. (Шатэрнік), *шубе́нік м.* 'неслук', *пакара́ка м. і ж.* 'неслук' – Гродз. (Сл. Гродз., Мат. Гродз.), *ву́парны* прым. – Ушацк. (ЖНШС), *бэ́лэн м.* экспр., *бэлеле́мка м.* экспр. – Ивац. (ЖНШС), *абабо́ек м.* – Клецк. (НЛ), *нару́жнік м., нару́жніца ж.* – Бял. (Яўсееў), *него́дны* прым. – Рэч. (Мат. Гом.), *бары́ўнік м.* неадабр. – Астр. (СРЛГ), *шча́йка ж.* неадабр. 'неслук' – Шчуч. (НЛ), *віхо́р м.* – Стол. (ТС), *патарма́ха ж.* экспр. 'непаслухмяная жанчына' – Пух. (ЖС), *выбо́іна м. і ж.* – Гом. (НЛГ).

Няветлівы

Які не выяўляе ветлівасці да іншых; непрыветлівы.

непрымоўны прым. – Карэл. (Сл. Гродз.), *насунава́ты* прым. – Шчуч. (Сл. Гродз.), *неўкавы́рны* прым. – Лоеў. (Янкова), *малмыгаваты* прым. 'няветлівы, негаваркі' – Навагр. (Сл.

Гродз.), *грубы́* прым. 'непрыемны, няветлівы' – мясц. (Станкевіч), *сурміла* м. экспр. 'непрыветны, змрочны' – Стол. (ТС).

Падходны

Які мае падыход да людзей.

падла́з м., *по́д'едзень* м. і ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *падходны* прым., *падхадны́* прым. – Жытк. (ТС).

Пакрыўджаны

Той, каму прычынілі крыўду, да каго несправядліва паставіліся.

скрыўджаны прым. – Віц. р., Астр. (СПЗБ, Каспяровіч), *абі́джаны* прым. – Віл., Мсцісл. (СПЗБ, Юрчанка), *разабі́джаны* прым., *раскрыўджаны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка).

Паслухмяны

Хто слухае, ні ў чым не адмаўляе; пакорны.

паслу́шны прым. – Люб., Уздз., Чач., Лоеў. (ЖНС, Мат. мін.-мал., Янкова, Мат. апыт.), *паслухмяны* прым. – Віц. р., Чэрв., Лаг., Чач. (Шатэрнік, Каспяровіч, Станкевіч, Варлыга, Мат. апыт.), *паслуха́чы* прым., *паслушны́* прым. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *слухмяны* прым. – Віц. р., Мсцісл., Гом., Зах.-бран. р. (НЛГ, Каспяровіч, Растаргуеў, Юрчанка), *слухня́вы* прым. – Гом. (НЛГ), *слушлівы* прым. – Віл. (СПЗБ), *пакорны* прым. – Віц. р., Чэрв. р., Жытк. (ТС, Шатэрнік, Каспяровіч), *беспярэ́чны* прым. – мясц. (Насовіч), *карлівы* прым. – Лоеў. (Янкова), *неганьбі́тны* прым. 'паслухмяны, памяркоўны' – Гл. (Янкоўскі), *рахма́ны* прым. 'ручны, ціхі, смірны, паслухмяны' – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *шаўко́вянькі* прым. 'надта паслухмяны' – Гл. (Янкоўскі).

Помслівы

Схільны да помсты.

зака́ла м. і ж. — Мядз. (Н. сл-сць), *по́мснік* м., *по́мсніца* ж. — мясц. (Станкевіч), *по́мслівы* прым. — Лід., Шчуч., Ганц., Чач. (СПЗБ, Мат. апыт., Станкевіч), *по́мстлівы* прым. — Карэл., Чач. (СПЗБ, Мат. апыт.), *замсці́вы* прым. — Гродз. (Сл. Гродз.), *мсці́вы* прым., *по́мсты* прым. — Жытк. (ТС), *мслі́вы* прым. — Мсцісл., Ветк. (Мат. Гом., Юрчанка).

Прагны

Які вельмі моцна хоча, прагне чаго-н.

прагно́ця н. зневаж. — Вілен. р. (СПЗБ), *пра́гны* прым. — Астр., Сморг., Навагр., Вілен. р. (СПЗБ), *прагнёны* прым. — Сморг. (СПЗБ), *прагну́чы* м., *прагну́чы* м. 'вельмі прагны' — Глыб. (СПЗБ), *зы́зма* м. і ж. — Паст. (СПЗБ), *лако́мы* прым. — Ашм., Шчуч. (СПЗБ), *лако́місты* прым. — Іўеў. (Сл. Гродз.), *лапшы́вы* прым. — Стаўб. (Мат. мін.-мал.), *лапчы́вы* прым. — Бераст., Лун. (Сл. Гродз., Шаталава), *хсці́вы* прым. неадабр. 'хці́вы, прагны' — Гом. (НЛГ), *хаўтлі́вец* м., *хаўтлі́вы* прым. — Гл. (Янкоўскі), *жа́дны* прым. — Чач. (Мат. апыт.), *жа́жды* прым., *заедны* прым. — Лоеў. (Янкова), *ха́пкі* прым. — Лун. (Шаталава), *скна́рлівы* прым. — Мсцісл. (Юрчанка), *а́лчны* прым. — Верхнядзв. (Шаталава).

Праўдзівы

Які гаворыць праўду; чэсны, справядлівы.

справядлі́вы прым. — усх.-маг. р., Гродз., Лід., Стол., Вілен. р., Беластоц. р. (СПЗБ, ТС, ЖНС, Мат. Гродз., Бялькевіч), *пра́ведны* прым. — Чэрв., Жытк. (ТС, Шатэрнік, Насовіч), *свядо́мы* прым. 'справядлівы, разважлівы' — Маст. (Мат. Гродз.).

Праціўны

Непрыемны, агідны, брыдкі.

праціўні́к м., *абры́длы* прым., *га́дкі* прым., *пры́кры* прым. — Віц. р. (Каспяровіч), *агі́длы* прым. — Віц. р., Чэрв. (Каспя-

ровіч, Шатэрнік), *гідкі* прым. – мясц. (Насовіч), *агóрклы* прым. – Чэрв. (Шатэрнік).

Прыдзірлівы

Які да ўсяго прыдзіраецца.

заядлы прым. – Віц. р. (Каспяровіч), *прычэ́плівы* прым. 'прычэплівы, прыдзірлівы' – мясц., Жытк. (ТС, Станкевіч), *прыдзі́рлівы* прым. – мясц. (Станкевіч), *ка́сны* прым. – Віц. р. (Станкевіч).

Сарамлівы

Які саромеецца, бянтэжыцца; нясмелы.

сарамлівы прым. – спарадычна паўдн.-зах. д., акрамя Гродз. р. і сярэд.-бел. г., спарадычна зах.-пал. г., Тал. (ЛАБНГ, Мат. Гом), *саро́млівы* прым. – Валож., Зах.-бран. р. (ЛАБНГ, Растаргуеў), *сарамя́ка* м. і ж. – Лаг. (Варлыга), *сарамя́га* м. і ж. – мясц. (Насовіч), *сарамня́га* ж. – Жытк. (ТС), *сарамя́жы* прым. – спарадычна сл.-маз. г., Навагр., Мін., Лельч., Лоеў. (ЛАБНГ, СПЗБ, Янкова, Кучук), *сарамя́жны* прым. – Дзярж., Рэч. (ЛАБНГ, Насовіч), *сарамя́жлівы* прым. – Валож., Лаг., Стаўб., Бар., Уздз., Клецк., Бяроз. (ЛАБНГ, СПЗБ, Варлыга), *сарамля́жлівы* прым. – Пін. (ЛАБНГ), *сарамя́злівы* прым. – Карэл., Навагр., Лях., Драг. (ЛАБНГ, СПЗБ), *сарама́злівы* прым. – Беластоц. р. (СПЗБ), *сарамля́злівы* прым. – Іван. (ЛАБНГ), *сарамя́гі* прым. – Лельч. (ЛАБНГ), *серамя́жы* прым. – Пух. (Мат. мін.-мал.), *сараматлівы* прым. – Капыл., Бяроз. (ЛАБНГ), *саматлівы* прым., *сраматлівы* прым. – Гродз. (СПЗБ, Сл. Гродз.), *саро́мны* прым. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *скро́мны* прым. – Ваўк., Бых., Хоц., Мсцісл., Клім., Добр. (ЛАБНГ), *сoвeсны* прым. – Верхнядзв., Бярэз., Краснап., Хоц., Кам., Брэсц. (ЛАБНГ), *страмлівы* прым. – Ушацк., Бял., Петр. (ЛАБНГ), *стыднiя́к* м. – Гродз. (Сл. Гродз.), *стыдлівы* прым. – агульн., акрамя Мін. р. і Слуц. р., усх.-пал. р. спарадычна (ЛАБНГ, СПЗБ), *сця́снiцель* м., *засця́нчываты* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *сця́снiцельны* прым. – Рас., Гарад., Слаўг., Браг. (ЛАБНГ), *засця́нчывы* прым. – Салігор. (ЛАБНГ),

неадважны прым. – Воран. (ЛАБНГ), *нясмёлы* прым. – Ваўк., Кам. (ЛАБНГ), *дзіклівы* прым. – мясц. (Насовіч).

Сварлівы

Схільны да сварак, спрэчак.

агрыза м. і ж., *агрызак* м., *агрызнік* м., *агрызніца* ж., *зыкала* м. і ж. – мясц., Смален. р. (Станкевіч), *цытра* ж., *цытруля* ж. асудж. – Мсцісл. (Юрчанка), *цытруга* ж. асудж., *кастрывы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *грызлівы* прым. – Віц. р., Мсцісл. (Насовіч, Каспяровіч, Юрчанка), *згрызлівы* прым. – Кам. (ЖНС), *гіркала* м. і ж. зневаж. – Гл. (Янкоўскі), *акіянка* ж. перан. – Лоеў. (Янкова), *грыжа* ж. – Бял. (Яўсееў), *сварлівы* прым. – Карэл., Віл., Лаг., Чэрв., Вілен. р. (СПЗБ, Варлыга, Шатэрнік), *сэчка* ж. перан. – Бял., Мсцісл. (Яўсееў, Юрчанка), *зава́дны* прым. – Віц. р. (Каспяровіч), *з'яд* м. – Слон. (ЖНшС), *ад'яла* м. і ж., *атрушнік* м. 'сварлівы, надакучлівы' – Чэрв. (Шатэрнік), *гудлівы* прым. 'бурклівы, сварлівы' – Іўеў. (СПЗБ), *вы́дзір* м. – Навагр. (СРЛГ), *вухавадны* прым. асудж. – Маст. (СРЛГ), *жвіндлівы* прым. – Бераст. (СРЛГ), *распіка́йла* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *бурку́ха* ж., *ласкату́ха* ж. – мясц. (Насовіч), *зава́длівы* прым. – Барыс. (СЦБ), *зава́дэвуш* м., *апрыкро́нік* м. 'ахвотнік да сваркі' – Лаг. (Варлыга), *кару́злівы* прым. – Слон. (Сл. Гродз.), *бурку́ха* ж. – мясц. (Станкевіч), *бурсу́ха* ж. лаянк. – Смален. р. (Станкевіч), *грызу́н* м., *грызу́ння* ж. – мясц. (Насовіч), *апасты́лы* прым. – Зэльв., Бял. (Сл. Гродз., Мат. дыял. сл.).

Скупы

Празмерна ашчадны, скнара.

скупяндзя́ м. і ж. – паўн.-зах. з., Віц. р., Лаг., Бяроз., Драг. (СПЗБ, ЖС, НЛ, 3 нар. сл., Н. сл.-сць., ДСБ, Мат. Гродз., Станкевіч, Шатэрнік, Каспяровіч, Варлыга, Мат. апыт.), *скупяндзя́й* м., *цунай́* м., *сквалы́га* м. і ж. – Зах.-бран. р. (Рас-таргуеў), *скупяндзе́й* м., *скупяндзе́йка* ж. – мясц. (Станкевіч), *скупяндзя́ка* м., *скупяндзя́йка* ж., *ску́пка* м. і ж. памянш. –

мясц. (Насовіч), *скупянджа* м. і ж. — Стаўб., Навагр., Мсцісл., Жытк. (ТС, 3 нар. сл., Н. сл.-сць, Юрчанка), *скупяндра* м. і ж. — Паст., Капыл. (СПЗБ, ЖС), *скупярдзя* м. і ж. абраз. — Верхнядзв. (Шаталава), *скупярдзій* м. — Старадарож., Стол., Чач., Гом., Зах.-бран. р., Смален. р. (ТС, ЖНС, ЖНШС, НЛГ, Растаргуеў, Дабравольскі, Мат. апыт.), *скупярдзяіна* м. і ж. — Чач. (Мат. апыт.), *скупярдзяка* м. і ж. — Лоеў. (Янкова), *скупярда* м. і ж., *прагавіты* прым. — Чэрв. (Шатэрнік), *скупірда* м., *скупірдыяка* м. — усх.-маг. р. (Бялькевіч), *скупец* м. неадабр. — Мёр. (3 нар. сл.), *скупель* м., *скупля* м. і ж. — Жытк. (ТС), *скупеча* м. і ж. — Чэрв., Стол. (ТС, Шатэрнік, Станкевіч), *скупота* м. і ж., *скупенда* м. і ж., *скупянча* м. ж. і н. — Стол. (ЖС), *скупідон* м. — Ашм. (Станкевіч), *скупоша* м. і ж. — Нясв. (СПЗБ), *скапірда* м. і ж. — Бял. (Яўсееў), *скарада* м. і ж., *скарадзь* м. і ж. — Віц. р. (Каспяровіч), *скупі* прым. — агульн. (СПЗБ, ТС, Варлыга, Янкоўскі), *скупучы* прым. — Чач., Лоеў. (Янкова, Мат. апыт.), *скупярдзійлівы* прым. — Чач. (Мат. апыт.), *скнара* м. і ж. — віц.-маг. г., Мёр., Лях., Лаг., Чэрв., Стол., Жытк., Зах.-бран. р. (ТС, 3 нар. сл., Мат. дыял. сл., Бялькевіч, Каспяровіч, Варлыга, Шатэрнік, Насовіч, Растаргуеў), *скнар* м., *скарэдны* прым. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *скнэра* м. і ж. — Ашм., Навагр., Зэльв., Віл. (Сл. Гродз., Мат. мін.-мал., Сцяцко), *скныра* м. і ж. — Стол., Жытк. (ТС), *кнара* ж. — Жытк. (ТС), *скнарыца* ж. — Ашм., Навагр., Гл., Мсцісл., Касц. (Мат. Маг., Сл. Гродз., Янкоўскі, Юрчанка), *скнарына* ж. — Мсцісл. (Юрчанка), *скрында* м. і ж. — Дзятл. (Сл. Гродз.), *скарэда* м. і ж. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *скнары* прым. — Гом. р. (НЛГ), *скныры* прым. — Стол. (ТС), *скнарны* прым. — Мёр. (СПЗБ), *шняра* м. і ж. экспр. — Вілен. р. (СПЗБ), *сквапик* прым. — Чав. (Мат. Маг.), *сквапны* прым. — Віц. р., Чэрв. (Каспяровіч, Шатэрнік, Насовіч), *скваплівы* прым. — Глыб. (СПЗБ, Насовіч), *жмот* м. — Бял., Бых., Карм., Чач. (ЖНС, Мат. Гом., Яўсееў, Мат. апыт.), *жмо́ня* м. і ж. — Гродз. (Сл. Гродз.), *жмо́ціна* м. і ж. — Мсцісл., Бых., Чач. (ЖНС, Юрчанка, Мат. апыт.), *жмо́йда* м. і ж. — Лельч. (НЛ), *жмут* м. — Мёр., Смарг., Віл., Бял., Бых., Стол. (ТС, НС, СРЛГ, 3 нар. сл., Мат. дыял. сл., Мат. Маг.), *жму́нда* м. і ж.,

жмундзяк м. — Ушацк. (ЖНшС), жмудны прым. — Жытк. (ТС), жмінда м. і ж. — агульн. (СПЗБ, СЦБ, ДСБ, ЖНшС, 3 нар. сл., НЛГ, Мат. Гродз., Мат. дыял. сл., Мат. Гом., Бялькевіч, Станкевіч), жадзіна м. і ж. зневаж. — Мёр., Мсцісл. (3 нар. сл., Юрчанка), жадзёба м. і ж. зневаж. — Мёр., Шчуч., Зах.-бран. р. (СПЗБ, 3 нар. сл., Растаргуеў), жадзюба м. і ж. — Бял. (Яўсееў), жадзюга м. і ж. — Хоц., Чач. (Мат. Маг., Мат. апыт.), жадоба м. і ж. — Мядз., Барыс., Хоц. (СЦБ, Мат. Маг.), жаднюга м. і ж. — Верхнядзв., Мсцісл. (СПЗБ, Юрчанка), жаднюка м. і ж. — Раг. (СПЗБ), жаднік м. — Клім. (ЛАБНГ), жадны прым. — Гродз., усх.-маг. р., Круп., Люб., Гл., Жытк., Хойн. (ЛАБНГ, СПЗБ, ТС, Янкоўскі, Бялькевіч, Насовіч), жа́длівы прым. — Віц. р. (Каспяровіч), жамярнік м. — Іўеў. (СПЗБ), гніюпа ж. — Лоеў. (Янкова), злы́дзень м. — Стол., Жытк., Хойн., Лельч., Чач. (ТС, Мат. Гом.), злы́дня ж. — Стол. (ТС), злы́дны прым., хи́вы прым., зве́радо́бны прым. — Віц. р. (Каспяровіч), злы́дзё́нны прым. — Жлоб. (ЖС), си́слы прым. — Дзярж., Лоеў. (Мат. мін.-мал., Янкова), склю́т м. зневаж. перан. — Віц. р., Мёр. (3 нар. сл., Каспяровіч), склю́ці́на м. і ж. узмацн. перан. — Мёр. (3 нар. сл.), склю́ндра м. і ж. — Іван. (ДСБ, НЛ), сквалы́га м. і ж. — Віц. р., Смален. р. (Станкевіч, Нікіфароўскі, Дабравольскі), сквалы́жнік м., сквалы́жны прым. — Віц. р. (Станкевіч, Нікіфароўскі), жы́ла м. і ж. — Чэрв. (СЦБ, Мат. мін.-мал., Шатэрнік), за́жы́мец м. — Лун. (Шаталава), за́жы́мка ж. неадабр. — Круп. (СЦБ), за́жыма́ка м. і ж. — Віц. р., Бял. (Каспяровіч, Яўсееў), за́жыма́йла м. — усх.-маг. р. (Бялькевіч), нена́ёд м., нена́ёдка ж., нена́ёдлівы прым. — Мсцісл. (Юрчанка), за́едзь м. і ж. — Пін. (ЖНС), з'е́дзень м. і ж. — Лельч. (НЛ), кру́к м. перан. іран., су́к м. перан. — Зэльв. (Сцяцко), гра́шаве́нь м. неадабр. — Мядз. (СЦБ), жло́б м. — Хойн., Зах.-бран. р. (Шаталава, Растаргуеў), жа́баёд м. — Лоеў. (Янкова), ашча́пéнец м. 'вялікі скупец' — Чэрв. (Шатэрнік), за́пéка м. і ж. неадабр. — Круп. (СЦБ), за́гнет м., ска́ргá м. і ж., скі́ргá м. і ж., скрэ́гна ж., шкróбнік м. — Жытк. (ТС, Мат. Гом.), грыза́ м. — Клецк. (НЛ), агла́ёд м. зневаж., за́здpóны прым. — Жаб. (НЛ, ДСБ), апи́кулат м. — Віц. р. (Каспяровіч), скра́га м. і ж. — Жытк. (ТС), скра́гна м.

і ж., *гнётка* м. і ж. – Стол. (ТС, НЛ), *самае́д* м. – Лельч. (Кучук), *шкадаве́ка* м. – Клецк. (НЛ), *за́га* ж. – Навагр. (Н. сл.-сць), *галадамі́р* м., *галадамі́рка* ж. зневаж., *сцімі́рж-нік* м., *сцімі́ржніца* ж. – Мёр. (З нар. сл.), *цунай́* м., *сці́слы* прым. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *чо́нда* ж., *зазро́ніца* ж., *скрэ́нда* ж. – Слон. (ЖС, Сл. Гродз., Н. сл.-сць), *піцjóль* м. іран. – Смarg. (Мат. Гродз.), *скры́му́ха* м. і ж. – Иван. (ЖНС), *мэх* м., *заглы́ша* м. і ж. – Карэл. (ЖНС, Сл. Гродз.), *магры́-за* м. і ж. – Малар. (ЖНС), *запе́ка* м. і ж. – Смarg., Віл. (НС, Сл. Гродз.), *крупі́нник* м. – Кам. (ЖНшС), *злабадзё́ба* м. і ж. – Раг. (Мат. Гом.), *бэ́бчык* м., *кумпéй* м. – Дзятл. (СРЛГ, Сл. Гродз.), *сы́зма* м. і ж. – паўн.-зах. з. (ЛАБНГ, Шаталава), *зызма́р* м. – Кругл. (Мат. Маг.), *смаргу́ль* м. – Верхнядзв. (Шаталава), *гмы́ра* ж. – Лоеў. (Янкова), *скні́па* м. і ж., *прагаві́тнік* м., *прагаві́тніца* ж., *пра́гны* прым., *прагаві́ты* прым. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *жапту́н* м., *жапту́ха* ж., *скні́па* м. і ж., *скарпéтка* ж., *ска́рада* м., *ска́рад* м., *гнё́па* м. і ж., *гняпту́н* м., *гняпту́ха* ж. – Смален. р. (Дабравольскі), *гури́* м. 'скупы, маўклівы, скрытны' – Кругл. (ЖНС), *хапат-кі* прым., *ха́пкі* прым. – Шчуч., Свісл. (Сл. Гродз.), *жо́рлівы* прым. – Ашм. (Сл. Гродз.), *па́дкі* прым. – Навагр. (ЖНшС, З нар. сл.), *ненае́жны* прым. – Дзятл. (Сл. Гродз.), *праглы́н-ны* прым. – Пух. (Мат. мін.-мал.), *адхля́ты* прым. – Гродз. (Цыхун), *га́лівы* прым. – Віл. (Станкевіч).

Спагадлівы

Уважлівы да людзей, чулы, сардэчны.

сердабо́льнік м., *сердабо́льніца* ж., *жалéлка* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *накла́длівы* прым. 'спагадлівы, памяркоўны, добры' – Мсцісл. (Юрчанка), *пага́дны* прым., *пага́длівы* прым., *спага́дны* прым. – мясц., Гродз. р. (Станкевіч, Федароўскі), *дага́длівы* прым. – Шчуч. (СПЗБ), *даго́длівы* прым. – Малар. (ДСБ), *ратэ́льны* прым. 'спагадлівы, чулы' – Смarg. (СПЗБ), *прыхі́льнік* м., *міласці́вы* прым. – Лаг. (Варлыга), *міласлі́вы* прым. – Чэрв. (Шатэрнік), *шкадаўлі́вы* прым. – Карэл. (СПЗБ),

сукруішлівы прым. – Жытк. (ТС), *сукруішны* прым. – Свісл., Стол. (ТС, Сл. Гродз.).

Сумленны

Які вызначаецца высокімі маральнымі якасцямі; чулы, праўдзівы, справядлівы.

сoвясны прым. – усх.-маг. р., Зэльв., Гл., Мсцісл., Чач., Жытк., Лоеў. (ТС, Н. сл-сць, Бялькевіч, Янкова, Юрчанка, Янкоўскі, Мат. апыт.), *сoвяслівы* прым. – Гом., Чач. (НЛГ, Мат. апыт.), *усцівы* прым., *сумлённы* прым. – Лаг. (Варлыга), *справядлівы* прым. – Смarg. (Станкевіч), *справядловы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *чэсны* прым. – Лоеў., Чач. (Янкова, Мат. апыт.), *чылы* прым. – Бярэз. (ЖНшС).

Таварыскі

Які лёгка ўступае ў кантакты з другімі; шчыры, сяброўскі.

дружбіст м. – спарадычна зах.-пал. г., Іўеў., Бых. (ЛАБНГ), *дружбісты* прым. – Мёр., Брасл., Віл., Ганц., Стол. (ЛАБНГ, СПЗБ), *дружбáцкі* прым. – Чав. (ЛАБНГ), *дру́жны* прым. – Дзятл., Стаўб., Навагр., Маладз., Лаг., Рэч. (ЛАБНГ), *дру́жаскі* прым. – спарадычна віц.-маг. г., Дзятл., Люб., Мсцісл., Жаб., Пін., Петр., Лельч. (ЛАБНГ, Юрчанка), *дру́жаствіны* прым. – Пол. (ЛАБНГ), *таварыскі* прым. – спарадычна цэнтр. з., Рас., Ушацк., Хойн., Лельч. (ЛАБНГ), *тава́рыскі* прым. – Іўеў. (ЛАБНГ), *тавары́йскі* прым. – Лельч. (ЛАБНГ), *тавары́шаскі* прым. – Бых., Лельч. (ЛАБНГ), *тавары́шчаскі* прым. – Мёр., Пол., Шарк., Беш., Круп., Бял., Гл., Мсцісл., Петр., Маз. (ЛАБНГ), *лю́дскі* прым. – спарадычна зах. з., Бабр., Лельч. (ЛАБНГ), *людскі* прым. – Нясв. (ЛАБНГ), *лю́дны* прым. – Верхнядзв., Уздз., Акц., Калінк., Пін., Рэч., Ельск. (ЛАБНГ), *людны́* прым. – Тал., Круп., Бых., Лоеў. (ЛАБНГ, Янкова), *прылю́дны* прым. – спарадычна зах. з., Чэрв. (ЛАБНГ, НЛ), *падхо́дны* прым. – Мёр.,

Клім., Хоц., Івац., Калінк. (ЛАБНГ), *падыходны* прым. – Віл. (ЛАБНГ), *падходлівы* прым. – Бял., Слаўг., Бых., Бабр. (ЛАБНГ), *падходчывы* прым. – Барыс. (ЛАБНГ), *кампанейскі* прым. – агульн., акрамя захаду Віцебшчыны, зах.-пал. г. (ЛАБНГ), *кампанскі* прым. – Шчуч., Стол. (ЛАБНГ), *кампаністы* прым. – Салігор., Івац., Бяроз., Стол. (ЛАБНГ), *кампаніскі* прым. – Пін. (ЛАБНГ), *кампаніённы* прым. – Шум., Дзятл., Брэсц. (ЛАБНГ), *кампанічаскі* прым. – Буда-Каш., Лун., Іван., Пін., Жытк. (ЛАБНГ, ТС), *прыёмны* прым. – Гродз. (ЛАБНГ), *прыёмны* прым. – Докш., Маст., Івац., Драг. (ЛАБНГ), *прынёмчасты* прым. – Віц. (ЛАБНГ), *прынёмцысты* прым. – Гарад. (ЛАБНГ), *прыкідлівы* прым. – Слаўг., Лельч., Нараўл. (ЛАБНГ), *прыкідчывы* прым. – Нараўл. (ЛАБНГ), *прылёпісты* прым. – Раг. (ЛАБНГ), *вётлы* прым. – Беш., Бых., Стол., Браг. (ЛАБНГ), *прывётлівы* прым. – Маг. р., спарадычна ўсх.-пал. р., Паст., Лаг., Чэрв., Капыл. (ЛАБНГ), *прывётчы* прым. – спарадычна зах.-пал. г. (ЛАБНГ), *прывётны* прым. – Клім. (ЛАБНГ), *прыліцы* прым. – Рэч. (ЛАБНГ), *прыхільны* прым. – Воран. (ЛАБНГ), *прыятны* прым. – Мёр., Добр. (ЛАБНГ), *прыютны* прым., *прыютлівы* прым. – Бяроз. (ЛАБНГ), *мілы* прым. – Смарг. (ЛАБНГ), *міралюбівы* прым. – Пух. (СЦБ), *калезанскі* прым. – Іўеў. (ЛАБНГ), *лагодны* прым. – Паст. (ЛАБНГ), *лёзны* прым. – Паст., Глыб. (ЛАБНГ), *аказлівы* прым. – Ваўк. (ЛАБНГ), *арцельны* прым. – Драг. (ЛАБНГ), *прыязлівы* прым. – мясц. (Станкевіч), *ручы* прым. – Бярэз. (ЖНШС), *кулягоўны* прым. – Астр. (СРЛГ).

Упарты

Вельмі настойлівы, цвёрды.

нару́га м. і ж., *нару́жнік* м., *нару́жніца* ж., *агу́рны* прым., *агу́рлівы* прым. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *на́рт* м. – Сма-лен. р. (Дабравольскі), *на́даўба* м. і ж. груб. 'незгаворлівы, упарты' – Смарг. (Сл. Гродз.), *упі́ярны* прым. 'упірлівы, непаслухмяны' – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *убо́істы* прым. 'непаслухмяны, упарты' – Мсцісл. (Юрчанка).

Услужлівы

Які ахвотна робіць каму-н. паслугі.

паслужны прым., *прыслужны* прым., *дагódлівы* прым. – мясц. (Станкевіч, Насовіч), *выслужны* прым. – Віл. (СЦБ), *услужны* прым. – Астр., Гродз., Лід., Лаг. (СПЗБ), *угóдны* прым. – Віл. (СПЗБ).

Хапун

Той, хто хапае; прагны да нажывы.

ханы́га м. асудж., *тарбахва́т* м., *тарбахва́тка* ж. асудж., *тарбахва́тны* прым., *тарбахва́цісты* прым., *тарбахва́тлівы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *хапу́н* м., *хапу́га* м. і ж., *хапа́йла* м. і ж. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *ухва́т* м. 'злodeй, хапун' – Шкл. (Мат. Маг.), *сарві́цель* м. – Гл. (Янкоўскі), *ёмец* м. 'хапуга, злodeй, спрытнюга' – Жытк. (ТС).

Хлуслівы

Які гаворыць няпраўду, хлусню.

браху́н м. – паўдн.-усх. з., спарадычна зах.-пал. г. і паўн. р., Астр., Лаг., Валож., Стаўб., Клецк. (ЛАБНГ, Бялькевіч), *брахту́н* м. – Лун. (ЛАБНГ), *брэ́хман* м. – Петр. (Мат. Гом.), *брахло́* н. і м. – Маг. р., Мсцісл., Буда-Каш. (ЛАБНГ, Юрчанка), *брох* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *браху́ха* ж. – Чэрв. р. (Станкевіч), *лгу́н* м., *ілгу́н* м. – паўн.-усх. д., Мін. р., спарадычна гродз.-бар. г., Пруж., Кам., Бяроз., Беластоц. р. (ЛАБНГ, СПЗБ), *лыгу́н* м. – Лід., Шчуч., Навагр., Стаўб. (ЛАБНГ, СПЗБ), *лгач* м. – Іўеў., Кам. (ЛАБНГ, СПЗБ), *лыга́ч* м. – Шчуч. (СПЗБ), *лгар* м. – Ашм., Ваўк., Латгал. р. (ЛАБНГ, СПЗБ), *лы́га* ж. – Гарад. (ЛАБНГ), *лга́чка* ж. – Кам. (СПЗБ), *лгу́нка* ж. – Беластоц. р. (СПЗБ), *угу́н* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч, Юрчанка), *угу́нка* ж., *угу́ння* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *угу́ль* м. – Слаўг. (ЛАБНГ), *му́ця* м. і ж. – Івац., Іван. (ЛАБНГ, НС), *муця́р* м. – Бяроз., Іван. (ЛАБНГ), *му-*

цель м. – Слон. (ЛАБНГ), *муцель* м. – Івац. (ЛАБНГ), *муціон* м. – зах.-пал. г. (ЛАБНГ, НЛ), *муцянка* ж. 'падманшчыца, хітруха, жартаўніца' – Жытк. (ТС), *манцюк* м. – Бар., Круп. (ЛАБНГ, СПЗБ), *манцюшка* ж. і м. – Круп. (ЛАБНГ), *манцель* м. – Бярэз. (ЛАБНГ), *мантун* м. – Ганц. (ЛАБНГ), *мань* м. і ж. – Бярэз. (ЛАБНГ), *маней* м. – Гл., Бабр. (ЛАБНГ, Янкоўскі), *манёк* м. – Чэрв. (ЛАБНГ), *манюк* м. – Лях. (СПЗБ), *манека* м. і ж. – Гл. (ЛАБНГ, Янкоўскі), *маняка* м. і ж. – Буда-Каш. (ЛАБНГ), *манюка* м. і ж. – цэнтр. з. (ЛАБНГ, СПЗБ, Варлыга), *матун* м. – Сморг. (СПЗБ), *матон* м. і ж. – Бял. (НС), *манькут* м. – Гл. (Янкоўскі), *мот* м. – Карм. (ЛАБНГ), *матыга* ж. – Гарад. (ЛАБНГ), *матальга* ж. – Клім. (ЛАБНГ), *хлус* м. – сл.-маз. г., Ушацк., Іўеў., Стаўб., Мядз., Леп., Гл., Бых. (ЛАБНГ, Янкоўскі), *халюк* м. – Навагр. (ЛАБНГ), *клаўса* м. і ж. зневаж. – Паст. (СПЗБ), *хваст* м. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *абмáнишчык* м. – паўн.-усх. д., Гродз., Нясв., Пруж., Брэсц., Малар., Стол. (ЛАБНГ), *аммáнишчык* м. – Тал., Бял. (ЛАБНГ), *падмáнишчык* м. – Клім., Пруж. (ЛАБНГ), *абмáнчыха* ж. – Стол. (ТС), *абмáнишчыца* ж., *пóдмáнка* ж. 'падманшчык, штукар' – Жытк. (ТС), *падманёха* м. і ж. – Клім. (ЛАБНГ), *лахна* ж. – Гродз. (ЛАБНГ), *круцель* м. 'падманшчык, махляр' – Пол. (ЛАБНГ), *круціль* м. – Бяроз. (ЛАБНГ), *круцень* м. – Карэл. (ЛАБНГ), *круціон* м. – Кобр. (ЛАБНГ), *брыль* м. – Чав. (ЛАБНГ), *звóднік* м. – Шчуч. (ЛАБНГ), *адлы́жны* прым. – Смален. р. (Дабравольскі), *жу́лік* м. – Ельск. (ЛАБНГ), *плут* м. 'падманшчык, махляр' – Брэсц. (ЛАБНГ), *чмут* м. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *судлівы* прым. 'схільны да пляткарства, хлусні' – Лоеў., Чач. (Янкова, Мат. апыт.).

Чуткі

Уважлівы, спагадлівы, добразычлівы.

чуткі прым. – Стол. (ТС), *чу́лы* прым. 'чуткі, жывы' – Віц. р. (Каспяровіч), *лагóдны* прым. 'чулы, уважлівы', *літасцівы* прым. 'чулы, справядлівы' – Лаг. (Варлыга).

Шкадлівы

Які робіць шкоду, небяспечны чалавек, вораг.

шкóднік м., *шкадлівы* прым. — Віц. р. (Каспяровіч, Нікіфароўскі, Станкевіч), *злыду́х* м. — Гродз., Ваўк., Зэльв. (Сл. Гродз., Сцяцко, Цыхун), *злы́днік* м., *згу́бца* м. — Гродз. (Мат. Гродз., Цыхун), *злы́дзень* м. — Чашн., Чэрв., Смален. р. (Станкевіч), *злаўрэ́дны* прым. — Лоеў., Чач. (Янкова, Мат. апыт.), *раці́вы* прым. 'шкодны, заўзяты', *пераэ́злівы* прым. — Лоеў. (Янкова), *урэ́дны* прым. — Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *за-разлі́вы* прым. — мясц. (Насовіч), *збро́дзінь* м. — Лаг. (Варлыга).

Шчодры

Які ахвотна дзеліцца чым-н. з другімі.

шчо́дры прым. — Віц. р., Сморг., Кобр. (ЖНС, Каспяровіч, Станкевіч), *падзе́ллівы* прым. — Гом. (Мат. Гом.), *па-дзе́льчывы* прым. — Бял., Рэч. (НС), *дабрахво́чы* прым., *доб-рахо́чы* прым. — Лаг., Глыб., Круп. (СПЗБ, Варлыга), *сама-да́йка* ж., *маласы́ткі* прым. — Лоеў. (Янкова), *хлебасо́льны* прым., *тураве́й* м., *тураве́йка* ж. — Мсцісл. (Юрчанка).

Шчыры

Праўдзівы, чыстасардэчны, адкрыты.

шчыра́к м., *шчы́ры* прым., *шчы́ранькі* прым. памянш., *шчыру́сенькі* прым. памянш. — Сморг., Лід., Стол., Жытк. (ТС, Мат. Гродз., Станкевіч), *безаблы́жны* прым. — мясц. (Станкевіч).

Эканомны

Беражлівы, ашчадны, стрыманы.

сці́склы прым. — Лоеў. (Янкова).

15. НАЗВЫ ЧАЛАВЕКА ПА НЕКАЛЬКІХ ЯКАСЦЯХ

Адзінокі, самотны

адзіне́ц м. – Валож., Нясв., Бых., Карм., Клец., Стол. (ЛАБНГ), *адзі́н* м. – Шум., Тал., Круп., Асіп., Бабр., Ганц., Буда-Каш. (ЛАБНГ), *адзі́нак* м. – Малар. (ЛАБНГ), *сам адзі́н* м. – Воран. (ЛАБНГ), *самадзён* м. – Кам. (ЛАБНГ), *само́тнік* м. – Валож. (ЛАБНГ), *саму́сенькі* прым. – Стол. (ТС).

Бедны, няшчасны

бе́дны, бе́дненькі прым. – Гл., Мазыр., Мсцісл. р., Гродз. р. (ГЧ, Янкоўскі, Юрчанка, Цыхун, Насовіч), *бяда́к* м. 'гаротнік' – Віл. (СЦБ, Насовіч), *бяда́ка* м. 'гаротнік' – Стаўб. (СЦБ), *беда́лака* аг. 'небарака' – мясц. (Станкевіч), *беда́лаха* аг. 'гаротнік' – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *бядня́ка* м. 'небарака' – Жытк. (ТС), *бідня́га* ж. 'бядак, няшчасны чалавек' – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *збядо́ваны* прым. 'нешчаслівы' – Лід. (Сл. Гродз.), *бяздо́льны* прым. – Беш., Віц., Чэрв. (Насовіч, Станкевіч, Каспяровіч, Шатэрнік), *бяздо́лны* прым. – Жытк., Зах.-бран. р. (ТС, Растаргуеў), *абяздо́лены* прым. – Лаг. (Варлыга), *бяздо́льнік* м., *бяздо́льніца* ж. – мясц. (Насовіч, Станкевіч, Федароўскі), *нядо́льніца* ж. – мясц. (Федароўскі), *няшча́сны* прым. – Бял., Зэльв., Стол., Жытк. (Сцяцко, Мат. дыял. сл., ТС), *няшча́снік* м. – Лоеў. (Янкова), *няшча́сніца* ж. – Жытк. (ТС), *не́шчась* аг. – Бял. (Яўсееў), *бяси́часны* прым. – Смален. р., Гом. р. (Станкевіч, НЛГ, Насовіч), *страда́льны* прым. – Віл. (Мат. мін.-мал.), *страда́льнік* м. – Жытк., Мсцісл. (ТС, Юрчанка), *страда́льні-*

ца ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *страда́ннік* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *стра́дны* прым. – Жытк. (ТС), *страда́льнік* м. – Жытк. (ТС), *стра́днік* м., *стра́дніца* ж. – Жытк., Лоеў., Петр., Мсцісл., Рэч., Стол., Чач., Зах.-бран. р. (НС, ТС, Насовіч, Растаргуеў, Шаталава, Юрчанка, Янкова), *стра́днічак* м. памянш. – Хойн. (ГЧ), *страда́цель* м., *страда́цельніца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *страда́цельнік* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *га́ро́тнік* м. – Віц. (Каспяровіч), *га́руно́к* м. – Буда-Каш. (Мат. Гом.), *га́рюша* ж. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *беспрыка́янны* прым. – Краснап. (Мат. Маг.), *непрыка́яннік* м., *непрыка́янніца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *нешыхо́ўны* прым. 'няўдачлівы, якому не шанцуе' – Гродз. (СРЛГ), *ніды́цяг* м. 'асоба, якая не можа пазбавіцца ад нястачы' – Слаўг. (Н. сл-сьц), *нябо́ж* аг., *нябо́га* аг. – віц.-маг. г., спарадычна Гом. р. і пал. р., Стаўб., Навагр., Клец., Баран., Ушац. (ЛАБНГ).

Бесхарактарны, слабавольны

мя́кіш м. перан. – Гом. р. (НЛГ), *мякі́на* ж. метаф. – Жытк. (ТС), *макля́к* м. – Гродз. (Цыхун), *кі́сляк* м. зневаж. 'слабавольны, які не ўмее кіраваць' – Гл. (Янкоўскі), *недалу́гі* прым. – Чэрв. (Шатэрнік), *нявы́валка* м. неадабр. 'чалавек, абыякавы да ўсяго' – Віл. (Мат. мін.-мал.).

Варты, годны; такі, як трэба

ва́рты прым. – Віц., Стол., Жытк. (Каспяровіч, ТС), *ва́рт* прым. – Маз., Стол., Жытк. (ГЧ, ТС), *го́дны* прым. – Віц. (Каспяровіч), *го́жы* прым. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *го́джый* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *гадзя́шчы* прым. – Маз. (ГЧ).

Добры, слаўны

до́бры прым. – Карм. (Мат. Гом.), *дабрэ́янны* прым. экспр. – Маз., Хойн. (ГЧ), *дабра́чы* прым. экспр. – Мсцісл. (Юрчанка), *ха́рошы* прым. – Гл., Лоеў., Чач. (Мат. дыял. сл., Янкова), *слаўны* прым. – паўн.-зах. з., усх.-маг. р. (Бялькевіч, СПЗБ), *фа́йны* прым. – Гродз., Слон. (НЛ, Цыхун),

хвэйны прым. — Івац. (ЖС), *людскі* прым. — Чэрв. р., Гл. (Шатэрнік, Янкоўскі), *улюдны* прым. — Жытк. (ТС), *даскуналы* прым. — Чэрв. р. (Шатэрнік), *зградны* прым. 'прыстойны' — Гом. р. (НЛГ), *здатны* прым. 'здатны, добры, прыдатны' — Стол., Жытк. (ТС), *ёмкі* прым. 'добры, прыстойны' — Бял. (Мат. дыял. сл.), *мірскій, мірскей* прым. 'выдатны' — Мсцісл. (Юрчанка), *прыстойны* прым. 'добры, няпрагны' — Лоеў. (Янкова).

Дрэнны, благі.

пага́ны прым. — Маз., Буда-Каш., Жытк. (ТС, ГЧ, Мат. Гом.), *пага́ньскі* прым. — мясц. (Насовіч), *пага́нец* м. — Гл. (Янкоўскі), *по́гань* м. — мясц. (Насовіч), *нічо́гі* прым. — Стол., Жытк. (ТС, Шаталава), *нічагоўка* аг. 'вельмі дрэнны чалавек' — Жытк. (ТС), *язві́на* ж. — Лаг., Маладз. (ЛАБНГ), *язва* ж. — Гродз. (ЛАБНГ), *бры́ды* прым. — Свісл. (Сл. Гродз.), *ке́пскі* прым. — Гарад., Вілен. р., Жытк. (ТС, СПЗБ), *ляда́кі* прым. — Гродз. р. (СРЛГ, СПЗБ), *ляда́чы* прым. — Гом. р. (НЛГ), *нява́жны* прым. — Лоеў., Чач. (Мат. апыт., Янкова), *плахі́* прым. — Лоеў., Чач. (Янкова, Мат. апыт), *пло́хі* прым. — Лоеў. (Янкова), *пусты́* прым. — Жытк., Стол. (ТС), *гад* м. — Гл. (Янкоўскі), *ку́рта* аг. іран. 'кепскі, горшы' — Зэльв. (Сцяцко), *ліхі́* прым. — Жытк. (ТС), *нядо́бры* прым. — Стол. (ТС), *неха́рошы* прым. — Жытк. (ТС), *нія́кі* прым. — Лоеў. (Янкова), *нялю́дскі* прым. — Гл. (Янкоўскі), *ягі́ня* ж. зневаж. 'бессаромная дрэнная жанчына' — Жытк. (ТС).

Лянівы, абібок

апру́да м. — Віц. р. (Каспяровіч, Станкевіч), *абраго́й* м. 'гультай' — Мсцісл. (Юрчанка), *агу́рэнь* аг. — Лаг., мясц. (Станкевіч, Насовіч), *баба́к* м. эмац. 'гультаяваты сыты чалавек' — Мсцісл. (Юрчанка), *ба́йбас* м. — Віц. р. (Каспяровіч), *брысь* м. груб., *брысю́га* м. узмацн. 'здоровы, але гультаяваты' — Мсцісл. (Юрчанка), *ва́ліза* аг. — Дзярж. (НС), *зло́мак* м. — Лаг. (Варлыга), *ко́рмік* м. — Гл. (Янкоўскі), *ля́рва* ж. 'пра здаровую гультаяватую жанчыну' — Гродз. (Цыхун), *мама́й* м. зневаж. 'дужы, здаровы, але неразумны' —

Гл. (Янкоўскі), *навалóка* са свету 'пра чалавека, які не ўмее і не хоча працаваць' – Гл. (Янкоўскі), *сябёр* м. іран. – Мсцісл. (Юрчанка), *трэблó* н. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў).

Неахайны, няўмелы

апусціцель м., *апусціцельнік* м., *апусціцельніца* ж., *апушчэ́нік* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *ахламо́нне* н. зборн. – Мсцісл. (Юрчанка), *баўку́н* н. – Зэльв. (Сцяцко), *бэ́ста* аг. – Слуц. (ЖС), *варэ́ня* аг. – Докш. (Мат. дыял. сл.), *кашляпе́нь* аг. – Бял. (Мат. дыял. сл.), *ке́цала* аг. 'марудны, неахайны чалавек' – Драг., Бяроз. (ДСБ), *лакíза* аг. 'бесклапотны, неахайны, апушчаны чалавек' – Гл. (Янкоўскі), *лаху́дры* прым. – Гл. (Янкоўскі), *маге́ра* м. 'неахайны, някемлівы чалавек' – Гл. (Янкоўскі), *марзю́ха* ж. перан. – Гл. (Янкоўскі), *неразгара́ка* аг. 'нязграбная, няўмелая асоба' – Капыл. (ЖС), *нягэ́глік* м. экспр. – Гл., Барыс. (СЦБ, Янкоўскі), *пе́цкаль* аг. асудж. 'няўмелая, няспрытная і неахайная ў рабоце асоба' – Мёр. (3 нар. сл.), *плёха* аг. асудж., *плёхала* аг. узмацн., *плёхаўка* аг. асудж. – Мёр. (3 нар. сл.), *таўмо́ра* аг. – Мсцісл. (Юрчанка), *тоўла* аг. іран. – Мсцісл. (Юрчанка), *цётця*, *цю́тця*, *ця́тця* аг. – Мсцісл. (Юрчанка), *шаламшуй* аг. іран., *шаламшуйка* аг. – Мсцісл. (Юрчанка), *шаламшэй* аг. іран – Мсцісл. (Юрчанка).

Недарэка, нязграба

канэ́бух м. неадабр. – Маладз. (СЦБ), *масё́ха* аг. – Гом. (Н. сл.-сць), *нідалэ́нча* аг. асудж. 'недалужны чалавек' – Мёр. (3 нар.сл.), *недачупа́лле* н. – Чэрв. (ЖС), *недапе́р'е* н. – Кам. (ЖНС), *целяпе́нь* м. – Леп. (ЖНшС), *шуле́на* аг. – Жытк. (ЖС).

Несумленны, хітры

вілява́ты прым. – Ашм. (Сл. Гродз.), *ву́рка* м. – Бял. (Яўсееў), *вуркама́н* м., *вуркама́нка*, *вуркама́нша* ж. – Бял. (Яўсееў), *шэ́льма* аг., *шэ́льміна* аг. – Мсцісл. (Юрчанка).

Нікчэмны, няварты

нікчэмны прым. – Жытк., Кобр., мясц. (ЖНШС, ТС, Насовіч), *нікчómны* прым. – Жытк. (ТС), *нікчóма* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *нікчómнік* м., *нікчómніца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *нікчэмнік* м., *нікчэмніца* ж. – мясц. (Насовіч), *нікчóмісты* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *нікуды́шны* прым. – Зэльв., Жытк., Драг. (Сцяцко, ТС, НЛ), *нікуды́шні* прым. – Бял. (Мат. Маг.), *нікуды́шнік* м., *нікуды́шніца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *нічóгі* прым. – Жытк., Маст. (Мат. Гом., Сл. Гродз.), *апо́рак* м. перан. – Пух. (Мат. мін.-мал.), *апо́ўзнік* м. – Бял. (Мат. дыял. сл.), *атрóсак* м. асудж. – Барыс. (СЦБ), *благі* прым. – мясц. (Станкевіч), *бязва́рты* прым. – мясц. (Насовіч, Станкевіч), *галамо́ўза* аг. – Карэл. (Мат. Гродз.), *завалéшчы* прым., *завалéшчанькі* прым. памянш. – Мсцісл. (Юрчанка), *запрапашчóны* прым. – усх.-маг. р. (Бялькевіч), *некары́сны* прым. – Леп. (ЖНШС), *непатрэ́бнік* м., *непатрэ́бніца* ж. – мясц. (Насовіч), *ніякава́ты* прым. – Чач. (Мат. Гом.), *няпэ́ўны* прым. – Чэрв. р. (Шатэрнік), *наплёві́шча* н. – Мсцісл. (Юрчанка), *трант* м. – Леп. (ЖНШС), *шлэ́пар* м. – Мсцісл. (Юрчанка), *шмараво́з* м. – Чэрв. (Шатэрнік).

Нягодны, злаўрэдны, нікуды няварты

няго́дны прым. – Глыб., Рас., Тал., Чэрв., Бых., Добр. (ЛАБНГ), *негадзя́шчы* прым. – Светлаг., Лун. (ЛАБНГ), *негадзі́вы* прым. – Гом. р. (НЛГ), *не́гадзь* аг. – Зах.-бран. р. (Растаргуеў), *негадзя́й* м. – Маз., Хойн. (ГЧ), *няўго́жы* прым. – мясц. (Насовіч), *ляда́чы* прым. – гродз.-бар. г., Докш., Гор., Бярэз., Гом., Ельск., Добр. (ЛАБНГ), *ляда́кі* прым. – Навагр., Дзятл., Клец., Капыл. (ЛАБНГ), *ляда́шчы* прым. – Леп., Барыс., Бярэз., Стаўб., Ваўк. (ЛАБНГ, Насовіч), *ляда́шты* прым. – Гродз., Шчуч., Бярэз., Асіп., Раг. (ЛАБНГ, Насовіч), *ляда́шчы* прым. – Бяроз. (ЛАБНГ), *ляда́шшы* прым. – Гар. (ЛАБНГ), *ляда́шны* прым. – Гор. (ЛАБНГ), *ляда́ек* м., *ляда́йка* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *бла́гі* прым. – спарадычна паўн. ч., паўн.-зах. з. (ЛАБНГ), *благéй* прым. – Віц. (ЛАБНГ), *дрэ́нны* прым. – Верхнядзв., Касц.,

Рэч. (ЛАБНГ), *кёпскі* прым. – Тал., Бых., Клім., Кам., Драг., Добр. (ЛАБНГ), *ліхі* прым. – Бяроз., Кобр. (ЛАБНГ), *нічо́гі* прым. – Кам., Драг., Иван., Пін. (ЛАБНГ), *пага́ны* прым. – Кобр., Пін., Маз. (ЛАБНГ, Насовіч), *плахі* прым. – Люб., Рэч. (ЛАБНГ), *плахо́й* прым. – Арш. (ЛАБНГ), *плахе́й* прым. – Мсцісл. (ЛАБНГ), *бэ́стыя*, *бэ́сця* аг. – Стол., Жытк. (ТС), *га́дкі* прым. – Касц. (ЛАБНГ), *паску́дны* прым. – Касц. (ЛАБНГ), *нядо́бры* прым. – Шум., Віл. (ЛАБНГ), *бе́злюдзь* аг. – Мсцісл. (Юрчанка), *бры́дзіна* аг. эмац. – Мсцісл. (Юрчанка), *гу́нцво́т* м. устар., экспр. – Гродз. р. (Цыхун), *заці́нлівы* прым. – Валож. (ЛАБНГ), *злакая́нны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *злакае́ннік* м., *злакае́нніца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *злаўрэ́днік* м., *злаўрэ́дніца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *злаўрэ́дзіна* аг. – Мсцісл. (Юрчанка), *злы́йду́х* м. асудж. – Мсцісл. (Юрчанка), *злы́йду́шыны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *мярзя́ва* аг. груб. – Лоеў. (Янкова), *нікуда́шні* прым. – Бяроз. (ЛАБНГ), *не́прас* м. – Жытк. (ТС), *некае́ннік* м., *некае́нніца* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *нека́янны* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *перало́га* аг. – Жытк. (Мат. Гом.), *перало́жны* прым. – Жытк. (Мат. Гом.), *пранцава́ты* прым. – Слуц. (ЖС), *прахво́ст* м. – Стол. (ТС).

Няўдалы, нялюдскі

няўда́лы прым. – мясц. (Насовіч), *недалу́га* аг. – Бял. (Яўсееў), *неўздалю́га* аг. – Чач. (Мат. апыт.), *неўдалю́га* аг. – Гом. р. (НЛГ), *неўда́тны* прым. – Стол., Жытк. (ТС), *неўда́чны* прым. – Стол. (ТС), *грыбацу́й* м., *грыбацу́йка* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *непутнэ́й* прым., *непутны́й* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *непу́ццё* н. – Мсцісл. (Юрчанка), *некульця́пісты* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *нялю́дскі* прым. – (СПЗБ), *папі́хайла* м. асудж. 'невук, няўдаліца' – Бял. (Яўсееў), *унéданы* прым. – Стол. (ТС).

Прайдоха, злыдзень, прайдзісвет

злы́дзень м. зневаж. – мясц. (Насовіч), *злы́дня* ж. – Крыч. (Мат. Маг.), *не́людзь* аг. – Зэльв. (Сцяцко), *бася́к*, *басячы́д-*

ла м. експр. — Слон. (ЖНС), *лапу́н* м. 'валацуга' — Жытк. (ТС), *матыліца* ж. 'ветрагон' — Жытк. (ТС), *прайдзісвёт* аг. — мясц. (Насовіч), *нівірушыны* прым. — Мядз. (Н. сл-сць).

Пусты, несур'ёзны

пустэча аг. — Раг., Круп. (Мат. дыял. сл., Мат. мін.-мал.), *пусты́ня* аг. — Валож. (Мат. мін.-мал.), *пу́сташыны* прым. — мясц. (Станкевіч, Насовіч), *верціхвост* м. — Мсцісл. (Юрчанка), *пасвісцёл* м. — Брэсц. (НЛ), *кру́чаны* м. 'чалавек з непастаянным характарам' — Капыл. (З нар сл.).

Шчаслівы, удалы

шчаслівы прым. — Гл., Жытк. (ТС, Янкоўскі), *шча́сны* прым. — Віц. р., Жытк. (Каспяровіч, ТС), *шчасліву́ха* ж. 'шчаслівая жанчына, шчаслівіца' — Астр. (Сл. Гродз.), *уда́лы* прым. 'прыгожы, спрытны, а таксама такі, якому шанцуе' — Чэрв. р. (Шатэрнік), *удале́ц* м. 'удалы чалавек' — Жытк. (ТС), *уда́лечка* ж. 'удалая жанчына' — Смален. р. (Дабравольскі), *удале́на* м. і ж. 'удалы ва ўсім' — Мёр. (З нар. сл.), *разудале́ца* м. і ж. 'удалец, удалая асоба' — Мсцісл. (Юрчанка), *памы́слы* прым., *памы́сны* прым. 'удалы' — Мядз., Стаўб. (СЦБ), *таланлі́вы* прым. 'удачлівы' — Гом. р. (НЛГ, Мат. апыт.), *зада́чны* прым. 'удалы' — Ушац. (ЖНС), *лёсы* прым. 'шчаслівы, здатны' — Лід. (Мат. Гродз.).

Удалы, здольны

ёмкі прым. 'спрытны, удалы, здаровы, моцны' — Добр., Карм., Гом., Чач., Буда-Каш., Жлоб. (Мат Гом.), *зalıхва́цкі* прым. — Добр. (Мат. Гом.), *здо́льны* прым. — Кам. (ЖНШС), *путны́* прым. — Бял. (Мат. дыял. сл.), *путнэй* прым. — Мсцісл. (Юрчанка).

Упарты, задзірысты

убо́йна аг. — Валож., Зэльв. (Сцяцко, ЖС), *убо́йна* аг. — Бял. (Мат. дыял. сл.), *шкару́да* м. рэдка ж., *шкару́дка* ж.,

шкару́дніца ж. 'вельмі задзірыстая, упартая асоба' – Мсцісл. (Юрчанка), *шкару́длік* м., *шкара́днік* м. 'вельмі задзірысты, упарты чалавек' – Мсцісл. (Юрчанка), *шкару́джаннік* м., *шкару́джанніца* ж. 'вельмі задзірыстая, упартая асоба' – Мсцісл. (Юрчанка), *шкаранджа́ннік* м., *шкаранджа́нніца* ж. 'той, хто ўпарціцца' – Мсцісл. (Юрчанка), *асёл* м. перан. асудж. 'тупы, упарты чалавек' – Мсцісл. (Юрчанка), *аслі́на* аг., *аслю́га* аг. – Мсцісл. (Юрчанка), *гаму́рлівы* прым. – Мсцісл. (Юрчанка), *дзярклі́вы* прым. – Гл. (Янкоўскі), *дунду́к* м. асудж., *дунду́чка* ж. – Мсцісл. (Юрчанка), *заске́ма* ж. 'упарты, помслівы чалавек' – Гродз. (Цыхун), *насты́рны* прым. 'упарты, уедлівы' – Буда-Каш. (ЛАБНГ), *нату́рысты* прым. – Смален. р. (Дабравольскі).

ПРАДМЕТНЫ ПАКАЗАЛЬНІК

А

абабоек, 398
абадра́нец, 224, 300
абадра́ны, 224, 226
аба́кула, 323
абаку́льнік, 323, 347, 380
абалда́, 294
абалду́іна, 282
абалду́й, 282, 288
абалдэ́й, 288
абарва́нец, 224
абаро́нец, 82
абаю́дны, 381
аббіва́ла, 368
аббіва́ннік, 116
абва́лены, 259
абдзё́рыш, 224
абдзі́ра, 226
абдзі́рала, 300
абдзі́ра́нец, 224
абдзі́ра́нік, 226
абдзі́ра́нтус, 300
абдзі́ра́ны, 226
абдзі́ркус, 226, 300, 353
абдры́па, 225
абдры́паны, 227
абдува́ла, 380
абдулава́ты, 248
абдура́ннік, 323
абдура́нніца, 323
аб'е́жа, 301
аб'е́здчык, 112
абельту́х, 335
абёрну́ты, 144
абе́ц, 41

абё́чак, 165
абжа́рлівы, 300
абжо́ра, 300
абжо́рлівы, 300
абжо́рысты, 300
абжы́рны, 300
абібо́к, 364
абібо́ка, 364
абібо́чына, 364
абіджа́ны, 399
абіра́ла, 141
абіра́ха, 380
абла́ва, 10
аблаву́хі, 288
аблае́жлівы, 342
аблака́т, 82
абламо́ха, 373
аблахаза́р, 286, 291
абліва́нец, 145
аблі́чка, 171
аблу́д, 350
аблу́да, 310
аблу́дны, 294
аблэ́вух, 288
аблэ́хач, 226
аблю́бак, 73
аблюбе́нец, 40
аблюбе́ніца, 41
абляне́лы, 363
абма́ннік, 380
абма́нніца, 380
абма́нчыха, 409
абма́ншчык, 322, 380, 409
абма́ншчыца, 322, 409
абма́няла, 380

абмарод, 323
 абмарок, 323
 абмарока, 395
 абмарочаны, 287
 абме́нак, 39
 абмол, 305
 абоднік, 90
 аболдус, 288
 аболтус, 287, 288, 294
 аболтух, 287
 абоўдзіла, 288
 абпівала, 240
 абразія, 171
 абраго́й, 413
 абразальшчык, 125
 абразе́ка, 171
 абразі́нне, 171
 абра́нец, 40
 абратант, 221
 аброблены, 225
 аброжа, 171
 аброслік, 237
 абро́тнік, 366, 367
 абручо́ўнік, 90
 абры́длівы, 395
 абры́длы, 329, 400
 абрыдлы, 395
 абры́днік, 329, 336
 абры́дніца, 225, 329, 336, 381
 абры́дны, 336, 395
 абрыдо́ны, 395
 абры́нда, 227
 абры́нданіца, 225
 абрэ́менная, 236
 абрэ́нданка, 225
 абсмі́шнік, 396
 абува́таль, 131
 абу́знік, 33, 373
 абу́зніца, 33, 352
 абу́зны, 352
 абух, 288, 294
 абухава́ты, 294
 абця́сываны, 313
 абшалу́шаны, 259
 абшальгі́а, 140
 абшамо́ханы, 228
 абшарпа́нец, 225, 300
 абша́рпаны, 226
 абшэ́рганы, 226
 абья́кавы, 278
 абья́кі, 278
 абэ́лдух, 282
 абэ́ржа, 221
 аб'я́да, 301
 аб'яда́йла, 301
 аб'яда́ла, 301
 абязве́чаны, 214
 абязга́л, 282
 абяздо́лены, 411
 абязу́рнік, 352
 абязу́рны, 352
 абяча́йка, 165
 абячэ́йка, 165
 аванту́рнік, 316, 347
 аванту́рніца, 347
 ага́злівы, 329, 386
 ага́зны, 33, 329
 агалашо́ны, 280
 агалашэ́нны, 280
 ага́роднік, 110
 агі́длівы, 329
 агі́длы, 400
 аглабі́на, 294
 аглае́д, 404
 аглама́здак, 282, 288
 агламо́за, 294
 аглашо́нны, 280
 аглашо́ны, 276
 аглашэ́нны, 270
 агле́дчык, 150
 агні́сцік, 33, 378
 агня́сты, 378
 аго́рклы, 395, 400
 агра́з, 367
 аграмо́н, 82
 аграмо́м, 82
 аграмо́мка, 82
 аграмо́мча, 82
 аграмо́мша, 82
 агро́днік, 110
 агры́за, 401
 агры́зак, 401

агры́знік, 401
 агры́зніца, 401
 агрэ́вус, 368
 агу́ра, 335
 агу́рань, 335
 агурлівы, 335, 390, 407
 агурнік, 335
 агурны, 335, 407
 агурэ́нь, 365, 413
 ада́мава яблака, 174
 адва́жлівы, 271
 адва́жнік, 272
 адва́жны, 271
 адвака́т, 82
 адво́днік, 96
 адва́рцік, 282
 адгавáрываннік, 108
 адгавáрыванніца, 108
 адга́дка, 106
 адга́длівы, 282, 286
 адгрoбшчык, 114
 адгрoбшчыца, 114
 ад'ёда серца, 394
 аджгі́р, 321
 аджы́лы, 32
 адзе́ты, 201
 адзі́н, 411
 адзі́н, 71
 адзіна́к, 54, 411
 адзіналі́чнік, 135
 адзіна́чка, 48, 411
 адзіне́ц, 411
 адзіні́ца, 48
 адзіно́к, 71
 адзіно́кі, 71
 адзіно́тнік, 135
 адзіно́чка, 71
 адзя́гнены, 201
 адко́л, 352, 358
 адле́т, 308, 353
 адлі́пыш, 45
 адлы́жны, 409
 адлю́дак, 333
 адлю́днік, 77, 333

адлю́дны, 333, 397
 аднаасо́бнік, 135
 аднаво́кі, 245
 аднагла́зы, 245
 аднаго́дак, 32
 аднаго́дка, 32
 аднаго́днік, 32
 аднале́так, 32
 адналі́чнік, 135
 адналі́шнік, 135
 адналі́шніца, 135
 адналі́шны, 135
 аднаро́чніца, 32
 адно́гадак, 32
 адно́летак, 32
 адо́рва, 353
 адпусклі́вы, 380
 адро́стак, 63
 адро́чнік, 142
 адсты́ра, 333
 адсты́рлівы, 333
 адтрэ́нчаны, 272
 адты́рлівы, 397
 адубе́лы, 213
 адубы́, 213
 адукава́ны, 278
 адулава́ты, 209
 адхла́пы, 405
 адхо́длівы, 262
 адхо́дчывы, 262
 адчайду́шны, 272
 адчайні́к, 272
 адчайны́, 272
 адчайню́га, 272
 адчаю́га, 272, 302
 адча́янны, 272
 адшчапе́нец, 143
 адшчапе́нка, 143
 ад'я́да, 328, 390, 394
 ад'я́ла, 402
 ажóгла, 308
 ажóрны, 301
 ажыга́нец, 300, 353
 аза́дак, 158
 аза́рнік, 33

азарніца, 33
азарны, 354
азграк, 395
азгрывы, 242
азгрызлы, 309
азёмкаваты, 229
азія́т, 356, 385
азія́тка, 356
азія́тны, 390
азо́рны, 239
азу́зліваты, 254
азу́ка, 38
азукува́ты, 205
азы́злы, 213
а́йкала, 36
а́йце́ц, 48
а́йчы́м, 56
ака́рак, 200
ака́злівы, 407
акале́чаны, 214
акана́місты, 303
акано́м, 82, 303
акано́мка, 303
акано́мнік, 303
акано́мніца, 303
акано́мны, 303, 360
ака́рэлы, 224
ака́рэмак, 230
акая́ннік, 336
акая́нны, 386, 391
акі́янка, 402
ако́ман, 82
ако́нам, 82
акуно́м, 82
акура́тнік, 202
акура́тны, 376
акура́ціст, 202
аку́тні, 190
акушэ́нец, 380
акшчо́ны, 145
алга́ла, 322
але́йнік, 85
але́йніца, 85
але́нка, 181
аліга́нт, 201
аліга́нчык, 38, 201
алкаго́лец, 240
а́лчны, 400
алянда́р, 130
алянда́рка, 130
амарко́чаны, 273
амарыка́нец, 77
амаста́ка, 366
амма́ншчык, 409
аму́нічнік, 98
аназо́льны, 353
анаро́вы, 263
анда́лот, 282
анта́сец, 323
антро́бы, 162
анты́хрыст, 144
ану́чнік, 99
ану́чніца, 226
а́нцік, 239
анціліге́нт, 313
анці́хрыст, 142, 144
анця́рэсны, 383
апа́длівы, 254
апане́лы, 365
апанта́ны, 274, 276, 278, 297
апа́стылы, 395, 402
апе́куш, 221, 250
апе́цак, 251
апіва́йла, 240
апіва́ка, 240
апіво́ха, 240
апіво́ш, 240
апіво́ша, 240
апіво́шта, 240
апіво́шына, 240
апіву́да, 240
апіку́лат, 404
апі́кур, 364
аплава́ка, 228
аплаву́х, 287
аплéчкі, 187
аплі́так, 221
аплы́ву́да, 233
аплы́цька, 232
аплэ́вух, 227, 287

аплэвух, 288
 апбёк, 240
 апбожа, 134
 апбоіна, 240
 апбока, 240, 302, 363
 апбоня, 202
 апбрак, 415
 апбўзік, 366
 апбўзлік, 19, 232
 апбўзлы, 234
 апбўзнік, 415
 апбоа, 240
 апраанены, 201
 апраануты, 201
 апра́тнік, 202
 апра́тны, 202
 апру́да, 413
 апрыкрóнік, 402
 апрыкротнік, 394
 апры́сак, 267
 апрысак, 39
 аптга́р, 83
 аптга́р, 83
 апудала, 228
 апусцеваты, 254
 апусціцель, 414
 апусціцельнік, 414
 апусціцельніца, 414
 апуцаваты, 261
 апуцалаваты, 261
 апучаны, 287
 апушчанік, 225
 апушчо́нік, 225
 апушчо́ніца, 225
 апушчо́ны, 227
 апушчэй, 227
 апушчэ́льнік, 227, 371
 апушчэ́нец, 225, 228, 369
 апушчэ́нік, 225, 414
 апушчэ́нка, 225, 369
 апушчэ́ннік, 369
 апушчэ́нніца, 369
 апушчэ́ны, 254
 апшарпа́нец, 226
 апэ́нча, 233
 апяку́н, 130
 апяку́нка, 130
 апялю́ха, 210
 апяшэ́лы, 270
 ара́ва, 10, 17
 ара́дзьбі́т, 111
 аральбі́т, 111
 аранда́ро́нак, 54
 аранда́тар, 130
 аранда́тарка, 130
 арандо́ўнік, 130
 арандо́ўніца, 130
 ара́ннік, 111
 ара́п, 227, 258
 ара́тай, 110
 ара́тай, 110
 ара́таль, 111
 ара́тнік, 111
 ара́ты, 110
 ара́цьбі́к, 111
 ара́ч, 111
 арбі́т, 111
 аргамáка, 240
 арда, 17
 арта́й, 89, 111
 артамо́н, 278, 288
 артамо́нка, 288
 артамо́ня, 288
 арта́шлівы, 274
 артні́к, 111
 арто́ліс, 111
 архавáннік, 113
 архі́дзя́кан, 108
 арце́льны, 407
 арышта́нец, 36, 138, 358
 арышта́нт, 138, 140
 арышта́нцё́га, 140
 арэ́ль, 96
 арэ́ц, 111
 асе́л, 418
 асі́лак, 221
 асі́плы, 238
 аска́лэ́пак, 291
 аска́рэ́ліна, 225
 аско́ўка, 46

аскра́к, 242	ато́дар, 274
аскры́вы, 242	ато́млены, 246
аскрэ́бак, 21	ато́рва, 33, 357, 365
аслі́на, 418	ато́рвіна, 365
аслю́га, 418	атра́ха, 225
аслю́злы, 243	атрачэ́ннік, 142
асма́лак, 33	атро́к, 21
асмалё́нак, 259	атро́сак, 415
асмо́лак, 225	атро́шнік, 142
асму́чаны, 273	атру́тнік, 366, 395
асна́ч, 96	атру́тніца, 395
асо́ба, 30	атру́шнік, 402
асо́чнік, 119	атхо́длівы, 380
аспава́ты, 204	атчы́м, 56
аспада́р, 45, 134, 151	атчы́ннік, 15
аспады́ня, 134	аты́лы, 234, 249
а́спід, 390	аўра́г, 152
аспі́дак, 35	аўра́жы, 152
аспо́днік, 138	аўча́р, 88, 120
аспо́дніца, 138	аўча́рнік, 120
а́стакал, 294	аўчы́ннік, 88
астало́п, 278, 282, 288, 294	афе́рма, 224
астало́піна, 282, 288	афе́рма, 232
астаро́жны, 262	аха́йны, 202
астраву́мец, 281	аха́ла, 388
астраву́мны, 281	аха́льнік, 335
астра́ркаваты, 31	ахво́тнік, 119
астро́жнік, 138	ахво́чы, 377
астрыжо́нак, 237	ахламо́нне, 414
астры́жэны, 237	ахлы́сцік, 323
астэ́кал, 282, 294	ахо́тнік, 119
асуячо́ны, 277	ахо́тнічы, 119
асцervяне́лы, 270	ахрэ́шчаны, 145
асцялё́пак, 37	аце́слівы, 234, 284
асцяро́жны, 262	аце́сьліўка, 248
ася́длы, 229	аце́ц, 48
атаду́р, 274, 333	аці́ляка, 371
атаду́ра, 274	ацё́пак, 234
атарві́ла, 357	ацупе́лы, 213
атворо́тны, 231	ачаме́ра, 329, 395
атла́ндзер, 364	ачамярэ́лы, 329
атла́ндзерка, 364	ача́та, 13
атла́нка, 364	ачко́, 163
атлё́тка, 347	ачкула́с, 367
атлі́нак, 248	ачо́пісты, 250

ашавурак, 36
ашаламёны, 270
ашалёлы, 276, 280
ашало́млены, 270
ашкарэ́ліна, 225
ашу́драны, 228
ашука́лка, 322, 380
ашука́льнік, 322, 380
ашука́льніца, 322, 380
ашука́льшчык, 322
ашука́льшчыца, 322
ашука́нец, 322, 380
ашука́нка, 322
ашука́ншчык, 322
ашука́ншчыца, 322
ашча́дны, 303
ашчалёны, 191
ашчалёпы, 191
ашчапе́нец, 404
ашчапе́нны, 390
ашчо́дны, 303
ашчэ́дны, 262, 303
ашчэ́зны, 303
ашчэ́ндны, 303
ашыёк, 200

Б

ба́ба, 25, 27, 43, 47, 53, 109
бабаду́р, 355
бабажо́н, 46
баба́й, 19, 366
баба́к, 283, 287, 413
ба́банька, 47
ба́ба пупарэ́зна, 109
ба́ба-пупарэ́зніца, 109
ба́ба-саламя́нка, 106
ба́ба-сало́менна, 106
ба́бачка, 27
ба́бене, 234
бабе́нь, 25
бабе́нка, 25
бабзды́р, 355
бабзно́, 25
бабі́ца, 27
бабі́ца, 42

ба́біч, 19
ба́біч, 54, 355
бабі́чка, 110
ба́бка, 25, 27, 47, 109
ба́бка-прыро́дніца, 109
ба́бка пупарэ́зная, 109
бабкава́ты, 248
ба́бкі, 190
баблю́к, 62
ба́бнік, 355
бабу́ленька, 47
бабу́лечка, 47
бабу́ль, 203
бабу́ль, 71
бабу́лька, 47
бабу́ля, 25, 27, 47, 109
бабу́нечка, 47
бабу́нька, 47
бабу́ня, 47
бабу́сенька, 47
бабу́сечка, 47
бабу́ся, 25, 27, 47, 110
бабу́та, 47
бабу́ха, 27
бабу́хна, 25, 27, 47
бабу́шка, 47
бабушкэ́ра, 27
бабушкэ́рыца, 27
бабчы́ха, 109
бабы́, 13
ба́бы, 13
бабы́лка, 42
бабы́ль, 41, 71, 133, 134, 138
бабы́лька, 134
багабо́йлівы, 143
багамале́нны, 143
багамо́лец, 328
багамо́ллівы, 328
багамо́лны, 328
багамо́лца, 328
бага́ты, 130
багаты́р, 131
багаты́рка, 131, 221
багаты́рскі, 131
багаце́зны, 130

багаце́й, 131	байво́л, 366
багаце́йка, 131	байда́, 288
бага́цель, 131	байда́к, 368
багаце́нны, 130	ба́йдзік, 141
багаці́ла, 131	ба́йдзір, 368
бага́ч, 131	ба́йдун, 318
бага́чка, 131	ба́йдур, 368
багда́й, 51	ба́йдура, 368
багда́н, 51	ба́йдушчы́на, 368
багда́нец, 51	ба́йкі, 239, 314
багда́нка, 51	ба́йса́, 323
багдано́ўскі, 51	ба́йстра, 51
багла́й, 364	ба(й)стру́к, 51
багню́к, 77	ба́йструча́нэ, 51
багнюкі́, 77	ба́йстру́чка, 51
багню́чка, 77	ба́йстручо́к, 51
бадза́ка, 132	ба́йсце́р, 51
бадзі́ла, 310	ба́йсцер, 51
бадзю́га, 386	ба́йсцю́к, 52
бадзя́га, 132, 310	ба́йтус, 344
бадзя́ка, 310	ба́йча́к, 386
бадзя́ўка, 310, 350	ба́йчу́к, 19
бадрэ́ц, 205	бакаві́ца, 158
ба́счнік, 124	бакавы́, 190
ба́счніца, 124	бакаляро́нак, 55
бажаво́льнік, 268	бакаляры́ха, 43
бажаво́льніца, 268	бакаляры́ха, 44
бажаво́льны, 266	ба́каншчык, 83
база́рніца, 85	ба́кі, 163
базі́кала, 314	баку́ла, 323
базі́калка, 314	ба́кулы, 163
базлія́н, 109	балабе́шка, 308
базу́ра, 352	балабо́йка, 304
базу́рнік, 352	балабо́л, 304
базу́рны, 33, 352	балабо́лка, 304
базы́га, 366	балабо́н, 304, 314
базылія́нка, 144	балабо́нка, 304
ба́й, 124, 306, 314	балабо́с, 314
байба́к, 368	балабо́ст, 303
байба́с, 368	балабо́нька, 304
ба́йбас, 414	балава́нка, 352
байба́сіна, 368	ба́лавень, 349, 352
байбачы́ска, 368	балага́н, 10
ба́йбус, 38, 368	балаго́л, 85
ба́йбусны, 368	балагу́ла, 85

балагу́рлівы, 315	балмату́н, 303
балагу́рны, 307	балмату́ння, 303
балагэ́йла, 286, 291	балмату́ха, 303
бала́мкала, 307	ба́лмашнік, 286
баламу́т, 303, 323, 347	балма́шнік, 291
баламу́та, 303, 380	балмо́цька, 303
баламу́тны, 323	балобан, 288
баландзю́к, 311	балона́чнік, 105
балау́нік, 33	балона́шнік, 105
ба́лаўнік, 349	балонкі, 163
балау́нік, 349, 352	бало́цянка, 77
ба́лаўніца, 349	балто́ха, 304
балау́ніца, 352	балту́н, 303
балау́ны, 349, 352	балту́ха, 303
ба́лаўны, 349, 352	балтухна́, 304
балахва́, 307, 314, 358	балту́шнік, 88
балацко́к, 77	балу́ша, 314
балацю́кі, 77	балхві́т, 394
балбатлі́вы, 303	балы́га, 367
балбату́н, 303, 315	ба́льнік, 96
балбату́ння, 303	бальны́, 252
балбату́ха, 303	бальша́к, 45, 207
балбату́шка, 303	бальшу́н, 21, 23, 29, 36,
балбе́с, 283	38, 207
балбе́сіна, 283	бальшу́ха, 24, 37, 38, 49, 207
балбе́шка, 295, 308	ба́льшчык, 96
балбо́т, 303	бальшы́ палец, 194
балбо́цька, 303	бальшы́, 207
балва́н, 283, 295	балэ́бус, 366
балванчу́к, 237	балэ́нда, 307
балванэ́ска, 295	балэ́шак, 20
балваню́га, 295	баля́вы, 252
балвэ́шка, 288, 295	балясе́нь, 314
балво́л, 283	баля́снік, 367
балво́ліна, 283	баля́сы, 190
балдаве́шка, 283, 295	бамбе́лы, 221
балду́іна, 282	бамбі́за, 208, 232, 364
балду́й, 282	бамбі́зка, 364
балды́р, 168, 283	бамбі́с, 221
балдэ́с, 278, 283, 288, 295	бамбу́за, 208
балдэ́сіна, 283	бамбу́ла, 288
балдэ́ска, 278	бамбо́лак, 247
балдэ́ска, 278	бамбо́нак, 249
балдэ́шка, 288	бамка́ч, 221
балэ́зны, 252	банбі́за, 364

банбізіна, 208
бандар, 83
бандаранка, 49
бандарнік, 84
бандаронак, 54
бандароўна, 49
бандзіст, 141
бандзіт, 141
бандзюга, 141
бандзюгар, 141
бандур, 208
бандыт, 141
бандыта, 141
банкяр, 52
банкарт, 51
банкрат, 52
банкрут, 347
банкрутка, 347
банкруцелка, 394
банкруцель, 297
банкруцель, 347
банкруцелька, 297
бансюк, 52
банькі, 164
банюк, 52
баптыст, 145
баптыстая, 145
бапця, 27, 47
барабажынец, 131
барабаннік, 117
барабаха, 247
барабоха, 249
барада, 169
баранавалок, 112
баранавалока, 112
баранавалочнік, 112
баранавальнік, 111
баранаваннік, 111
баранавік, 111
баранавок, 112
баранаўлок, 112
баранаўшык, 112
барахловы, 385
барбасня, 14
барбуль, 89

барвус, 353
бардадын, 109
баркан, 52
баркатун, 213
барко, 187
барнадын, 109
бартнік, 124
барузда, 307
барцяк, 124
барцялаз, 124
барыла, 248
барыня, 365
барыўнік, 398
барышня, 26
барэлко, 248
басавідла, 353
басак, 133
басалыга, 233, 393
басата, 10, 12
басатва, 133
басатво, 133
басаторыя, 10
басіла, 368
баслуіна, 283
баслуй, 283
басота, 10, 133
бастручыско, 51
бастысь, 368
басурман, 144
басурманка, 142
басцяка, 311, 312
басэтля, 133, 248
басягчо, 133
басяк, 133, 417
басячуга, 133
басячыдло, 417
басячына, 133
батарэя, 232
батрак, 117, 134, 149
батрачка, 117, 149
батрачыха, 44
батура, 314
баўдзень, 288
баўдзёла, 288
баўдыр, 248, 283

баўкун, 295, 414
баўмаз, 227
баўтала, 304
баўтач, 304
баўтрук, 288, 295
баўтун, 304
баўтуння, 304
баўтуха, 304, 341
баўтыш, 304
баўцель, 288
баўціла, 288
баўцюк, 304
бахар, 73
бахор, 52, 73
бахур, 37, 52, 73
бахур, 52
бахурка, 74, 350
бахус, 240
бахыр, 350
бац, 367
баце, 48
бацене, 234
баценька, 24
баць, 48
бацька, 48
бацькі, 15, 48, 190
бацько хросны, 68
бацюта, 48, 234
бацюхна, 48, 234
бацюхно, 48
бацюш, 48
бацюшка, 48, 110
баця, 48
бацяні, 167
бачалкі, 163
бачкар, 84
бачына, 158
башка, 168
башкавіна, 168
башкавіты, 293
башкавіты, 297
башлак, 99
башмёт, 366
баюн, 124, 306, 314
баюра, 306

баявы, 272
баязкі, 269
баязлівы, 269
баязор, 269
баяка, 269, 339
баяр, 100
баярачка, 26
баярка, 147
баяркі, 147
баярын, 147
бёбехі, 162
бёбух, 176
бёгкі, 281, 286, 330
бедалака, 411
бедалаха, 411
бёдненькі, 411
бёдны, 10, 132, 411
бедняка, 411
бёжанец, 149
бёжанка, 149
без імяня палец, 194
безаблыжны, 410
безбаязлівы, 271
безбаязны, 271
безгаловец, 278
безгаловіца, 278, 288
безгаловы, 278, 284
безгалосы, 238
безгалоўка, 278
безгалоўны, 295
бездар, 295
бездзётны, 203
бездзётуха, 203
беззабётніца, 367
бёзікі, 164
бёзлюдзь, 416
безляклівы, 271
безмязённы палец, 194
бёзнелюдзь, 396
безработка, 360
безработны, 150, 360
безродны, 71
безуважны, 278, 293
безуломны, 274
безуроднік, 71

безымённы палец, 194
безымённік, 194
безымённы палец, 194
безымінны палец, 194
безымянны палец, 194
без'языкі, 232
бейбас, 368
бейбус, 368
белабрысік, 203
белавіды, 243
белагаловік, 203
белазоры, 242
белай, 203
белако́сы, 203
белао́кі, 243
белару́сы, 203
белашвэйка, 92
бе́лка, 203
бе́лы, 202, 203
бельбешэ́нне, 162
бельканы́, 163
бельмакі́, 163
бельмачы́, 163
бе́льмы, 163
бе́льтвы, 162
бе́льтухі, 162
бенка́ч, 51
бенко́, 51
бе́нок, 51
бе́нся, 51
бе́нька, 51
бе́рбус, 366
бе́рднік, 83
берлаво́кі, 219
беспаня́тлівы, 287, 295
беспа́рна, 41
беспрацо́ўны, 150
беспрыгля́дны, 134
беспрыка́яны, 412
беспрыгу́льны, 134
беспры́цямны, 295
беспярэ́чны, 399
бессара́мьжны, 381
бесса́ро́мнік, 268
бесса́ро́мніца, 268, 381

бесса́ро́мны, 268, 381
бесса́рэ́мнік, 268
бесса́рэ́мніца, 268
бессо́рамы, 381
бе́стыя, 416
бесхаці́мец, 134
бе́сця, 416
бечайка, 165
бе́чка, 165
бе́рдачнік, 83
бе́рдашнік, 83
бжызагавáты, 267
бзі́к, 316
бі́гля, 334
бі́дняга, 411
біё́мін, 367
біё́міна, 366
бі́за, 133
бізу́н, 133
бі́кус, 366
бі́ла, 366
білабо́кі, 219
біламу́т, 394
білі́ндраснік, 314
бі́мбус, 366
бі́нда, 133, 363
бі́ндаво́кі, 245
бі́нда́с, 288
бі́нджа, 216
бі́нджано́гі, 216
бі́нджа́ты, 216
бі́ндзю́га, 36
бі́ндзюга́й, 363
бі́ндзюга́йла, 363
бі́ндзю́жнік, 36
бі́ндус, 29, 363
бі́нду́сь, 133
бі́нды, 164
бі́ньдзю́к, 363
бі́нька, 365
бі́ржа́к, 85
бі́рук, 235
біру́к, 266, 397
біру́лька, 38
біту́н, 386

біцук, 365
благата́, 14, 385
благѣй, 416
благі́, 253, 257, 385, 390,
415, 416
благѡще, 385
бла́зан, 353
бла́зен, 21, 318
бла́зень, 288, 353
блазе́н, 21
блазната, 12
блазнѣнак, 21
бла́зні, 21
блазнѡта, 12, 21
блазнію́к, 21, 353
блазнючо́к, 21
блаўкі́ня, 366
блѣ́дны, 243
блѣ́ды, 243
блѣ́мала, 307
блі́заво́кі, 244
блі́зару́кі, 244
блі́зкаво́кі, 244
блі́зкі, 63
блі́ндар, 311
блі́нькі, 167
блі́скі, 63
блѡ́нтала, 311
блот, 139
блудзе́нь, 310
блудзе́шчы, 132
блудзя́га, 346, 372
блудзя́шчы, 350
блудлі́вы, 294
блудні́к, 310, 350
блудні́ца, 350
блу́з, 323
блў́кала, 310
блукáльнік, 310
блукуня́ка, 132
блы́маўкі, 164
блы́нда, 311
блы́нданнік, 311
блы́нданні́ца, 311
блэ́нда, 311

блю́ма, 266, 343
бляда́вы, 243
бляды́, 243
бля́ды, 243
бляха́р, 83
бля́хар, 83
бля́харыха, 44
бля́шачні́к, 83
бо́бель, 230
бо́бка, 230
бобы́ль, 71
богамале́ннік, 328
богамале́нні́ца, 328
богамале́нны, 328
бо́гач, 131
бо́днар, 84
бо́дры, 318
бо́ец, 386
бо́йкі, 272, 379
бок, 158
бо́лабаце́нь, 303
бо́лбат, 303
бо́лбаце́нь, 303
бо́лбут, 303
бо́лмат, 303, 314
болт, 304
бо́льба, 307
бо́льшанка, 147
бо́нда, 52, 176
бо́ндар, 83
бо́ндарыха, 43
бо́ндзер, 84
бо́рзянькі, 205
бо́рскі, 205
бо́ртні́к, 124
бо́сла, 353
боўдзе́лава́ты, 284
боўдзі́ла, 287, 288, 295
боўду́р, 295
боўды́р, 288
боў́т, 304
боў́тала, 304
боў́талы, 180
боў́тка, 288
бо́хало, 214

бóчки, 184
 бравіна́, 166
 бравіна, 166
 бра́вы, 205, 271
 брадзя́га, 310
 брадзя́жнік, 310
 брадзя́шчы, 310
 брадлі́вы, 310
 брадні́цкая, 306
 брадні́цкі, 306
 брадун, 306
 брадуння, 306
 бра́жнік, 240
 бра́зканнік, 305
 бра́зканніца, 305
 бразкатлі́вы, 307
 бразкатун, 305
 бразкатуння, 305
 бразкату́ха, 305
 бра́зкаўка, 305
 бра́йна, 286, 291
 бра́лка, 113
 брандо́ла, 307
 бра́ннік, 113
 бра́нніца, 113
 бра́скóтка, 305
 брат, 56, 146, 193
 бра́тава(я), 57
 братава́я, 57
 братаве́нка, 57
 братаву́ха, 57
 братаву́хі, 71
 брата́н, 61
 брата́нак, 61
 брата́нец, 61
 брата́ніца, 61
 брата́ніч, 60, 66
 брата́ніч, 61
 брата́нічна, 61
 брата́нка, 61, 65
 братаўбі́йца, 140
 бра́тачка, 56
 бра́тка, 30, 56
 бра́тня, 61
 брато́вая, 57
 брато́вец, 61
 брато́к, 56
 брато́ўка, 57
 брату́ля, 56
 брату́ня, 56
 брату́ха, 56
 бра́тухна, 56
 брату́шка, 56
 бра́тчыны, 13
 бра́ха, 57
 браха́ла, 323, 354
 браха́ч, 323
 браха́чка, 323
 брахлі́вец, 323
 брахлі́вы, 306, 323, 344, 354
 брахлі́ўка, 344
 брахло́, 323, 408
 бра́хна, 57
 бра́хнейка, 57
 брахту́н, 323, 408
 брахту́нка, 323
 браху́н, 306, 322, 344, 380, 408
 брахуне́ц, 323, 380
 браху́ння, 323, 344, 354
 браху́ха, 306, 322, 344, 408
 брахце́ль, 323
 браце́йнік, 56
 браце́льнік, 66
 браце́нік, 30, 56, 61, 66
 браце́ніха, 57
 браце́ннік, 30
 браце́нніца, 65, 66
 браце́ньнік, 66
 бра́цец, 57
 бра́цік, 56
 браці́ха, 57
 браці́ха, 57
 браці́ха, 57
 браці́ш, 30, 67
 браці́шак, 109
 браці́шка, 56
 бра́цце, 13
 бра́ччык, 109
 брашэ́нь, 67

бро́ва, 166
 бро́віна, 166
 бро́вы, 166
 бро́зкі, 254
 бро́йка, 33
 бро́ся, 228
 броў, 166
 броўца, 166
 брох, 323, 408
 бро́шэнь, 67
 бруд, 14
 бру́дны, 225, 226
 бру́зла, 249
 бру́злы, 248
 брузля́к, 248
 брука́р, 98
 брус, 367
 брусне́лы, 258
 бру́снік, 146
 брух, 176, 198
 бру́ха, 176
 бруха́н, 249
 бруха́сты, 249
 бруха́ты, 249
 бруха́ч, 249
 брухе́ль, 249
 брухла́ты, 249
 брухле́й, 249
 брухло́, 176
 брушаві́на, 176
 бру́шка, 182
 брыва́, 166
 бры́ва, 166
 брыва́, 166
 бры́да, 336
 брыда́, 336, 385
 брыда́чка, 33
 брыдзё́рны, 231
 бры́дзіна, 416
 брыдзю́к, 228
 бры́дкі, 230
 бры́дкі, 230, 336
 бры́длівы, 315
 бры́днік, 373
 бры́дны, 231
 брыдо́зны, 231
 брыдо́та, 336
 брыдо́цце, 231
 бры́ды, 413
 брыдэ́рны, 231
 бры́жкі, 318
 брызглі́вы, 315
 бры́кса, 318
 брыку́н, 33, 39
 брыку́ння, 39
 брыкуно́к, 33
 брыку́нчык, 33
 брыку́шка, 39
 бры́лы, 190
 брыль, 409
 бры́нда, 225, 227, 310, 350,
 368, 374
 брындаву́с, 368
 бры́ндала, 311
 бры́нданнік, 311
 бры́нданніца, 311
 бры́ндзік, 368
 брысь, 222, 249, 368, 414
 брысю́га, 414
 бры́тан, 221
 брэ́зканнік, 315
 брэ́зканніца, 315
 брэ́йка, 157
 брэ́ндзала, 311
 брэ́хман, 408
 брэ́хта, 323
 буб, 309
 бу́бел, 250
 бу́бен, 309
 бубе́ншчык, 117
 бу́беншчык, 117
 бу́біха, 309
 бубна́, 309
 бубна́ч, 117, 309
 бубначы, 12
 бубначы́, 20
 бубне́ннік, 117
 бубні́ст, 117
 бубня́, 309
 буга́іска, 368

бугай, 222
будава́ты, 222
будаўнік, 104
будаўнічы, 104
будды́ст, 145
будды́стая, 145
бузаце́р, 321
бузаце́рша, 354
бузіла, 321
бузо́ўны, 335
бузу́н, 321
буй, 386
буйда, 295
буйла, 233, 249, 295
буйло, 221
букáта, 250
букла́н, 248
бу́клі, 161
бу́кса, 288
булава́, 168
булава́ты, 208
булавéй, 208
булавéшка, 168, 295
бу́лат, 208
була́ты, 218
булго́хыс, 27, 29
булы́, 163
бульбава́ты, 223
бульба́ты, 219, 260
бульба́ч, 219
бульбе́шнік, 367
бульбя́шнік, 367
бу́лькалы, 163
бу́льхаўка, 184
бумбулі́, 163
бу́нька, 184
бурва́лак, 230
бурва́лак, 269
бурвэ́лак, 222
бурда́, 184
бурдзе́ль, 260
бурдзі́ла, 232, 260
бурзо́ла, 373
бу́рка, 182, 187
бу́ркайла, 306

бу́ркала, 306, 309, 390
бу́ркалка, 181, 309
бу́ркалы, 163
бурка́та, 309
бу́ркаўка, 181
бурклі́вы, 309
бурку́н, 308, 390
бурку́ха, 402
бурла́к, 133
бурла́ка, 133
бурмашы́сты, 251
бу́рса, 10, 13
бурсу́ха, 402
бу́ртнік, 107
бу́рхля, 254
бурча́лівы, 309
бурчлі́вы, 309
бурчы́ла, 309
бу́ры, 258
бусáйла, 37, 240
бусла́й, 37
бу́тля, 184
бутры́ла, 295
бу́тус, 366
бухава́ты, 235
бу́хала, 214
бухі́кала, 214
бухма́ты, 248, 260
бу́хта, 309
бухце́лка, 309
бухці́ла, 354
бу́чны, 248
бушаўні́ца, 354
бушва́лак, 230
буя́н, 321
быва́лец, 31
быва́ляшні, 31
бык, 37, 368
быкаве́ла, 368
быкаве́лішча, 368
бы́кса, 368
бы́ркала, 306
бы́страк, 282
быстра́к, 38
быстрару́кі, 378

бы́стры, 378
 бы́стрэ́чак, 38, 282
 бы́ся, 221
 бычу́ля, 368
 бэ́бах, 176, 228
 бэ́бехі, 162
 бэ́бчык, 405
 бэ́гі, 187
 бэ́йбас, 288, 368
 бэ́йбук, 368
 бэ́йбус, 368
 бэ́йдус, 368
 бэ́йла, 228
 бэ́йлачка, 353
 бэ́йлы, 160
 бэ́йля, 227
 бэ́йля, 240
 бэ́йсюр, 52
 бэ́лелэ́мкач, 398
 бэ́лён, 398
 бэ́льбахі, 162
 бэ́ля, 227
 бэ́нісь, 51
 бэ́нка́р, 52
 бэ́нка́рт, 52
 бэ́нка́ртка, 52
 бэ́нсь, 51
 бэ́нць, 51
 бэ́ньсь, 51
 бэ́нься, 51
 бэ́рла, 232
 бэ́рнады́н, 109
 бэ́са, 283
 бэ́ста, 248, 414
 бэ́сты, 385
 бэ́стынь, 381
 бэ́хур, 52
 бя́га, 330
 бя́глівы, 205
 бя́гля́к, 149
 бя́гля́чка, 149
 бя́гу́н, 330, 364
 бя́гу́ха, 330
 бяда́к, 132, 411
 бяда́ка, 411
 бядзя́к, 132
 бядно́та, 132
 бядн́я́к, 132
 бядн́я́чка, 132
 бядн́я́шка, 132
 бядо́вы, 308
 бядро́, 159
 бязба́цькаві́ч, 36, 52, 54
 бязба́цькаві́ч-бязма́ткаві́ч,
 50
 бязбо́жнік, 142
 бязбо́жні́ца, 142
 бязва́рты, 415
 бязве́рак, 142
 бязве́рка, 142
 бязве́рнік, 142
 бязво́чны, 244
 бязглу́зды, 287
 бязгро́шны, 133
 бяздво́рны, 133, 134
 бяздзе́луха, 365
 бяздзе́льнік, 365
 бяздзе́тная, 203
 бяздзе́тнік, 203
 бяздзе́тны, 203
 бяздзе́тух, 203
 бяздзе́туха, 203
 бяздо́льны, 411
 бяздо́льнік, 411
 бяздо́льні́ца, 411
 бяздо́льны, 411
 бяздо́мны, 134
 бязду́шны, 253, 386
 бязжа́ласлі́вы, 381
 бязла́пы, 214
 бязле́так, 20
 бязлю́дак, 333
 бязлю́ддзе, 333, 336, 396
 бязлю́дзкі, 386
 бязлю́днік, 333, 396
 бязлю́дны, 333, 396
 бязлю́дскі, 396
 бязлю́дства, 396
 бязма́ткаві́ч, 54
 бязмоз́каваты, 295

бязмужка, 50
бязмужняя, 41
бязнёлюдзь, 333
бязродны, 54
бязрукі, 214
бязрупатлівы, 372
бязрупатны, 372
бязрупацце, 372
бязручка, 371
бязула, 369
бязуліца, 369
бязулівы, 352
бязульнік, 352
бязуля, 33, 352, 369
бязурны, 352
бязуры, 352
бязустанны, 360
бязьдзётніца, 203
бязьдзётны, 203
бязьлётак, 23
бязьлюднік, 236
бялайка, 203
бялкі, 163
бялкі, 165
бяльматы, 218
бяльмач, 218, 244
бялявы, 203
бяляк, 203
бяляначка, 27
бялянка, 203
бянёха, 35
бянёшка, 35
бярдашнік, 83
бярдзечнік, 83
бяркулёзны, 255
бярэмянная, 258
бясёда, 13
бясёдачка, 10
бясёднік, 314
бясёдніца, 314
бяскішкі, 256
бяскрэўны, 381
бяскудлы, 237
бяскутны, 134
бясплодны, 203

бясполны, 134
бяспольшны, 134
бяспёрташнік, 23
бяспробі, 373
бяспўтны, 284, 359
бяспўціца, 350
бясстрамны, 381
бясстыдніца, 381
бясстыдны, 381
бясстыднік, 381
бясхатнік, 134
бясхатны, 134
бясхлебавіч, 135
бясхлебіч, 135
бясштонік, 23
бясштэннік, 21
бясшчасны, 411
бяззўкі, 166

В

вабдзёлка, 110
ва́бка, 107
ва́бны, 239
вабража́йла, 312
вабража́ла, 320
вабразіцельны, 263, 320
ваву́ла, 234
вага́н, 222
ваге́ра, 308
вагку́ша, 186
вадаво́зчык, 85
важкаце́лы, 250
ва́жкае, 186
важжа́я, 258
важэ́ннік, 84
важэ́нніца, 84
вазаві́к, 370
вазаві́к, 84
ваза́к, 84
ваза́ка, 84
ваза́ч, 84
вазго́ля, 326
вазгра́ты, 242
вазгры́вы, 242
ваздۇ́хі, 179

вазэльнік, 84	валачэбнік, 147
вазэннік, 84	валачэўны, 147
вазіца, 147	валашчанін, 75
вазрослы, 32, 37	валашэбнік, 107
вазюр, 84	валэннік, 104, 114
вайстраліцый, 261	валень, 233
вако, 163	валіза, 249, 366, 414
вал, 13	ва́лінь, 362
валас, 163	ва́лка, 13
валаво́кі, 218	валоссе, 160
вала́зень, 62	валосце, 160
валакіта, 132, 311	валосы, 160
валанты́рка, 367	валту́жнік, 88
валанца́й, 310	валту́шніца, 341
валапо́кі, 218	валу́й, 362
валаса́, 160	валхві́т, 107
валаса́цік, 237	валхві́тка, 107
валаса́ч, 237	валы́начка, 77
валасіна́, 163	валы́нцы, 77
валасіна, 163	валы́нчык, 77
валасініна, 163	ва́льшчык, 104
валасінка, 163	валю́га, 330
валаскі, 166	валю́ха, 216
валасо́к, 162	валю́хла, 330
валасця́нін, 75	валю́ш, 362
валасця́нка, 75	валява́ха, 367
валасы́, 159	валя́г, 362
валаўні́ца, 355	валя́к, 170
валаха́ты, 237	валя́ч, 362
валаца́ка, 309, 310	ванго́р, 103
валацу́га, 309, 368	вандро́вец, 310
валацу́жанка, 309	вандро́ўка, 310
валацу́ха, 309	вандру́га, 310
валацэ́нга, 309	ваннаро́вы, 263
валаца́га, 132	вантро́ба, 176, 186
валаца́іна, 310	вантро́бы, 162
валача́й, 80, 132, 310	ванту́рнік, 33
валача́шчы, 132	ванту́рніца, 33
валачэбнік, 147	ванца́ты, 266
валачэбнікі, 147	вараві́ты, 264, 336, 376
валачэбны, 147	ваража́й, 106
валачо́ннік, 147	варажбе́й, 106
валачу́га, 132, 310	варажбе́і, 105
валачы́лышчык, 112	варажбе́ітка, 105
валачы́лышчыца, 112	варажбе́ічка, 105

варажы́на, 140
варажэ́й, 106
варажэ́йка, 106
варажэ́я, 106
вара́кса, 374
вараку́за, 234
варапа́й, 288
варата́й, 111
вараці́ла, 378
вара́я, 92
ва́рвар, 382
ва́рвус, 353
варвусо́к, 33
варзо́па, 373
варзэ́па, 373
вар'е́, 140
варкатлі́вы, 309
варкату́ння, 309
варкату́ха, 309
варкі́лы, 309
варко́та, 309
варкуту́н, 309
варо́жка, 106
варо́на, 279
ва́рт, 412
вартавы́, 112
вартаўні́к, 112
вартаўшчы́к, 112
ва́рты, 412
вару́га, 140
варца́ба, 181
варыва́нец, 353
варыва́нка, 353
вары́згала, 240
вары́ят, 280
варэ́ннік, 92
варэ́нніца, 92
варэ́ня, 414
вар'я́т, 280
васа́н, 152
васпава́ты, 204
васпаві́ты, 204
васпа́н, 152
васпа́не, 152
васпа́нна, 152

васпі́таны, 382
васто́чнік, 77
васто́чніца, 77
вастро́жнік, 138
ватчы́м, 56
ваўкава́ты, 266, 397
ваўкала́к, 235, 397
ваўкала́ка, 235, 385
ваўкаў́ня, 235
ваўка́ч, 390
ваўкачэ́ча, 390
ваўча́к, 190
ваўчкава́ты, 390
ваўчу́га, 397
ваўчы́на, 397
вахві́стар, 347
вахлячо́к, 39
вахо́тнік, 119
вачалу́п, 218
вачалу́пы, 218
вача́ніца, 165
вача́ня, 163
вача́няты, 163
вачапо́р, 36, 336
вача́сты, 218
ва́шаць, 152
вашчы́ннік, 99
ве́дзьма, 106
ведзьма, 391
ве́дзьмак, 106
ведзьмары́ха, 106
ве́і, 165, 166
ве́йка, 165
вейка́ліс, 61
ве́йкі, 165
ве́ка, 165
векаві́ты, 76
векаву́ха, 42
ве́кі, 165
ве́кшы, 31
велі́гор, 208
велігу́рысты, 320
веліко́нны, 147
велькаво́кі, 218
велькі́ па́лец, 194

велькі, 166, 207
 вѣнница, 135
 верадава́ты, 39
 веразу́б, 260
 веразу́бы, 260
 вераце́нница, 205
 вердзяі́шча, 393
 верзя́, 307
 верлык, 165
 ве́рнік, 112, 143
 ве́рница, 43, 143
 верта́лікі, 261
 вертахля́, 291
 верткава́ты, 319
 верхагля́дзіна, 208
 верхала́з, 23, 286, 291, 334, 354
 верхала́зка, 354
 верхало́п, 279, 293
 верці́хвост, 334, 417
 верці́хвостка, 334
 верця́лёк, 393
 вершахля́, 286
 ве́сак, 172
 ве́скі, 172
 ве́сніцы, 190
 ве́ські, 75
 веся́лковыя, 147
 веся́лу́н, 262, 319
 веся́лу́ха, 262, 319
 ве́тлы, 381, 407
 ветрагла́зый, 219
 ве́траго́н, 281, 286, 307
 ветраго́нец, 286
 ве́траго́ннік, 281, 286
 ветраго́нница, 286
 ве́трані́к, 281, 286
 ве́трані́ца, 286
 ве́транні́к, 113
 ве́транні́ца, 113, 281
 ве́цер, 281
 веці́на́р, 102
 ве́чка, 165, 166
 ве́чкі, 166
 ве́шальні́к, 142
 ве́шальшчы́к, 142
 ве́я, 165
 ве́ялка, 165
 ве́ялкі, 165, 166
 ве́янка, 165
 ве́янкі, 166
 ве́янні́к, 113
 ве́янні́ца, 113
 ве́рткі, 204, 319, 334, 378
 ві́гля, 288
 ві́д, 171
 віда́ты, 260
 ві́дзе́нне, 171
 ві́дны, 239
 ві́ж, 297, 348
 ві́жава́ты, 297
 ві́жал, 297
 візі́нец, 195
 ві́лкі, 179
 ві́лкі, 186
 ві́льчы́к, 169
 ві́лю́га, 313
 ві́лява́ты, 415
 ві́нава́йца, 136
 ві́нава́ты, 136
 ві́нен, 136
 ві́нны, 136
 ві́рлаво́кі, 218
 ві́рлапо́кі, 218
 ві́рла́сты, 218
 ві́рла́ты, 218
 ві́рла́ч, 218
 ві́рлачы́, 164
 ві́рлу́н, 218
 ві́рлы, 163
 ві́ро́тны, 235
 ві́ру́тнік, 141
 ві́сельні́к, 33, 142
 ві́ск, 172
 ві́ска, 172
 ві́скі, 172
 ві́склі́вы, 37
 ві́сла, 366
 ві́слагу́бец, 211
 ві́слагу́бы, 211

вісо́к, 172
вісо́кі, 206
вісу́с, 347, 353
віха́р, 161
віхля́й, 216, 367
віхля́йка, 367
віхо́р, 161, 162, 398
віхрава́ты, 205
віхто́вы, 370
віціна́р, 102
віціна́рка, 102
во́бжыр, 301
во́бліца, 192, 193, 257
во́бчаства, 10
во́гер, 308
во́герка, 308
во́гірскі, 263
во́длюднік, 235
во́дур, 283
во́знік, 84
во́зракі, 165
во́зчык, 84
во́йчы́м, 56
во́ка, 163
во́лас, 160, 162
во́ласы, 159
во́лат, 221
во́льны, 360
во́пусце́нь, 397
во́р, 140
во́раг, 152
во́ркуце́нь, 309
во́стры, 297
во́талапе́нь, 283
во́тчы́м, 56
во́тчы́ннік, 135
во́тчы́ц, 124
во́тчы́ч, 124
воў́к, 397
воў́кабая́н, 397
во́цціч, 124
во́чка, 165
во́ччан, 124
во́чы, 163
во́шуст, 322, 380

враг, 152
вугля́р, 101
вугна́к, 212
вугна́ты, 212
вугна́ч, 309
вугні́вы, 212, 309
вугня́ўка, 213
вуго́льнік, 101
ву́да, 159
вуда́к, 125
вуда́ль, 125
вуда́р, 125
вуда́ч, 125
вудзьбі́т, 125
ву́ек, 58
вуе́нка, 58
вуе́нка, 70
ву́ж, 391
ву́жа́ка, 390, 391
ву́жа́чка, 35
ву́жлы, 205
ву́жля́к, 205
ву́жові́на, 297
ву́жо́нак, 35
ву́жэ́лак, 205, 353
ву́й, 58
ву́лба́к, 283
ву́мны, 293
ву́мстве́нны, 292
ву́ніят, 385
ву́пар, 36, 39, 275
ву́парны, 398
вурві́нец, 353
ву́рка, 415
вуркама́н, 415
вуркама́нка, 415
вуркама́нша, 415
вурчы́ла, 309
ву́сны, 189
ву́строены, 201
ву́сты, 189
вусы́, 166
ву́сы, 166
ву́тлы, 253
ву́ха, 166

вухавадны, 402
 вухар, 308
 вухарскі, 308
 вухарэц, 308
 вухвацень, 357
 вухла, 288
 вухб, 166
 вучоны, 278
 вучыцелка, 94
 вучыцель, 94
 вучыцелька, 94
 вучыцелька, 94
 вучыцельніца, 94
 вучыцьніца, 94
 вушаня, 166
 вушаняты, 166
 вушка, 166
 вушкб, 166
 вушлы, 282, 286, 292, 299
 вушчарка, 317, 349
 вушына, 208
 вуяшак, 58
 выбіральніца, 113
 выбірачка, 113
 выбіты, 246
 выбледак, 52
 выббіна, 398
 вывалач, 310
 вывалень, 362
 вывальгіс, 362
 вывёрткі, 205, 319
 вывіхны, 319
 выгяр, 312
 выгёдлівы, 282, 286
 выдзэлываннік, 312
 выдзэлыванніца, 312
 выдзержаны, 272
 выдзір, 402
 выдра, 390
 выдрыганец, 334
 выдрыпка, 389
 выдумленік, 281
 выдумленшчык, 281
 выдумленшчык, 281
 выдумляльнік, 312

выдумляльніца, 312
 выдумшчык, 281
 вы́жал, 348
 вы́жла, 297, 313, 348
 вы́жыманнік, 267
 вы́зорны, 239
 вы́йшлы, 80
 вы́камыр, 318
 вы́камыра, 318
 вы́камырка, 318
 вы́камырнік, 318
 вы́камырніца, 318
 вы́капаны, 235
 вы́краст, 144
 вы́кру́тлівы, 313
 вы́кру́тны, 313
 вы́кста, 144
 вы́ла́мываннік, 267
 вы́лі́пут, 230
 вы́лі́ты, 235
 вы́лі́цы, 189
 вы́лупак, 218
 вы́лупа́сты, 218
 вы́лупа́ты, 218
 вы́лупе́нь, 295
 вы́лупля, 295
 вы́лупля́ннік, 218
 вы́лупля́сты, 218
 вы́ляжа́нка, 362
 вы́міна́ка, 117
 вы́мудра́ннік, 267
 вы́мудро́нік, 312
 вы́муштра́ваны, 313
 выно́слівы, 263, 264
 выпа́льшчык, 101
 вы́пеле́гаваны, 350
 выпі́ва́ка, 240
 выпі́ва́ннік, 240
 выпі́нка, 173
 выпі́тнік, 240
 выпла́ўшчык, 96
 выпу́касты, 219
 вы́раста́к, 21
 вы́рачка, 218
 вы́рачка́вай, 218

вы́рва, 205, 348
 вы́рвас, 33, 347, 353
 вы́рвус, 335
 вы́ро́стак, 21
 вы́рочкѣй, 218
 вы́ру́тны, 235
 вы́рчка́ты, 218
 вы́сі́вень, 41
 вы́сі́лены, 251, 254
 вы́ска́лак, 317
 вы́сла́нец, 139
 вы́слу́жны, 407
 вы́сма́л, 33
 вы́со́зны, 207
 вы́со́кі, 207
 вы́сочѣ́зны, 207
 вы́ста́р, 30
 вы́ста́рак, 30, 42
 вы́ста́рка, 42
 вы́сці́говы, 201
 вы́твара́нник, 312
 вы́твара́нница, 312
 вы́тво́ра, 312
 вы́тлу́к, 335, 336, 347, 353
 вы́трапа́ны, 246
 вы́трашч́ка, 218
 вы́у́лока, 310
 вы́хаваны, 313
 вы́хаджа́вы, 286
 вы́хадлі́вы, 281
 вы́хады, 162
 вы́хваля́ка, 357
 вы́хня, 344
 вы́хованы, 313
 вы́храст, 144
 вы́храстка, 144
 вы́ці́к, 37
 вы́ціра́чка, 129
 вы́цмы́га, 346
 вы́цяга́нец, 300
 вы́чвара́к, 33
 вы́чвара́ка, 312
 вы́чварѣ́нь, 312
 вы́чвѣ́ра, 347
 вы́шма́льганы, 225
 вы́шчарка, 317
 вы́яда, 382
 вы́яда́ч, 395
 вѣ́жгар, 17
 вѣ́льва́ль, 176
 вѣ́нгер, 103
 вѣ́нгрын, 103
 вѣ́пла, 279, 293
 вѣ́гала, 306
 вѣ́гло́, 306
 вѣ́дзьма́к, 106, 391
 вѣ́дзьма́р, 106
 вѣ́дзьма́рка, 106
 вѣ́дзьма́чка, 106
 вѣ́дзьма́р, 106
 вѣ́дзьма́ч, 106
 вѣ́зень, 139
 вѣ́зчы́к, 96
 вѣ́зы, 200
 вѣ́лігду́р, 207
 вѣ́лі́зны, 207
 вѣ́лікду́ра, 37
 вѣ́лікі́ пале́ц, 194
 вѣ́лікі́ пале́ц, 194
 вѣ́лікі́, 207
 вѣ́ліца, 254
 в'я́лы, 254
 вѣ́пла, 279, 293
 вѣ́плава́ты, 284
 вѣ́рзі́ла, 234, 307
 вѣ́рні́бо́р, 222
 вѣ́рні́начка, 106
 вѣ́ропаў́ка, 249
 вѣ́ро́тны, 235
 вѣ́рста́, 207
 вѣ́ртагла́з, 353
 вѣ́ртагла́зы, 353
 вѣ́рта́чка, 353
 вѣ́ртлі́вы, 319
 вѣ́ртля́вы, 319
 вѣ́рту́н, 334
 вѣ́рту́шачка, 33
 вѣ́рту́шка, 334
 вѣ́рхо́вица, 169, 172
 вѣ́рхо́ўе, 190

вярцёлка, 291
 вярцэль, 393
 вярцёлка, 291
 вярцяка, 334
 вярцяшчы, 334, 350
 вярэдлівы, 39
 вярэпаўка, 337
 вясёлля, 148
 вясельнік, 147
 вясельны поезд, 148
 вясёлы, 262, 318
 вясковец, 75
 вяскóвы, 75
 вяскоўцы, 75
 вяснушкі, 167
 вяснушчаты, 204
 вяснік, 75
 вяснянкі, 167
 вяснянкі, 167
 вяснячка, 75
 вятня, 10
 вятроўка, 71
 вятроўкі, 71
 вяхала, 306
 вяхкала, 306
 вячэрнікі, 149
 вяшчун, 106

Г

габзур, 195
 габляр, 104
 гавандзюра, 306
 гавандульскі, 306, 314
 гавандурскі, 314
 гаваркі, 313
 гаварлёвы, 313
 гаварок, 313
 гаварун, 313
 гаваруння, 313
 гаваруха, 313
 гаваруша, 313
 гаварыла, 306, 313
 гаварылка, 306, 313
 гаварэнь, 313
 гаварэц, 313

гавель, 14
 гаворкі, 313
 гаворлівы, 313
 гавэла, 279, 293, 338
 гавэндульскі, 306, 314
 гавяда, 10, 17
 гавяла, 279, 294, 338
 гававіца, 174
 гагалёк, 30
 гагату́н, 317
 гагату́ха, 317
 гагаўка, 173, 174
 гагушка, 181
 гад, 385, 391, 413
 гадава́лы, 20
 гадавік, 20
 гадавічка, 20, 24
 гадавы́, 118
 гада́лка, 106
 гадаўё, 14
 гадзю́ка, 391
 гадзяшчы, 412
 га́дкі, 385, 400
 га́дкій, 416
 гадок, 32
 гадоўны, 32
 гадун, 20
 гадунец, 20
 гадунок, 20
 гадуночак, 20
 гадуха, 135
 гаёвы, 92
 гайда́й, 85, 120, 121, 134
 гайда́к, 134, 141
 гайдама́к, 77
 гайдама́ка, 207, 208, 240
 гайдама́ха, 208
 гайдáр, 85, 88, 121
 гайдáчка, 33
 гайдáш, 120, 121
 гайдук, 100
 гайдучо́нак, 33
 гайла, 307
 гайня, 12, 17
 гайсу́н, 34

гайсу́ха, 34
 гайта́й, 85
 гайчу́к, 34
 галабру́й, 381
 галава́, 135, 168, 293
 галава́вы, 208
 галава́н, 208
 галава́р, 208
 галаварэ́з, 34
 галава́сты, 208
 галава́сцік, 208
 галава́ты, 208
 галава́ха, 208
 галава́ч, 208
 галаве́нь, 208, 293
 галаві́на, 168
 галаві́сты, 208
 галаві́ца, 168
 галагу́т, 325
 галадаме́р, 302
 галадамі́р, 404
 галадамі́рка, 404
 галадра́, 226
 галадра́нец, 133
 гала́й, 133, 354
 гала́йда, 325, 334
 гала́йка, 307
 галайстра́, 354
 галамава́ты, 284
 галамо́ўза, 168, 169, 237, 415
 галамо́ўзы, 210
 галамы́зда, 207
 гала́н, 133
 га́ланька, 25
 галапу́з, 34
 галапу́завец, 133
 галапу́зік, 210
 галапу́зы, 210
 галапу́пак, 133, 210
 галапу́пец, 21, 23, 133
 галапу́пік, 34, 210
 галапу́пка, 34
 галапу́пы, 133, 210
 галасі́сты, 237
 галасны́, 237
 галасу́ха, 237
 галата́, 133
 галатва́, 133
 галаты́р, 133
 галаўні́к, 96
 галаўні́чы, 96
 галаўны́, 96
 галаўча́сты, 96
 галачва́, 17
 га́лачка, 25
 галгая́нка, 279, 291, 367
 га́лда, 367
 галда́вы, 213
 галдзе́й, 307, 325
 галдзе́йка, 307, 325
 галду́н, 107
 галду́нка, 107
 галдэ́ба, 207
 галё́на, 181
 галё́нка, 159, 181, 182
 га́лё́нка, 181
 галё́нка, 181
 галё́ннік, 103
 галё́нь, 181
 галё́та, 193
 галё́тальнік, 133, 366
 галё́тнік, 133, 283
 галё́ц, 132
 галё́ча, 133
 галі́ка, 182
 галі́шка, 181
 га́лкі, 388
 га́ллівы, 405
 гало́бля, 207
 гало́та, 10, 133
 гало́тніца, 185
 галу́банька, 25
 галу́бачка, 25
 галубе́нятка, 24
 галу́бка, 25
 галубо́к, 30
 галу́бчык, 30
 галу́за, 133, 225, 237, 259,
 288, 347
 галузава́ты, 284

галу́знік, 283
галу́й, 133
га́лы, 180
галытва́, 10
галыты́р, 10
галы́ш, 132, 210
галы́шка, 132
гальдо́ба, 207, 258
гальны́шчо, 356
гальця́па, 133
галю́за, 283
галя́йдра, 133
галя́к, 132
галямо́ўжа, 224
галя́р, 103
галя́чка, 132
галя́шка, 181
гамáн, 288, 391
га́ман, 391
гамано́к, 314
гаману́ха, 314
гамарні́к, 122
га́марны, 233
гамарня́, 13
гамбі́сты, 263
га́мзала, 212
гамза́тка, 212
гамза́ты, 212
гамзаце́ль, 212
гамзі́ла, 141
гамзлі́вы, 212
гамзу́н, 212
гамо́ліна, 207
га́муз, 10
гаму́йла, 226
гаму́рлівы, 418
гамуры́сты, 263
гамылкава́ты, 295
гамо́рня, 13
га́набісты, 263
ганáк, 96, 98
ганаркі́, 263
ганаро́вы, 263
ганары́сты, 264
ганбі́сты, 263

гандзю́ра, 174
гандлё́ўшчык, 85
гандля́, 17
гандля́р, 85
гане́йка, 10
гане́ц, 96, 119, 120
ганко́ўшчык, 96
гання́, 17
гано́шнік, 96
гану́чнік, 99
ганча́к, 96
ганча́р, 86
ганчу́р, 226
ганчу́ра, 226
ганшчы́к, 96
ганя́ты, 111
га́па, 189, 279, 294
гара́вы, 77
гарадзья́не, 75
гарадскі́, 75, 152
гарані́н, 77
гаранні́к, 111
гара́ннік, 111
гарапа́шлівы, 376
гарапа́шнік, 376
гарапа́шніца, 376
гарапа́шны, 376
гарапа́шчы, 376
гарага́й, 110
гара́тай, 110
гара́тнік, 110
гара́ты, 110
гара́тык, 143
гараты́чка, 143
гара́хаваты, 217
гарахі́, 160
гара́ч, 111
гара́чы, 276, 379
гарачы́лка, 276
гарашкава́ты, 217
гарбано́сік, 223
гарбано́сы, 223
гарба́р, 87
гарба́тка, 209
гарба́тнік, 87

гарба́ты, 209
гарба́ха, 209
гарба́ч, 209
гарбе́ль, 209
гарбу́з, 176, 229
гарбу́зік, 37
гарбу́ль, 209
гарбу́лька, 209
гарбу́ля, 209
гарбу́н, 209
гарбы́ль, 209
гарга́ра, 207
гардабэ́ля, 207
гардабэ́рда, 207
гардава́нка, 264
гарда́вы, 213
гардадэ́ля, 207
гардэ́лка, 174
гардэ́ль, 174
гардэ́лка, 174
гардзі́нка, 264
гардзі́ран, 263
гардзі́ран, 263
гардзі́сты, 263
гардлі́вы, 263
гарду́н, 263
га́рды, 263
гарды́ня, 263
гардэ́бля, 207
гардэ́да, 207
гардэ́ля, 207
гарка́вы, 212
га́рканнік, 325
га́рканніца, 325
гарку́ша, 54, 213
гарлаві́на, 174
гарладзе́р, 324
гарла́н, 324
гарла́ністы, 324
гарлапа́н, 307, 324
гарла́пісты, 324
гарла́ты, 237, 324
гарла́ч, 324
гарля́к, 174
гарля́нка, 174

гарля́чына, 174
гарля́чышча, 174
гарма́ніст, 117
гарма́ністы, 117
гарміда́, 207, 250
гарміда́р, 10
гарне́ц, 238
гарне́ха, 263
га́рны, 238
гарня́нка, 263
гаро́днік, 110
гаро́дніца, 110
гаро́тнік, 412
гаро́тны, 274
гаро́ўны, 375
гартáй, 89, 111
гартву́льнік, 96
гаруно́к, 412
гару́тка, 376
гару́тны, 376
гару́ха, 375
гару́чка, 276
гару́шчы, 375
гарчэ́чнік, 87
гаршкале́п, 87
гаршка́ль, 87
гаршо́чнік, 87
гаршча́й, 87
гаршча́н, 87
гаршча́нік, 87
гаршча́р, 87
гаршчо́ўнік, 87
гаршчо́чнік, 87
гаршчэ́льнік, 87
гаршчэ́нік, 87
гаршчэ́р, 87
гаршчэ́тнік, 87
гаршчэ́ўнік, 87
гаршчэ́чнік, 85, 86
гаршэ́тнік, 87
гаршэ́чнік, 87
гары́злівы, 351
гарэ́за, 351
гарэ́злівік, 351
гарэ́злівы, 351

гарэ́знік, 34, 351
 гарэ́зніца, 351
 гарэ́зны, 351
 гарэ́лачнік, 240
 гарэ́лачніца, 240
 гарэ́мчы, 375
 гарю́ша, 412
 гаспада́р, 44, 45, 134, 151
 гаспада́рлівы, 360
 гаспады́ня, 43, 134
 га́спітак, 266
 гаспо́днік, 138
 гаспо́дніца, 138
 гаталя́й, 367
 гату́нкавы, 275
 гаў́гали́ца, 13
 гаў́ка, 39
 гаў́кала, 307
 гаў́ча́р, 120
 гаў́чу́р, 120
 гах, 73, 263
 га́чы, 180
 гашкале́п, 87
 гды́рка, 179
 ге́вала, 157
 ге́гні, 193
 ге́йка, 155
 гелда, 283
 ге́нба, 189
 ге́пала, 374
 гераты́к, 143
 гераты́чка, 143
 ге́рцы, 180
 ге́рцык, 347
 гжэ́чны, 382
 гі́бязь, 197
 гі́вяр, 187
 гі́гі, 180
 гідзю́чы, 315
 гідкі, 315, 400
 гідлі́вы, 315
 гідо́тны, 315
 гі́жлівы, 205
 гі́жушчы, 205
 гі́зі, 164
 гі́зікі, 164
 гі́злівы, 205
 гізу́менты, 178
 гізу́нты, 162, 178
 гі́зюкі, 164
 гі́мель, 200
 гімо́рнік, 267
 гімо́рніца, 267
 гінда, 254
 гі́ра, 161
 гі́ркала, 402
 гі́цаль, 100
 гі́цаль, 23, 358
 гі́цлюга, 386
 гі́цэль, 358
 гла́зы, 163
 глабу́зда, 289
 гладзь, 248
 гла́дкі, 247
 гладу́н, 247
 гладу́ха, 247
 гла́з, 163
 гла́за, 163
 глаза́ны, 163
 глаза́сты, 219
 глаза́ты, 219
 глазі́сцік, 219
 гла́зны зуб, 190
 гламава́ты, 287
 глама́зда, 233, 279, 291, 373
 глата́ўня, 173
 глатва́, 174
 гле́нік, 180
 глеў́каваты, 249
 гле́гля, 167
 глі́наме́с, 97
 глі́наце́п, 228
 глі́нянік, 87
 глі́сень, 257
 гло́тка, 174
 глуздава́ты, 210
 глуздзе́нь, 289
 глузду́н, 210
 глу́зды, 169
 глу́зды, 169

глу́ма, 283
глума́, 295
глума́к, 283, 287, 295, 359
глума́чка, 283, 287, 295
глумі́ла, 283
глумі́на, 283
глумні́к, 359
глумні́ца, 359
глумны́, 359
глу́паснік, 287
глупі́ла, 283
глупя́к, 283
глупя́чка, 283
глухава́ты, 210
глуханда́, 210
глухандзя́, 210
глуха́р, 210
глухі́ па́лец, 194
глухі́, 209
глухма́н, 209
глухянда́, 210
глуша́к, 210
глуша́нь, 210
глу́шка, 210
глушма́н, 209
глушме́ль, 210
глушме́нь, 210
глушня́, 210
глушня́к, 210
глушэ́ц, 210
глыба́ед, 300
глыта́нка, 174
глыта́ўка, 174
глытва́, 173, 174
глы́тніца, 173
глы́тня, 174
глю́га, 184
глюгано́сы, 222
глюга́ты, 222
глюгма́ты, 222
глядзе́лкі, 163
глядка́, 165
гму́ра, 235
гмыр, 266
гмы́ра, 266, 396, 405

гмыра́к, 235
гна́ты, 159, 181
гнёні́к, 209, 367
гнё́па, 226, 405
гнё́тка, 404
гніле́ц, 251
гнілу́ха, 251
гнілу́шка, 251
гніля́к, 251
гныпель, 230
гню́нька, 328
гню́па, 404
гню́сны, 391
гнявы́ш, 39, 276
гняпту́н, 405
гняпту́ха, 405
гняўлі́вы, 270, 276
го́бздзі, 194
го́галь, 201, 356
го́гаўка, 174
го́джый, 412
го́дны, 412
го́жы, 238, 412
го́йда, 334, 353, 367
го́йман, 208
го́йны, 263
го́ка, 163
го́лаў, 168
го́лда, 283
го́лень, 181
го́луб, 30
го́лы, 132, 210
го́ль, 10
го́мала, 302
го́мзала, 212
го́ншчык, 101
го́па, 249
го́пля, 216
го́рба, 10
го́рды, 263
го́рла, 174, 189
го́рны, 263
го́ршчнік, 87
го́сці, 10
го́чы, 163

гра́сы, 181
 гра́бар, 113
 граба́р, 87, 113
 грабары́, 194
 грабе́жник, 300
 грабе́льник, 114
 грабе́льница, 114
 грабе́нник, 114
 грабе́нница, 114
 граблѝ, 357
 грабу́н, 114
 гра́за, 226
 гразнѝта, 226
 гразнѝля, 225
 гразнѝх, 225
 гракава́ты, 287
 гра́ма, 76
 грамабо́й, 207
 грамава́ты, 208
 грама́да, 10, 11
 грамада́, 11
 грама́дства, 10
 грамазла́, 289, 373
 грамзо́ла, 227
 грамзу́ль, 228
 грамѝдла, 141, 221
 гра́мма, 76
 гра́нда, 13
 гра́нѝчник, 75
 гра́но́к, 36
 гра́но́м, 82
 грахавѝдник, 143
 грахавѝдница, 143
 грач, 117
 грачы́шник, 52
 грачы́шница, 52
 грашавѝнь, 404
 грашавѝты, 131
 грашавѝты/грашау́ны, 131
 грашау́ны, 131
 грѝбшчык, 114
 грѝбшчыца, 114
 грѝйла, 249
 груба́я, 236
 груба́я, 258

грубен, 382
 грубец, 382
 грубі́ян, 335, 382
 грубні́к, 98
 грубы, 250, 382
 грубы́, 250, 382, 398
 груд, 11
 гру́дзі, 174
 грудзь, 174
 гру́дкі, 173, 174
 грудня́к, 19
 груднячо́к, 19
 грузны, 248
 грума́да, 10, 11
 грума́да, 11
 грунт, 15
 гру́ня, 250
 грываві́к, 114
 грывазво́н, 211, 306
 грывазво́нка, 306
 грывазьдзі́ла, 211
 грывало́ў, 114
 грыва́сты, 211
 грыва́ты, 211
 грывацу́й, 416
 грывацу́йка, 416
 грыва́ч, 211
 грывѝ́лкі, 190
 грывѝ́т, 198
 грывзѝ́н, 211
 грывѝ́лы, 189
 грывні́к, 114
 грывні́к, 114
 грывні́чы, 114
 грывѝ́вік, 114
 грывѝ́вица, 114
 грывѝ́ўнік, 114
 грывы́, 189
 грыва́, 161
 грывжа́, 402
 грывза́, 404
 грывзла́, 171
 грывзлі́вы, 354, 402
 грывзу́н, 402
 грывзу́нец, 190

грызу́ння, 402
 гры́кавы, 212
 грыві́ла, 309
 грыві́за, 354
 гры́ўка, 161
 грэ́бза, 233
 грэ́блівы, 315
 грэ́мзы, 194
 губа́, 188, 189
 губа, 188, 189
 губава́ты, 211
 губаль, 211
 губа́н, 211
 губа́р, 211
 губа́сты, 210
 губа́ты, 210
 губа́ч, 211
 губашле́п, 211
 губашле́пка, 211
 губе́ль, 211
 губе́ня, 211
 губрэ́й, 211
 губы, 189
 губэ́ся, 211
 губя́ка, 189
 гугна́, 213
 гугна́ўка, 213
 гудзе́шніца, 178
 гудлі́вы, 402
 гужо́лка, 11
 гуз, 158
 гузлы, 164
 гу́зрык, 230
 гуле́ц, 315, 361
 гуле́на, 315
 гуле́ха, 315
 гулі́я, 319
 гульбе́с, 361
 гульві́снік, 34
 гу́лька, 161
 гульні́вы, 361
 гультаё́віна, 361
 гульта́іна, 361
 гульта́іна, 361
 гульта́іска, 361
 гультаі́шча, 361
 гульта́й, 361
 гульта́йка, 361
 гультаю́га, 361
 гультаю́жына, 361
 гультаява́ты, 361
 гульта́яваты, 361
 гульця́іска, 361
 гульця́й, 361
 гульця́йка, 361
 гулю́ля, 361
 гуляві́зна, 319
 гуляві́ца, 128
 гулявы́, 350
 гуля́вы, 360
 гуля́ка, 128, 315, 319, 350,
 361
 гуля́ннік, 128
 гуля́нніца, 128
 гуля́шчая, 350
 гуля́шчы, 360
 гу́мны, 293
 гуна, 279
 гу́на, 291
 гундо́с, 212
 гундо́сы, 212
 гуно́рны, 263
 гунуро́вы, 263
 гунцвот, 416
 гу́пель, 189
 гу́пля, 189
 гу́ра, 11
 гу́рба, 11, 13
 гу́рбачка, 11
 гурба́к, 200
 гурдзе́лка, 174
 гурдзі́лка, 174
 гу́рма, 11
 гу́рны, 158
 гурт, 11
 гурто́ўшчык, 99
 гурш, 405
 гуры́стасць, 183
 гуры́сціна, 183
 гуся́тніца, 89

гут, 45
гу́тарлівы, 314
гутлівы, 292
гу́тнік, 353
гутня́к, 97
гуты́ра, 249
гуц, 367
гучо́к, 119
гучы́цель, 94
гучы́цельніца, 94
гы́ркала, 309
гы́рканнік, 309, 354
гы́рканніца, 309, 354
гэ́мба, 189
гэ́пала, 216
гэ́рц, 321
гэ́рчык, 347
гэ́рш, 321
гэ́саль, 347
гэ́таль, 198
гя́рба́р, 87
гя́рдзе́ль, 173

Д

дабі́тны, 266
дабі́тны́, 330, 345
дабі́ўны, 345
дабраа́хво́чы, 272, 383
дабраві́ты, 292, 384
дабрадзі́й, 384
дабрадзі́цель, 384
дабраду́шнік, 384
дабраду́шны, 264, 384
дабра́к, 264, 383
дабраа́хво́чы, 264, 410
дабрахо́т, 383, 384
дабрахо́чы, 264
дабра́ч, 383
дабра́чы, 264, 384, 413
дабро́слівы, 264
дабро́тны, 384
дабру́ленькі, 384
дабру́сенькі, 383
дабрына́, 384
дабрыня́, 264, 383

дабрэ́зны, 384
дабрэ́нны, 250, 264, 384
дабрэ́сенькі, 384
дабрэ́ц, 383
дабрэ́чы, 384
дабрэ́янны, 413
дабыва́шка, 137
даве́рлівы, 382
даве́рчываны, 382
даво́льны, 265
даву́тка, 42
дага́длівы, 282, 286, 297, 405
дага́дчывы, 297
дагледза́ннік, 88
даго́длівы, 405, 407
даё́длівы, 394
даё́ннік, 88
даё́нніца, 88
дайлі́д, 101
да́кала, 340
дакта́рыца, 102
дакто́ршая, 102
даку́ка, 328, 395
даку́тлівы, 328, 394
даку́члівы, 394
даку́чнік, 328, 394
даку́чны, 328, 394
даку́ччыца, 328
дакушлі́вы, 394
даку́шны, 328, 394
дала́нь, 193
дала́дны, 292
даладо́н, 307
далако́п, 113
дала́ня, 193
далдо́н, 307
дале́тні, 31
даліка́тар, 263, 382
даліка́тны, 381, 382
даліка́туся, 350
даліка́цік, 350
далікту́ся, 368, 383
далі́нка, 172, 175
дало́нка, 193
дало́нь, 193

дало́ня, 193
дало́шка, 193
далякту́н, 315
далякту́ся, 315
далякту́ха, 315
дамаве́р, 82
дамаве́рка, 43
дамасе́днік, 316
дамату́р, 316, 333
дамату́ра, 287
дамату́рка, 316, 333
дамау́нік, 316
дама́ха, 135
дама́ш, 316
дама́шні, 76, 316
дамоз́глы, 293
дамоу́ны, 272
дамы́слівы, 297
да́нда, 225
дапа́дкові, 254
дапа́длівы, 348
дапа́дны, 347
дапа́дны, 348
дапы́тлівы, 299
дапы́тны, 358
дараге́нькі, 40
дарагу́ська, 40
дарагу́ся, 25, 40
дармае́д, 369
дармае́дзіна, 369
дармо́бед, 369
даро́дны, 239
даро́слы, 32
дарэ́ктар, 94
дарэ́мнік, 369
даса́дны, 395
даскуна́лы, 413
даспе́шны, 378
даста́тны, 131
даступны́, 345, 348
дасу́жны, 370
дасу́жы, 275, 299, 358, 370
дасці́пны, 281, 286, 297, 299
датклі́вы, 389
даўба́ла, 295

даўбало́б, 295
даўбало́бы, 295
даўба́с, 283
даўбе́ль, 295
даўбе́нь, 295
даўбе́шка, 295
даўбі́на, 208
даўбня́, 295
даўбяла́, 295
даўгабра́зы, 261
даўгавало́сы, 237
даўгаві́ды, 261
даўгавя́з, 206, 208
даўгали́цы, 261
даўгальгі́на, 206
даўгалькі́, 206
даўга́ль, 206
даўгамо́рды, 261
даўгано́гі, 206
даўгано́жка, 38
даўгано́сы, 222
даўгапя́лісты, 208
даўгару́кі, 140, 321
даўгашы́бы, 206
даўге́й, 206
даўге́ль, 206
даўгі́, 206
даўгі́ла, 206
даўгу́ля, 208
даўжні́к, 136
даўне́йшы, 76
даўне́йшыя людзі, 76
даўні́, 31
даўпа́, 395
дафакто́вы, 253
дахава́нец, 130
дахаджа́лы, 253
дахадзя́га, 253, 256
дахадзя́ка, 253
дахадны́, 299
даходо́лівы, 282, 286, 345
дахо́дны, 345, 379
дахо́жы, 345, 358
дахо́хлены, 38
дахтары́ца, 102

дахтórка, 102
 дахтúрка, 102
 дацóклы, 297
 дацúклы, 297
 дачáнка, 51, 61
 даччанiца, 51, 61
 даччáнка, 61
 дачыiнка, 61
 даýда, 394
 даýдлы, 394
 даýрка, 88
 дбáйлiвы, 360, 376, 392
 дбáйник, 376
 дбáйны, 392
 дбáйчлiвы, 392
 дбáлы, 392
 дбáльны, 392
 дварáк, 100
 дваюрадная, 65
 дваюрадны, 66
 дваюрны, 66
 дваюрóдныя, 66
 дваярóдны, 66
 двóрня, 100
 джа́ла, 180
 джгер, 308
 джгiн, 34
 джгун, 205
 джо́га, 207, 314
 джу́глы, 205
 джурга́вы, 205
 джыгу́н, 205
 джэ́нджару́ха, 201
 дзвiгу́н, 35
 дзе́ва, 26, 42
 дзе́ванька, 26
 дзе́вачка, 24, 26
 дзе́вер, 57
 дзе́вiшча, 26
 дзе́вухна, 26
 дзе́вушка, 26
 дзед, 28, 29, 44, 62, 125
 дзе́дзень, 29
 дзе́дзiц, 76
 дзе́дзiч, 135
 дзе́дзька, 29
 дзедзю́га, 29
 дзедзюга́н, 29
 дзе́дзюхна, 29
 дзе́дзя, 29
 дзе́дка, 137
 дзедугá, 29
 дзелавáты, 370
 дзелавы́, 370
 дзе́льник, 369
 дзе́льница, 369
 дзеньдзюль, 369
 дзеравéнец, 75, 152
 дзеравéнскi, 152
 дзеркачавáты, 222
 дзе́тачка, 18
 дзе́твара, 12
 дзетвары́шча, 19
 дзе́тка, 18
 дзеткi, 19
 дзе́тна, 258
 дзе́тница, 179
 дзе́тухна, 18
 дзе́тухны, 12
 дзе́ўка, 24, 25, 26, 41, 48,
 100, 154
 дзе́ўкi, 12, 26
 дзе́ўля, 26
 дзе́ўча, 24, 26
 дзеўчанё́, 23
 дзеўчания́, 23
 дзеўчания́тка, 23
 дзеўчатка, 24
 дзеўчачу́р, 23
 дзеўчы́на, 23, 25
 дзеўчы́на́, 26
 дзеўчы́нёха, 23
 дзеўчы́нка, 23
 дзе́цi, 12
 дзе́цi, 18
 дзе́цiска, 19
 дзе́ццочо́к, 29
 дзе́цянё́, 19
 дзе́цянё́тка, 19
 дзе́цятка, 18

дзёк, 26
 дзёрзкі, 272
 дзёсны, 191
 дзеўбала, 289, 295
 дзеўбдзя, 233
 дзібасты, 208
 дзіва́к, 282, 316, 318
 дзіва́чка, 282, 316
 дзіва́чнік, 312
 дзіва́чніца, 312
 дзіва́чны, 383
 дзіва́чына, 282
 дзіво́снік, 383
 дзіво́сніца, 383
 дзіво́сны, 316
 дзі́дзя, 175
 дзі́к, 333
 дзікава́ты, 333
 дзіка́р, 333, 397
 дзікары, 11
 дзі́кі, 11, 333, 397
 дзі́кія, 11
 дзі́клівы, 271, 333, 340,
 397, 401
 дзіку́н, 333
 дзіку́ха, 333
 дзіра́вы, 133
 дзірвава́ны, 237
 дзірка́ты, 238
 дзіўга́, 24
 дзіўны, 316, 383
 дзіце́, 18
 дзіце́нак, 18
 дзіця́, 18
 дзіця, 18
 дзіця́к, 19
 дзіця́кі, 19
 дзіця́нё, 18
 дзіця́нко́, 18
 дзіця́ня, 18
 дзіця́нятка, 18
 дзіця́тка, 18
 дзіця́тка, 18
 дзіця́тухна, 18
 дзіця́тушка, 18
 дзіця́ценька, 18
 дзіця́цішча, 19
 дзіця́ця, 18
 дзі́ч, 333
 дзі́члівы, 333, 397
 дзі́ога, 330
 дзы́ба, 330
 дзы́бала, 234
 дзыба́ты, 206
 дзы́га, 366
 дзыга́сты, 206
 дзыгаты, 206
 дзыга́ч, 206
 дзыгля́ты, 258
 дзыгна́ч, 206
 дзыгу́ля, 206
 дзыгу́н, 206
 дзындзаль, 208
 дзе́гар, 308
 дзе́мба, 208
 дзюба́н, 222, 223
 дзюба́ты, 222
 дзюба́ч, 222
 дзюбачка, 184
 дзюбачка, 223
 дзюбка, 184, 223
 дзюдзю́н, 212
 дзюзна́, 365
 дзюк, 333
 дзю́ндзік, 337
 дзю́ндзію́ля, 305
 дзю́ндзію́ра, 305
 дзю́ндзя, 240, 305, 367
 дзю́ньдзя, 344
 дзябе́лы, 221
 дзяві́ца, 26, 42
 дзяві́чачка, 26
 дзяві́шча, 26
 дзяво́ства, 12
 дзяво́цкiй, 52
 дзяву́ліска, 26
 дзяву́ля, 24, 26
 дзяву́ля, 26
 дзяву́ння, 26
 дзяву́хна, 26

дзявушачка, 26
дзявушкі, 26
дзявушчая, 41
дзявушчы, 41
дзягольшчык, 101
дзягця́р, 101
дзягця́рнік, 101
дзягця́рык, 101
дзядзё, 28
дзя́дзіна, 58
дзя́дзінка, 58
дзя́дзька, 28, 58
дзя́дзькавіч, 67
дзя́дзькавічна, 66
дзя́дзьке́віч, 67
дзя́дзько́вец, 54
дзя́дзюшка, 58
дзя́дзя, 28, 58
дзя́дна, 58
дзя́дно, 58
дзядо́к, 29
дзяду́ленька, 29
дзяду́лька, 29
дзяду́ля, 29
дзяды, 15
дзяк, 107
дзя́кан, 108
дзяко́віч, 55
дзякоўна, 49
дзяку́ня, 365
дзяле́ц, 369
дзяло́к, 370, 374
дзяля́га, 346
дзяндзі́вір, 369
дзяндзі́вірка, 369
дзя́нка, 58
дзя́нна, 58
дзя́нно, 58
дзяньгу́б, 365
дзяньгу́бка, 365
дзяргáч, 142
дзяргу́н, 142
дзяржу́н, 35
дзярка́ч, 320, 386
дзярклі́вы, 386, 418

дзяру́н, 386
дзя́рун, 85
дзясна́, 190
дзя́сна, 190
дзясно́, 190
дзя́сны, 190, 191
дзятва́, 12, 19
дзятва́, 19
дзятлу́к, 36
дзяўбаваты, 295
дзяўба́ты, 222
дзяўба́ч, 223
дзяўба́чына, 295
дзяўбі́ла, 289
дзяўно́, 26, 37
дзяўкі́, 12, 26
дзяўча́, 23, 26
дзяўчане́тка, 23
дзяўча́тка, 24
дзяўча́тка, 25
дзяўча́ты, 12, 25
дзяўчо́, 23, 26
дзяўчо́начка, 23
дзяўчо́нка, 23, 26
дзяўчо́шка, 24
дзяўчу́к, 24, 26, 37
дзяўчу́р, 23
дзяўчу́шка, 24
дзяўчы́на, 25
дзяўчы́начка, 23, 25
дзяўчы́нёнка, 23
дзяўчы́нёха, 26
дзяўчы́нёшачка, 25
дзяўчы́нёшка, 23, 24
дзяўчы́ніца, 23
дзяўчы́нка, 23
дзяці́на, 19, 29
дзяці́нец, 29
дзяці́нец, 37
дзяці́нка, 29
дзяці́нства, 12
дзяці́ска, 19
дзяці́шча, 19
дзяці́цё, 12
дзяці́цок, 23, 29, 41

дзяцюрно́, 29
 дзячако́віч, 55
 дзячо́віч, 55
 дзячо́ўха, 43
 длонь, 193
 дню́вальны, 112
 добрахо́чы, 410
 добры, 264
 до́бры, 383, 392, 413
 добры знаёмы, 153
 до́даль, 367
 до́йка, 88
 до́йлід, 104
 до́ка, 282, 370
 до́ктар, 102
 доктарка́, 102
 до́ктарша, 102
 до́лань, 193
 до́льнік, 54, 136
 до́льніца, 136
 до́ння, 162
 до́ншык, 77
 доўбі́ла, 289
 доў́бня, 289, 295
 доў́бяла, 295
 доў́гі, 206
 до́хлік, 251
 до́хлы, 252, 256
 до́хля, 252
 до́хтар, 102
 до́хтарка, 102
 до́хтарша, 102
 до́хтаршая, 102
 до́хтур, 102
 до́шлы, 348
 дра́бы, 188
 дра́бач, 254
 драбна́та, 12, 17, 20
 драбно́та, 20
 драбно́тачка, 39
 драбы, 178
 драбязá, 12
 драбязо́к, 20
 драб́язь, 20
 дра́глы, 254
 драго́між, 98
 дра́ечнік, 96, 125
 драпе́жнік, 300
 драпу́зь, 195
 дра́хлы, 31, 257
 драхля́чына, 253
 драч, 386
 драчава́ты, 244
 драчу́н, 321
 дра́я, 249
 дро́бны, 230, 257
 дро́глы, 213
 дроў́нік, 114
 друг, 155
 дру́гажэ́нец, 46
 другі, 155
 другі́ палец, 194
 дру́жак, 155
 дру́жака, 155, 156
 дру́жаскі, 406
 дру́жастві́ны, 406
 дру́жба, 148
 дру́жба́к, 155
 дру́жба́нт, 146, 155
 дру́жба́цкі, 406
 дру́жбі́ст, 155, 406
 дру́жбі́сты, 406
 дру́жба́к, 155
 дру́жка, 43, 145, 147
 дру́жкі, 146
 дру́жко́, 145, 146
 дру́жны, 406
 дру́жок, 155
 дру́жочак, 73
 дру́жы́на, 13, 42, 44, 45,
 146, 148
 дру́жэнны, 155
 дру́ж'я, 155
 дру́ззе, 155
 дру́к, 367
 друка́р, 103
 дру́пала, 371
 дручы́ня, 289
 дру́я, 249
 дры́бы, 188

дрывако́л, 114	дужма́ны, 220
дрыва́ру́б, 114	ду́жы, 220
дрыва́се́к, 114	дужэ́разны, 220
дрыва́се́чы, 114	ду́ка, 297
дры́гала, 330	ду́лапа́цень, 307
дры́галы, 180, 181	дула́ты, 222
дры́гі, 180	ду́малка, 168
дрыжык, 213	ду́мны, 264
дры́нгаль, 208	ду́нда, 212
дры́нда, 208, 311, 350, 366	ду́ндар, 117
дры́нда́ла, 366	дунду́к, 236, 418
дры́нданні́к, 311	дунду́чка, 418
дры́нданні́ца, 311	ду́па, 158
дрында́ты, 208	ду́пель, 229
дрынду́ля, 311	ду́пля, 158
дры́нка́ла, 311	ду́плява́ты, 287
дры́нканні́к, 311	ду́плява́цень, 289
дры́нканні́ца, 311	ду́ра, 283
дры́па, 228	ду́рава́ты, 284
дры́палка, 225	ду́раве́й, 283
дры́палы, 180	ду́раве́ль, 283
дры́пса, 228	ду́ра́к, 283
дры́псу́ля, 234	ду́рале́й, 283
дры́пу́н, 216	ду́рале́йка, 283
дрэ́йма, 13	ду́рале́я, 283
дрэ́кавы, 212	ду́рало́, 283
дрэ́нны, 416	ду́ралом, 283
дрэ́нчаны, 254	ду́рань, 283
дубаві́к, 221	ду́раслі́вы, 352
дубадзе́л, 365	ду́раўны́, 352
дуба́с, 295	ду́рачы́на, 283
дубі́на, 295	ду́рашлэ́п, 283
дубо́вік, 96	ду́рбаве́ла, 283
дубо́вы, 213	ду́рбала, 283
ду́да, 20	ду́рба́н, 283
ду́да, 287, 356	ду́рвяла́, 283
дуда́р, 37, 117, 356	ду́рдол, 283
дуда́рына, 356	ду́рдо́ла, 283, 295
дуда́рычак, 117	ду́рка, 283
дуда́ч, 117	ду́ркава́ты, 284
дудзі́ла, 356	ду́ркеша, 283
ду́длік, 20	ду́рко, 283
дудо́ля, 20	ду́рлё́па, 283
дуду́кайла, 309	ду́рлё́піна, 283
ду́жак, 220	ду́рлі́вы, 352

дурман, 283
дурманай, 283
дурнаваты, 284
дурнапішка, 283
дурнёха, 283
дурніна, 283
дурніся, 283
дурніца, 283
дурно́та, 284
дурну́ля, 284
дурну́ша, 284
дурну́шка, 284
дурны́, 283
дурня́к, 284
дуро́нік, 351
дуро́ніца, 351
дуро́нка, 352
дуро́ны, 34, 349, 352
ду́рус, 284
дуру́ша, 284
ду́рык, 289
дуры́ла, 284
дуры́ліца, 284
дуры́лка, 284
дуры́нда, 284
дуры́ца, 284
дурэ́злівы, 352
дурэ́ц, 284, 352
дурэ́цька, 352
дух, 175
ду́хавіна, 175
духоўнік, 110
дуцько́, 325
душагу́б, 140
душагу́бка, 140
душкі, 281
ду́шкі, 282
душкурэ́нь, 318
душэўны, 273, 383
дыба́к, 207
дыбала, 208, 234
дыбалы, 180
дыба́ты, 206
дыбы, 180
дыга́йла, 206

дыга́ты, 206
ды́гля, 206
дыгна́ты, 206
дыгу́сь, 206
ды́евы, 265
ды́за, 38, 208
ды́лда, 206
ды́ля, 228
ды́мба, 206
ды́нда, 311, 366
ды́ндала, 311
ды́ндаль, 366
ды́ні, 176
ды́рба, 206
ды́ргаль, 206
ды́рда, 206
ды́рза, 208
ды́ся, 206
ды́хавіна, 175
ды́хавіца, 175
ды́хавічлівы, 255
ды́хавічны, 255
ды́хавы, 255
ды́хала, 175, 179
ды́хла, 175
ды́хля, 252
ды́хляк, 251
ды́хніца, 174
ды́хняўка, 175
дыча́р, 333, 397
дыя́кан, 108
дыя́каніха, 43
дыя́каніца, 43
дэ́рба, 206, 257
дэ́рбы, 188
дэ́ўжар, 208

Е

евангя́ліста, 145
е́ндза, 356
е́нералша, 43
е́нцаха́, 334
е́нцо́ха, 34
е́рха́, 161
е́сла, 191

эча, 199

эчук, 198

Ё

езда, 34, 334

ёкнуты, 284

ёлуп, 289, 296

ёлупень, 289, 296

ёлуплівы, 284

ёмец, 408

ёмкі, 222, 239, 379, 413, 417

ёрза, 34, 334, 353

ёўбела, 284

Ж

жабаваты, 220

жабаэд, 404

жабелюха, 20

жабрак, 136

жабрацкі, 136

жабрачка, 136

жабуха, 220

жаданачка, 25

жадзёба, 403

жадзіна, 403

жадзюба, 403

жадзюга, 403

жадлівы, 404

жаднік, 404

жадны, 355, 400, 404

жаднюга, 404

жаднюка, 404

жадоба, 403

жажды, 400

жалаблівы, 385

жаласлівы, 385

жаласнік, 385

жаласніца, 385

жаласны, 385

жаласцівы, 385

жалвак, 177

жалёлка, 405

жалобны, 274

жалобшчыца, 274

жалоза, 177

жалослівы, 385

жалосны, 273

жалудак, 176, 198

жальня, 115

жалюк, 141

жамяра, 12

жамярва, 12

жамярнік, 404

жамярня, 24

жана, 43

жанаты, 45

жанацік, 45

жанённік, 41

жанец, 115

жанілка, 46

жаніх, 29, 147

жаніхайла, 41

жанкі, 13, 25

жаночына, 25

жанчнó, 25

жанчур, 355

жанчына, 24

жанчынка, 24

жапту́н, 405

жапту́ха, 405

жаравіты, 301

жардагón, 34

жардзэй, 207

жардзіна, 207

жаржына, 222

жарлаты, 301

жарлівы, 301

жарло, 301

жарло́чны, 301

жарлюк, 301

жарнаклёў, 89

жарнасе́к, 89, 221

жарнаўшчык, 89

жартаб́лівы, 316

жартаўлівы, 316

жартаўнік, 316

жартаўніца, 316

жартаўны, 316

жартлівы, 316

жартоўлівы, 316

жартоўнік, 316

жартоўны, 316

жартулівы, 316

жарту́н, 316
жару́н, 301
жа́ры, 242
жа́тка, 115
жаўкля́к, 254
жаўла́к, 177
жаўме́ня, 337
жаўме́ра, 337
жаўне́р, 99
жаўне́рка, 43
жаўтаро́цік, 37
жаўткі́, 162
жахлі́вы, 339
жа́цка, 115
жа́чка, 115
жачо́к, 214
жва́вы, 204, 318, 379
жва́лы, 318, 385
жвары́га, 329
жваў́ка, 345
жваці́сты, 248
жві́нда, 309, 329
жвіндлі́вы, 402
жвот, 176, 198
жвя́га, 329
жвя́ганнік, 305
жвя́ганніца, 306
жвя́глівы, 306
жвя́глы, 325
жлоб, 404
жлот, 302
жлу́дак, 176
жлу́кта, 240, 302
жлябо́ўка, 351
жмі́нда, 355, 403
жмо́йда, 403
жмо́ня, 403
жмот, 403
жмо́ціна, 403
жму́дны, 403
жму́нда, 403
жмундзя́к, 403
жму́рачка, 170
жмут, 403
жмы́нда, 307

жмы́ндала, 307
жней, 115
жне́йка, 115
жнец, 115
жне́чка, 115
жне́я, 115
жніва́рка, 115
жні́ца, 115
жнява́чка, 115
жня́я, 115
жня́як, 115
жня́яр, 115
жня́ярка, 115
жо́гла, 347
жо́на, 43
жо́начка, 43
жо́нка, 25, 43
жо́нца, 43
жо́па, 158
жо́ркі, 301
жо́рлівы, 405
жо́рсткі, 386
жоўць, 175
жоўч, 175
жрун, 301
жудлі́вы, 329
жу́дра, 155
жудра́к, 155
жу́жалка, 259
жу́жма, 17
жузні́вы, 329
жу́лік, 139, 321, 347, 409
жульма́н, 139
жуля́бія, 14, 139
жуплі́вы, 315
журбо́вы, 273
жу́ржа, 350
жу́рлівы, 274, 392
журма́н, 298
жутлі́вы, 318
жу́тны, 348
жыва́вы, 204
жывадзе́р, 381
жывалу́п, 34

жыва́лы, 204
 живато́к, 182
 живаты́, 162
 живо́т, 175, 198
 живы́, 204, 379
 жы́га, 205, 339
 жыга́лачка, 39
 жы́галка, 339
 жыгу́н, 205, 334, 345, 353
 жыгу́нны, 345
 жы́дкі, 254
 жы́жалі, 177
 жы́жа, 339
 жы́жка, 39, 339
 жы́жлік, 34
 жы́кавіца, 34
 жы́ла, 177, 404
 жыле́ц, 152
 жы́ліна, 177
 жылі́ца, 152
 жы́лле, 177
 жы́лы, 177
 жылы́, 32
 жы́нка, 43
 жырава́ты, 301
 жырау́ны, 301
 жыре́ха, 249
 жы́ркі, 301
 жы́рлівы, 301
 жы́рны, 301
 жы́ўчык, 34
 жыха́р, 152
 жыце́йны, 360
 жы́цель, 152
 жычлі́вы, 384
 жы́бры, 188
 жы́гва, 34, 353
 жы́лязы, 191
 жы́мяць, 12, 20
 жы́нсы, 165
 жы́нчы, 166
 жы́ншчына, 25
 жы́рлівы, 301
 жы́ўжык, 34, 204
 жы́шкі, 379

З

забабу́ла, 364
 забайда́, 234
 забайдэ́шка, 289
 забарсе́нь, 374
 забатня́к, 376
 забаву́нік, 317, 319
 забаву́ніца, 319
 забаву́ны, 318, 319
 забібу́ліна, 364
 забі́ўца, 140
 забію́чы, 272
 забію́шчы, 272
 забі́яка, 321, 386
 забі́яцкі, 321
 забле́дыш, 257
 заблуда́, 369
 заблу́да, 80
 забо́іц, 139
 забой́, 140
 забойца́, 139
 забо́ры, 170
 забо́рыны, 170
 забо́тлівы, 391
 забо́тны, 391
 забо́чы, 391
 забра́нне, 13
 забры́ндак, 226
 забры́ндо́ха, 226, 228
 забу́дзька, 285
 забу́дла, 285
 забу́заваны, 246
 забулды́жнік, 241
 забыва́ка, 285
 забы́тны, 285
 забы́ўлівы, 285
 зава́л, 177
 зава́лка, 177
 зава́лкі, 177
 зава́бшчык, 119
 за́вадзь, 15
 зава́длівы, 387, 402
 зава́дны, 402
 завады́яка, 386
 завады́яцкі, 353

завады́ш, 386
завадэ́вуш, 386, 402
зава́ла, 362
за́валака, 310
за́валат, 310
за́валач, 362
завале́й, 362
за́валень, 362
завале́шчы, 415
за́валін, 362
завалі́на, 362
завалі́на, 362
завалі́шча, 362
завало́ка, 310
завальня́, 362
завалю́га, 362
заваля́ка, 362
заваля́шчанькі, 415
заве́лькі, 207
завіва́льніца, 147
завідала, 387
заві́длівы, 239, 387
заві́дніца, 387
заві́дны, 379, 384, 387
завідо́ха, 387
завідро́сны, 387
завіду́шчы, 387
заві́дчывы, 387
заві́жы, 387
завіна́шчы, 378
заві́нны, 387
заві́нятка, 21
заві́слівы, 388
заві́сны, 388
за́вісны, 388
заві́ца, 59
заві́чка, 59
заво́дзіла, 127
завы́ек, 172
завы́к, 172
завы́ск, 172
завысо́кі, 207
завялі́кі, 207
за́га, 404
загавáйла, 36

загавáла, 337, 374
загаво́ршчыца, 108
зага́ра, 375
зага́рлівы, 330, 375
зага́рны, 330, 375
зага́ро́дцы, 77
зага́ру́ха, 375
зага́рэлы, 258
загі́лда, 227
загла́духа, 221, 388
заглама́зданка, 289
загло́ба, 388
заглы́ша, 404
загледу́ха, 239
загне́ваны, 276
за́гнет, 404
загне́ўлены, 276
заго́ншчык, 119
загра́зенка, 227
загры́вак, 172, 200
загуме́нны, 77
зад, 158
задава́ка, 263, 320
задава́ла, 320
задава́лка, 320
задава́льшчык, 320
задава́льшчыца, 320
задава́ннік, 320
задава́нніца, 320
задава́сты, 263, 320
задава́чка, 320
задава́члівы, 320
задаво́льнены, 265
задаво́ха, 320
задаво́шлівы, 320
задаса́даваны, 267, 274
задаса́джаны, 267
зада́члівы, 264
зада́чны, 417
зада́шлівы, 320
задзе́льніца, 369
задзе́ра, 320, 386
задзе́рлівы, 386
задзе́рысты, 265
задзі́ра, 265

задзіра, 320, 386
 задзірава, 386
 задзірака, 320, 386
 задзіраннік, 386
 задзіранніца, 386
 задзіраха, 320
 задзірачлівы, 386
 задзірлівы, 265, 386
 задзірчывы, 320
 задзірысты, 265, 386
 задзядзёлы, 32
 за́дні, 96
 заднік, 96
 за́днік, 96
 за́дніца, 158
 задобры, 384
 задок, 158
 задорны, 386
 за́драсны, 388
 задроны, 388
 задроснік, 388
 задросны, 388
 задрочаны, 246
 задры́га, 233
 задры́па, 224, 228
 задумчыва́ты, 267
 заду́шлівы, 255
 задырня́, 263
 зады́шлівы, 255
 задэ́ка, 320
 зае́да, 266, 377
 зае́дзь, 404
 зае́длівы, 377, 390
 заедны, 400
 зае́здны, 80
 за́жга, 339
 зажу́роны, 274
 зажыма́йла, 404
 зажыма́ка, 404
 зажы́мец, 404
 зажы́мка, 404
 зажы́цельны, 131
 заздро́ны, 388, 404
 заздро́сны, 388
 за́здры, 388

за́здрывы, 388
 зазі́мкава́ты, 213
 зазі́мкаваты, 257
 зазі́мкавы, 257
 зазіпа́ны, 246
 зазно́ба, 40
 зазно́бушка, 40, 74
 зазро́нік, 388
 зазро́ніца, 388, 404
 зазро́ны, 388
 заі́ка, 211
 заі́кава́ты, 211
 заі́ка́нда, 212
 заі́ка́нец, 212
 заі́ка́сты, 212
 заі́ка́ты, 211
 заі́клівы, 212
 заі́кмáты, 211
 заінды́чаны, 270
 за́йгра, 34
 за́йда, 324, 344
 зайдзе́ннік, 37
 зайдзе́ны, 390
 зайдо́ха, 391
 за́йдрасны, 387
 зайдро́ны, 387
 зайдро́снік, 387
 зайдро́сны, 387
 зайдры́сты, 387
 за́йздрасны, 387
 зайздро́нік, 387
 зайздро́ны, 387
 зайздро́слівы, 387
 зайздро́снік, 387
 зайздро́сніца, 387
 зайздро́сны, 387
 зайздро́сы, 387
 за́йздры, 387
 зайздры́вы, 387
 зак, 269
 закае́нны, 274
 закае́мны, 274
 зака́ла, 399
 закале́лы, 213
 закале́ны, 391

закальжэлы, 213
закальчанелый, 213
закамырасты, 263
заканозлівы, 274
закапылак, 320, 324
закарвашы, 171
закарпіцы, 171
закарэлы, 224
закаханы, 265
закашалёны, 287
закецаны, 227
закіданы, 33
заклёклы, 258
закліннік, 108
заклінніца, 108
заключо́нец, 139
заклучо́нка, 139
заклучо́нец, 139
заклучо́нка, 139
закля́клы, 213
зако́ннік, 109
зако́нніца, 143, 144
зако́снік, 146, 147
зако́сніца, 148
заку́снік, 397
заку́тнік, 138
заку́цнік, 138
зала́, 329
за́лаб, 161
за́лабкі, 161
залаві́ца, 59
залаза́, 177
залатні́к, 179
залві́ца, 58
залву́ха, 59
зали́хвацкі, 308, 417
зало́вачка, 58
зало́жны, 360
зало́за, 177
зало́мшчыца, 107
зало́ўка, 58
залуви́ца, 59
зальві́ца, 59
залэ́пач, 212
замамы́ла, 235

замаршча́кі, 170
замаўні́к, 108
замо́жны, 131
замо́рак, 257
замо́ркавы, 257
замо́рушак, 39
замо́ўка, 108
замо́ўнік, 108
замо́ўца, 108
замо́ўшчык, 108
замсці́вы, 399
заму́жка, 46
заму́жніца, 46
заму́рзанец, 224
заму́рзаны, 224
замуры́жаны, 246
замшукі́, 77
замы́дзганы, 227
зано́за, 386
зано́слівы, 263
зано́счывы, 263
зану́да, 329
зану́джаны, 254, 274
зану́дзісты, 329
зану́жалы, 258
зану́раны, 246
занэ́каны, 257
заню́жаны, 246
заняпа́лы, 253
запа́сць, 192
запале́нны, 266
запаміна́льны, 290
запамо́га, 374
запа́мянлівы, 291
запа́слівы, 303
запа́сыч, 121
запаты́лак, 172
запаты́льнік, 172
запа́шнік, 130
запе́ка, 404, 405
запекáнік, 376
запéслівы, 388
за́пны, 303
запо́йца, 241
запо́лянік, 80

запраду́х, 274
 запрапашчо́ны, 415
 запу́льганы, 227
 запы́льчывы, 276
 запэ́нслівы, 263
 запява́йла, 127
 запява́льніца, 127
 запя́рсць, 192
 запя́сце, 192
 запя́сць, 192
 запя́так, 183
 зараджо́ны, 76
 зара́злівы, 395
 зара́злівы, 410
 зарача́нін, 77
 зарача́нскі, 77
 зарні́ца, 107
 заро́слы, 237
 заруба́ч, 86
 зарупкі́, 170
 зару́чаная, 42
 зарэ́йпаны, 228
 зарэ́чны, 77
 заса́дчык, 119
 засва́таная, 42
 заска́ла, 317
 заска́лько, 244
 заскару́язлівы, 389
 за́скацень, 386
 заске́ма, 258, 275, 418
 заске́місты, 321
 заслабы́, 251
 засму́чаны, 273
 засмучо́ны, 236, 273
 засо́шысты, 387
 заста́ры, 31
 засце́нчываты, 401
 засце́нчывы, 333, 397, 401
 засцы́ка, 241
 засядзе́лка, 42
 заташнава́ны, 274
 затво́рац, 109
 зато́млівы, 389
 зато́нлівы, 274
 затро́пак, 224

зату́раны, 273
 заты́лак, 172
 заты́ннік, 333
 заўві́ца, 59
 заўго́льнік, 140, 367
 заўго́льніца, 140, 367
 заўзя́тны, 266
 заўзя́ты, 266, 377
 заўле́тка, 40
 заўле́ціна, 40
 заўляка́ша, 40
 заўпа́рты, 275
 заўце́нты, 275
 заўчу́х, 62
 заха́дзяка, 132
 захажа́лы, 157
 заха́лоджаны, 213
 захві́цоны, 330
 захвэ́нданка, 228
 захіба́ны, 257
 захлы́нка, 379
 захлю́ндраны, 226
 захлю́па, 224
 захо́д, 132
 захо́дзень, 157
 захо́дка, 157
 захо́длівы, 276
 захухмо́лены, 274
 заце́нлівы, 274
 заце́нты, 274
 заціка́ўлены, 299
 заці́на, 324
 заці́нлівы, 324, 416
 зацо́ханы, 227
 зацю́па, 227
 заця́лёпа, 371
 заця́ты, 266, 274
 зачу́ха, 225
 зачу́ханец, 225
 зачэ́па, 386
 зачэ́пісты, 386
 зачэ́пны, 386, 395
 зашало́па, 284
 зашара́ханы, 272
 зашкума́рджаны, 246

зашылы, 157
 зашмулены, 225
 зашчочына, 172
 зашчэнтлівы, 271
 зашыёк, 172
 зашыый, 172
 заюха, 270, 378
 заюхлены, 227
 заюшлівы, 266, 378
 заюшысты, 308, 321
 заяда, 321, 330, 354, 377,
 386, 388, 389
 заядлы, 275, 377, 400
 заядны, 388
 заядуха, 386, 389
 збалёлы, 252
 збойца, 141, 387
 зболены, 252
 збор, 11
 зборлівы, 303
 зборны, 303
 зборня, 11
 збочны, 80
 збрадзётны, 66
 збрадзёці, 66
 збрадлівы, 321, 359
 збратдзёці, 66
 збрат-дзёці, 66
 збратні, 67
 зброд, 14, 80, 359
 збрóдзінь, 410
 збрóдлівы, 321, 359
 збрóднік, 321
 збрóдны, 321
 збройны, 387
 збрыд, 80
 збува́ч, 30
 збядóваны, 411
 зва́да, 339
 зва́длівы, 344
 звадня́, 344
 зваду́н, 339
 звадыя́ш, 339
 званáр, 108
 зведзія́ш, 344
 звер, 356
 зверавáты, 333, 390, 397
 зверавáты, 386
 зверадóбны, 404
 звінны, 281, 378
 звіру́тны, 205
 звітны́, 205
 звішны, 286
 звод, 339
 зводнік, 344, 409
 зводніца, 344
 зводны, 59
 зводчына, 59
 звознік, 84
 звозчык, 84
 звонкі, 237
 звоннік, 108
 звучны, 285
 звы́рка, 344
 звыўны, 319
 звя́га, 325, 329
 звяга́, 329
 звя́гала, 325, 329
 звя́гі, 191
 звяглівы, 306, 329, 354, 395
 звя́глы, 325
 звягу́н, 325, 354
 звя́каўка, 314
 звянглівы, 354
 звяру́га, 356
 звяруго́, 356
 звяры́на, 356, 391
 звяры́сты, 390
 звяры́ца, 390
 зго́ннік, 120, 121
 зго́ншчык, 95
 зго́рнены, 209
 згра́бнік, 202
 згра́бны, 239, 245
 згра́дны, 413
 згра́йны, 202
 згрыбе́лы, 220
 згрызлівы, 354, 402
 згрызлівы, 390
 згрэ́блы, 213
 згу́бца, 409
 здага́длівы, 297

здаравэ́зны, 220
 здараве́нны, 250
 здараве́ц, 220
 здараве́цкі, 220
 здараві́ло, 220
 здаравіна́(я), 220
 здраву́н, 220
 здраву́шчы, 220
 здравя́к(а), 220
 здараўча́к, 220
 здараўча́ны, 220
 здараўчу́к, 220
 здаро́вісты, 220
 здаро́вы, 208, 220
 зда́тны, 239, 285, 370, 378,
 413
 здэ́лашнік, 369
 здэ́лашні́ца, 369
 здэ́ллівы, 265
 здэ́луха, 369
 здэ́льны, 265, 369
 здэ́рца, 142
 здэ́чны, 76
 здэ́шні, 76
 здзі́раш, 353
 здзялу́ха, 376
 здо́льнік, 135, 136
 здо́льны, 285, 418
 здо́хлік, 251
 здо́хліца, 256
 здо́хлы, 257
 здо́хля, 252
 здранцве́лы, 213
 здрачо́к, 164
 зду́раны, 349
 здуро́ны, 352
 здухаві́на, 175
 зды́хач, 252
 зды́хло, 252
 зды́хля, 256
 здыхля́к, 251
 здыхля́к, 256
 здыхля́ціна, 256
 здэ́чны, 76
 здэ́шны, 76
 зе́бры, 163
 зегравáты, 218
 зеграчы́, 164
 зе́грачы, 164
 зе́гры, 164
 з'е́дзень, 404
 зе́кра, 190
 зе́кры, 164
 зе́лкі, 164
 зелязё́нка, 197
 зеляпе́нь, 39
 зеляпу́ха, 39
 земкачы́, 164
 земляко́п, 113
 земляме́р, 91
 земляні́н, 89
 земляпа́шац, 89
 земляро́б, 89, 111, 151
 зе́на, 164
 зе́нка, 164
 зе́нкі, 164
 зе́нні, 164
 зе́ркала, 165
 зе́ркальца, 165
 зеркачы́, 164
 зе́ркі, 164
 зе́рнетка, 165
 зеў, 174
 ззя́блы, 213
 ззяду́ха, 354
 зікра́ты, 218
 зікра́ч, 218
 зікрачы́, 164
 зімаго́р, 72
 зімахо́р, 213
 зіпа́йла, 343
 зірка́ты, 218
 злабадзё́ба, 405
 злабі́цель, 389
 злабі́целька, 389
 зладзе́й, 140, 321
 зладзе́йка, 140
 зладзеява́ты, 321
 зладзі́на, 140, 321
 зладзю́га, 321, 391
 зладзюга́н, 140
 зладзю́жка, 140

зладзю́к, 140
 зладыя́нін, 140
 злажэ́нне, 15
 злакае́нніца, 416
 злакае́ннік, 416
 злакама́н, 140
 злакама́нка, 140
 злакама́нны, 389
 злака́яны, 416
 зламы́сны, 389
 зласлі́вы, 389
 злаўрэ́дзіна, 416
 злаўрэ́днік, 359, 416
 злаўрэ́дніца, 416
 злаўрэ́дны, 410
 злаця́ны па́лец, 194
 злачы́нец, 140
 зле́нны, 389
 злё́пак, 37, 249
 злі́пуч, 39
 зло́бнік, 389
 зло́бар, 133
 зло́бдзей, 140
 зло́бдзей, 321
 зло́мак, 214, 362, 373, 414
 зло́слівы, 389
 зло́снік, 389
 зло́сніца, 389
 зло́снічак, 35
 зло́сны, 389
 злоў́скі, 389
 злы, 389
 злы́бяда́, 389
 злы́бядзе́нь, 140
 злы́дар, 133
 злы́дзённы, 404
 злы́дзень, 133, 355, 389,
 404, 409, 417
 злы́дні, 133
 злы́днік, 133, 409
 злы́дніца, 133
 злы́дны, 388, 404
 злы́дню́та, 133
 злы́дня́, 355
 злы́дня, 355, 417
 злы́дня́, 404
 злы́до́та, 133
 злы́ду́х, 409
 злы́йду́х, 416
 злы́йду́шны, 416
 злы́нны, 388
 злю́блены, 40
 злю́блёныя, 40
 злю́ка, 389
 злюце́лы, 389
 злю́чы, 389
 змардо́ваны, 246
 змартвё́ны, 274
 змаршчы́ны, 170
 змей, 356
 зме́йка, 35
 змі́трэ́нжаны, 277
 змо́гля, 254
 змо́рак, 39, 253
 змо́ршчка, 170
 змо́ршчыны, 170
 змы́слы, 293, 298
 змяе́к, 35
 змяі́на, 356
 змяю́ха, 356
 змяя́, 356
 знаё́мцы, 153
 знаё́мы, 153
 зна́йда, 50, 299, 346
 зна́йдзе́н, 52
 зна́йдзе́нка, 52
 зна́йдзе́ны, 52
 зна́йдзю́к, 52
 зна́йдзяны, 50
 зна́йду́к, 52
 зна́йду́н, 52
 зна́йду́нка, 52
 зна́йдыш, 52
 зна́йны, 285
 зна́камéц, 153
 знако́мец, 153
 знако́мка, 153
 знако́мы, 153
 зна́лец, 286
 зна́мы, 153
 зна́ны, 153

знарва́аны, 276
 зна́хар, 106, 108
 зна́харка, 107, 108
 знахо́р, 108
 знахо́рка, 107, 108
 знаце́ц, 108
 зне́ба, 257
 знелюдзе́лы, 396
 зніба́, 343
 зніба́да, 289
 знібі́ла, 343
 зніякаве́лы, 273
 зніякаве́лы, 270
 зноса́к, 22
 знуд, 275
 знуро́ны, 246, 253
 знябо́жаны, 273
 знялю́джаны, 396
 зові́ца, 59
 зо́лівень, 317
 зо́рка, 165
 зраклі́вы, 298
 зралко́, 165
 зранкачы́, 164
 зрачко́, 164
 зрачо́к, 164
 зро́днік, 63
 зро́слы, 32
 зро́сны, 32
 зрынка́ты, 218
 зры́ны, 164
 зрэ́начак, 164
 зрэ́нка, 164
 зрэ́нькаты, 218
 зуб, 190
 зубаска́л, 317
 зубаска́ль, 317, 349
 зуба́ты, 260
 зуба́ч, 260
 зубашча́р, 349
 зу́б'е, 190
 зу́бы, 190
 зубя́нцы, 190
 зугува́ла, 362
 зудлі́вы, 329
 зунда́ль, 328, 366
 зух, 205, 308, 357
 зухава́ты, 308, 320
 зухва́л, 358
 зухва́лы, 358
 зухлі́вы, 308
 зу́хта, 308
 зы́гза, 354
 зы́зма, 400
 зызма́р, 405
 зы́кала, 401
 зыку́н, 34, 325
 зыле́ц, 360
 зылі́ца, 361
 зы́ркацень, 308
 зырклі́вы, 297
 зыро́к, 308
 зычлі́вы, 383
 зьлі́вак, 249
 зэ́лік, 287
 зю́зька, 241
 зюзю, 241
 зюзю́лечка, 241
 зю́зя, 241
 зюклі́вы, 315
 зява́, 191
 зява́йла, 325
 зява́к, 279, 294
 зява́ка, 279, 338
 зява́ла, 338
 зява́сты, 325
 з'я́га, 329
 зягра́ч, 218
 з'яд, 389, 402
 з'я́да, 389
 з'я́длівы, 389
 з'я́длы, 389
 з'яду́ха, 354
 зязю́лька, 25, 40
 зязю́ля, 153
 зялві́ца, 59
 зяле́йнік, 83
 зяле́йніца, 83
 зяме́ц, 124
 зямля́к, 89

зямлянін, 151
зянгра́ты, 218
зянкі, 164
зя́па, 189
зяпкі, 164
зяро́к, 164
зяўла́сты, 325
зяўла́ты, 325
зяце́к, 59
зяць, 59
зяцько́, 59
зячо́к, 164

I

і́бут, 367
і́буць, 367
іву́ля, 347
ігра́ч, 116
ігра́ц, 116
і́дзіво́т, 280
і́дзіёт, 280
і́збег, 149
і́звозні́к, 84
і́звозчы́к, 84
і́здзе́ллівы, 265
і́кава́ты, 212
і́каном, 303
і́каномны, 303
і́клэ́, 190
і́ко́л, 190
і́кра́, 182
і́кра, 182
і́крані́ца, 182
і́крані́ца, 182
і́кры, 182
і́лбі́на, 169
і́лга́ла, 322
і́лгу́н, 322, 408
і́лгу́ння, 322
і́лгу́ха, 322
і́лі́слівы, 35
і́ль́слівы, 35
і́мо́сьце́нька, 153
і́наве́рні́к, 144
і́нвалі́д, 214

і́нкстукі́, 184
і́нспе́ктар, 151
і́рад, 142
і́радка, 142
і́рва́льня, 113
і́рва́нніца, 113
і́рдзе́ль, 221, 259
і́рза́ннік, 34
і́рза́нніца, 34
і́рзу́лля, 353
і́рзу́н, 353
і́рзу́ння, 353
і́рзу́ха, 353
і́ўка, 165
і́ўкі, 166

K

каба́льні́ца, 106
кабдзю́р, 195
кабе́та, 25, 46
кабе́тка, 25, 46
кабе́ці́на, 25, 46
кабыза́, 324
кабыля́тні́к, 141
кабя́лка, 106
кабя́льні́ца, 106
кава́дла, 169
кавалё́к, 90
кавалё́нак, 54
кавале́р, 23, 29, 41, 42
кавалё́ўна, 49
кавалі́ха, 43
кава́ль, 89
кавальчу́к, 54
кавыля́ка, 216
кавяла́, 181
кавяла́, 217
кавярза́, 374
кавярзе́нь, 374
кага́л, 11, 13, 15
кагало́, 15
кага́льні́к, 121
кага́льства, 15
ка́даўб, 176, 198
каду́ша, 250

кадэпа, 216
кадэўба, 232
каём, 205
кажадуб, 88
кажакрыл, 257
кажамяка, 88
кажан, 229, 230
кажу́рнік, 88
кажу́шнік, 88
кажэўнік, 88
каза́, 25, 230
каза́к, 77
казапа́с, 120
ка́зачнік, 124
казі́нец, 194
казю́ля, 30
казя́ўка, 20
како́ра, 367
какці́, 181
калабро́д, 312
калаву́р, 112
калаву́рны, 112
калаву́ршчык, 112
калаву́ры, 245
каладзе́й, 90
каламáшка, 233
каламáшнік, 90
каламу́тнік, 322
каламшэ́ннік, 312
каламшэ́нніца, 312
кала́ндыш, 249
каланта́іха, 208
каланта́йр, 340
каланта́йрка, 340
каланта́йрнік, 340
каланта́йрніца, 340
каланта́йршчык, 340
каланта́йршчыца, 340
калапа́ца, 289
калаты́ра, 321
калачава́ты, 217
калачова́ты, 216
калашма́н, 202, 216
калашма́ч, 202
калдау́нік, 107

калдоўні́ца, 107
калдоўшчы́ца, 107
калдун, 107, 198
калдуні́ха, 107
калдуні́ца, 107
калдунка́, 107
калдунні́ца, 107
калдуння́, 107
калдуны́, 160
калду́ха, 107
калды́ба, 215, 216
калдыба́й, 215
калдыба́йла, 371
калды́бны, 215
калды́бы, 180
калды́га, 216
калдыга́й, 215
кале́га, 155
калежа́нскі, 407
кале́йнік, 120
кале́ка, 213
кале́лы, 213
кале́на, 15
калена́, 181
кале́нка, 197
кале́нкі, 181
кале́нне, 181
кале́нцы, 197
кале́снік, 90
кале́сьнік, 98
кале́чаны, 214
кале́чына, 214
кале́снік, 90
каліжа́нка, 156
калі́ўка, 155
ка́лман, 100
калмано́гі, 217
калма́ч, 237
калмы́га, 226
калмы́зніца, 228
калмы́к, 217
калода́, 249
кало́дачкі, 197
кало́днік, 85, 139
калпе́кша, 227

калтукава́ты, 237
калты́га, 226, 227
калу́па, 326
калупа́йла, 326
калупа́нник, 326
калупа́нница, 326
калупа́с, 371
калупе́йка, 371
калу́пша, 371
ка́луш, 366, 373
калушава́ты, 233
калчыга́, 28
калы́глас, 353
калы́глу́с, 353
калы́глу́ска, 353
калы́пша, 371
кальча́га, 216
калзы́ша, 366
калю́га, 241
калю́па, 326
каля ме́зеннага, 194
каляжа́нка, 156
калясні́к, 90
каля́сник, 90
каляя́ж, 98
каляя́жыха, 98
камандзе́р, 150
камандзе́р, 150
камандзе́рша, 43
камани́ца, 250
кама́рак, 229
камарэ́з, 266
камба́ер, 105
камба́яр, 105
каме́дны, 318
каме́ница, 203
ка́меншчык, 93
ка́меньшчык, 93
камё́лак, 37, 229
камза́, 234
каміна́р, 90
каміна́рнік, 90, 227
каміна́ру́с, 227
каміна́рус, 90
камі́чны, 318

камлукава́ты, 250
камлюкава́ты, 230
камлява́ты, 230
камля́к, 221
камора́нік, 90
камора́тны, 318
кампа́н, 154
кампане́йскі, 406
кампане́р, 155
кампаніе́нны, 406
кампані́скі, 406
кампані́сты, 406
кампані́часкі, 406
кампа́нія, 13
кампа́нка, 156
кампа́нскі, 406
камшу́лля, 326
камэды́яншчык, 319
камярдзе́лак, 221
канава́л, 102
канава́д, 141
каназа́, 36, 39, 324
каналуп, 100, 386
каналупі́на, 386
канапа́ціна, 168
канапа́цінка, 168
канапа́тка, 204
канапа́ты, 204
канапа́цік, 204
канапу́шкі, 168
канарха́ла, 395
канарэ́з, 385, 386
канарэ́зіна, 386
канарэ́зь, 12
канаўшчык, 113
кана́ш, 41
кандзібо́бер, 201
кандзюра́вы, 217
кандзю́х, 176
кандзьяра́вы, 217
кандрэ́чка, 257
канду́ла, 380
канды́ба, 208, 216
кане́ўнік, 85, 141
кано́за, 263, 267, 350

канобзівы, 267
 канпán, 155
 канпáня, 13
 канпáнка, 156
 канто́вы, 391
 кантэ́нтны, 265
 канцаві́к, 77
 канцаві́чка, 77
 канцавы́, 77
 канча́не, 77
 канча́нец, 77
 канча́нскі, 77
 канчуля́нец, 77
 ка́нькала, 36
 канэ́бух, 414
 каню́х, 85, 89, 121
 каню́шы, 121
 канялу́п, 100
 каня́тнік, 141
 капа́, 249
 капа́віты, 282, 286
 капа́йла, 371
 капа́льнік, 113
 капа́льніца, 113
 капа́льня, 113
 капа́нец, 113
 капа́нік, 113
 капа́ніца, 113
 капа́ннік, 113
 капа́нніца, 113
 ка́паснік, 336
 капа́ч, 113
 капа́чка, 113
 капачы́, 180
 капашы́ла, 371
 капера́тчык, 86
 капéша, 249
 капи́ца, 250
 капку́н, 326
 каплі́сты, 204
 капма́н, 155
 капо́цька, 337
 капо́ша, 326
 капо́шка, 371
 капры́з, 39

капры́за, 39, 267
 капры́зісты, 323
 капры́злівы, 323
 капры́зны, 267, 323
 капрызу́лісты, 323
 капры́снік, 39
 капры́сны, 267
 капту́рнік, 109
 капу́н, 370
 капуха́, 326, 370
 капу́цы, 233
 капцjóр, 195
 капшавáты, 250
 капшук, 176, 249
 капы́за, 266
 капы́за, 324
 капы́л, 274, 324
 капылава́ты, 274
 капылле, 180
 ка́рак, 200
 ка́рка, 200
 кара́чык, 195
 караба́н, 170
 караба́на, 170
 карабаны́, 170
 караба́ты, 220
 караба́чаный, 209
 карабы́, 170
 карава́йніца, 148
 карава́ншчык, 96
 кара́вачнік, 99
 кара́вашнік, 99, 224
 кара́вашны, 224
 кара́вец, 224
 караву́льшчык, 112
 кара́вы, 224
 каравя́тнік, 86
 караго́д, 11
 караго́днік, 128
 кара́длівы, 324
 караду́шка, 384
 кара́ка, 100
 каракадзéд, 36
 караку́ль, 131
 карале́ва, 26

каралеўна, 239
 карамейда, 228
 карамзаты, 229
 каранда, 234
 карандаш, 20
 карандыш, 229
 караністы, 230
 карантай, 230
 карантыш, 20, 229
 карапуз, 20, 37
 карапуза, 20
 карапузік, 20, 37, 229
 карапук, 230
 караслівы, 255
 каратыш, 229
 каратышка, 229
 караўно, 371
 караўка, 224
 караўнік, 99
 карач, 226
 карачкаваты, 216
 карачковаваты, 216
 карачун, 216, 229
 карачуноваты, 216
 карачы, 180
 карбаты, 209
 карга, 27
 кардупаль, 21
 каржавы, 395
 каржак, 229
 каржакаваты, 229
 каржэіна, 225, 226
 каржэй, 225
 каржэністы, 229
 каржэнь, 229
 карзіншчык, 91
 карк, 200
 каркавіна, 200
 каркадзёдак, 36, 230
 каркажа, 229
 каркажаваты, 229
 карканос, 223
 карлівы, 399
 карлік, 230
 карлюк, 230
 карманнік, 141
 кармач, 88
 карнасты, 230
 карнаты, 229
 карнач, 229
 карністы, 343
 карнявік, 190
 каробка, 168
 кароза, 274, 324
 карозлівы, 274
 каролік, 21
 каромысел, 193
 карослівы, 255
 кароўнік, 99
 карпач, 170
 карпаносы, 223
 карпаты, 220, 223, 259
 карпач, 370
 карпачэ, 170
 карпель, 326
 карплівы, 391
 карпун, 370
 карпуха, 326
 картавешка, 212
 картавы, 212
 картаносы, 223
 картуль, 229, 230
 каруза, 228, 230, 265, 321, 386
 карузливы, 265, 274, 386, 402
 карузлик, 37, 229
 карузлы, 254
 карузяла, 326
 карх, 200
 кархелік, 214
 кархун, 214
 карчавальшчык, 114
 карчавік, 114
 карчавы, 77
 карчага, 28
 карчак, 30, 222, 229
 карчакоп, 114
 карчаногі, 216
 карчасты, 229
 карчмар, 86

карчміт, 86
карчбўнік, 114
карчукаваты, 230
карчэмнік, 86
карчэўнік, 86
каршбк, 131
каршэль, 200
каршэнь, 172
каршэнь, 200
карэйка, 77
карэлка, 224
карэлы, 141
карэмза, 344
карэнкуваты, 230
карэўка, 224
каса́, 161, 197
касабру́х, 247
касава́ты, 245
касаве́нь, 245
касаве́ц, 245
касаво́кі, 245
касаву́ра, 235, 245
касагло́бы, 245
каса́ка, 115
касамо́рды, 261
касапу́зы, 247
каса́р, 115
каса́тка, 384
касаты, 237
каса́ты, 245
касене́чкі, 245
касё́ннік, 115
касё́нькі, 245
касе́ц, 115
касі́на, 163
касі́на, 163
касі́нка, 163
касі́ца, 161
каслаўка, 161
касма́, 161
касма́чча, 160
касма́ны, 160
касма́ты, 131, 237
касма́ч, 237
касмачы́, 160

касмо́шце, 160
касмы́лі, 160
касмы́ль, 161
касмы́нне, 160
касмы́шце, 160
ка́сны, 401
кастама́ха, 178
кастра́вы, 277, 321
кастры́віца, 321, 354
кастры́вы, 277, 321, 402
касу́ра, 245
касу́рка, 245
касцё́лівы, 257
касця́вы, 257
касця́н, 257
касы́, 244
кась, 329
касьбі́т, 115
касьні́к, 197
касья́н, 245
кася́к, 245
кася́нка, 64
кат, 381, 385
каталі́к, 145
каталі́чка, 145
ката́ль, 104
ка́таржні́к, 139
катарэ́знік, 358, 381
ка́таўскі, 386
катко́, 153
катля́р, 93
катляро́ўна, 49
катляры́ха, 43
като́шнік, 90
каўба́снік, 86
каўбу́х, 176, 198
каўбы́, 162
каўга́н, 373
каўдабе́нь, 36
каўду́н, 176
каўдунáты, 248
каўжэ́нь, 34
каўзу́н, 35
каўканні́к, 37
каўканні́ца, 37

каўма́к, 161
каўмы́га, 226
каўне́р, 200
каўту́н, 161
каўту́неча, 160
каўту́ны, 160
каўты́га, 227
кахана́к, 40, 73
каха́нец, 73
каха́нік, 40, 73
каха́нка, 40, 74
каха́ны, 40
каху́ндыра, 85
ка́ца, 370
кацабе́ла, 230
кацала́п, 214
кацала́пка, 216
кацала́пы, 216, 374
каца́п, 78
каца́пы, 78
ка́цпан, 373
кацу́бешка, 257
кацу́біха, 153
кацу́бо́к, 153
кацма́к, 372
кацма́ба, 181
кацко́р, 195
качагу́ра, 11
качалэ́ха, 225
качаме́ла, 233
качарэ́жжа, 180
ка́чкі, 191
качо́лка, 248
качэ́ргі, 181
кашаві́к, 91
кашала́пы, 216
кашаплёт, 91, 312
кашкёт, 34
кашламба́к, 202
кашлапе́нь, 414
кашла́ты, 216
кашла́ч, 216
кашлі́вы, 214
кашлю́н, 214
кашля́ннік, 214

ка́шніца, 43
каштарла́п, 216
каштро́ба, 228
кашчава́ты, 256
кашча́вы, 256
кашыка́р, 91
кашэ́ннік, 115
кашэ́нніца, 115
кашэ́рны, 343
каяны́, 164
кваплі́вы, 388
ква́пны, 388
кварціра́нт, 138
кватара́нец, 137
кватара́нка, 137
кватара́нт, 137
кво́лы, 252
квэ́стар, 137
кева́ла, 374
ке́йбал, 23
келба́снік, 78, 86
келба́сніца, 86
ке́мкі, 282, 286
ке́мны, 282, 286
ке́ндзюх, 198
кеп, 284
ке́па, 284
ке́пал, 168
ке́пала, 326
ке́пелі, 169
ке́пель, 172, 187, 200
ке́пець, 195
ке́пік, 317
ке́пскі, 385, 413, 416
ке́пша, 247
керайша́, 233
кержо́к, 21, 174
ке́цала, 414
ке́шкала, 234
кіба́льніца, 106
ківа́ла, 216
ківу́н, 194
кі́дкі, 276, 379
кі́длівы, 281, 286
кі́длы, 318

кіжла, 228, 233, 371
кіжлаты, 216, 230, 233, 337
кіжлун, 233, 371
кіжлы, 180
кілда, 374
кілейша, 216
кільгіка, 217
кінаўшык, 91
кіндзюк, 198
кіндзюхі, 162
кіннік, 91
кіноўшык, 91
кіношнік, 91
кіношчык, 91
кінчыба, 233
кіншык, 91
кіпцік, 195
кіпцюр, 195
кіпцюрк, 195
кіпятлівы, 266
кіпяць, 195
кіраўнік, 150
кіраўніца, 150
кіраўнічы, 150
кірбацісты, 209
кірза, 223
кірзаты, 223
кірмашовік, 190
кірмашовыя, 190
кірнаты, 216, 230
кірнач, 216
кіроўнік, 150
кірпа, 184, 223
кірпаносік, 223
кірпаносы, 223
кірпаты, 223
кірпацик, 223
кірпач, 223
кірпэль, 223
кірпéнь, 223
кірпóнька, 223
кірэбла, 216
кіславокій, 244
кіслагубяц, 211
кіслаты, 343

кіслы, 252
кісляк, 252, 412
кіслячка, 317
кіста, 192
кішка, 177
кішка, 177
кішкар, 302
кішкі, 177
кішкун, 302
кішлай, 216
кладзэй, 90
клайшаногі, 216
клапатлівы, 391
клаўса, 409
клячнік, 100
клячэнік, 100
кляшэнь, 181
клёк, 169
клёкі, 162
клембаты, 215
клёмпа, 215
клéндар, 215
клендаты, 215
клендаха, 215
клендач, 215
клéнды, 180
клéпкі, 165
клéпні, 180
клётнік, 140
клéшні, 180
клéшня, 159
клешчаногі, 216
клікун, 119
клінды, 180
клішы, 180
клуб, 159
клубы, 159
клубы, 159
клундзюк, 249
клункі, 162
клушняк, 159
клыба, 181
клыбаты, 215
клыбач, 215
клыбза, 234

клыбзу́н, 215
клыбу́н, 215
клыга́вы, 215
клыгу́н, 215
клы́жні, 180
клыкі́, 190
клымза́, 217
клы́нда, 215, 234
клында́ч, 215
клы́нды, 180
клы́па, 215
клыпáвы, 215
клыпáйла, 216
клыпáногі, 215
клыпáно́жка, 215
клыпáты, 215
клы́пша, 215
клы́пы, 180
кльш, 215
кльшавáты, 215
кльшавéк, 215
кльшавéнь, 215
кльшáвы, 215
кльшáногі, 215
кльшáўка, 216
кльшáч, 215
кльшы, 215
клэ́йша, 216
клэ́ўсь, 78
клю́ка, 184
клюкава́ты, 223
клюкано́с, 223
клюка́сты, 223
клюка́ч, 222
кључ, 11
кључні́к, 82
кључы́ца, 192
кљю́шнік, 82
кљю́шня, 159
кљю́шня, 159
кљю́шняк, 159
кля́мта, 215
кляпанóсы, 223
кляпчáр, 84
кляску́н, 34

кляха́ты, 248
кляха́ч, 248
кна́ра, 403
кні́ць, 195
кно́пка, 229
кны́пус, 230
кны́хала, 37
кныш, 230
кнэ́пяць, 195
кню́ха, 176
кнюха́ты, 250
кнюхо́, 176
княгі́ня, 26, 46, 148
князь, 147
ко́бачка, 175
ко́бза, 250
ко́бка, 230
ко́гаць, 195
ко́дла, 15
ко́дык, 174
ко́жа, 197
ко́кань, 195
ко́каць, 195
ко́качы, 180
ко́кашы, 180
ко́ла, 11, 13
ко́ланца, 181
ко́ленкі, 181
ко́ленцы, 181
ко́лішнік, 76
ко́льцы, 181
ко́мза, 228
ко́мкала, 302
ко́мпал, 168
ко́мпáн, 155
комсць, 193
ко́мша, 326
ко́ніх, 89
ко́нюх, 89
ко́нях, 89
ко́псаўка, 326
ко́пчык, 185
ко́пша, 337
ко́рга, 28
ко́ржа, 28

ко́рмік, 414
ко́рнік, 96
корх, 131
корч, 30
ко́ршчык, 96
ко́сіна, 163
ко́ска, 163
ко́смы, 160
ко́стачкі, 192, 197
ко́стка, 174, 178
ко́стра, 354
косць, 178
ко́сы, 160, 161, 245
ко́тачкі, 197
ко́тка, 153
ко́ткі, 197
коўб, 161, 198
коўбік, 198
коўлак, 329
ко́хан, 42
кошмэра, 226
кравец, 91
кра́жды, 168
кра́йні па́лец, 194
кра́ля, 74, 239
кра́мар, 85, 86
крама́р, 86
крама́рка, 86
крамлі́вы, 222
кра́мнік, 85, 86
кра́мніца, 85, 86
крампу́лец, 221
кра́мшчык, 86
кра́мшчыца, 86
кра́мшчыца, 86
крамя́ны, 221
крамя́ньчу́к, 221
крапатлі́вы, 391
крапі́ўнік, 52
крапча́к, 220
крапчу́н, 221
крапы́ш, 221
крапя́чы, 221
краса́вец, 238
краса́віца, 238

краса́вушка, 239
краса́ч, 238
красе́й, 221
красе́нь, 221
красіве́нны, 240
красі́вы, 238
красла́ч, 202, 216
красля́к, 190
красне́ль, 221
кра́сны, 238
красню́к, 259
красня́к, 221
красу́ля, 238
красу́ха, 238
красцо́, 179
красько́, 221
красьне́ц, 221
краўнякі, 15
краўня́чка, 64
краўцо́ва, 43
краўцо́ўна, 49
краўчык, 92
краўчы́ха, 43, 91
крач, 222
крашала́пы, 216
кра́шаннік, 103
кра́шанніца, 103
крашы́начка, 20
кробе́ннік, 125
кробе́нніца, 125
крб́йшчыца, 92
крб́снік, 69
крб́сны, 68
кроў, 15, 178
крб́ўка, 178
крб́ўнічак, 55
крб́ўны, 63
крб́ўныя, 15
крб́хлы, 253
крб́шка, 20
круг, 11
кругі, 173
кругла́відны, 261
кругла́віды, 261
кругла́ліцы, 261

кру́гла сірата, 54
 крук, 300, 404
 круміла, 302
 кру́піннік, 405
 крупісты, 222
 крупнёль, 222
 кру́пылі, 197
 крут, 393
 крутагалоў, 358
 крутадух, 346
 крутамізнік, 346
 крутасвёт, 346
 крутасвётка, 346
 крута́ч, 34
 кру́ткі, 205
 круты́, 379
 круце́лка, 291, 319, 353
 круце́лка, 346, 353
 круце́ль, 139, 333, 346, 380,
 394, 409
 круце́лька, 333, 346
 круце́нь, 409
 круці́ль, 34, 334, 409
 круцко́н, 409
 круця́га, 346, 350
 круця́ка, 346, 350, 393
 круця́шчы, 350
 кру́чанік, 334
 кру́чаны, 390, 417
 круча́сты, 217
 кручо́к, 209
 крыва́лы, 180
 крывагу́б, 261, 323
 крывагу́бка, 323
 крывагу́бы, 211, 267
 крываза́дый, 209
 крываклубы, 215
 крыва́лупец, 261
 крыва́лупы, 261
 крывамор́дый, 261
 крыванджа́, 209, 214
 крывандзя́, 214
 крывано́гі, 215
 крывано́с, 223
 крывапі́вец, 386
 крывапі́ўнік, 386
 крывапі́ўніца, 386
 крывапі́ўца, 386
 крывапу́зы, 247
 криваро́ты, 261
 криваслі́вы, 325, 388
 кривасмо́к, 386
 кривашла́пы, 216
 криве́ль, 215
 криве́нь, 245
 криве́ц, 245
 криві́ліна, 180
 криві́лы, 180
 криві́ндзя, 214
 криві́нка, 63
 криві́ньдзя, 325
 криві́ч, 63
 криві́чане, 78
 криві́чка, 63
 криво́слівы, 388
 криво́сны, 388
 криво́тлівы, 388
 криво́тніца, 388
 криво́тны, 388
 криво́цце, 267
 криву́лі, 180
 криву́ля, 214
 кривы́, 214, 245, 388
 кривэ́дла, 215
 кривянда́, 214
 кривяндос́, 215
 крывж, 178
 крывжа́сты, 250
 крывклі́вец, 324
 крывклі́вы, 324
 крывклі́ўка, 324
 крыві́кса, 37, 324
 крывкі́вы, 324
 крывкслі́вы, 37, 343
 крывксу́ля, 37, 324
 крывксу́н, 19, 37, 324, 343
 крывксунё́к, 19
 крывксуння́, 37
 крывксу́ха, 37, 324, 343
 крывку́н, 37, 324

крыку́ха, 37, 324
крыло́, 193
крыльшчык, 98
крымзазо́ля, 234
крымя́ч, 222
крынджо́ла, 180
крындзядзю́ля, 323
крынжа́к, 113
крыўдлівы, 325
крыўё, 180
крыўля́ка, 37
крэкса, 324
крэ́пкі, 220
крэсны, 68
крэсцяні́н, 151
крэсця́нін, 151
крэўля, 215
крэўнік, 67
крэўны, 63
крэўныя, 15
крэўшчына, 15
ксенз, 109, 110
кубе́льнік, 145
кубло́, 45
куга́чнік, 83
куга́шнік, 83
кудзё́льніца, 123
ку́дзеркі, 161
кудзё́ры, 217
ку́дла, 15, 161, 237
ку́длы, 160
ку́дра, 217
кудрава́сты, 217
кудра́вы, 217
кудра́ты, 217
ку́дры, 161
кудры́сты, 217
ку́жальніца, 123
кузне́ц, 89
кузы́нка, 64
ку́йла, 395
ку́ка, 192
ку́кла, 161
куко́бны, 38
куко́н, 192
кукс, 192

кукса́н, 192
кукса́ч, 193
ку́кса, 37, 192, 214
кукса́к, 214
кукса́ты, 214
кукса́ч, 214
ку́кта, 192
кукта́ты, 214
куку́ля, 153
кукуру́знік, 52
кукшы́н, 161
кула́к, 193
кула́чча, 193
кулачу́га, 131
куле́га, 155
кулё́ма, 202, 225, 234
куліна́рча, 92
кулі́чкі, 181
ку́льч, 321
ку́льга, 216
кульга́, 217
кульга́вы, 215
кульга́чны, 215
кульгу́н, 216
кульма́, 159
ку́льта, 192
кульця́, 192
кульча́га, 216
кульша́, 159
ку́льша, 159
кулы́шні, 159
куля́ба, 181
куля́вы, 215
куляго́ўны, 407
куляжа́нка, 156
куля́са, 217
кум, 68
кума́, 68
куманё́к, 68
куме́н, 68
кумі́ца, 68
кумо́к, 68
кумпані́я, 13
кумпан́ка, 155
кумпей, 405
кумпі́сты, 251

кумп'як, 159
 кумса, 192
 кумуся, 68
 кундавы, 258
 кундаль, 229
 кундзэль, 229
 кундзя, 250
 кундзявы, 258
 кундуля, 284
 кунёга, 350
 кунпан, 155
 кунпанія, 13
 кунпанка, 156
 кунп'як, 159
 кўпа, 11
 купец, 85
 купісты, 230
 кўпка, 11
 куплены, 80
 купленыя людзі, 80
 куправаты, 209
 купраты, 209
 купрач, 209
 купро, 159
 кураза, 321
 кура́тнік, 89
 кура́тніца, 89
 кураўка, 224
 курашчўп, 89
 ку́рда, 229
 курдаяка, 19
 курдзёбак, 248
 ку́рдзель, 230
 курдзёпа, 223
 курду́па, 229
 курду́пель, 228
 курду́пы, 229
 курку́ль, 131
 курме́ль, 230
 курно́сік, 223
 курно́сы, 223
 курпа́ты, 209
 курсак, 176
 ку́рта, 100, 229, 413
 курта́ты, 229
 курча́вы, 217
 ку́сла, 388
 куст, 15
 ку́тні, 190
 ку́тнік, 71, 134, 138, 190
 ку́тніца, 134, 138, 178
 куто́к, 178
 куто́чак, 178
 кутыльга́, 216
 куты́р, 176, 198
 ку́хавар, 92
 ку́хаварка, 92
 ку́хар, 92
 ку́харка, 92
 ку́харонак, 54
 ку́хароўна, 49
 ку́харчўк, 92
 ку́харыха, 43
 ку́хва, 247
 ку́хта, 92, 351
 ку́хцік, 92
 куцава́ты, 229
 куцапа́лы, 214
 ку́цмы, 160
 куцо́бка, 192
 куцу́льбіна, 184
 ку́цы, 229
 куцзу́ка, 192
 куча, 11
 ку́чар, 85
 кучара́вец, 217
 кучара́вы, 217
 кучараўка, 217
 кучараўчык, 217
 куча́ры, 160
 ку́чары, 160
 кучка, 11
 ку́чма, 160
 ку́чмель, 160
 ку́чмы, 160
 кучу́к, 176, 198
 ку́шла, 289
 кушне́р, 87
 ку́шнер, 87, 98
 кушні́р, 87
 кушні́яр, 88

кушняроўна, 49
кушняры́ха, 43
кушпéль, 230
куюга́н, 222
куя́, 390
кцю́ха, 176
кшчо́ны, 145
кырату́ха, 230
кэ́стка, 174
кэ́ца, 371

Л

лабаво́з, 376
лаба́зье, 337
лабайда́, 225, 307
лабайдлі́вы, 315
лаба́сіна, 169
лаба́сцік, 261
лаба́тра́с, 363
лаба́тра́сіна, 363
лаба́тра́сішча, 363
лаба́тро́с, 363
лаба́ты, 261
лаба́ха, 261
лабахта́р, 323
лаба́ціна, 169
лаба́ч, 261
лабе́й, 261
лабе́шка, 168
лабзе́нь, 169, 261
лабіду́да, 169, 289, 363
лабі́на, 368
лабрэ́т, 221
лабу́з, 367
лабу́заваты, 34
лабу́к, 234
лабу́нька, 339
лабу́р, 363
лабус, 284
лабы́нда, 216
лабэ́ра, 222
лабэ́ціна, 261
лабэ́шнік, 169
лабя́к, 363
лабя́н, 169

ла́вачнік, 85, 86, 96
ла́вачні́ца, 86
ла́вашнік, 86
ла́віца, 250
лагі́за, 365
лагі́зён, 365
лагодны, 384, 392, 407, 409
лаго́ш, 216
лагу́та, 366
лагу́ха, 361
лагуці́шча, 366
лагяза́, 205
ла́да, 44
ладары́шча, 363
ла́дны, 38, 239
ла́дны́й, 38
ладо́нь, 193
ладо́ня, 193
ладо́шка, 193
лады́га, 37, 182
ладзь́жка, 182
лажбе́й, 361
лажбе́ль, 248
лажбе́нь, 361
лазаві́к, 78
лаза́к, 97
лазба́н, 168
лазба́нка, 168
лазбе́нне, 169
лазбе́нь, 337
лазбя́ннэ, 169
лазгатлі́вы, 307
лазгі́ма́х, 372
лазгі́то́н, 307
ла́зік, 354
лазэ́нга, 312
ла́йба, 249, 250
ла́йбус, 366
ла́йда, 344
лайда́к, 363
лайда́чка, 363
лайда́чы, 364
лайда́чына, 364
ла́йза, 312
лайні́к, 248

ла́йнік, 366
 лайтру́жнік, 241
 лайту́бішча, 222
 лака́за, 226
 ла́камы, 326
 лаки́за, 226, 232, 365, 414
 лако́місты, 400
 лако́мы, 400
 лалэ́й, 211
 ламаві́к, 99, 221
 ламаво́з, 84
 лама́ка, 129, 362, 373
 ламакава́ты, 373
 лама́нта, 307
 лама́ха, 129
 лама́ш, 367
 ламе́й, 362
 ламе́нь, 362
 ламе́ц, 129
 лама́іна, 208, 362
 лама́ініна, 362
 лампе́ка, 232
 ландá, 323, 328
 ла́нда, 344
 ландáр, 86
 ла́ндук, 364
 ла́нка, 250
 лано́, 181
 ла́нта, 364
 ла́нтар, 364
 ла́нтру́га, 364
 ла́нтрух, 364
 ланту́х, 176, 248, 364
 ла́нтух, 337, 364
 лантухавáты, 233
 лантухі́, 162
 лантушчы́ска, 364
 ланца́к, 280
 ланцакава́ты, 270
 ланцу́жнік, 139
 ланцо́га, 364
 ла́ня, 249
 ла́па, 192
 ла́пка, 192
 лапа́тка, 193
 лапанда́, 325
 лапаносі́к, 223
 лапаносы́, 223
 лапата́ннік, 304
 лапата́нніца, 304
 лапата́ха, 304
 лапатлі́вы, 304, 314
 лапату́н, 304
 лапату́ння, 304
 лапату́ха, 304, 314, 325
 лапатэ́ра, 314
 лапатэ́рны, 314
 лапаце́нь, 304
 лапеза́, 232
 лапéза, 34, 228, 247, 365
 лапідо́х, 226
 лапі́ты, 173
 лапу́да, 202
 лапу́н, 417
 лапу́та, 233, 289
 лапу́х, 279
 лапу́цішча, 234
 лапцо́х, 226
 лапчы́вы, 400
 лапшу́к, 327
 лапшы́вы, 388, 400
 лапы́ра, 296
 лапянда́, 304
 лапяно́к, 39
 ла́савы, 325
 ла́саўка, 326
 ла́сачка, 392
 ласі́сты, 131
 ласка́вы, 35
 ла́скавы, 35
 ласка́вы, 392
 ла́скавы, 392
 ласката́ннік, 304
 ласката́нніца, 304
 ласкату́н, 304
 ласкату́ння, 304
 ласкатуно́к, 33
 ласкату́ха, 304, 402
 ласкаце́нь, 304
 ласо́ха, 325

ластавѣнне, 167
 ластавінне, 167
 ла́ставічы, 167
 ластаман, 393
 ла́стаўкі, 167
 ла́стаўчына рабаццё (раба-
 цінне, рабацѣнне, рабін-
 не), 167
 ластовінне, 167
 ласу́н, 325
 ласу́ння, 326
 ласу́нья, 326
 ласу́ха, 325
 ласцѣ́ннік, 326
 ла́сы, 325
 ласько́, 325
 лата́, 139
 латато́н, 307
 латату́й, 296
 лататэ́рка, 354
 ла́тачнік, 125
 латру́га, 363
 латры́га, 363
 латры́на, 363
 лату́н, 134, 334
 лату́та, 227, 228
 латы́жнік, 134
 латэ́ха, 314
 лау́ма, 107
 лаў́за, 312
 лаўка́ч, 346
 лаўні́к, 85, 96
 лаўчы́ла, 346
 ла́ха, 205
 лахаму́дра, 226
 лахаму́дры, 227, 298
 лахамэ́йжа, 225
 лаханда́, 228, 307, 344
 ла́хар, 73
 ла́харыца, 342
 ла́хаўка, 344
 лаха́ч, 312, 342, 344
 лахачы́ца, 342
 лахбе́нь, 261
 ла́хман, 228
 лахма́ты, 237
 лахма́ч, 237
 лахмы́тка, 228
 лахна́, 307, 312, 342, 409
 ла́хта, 202, 307, 342, 344
 лахта́, 307
 лахтлі́вы, 307
 лахтухі́, 162
 лахтыдра́й, 354
 лаху́дра, 226
 лаху́дры, 414
 лаху́дрыца, 226
 лаху́ндра, 226
 лаце́, 125
 лаці́ннік, 145
 лаці́нніца, 145
 лаці́нніца, 145
 лацу́й, 367
 лачачу́ха, 250
 лачба́н, 168
 лашку́т, 312
 лашта́й, 367
 лашта́йка, 367
 лга́ла, 322
 лгар, 408
 лгач, 322, 408
 лга́чка, 408
 лгун, 408
 лгу́нка, 408
 левару́кі, 219
 левашня́, 219
 левізо́р, 150
 ле́галь, 361
 ле́дач, 364
 ле́два, 159
 лежабо́к, 361
 лежабо́ка, 361
 ле́жанка, 362
 ле́жань, 361
 ле́жня, 362
 ле́йда, 307
 ле́кар, 102, 109
 ле́карка, 102
 ле́кач, 340
 лелэ́зік, 326

лелѣх, 176
 лѣлях, 176
 лѣляхі, 160
 лѣма, 337
 лемехавáты, 337
 лѣмеш, 367
 лемянтóвы, 384
 ленавáты, 362
 ленагúз, 363
 лѣнты, 371
 ленцявѣ́ты, 363
 лѣны, 362
 лепáк, 337
 лепáк, 93, 337
 лепкавáты, 245
 лепля́вы, 395
 лептух, 93, 97
 лепястры́нка, 246
 лепятлі́вы, 304
 лепятúн, 304
 лепятúха, 304, 314
 лепяцѣ́нь, 304
 лепяшы́ла, 337
 лесавы́, 78
 лесавы́я, 78
 лесаруб, 114
 лескатáнник, 304
 лескатáнница, 304
 лескату́н, 304
 лескату́ння, 304
 лескату́ха, 304
 лескацѣ́нь, 304
 лѣслі́вы, 35
 летáрня, 168
 лѣтка, 182
 лѣткі, 330, 379
 лѣтны, 32
 лѣхаўка, 325
 лецвя́к, 78
 лѣшчаткі, 159
 лѣя, 249
 лѣгамэ́нта, 286
 лѣгка (-я), 179
 лѣгкае, 179
 лѣгке, 179

лѣгкі, 179
 лѣгкія пѣчані, 179
 лѣгкія, 179
 лѣгко, 179
 лѣзны, 35, 382, 407
 лѣкар, 102
 лѣмця, 373
 лѣпа, 250
 лѣпала, 306
 лѣпанка, 306
 лѣста, 383
 лѣсы, 417
 лѣткі, 204
 лѣтны, 285
 лігане́ўя, 179
 ліго́мы, 350
 ліда́шшый, 416
 лізбе́нь, 367
 лізлі́вы, 35
 лізу́н, 393
 лізу́ха, 35, 326
 лік, 171
 лімар, 98
 ліпі́на, 243
 ліпсы, 164
 ліпу́чка, 395
 ліра, 137
 лірні́цкі, 137
 ліру́тны, 235
 ліса́, 393
 ліса́вы, 35, 382, 392, 393
 лісавы, 393
 ліса́йлі́вы, 392
 лісіва́ты, 393
 лісі́ца, 393
 ліска, 393
 ліслі́вы, 35, 393
 лістанóсец, 95
 лістанóска, 95
 лістанóш, 95
 лістанóша, 95
 лістанóшка, 95
 лісу́н, 326, 393
 лісці́вы, 35
 ліся́вы, 392

літаежлівы, 342
 літасцівы, 409
 літашы, 78
 літвін, 78
 літвінка, 78
 літвінянка, 78
 літвяк, 78
 літвячка, 78
 літовец, 78
 літоўшчык, 97
 літош, 78
 ліўша, 219
 ліхаежлівы, 342
 ліхі, 254, 384, 413
 ліхі, 390, 416
 ліхόцце, 390
 ліцвін, 78
 ліцвяк, 78
 ліцірынар, 102
 ліцό, 171
 лічайка, 102
 лічкаваты, 239
 лічны, 246
 лоб, 169, 222
 лобан, 261
 лобач, 222
 лобус, 354, 363
 логва, 366
 логмін, 366
 лодар, 363
 лобжачка, 175
 лобзік, 326
 лойтра, 363
 лóкаць, 193
 лóкіш, 193
 лóмацень, 362
 лóпацень, 304, 324
 лóтаўка, 307
 лóтачнік, 96
 лóташнік, 96
 лотр, 363
 лóтра, 363
 лóтрына, 363
 лóтрышча, 363
 лóўкі, 205, 239, 345
 лóўма, 362
 лóўчы, 92
 лóхман, 228
 лóхмы, 160
 лóцман, 96
 лóша, 250
 лузán, 221
 лузаннё, 37
 лузгáнчык, 38
 лузкán, 248
 лукавец, 298
 лукавы, 298
 лунавы, 244
 лунацік, 255
 лун'е, 162
 лунéц, 255
 лунішча, 289
 луннік, 255
 лунь, 279, 289, 371
 лúпа, 189, 211
 лупавóкі, 218
 лупакі, 164
 лупán, 218
 лупáсцік, 218
 лупáты, 211, 217
 лупáч, 211, 218
 лупачы, 164
 лупéй, 218
 лупéка, 100
 лупéха, 211
 лúпíк, 353
 лупса, 241
 лупсéй, 211
 лúпсі, 189
 лúпы, 164, 189
 лупы́цыр, 230
 лупяндзя, 211
 лут, 365
 лухтán, 250
 луцяра, 366
 лúчнік, 367
 лыбіла, 208
 лыга, 180, 182, 322, 408
 лыгáч, 322, 408
 лыгі, 180

лы́гма, 322
 лыгу́н, 322, 353, 408
 лызгу́н, 137
 лы́кус, 241
 лы́ла, 228
 лы́мар, 98
 лы́нда, 38, 310, 364
 лы́нданнік, 310
 лы́нданніца, 310
 лынду́ліна, 364
 лынду́лішча, 364
 лынду́ля, 364
 лы́нды, 180, 181, 182
 лыня́ка, 366
 лы́паўкі, 164
 лыпацо́н, 249
 лы́пка, 165
 лы́пкі, 165
 лыпо́к, 165
 лыса́к, 219
 лыса́ты, 219
 лысі́к, 219
 лысі́на, 161
 лы́сман, 219
 лысу́н, 219
 лы́сцягі, 159, 182
 лысця́і, 180
 лы́сы, 219
 лы́сько, 219
 лыт, 366
 лы́тка, 159, 181, 182
 лы́тман, 225
 лы́ўдзік, 357
 лы́хта, 344
 лы́шчы, 35
 лэ́барды, 180
 лэ́бусь, 23
 лэ́ваша, 219
 лэ́мдар, 307
 лэ́мза, 279, 294
 лэ́ндала, 307
 лэ́нджа, 307
 лэ́нтух, 176
 лэ́пта, 337
 лэ́пух, 287
 лэ́ха, 344
 лэ́хта, 307
 лю́ба, 19, 25
 лю́бачка, 25, 153
 любе́знік, 73
 любе́зніца, 74
 любе́нькі, 153
 любе́няц, 40
 лю́бка, 25, 40, 153
 любу́нька, 40
 любу́шка, 25
 лю́бчык, 73
 лю́бы, 40
 люгаве́ц, 336
 люга́вы, 336
 люга́ўка, 336
 люд, 13
 людае́длівы, 342
 людае́жлівы, 342
 лю́дзі, 13, 30
 лю́дзіна, 14, 30
 лю́дзкі, 383, 393
 лю́дзяны, 382
 людко́ве, 14
 лю́днасць, 14
 лю́дны, 384, 393, 406
 людны́, 406
 людскі́, 406
 лю́дскі, 406, 413
 лю́дства, 14
 лю́дцы, 30
 лю́ма, 343
 лю́мза, 343
 лю́рба, 171
 лютае́ж, 342
 лютае́жлівы, 342
 лю́тар, 142, 391
 люто́ўка, 391
 лю́ты, 386
 лю́цкі, 393
 лю́шні, 192
 лю́шня, 192
 лябе́дзік, 30
 лябе́дзюхна, 25
 лябех, 365

лябѣхаваты, 234
лябѣдка, 25
лявіца, 189
лявіца, 192
ляга, 361
лягавы, 361
лягэнні, 179
лягкія, 179
лягкія печані, 179
лягкушка, 179
лягкушы, 179
лягтыка, 330
лягчай, 102
лягчаннік, 102
лядаек, 416
лядайка, 416
лядак, 389
лядакі, 384, 389, 413, 415
лядааты, 31
лядачы, 252, 364, 389, 413,
415
лядашны, 416
лядашты, 252, 384, 416
лядашцік, 258
лядашчы, 31, 252, 256, 364,
389, 415, 416
лядашчыца, 384
лядзве, 159
лядзяшчы, 364
лядошчыца, 241
ляды, 384
ляжай, 361
ляжак, 361
ляжнюка, 361
ляйда, 312, 323
ляйдачы, 364
ляклівы, 269
лялѣх, 176
лялечка, 19, 25
лялька, 19, 165, 239, 356
ляля, 19, 368
лялячка, 165
лямантлівы, 324
лямачнік, 104
лямѣх, 250

лямѣхаваты, 337
лямец, 161
лямѣш, 221
лямѣшка, 337
лямза, 323
лямзлівы, 307
лямобушчык, 97
лямпѣх, 249
лямцы, 160
лямяк, 289
лямянтуха, 324
лянгуз, 363
ляндар, 86
ляндарка, 86
ляндойка, 171
лянівіца, 363
лянівы, 362
лянуцька, 363
лянцяй, 363
лянцяйка, 363
ляны, 362
ляньлівы, 363
лянюх, 363
ляпа, 188
ляпай, 93
ляпак, 93
ляпяр, 93
ляпаўка, 189, 306
ляпѣй, 97
ляпѣндра, 227
ляпѣнік, 97
ляпѣта, 304
ляпѣха, 248
ляпѣш, 97, 232, 249
ляпіла, 97
ляпіта, 87, 97
ляпка, 191
ляплѣнік, 249
ляплівы, 304
ляпша, 233
ляпѣяк, 249
ляпѣянік, 87
лярва, 365, 414
ляскаўка, 304
ляснік, 92

лясніцы, 166
 ляснічы, 92
 ляснічыха, 44
 ляткі, 204
 лятун, 330
 лятуны, 12
 лятуха, 330
 ляўкар, 219
 ляўтра, 366
 ляўша, 192, 219
 ляўшак, 219
 ляўшагы, 219
 ляўшнік, 219
 ляўшня, 219
 ляўшун, 219
 ляўшэнь, 219
 лях, 78, 152
 ляхвэтар, 344
 ляхтун, 102
 ляхэбнік, 102
 ляшка, 159
 ляшобука, 152
 ляшыльшчык, 126
 ляшыльшчыца, 126
 ляхэбнік, 126
 ляхэбніца, 126

М

м'якіш, 193
 ма, 50
 магазінэр, 86
 магазінэрка, 86
 магазіншчык, 86
 магазіншчыца, 86
 магазынэрка, 86
 магазынэрка, 86
 магарычлівы, 241
 магдэся, 227
 магэра, 414
 магнач, 131
 магрыза, 405
 магутнэй, 131
 мадзэхала, 326
 мадзіца, 46
 мадзяра, 231

мадніся, 356
 мадыраўны, 286
 мадэда, 201
 маёншчык, 131
 маётны, 131
 маёрша, 43
 мажджыра, 169
 мажджэр, 289
 мажжы, 169
 мажны, 222
 маза, 267
 мазанка, 226
 мазаны, 349
 мазгавэшка, 168
 мазгавіна, 168
 мазгавы, 293
 мазгаўня, 168
 мазгі, 169
 мазэпа, 279, 343
 мазэпа, 267
 мазілка, 374
 мазкатоўня, 168
 мазлівы, 267
 мазнік, 101
 мазніца, 228
 мазун, 38, 267, 349
 мазур, 78, 226, 258
 мазурык, 139
 мазуха, 267
 мазэпа, 226, 228
 мазэпчык, 33
 мазюка, 267
 майстар, 369
 майстравы, 369
 майсцер, 104, 369
 майсцерыха, 369
 майсцёр, 369
 макатоўша, 168
 макатрыга, 168
 макатыра, 168
 макатырка, 168
 макаўка, 169
 макаўня, 168
 макацёр, 168
 маклак, 38

макля́к, 253, 412
 макóтра, 168
 макóтрык, 168
 ма́краслё́зка, 343
 ма́краслё́зы, 325
 ма́ксóні́ха, 391
 ма́ку́ха, 169
 ма́ку́шка, 169, 196
 ма́кша, 241
 малаву́мны, 284
 маладажо́н, 45
 маладажэ́нства, 44
 малада́я, 148
 малада́я па́ра, 44
 маладза́ж, 14
 маладза́жа, 14
 маладза́нец, 19, 29, 147
 маладза́ец, 29
 маладза́ж, 14
 маладза́ён, 29, 31
 маладза́ёна, 27
 маладза́ёнак, 29, 31
 маладза́ёнка, 27
 маладза́ік, 29
 маладза́іна, 31
 маладза́іца, 27, 46
 маладза́ічка, 27
 маладза́ічка, 27, 46
 маладза́ічо́к, 29
 маладза́йж, 14
 маладза́няк, 14
 маладу́ха, 27, 46, 148
 малады́, 31
 малады́я, 14
 малажа́к, 28
 малазе́н, 20
 малазо́рны, 244
 малайцы́, 29
 малале́так, 20
 малале́тка, 21
 маламо́ўны, 327
 маламо́цны, 134
 маласі́льны, 251
 маласы́ткі, 410
 малата́бнік, 116

малатабо́ец, 90
 малата́р, 116
 малата́рня, 314
 малата́ршчык, 116
 малата́ч, 116
 малатні́к, 116
 малату́н, 305
 малахо́л, 280
 малахо́лка, 280
 малахо́льнік, 280
 малахо́льні́ца, 280
 малахо́льны, 280, 284
 малаце́бнік, 116
 малаце́льнік, 116
 малаце́льшчык, 116
 малаце́мнік, 116
 малаце́нік, 116
 малаце́ннік, 116
 малаце́ц, 116
 малаці́лка, 305
 малаці́льнік, 116
 малаці́льня, 305
 малаці́льшчык, 116
 малаці́льшчы́ца, 116
 малацьба́вік, 116
 малацьбі́к, 116
 малацьбі́т, 116
 малацьбі́тка, 116
 малацьві́к, 116
 малацьві́т, 116
 малашэ́бні́ца, 107
 мала́я, 24
 малго́ся, 202
 мале́бенны, 328
 мале́й, 272
 мале́начкі, 20
 мале́нства, 12, 20
 мале́нькі па́лец, 195
 ма́лец, 22, 28
 мале́ча, 12, 20, 230
 мале́дны, 382
 малжэ́нства, 45
 малі́га, 12
 малізы́нка, 326
 малі́к, 172, 200

малімо́жны, 254
 малімо́нка, 38, 45
 малімо́нчык, 38, 45
 ма́лінавы, 384
 ма́ліноўка, 350
 ма́літоўны, 143
 ма́лка, 20, 230
 малмы́гаваты, 398
 малмы́гі, 181, 197
 ма́лодачка, 27
 ма́лодка, 27
 ма́лодуха, 46
 ма́лоды, 31
 ма́лое, 19
 ма́лойца, 29
 ма́лойцы, 29
 ма́лойчык, 29, 147
 ма́ло́тнік, 116
 ма́ло́чнік, 190
 ма́ло́чнікі, 190
 ма́лы, 19, 20, 23
 ма́лы, 20, 229
 ма́лы па́лец, 195
 ма́лыш, 19, 229
 ма́лышка, 20
 ма́ль, 20
 ма́льга, 20
 ма́льга́вачка, 20
 ма́льга́вінка, 20
 ма́льга́ўка, 20
 ма́льгва́, 12, 20
 ма́льгве́ча, 12
 ма́лькашы, 37
 ма́льха́ч, 219
 ма́льцы, 17
 ма́льчанёнак, 22
 ма́льчаня́, 22
 ма́льчаня́тка, 22
 ма́льчо́нак, 22
 ма́льчо́нка, 22
 ма́льчу́га, 23
 ма́льчу́к, 23
 ма́льчык, 22, 165
 ма́льчы́на, 22
 ма́льчы́нка, 22

ма́льчы́шка, 23
 ма́люпа́хтатка, 20
 ма́лютак, 23
 ма́люшачка, 19
 ма́люшчы, 328
 ма́лява́начка, 239
 ма́ляр, 98
 ма́ляро́вая, 43
 ма́ляро́ўна, 49
 ма́ляры́ха, 43
 ма́ма, 49
 мама́й, 414
 ма́манька, 24
 мама́ня, 50
 маме́й, 232, 328
 маме́ка, 328
 ма́мене, 234
 ма́менька, 50
 мамзы́нка, 315
 ма́міца, 50
 ма́мка, 49
 мамлю́к, 350
 ма́мнік, 349
 ма́мніца, 349
 мамой́ла, 328
 мамо́к, 50
 мамру́га, 328
 мамру́к, 264, 328
 мамрукава́ты, 264
 мамру́чка, 264, 328
 мамру́чына, 264
 мамы́за, 327
 мамрэ́ла, 327
 маму́ленька, 24
 маму́ля, 49, 50
 маму́ся, 49
 ма́мухна, 50
 ма́мца, 50
 мамы́лісты, 264
 мамы́ль, 266
 мамы́ля, 264
 мамы́р, 264
 мамы́ра, 324
 мамы́расты, 264
 мамы́рына, 264

ман, 322
манáх, 109
манáшка, 109, 144
мандрóвы, 157
манéй, 408
манéка, 408
манёк, 408
мані́як, 280
манкіра́нт, 366
манта́ч, 322, 380
манта́чаннік, 331
манту́н, 322, 408
ману́к, 322
манце́ль, 322, 408
манцо́к, 408
манцо́ль, 322
манцо́шка, 408
мань, 322, 408
ма́нька, 192, 219
ма́нькус, 219
маньку́т, 322, 409
маньку́ха, 322
манья́к, 280
маню́к, 322, 408
маню́ка, 322, 409
маня́к, 280
маня́ка, 408
ма́ра, 318
мара́, 329
маракла́ты, 220
мараса́, 326
марáты, 227
маргасле́пы, 244
маргуны́, 166
марда, 12
мардалы́сый, 231
мардапы́шка, 264
марда́сты, 260
марда́ты, 248, 260
мардахлы́ст, 241
марда́ч, 260
марда́чы, 260
мардва́, 11, 24
мардзе́ль, 249
марза́кі, 171
марзю́ха, 414
марка́ль, 237
маркату́н, 213, 274
марка́ч, 237
марко́тнік, 274
марко́тны, 274
мармо́ль, 327
мармо́н, 327
марму́за, 168, 250, 327
марму́ла, 327
марму́ль, 326, 327, 397
марму́ля, 327
мармы́за, 327
мармы́ль, 266, 268, 327, 397
мармыля, 397
мармы́ра, 327
мармы́рак, 260
мармыту́н, 212, 213
марнатра́вец, 332
марнатра́ўніца, 332
марно́сы, 217
ма́рны, 254, 385
маро́ка, 326
маро́чаны, 274
марска́ты, 220
марсякі́, 170
марсялкі́, 170
мару́да, 326, 371
мару́дзька, 371
мару́длівы, 326
мару́днік, 326, 371
мару́дніца, 326
мару́дны, 326, 371
мархлі́, 170
марцэ́ля, 351
марша́лак, 145
марша́лка, 147
ма́ршкі, 170
маршча́к, 170
маршча́ны, 170
маршча́вы, 220
маршча́к, 30
маршчакі́, 170
маршча́ты, 220

маршчы, 170
 маршчыкі, 170
 маршчына, 170
 маршчынікі, 170
 маршчыністы, 220
 маршчынне, 170
 маршчыны, 170
 маршчыны, 170
 маршчэвы, 170
 маршчэнік, 170
 марэча, 318
 масёл, 178
 масёха, 414
 масіяш, 313, 354
 масіяшка, 313
 маскалёнак, 55
 маскаль, 78, 99, 145
 маскаўня, 168
 маскв́а, 78
 масквічы, 78
 маскі, 169
 маско́вец, 78
 маско́ўка, 78, 145
 маско́ўскі, 145
 маслакава́ты, 257
 ма́сляны, 382
 масо́л, 178
 масо́лак, 178
 маста́к, 369
 масталы́га, 331, 354
 мастальбы́на, 331
 ма́стар, 104
 ма́сцер, 369
 масцеравы, 369
 масцяры́ца, 369
 ма́сьце́р, 104
 ма́ся, 225
 матава́ты, 346
 матаві́ла, 346
 маталы́га, 182, 331, 346,
 393, 409
 маталы́жнік, 331, 346
 маталы́жніца, 331
 маталы́жына, 331
 ма́танька, 49

ма́тарка, 49
 матаро́вы, 205
 матары́га, 331
 матары́жка, 331
 матка кро́сная, 68
 матка хросная, 68
 ма́тка, 25, 49, 179
 матлы́га, 331
 мато́н, 322, 409
 мато́ра, 99
 мату́лька, 49
 мату́ля, 49, 68
 мату́н, 409
 мату́ня, 49
 мату́ся, 49, 68
 ма́тухна, 49
 ма́тушка, 43, 49
 маты́га, 409
 матылі́к, 172
 матылі́ца, 172
 матылі́ца, 417
 ма́тэнька, 49
 матэ́ўка, 269
 маўду́к, 328
 маўзлі́вы, 324
 маўклі́вы, 327
 маўклі́с, 327
 маўку́н, 327
 маўму́ра, 327
 маўмы́га, 328
 маўмы́р, 327
 маўмы́ра, 266, 269, 327, 397
 маўтлі́вы, 327
 маўча́к, 327
 маўчалі́вы, 327
 маўча́нішча, 397
 маўчаўлі́вы, 327
 маўчлі́вы, 327
 маўчо́к, 327
 маўчу́ла, 327
 маўчу́н, 327
 маўчу́ння, 327
 маўчу́ха, 327
 мах, 207
 ма́ха, 207

махаблуд, 346
 махавік, 78
 махавікі, 78
 махамéла, 337
 ма́ханец, 207
 ма́хар, 346
 ма́хер, 139, 346, 370
 махéц, 207
 махілэ́зны, 208
 махі́на, 207
 махі́нны, 207, 222
 ма́хіны, 207
 ма́хір, 346, 394
 ма́хірскі, 346
 махла́, 281, 286
 махлава́сты, 281
 махла́к, 281, 287, 393
 махла́сты, 281
 махла́ты, 287
 ма́хлер, 346
 махле́ўка, 393
 махле́ўка, 346
 ма́хлішча, 393
 махлю́й, 346
 ма́хля, 287, 346
 махлява́ннік, 346
 махлява́нніца, 346
 махля́к, 287
 махля́р, 346, 393
 махля́рка, 346, 393
 махля́рына, 393
 махля́чка, 287
 махо́л, 281
 махонка, 60
 махо́ня, 328
 махту́н, 393
 ма́хыр, 139, 346
 маца́к, 222
 маца́я, 221
 ма́цер, 49
 ма́церка, 49
 маце́ха, 289
 ма́ці, 49
 маці́на, 346
 ма́ціц, 346
 маці́па, 179
 мацо́ха, 59
 мацы́я, 293
 маць, 49
 мацю́га, 331, 346
 мацю́н, 322
 мацю́ха, 289
 мача́н, 88
 ма́чаха, 59
 мачно́й пазыр, 187
 мачо́ха, 59
 ма́чуха, 60
 мачымо́рда, 241
 машкара́, 20
 машката́ўня, 168
 машнара́з, 141
 медаві́к, 124
 медала́з, 124
 ме́дзгала, 233
 ме́дзенец, 194
 ме́дзены па́лец, 194
 медзяля́н, 354
 ме́днік, 93
 ме́дны, 242
 медыра́ўны, 282
 ме́зенец, 194
 ме́зенік, 194
 ме́зены па́лец, 195
 ме́зік, 194
 мезю́к, 194
 мезю́нк, 195
 мейсцо́вы, 76
 мелава́ты, 234
 ме́льнік, 93
 ме́льмецень, 329
 ме́льнік, 93
 ме́льнічы́ха, 44
 мельня́, 305
 меля́я, 305
 ме́мко, 232
 ме́нтух, 367
 ме́ншы па́лец, 194
 мерзля́ццэ, 213
 ме́ршчык, 91
 ме́скі, 75

ме́сны, 76
 ме́ста, 158
 местачко́вы, 75
 ме́ські, 75
 ме́сячнік, 255
 мех, 233
 мехавáты, 233
 механо́ша, 147
 ме́шанка, 78
 мешкава́ты, 233
 мешчані́н, 75, 152
 ме́ткі, 379
 мідзюля́н, 233
 міжлю́дны, 333, 381
 міза́рачка, 133
 мізе́рыя, 10
 мізі́к, 194
 мізі́нец, 195
 мізі́нік, 194
 мізі́нчык, 195
 мізэ́ра, 257
 мізэ́рны, 254, 257
 мізя́ны палец, 195
 мікала́сеўская дзе́ўка, 41
 мі́ласлівы, 405
 мі́ласцівы, 405
 мі́ласэ́рдны, 273
 мі́лачка, 40
 мі́ленькі, 40
 мі́лка, 153
 мі́лы, 40, 153, 407
 мі́льчык, 40
 мі́люзгэ́ча, 12
 мі́люзня́, 12
 мі́нджа, 328
 мі́р, 10, 14
 мі́ралюбі́вы, 407
 мі́ргуй, 347
 мі́рота, 10
 мі́рскéй, 413
 мі́рскі́й, 413
 мі́рун, 41
 мі́скю́гін, 280
 мі́тальні́к, 334
 мі́тальні́ца, 334
 мі́ту́к, 140
 мі́тусá, 334
 мі́цілка, 140
 мі́шугі́н, 280
 мла́дзéнец, 19, 29
 млі́на́р, 93
 мло́дачка, 27
 мло́ды, 147
 млы́на́ж, 93
 млы́на́р, 93
 млю́га, 253
 мля́вы, 253
 мля́ўкі, 253
 мля́ўш, 335
 мнец, 117
 мнэ́я, 117
 мні́шка, 109
 мо́длы, 143
 мо́дні́к, 201
 мо́дні́ца, 201
 мо́дны, 201, 383
 мо́жны, 131
 мо́зак, 169
 мозг, 169
 мо́зкі, 169
 мой, 44
 мо́ладзеж, 14
 мо́ладзь, 14
 мо́мра, 212
 монд́ры, 293
 мо́няла, 326
 мо́рда, 171, 172
 мо́рдачка, 172
 мо́рзы, 171, 172
 мо́рма, 327
 мо́рны, 253
 мо́рхлы, 220
 мо́ршкі, 170
 моршч, 170
 мо́ршча, 170
 мо́ршчкі, 170
 мо́ршчы, 170
 мо́ршчыны, 170
 мот, 409
 мо́цкі, 384

мо́цны, 222
мрук, 328
мслівы, 399
мсцівы, 270, 399
мудазвон, 306
мудраге́й, 318
мудраге́лісты, 293
мудраге́лка, 312
мудраге́ль, 298
мудраўны́, 201
мудроўшчык, 312
мудроўшчыца, 312
му́дры, 263, 293, 298
мудрэ́ніца, 281
мудрэ́ц, 293
мудрэ́цкі, 293
муду́р, 264
мудуроўны, 320
муж, 44
мужаве́нь, 45
мужа́тка, 46
му́жны, 271
му́жня, 46
мужу́рно, 222
мужчы́зна, 28
мужчы́на, 28
мужчы́ніска, 28
мужчы́ны, 14
мужы́к, 28, 44, 151
мужы́кі, 14
мужы́чка, 151
музы́ка, 116
музыка́нт, 116
музы́чнік, 116
му́лера, 328
му́ляр, 93, 97
му́ма, 328
му́мра, 269, 327
мумру́га, 397
мумру́к, 328
му́ня, 234, 328
му́раж, 93
мура́ль, 93
мураўні́к, 93
му́рза, 33, 223

мурзале́й, 223
мурза́н, 223
мурзапо́нка, 224
мурза́ты, 223
му́рзаты, 224
мурзе́й, 223
мурзу́ля, 223
мурзу́ша, 223
мурзэ́ліна, 224
мурзэ́ль, 223
мурзэ́ля, 223
мурла́н, 260
мурла́сты, 260
мурла́тка, 260
мурла́ты, 248, 260
мурла́ч, 260
мурло́, 171, 260
мурлы́га, 260
му́рмаль, 327
мурме́ль, 327
му́рнік, 93, 97
му́ршчык, 97
му́рык, 259
му́рын, 78
му́са, 171
му́сака, 178
му́скулы, 180
мусяля́к, 234
мутар, 322
мута́ч, 322
мутны, 273
муфло́н, 234
муце́ль, 408
му́цель, 408
муцjóн, 322, 408
му́ця, 408
муця́нка, 408
муця́р, 322, 408
муця́рка, 322
мы́за, 171
мы́мра, 327, 356
мындра, 201
мырку́н, 309
мы́рма, 327, 390, 397
мыслівец, 118

мыслівы, 119
 мысліўца, 119
 мыслявец, 119
 мытля, 344
 мыхір, 187
 мыхля, 358
 мышалкі, 196
 мышапяр, 348
 мышка, 186
 мышчалка, 196
 мышчалкі, 196
 мышчыкалаткі, 196
 мэкда, 225
 мэлькацень, 334
 мэлькут, 344
 мэндаль, 284
 мэт, 347, 370
 мэтны, 205
 мэх, 404
 мэша, 227, 371
 мядар, 124
 мядзведзяваты, 234
 мядзінчык, 195
 мяднік, 124
 мязэнец, 195
 мязінны палец, 195
 мякаць, 182
 мякэка, 337
 мякіна, 412
 мякіш, 167
 мякіш, 182, 196, 412
 мякішак, 167
 мякішка, 196
 мякішы, 180
 мякішўе, 182
 мяккі, 384
 мякоць, 182
 мякушак, 196
 мякушка, 196
 мякушка, 196
 мякушкі, 196
 мяла, 233
 мялаваты, 370
 мяліца, 370
 мялка, 189

мяльшчык, 117
 мяльшчыца, 117
 мямлэй, 328
 мямлік, 371
 мямлё, 328
 мямля, 328
 мянэк, 368
 мянта, 366
 мянташка, 307
 мярзотнік, 336
 мярзьяк, 213
 мярзява, 416
 мяркованы, 383
 мярковы, 383
 мяркоўны, 383
 мярлін, 234
 мярліна, 302
 мярлё, 302
 мярлёй, 234
 мярлюк, 250
 мярнічы, 91
 мячка, 117
 мяшанец, 78
 мяшчане, 75
 мяшчанка, 75

Н

набажны, 328
 набеганый, 52
 набіванка, 46
 набіваннік, 84
 набіўшчык, 103
 набовіч, 46
 набожны, 143, 328
 набоіч, 46
 набой, 198
 набойка, 46
 набрадзь, 80
 набрэд, 11, 311
 набрэда, 80, 156
 набрэдны, 156
 набрэжы, 156
 набрукованы, 269
 набрыдзь, 80
 навакшчоны, 145

навакшэнец, 145
на́валакі, 80
на́валач, 80, 157
навало́ка, 80, 157, 310, 414
наваро́джзены, 19
наво́дны, 80
наво́ны, 80
наво́тны, 80
навучны, 278
навучы́целька, 94
навяжо́ны, 316
навя́рстаны, 395
нага́, 180
нагаге́няны, 214
нага́ты, 208
наге́ць, 195
на́гий, 210
нагле́ц, 207
на́глік, 207
на́гліца, 207, 396
на́глы, 207, 268, 331, 396
нагога, 267
нагу́ла, 361
нагу́на, 275
на́даба, 41
надае́да, 394
надае́длівы, 394
надае́длы, 394
надае́дны, 329, 394
надаку́члівы, 394
надаку́чны, 394
надаку́шлівы, 394
надаку́шны, 394
надалізо́ны, 329
на́даўб, 289
на́даўба, 41, 289, 407
на́даўбень, 289, 296
надая́да, 328, 394
надая́длівы, 394
надая́длы, 394
надая́днік, 395
надая́дніца, 395
надая́дны, 394
надзе́нніца, 149
надзе́ншыца, 149

надоб’е, 13
надоб’я, 41
надойдлівы, 394
надольні́к, 136
надомні́к, 62
на́дрыдзень, 156
надува́ла, 323
надурэ́й, 296
надутка, 39
наду́цік, 39, 264, 269
наду́цька, 235, 264, 391
нае́жджы, 80, 157
нае́здны, 80
нае́зны, 80
нажана́, 180
нажана́ты, 180
назалéлы, 329
назо́йлівы, 394
назо́ла, 329, 394
назо́лачка, 34
назо́лісты, 395
назо́лка, 34
назо́ллівы, 394
назо́лнівы, 395
назо́лы, 395
назо́льны, 395
назы́рны, 329
назэ́ллівы, 395
назю́йлівы, 394
на́йда, 344, 346
найдзе́н, 50, 52
найдзе́на, 50, 52
найдзе́нак, 50, 52
найдзе́ннік, 50, 52
найдзе́ны, 52
на́йдзіч, 52
на́йміт, 118, 149
на́ймітка, 118, 149
на́ймітка, 118, 149
на́ймічка, 149
на́ймычка, 118
наканова́ны, 41
нака́снік, 395
на́кась, 329
нако́льнік, 352

нако́льни́ца, 334, 352
 накру́тка, 34
 на́крутка, 350
 нале́тнік, 118
 налівак, 248
 наліва́ха, 249
 налівень, 221
 налу́зканы, 250
 намазклі́вы, 330
 намазклё́чы, 330
 на́макань, 249
 намамылены, 268
 наматы́раны, 268
 наме́снік, 146, 147
 нандзя́ж, 134
 напабы́рджаны, 266
 напа́рыч, 154
 напі́лы, 240
 наплéчнік, 187
 напру́да, 235
 напу́ганы, 202
 нараві́сты, 267, 274
 наравы́, 274
 нара́джаны, 201
 нараўлі́вы, 267, 275
 нард, 39
 нароб́д, 14
 нароб́зішча, 11
 нарт, 275, 407
 на́рта, 275
 нару́га, 407
 наруге́нь, 329
 нару́жнік, 398, 407
 нару́жніца, 398
 нару́яжніца, 407
 наса́р, 222
 наса́ты, 222
 наса́ч, 222
 насéннік, 52
 насі́ска, 184
 насі́шча, 184
 на́скі, 76, 156
 наслéддзе, 15
 наслéднікі, 15
 наслéдства, 15
 наслéннікі, 15
 насмéхіч, 395
 насмéшнік, 317, 395
 настаўні́к, 94
 настаўні́ца, 94
 настаўчы́к, 96
 настой́чавы, 330
 настойчы́вы, 275
 настоўні́ца, 94
 наступні́к, 135
 наступні́ца, 135
 наступца́, 135
 насты́глы, 213
 насты́рны, 275, 331, 418
 насу́ль, 222
 насу́ля, 222
 насу́па, 236
 насупава́ты, 398
 насупява́ты, 273
 насы́пава́ты, 236
 на́сыць, 302
 на́ські, 76
 насю́га, 184
 насяле́нец, 80
 на́талач, 14
 натапо́ршчаны, 235, 264
 натоў́п, 11
 натрэ́нтны, 275
 натрэ́пны, 395
 натурлі́вы, 267, 275
 натуры́сты, 267, 275, 418
 наўды́, 267, 385
 наў́па, 34
 наўстру́й, 334
 наўчы́целка, 94
 наўчы́цель, 94
 наўчыце́лька, 94
 наўчы́целька, 94
 наўчы́цельні́ца, 94
 наха́ба, 268, 329, 331, 395,
 396
 наха́біца, 395
 наха́бнік, 347
 наха́бны, 268, 331, 396
 нахабню́га, 268

наха́льний, 396
 наха́льніца, 395, 396
 наха́льны, 396
 нахалю́га, 396
 нахо́дны, 52
 нахо́дчывы, 298
 наця́га, 80
 нача́льнік, 150
 начапу́раны, 202
 начва́н, 176
 начва́ч, 249
 начму́ра, 235
 начму́раны, 235
 начэ́па, 395
 наш, 76
 на́шанец, 76, 156
 на́шаскі, 156
 на́шкі, 76
 нашча́дкі, 15
 на́шчынец, 76
 на́шы, 15
 на́шынец, 76
 наяжджа́лы, 80
 наяжджа́лы, 80
 наяжжа́лы, 80
 не́абаль, 388
 неабо́льны, 388
 неадва́жны, 262, 401
 неапра́ны, 210
 неапра́ціна, 225
 неаха́йнік, 224
 неахайны, 224
 неаце́са, 335
 не́ба, 189
 небага́ты, 134
 не́баж, 62
 небажа́няты, 60
 небажа́та, 24, 55, 60
 небо́га, 57
 небракаўлі́вы, 335
 небрылё́ўны, 335
 небышко́ўны, 335
 нева́днік, 125
 невідзяшчы, 244
 невідучы, 244
 невыбо́рчывы, 335
 невялі́чкі, 230
 не́га, 40
 негadzі́вы, 415
 не́гадзь, 415
 негadzя́вы, 385
 негadzя́й, 336, 365, 373, 415
 негadzя́йка, 373
 негadzя́шчы, 252, 336, 373, 385, 415
 негaдо́ўны, 39
 негaжа́й, 225
 не́галда, 338
 негаманкі, 327
 неганьбо́ітны, 239, 399
 негара́ка, 376
 не́гелда, 338
 негі́лoзны, 231
 негі́нта, 296
 него́дны, 398
 него́ж, 252
 негума́зны, 284
 недабо́рны, 342
 недаве́рак, 142, 143
 недаве́рка, 143
 недаве́рлівы, 355
 недаву́мак, 289
 недаву́мка, 289
 недале́так, 21
 недалу́га, 289, 416
 недалу́гі, 232, 253, 333, 338, 412
 недалу́жнік, 253
 недалу́жны, 253
 недале́нга, 232, 289
 недале́нжны, 289
 недаме́рак, 230
 недамо́рак, 253
 недано́сак, 20
 недапе́ка, 289
 недапе́клы, 289
 недапе́чаны, 289
 недапе́чка, 289
 недапе́ка, 289
 недара́йда, 228

недарасцель, 230
недароб, 289
недаробак, 289
недарослік, 21
недарослы, 230
недарост, 230
недаростак, 20, 21, 229
недарошчы, 229
недарэдак, 289
недарэйша, 289
недарэка, 279, 289
недарэкі, 289
недаткнёнтны, 263
недатыка, 332
недацёпа, 289, 374
недацяпа, 289
недачупалле, 414
недачупальня, 289
недачупаля, 289
недашляк, 252
недбайлюшчы, 372
недужавіты, 252
нежанакі, 41
нежны, 267
нежывуля, 254
незабывала, 290
незабыўны, 290
незавідны, 231
незамошны, 134
незачопны, 332
незачэпны, 332
незвялошце, 338
незгамэзны, 296
незгарны, 231
незграбшце, 338
незграбэйла, 338
незграбны, 234
незграіны, 234
нездалёка, 252
нездалётнік (ца), 252
нездалётны, 252
нездаляшчы, 252
нездаравяка, 253
нездаровы, 253
нездароўка, 253
незрэчны, 231
незрэчы, 244
некаёнік, 416
некаёніца, 416
некарысны, 415
некайны, 416
некайства, 14
некрасівы, 231
некрут, 99
некульціпісты, 416
некумпаністы, 333
нелапы, 385
нелупак, 353
нелюд, 332
нелюддзе, 332
нелюддзе, 396
нелюдзень, 332, 396
нелюдзівы, 332, 397
нелюдзім, 332
нелюдзім, 396
нелюдзімка, 396
нелюдзімы, 332, 396
нелюдзін, 332
нелюдзь, 332, 396, 417
нелюдзяны, 332
нелюднівы, 332
нелюдскі, 385
нелютаежны, 335
неляклівы, 271
немагушчы, 253
немацавіты, 253
немачка, 19
немачны, 253
немец, 78, 232
неміжлюдны, 333
немка, 232
немцы, 78
немчык, 19, 232
немы, 232
ненавідны, 266, 385, 397
ненавідны, 397
ненавіснік, 397
ненавісніца, 397
ненавісны, 266
ненагляда, 40, 239

ненаёд, 404
 ненаёда, 301
 ненаёдак, 301
 ненаёдка, 404
 ненаёдлiвы, 301, 404
 ненаёднiца, 301
 ненаёдны, 301
 ненаёжа, 301
 ненаёжны, 405
 ненаёсны, 301
 ненажора, 301
 ненажърны, 301
 неналюднiк, 332
 ненасыгткi, 302
 ненасыгтны, 302
 ненасыщ, 302
 ненаськi, 80
 ненаотольны, 302
 ненаяда, 301
 необаль, 388
 неохая, 224
 непавадзь, 296
 непаварацень, 233, 337
 непавароткi, 234, 337
 непаглядны, 231
 непадабень, 231
 непазарны, 231
 непалюднiк, 397
 непанёмiсты, 296
 непанятлiвы, 296
 непасёда, 333
 непаслухмяны, 398
 непаслушнiк, 398
 непаслушнiца, 398
 непаслушны, 398
 непасядуха, 341
 непатрѣбнiк, 415
 непатрѣбнiца, 415
 непахарѣмны, 254
 неперабiра, 335
 неперабiрасты, 335
 неперабiрлiвы, 335
 неперабiрушчы, 335
 неперабiрчывы, 335
 неперабiрлiвы, 335
 неперабiрны, 335
 неперабiрчывы, 335
 непраборны, 337
 непрадзь, 374
 непрапѣка, 287
 неспрас, 336, 416
 неспрасцѣвы, 389
 неспрасцiвы, 389
 непрыгожы, 231
 непрыѣмны, 333
 непрыкаяннiк, 412
 непрыкаяннiца, 412
 непрыкладны, 337
 непрылюд, 332
 непрылюдак, 332, 397
 непрылюдзiк, 332
 непрылюдны, 332, 397
 непрымоўны, 398
 непрычынны, 231
 непутный, 416
 непутнѣй, 416
 непуццѣ, 416
 нѣраб, 365
 нѣрабацень, 365
 неразбiтны, 284
 неразбiрлiвы, 335
 неразбiрчлiвы, 335
 неразбiрчывы, 335
 неразвѣжны, 284
 неразгарака, 414
 неразумѣка, 296
 нѣрапа, 302
 нѣрва, 183
 нѣрваннiй, 271
 нѣрвенны, 276
 нѣрвiна, 183
 нерво́вы, 276
 несаладаежыва́ты, 335
 несало́шчы, 342
 несама́вiты, 284, 287
 нескладу́ха, 234, 373
 неслабодка, 258
 не́слух, 36, 334, 398
 неслухмяны, 398
 не́смысел, 287

не́смысль, 287, 296
 неспра́ўны, 254
 не́спун, 353
 не́стыч, 334
 несусва́тны, 417
 не́сын, 53
 нету́рба́тны, 372
 не́тусны, 231
 нету́тэйшы, 80
 нету́тэ́шні, 80
 неўбо́й, 39
 неўва́ротлівы, 234
 неўві́ру́тны, 205
 неўго́дны, 42
 неўго́жій, 415
 неўдале, 12
 неўдало́та, 373
 неўдало́це, 338
 неўда́ль, 12, 290
 неўда́льства, 39
 неўдало́га, 416
 неўда́тны, 416
 неўда́чны, 416
 неўзгля́д, 269
 неўзда́ло́га, 252, 416
 неўзда́ляка, 252
 неўкавы́ра, 275
 неўкавы́расты, 324
 неўкавы́рны, 267, 275, 324,
 398
 неўклюдзь, 289
 неўлю́ддзе, 336
 неўлю́ддзя, 396
 неўра, 374
 неўраўнаважаны, 270
 неўры́мслівы, 268
 неўспун, 353
 неўстава́ка, 253, 365
 неўстро́ены, 202
 неўсцільна́я, 231
 нефасо́ністы, 231
 нехазя́йлівы, 372
 нехамя́жына, 228
 нехарму́зны, 231
 нехаро́шы, 413
 нехару́зны, 231
 нехаца́вы, 231
 не́хлеб, 135
 нехлямя́жны, 227
 нехоро́шкава́ты, 231
 не́хрысцень, 144
 не́хрысць, 144
 нехупа́вы, 231
 неціка́вы, 231
 нецяму́шчы, 296
 неця́рплівы, 268
 неця́рплячы, 268
 нечві́да, 231
 нечупа́зы, 227
 нечыпа́льшчыца, 332
 не́чысць, 14
 не́шчась, 411
 нешыхо́ўны, 412
 не́ба, 189
 не́ха, 225
 ніа́дзшы, 254
 ніва́рты, 253
 ніві́рушны, 417
 ніві́сны, 244
 нідалэ́нча, 414
 нідаро́слік, 230
 нідо́йда, 233
 ніды́цяг, 412
 нізваро́ткі, 234
 нізваро́тны, 234
 нізграбо́це, 234
 нізграбэ́йла, 233
 нізкі, 229
 нізкі на вочы, 244
 ніка́лаеўскі халасця́к, 41
 ніка́мпаністы, 397
 нікара́пла, 234
 ніклямя́га, 234
 нікуда́шні, 416
 нікуды́шні, 415
 нікуды́шнік, 415
 нікуды́шніца, 415
 нікуды́шны, 254, 415
 нікчо́ма, 415
 нікчо́місты, 415

нікчѡмнік, 415
 нікчѡмніца, 415
 нікчѡмны, 415
 нікчѣмнік, 415
 нікчѣмніца, 415
 нікчѣмны, 415
 нілюдзяны, 397
 нілюднівы, 397
 нінаські, 80
 ніпаварѡтка, 234
 ніпавідны, 231
 ніпазѡрны, 231
 ніпрыѣмны, 397
 ніпрыкаяннік, 270
 ніспадзѣжны, 398
 ністрѡпця, 374
 нітка, 134
 ніхлюшчавіна, 234
 ніхлямяжы, 233
 ніцавѡцік, 269
 ніцнѡта, 356
 ніцы, 397
 нічагѣза, 390
 нічагѡўка, 413
 нічѡгі, 254, 384, 413, 415, 416
 нішкарадзіна, 234
 нішча, 137
 нішчая, 137
 нішчы, 137
 нішчѣта, 291
 ніякаваты, 254
 ніякаваты, 415
 ніякі, 254
 ніякі, 413
 нѡгаць, 195
 нѡжка, 180
 нѡздра, 184
 нѡлік, 296
 нѡрыца, 348
 нос, 183
 носабара, 222
 нѡсаль, 184, 222
 нѡсаўка, 183
 нѡсько, 222
 нѡтны, 263, 267, 272
 нѡхар, 222
 нудá, 329
 нуднік, 395
 нудніца, 395
 нудны, 254, 274, 395
 нудѡсны, 274
 нудѡтны, 274
 нурзіна, 397
 нўслуш, 353
 нутра́, 162
 нўтранасць, 162
 нутро́, 162
 нутры́, 162
 ньдопір'е, 414
 нька́ла, 348
 ньі́ркі, 184
 ньі́цька, 273
 нѣ́го́га, 337
 нѣ́нджа, 343
 нѣ́ндза, 257
 нѣ́ндза, 343
 нѣ́ндзны, 273
 нѣ́нзлы, 343
 нѣ́тра, 329
 нѣ́хля, 225
 нѣ́ю́нка, 328
 нѣ́ю́ня, 37, 328, 343
 нѣ́ю́хаўка, 184
 нѣ́ю́хмарка, 184
 нябо́г, 62
 нябо́га, 24, 54, 60, 61, 64, 412
 нябо́гая, 60
 нябо́ж, 24, 54, 61, 412
 нябо́жа, 61, 62
 нябо́жка, 62
 нява́жны, 413
 нява́ла, 362
 няве́глас, 34
 няве́дала, 279, 373
 няве́ста, 26, 60
 няве́стка, 57, 60, 148
 няве́сткі, 71
 няве́тлы, 333
 няве́хна, 60

нявідны, 231
 нявісны, 244
 нявобльнік, 139
 нявобльніца, 139
 нявывалака, 289, 326, 366
 нявывалка, 338, 412
 нявынасяк, 20
 нягэга, 252
 нягэглік, 289, 414
 нягэглы, 39, 252
 нягэда, 365
 нягэдда, 338
 нягёддзе, 336
 нягёднік, 336
 нягёдніца, 336
 нягодны, 336, 365, 373, 390, 415
 нягожы, 252
 нядбайка, 337
 нядбайла, 372
 нядбайлівы, 372
 нядбайліна, 372
 нядбайліска, 372
 нядбайліца, 372
 нядбайлішча, 372
 нядбайні, 372
 нядбайнік, 337, 372
 нядбайніца, 337, 372
 нядбаліца, 337, 372
 нядбалы, 337, 372
 нядбалыны, 372
 нядбалышчык, 372
 нядзёчны, 80
 нядзёшны, 80
 нядобры, 413, 416
 нядократка, 332
 нядольніца, 411
 нядошліца, 252
 нядошлы, 252
 нядружыскі, 333
 нядуга, 252
 нядужнік, 289
 нядужы, 252
 нядушы, 253
 нязбожніца, 142
 нязграбны, 231, 233, 234, 337
 нязграда, 373, 374
 нязграй, 226, 227
 нязграйнік, 227
 нязграчны, 231
 нязграя, 226
 нязгрэда, 373
 няздара, 289, 373
 няздатны, 296
 няздзельніца, 374
 няздзержаны, 268
 няздзешні, 80
 няздольны, 296
 нязломны, 274
 нязнайка, 288
 нязначка, 39
 някдэба, 373
 някемкі, 296
 нялюб, 42
 нялюбы, 42
 нялюддзе, 396
 нялюднік, 332, 396
 нялюдніца, 396
 нялюдны, 332, 333, 396
 нялюдскі, 332, 396, 413, 416
 нямесны, 80
 нямілы, 42
 нямкіня, 232
 нямко, 232
 нямоглік, 253
 нямоглы, 252
 нямой, 19
 нямптур, 232
 нямцюлька, 19
 нямчужка, 232
 нямы, 232
 нямы палец, 194
 нямыка, 228
 нямыцік, 224
 нямыцька, 33, 224
 нянавідны, 231
 нянаёда, 301
 нянаёдны, 301
 нянайскі, 80

няплóдны, 203
няпзўны, 415
няра́ха, 224
няра́хлівы, 224
няро́здаўбень, 296
няро́знак, 296
нярэ́па, 366
нясклё́па, 233, 373
няслу́шны, 398
нясме́лы, 262, 401
нясо́весны, 268
нятка́ха, 374
няўго́жы, 415
няўда́ліна, 373
няўда́ліца, 290
няўда́лле, 290
няўда́лы, 373, 416
няўда́ля, 227
няўда́ха, 373
няўзгля́д, 236
няўздо́ліца, 253
няўззо́рыца, 397
няўззу́рыца, 397
няўзі́ра, 235
няўзо́ра, 397
няўзо́ркі, 244
няўзо́рысты, 231, 397
няўклю́да, 234, 374
няўклю́да, 289
няўклю́дзэ, 290
няўклю́дны, 371
няўла́дзіца, 373
няўло́жаны, 373
няўло́мак, 221, 362
няўло́мны, 274
няўлю́ддзе, 396
няўлю́дны, 396
няўме́ка, 372
няўме́луха, 373
няўме́лушчы, 372
няўме́лы, 372
няўме́лька, 373
няўме́ха, 373
няўме́чка, 373
няўпо́рны, 20

няўпраўны, 371
няўро́ма, 226
няўры́жлівы, 276
няўры́мса, 334
няўры́мслівы, 334
няўры́мста, 334
няўры́мсцік, 334
няўстру́й, 36, 268, 319,
334
няўсту́пчывы, 274
няўсты́днік, 268
няўсты́дны, 381
няўсце́рпны, 268
няўсці́вы, 381
няўто́льны, 376
няўхлю́да, 374
няўце́шлівы, 319
няха́йны, 224
няхлю́да, 224
няхлю́дны, 234
няхлю́й, 225, 337
няхлю́йка, 337
няхлю́я, 225
няхо́тнік, 119
няхры́шчаны, 144
няця́мкі, 296
няця́млівы, 296
няшча́снік, 411
няшча́сніца, 411
няшча́сны, 411

О

обча́ства, 10
ойце́ц, 48
ойчы́м, 56
о́ка, 163
о́кыдышчэ, 42
о́луп, 289
о́лупе́нь, 289
о́рла, 174
о́тро́док, 63
о́хар, 370
охлу́да, 227
очка́рня, 218
очка́ты, 218

очкоўня, 218
очы, 163
ошуст, 322, 380

П

пáжылка, 177
пáкалатка, 173, 189
пáклы, 160
пáлец, 193
пáлец кала сярэдняга, 194
пáсака, 178
пáскавіцы, 191
пáсмы, 160
пáстка, 189
пáтлы, 160
пáтрахі, 162
пáха, 185, 186
пáхва, 185, 186
пáхвіна, 185
пáшчака, 191
пáшчана́к, 191
пáшчанне, 191
пáшчы, 191
пáшчыка, 191
пáшчыкі, 191
пáшчынкі, 191
пабадзяй, 368
пабадзя́ка, 310
пабаўня, 367
пабеража́нін, 78
пабіра́йла, 137
пабіра́ха, 137
пабіру́х, 137
пабіру́ха, 137
пабіру́шка, 137
пабля́клы, 243
пабо́жны, 143
пабо́іна, 364
пабойня, 364
пабо́чны, 80
пабраце́нік, 57
пабраці́м, 67, 154
пабраці́мка, 154
пабрыдзёнь, 368
пабягу́нка, 364

пабягу́ха, 341
пабягу́шка, 341
павáбны, 239
павадзю́шча, 341
павадыро́нак, 55
павáла, 362
павалёчына, 326
павáр, 92
павáрка, 92
павары́ха, 92
павё́йка, 165
павё́ка, 165
павё́транец, 287
павё́чка, 165
павё́ялка, 166
павіва́льніца, 109
павіва́яначка, 148
паві́длівы, 387, 388
паві́траніц, 281
павіту́ха, 109
паво́знік, 84
паво́знічак, 84
паво́знічы, 84
паво́зчык, 84
павыдуко́ваны, 313
павяда́ч, 124
павяда́чы, 124
павярткі, 378
павяртлі́вы, 205
павятра́нка, 353
пагаво́рны, 314
пага́длівы, 405
пага́дны, 405
пага́нец, 336
пага́нін, 144, 336
паганне́, 14
пага́ннік, 391
пага́нства, 14
пага́ны, 385, 391, 413, 416
пага́ньскі, 413
пага́рзлец, 135
пага́рзлка, 135
пага́рзлы, 135
пагаянец, 413
пагла́дны, 238, 239

паго́нлівы, 340
паго́ршнік, 85, 87
паграба́ты, 114
паграба́цель, 113
пагуля́ха, 315
пагу́тарлівы, 314
пададо́ннік, 348
падаро́жнік, 52, 80, 118, 153
падаро́жніца, 118
падаро́жны, 80, 118, 153
падарэ́йка, 137
падау́ча́рнік, 121
падашва́, 183
падбаро́давік, 170
падбаро́давіч, 169
падбаро́давіча, 170
падбаро́дак, 169
падбаро́ддзе, 170
падбаро́днік, 170
падбаро́дыч, 170
падбаро́дыш, 170
падбо́рысты, 245
падбы́лы, 32
падво́днік, 84, 127
падво́дчык, 84
падво́зчык, 84
падво́бліца, 170
падво́бліч, 170
падво́рня, 15
падво́руха, 342
падвуча́ннік, 339
падвуча́нніца, 339
падга́рле, 170
падга́рлік, 170
падгало́сніца, 127
падгаля́насты, 208
падгарадча́не, 78
падгарадзёлак, 170
падгара́дцы, 78
падгара́дчанка, 78
падгаспо́днік, 138
падгаспо́дніца, 138
падге́йстра, 334
падге́рысты, 222
падгі́нджаны, 209

падго́ліч, 170
падго́рле, 174
падграба́льшчык, 114
падграба́льшчыца, 114
падграба́ннік, 114
падграба́нніца, 114
падгроб́шчык, 114
падгроб́шчыца, 114
паддзе́ўка, 24
паддзярэ́ўніца, 342
пад'е́дак, 21
пад'е́здзень, 339
паджа́ры, 257
паджо́га, 339
паджыга́йла, 338
паджыга́ла, 338
паджыга́ннік, 339
паджы́лавы, 32
паджы́лкі, 181
паджы́лле, 181
паджы́лы, 32
паджы́лы, 32
паджы́ўшы, 32
паджэ́глісты, 208
падзе́лісты, 265
падзеллі́вы, 265
падзе́ллівы, 410
падзе́лышніца, 107
падзе́льны, 265
падзе́льчывы, 265, 410
пад'зе́мільнік, 390
пад'зе́мільніца, 390
падзе́мніца, 286, 313
падзе́ннік, 118
падзе́ннік, 118, 120
падзе́нніца, 118
падзе́нны, 112
падзі́ўны, 356
падзю́баны, 204
падзяля́шчы, 265
падзяме́льнік, 298
падкало́дніца, 390
падкапа́й, 355
па́дкі, 405
падкі́дыш, 50

падклётнік, 140
 падкняжа, 146
 падкняжы, 146
 падкрапіўнік, 52
 пáдла, 365
 падла́з, 339, 399
 падла́за, 393
 падле́сны, 92
 падле́так, 21, 36
 падле́так, 21, 36
 падле́тух, 21
 падлі́жнік, 393
 падлі́жніца, 393
 падлі́за, 339, 393
 падлі́знік, 393
 падлі́зніца, 393
 па́дліна, 365
 падлі́пала, 339
 падлі́чка, 173
 падло́б'е, 169
 падло́бісты, 235, 266, 275
 падло́жніца, 74
 падлыга́йла, 340
 падлы́жнік, 339
 падлы́жніца, 339
 падлы́жны, 322, 339
 падлю́к, 365
 падляту́ха, 21
 падляша́нка, 79
 падмаладзі́нец, 146
 падманё́ха, 409
 падма́нка, 322
 падма́ннік, 380
 падма́нніца, 380
 падма́ншчык, 322, 409
 падма́ншчыца, 322
 падманя́ла, 380
 падманя́льнік, 380
 падманя́льніца, 380
 па́дма́р, 108
 падме́льшчык, 93
 падмы́шка, 186
 падмязі́нец, 194
 падмята́йла, 123, 340
 падно́гаць, 195
 падно́жжа, 15
 паднябе́нне, 189
 падняве́сніца, 147
 паднядзе́лены, 202
 падо́бны, 235
 падо́рва, 365
 падо́шва, 183
 падо́шлы, 31
 падпа́ха, 185
 падпа́хва, 185
 падпа́хі, 185
 падпа́шкі, 185
 падпа́шша, 185
 падпа́нак, 150
 падпа́савік, 121
 падпа́савіч, 121
 падпа́сак, 121
 падпа́свіч, 121
 падпа́січ, 121
 падпа́ска, 121
 падпа́снік, 121
 падпа́стак, 121
 падпа́стыр, 121
 падпа́сыч, 121
 падпахá, 185
 падпа́шчык, 121
 падплóтнік, 52
 падраста́к, 21
 падраста́чка, 24
 падрасця́к, 24
 падро́слы, 32, 36
 падро́стак, 21
 падро́стыч, 21
 падру́га, 155
 падру́жжа, 43
 падру́жка, 147, 156
 падруч'е, 186
 падру́чнік, 377
 падру́шнік, 377
 падсабле́ннік, 154
 падсабля́ннік, 119
 падсабля́нніца, 119
 падсе́дак, 154
 падско́кіч, 205
 падскро́бак, 22

падслепава́ты, 244
 падсле́пак, 244
 падсле́пісты, 244
 падсле́плы, 244
 падсма́глы, 257
 падсо́бнік, 97, 377
 падста́раста, 145
 падстаркава́ты, 32
 падстрыга́ннік, 103
 падсу́каны, 245
 падсу́сед, 71, 138
 падсу́сед, 72, 138
 падсу́седак, 72, 138
 падсу́седнік, 72, 138
 падсу́хі, 256
 падсява́га, 287
 падсява́ла, 281
 падсява́лка, 281, 287
 падтане́чніца, 24
 падту́лены, 209
 падту́пны, 327
 падты́ка, 339
 падты́ннік, 52
 падузду́хвіна, 175
 падуро́ста, 21
 падуро́стак, 21
 паду́суседак, 72
 паду́хвалы, 357
 паду́шачка, 167, 182
 падхадны́, 399
 падхалі́м, 393
 падхартáны, 258
 падхва́тнік, 127
 падхва́тны, 378
 падхлапе́ц, 22
 падхле́бніца, 393
 падхло́пец, 29
 падхляба́льнік, 339
 падхляба́ч, 339
 падхляблены, 257
 падхо́длівы, 406
 падхо́дны, 399, 406
 падхо́дчывы, 406
 падхо́жы, 235
 падціра́ч, 339
 падцыгля́сты, 257
 падча́р, 50
 падчара́ня, 53
 па́дчарка, 50
 падча́рбак, 176
 па́дчарыца, 50
 падча́рэвак, 176
 падча́чурак, 21
 падча́чу́рка, 24
 падчо́рка, 50
 па́дчорка, 50
 падшпа́рак, 21, 23
 падшыва́лец, 23, 34
 падшыва́льнік, 339
 падшыва́нец, 21, 23
 падыма́ка, 264
 падыхо́дны, 406
 паде́рва, 257
 паде́рва, 365
 паде́шва, 183
 пад'ялды́ка, 339
 пад'ялды́кала, 339
 пае́зд, 13
 паё́місты, 285
 пажа́р, 173
 пажу́р, 195
 пажы́лы, 31
 пажы́лы, 31
 пазану́раны, 235
 пазаркі́, 238
 пазарны́, 238
 пазаро́слый, 237
 пазва́нік, 147
 пазіра́лкі, 164
 пазно́гаць, 195
 пазо́рны, 238
 пазу́р, 195
 пазыва́ты, 120
 пазо́р, 195
 пакаёўка, 100
 паказа́цельны палец, 194
 пакале́нне, 15
 пакапа́ны, 204
 пакара́ка, 398
 пака́снік, 336

па́касны, 385
пакату́ха, 342
пакіда́лец, 73
пакіда́нец, 73
пакіда́нка, 72
пакіда́чка, 72
пакідыш, 54
пакідэ́нец, 73
пакі́нька, 73
пакі́шэ́ннік, 141, 380
пакладзі́сты, 265
пакладлі́вы, 265
пакла́длівы, 405
пакла́дчывы, 265
паклё́ваны, 204
пакло́нны, 268
паклэ́дыч, 102
пакля́клы, 209
пакорлі́вы, 268
пакор́ны, 268, 399
пакос́нік, 146, 148
пакра́са, 239
пакру́тнік, 118
пакруця́сты, 217
пакры́ўнік, 63
пакудзельні́ца, 123
палаве́нніца, 136
палаві́на, 43
палаві́нкі, 158
палаві́ннік, 136
палаві́ншчык, 136
палаві́ншчыца, 136
палаву́мны, 280
палажні́ца, 236
палазу́чы, 321
палама́р, 108
паламязі́нны па́лец, 194
паласказу́б, 241
палахлі́вы, 269, 339
пале́на, 367
палес́цы, 79
пале́тнік, 118
пале́ха, 79
палец каля старшага, 194
палец ля мезеннага, 194

палё́шка, 79
палё́шнік, 118
палешукі́, 79
палё́вік, 112
палі́за, 326
палі́кма́хер, 103
паліўні́к, 85, 87
палкоўні́чыха, 43
пало́каць, 192
палуве́рак, 143
палу́пан, 150
палупа́нак, 150
палусве́т, 346
па́льшчык, 101
палюбо́ўнік, 73
палюбо́ўніца, 42, 74
палю́х, 79
палюхі́, 79
палю́шка, 79
палява́ннік, 118
палява́я, 79
паляве́ц, 112
паляві́к, 79, 112
паляві́кі, 79
паляво́д, 82
паляжа́ка, 361
паляжу́р, 361
паля́к, 79
палясбо́ўшчык, 92
палята́йка, 341
паляту́ха, 334, 341
паляўні́к, 118
паляўні́чы, 118
паля́чка, 79
паляшу́к, 79
паляшу́чка, 79
паля́ясака, 366
памага́йла, 119, 377
памага́льнік, 119, 154
памага́льніца, 119, 154
памага́ннік, 119, 154
памага́нніца, 119
памага́тар, 119, 154, 377
памага́тарніца, 119
памага́ч, 119, 154, 377

памага́чка, 119, 377
памага́чы, 154
памáк, 233, 248
памало́ды, 146
памардава́ны, 246
памаўза́, 337, 348, 353
памаўзлівы, 321, 359
памáўзлівы, 348
памацні́к, 377
памачні́к, 119, 154, 377
памачні́ца, 119, 154, 377
памачні́чка, 119
паме́нткі, 290
паме́нтлівы, 290
паме́ткі, 290, 291
паме́шаны, 280
памі́тлівы, 290
памі́трэ́нжаны, 277
памне́тлівы, 290
памо́жны, 154
памо́к, 365
памо́цнік, 377
памо́чнік, 119, 154
памо́чніца, 154
памо́чны, 154
памо́шнік, 119
пампу́ха, 249
пампу́хаваты, 260
памызоўны, 359
памы́йні́ца, 224
памы́слы, 417
памы́сны, 298, 417
памышкoўны, 348
памяло́, 307
памяргоўны, 383
памярка́ты, 272
памяркоўны, 383
памярча́ты, 272
памяткі́, 290
па́мяткі́, 290
памятлівы, 290
па́мятлівы, 290
па́мятны, 291, 389
памяту́шлівы, 291
памяту́шчы, 291

па́мятушчы, 291
памяшо́ны, 280
пан, 135, 150
панараўны, 382
пане́льны, 383
пане́начка, 26
пане́нка, 26, 42, 46, 239, 365
пане́нька, 26
па́ні, 25, 135, 152
паніке́й, 348
паніке́ль, 348
пані́клівы, 244
пані́клы, 244, 275
па́ні-ма́тка, 152
паніма́тны, 285
паніма́юшчы, 285
паніму́шчы, 285
па́ніца, 150
пані́ч, 41
панічо́к, 41
па́нна, 26
пано́ве, 152
пано́к, 150
пантухлеўка, 296
панука́ла, 377
пану́ра, 235, 269
пану́рка, 266
пануро́ны, 235
пану́ры, 269, 397
пану́рысты, 235, 397
па́нчарка, 50
па́нчарыца, 50
панчо́рка, 51
панчу́р, 53
панчу́рка, 51
па́ньчэрыца, 50
панэ́тка, 72
паню́ся, 365
паню́хна, 152
па́ня, 38, 150
паняву́ка, 270
панянё́ха, 38
паня́тлівы, 285
па́па, 48
папа́ддзя́нка, 49

пападзьдзя, 43
папік, 48
папіна́р, 108
папі́ха, 340
папіха́йла, 340, 377, 417
папіха́лка, 377
папіхі́ч, 377
па́пка, 48
паплаўнічы, 112
паплаўчы, 112
паплéчнік, 154
паплéчніца, 43
паплёві́шча, 415
па́пля, 371
папо́віч, 55
папо́ўна, 49
папраду́ха, 123
папра́духа, 123
папра́душніца, 123
папрася́ка, 340
папро́ська, 340
папрычы́ганы, 134
папрэ́духа, 123
папсу́й, 373
папсу́йка, 373
папу́тні, 153
папу́тнік, 118, 153
папу́тніца, 153
папу́тны, 153
папу́тчы, 153
папу́тчык, 153
папу́тчыца, 153
папуце́ха, 202
папы́рсклівы, 268
папяно́к, 54
папяржа, 275
папярэ́ка, 275
папярэ́члівы, 334
папярэ́чны, 334
па́ра, 44
па́рабак, 41, 117, 149
парабо́к, 117
парабча́нка, 117, 149
парабчу́к, 117
пара́да, 156

парадзэ́лля, 236
парадзі́льніца, 236
парадзі́ха, 236
пара́длівы, 383
парадні́я, 16
параду́ха, 236
паражані́ца, 236
паражы́лля, 236
паражэ́лля, 236
па́рань, 29
парачукі́, 79
па́рка, 44
па́рбак, 29, 117
па́рбддзе, 16
па́рбдня, 16
па́рбмнік, 94
па́рбмшчык, 94
па́рбоцька, 326, 373
па́рсона, 31
па́рсуна, 171
па́ртач, 373
па́ртачка, 373
парта́ччо, 14
па́ртная, 91
па́ртні́ха, 92
па́ртны́, 91
па́ртня́га, 92
па́ру́пны, 375
па́рх, 259
па́рха́ты, 259
па́рхаўка, 336
па́рха́ч, 259
па́рху́цька, 259
па́ршы́вец, 259, 336
па́ршы́вы, 259
па́ры́вісты, 376
пасабля́нніца, 119
паса́вец, 96
па́сак, 347
паса́лу́ха, 341
паса́ля́ннік, 119
пасаўні́к, 96
па́свенні́к, 120
па́свенні́ца, 120
пасві́сцёл, 417

па́сек, 124
пасёлкавец, 76
пасельні́ца, 341
паселя́нне, 80
па́серабак, 53
па́серб, 53
па́серба, 51
пасе́рба, 53
па́сербак, 53
пасе́рбіца, 51
па́сербіца, 51
па́сербка, 51
па́сербні́ца, 51
па́серні́ца, 51
пасе́ўнік, 126
па́сечнік, 124
пасе́стра, 65
пасі́рту́ха, 342
пасі́як, 386
паскрэ́бак, 21
паску́д, 336
паску́да, 336
паску́дзі́на, 336
паску́дзі́шча, 336
паску́днік, 336
паску́дні́ца, 336
паску́дны, 336
паску́дны, 416
паску́дства, 14
пасла́нец, 119
пасла́нец, 119
пасле́дак, 16
паслу́гачы, 100
паслу́жнік, 100
паслу́жні́ца, 100
паслу́жны, 407
паслу́ха́чы, 297, 399
паслу́хмяны, 399
паслу́шны, 399
паслу́шны, 399
пасме́шны, 317
пасо́вішча, 377
пасо́л, 119
паспе́шны, 378
пасрэ́дні па́лец, 194

пастанаўны́, 245
пастано́ўны, 275
па́стар, 120, 121
пастаро́нец, 80
паста́ўны, 245
паста́цяначка, 115
паста́цянка, 115
паста́ялец, 138
паста́ялка, 138
паста́янец, 138
па́стрыга́ннік, 103
пасту́х, 120, 121
пасту́шка, 120
пастушо́к, 121
пасты́лы, 395
пастылю́жны, 395
пасты́р, 120
па́стыр, 120, 121
пасты́рка, 120
пасува́йла, 377
пасу́днік, 84, 87
пасука́сты, 217
пасусе́д, 138
пасці́р, 120
пасы́льнік, 120
пасы́льні́ца, 51
па́сынак, 53
па́сыні́ца, 51
пасыно́ва, 51
пасыно́вая, 51
па́сыньні́к, 53
па́сырн, 53
пасэ́сар, 130
пасэ́сарка, 130
пасяду́н, 341
пасяду́ха, 341
пасяду́шка, 341
пасялда́, 341
пасяле́йка, 341
пасяле́нда, 341
пасяле́нец, 341
пасяле́нь, 80, 341
пасялко́вец, 76
пасялу́н, 341
пасялу́ха, 341

пасялу́шка, 341
 пасялу́шнік, 341
 пасялу́шніца, 341
 пасялы́нда, 341
 пасялы́нча, 342
 пасялы́нчая, 342
 пасялы́нчы, 342
 пасярбі́ца, 51
 пася́ўнік, 126
 пася́ўшчык, 126
 патае́нь, 355
 патайны́, 333, 397
 патако́ўнік, 340
 патако́ўніца, 340
 патарма́ха, 398
 патармо́л, 326
 патаску́ха, 351
 пата́хкала, 374
 патва́раннік, 340
 патва́ранніца, 340
 патво́ра, 38, 330, 349
 патво́рлівы, 330
 патво́рнік, 340
 патво́рніца, 340
 патво́рны, 267, 330
 патво́ршчык, 340
 патво́ршчыца, 340
 патко́снік, 148
 пато́лак, 172
 пато́мкі, 16
 пато́мства, 16
 патрабе́шкі, 162
 патрандэ́ля, 305
 патрахі́, 162
 патро́вки, 71
 патро́пала, 227
 патрэ́ба, 13
 пату́жнік, 377
 пату́жніца, 43
 пату́ляка, 348
 патунко́вы, 390
 патцурба́лак, 230
 патцыглі́сты, 208
 паты́лак, 172
 паты́ліца, 172
 паты́лка, 172
 паты́льніца, 172
 паўба́цькавіч, 56
 паўба́цькоаві́к, 56
 паўгало́вы, 284
 паўгало́ўка, 284
 паўдзядзё́лы, 32
 паўме́зянны палец, 194
 паўзу́н, 35
 паўзу́ння, 35
 паўзуно́к, 35
 паўкавале́ра, 23
 паўпры́ца, 27, 275
 паўхі́р, 38, 187
 паўшабо́лак, 19, 229
 пах, 185
 паха́, 185
 пахаджа́йка, 341
 пахаджа́лы, 132
 пахадзю́нка, 341
 пахадзю́ха, 341
 пахадзю́шка, 341
 пахадзю́шчы, 341
 пахадзя́ка, 137, 310, 341
 пахадны́, 205
 пахадня́, 341
 пахаду́ха, 341
 пахаду́шча, 341
 пахаду́шчая, 341
 пахады́ка, 341
 пахады́ня, 341
 пахадэ́нька, 341
 паха́ннік, 111
 паха́плівы, 378
 паха́пны, 345
 паха́пны, 378
 па́хар, 89, 111
 пахарабу́шчаны, 220
 па́хат, 111
 пахата́рніца, 342
 паха́тная, 342
 па́хатнік, 111
 паха́тнік, 342
 паха́тніца, 342
 паха́тняя, 342

пахату́ха, 342
 паха́туха, 342
 пахва́, 185, 186
 пахвалéйка, 357
 пахвалі́ўка, 357
 пахвaтны́, 308
 пахвaтны, 378
 пахві́на, 185, 186
 пахво́, 186
 пахі́лы, 253
 пахі́лый, 209
 пахісьціцель, 140
 пахло́пчык, 22
 пахму́ра, 235
 пахму́рніца, 266, 273
 пахмы́ла, 236
 пахмы́лены, 235
 пахо́джы, 235
 пахо́жы, 235
 пахо́лак, 100, 149
 пахо́плівы, 378
 пахра́ка, 331
 паца́н, 23
 паца́нец, 23
 пацего́лье, 182
 паце́шнік, 319
 паце́шніца, 319
 паце́шны, 319
 паце́мкаваты, 236
 паце́мнік, 236
 паці́нік, 348
 паціпа́йла, 366
 пацку́н, 33
 пацо́паны, 284
 пацуба́йла, 233
 пацэ́ся, 319
 пацэ́тны, 319
 пацюпа́йла, 366
 пацяга́йка, 341
 пацяга́йла, 330, 367
 пацяга́ка, 341, 372
 пацяга́нка, 350
 пацяга́чка, 341
 пацягу́ха, 310, 341
 пацягу́шка, 341
 пацяне́чнік, 367
 пацяўпе́нь, 288
 пацяўпéшка, 288, 290, 296
 пачапа́рка, 202
 па́чараца, 50
 па́чарка, 50
 па́чарыца, 50
 пачва́ра, 231
 па́чка, 13
 пачо́рка, 50
 пачтаві́ца, 95
 пачтaліо́н, 94
 пачтaльё́н, 94
 пачта́р, 95
 пачта́рка, 95
 па́ччарка, 50
 пачшпа́рак, 37
 пачына́льнік, 127
 пачына́льніца, 127
 па́чырка, 50
 пачэ́рыца, 50
 пашавэ́лак, 228
 пашахо́нец, 311
 пашахо́нка, 311
 пашкры́бач, 22
 пашлюбава́ны, 45
 пашні́к, 111
 паштаві́к, 95
 паштaльё́н, 94
 пашта́р, 94
 пашта́рка, 94
 пашчо́мка, 191
 пашчо́нкі, 191
 пашчу́кі, 191
 пашчо́мак, 191
 пашчо́мка, 191
 пашчо́мкі, 191
 пашчо́нак, 191
 пашчо́нка, 191
 пашчо́нкі, 191
 паяжжа́не, 148
 паязжа́не, 148
 паясні́ца, 198
 пейса́ты, 237
 пейса́ч, 237

пёкны, 238
 пелька, 192
 пелькі, 174
 пелюстка, 158
 пелютка, 158
 пёнтах, 35
 пенцохайла, 233
 пенцошок, 38
 пень, 190
 пёняжны, 131
 перабір, 342
 перабіра, 342
 перабірасты, 342
 перабірлівы, 342
 перабёр, 342
 перабёрлівы, 342
 перабёрнік, 342
 перабёрчлівы, 342
 перабёршчык, 342
 перабранец, 81
 перабуй, 386
 пераваротнік, 144
 перавароцень, 144
 пераводчык, 95
 перавознік, 84
 перавозчык, 94
 перавязісты, 245
 перагаворчык, 95
 перагаворшчык, 95
 перагрызак, 354
 перадавы, 96
 перадок, 183
 перадплечча, 193
 пераёда, 302
 пераёдлівы, 270
 пераёзжы, 157
 пераёзлівы, 410
 пераёзны, 334
 перакіднік, 144
 перакладнік, 95
 перакладніца, 95
 перакўпка, 99
 перакўпшчык, 99
 перакўпшчыца, 99
 перакшчэнец, 144
 пералёкаваны, 269
 пералёканы, 39
 пералёга, 416
 пералёжны, 255, 416
 пераносіца, 184
 пераноссе, 184
 перапрасячка, 340
 перапуджаны, 269
 перарэза, 329
 перасэдзелка, 42
 перасклянін, 81
 перасмешнік, 317
 перасмішнік, 317
 перастарак, 30, 41
 перастарка, 42
 перастарыца, 27
 перасялёнец, 81
 перасялёнцы, 81
 ператомлены, 246
 перахаджалы, 157
 перахлябісты, 257
 пераходлівы, 262
 пераціруха, 129
 перашпілены, 245
 пераяда, 329
 пераязжалы, 81
 перважэнец, 45
 первай стрэчы, 66
 перст, 193
 персці, 175
 перша(я) стрэч, 66
 першабўтнік, 31
 першабўтныя, 11
 першай стрэчы, 66
 першая дружка, 147
 першы брат, 146
 першы стрынь, 66
 першыя стэрні, 66
 перэбёжчык, 46
 перэбора, 62
 пёсельнік, 127
 пёсельніца, 127
 песьлячок, 39
 пёста, 38, 349
 пёставаны, 349

пéстун, 38, 349
пестуно́к, 38
пéсцік, 38
пéтлахі, 160
пex, 377
пéхцер, 364
пéцкаль, 414
пеця́рня, 192
пеця́рук, 193
печані́(ё), 186
печані́, 162
пéчані, 162, 186
пéчанік, 97
пéчаніцы, 186
пéчань, 186
пéчаныя, 186
пéчнік, 97
півáк, 241
пі́зя, 344
пі́к, 169
пі́ка, 171, 184
пі́ла, 354
пі́лавáннік, 122
пі́ластаў, 95
пі́лато́ч, 95
пі́лаўшчы́к, 122
пі́лённік, 122
пі́лённі́ца, 122
пі́лэ́чнік, 122
пі́лімо́, 199
пі́лны, 379
пі́льмо́, 199
пі́льнік, 121
пі́льны, 297
пі́льчак, 121
пі́льчык, 121
пі́льшчык, 121
пі́ля́ка, 376
пі́ля́р, 122
пі́пачка, 184
пі́пішча, 184
пі́пка, 184
пі́саны, 239
пі́сарчу́к, 151
пі́сарык, 151

пі́ска́ты, 343
пі́склівы, 237
пі́скля, 237
пі́скля, 37
пі́скульга́, 237
пі́счык, 151
пі́сьмаво́д, 151
пі́ту́к, 241
пі́ту́н, 241
пі́тушка, 184
пі́хэнь, 340, 377
пі́цу́га, 376
пі́ць, 184
пі́ццоль, 404
пі́чане́ўя, 186
пі́шчык, 257
пі́шчыкі, 195
пі́явы, 376
пі́як, 241
пі́я́ка, 241
пі́якува́ты, 241
пі́яню́га, 241
плава́к, 95, 122
плаве́льнік, 122
плаве́ц, 122
плаво́к, 122
плаву́жнік, 95
плаву́к, 122
плаву́н, 122
плаву́шнік, 95
пла́каннік, 343
пла́канні́ца, 343
плаклі́вы, 343
пла́кса, 37, 343
плаксі́вы, 343
плаксні́нкі, 165
плаксу́н, 343
плаксу́ння, 343
плаксуно́к, 37
плаксу́ха, 343
плаксéта, 343
плаку́н, 343
плаку́ння, 343
плаку́ха, 343

пламе́нты, 276
пламе́та, 36
пламі́дны, 388
пламі́нны, 388
платня́к, 249
плаўды́р, 132
плаўды́р, 312
плахе́й, 390, 416
плахі́, 253, 413, 416
плахо́й, 416
плачлі́вы, 343
плаша́к, 253
плёва, 187
плёвень, 12, 24
плёйтуха, 344
плёйтухі́, 161
плёме, 16
плёмень, 16
племё́нь, 61
плёмя, 16
плёмянства, 16
племяўство́, 16
племя́ш, 61
плен, 17
плéнтух, 305
плéсна, 183
плéсні, 167
плéтні́ца, 344
плéўка, 187
плех, 161
плечавéнь, 222
плéчы, 187, 198
плéчыка, 192
плеш, 161
плéшка, 161
плéскня, 182
плéсня, 182, 183
плётар, 344
плётка, 344
плётні́к, 344
плётні́ца, 344
плёха, 414
плёхала, 414
плёхаўка, 414
пліме́ні́ца, 60

плімя́ні́ца, 60
плі́нта, 344
пліса́к, 95
плісна́, 183
плісня́, 183
плісня́, 183
плодзь, 19
плóйма, 11, 13, 17, 24
плот, 305
плóтні́к, 103
плóтны, 249
плóхі, 390, 413
плоць, 199
плугаві́к, 111
плуга́р, 111
плуга́тар, 111
плуга́тні́к, 111
плугаўшчы́к, 111
плут, 409
плуто́к, 34
плуці́на, 346
плу́цы, 179
плуцё́га, 346
плуця́га, 346
плыва́к, 122
плыва́ка, 122
плы́мне, 16
плы́нне, 16
плытаго́н, 95
плытаго́ншы́к, 95
плыта́р, 95
плы́тні́к, 95
плюга́вец, 336
плюга́ўства, 14
плю́ндра, 227
плюсна́, 182, 183
плюсно́, 183, 192
плюсня́, 183
плюсо́ы, 179
плю́ха, 227
плю́цы, 179
плю́шка, 167
плява́, 187
пляву́згала, 307
пляйто́ш, 305

пляме́ніца, 60
пляме́ннік, 61
пляме́нніца, 60
пляме́нства, 16
пляме́нка, 61
пля́мы, 173
плямя́нік, 61
плямя́ніца, 60
плямя́ннік, 61
плямя́нніца, 60
плямя́ш, 61
пляндзі́вы, 329
пляску́н, 34
плясні́вы, 204
плясу́н, 128
плясу́ха, 128
плятка́р, 344
плятка́рка, 344
плятня́, 344
пляту́н, 305, 314, 344
пляту́ння, 305
пляту́ха, 305
пляце́нка, 161, 344
пляцо́х, 305
пляцо́ха, 344
пляця́нка, 344
пляча́к, 187
плячкі́, 187
плячко́, 187
плячо́, 187
плячу́к, 187
плячы́ца, 192
плячы́цка, 192
по́вад, 16
по́вар, 92
пове́рэнка, 46
по́вяс, 199
по́гань, 14, 336, 413
по́д'едзе́нь, 399
по́длетак, 21, 36
по́дмазка, 228
по́дма́нка, 409
по́драстак, 21, 36
по́драсце́нь, 21
по́друкі, 186

подсо́с, 20
по́езд, 148
по́йгранак, 334
по́йнік, 241
по́кала, 302
покі́дэ́нка, 72
по́куце́нь, 141
по́лаз, 267
по́мак, 365
по́мірач, 108
по́мслі́вы, 270, 399
по́мсні́к, 399
по́мсні́ца, 399
по́мстлі́вы, 399
по́мсты, 399
поп, 110
по́прадка, 123
по́прадні́ца, 123
по́рка́ла, 371
по́рсткі́, 270
по́сел, 341
по́скудзь, 14, 336
по́слуга, 100
по́стары, 31, 32
по́трах, 162
по́трахі́, 162
поў́жык, 34
поў́наві́ды, 261
поў́ны, 249
по́хмурны́, 273
по́чкі, 184
по́шлы, 385
по́шчанка, 191
по́яс, 198
праба́ба, 53
праба́ба, 53
прабе́га, 271
прабі́тны́, 345, 348
прабрэ́глі́ву, 348
права́ра́нін, 98
пра́вая (рука), 192
пра́ведны́, 400
праве́ршчы́к, 151
праві́ца, 192
право́ра, 34

праны́ра, 347
 праны́рлівы, 347
 праны́рны, 347
 праны́рына, 347
 прапо́ец, 241
 прапо́й, 241
 прапо́йнік, 241
 прапусні́к, 96
 прапы́шны, 250
 пра́рады, 15
 праразу́мны, 293
 прарабо́ны, 40
 праро́дзікі, 15
 праско́к, 174
 прасле́плы, 244
 прасме́шнік, 395
 прасмі́ха, 395
 праста́брэх, 306
 праста́к, 288
 прастакава́ты, 287
 прастальгі́тка, 381
 прасце́нь, 288
 прасце́ня, 288
 прасця́к, 288
 прасцячка, 288
 пратага́ншчык, 96
 пратапо́па, 110
 праўну́к, 53
 праўну́ка, 53
 праўну́кі, 16
 праўнуча́к, 54
 праўнуча́ка, 53
 праўра́жы, 391
 праўша́, 192, 219
 праўшу́н, 219
 прафу́ра, 381
 пра́ха, 123
 прахадзі́мец, 346
 прахадзі́мка, 346
 праха́тніца, 342
 прахво́ст, 416
 прахі́ндзэй, 346
 прахі́ндзэйка, 346
 працаве́ль, 375
 працаве́нь, 375
 працаві́ты, 375
 працалю́б, 375
 працаўлі́вы, 375
 працаўні́к, 375
 працаўно́й, 375
 праці́вень, 152, 275
 праціўні́к, 400
 праціўны, 275, 334
 працмы́га, 346
 працва́ра, 312, 317, 354
 працва́ра, 317
 пра́чка, 122
 пра́чніца, 122
 пра́чуханец, 366
 праша́к, 137
 прашле́ц, 346
 прашля́к, 346
 прашля́чка, 346
 прашчальгі́га, 346, 394
 пра́шчур, 15, 53
 пра́шчур, 53
 пра́шчурка, 53
 пра́шчур, 16
 прая́ва, 34, 346, 354, 356
 праяві́на, 356
 прая́слівы, 302
 про́дак, 15
 продаўні́, 62
 про́дкі, 15
 про́жы, 301
 про́йда, 346, 347
 прокіўні́к, 52
 прокіўні́ца, 52
 про́мах, 279
 про́пасны, 302
 про́рак, 106
 про́рва, 302
 про́ся, 340
 прота́дзякан, 108
 про́ўнук, 54
 про́цівень, 334
 проці́вочнікі, 190
 процьме́нны, 302
 про́чвара, 312
 про́чнік, 45

прóбніца, 45
прудáнкi, 148
прудáны, 148
пру́днік, 93
пруса́к, 79
прусакі́, 79
прыбі́луха, 202
прыбіра́ннік, 123
прыбіра́нніца, 123
прыблúд, 81, 156
прыблúда, 81, 157
прыблúдак, 81, 157
прыблúдны, 81
прыбо́ршчык, 123
прыбра́ны, 202
прыбра́ты, 202
прыбро́д, 156
прыбу́лец, 81
прыбы́левец, 81
прыбы́ш, 81
прыб́ягны, 52
прыва́бны, 239
прыва́дзец, 138
прыва́лень, 138
прыва́ло́ка, 81
прыве́тлівы, 36, 381, 383, 407
прыве́тны, 381, 407
прыве́тчы, 407
прыві́тчы, 381
прывя́дзёнак, 53
прывя́дзёнка, 51
прывя́дзёный, 53
прывя́зе́нка, 81
прывя́злівы, 329
прывя́зны, 329
прыга́жу́лля, 239
прыга́жу́ння, 239
прыглу́хавáты, 210
прыго́жы, 238
прыда́начка, 148
прыда́ні, 148
прыда́нка, 148
прыда́нкi, 148
прыда́ня, 148
прыдво́рыца, 100

прыдзі́рлівы, 401
прыдзі́рчасты, 386
прыду́мліваннік, 312
прыду́мліванні́ца, 312
прыду́рак, 284
прыдуркава́ты, 284
прые́жанец, 157
прые́жджы, 81
прые́мны, 381, 407
прые́мны, 406
прые́мчывы, 381
прые́мых, 62
прызе́місты, 229
прызо́рысты, 244
пры́імнік, 135
пры́йма́к, 62
пры́ймiч, 62
прыка́йшчык, 82
прыкі́длівы, 349, 381, 407
прыкі́дны, 381
прыкі́дны, 392
прыкі́дчывы, 407
пры́кладны, 313
пры́клы, 395
прыко́т, 81
прыкраслі́вы, 239
пры́кры, 395, 400
прыку́сы, 190
прыле́пісты, 407
прылі́пчывы, 395
прылі́цы, 407
прылю́дны, 381, 406
прыма́к, 62
прыма́ка, 62
прыма́нны, 239
прыма́ч, 62
прыма́чка, 46
прыме́нь, 62
пры́мін, 62
прымі́чка, 46
прыму́ш, 62
прымчы́ха, 46
прымы́ш, 62
прына́дка, 239
прына́дны, 239

прынапўтраны, 202
 прынёмцысты, 407
 прынёмчасты, 407
 прынізісты, 230
 прыні́ка, 244
 прыні́клы, 244
 прынудзілавец, 377
 прынясёнка, 51
 прыпадач(ш)ны, 255
 прыпадкава́ты, 255
 прыпа́дкавы, 255
 прыпа́дковы, 255
 прыпа́дны, 255, 277
 прыпа́рнік, 118
 прыпа́сак, 121
 прыпа́сач, 121
 прыпа́січ, 121
 прыпа́сыч, 121
 пры́плаўнік, 81
 прыпы́лены, 285
 пры́пявўн, 127
 прыраджо́ны брат, 59
 прыраджэ́нец, 76
 прыраджэ́нка, 76
 прыро́д, 16
 прыро́да, 16
 прыро́дзе, 16
 прыро́дная пля́ма, 188
 прыро́дніца, 109
 прыро́дны, 76, 245
 прыро́духа, 239
 прыса́дзісты, 229
 прыскё́па, 329
 прыслу́га, 100
 прыслу́гачы, 100
 прыслу́жны, 407
 прыстава́ка, 329
 прыставе́нь, 62
 прыста́лы, 246
 прыста́нь, 62
 прыста́ры, 31
 прыстарэ́лы, 31
 прыста́тны, 382
 прыстаў́ка, 395
 прыстаўля́ннік, 312
 прыстаўля́нніца, 312
 прыстаў́ня, 62
 прысто́йны, 413
 прыстро́м, 62
 прысу́тулаваты, 209
 прысы́, 166
 прысяле́нец, 81
 прытаро́мны, 383
 прытварáннік, 348
 прытварáнніца, 348
 прытваро́нец, 348
 прытво́рак, 348
 прытво́рлівы, 349
 прытво́рнік, 348
 прытво́рніца, 348
 прытво́рны, 348
 пры́ткі, 205
 пры́тны, 345, 378
 прыто́млены, 246
 прыту́жны, 266
 прыту́ла, 62
 прыту́ліч, 62
 прыту́ль, 62
 прыту́льны, 382
 прыты́рак, 290
 прыты́раны, 276, 285
 прыўда́лы, 239, 370
 прыўкра́сны, 239
 прыўле́сны, 36
 прыфра́нчаны, 202
 пры́ха, 171
 пры́хадзень, 81, 157
 прыхажа́кі, 81
 пры́хаматлівы, 143
 прыхаро́шаны, 201
 пры́хвасцень, 339, 340
 прыхі́льнік, 405
 прыхі́льны, 36, 392, 407
 прыхо́джы, 157
 прыхо́дны, 157
 прыхо́жы, 81, 157
 пры́целепак, 371
 прыцыпа́луха, 202
 прыцэ́пшчык, 105
 прыцы́млівы, 298

причва́ра, 317, 349	пу́за, 176
причму́ра, 317	пуза́н, 247
причмуро́ны, 317	пуза́сты, 247
причэ́па, 46	пуза́тая, 236, 258
причэ́плівы, 400	пуза́ты, 247
причэ́пніца, 81	пуза́цік, 38
прычэ́пны, 63, 395	пуза́ч, 247
прышалупава́ты, 285	пу́зачка, 182, 196
пры́шка, 171	пуздра́к, 247
прышле́ц, 157	пузды́р, 247
пры́шлы, 81	пуздэ́рак, 247
прышчыгу́льнены, 246	пузе́й, 247
прыо́тлівы, 407	пузе́нь, 176
прыо́тны, 381, 392, 407	пу́зца, 182
прыя́длівы, 395	пу́зцы, 182
прыя́злівы, 407	пузы́р, 176, 187
прыя́зны, 383	пузяне́, 38
прыя́ка, 384	пук, 42
прыя́млівы, 381	пукі́р, 187
прыя́тлівы, 381	пукна́ты, 250
прыя́тны, 268, 407	пу́кта, 390
прыя́тчык, 155	пу́ктала, 390
прыяце́лка, 156	пукту́н, 390
прыяцелка, 156	пулупе́хліна, 228
прыяцель, 154, 155	пульвіна́, 79
прыяцель, 155	пулька́ты, 219
прэ́дак, 15	пульнякі́, 79
прэ́дка, 122	пуля́ты, 219
прэ́дкі, 15	пунто́вы, 330
прэ́йда, 346	пуп, 187
прэ́кста, 144	пу́пашка, 175
прэ́лка, 122	пу́паві́ха, 109
прэ́нткі, 205	пупарэ́зіца, 109
псі́х, 280	пупарэ́зніца, 109
пстры́чка, 268	пу́пачка, 21
пта́шніца, 89	пупе́х, 175
птуша́тнік, 119	пупе́шка, 196
пу́га, 36	пу́пінак, 230
пу́гі, 177	пу́плы, 17
пу́даль, 339	пу́пна, 326
пудкі́, 269, 339	пу́пня, 326
пу́дкі, 339	пупо́віна, 187
пудлі́вы, 269	пупо́вінка, 187
пужа́ло, 231	пупо́к, 187
пужлі́вы, 269, 339	пу́прык, 230

пупушка, 196
пупышка, 196
пупяно́к, 175
пу́рхала, 309
пу́рханнік, 214
пустабе́ка, 279, 291
пустабрэ́х, 323
пустабя́ка, 305
пустадо́м, 135, 279, 291, 371
пустадо́мак, 45, 135, 280,
291, 371
пустадо́мец, 135
пустадо́мка, 135, 280, 291,
371
пустадо́мны, 371
пустадо́мы, 135
пустаду́мак, 135
пустазвóн, 305, 306
пустазвóнак, 305
пустальга́, 280, 291
пустамало́т, 305
пустаме́ля, 305
пустамлён, 305
пустамлі́н, 305
пустамо́л, 305
пустасме́х, 349
пустата́, 280, 291
пу́ташны, 417
пусто́льга, 366
пусто́та, 280, 291
пусты́, 257, 413
пусты́ня, 280, 291, 417
пусты́шка, 280, 291
пустэ́ча, 417
пу́тны, 370
путны́, 418
путні́з, 418
пухаме́ля, 254
пухля́к, 247
пухна́цік, 249
пухны́р, 249, 260
пу́хта, 309
пуц, 195, 296
пу́ца, 173
пуцава́ты, 261

пуца́к, 248
пуцалава́ты, 260
пуца́ты, 260
пуце́вы, 384
пу́цка, 172
пу́цкала, 226
пу́цкі, 172
пуцкі́, 173
пуцо́ты, 261
пуцулава́ты, 250
пу́чка, 194, 195
пучкі́, 173, 196
пу́чки, 195, 196
пучо́к, 182, 195
пучо́чкі, 173
пу́шка, 195
пу́шкі, 195, 197
пушкі́, 197
пцалаво́д, 124
пчалаво́д, 124
пчаладзё́р, 141
пчаладу́р, 124
пчалаўні́к, 124
пчальні́к, 124
пчала́р, 123
пчо́льнік, 124
пчо́ляр, 124
пчэ́льнік, 124
пшчалаво́д, 124
пшчальні́к, 124
пшчала́р, 123
пы́жык, 38
пы́ка, 171
пы́кавы, 212
пы́кала, 212
пы́кі, 190
пы́нены, 236
пы́пашка, 196
пы́пка, 21, 236
пы́пкала, 212
пы́пла, 371
пы́пля, 326, 371
пы́рскі, 205
пы́рта, 184
пы́са, 171

пыхавáты, 264
пыхамóрды, 263
пыхáты, 320
пыхл́ивы, 320
пыхця́чы, 276
пы́ца, 171
пы́цік, 358
пы́цька, 36
пы́шка, 264, 320
пышн́еха, 264
пы́шны, 250, 264
пэйсахі, 160
пэйсы, 160, 161
пэ́ркала, 326
пэ́цкала, 373
пэ́цкаль, 225, 373
пыва́ка, 127
пыва́ха, 127
пыву́н, 127
пыву́ння, 127
пыву́ха, 127
пyakéльнік, 377
пyakу́р, 97
пyakéгаваны, 350
пя́лы, 163
пялю́тка, 159
пялю́шкавы, 20
п'янэ́зны, 240
п'янэ́нны, 240
п'янсенькі, 240
пяне́к, 190
п'яні́ца, 241
п'яні́ца, 241
п'янтóс, 241
пянцю́х, 233
п'янчу́жка, 241
п'янчу́жнік, 241
п'я́ны, 240
п'яны-расп'яны, 240
п'яны́чка, 241
п'яню́га, 240, 241
п'яню́жка, 241
п'яню́жно, 241
п'яню́жына, 241
п'яню́сенькі, 240

п'яню́ткі, 240
п'яню́х, 241
п'яню́шчы, 240
пярсты́, 193
пярсе́ец, 194
пярхля́к, 254
пярэ́брына, 188
пярэ́варацень, 144, 358, 394
пярэ́дні, 190
пярэ́дні, 96
пярэ́кта, 144, 358
пярэ́ктка, 144
пярэ́радак, 144
пярэ́хрыст, 144, 358
пясéльнік, 127
пясéнніца, 127
пяско́вец, 79
пясня́р, 127
пясто́та, 349
пясту́н, 38, 349
пясту́нка, 349
пясту́ння, 38
пясту́ха, 38, 349
пясце, 192
пясце́на, 38
пясць, 192
пята́, 183
пята́к, 183
пятло́, 173
пятна, 173
пятнасто́ўка, 24, 27
пяўчы́ца, 127
пяхце́р, 232, 248, 364
пяцяры́ца, 193
пяцяры́чка, 67
п'я́чка, 241
пяхка́р, 97
пяхку́р, 97
пяхні́к, 97
пяхо́н'е, 178
пяхо́нка, 186
пяхо́нкі, 186
пяхо́ўнік, 97
пяху́р, 97, 98
пяху́ра, 97

п'ячу́рнік, 97
п'ячэ́нне, 162, 178
п'ячэ́ня, 186
п'яшчо́нік, 315
п'яшчо́нка, 315
п'яшчо́ны, 38
п'яшчо́ха, 349
п'яю́лля, 127
п'яю́ля, 127
п'яю́н, 127
п'яю́ння, 127
п'яю́ха, 127

Р

рабаві́нне, 167
раба́кі, 167
раба́ліцы, 204
рабамо́рды, 204
рабано́сы, 204
рабаў́нік, 141
рабаце́на, 167
рабаце́нне, 167
рабаці́на, 167
рабаці́нне, 167
рабацце́, 167
рабацько́, 375
рабаця́га, 374, 378
рабача́й, 375
рабача́йка, 375
рабе́йза, 203
рабе́нак, 19
рабе́шак, 19
рабе́шка, 19
рабза́, 204
рабза́чка, 204
рабзо́н, 204
рабзо́нка, 204
рабзу́й, 204
ра́бік, 204
рабі́нне, 167
рабі́ны, 167
ра́бка, 204
рабліса́вы, 393
рабо́тлівы, 375

рабо́тнік, 97, 118, 149, 375,
378
рабо́тніца, 97, 149
рабо́тны, 375
рабо́цька, 375, 378
рабо́цько, 204
рабо́чая, 97
рабо́чы, 97, 374, 378
рабро́, 188
рабры́на, 188
рабу́ля, 204
рабы́, 203
рабэ́йка, 204
рабэ́зкі, 204
рабя́та, 12
рабяце́нак, 19
рабяця́шчы, 375
равако́п, 113
равесні́к, 32
равесні́ца, 32
раві́ла, 343
раву́ла, 343
раву́н, 325
раву́шка, 37
рагаве́шка, 290
рагаві́к, 190
рагатлі́вы, 317
рагату́лля, 317
рагату́ля, 317
рагату́н, 317
рагату́ння, 317
рагатуха́, 317, 349
раге́за, 279, 294
раге́ша, 343
рагі́за, 234
рагу́ль, 233
рада́к, 63
радакі́, 16
ра́дасны, 262
раджо́ны, 63
радзе́нька, 16
радзі́ві, 63
радзі́вы, 16, 376
радзі́лка, 236
радзі́лля, 236

радзіма, 16
 радзімая замітка, 188
 радзімец, 76
 радзімка, 45
 радзімы знак, 188
 радзімы, 63
 радзімый, 63
 радзіна, 16, 40, 45
 радзіначка, 40
 радзініца, 236
 радзінніца, 236
 радзіха, 236
 радзіца, 236
 радзіцелі, 48, 62
 радзіцель, 63
 радны, 63
 радныя, 16
 радня, 16
 радонак, 63
 радоўка, 342
 радство, 16
 радўха, 236
 рады, 262
 ражастый, 260
 ражка, 168, 171
 ражняк, 194
 ражоны, 63
 разабіджаны, 399
 разадзёты, 201
 разарыха, 331
 разбазураны, 352
 разбандураны, 276
 разбівака, 141
 разбірашчы, 285
 разбітны, 282, 345
 разбітны, 292, 293
 разбіяка, 321
 разбой, 141
 разбойнік, 141
 разборны, 292
 разборчысты, 292
 разбрузлы, 248
 разбрухацёлы, 248
 разбзшчаны, 350
 разбязулены, 349
 развадзельнік, 73
 развадзельніца, 72
 развадзяга, 73
 развадзяка, 73
 развадная, 72
 развадны, 72
 развадўха, 72
 разважаны, 292
 разважацельны, 292
 разважкі, 292
 разважлівы, 292
 развазень, 367
 разваротлівы, 378
 развароцісты, 378
 разведзена, 72
 разведзенка, 72
 развітны, 293
 разводзец, 72
 разводка, 72
 разводнік, 72
 разводніца, 72
 разводны, 72
 разводчык, 72
 развядзёнец, 72
 развядзён, 73
 развядзёнец, 73
 развядзёнка, 72
 разгаворлівы, 314
 разгаворчлівы, 314
 разгаворчывы, 314
 разгаворчысты, 314
 разгаворысты, 314
 разганянік, 111
 разгільдзій, 372
 разгірэня, 279, 294, 338
 разгірчаны, 216
 разгон, 36
 раздабара, 314
 раздобры, 384
 раздражнены, 276
 раздўмны, 292
 раздўрак, 352
 раздуронец, 349, 352
 разёва, 279, 294
 разёва, 337

раз'ёлуп, 284
 разёпа, 279, 294, 338
 разёпа, 338
 разжалены, 277
 разжон, 73
 разжон, 73
 разжонка, 72
 разжоня, 73
 разжёва, 338
 разжэўрат, 338
 раззява, 279, 294, 337
 разівон, 279, 294, 338
 разівоня, 279, 294
 разінька, 279, 294, 338
 разіня, 279, 294, 338
 разлапушка, 25
 разлёпа, 234
 разліхі, 391
 разлупасты, 218
 разлучанец, 73
 разлучанка, 72
 разлучнік, 73
 разлучніца, 72
 разлучэнец, 73
 разлучэнка, 72
 размавэсты, 314
 размазаны, 349
 размысловы, 292
 разнік, 86
 разуванец, 141
 разудаліца, 417
 разумётны, 285
 разумец, 293, 298
 разуміна, 293
 разумнік, 293, 298
 разумніца, 293
 разумны, 293
 разумок, 281, 293, 298
 разумяка, 293
 разхрыда, 226
 разыда, 290
 разымчавы, 274
 разэля, 226
 раз'юраны, 276
 раз'юшаны, 276
 разява, 279, 294, 337
 разявака, 279, 294, 338
 разяваты, 287
 разявэня, 279, 294
 разявісты, 325
 разявон, 338
 разявяка, 338
 разяпа, 279, 294, 338
 разяўрот, 294
 разяўяка, 338
 райдак, 307
 райдунка, 81
 райдуны, 81
 ралейнік, 111
 ральнік, 111
 раманцёр, 98
 раме, 187
 рамёна, 187
 рамёслівы, 389
 рамёснік, 370
 рамізнік, 108
 рамяно, 187
 рандар, 86
 рандарка, 86
 рандаронак, 54
 рандацель, 130
 ранцякі, 170
 рапэха, 326
 расамака, 226
 расамаха, 226
 расгірака, 215
 раскабойнік, 34
 раскабыжоны, 324
 раскабырджаны, 276
 расказнік, 124
 раскаракун, 216
 раскепа, 279, 290, 294, 338
 раскі, 166
 раскіда, 331
 раскідака, 331
 раскідальнік, 331
 раскідальніца, 331
 раскідаха, 331
 раскідач, 331

раскідлівы, 331
 раскіднік, 331
 раскідны, 331, 372
 раскідон, 331
 раскідонка, 331
 раскідонлівы, 331
 раскідо́ха, 331
 раскіду́ха, 331
 раскі́пячо́ны, 276
 раскі́рэ́жа, 215
 раскі́слы, 343
 раско́л, 352, 358, 390
 раско́льнік, 145, 352
 раско́льніца, 145
 раско́шнік, 131
 раско́шніца, 131
 раско́шны, 246, 248
 раскра́са́віца, 240
 раскра́сі́вы, 240
 раскры́ўджаны, 399
 раску́дланы, 237
 раску́длошэны, 237
 раскура́т, 353
 раскура́тнік, 353
 раскура́тны, 353
 расні́цы, 166
 расо́ха, 216
 распалаха́ны, 237
 распатво́раны, 349
 распей́саны, 237
 распе́чаны, 248
 распіка́йла, 402
 расплыву́ха, 249
 расплыту́ха, 249
 распраку́дзісты, 298
 распраку́длівы, 298
 распрыго́жы, 240
 распус́ка́нец, 73
 распус́ка́нка, 72
 распу́снік, 350, 352
 распу́сніца, 350
 распу́сны, 350, 352
 распу́ста, 349, 350, 352
 распусы́цёха, 227
 распу́тлівы, 350, 353

распу́тны, 352
 распу́ханы, 260
 распу́цін, 352
 распу́ціца, 350
 распушча́нец, 46
 распушчаны, 350, 352
 распушчо́нік, 350
 распушчо́ніца, 350
 распушчэ́нец, 352
 распушчэ́нка, 352
 распяра́заны, 353
 распяшчо́ны, 38
 рассары́ха, 332
 рассахо́ра, 227
 рассу́длівы, 292
 рассу́дны, 292
 рассупо́нены, 353
 рассы́льнік, 120
 рассяве́нь, 279
 рассяву́ля, 279
 рассяву́ха, 279
 растаба́рнік, 306
 растаба́рніца, 306
 растаба́рысты, 306
 растапча́, 233
 растапша́, 338
 растармэ́жа, 228
 растато́ха, 228
 растато́ханы, 250
 расташчы́ха, 372
 раство́, 16
 расто́па, 249
 растрапа́йла, 225
 растроханы, 270
 растрэ́па, 227
 растрэ́паніца, 228
 расфуфу́ра, 201
 расхадны́, 331
 расхадо́вы, 331
 расхадо́ўны, 331
 расхлё́па, 338
 расхляха́таны, 276
 расця́га, 331
 расцялё́па, 233
 расця́па, 279, 338

расцяпай, 338
расцяпка, 294
расчотны, 303
расшмыркываннік, 331
расшмыркыванніца, 331
расымака, 234
ратазеец, 279, 294
ратазэй, 279, 294, 338
ратазэйка, 279
ратазэйнік, 279, 294
ратазейніца, 279
ратазэяннік, 294
ратазіня, 338
ратай, 89, 111
рататонда, 233
рататуй, 290
рататы, 324
ратонда, 249
ратэльны, 405
раўбач, 325
раўгач, 325, 343
раўгэша, 338, 343
раўзня, 343
раўкаты, 204
раўлівы, 325
раўло, 325
раўнадушны, 278
раўналетак, 32
рахамуд, 228
рахамуднік, 228
рахлэй, 225
рахлюбка, 224
рахманы, 399
рахэля, 227
рацівы, 410
рачкаваты, 218
рачкаты, 218
рачковены, 218
рачны, 263
робкі, 339
робля, 373
робра, 188
рова, 37
род, 16, 45
родзімка, 173

родзіму, 63
родзіна, 16
родзінка, 173
родзіч, 63
родзічка, 64
родзічы, 16
родзішча, 16
родка, 236
родненькі, 63
родны, 16, 63
родныя, 16
родня, 16
родства, 16
родсцвіннік, 16
родыш, 63
рожа, 171
рожаніца, 236
розвазень, 367
роздур, 352
роіла, 227
ройка, 237
рольнік, 89, 111, 151
роскіданка, 72
рослы, 207
роспуст, 350
рострасень, 225
роццвіннікі, 16
рот, 188, 190
ротман, 96
роўба, 37
роўгала, 343
роўніца, 32
роўнюшка, 32
рохла, 225
роцька, 279, 294, 338
рочнік, 32
рубака, 379
рублэй, 302
рубчак, 170
рубшчык, 103
рубязы, 170
руда, 178
рудаваты, 242
рудак, 242
рудаціне, 167

рудзе́нне, 167
 рудзі́к, 242
 рудзі́ла, 242
 рудзі́ля, 367
 рудзька, 242
 рудзякі́, 167
 рудзя́нка, 225
 руду́ха, 242
 руды́, 204, 225, 242
 ру́жа, 173
 ружо́ва пятно́, 173
 ружо́ня, 242
 ру́іна, 17
 ру́йца, 11
 рука́, 192
 ру́ка, 192
 рукадзё́льніца, 370
 рука́сты, 321
 рука́ты, 321, 370
 рулё́вы, 96
 ру́ль, 184
 ру́мала, 343
 ру́мза, 37, 343
 ру́мзала, 343
 румя́нец, 173
 румя́нушка, 259
 румя́ны, 173, 259
 ру́паслівы, 375
 ру́патлівы, 375, 391
 рупатлі́вы, 391
 ру́патнік, 375
 ру́патні́ца, 375
 ру́патны, 375, 391
 ру́песнік, 375
 ру́післівы, 392
 ру́пісты, 392
 ру́пкі, 392
 ру́пленнік, 375
 ру́пленні́ца, 375
 руплі́вы, 375, 391
 ру́плівы, 391
 ру́пнік, 375
 ру́пні́ца, 375
 ру́пны, 375, 392
 рупо́тлівы, 375
 ру́пяслівы, 392
 русако́сы, 242
 ру́сы, 241
 руся́вы, 241
 руся́ўка, 242
 руха́вы, 204, 378
 рухлі́вы, 378
 ру́хлы, 378
 рухо́мы, 378
 рухта́ль, 250
 руча́йка, 192
 руча́ня, 192
 руча́няты, 192
 ру́чка, 192
 ручны́, 370
 ру́чы, 369, 407
 руя́, 17
 ру́я, 337
 рыба́к, 124
 рыба́лка, 125
 рыба́ловец, 125
 рыба́лоў, 125
 рыба́лоўнік, 125
 рыба́нька, 24
 рыба́нік, 125
 рыва́лка, 156
 ры́гала, 343
 рыгво́, 174
 рыжме́ль, 242
 рыжо́к, 221
 рыжо́цце, 242
 ры́жы, 204, 242
 рыжэ́нь, 242
 рыза́к, 140
 ры́знік, 99
 рызыка́нт, 282, 302, 386
 рызыка́нтка, 356
 рызыка́вы, 302
 рызыка́ўны, 302, 356
 ры́ла, 171
 рыла́н, 260
 рыла́ты, 260
 рыле́й, 260
 рыма́р, 98
 ры́мза, 343

рында, 225, 227, 350
 рыпалка, 117
 рысковы, 272, 302
 рыскоўны, 272, 302
 рыхтык, 235
 рыхтычны, 235
 рыхцік, 235
 рыштáнец, 138
 рыштáнт, 34, 138
 рыштáнтка, 138
 рэбры, 188
 рэва, 37
 рэвала, 325
 рэвацень, 343
 рэвізёр, 150
 рэдказубы, 260
 рэзаннік, 122
 рэзанніца, 122
 рэзвы, 272
 рэзнік, 85
 рэзчык, 122
 рэйда, 366
 рэйдала, 307
 рэйза, 226
 рэкру́т, 99
 рэмжа, 343
 рэмза, 343
 рэпка, 182
 рэпта, 249
 рэптух, 250
 рэпэ́ха, 228
 рэра, 226
 рэспуст, 350, 352
 рэся, 284
 рэўза, 227, 343
 рэхва, 284
 рэчман, 96
 рэчны́, 263

С

савá, 219
 сагнэй, 209
 саджа́льніца, 125
 саджа́ннік, 125
 саджа́нніца, 125

сажэ́ніца, 125
 сажэ́ннік, 125
 сажэ́нніца, 125
 садзе́льніца, 125
 садзе́льня, 125
 садзе́нніца, 125
 садзі́лка, 125
 садзе́льнік, 125
 садзе́льніца, 125
 сак, 365
 сако́лік, 30
 сакратáр, 151
 сакратáрка, 151
 саку́н, 79
 салагу́бы, 211
 салапа́й, 290
 салапа́йка, 290
 салапа́йла, 290
 салапа́лка, 290
 салапа́ты, 213
 салапе́нда, 279, 294
 салапо́н, 290
 салапэ́й, 290
 салапэ́нда, 279, 294
 салапа́яка, 279, 294
 салда́т, 99
 салда́тка, 43
 салодкае́жка, 326
 сало́па, 338
 сало́ха, 226, 279, 288
 са́льнік, 86
 салэ́па, 338
 сам адзі́н, 411
 сам, 135
 сама́, 135
 самаві́ты, 293
 самаво́л, 351
 самаво́лашнік, 351
 самаво́лашніца, 351
 самаво́лец, 351, 398
 самаво́лка, 351, 398
 самаво́льніца, 398
 самаго́га, 264
 самагу́бца, 142
 самада́йка, 410

самадзёлка, 370
самадзён, 411
самадрай, 353
самадум, 275, 351, 398
самадумец, 398
самадумка, 398
самадумніца, 398
самадур, 351
самадурац, 351
самадурнік, 351
самадурніца, 351
самадыйнік, 351
самадыйніца, 351
самаёд, 404
самалюбец, 264
самалюбівы, 264
самалюбімец, 264
самалюбімка, 264
самалюбіца, 264
самалюбка, 264
саманадзеілівы, 272
самапраўнік, 351
самапраўны, 351
самародак, 52
самасейка, 52
самастаяцельны, 292
саматлівы, 401
самаўпраўнік, 351
самаўпраўны, 351
самахвал, 358
самашэччы, 280
самосей, 52
самотнік, 411
самотны, 274
самусенькі, 411
саначка, 191
саначкі, 191
саны, 191
санкі, 191
сапасяцель, 312
саплівец, 242
саплівы, 242
сапляк, 242
сапляты, 242
сапожнік, 104

сапутэрня, 248
саракавўмец, 298
сарамазлівы, 401
сараматлівы, 401
сарамлівы, 271, 401
сарамляжлівы, 401
сарамлязлівы, 401
сарамняга, 401
сарамотнік, 271
сарамотніца, 271
сарамюга, 271
сарамяга, 401
сарамягі, 401
сарамяжа, 271
сарамяжлівы, 271, 401
сарамяжны, 271, 401
сарамяжы, 401
сарамязлівы, 401
сарамяка, 401
сарана, 17
сарвануш, 39
сарвіцель, 408
сарма, 227
саромлівы, 401
саромны, 333, 401
сасед, 154
саседзі, 154
саседка, 154
саседушка, 154
саслаблы, 251
састоў, 196
састыглы, 213
сатанёнак, 34
сатаннё, 14
саўлыга, 373, 382
саўмач, 333
сачок, 365
сваволлівы, 351
свавольнік, 351
свавольніца, 351
свавольны, 351
сваволя, 34
свадзёбнік, 147
свадзёбніца, 147
свадзёбнік, 147

свадзебніца, 147
 сва́дзьбашнік, 147
 сва́дзьбашніца, 147
 сваё, 16
 сваі́на, 16
 свайство́, 16
 свалата́, 14
 свалачні́к, 336
 свалачні́ца, 336
 свалачу́га, 336
 сва́нка, 64
 сва́нька, 64
 сварлівы, 354, 402
 сварыба́ба, 354
 сват, 64, 145, 146
 сва́таннік, 145
 сва́танніца, 146
 свато́вец, 146
 сваты́, 146, 148
 сва́ха, 64, 146
 сва́хі, 64
 сва́хна, 64
 сва́ц(ц)і, 64
 сваце́і, 64
 сваце́я, 64, 146
 сва́цціка, 146
 сва́цця, 64, 146
 сва́цця, 64
 сва́ця, 64
 сва́шка, 147
 свая́, 64
 сваяво́лка, 351
 сваяво́льнік, 351
 сваяво́льніца, 351
 сваяво́ля, 351
 свая́к, 17, 60, 63
 сваякі́, 17
 сваякі́ня, 64
 сваякі́ня, 64
 сваятні́к, 63
 сваяўство́, 17
 сваячанец, 63
 сваяча́ніца, 64
 свая́чка, 63
 свая́чны, 63
 сваячо́к, 63
 сваячы́на, 59, 64
 сваяшні́ца, 64
 све́кар, 65
 свекры́, 65
 свекрэ́віха, 65
 свесць, 71
 свет, 11
 све́тнік, 157
 све́тніца, 157
 све́кар, 64
 све́карка, 64
 свёкры, 65
 свінапа́с, 120
 свінапа́ска, 120
 свіна́рка, 88
 свіна́рніца, 88
 свіна́чка, 120
 свіннава́ты, 382
 свінну́шка, 88
 свінну́шніца, 88
 свінту́х, 335
 свінтуха́йла, 335
 свінту́шка, 335
 свіну́рка, 88
 свіню́х, 89
 свіня́р, 120
 свірчава́ннік, 125
 свірчава́нніца, 125
 свіры́бы, 333, 391, 397
 свіры́цель, 287
 свіры́цель, 291
 свіры́цёлка, 287, 291
 сві́ста, 280
 свісту́ха, 280, 291
 свісту́шка, 280, 291
 сві́та, 13
 свой, 63, 76
 сво́йства, 17
 свядо́мы, 400
 свяко́р, 65
 свякра́, 65
 свякра́так, 65
 свякра́тка, 65

свякро́ва, 65
 свякро́ў, 65
 свякро́ўка, 65
 свякру́ха, 65
 свякру́хна, 65
 свякру́шка, 65
 святы́, 143, 313
 свяшчэ́ннік, 110
 се́гень, 328
 се́дзень, 35, 316, 369
 се́дзя, 316
 се́йбіт, 126
 се́йшчык, 126
 секлята́р, 151
 секлята́рь, 151
 селавы́, 75, 152
 се́льскі, 152
 селяві́к, 152
 селязе́нка, 197
 селяні́н, 151, 152
 сем'е́нін, 45
 семе́йка, 45
 семе́йство, 45
 семнасто́ўка, 27
 семна́ццатка, 27
 се́мя, 17
 семяні́н, 45
 семяні́сты, 45
 се́радаві́к, 31
 се́рамя́жы, 401
 се́рапе́ка, 367
 се́рбало́ўцы, 137
 се́рдабо́льнік, 405
 се́рдабо́льні́ца, 405
 се́рца, 199
 се́стране́ц, 61
 се́страні́ца, 61
 се́страні́ца, 61
 се́стру́ха, 65
 се́стру́хна, 66
 се́стры́чна, 61
 се́стры́чын, 61
 се́стры́чына, 61
 сеўба́вік, 126
 сеўбі́т, 126
 сеўшчы́к, 126
 се́чка, 402
 се́яльні́к, 126
 се́ялышчы́к, 126
 се́янні́к, 126
 се́яншчы́к, 126
 се́яцель, 126
 се́стра, 67
 се́стры́к, 25
 сібе́рні́к, 142
 сібе́рні́ца, 142
 сібе́рны, 376, 391
 сібіра́ка, 79
 сібіра́ц, 79
 сібі́рні́к, 141
 сібі́рны, 376
 сіва́к, 30
 сіваплё́ска, 280, 281
 сівачо́к, 30
 сіві́ца, 27
 сіву́ля, 37, 42
 сіву́н, 41
 сіву́ха, 27, 37, 42
 сі́галё́так, 19
 сі́дзя́га, 369
 сіла́к(а), 221
 сіла́ч, 221
 сі́льні́к, 221
 сі́маса́ты, 220
 сі́мяні́н, 45
 сі́мяні́сты, 45
 сіне́льні́к, 103
 сіне́нні́к, 103
 сі́няво́кі, 243
 сі́няво́чка, 243
 сі́няў́ка, 39
 сі́палка, 238
 сі́па́ты, 238
 сі́поў́ка, 238
 сі́пу́ха, 238
 сі́рата́, 54
 сі́ро́та, 54
 сі́році́на, 54
 сі́ська, 175
 сі́ська, 175

сіся, 175
 сіту́чка, 390
 ска́ба, 188
 ска́бы, 188
 скаку́н, 128
 скаку́нка, 128
 скаку́ха, 128
 скалазу́б, 317
 скалазу́бы, 317
 скалао́кі, 245
 ска́паны, 235
 скапаро́лы, 213
 скапі́рда, 403
 ска́рад, 405
 скарада́, 403
 ска́рада, 405
 ска́радзь, 403
 скарадзьбі́т, 112
 скарадзьбі́тка, 112
 скараза́, 354
 скаргá, 404
 скарпéтка, 405
 скару́за, 354
 скаро́да, 403
 скаро́дны, 403
 скаро́лы, 224
 скасаро́чаный, 261
 сквалы́га, 402, 404
 сквалы́жнік, 404
 сквалы́жны, 404
 сква́пік, 403
 сква́плівы, 403
 сква́пны, 403
 скверна́вец, 336
 скверна́ўка, 336
 скверо́та, 344
 скерць, 120
 скі́віцы, 191
 скі́дыш, 20, 39
 скі́ргá, 404
 скі́тнік, 71, 132
 скла́дкі, 170
 скла́дзісты, 245
 скла́дны, 245
 скле́зень, 39, 256
 скле́йны, 285
 склі́за, 39
 склі́ма, 37
 склі́фан, 257
 скло́нка, 314
 склю́ндра, 345, 404
 склю́т, 256, 404
 склю́ціна́, 404
 склязнё́нак, 19
 скля́р, 105
 скна́р, 403
 скна́ра, 403
 скна́рлівы, 400
 скна́рны, 403
 скна́ры, 403
 скна́рына, 403
 скна́рыца, 403
 скні́па, 405
 скны́га, 39
 скны́ра, 403
 скны́ры, 388, 403
 скнэ́ра, 403
 ско́ры, 378
 ско́тнік, 88
 скра́га, 404
 скрагна́, 404
 скрасне́лы, 259
 скро́бацель, 330
 скро́мны, 401
 скро́на, 172
 скро́ні, 172
 скронь, 172
 скрухлі́вы, 274
 скры́ль, 355
 скры́муха, 404
 скры́нда, 403
 скры́пала, 117
 скры́пач, 117
 скры́піст, 117
 скры́тны, 355
 скры́ты, 333, 355, 397
 скры́ўджаны, 399
 скрэ́гна, 404
 скрэ́нда, 404
 скудзё́льніца, 123

скудзельніцы, 13
 скула́, 197
 ску́ла, 197
 ску́лы, 197
 ску́льбяны, 209
 скундзя́блены, 209
 купе́ль, 403
 купе́нда, 403
 купе́ц, 403
 купе́ча, 403
 купідо́н, 403
 купі́рда, 402
 купі́рдзяка, 403
 ку́пка, 402
 ку́пля, 403
 купо́та, 403
 купо́ша, 403
 купу́чы, 403
 купы́, 403
 купянджа́, 402
 купяндзе́й, 402
 купяндзе́йка, 402
 купяндзя́, 402
 купяндзя́й, 402
 купяндзя́йка, 402
 купяндзя́ка, 402
 купяндра́, 402
 купянча́, 403
 купя́рда, 402
 купя́рдзя, 402
 купя́рдзяі́на, 402
 купя́рдзя́й, 402
 купя́рдзя́йлівы, 403
 купя́рдзя́ка, 402
 ку́ра, 197
 куралу́п, 100, 381
 кура́тнік, 88
 ку́сіцелка, 355
 ку́сіцель, 355
 ку́чны, 273
 слаба́віты, 251
 слаба́к, 251
 слабе́ц, 251
 слабі́зна, 251
 слабі́на, 251
 сла́бкі, 251
 слабо́дны, 360
 слабу́н, 251
 слабу́ха, 251
 слабы́, 251
 сла́бы, 251
 слабэ́й, 251
 сланя́ннік, 310
 сланя́нніца, 310
 сланя́цель, 310
 сласце́ха, 326
 слата́, 329, 395
 сла́ўны, 384, 413
 слепава́ты, 244
 слепава́кі, 243
 слепакі́, 164
 слепанджа́, 244
 слепандзе́й, 244
 слепандзе́йка, 244
 слепанжа́, 244
 слепата́, 244
 слепачы́, 164
 слепендра́, 244
 слéпка, 244
 сле́брандзя, 244
 слéпы, 243
 слёсар, 98
 слімаза́, 343
 слімаза́рнік, 33
 слімаза́рны, 234
 слімазу́рнік, 33
 слімень, 248
 слімя́ннэ, 14
 слі́н(ь)ка́ты, 243
 слі́нкава́ты, 243
 слі́нкач, 243
 слі́нькач, 243
 слі́нько́, 243
 слі́няты, 243
 слі́чны, 239
 слóсар, 98
 сло́та, 395
 слуга́чы, 100
 служа́нка, 149
 служба́, 100, 109

служо́нцы, 118
служэ́бка, 149
служэ́бнік, 118
слуха́ўкі, 167
слуха́ўка, 167
слухмя́ны, 399
слухня́вы, 399
слу́шлівы, 399
слу́шны, 293
слюнда́ты, 243
слюнца́вы, 243
слю́нька, 343
слявја́да, 329
слязлі́вы, 343
сляпа́к, 243
сляпаня́к, 244
сляпаце́нь, 244
сляпа́чка, 244
сляпе́ндра, 244
сляпе́нь, 244
сляпе́ц, 244
сляпні́, 164
сляпня́к, 244
сляпо́цько, 244
сляпу́н, 244
сляпчы́ха, 244
сляпы́, 243
сма́глы, 257
смагу́ла, 377
смагу́ль, 228, 258
смакту́н, 20, 241
смалаго́н, 101
смалаку́р, 101
смалаку́рнік, 101
смальні́к, 101
смальня́, 34
смаля́не, 79
смаляні́н, 79
смаля́нка, 79
смаля́р, 101
смаля́рнік, 101
смаргу́ль, 405
смаргу́н, 34
смарка́ты, 242
смарка́ха, 242

смарка́ч, 21, 242
смарка́чка, 242
смарку́ль, 242
смарнічы́ны, 170
смаршкі́, 170
сме́лка, 271
сме́лны, 271
сме́лы, 271
смехату́н, 319
смехату́рнік, 396
смехату́рніца, 396
смехату́ха, 317, 319
сме́шнік, 317
сме́шны, 316
смількі́ніс, 172
сму́г, 17
сму́глы, 258
сму́глывы, 258
сму́голь, 258
смукава́ты, 258
смۇ́тны, 235, 273
смыгі́ль, 228
смы́к, 257
смы́кса, 342
смы́славы, 282
смы́сленні́к, 292
смы́сленні́ца, 292
смыслё́вы, 293
смы́слівы, 286
смы́слы, 282
смы́сляк, 286
смэ́кса, 342
смя́глы, 257
смяка́лісты, 282, 286
смяле́ц, 271
смя́лы, 271
смяльча́к, 271
смяля́к, 271
смяля́ка, 271
смяля́чка, 271
смята́ннік, 38, 254
смяху́н, 317
смяша́лы, 270
смяшлі́вы, 317
смяшны́, 316

смяю́н, 317
 снача́ка, 128
 снача́нница, 128
 снача́ха, 128
 сно́хва, 60
 со́валка, 326, 368
 со́ванка, 368
 со́весны, 401
 со́вяслівы, 406
 со́вясны, 384, 405
 солóм'ены жэніх, 41
 соўгала, 330
 со́хар, 256
 спаві́ваяначка, 148
 спага́длівы, 384
 спага́дны, 405
 спаго́нлівы, 389
 спаго́нчывы, 270, 389
 спада́р, 45
 спадаро́жнік, 153
 спадаро́жны, 153
 спадарскі, 360
 спадарыч, 55
 спадзі́н, 65
 спажа́, 65
 спако́йны, 272
 спакусі́цель, 355
 спакусі́цельніца, 355
 спаку́снік, 355
 спаку́сніца, 355
 спаку́чаны, 246
 спана́раўны, 239
 спапу́тны, 153
 спосо́бны, 285
 спатво́раны, 349
 спахало́вы, 280
 спе́ўка, 127
 спе́ўля, 127
 спец, 139, 370
 спіна́, 198
 спіна, 198
 спірдóн, 230
 спіртаво́з, 85
 спіртаўшчык, 85
 сплаўшчык, 95

сплаўшчык, 95
 сплётнік, 344
 сплётні́ца, 344
 спло́тчык, 96
 спо́ры, 378, 379
 спра́ведлівы, 400, 406
 спра́ведло́вы, 406
 спра́ўніца, 249
 спра́ўны, 205, 250, 282, 378
 спрацава́ны, 246
 спры́тлівы, 345
 спры́гну́ха, 345, 378
 спры́тны, 205, 272, 377
 спры́тняк, 345, 378
 спры́тня́ка, 345
 спры́тня́чка, 345, 378
 спу́сцік, 296
 спу́тнік, 153
 спы́льчывы, 276
 спява́к, 126
 спява́ка, 126
 спява́льнік, 127
 спява́ха, 127
 спява́чка, 126
 спяву́н, 127
 спяву́ха, 127
 сп'яне́лы, 240
 сра́ка, 158
 сраматлі́вы, 401
 срамні́к, 381
 сраство́, 17
 срóдзіч, 63
 срóдзічы, 17
 срóдства, 17
 срóдственні́к, 63
 срóдстве́, 17
 срóства, 17
 срóсцвенні́кі, 17
 срóсцвяні́к, 63
 срóсьцьві́ннік, 63
 срэ́дні па́лец, 194
 сса́ннік, 20
 сса́нніца, 20
 ссы́льшчык, 139
 ссы́льшчыца, 139

ста́ршы па́лец, 194
стагаві́к, 370
ста́днік, 88, 120, 121
ста́дніца, 120
стае́ннік, 368
сталава́ты, 32
сталаве́р, 145
сталаўні́к, 138
ста́лая дзе́ўка (дзе́ва), 41
ста́льны, 32
сталобу́нік, 138
ста́лы, 32
стальма́х, 90, 101
стале́р, 101
стамадзю́к, 226
стамбо́ль, 207
стан, 199
станаўкі́, 245
станаўны́, 275
стапа́к, 182
стапня́, 183
стара́віна, 30
ста́радны, 31
старадрэ́ўні, 31
старае́нцы, 376
стаража́к, 112
стара́йлiвы, 376, 392
стара́лы, 376
стара́льнік, 376
стара́льніца, 376
стара́нлiвы, 376
стара́ннік, 376
стара́нніца, 376
стара́нны, 375, 392
ста́раста, 145
стара́тлiвы, 375, 379, 392
стара́тны, 376
стара́ўлiвы, 376
ста́рац, 29, 136
стара́цель, 376
стара́целька, 376
стара́цельнік, 376
стара́цельніца, 376
стара́цільны, 392
стара́я дзе́ўка, 41

стара́я, 27, 47
стар'ё́, 31
ста́рка, 27
старкава́ты, 31, 220
ста́ркавы, 32
старлі́на, 30
старлы́біна, 30
старма́н, 30
старо́е, 31
старо́жкі, 262
старо́шце, 31
ста́рпер, 30
стару́ткі, 31
стару́ха, 27
стару́чы, 31
стару́шак, 30
стару́шка, 27
старушо́нак, 30
старушо́начка, 27
старушо́нка, 27
старцо́ўка, 137
старцо́ўскі, 137
старча́нка, 136
ста́рчанка, 137
старчо́ўка, 137
старчу́га, 136
старчу́ган, 136
старчы́ха, 136
ста́рчыха, 136
старе́ы, 29, 31, 44
ста́ры, 31
старе́ы дзяццо́к, 41
старе́ы кавале́р, 41
старе́ызна, 30
старе́ык, 29
старе́ына, 30
старе́ынны, 31
старе́ынушка, 30
старе́ычо́к, 29
старе́ычо́нак, 28
старе́зны, 31
старе́знечкі, 31
старе́зны, 31, 375
старе́нькі, 31
старе́ц, 136

старэ́цкі, 31
 старэ́ча, 29
 ста́тны, 208
 стату́ін, 208
 ста́ту́й, 207, 290, 296
 стаўба́н, 296
 стаўбе́нь, 290, 296
 стаўбе́ня, 296
 стаўбу́н, 207
 стаўду́р, 290
 стаўды́р, 296
 стаўдырава́ты, 208
 стаўпі́ло, 233
 стая́лец, 138
 сто́льмах, 101
 сто́ляр, 101, 104
 сто́па, 183
 сто́пень, 183
 сто́раж, 112
 стоў́б, 200
 стоў́дар, 284, 312
 стра́ўнік, 198
 страда́льнік, 412
 страда́льніца, 412
 страда́льны, 411
 страда́ннік, 412
 страда́цель, 412
 страда́цельнік, 412
 страда́цельніца, 412
 стра́днік, 117, 412
 стра́дніца, 412
 стра́днічак, 412
 стра́дны, 412
 страе́чны, 66
 стра́жнік, 92
 страі́цель, 104
 страле́ц, 118, 127
 страло́к, 118, 127
 стральба́ч, 207
 страля́ннік, 127
 страля́нніца, 127
 страмата́, 381
 страмі́дла, 381
 страмлі́вы, 401
 страмні́к, 380

стра́мнік, 381
 страмні́ца, 380
 страпаху́д, 269
 стра́тнік, 331
 стра́тніца, 331
 страхало́д, 231
 страхало́дзіна, 231
 страхалю́дка, 231
 страхало́днік, 231
 страхало́дны, 228, 231
 страхапуд(т), 231
 страхапуд, 269, 339
 страхапудзі́на, 231
 страхапудні́к, 231
 страхапудны́, 231
 страхі́дло, 231
 страхо́відло, 231
 страхо́тны, 231
 страшко́, 269
 стра́шны, 231
 страшы́дло, 231
 страю́ха, 201
 стройны́, 202, 245
 струба́ль, 337
 струга́ннік, 104
 стру́джаны, 254
 стру́жчык, 104
 струк, 201
 струкава́ты, 217
 струкаве́нь, 217
 стру́нкі, 245
 стры́балкі, 181
 стры́га, 237
 стрыганё́нак, 63
 стрыгма́ч, 237
 стрыгу́н, 103
 стрыдз́чныя, 66
 стрые́нка, 58
 стрые́чка, 66
 стрые́чныя, 66
 стрые́шныя, 66
 стрые́к, 58
 стрыжа́к, 237
 стры́жка, 237
 стрыжэ́ннік, 103

стрий, 58
стрымгалаваты, 207
стрымка, 42
стрынгаля, 23
стрынгалявы, 245
стрынгель, 207, 256
стрынечны, 66
стрыхяр, 103
стрыхліна, 367
стрычак, 201
стрэдни, 67
стрэдня, 66
стрэдня, 66
стрэдняк, 67
стрэнні, 67
стрэнняя, 66
стрэнь, 181
стрэча, 67
стрэчны, 67
стрэшны, 67
стрэшняя, 66
стуібень, 290
стуібінь, 208
стулены, 209
стумікла, 272
ступа, 182
сту́па, 182, 232, 248
ступак, 182, 183
ступень, 182, 183
ступень, 182, 367
ступе́няк, 183
ступка, 182
ступня, 183
стыдлівы, 271, 401
стыдны, 381
стыднік, 401
стыдўлька, 381
стырнік, 96
стыхар, 98
стэльмах, 90
субарніца, 13
субор, 11, 13
суборына, 275
сугібіны, 196
суглобісты, 209

суджаны, 40
судлівы, 409
судолле, 385
сужанік, 40
сужанка, 40
сук, 404
сукаваты, 387
сукалёнкі, 196
сукалёнцы, 196
сукрут, 273
сукрушлівы, 405
сукрушны, 405
сукры, 161
сукрысты, 217
сулдыга, 180
сулдыжка, 182
суматохніцкі, 205
сумашэдшы, 280
сумашэчы, 280
сумашэшчы, 280
сумесніца, 43
сумлённы, 273, 406
сумнік, 137
сумотны, 273
супакойны, 272
супарат, 275
супаратчык, 275
супараціна, 275
супастат, 275
супорлівы, 275
супорны, 275
супражнік, 154
супружніца, 43
суравы, 235
сурган, 334
сурдулак, 397
сур'ёзны, 235
сўрла, 171
сўрліна, 171
сурло, 171
сўрма, 171
сурміла, 248, 398
сурочлівы, 355
сусед, 154
суседзі, 154

сусэ́дзь, 154
 сусэ́дзя, 155
 сусэ́дка, 154
 сусэ́дства, 155
 сусе́ды, 155
 сустáва, 196
 сустáвец, 196
 сустáвы, 196
 сустáўка, 196
 сустáўчыкі, 196
 сустаў, 196
 сусто́ўка, 196
 сусяды́, 155
 сўталач, 14
 сўтарма, 11
 сўтра, 227
 су́тулава́сты, 209
 су́тулы, 209
 су́турбава́ты, 209
 сухабра́зы, 256
 сухабрэ́цкі, 256
 сухаду́шны, 256
 сухандра́, 256
 сухандры́цкі, 256
 сухапа́ры, 256
 сухапе́цкі, 256
 сухапу́т, 256
 суха́р, 256
 сухарля́вы, 256
 сухары́на, 256
 сухарэ́бры, 256
 сухарэ́брык, 256
 сухарэ́брыца, 256
 сухашча́вы, 256
 сухая́н, 256
 сухэ́ча, 256
 сухі́, 256
 сухле́я, 256
 сухо́тачны, 255
 сухо́тлівы, 255
 сухо́тнік, 254
 сухо́тніца, 255
 сухо́ціна, 39
 сухо́цце, 256
 сухошча́лёпы, 256

сухры́льны, 254
 сухры́нда, 256
 суця́рплівы, 277
 сўшчы́к, 256
 сушы́льца, 40
 схварэ́лы, 251
 схірэ́лы, 257
 сходжы́, 235
 схо́жы, 235
 сце́льмах, 90
 сце́ражэ́ннік, 112
 сце́ражэ́нніца, 112
 сце́клісты, 257
 сце́клы, 257
 сці́міржні́к, 404
 сці́міржні́ца, 404
 сці́склівы, 303
 сці́склы, 303, 410
 сці́слы, 303, 404
 сцяга́ч, 310
 сця́гля, 159
 сцягно́, 159
 сця́гня́к, 159
 сця́клэ́ннік, 105
 сцяко́льнік, 105
 сця́льма́жнік, 90
 сця́сніце́ль, 401
 сця́сніце́льны, 401
 счэ́глы, 257
 сы́зма, 405
 сынава́, 60
 сы́нава, 60
 сынава́я, 60
 сыно́ва, 60
 сыно́вая, 60
 сыно́вец, 53, 61
 сы́ты, 248
 сы́ўма, 226
 сыце́зны, 249
 сычы́ня, 250
 сьве́кратка, 65
 сьвя́крывя́, 65
 сьлі́маза́рніца, 227
 сьлі́мба́ты, 243
 сьмя́ды, 258

съчень, 257
 сѣрца, 199
 сѣрцайка, 199
 сябар, 154
 сябѣр, 221, 414
 сяброўка, 156
 сябра, 154, 155
 сябрук, 155
 сябрыня, 156
 сывак, 126
 сывака, 126
 сывар, 126
 сываты, 126
 сывач, 126
 сывец, 126
 сывік, 126
 сывун, 126
 сядзёлашнік, 98
 сядзяк, 35
 сядласты, 250
 сядун, 35
 сядура, 316
 сядуха, 35, 316, 369
 сыйбак, 126
 сяк, 79, 96
 сякач, 114
 сяло, 75
 сялюк, 151
 сялючка, 151
 сялянне, 75
 сямейнік, 45
 сямейны, 45
 сямідворка, 342
 сям'істы, 45
 сям'ішча, 45
 сям'я, 45
 сям'янка, 45
 сярдзіты, 390
 сяродак, 162
 сярódка, 162
 сярэдзіна, 198
 сярэдні палец, 194
 сястра, 67
 сястран, 61
 сястро́нка, 65
 сястру́ля, 67
 сястру́нка, 65
 сястру́ха, 66, 67
 сястру́хна, 66, 67
 сястру́шка, 66, 67
 сястры́нец, 61
 сястры́нка, 61
 сястры́ца, 67
 сястры́чка, 67
 сястры́чна, 61
 сястры́чыч, 61
 сястрэ́ніч, 61
 сяўбак, 126
 сяўбе́ц, 126
 сяўбі́к, 126
 сяўбі́т, 126
 сяўка, 241
 сяўні́ца, 126
 сяю́к, 126
 сяя́к, 126

Т

та́ля, 199
 табала́, 11, 325
 тавары́йскі, 406
 тавары́скі, 406
 тавары́скі, 406
 тавары́ства, 13
 тавары́ш, 154, 155
 тавары́шаскі, 406
 тавары́шка, 155, 156
 тавары́шч, 155
 тавары́шчаскі, 406
 та́ечка, 155
 та́ічка, 25
 та́йка, 153, 155
 та́йны, 355
 така́р, 98
 така́я, 236
 тала́ка, 17
 талала́, 306
 талала́й, 306
 талала́йка, 306
 талалу́й, 280, 291
 тала́н, 250, 293

талáнлівы, 417
талáнны, 285
талапéнь, 290
талахавáты, 354
та́лісты, 245
талко́вы, 292, 370
талма́ч, 95
талпа́, 11
тамава́ты, 287
танкапра́дзіца, 370
танкапра́дніца, 123
танкапра́духа, 123
танкапра́лля, 123, 370
танкапра́ха, 123
танкля́вы, 257
тано́к, 11
танцо́р, 127
танцо́ўка, 128
танцо́ўшчык, 128
танцуры́ст, 127
танцу́ха, 128
танцыё́рка, 128
тапе́шка, 250
тапто́ра, 302
тапту́н, 371
тапту́ха, 371
тапу́н, 35
тапуно́к, 35
тапу́нчык, 35
тапу́ха, 35
тапы́ра, 267
тапы́расты, 267
тапы́рка, 267
тапы́рнік, 267
тапы́рніца, 267
тараба́йка, 306
тараба́лка, 306
тараба́н, 306
тарабё́неннік, 306
тарабё́ненніца, 306
тараве́йка, 290
тарадэ́й, 306
тарадэ́йка, 306
тарадэ́зя, 306
тара́йда, 287

тара́йда, 291
тарала́, 325
тара́н, 257
тарандо́ха, 306
тарапкі́, 318
тараплі́вы, 379
тарара́й, 306
тарара́йка, 306
тарата́йка, 306
тарату́н, 306
тарату́ха, 306
тарахце́лка, 305
тарахце́ннік, 305
тарахце́нніца, 305
тарахце́лка, 305
тарбатро́с, 300
тарбахва́т, 140, 142, 321, 408
тарбахва́тка, 408
тарбахва́тлівы, 408
тарбахва́тнік, 140
тарбахва́тніца, 140
тарбахва́тны, 408
тарбахва́цісты, 408
тарбахва́шка, 140
тарбу́ль, 221
тарбэ́ннік, 137
тарбэ́тнік, 137
тарбэ́чнік, 134, 137, 140
тарбэ́чніца, 134
тарбэ́шнік, 134
тарбэ́шніца, 137
таргаве́ц, 85
тарга́ш, 85
тарга́шка, 86
тармаса́, 34
тарнавы́, 96
тарно́вы, 96
таро́ка, 306
таро́кала, 371
тарта́йка, 306
тартары́ца, 379
тарэ́ча, 306
тасце́ва, 70
тасцява́, 70
тасцява́я, 70

та́та, 47	тка́нніца, 128
та́тачка, 47	тка́ха, 128
та́тка, 47	тка́чка, 128
та́тка хросны, 68	ткачы́ха, 128
тату́ль, 29, 48	ткачы́ца, 370
тату́ля, 48, 54, 68	тклі́вы, 315
та́тусь, 48, 68	тлумава́ты, 285
тату́сь, 68	тлума́ч, 95
тату́ська, 68	тлу́сты, 250
тату́ся, 48	тлусця́к, 250
таўбу́н, 290	то́кар, 98
таўка́ч, 326	то́лака, 17
таўку́шчы, 377	то́лапень, 284
таўлу́й, 366	то́луб, 199
таўмо́ра, 414	то́мны, 246
таўму́га, 227	то́нкі, 257
таўпа́, 11	то́пта, 302
таўпо́ра, 227	то́рба, 232, 247
таўсма́ты, 250	то́рбачнік, 137
таўсма́ч, 249	то́рбене, 247
таўстагры́бы, 211	тоў́ба, 247
таўстагу́бы, 211	тоў́ла, 247, 414
таўсталу́пы, 211	тоў́стамо́рды, 260
таўстапра́духа, 123	тоў́ста́я, 236, 258
таўсту́н, 247	тоў́сты, 246
таўсту́ха, 247	тоў́сты па́лец, 194
таўсты́, 246	траблё́, 248
таўсцэ́лезны, 247	трайла́, 305
таўсценны, 247	трайлава́ты, 305
таўсцё́разны, 247	трайло́, 305
таўсцю́к, 247	тра́кала, 287
таўсця́к, 247	трактары́ст, 105
таўсцялю́зны, 247	трактары́ста, 105
таўшча́нны, 247	трактары́сты, 105
таўшча́разны, 247	трала́, 305
тачкава́я, 86	тра́льня, 129
тачка́рка, 86	тра́ля, 129
ташчу́ля, 257	трамба́ч, 250
тваж, 171	трамза́, 307
твар, 171	трант, 415
тка́йля, 128	трапа́к, 305
тка́лля, 128	трапа́лка, 129, 305
тка́льніца, 128	трапа́льніца, 128
тка́льня, 128	трапа́льня, 129
тка́ля, 128	трапа́льшчык, 128

трапáльчыца, 128
трапáница, 129
трапáнник, 129
трапáнница, 129
трапáтальница, 129
трапату́н, 305
трапату́ння, 305
трапату́ха, 305
трапа́ха, 129
трапа́ч, 129, 305
трапа́чка, 129, 305
тра́пачник, 99
трапа́шка, 305
тра́пашник, 99
трапе́ц, 129
трапе́чник, 99
трапе́ны, 274
траплава́ты, 307
траплі́вы, 305
траплó, 129, 305
трапля́, 129
трапу́н, 305
трапу́ння, 305
трапу́ха, 129, 305
трапясту́н, 305
трапясту́ха, 305
трапяту́н, 21, 374
трапяту́ха, 305
траскату́н, 304
траскату́ння, 304
траскату́ха, 304
траскаце́лка, 304
траску́н, 304
траску́ння, 304
траскуно́к, 33
траску́ха, 304
траўша́, 307, 323
трахтары́ст, 105
траці́рка, 109
трач, 122
трашчо́тка, 305
трая́нка, 50
трóнуты, 280
трóнчык, 119
трубачы́ст, 90

трубачы́сты, 90
трубі́ла, 302
трубі́на, 237
трубі́ч, 302
трубла́ты, 248
трублó, 302
трудаві́к, 375
трудаві́ты, 375
трудалюбі́мы, 375
трудзі́мы, 375
трудзя́га, 375
трудзя́ка, 375
трудзя́шчы, 375
трудлі́вы, 375
тружа́нік, 375
труі́зна, 385
тру́ля, 371
трус, 339
трусáн, 269
трусі́на, 269
трусі́шча, 269
тру́ска, 339
труслі́вы, 269
труслі́вы, 339
тру́ха, 129
трухлі́вы, 339
тру́хлы, 252
трухля́вы, 252
трухля́к, 252
трухля́чка, 252
трухлячо́к, 39
тру́цень, 365
труця́га, 375
тры́бла, 176
трыблаты, 248
трыблó, 176
трыбу́х, 176, 198
трыбухава́ты, 247
трыбуха́н, 247
трыбуха́ты, 247
трыбуха́ч, 247
трыбухі́, 162
трыбухле́й, 247
трыбуш́ня, 247
трыбушо́к, 182

трыва́лкі, 221	туле́нніца, 310
трывалы, 360	ту́лубка, 76
трыві́нка, 57	туля́ка, 132
трыві́нкі, 71	туля́ка, 310
трыву́шчы, 221	туля́я, 367
трыд, 340	тума́к, 287, 296
тры́знiк, 255	ту́марка, 131
тры́кало, 212	ту́марнік, 236, 361
трылу́за, 308	тума́рнік, 333
трылю́да, 307	ту́марніца, 361
трылю́дзіна, 307	ту́мба, 232, 250
трылю́дзіца, 307	тумбава́ты, 250
трындо́ля, 305	ту́мнанік, 285
трыплава́ты, 285	ту́мнаніца, 285
трыпу́зы, 250	ту́мны, 285
трыфу́нцік, 21	тупава́ты, 210
трэ́бло, 414	тупа́к, 296
трэ́йка, 129	тупе́нь, 296
трэ́льніца, 129	тупі́ла, 296
трэ́ля, 307	тупі́ца, 296
трэ́нда, 311	ту́пча, 270
трэ́нданнік, 311	тупы́, 296
трэ́нданніца, 311	тураве́й, 290, 410
трэ́ніца, 129	тураве́йка, 39, 410
трэ́ці па́лец, 194	ту́рак, 290
ту́балец, 76	турбо́тны, 392
ту́баліца, 76	турлы́чка, 291
ту́балка, 76	турлы́чык, 291
ту́булка, 76	турма́н, 296
тубы́лец, 76	туро́ра, 306
ту́былец, 76	турэ́мнік, 139
ту́былнец, 76	ту́ташні, 76, 156
ту́быльнік, 76	туто́шні, 76
ту́быль, 11	ту́тышні, 156
тугаву́хі, 210	тутэ́йсні, 76
тугі́, 210	тутэ́йшы, 76, 156
ту́гі, 210	тутэ́чны, 76
ту́ебенъ, 296	тутэ́шні, 77
ту́ібенъ, 367	ту́тэшні, 77
ту́йка, 367	тутэ́шны, 77
тул, 158	ту́хмалка, 171
ту́лаб, 199	ту́чны, 248
ту́лава, 199	тыгры́ца, 391
тула́ч, 310	ты́кля, 374
туле́ннік, 310	ты́лак, 158

тэ́льбу́х, 176
тэ́льбух, 176, 249, 250
тэ́ндаль, 367
тэ́пталі, 371
тэ́сцева, 70
тэ́сцевая, 70
тэ́сцёва, 70
тэ́сць, 69
тэ́сця, 70
тэ́сь, 69
тэ́ўшчар, 250
тэ́шча, 70

У

убе́йца, 140
убі́вец, 140
убі́раты, 202
убо́га, 137
убо́гая, 137
убо́гі, 134, 137, 254
убо́жчы, 134
убо́іна, 334, 364, 418
убо́істы, 364, 407
убо́йна, 418
убо́йны, 275
убо́йца, 140
убра́ны, 202
уважлі́вы, 267
ува́жлівы, 297, 313
ува́жны, 381
ува́жысты, 313
ува́ліна, 362
ува́ль, 362
уварві́цель, 142
уваро́ткі, 319
уве́тлівы, 381
уве́шлівы, 214
увё́рткі, 298, 378
увіро́тны, 378
уга́длівы, 282
уга́днік, 106
уга́дніца, 106
уга́рлівы, 308
уга́рысты, 308
уго́дны, 384, 407

угу́ль, 408
угу́н, 408
угу́нка, 408
угу́ння, 408
удава́, 46
удаве́ц, 47
удале́ц, 370, 417
удале́чка, 417
удале́на, 417
уда́луха, 370
уда́лы, 238, 370, 379, 417
уда́н, 159
удзядзё́лы, 32
удо́ба, 171
удо́ва, 46
удо́вая, 46
удо́д, 290
удо́ўка, 46
удра́жнены, 271
уду́шлівы, 255
уды́ра, 386
удра́шны, 275
уе́дны, 330
ужа́слівы, 269
ужычы́ла, 28
узбагаце́лы, 130
узбаламучаны, 271
узбудура́жаны, 277
узбузава́ны, 246
узбу́раны, 271
узбушавáны, 276
узвар'ё́ваны, 276
узвё́с, 353
уздзе́ллівы, 265
уздрэ́нчаны, 276
уздухаві́на, 175
уздухі́, 175
узмучо́ны, 271
узнё́так, 183
узносі́сты, 263
узро́слы, 32
узро́сны, 32
узро́стак, 29
узрэ́з, 353
ука́шчык, 194

укавы́расты, 267
укажа́нэлы, 227
указа́цельны палец, 194
укарчэ́лы, 213
укле́пісты, 293
укра́длівы, 262, 271
укра́іннік, 75
укра́інны, 75
ула́мны, 285
уле́гісты, 376
уле́плены, 228
уло́г, 366
уло́ма, 362
уло́мак, 362
уло́міна, 362
уло́місты, 362
уло́мішча, 362
уломны, 285
уло́нне, 181
улюбё́ны, 40
улюблёны, 265
улюблё́ны, 265
улю́дны, 413
уля́каны, 39
уля́кша, 109
ума́заны, 228
умардава́ны, 246
уме́лушчы, 369
уме́лы, 369
уме́сніца, 43
уме́ха, 369
уме́юшчы, 369
уміло́ваны, 40
умо́ра, 262, 319
умудра́ннік, 312
умудра́нніца, 312
уму́рзаны, 224
унéданы, 417
уні́клівы, 297
уно́слівы, 389
уну́к, 55
уну́ка, 55
уну́раны, 269
уну́рка, 269
уну́рысты, 266, 275

уну́чак, 55
унуча́та, 55
уну́чка, 55
унучо́к, 55
унучо́нак, 55
унучу́рка, 55
унучу́рык, 55
унучэ́ня, 55
уныро́к, 269
упадаба́ны, 40
у́пар, 275
упа́рты, 275, 334
упа́рціна, 275
упа́рчывы, 275
упіка́льшчык, 382
упі́р, 275
упі́ра, 324
упі́рлівы, 275
упі́рысты, 275
упі́ты, 240
упі́чысты, 389
упі́ярны, 407
упо́р, 275
упо́ра, 330
упо́рлівы, 276, 330
упо́рнік, 330
упо́рчывы, 276, 330
упо́рчысты, 276
упо́рына, 276, 330
упо́рыня, 296
упо́рысты, 276
упо́рышча, 276
упо́частаны, 265
управі́цель, 150
управі́целька, 150
управі́цельніца, 150
упра́мы, 275
упра́ўны, 378
упро́са, 267
упро́слівы, 267
упы́ра, 276
упяка́ннік, 395
упяка́нніца, 395
ура́г, 152
ура́д, 148

урадлівы, 239
урадно́га, 359
урадно́чы, 359
урадня́га, 359
ура́жа, 152
уражні́ца, 152
ура́зіна, 231
ура́ч, 102
урачы́ха, 102
ура́нт, 336
ура́блены, 227
уро́д, 17
уро́дны, 246
уро́слы, 207
уро́члівы, 355
уро́чны, 356
уро́шлівы, 355
уру́ханы, 265
ура́да, 359
ура́дзіна, 359
ура́днік, 359
ура́дніца, 359
ура́дны, 359, 390, 410
ура́дыш, 359
уса́дзісты, 229
усе́дчын, 155
усе́длівы, 360
усі́дчываты, 360
услу́жны, 407
у́сны, 189
успадаба́ны, 40
успы́льчывы, 276
уста́, 189
у́ста, 189
усталу́шаны, 276
устано́ўны, 276
устаўпе́шаны, 277
устраі́цель, 104
устрыма́ны, 272
усту́паны, 276
уступяшо́ны, 276
устурбо́ваны, 276
у́сты, 189
устыдлівы, 271
усхо́пкі, 276
усці́вы, 406

усы́, 166
у́сы, 166
усы́чаны, 265
утаро́п, 280
утвара́ннік, 312
утвара́нніца, 312
утка́льніца, 128
у́тлы, 253
уто́млены, 246
утрапе́ны, 278, 297
уто́бы, 162
утру́ены, 274
утружо́ны, 246
утры́вінка, 57
утрыма́лы, 272
уту́лісты, 209
утурбо́ваны, 246
у́ха, 167
ухаджо́р, 42
ухаджо́рнік, 42
уха́джываннік, 42
ухажо́р, 42
ухажо́рка, 42, 74
у́хар, 308
ухва́т, 140, 308, 321, 347,
408
ухва́тлівы, 378
ухва́цісты, 378
ухо́, 167
ухо́длівы, 272
уце́глы, 360
уце́клы, 149
уцяка́ч, 149
уцяка́чка, 149
у́чышелка, 94
у́чыцель, 94
у́чыцелька, 94
у́чыцелька, 94
ушаруджо́ны, 276
ушло́маны, 246
ушлэ́паны, 246
ушы́, 167
ую́н, 379
уя́да, 388
уя́длы, 374, 377
уя́дны, 329

Ф

фабрыка́нт, 97
 фабрыка́нтка, 97
 фа́йны, 238, 413
 фа́лер, 205
 фальшы́вец, 347
 фами́лія, 17, 63
 фами́лія́т, 63
 фами́льяк, 63
 фами́льянец, 63
 фами́льянт, 63
 фами́лья́т, 63
 фанаба́рысты, 320
 фанаба́ра, 264
 фанаба́рлівы, 264
 фанаба́рысты, 263, 320
 фанта́злівы, 335
 фарбо́ўшчык, 103
 фарбо́ўшчыца, 103
 фарсі́сты, 201
 фарсо́вы, 245
 фарсу́н, 201, 356
 фарсу́ха, 356
 фары́на, 241
 фатэ́сны, 318
 фа́ха, 320
 фацэ́т, 201
 фе́йчар, 102
 фе́льчар, 102
 фе́льшар, 102
 фе́льшарка, 102
 ферт, 201
 фе́рчал, 102
 фігура́нт, 356
 фігура́нтка, 356
 філко́т, 298
 філко́та, 366
 філко́тка, 298
 філкотэ́рка, 298
 фісла́, 351
 флю́ндра, 227
 фра́ер, 356
 фуліга́н, 358
 фунда́нава́ты, 266
 фу́рго́ншчык, 85

фурма́н, 84
 фу́рман, 84
 фэ́йчар, 102
 фэ́ка, 158
 фэ́лька, 323
 фяўра́, 280

Х

ха́ліпа, 189
 ха́ра, 171
 хаба́л, 350
 хаба́ль, 73, 350
 ха́барнік, 142
 ха́бель, 73
 хабе́л, 350
 хабло́, 382
 хабо́тня, 189
 ха́бры, 264, 379
 хабрэ́ц, 201
 хабуо́рнік, 142
 хаджа́ін, 135
 хаджа́йка, 135
 хадзі́ла, 310
 хадзя́ін, 135
 хадзя́йка, 135
 хадзя́ка, 132, 157, 310
 хадо́к, 310, 329
 хадо́ўка, 330
 хаду́лі, 181
 хаду́н, 310, 329
 хаду́ха, 310, 329
 хады́ка, 310, 329
 хады́ла, 330
 хады́нкі, 180
 ха́зя, 227
 хазя́ін, 44, 135
 хазя́й, 135
 хазя́йка, 135
 хазя́йлівы, 360
 хайны́, 202
 халабу́рца, 308
 халаве́й, 280, 291
 халайдра́, 307
 хала́йстра, 280, 351
 халайстра́, 291

халамёйка, 288
халаністы, 267
халасты́, 41
халасці́к, 41
халасця́к, 41
халасця́нка, 41
халасця́чка, 41
халахэ́йка, 226
хала́я, 345
халда́, 296
халдама́, 280, 281
халдзе́й, 296
халдо́ся, 290
халдэ́й, 280, 290
халдэ́ся, 290
халдэ́я, 290
хале́рнік, 277
хале́рны, 36, 385
хале́рышны, 277
хало́н, 267
хало́ністы, 267
хало́сны, 41
хало́сты, 41
халтама́, 307, 345
халу́дра, 228
халу́за, 284
халу́й, 100
халю́к, 323, 409
халя́ва, 189
халя́йстра, 335, 372
халя́ндра, 25
халяры́сты, 385
халяры́чны, 391
хам, 335
хамаза́, 374
хамза́, 212
хамзе́ль, 212
хамі́ла, 335
ха́мкало, 213
хамло́, 335
хамо́рны, 235
хамо́ўка, 335
хамры́вы, 213
хаму́йла, 335
хаму́йлік, 382

хаму́ла, 335
хаму́тнік, 98
хамха́ты, 213
хамя́га, 371
ханабэ́рысты, 264
хандо́га, 202
хандэ́бля, 226
ханы́га, 408
хапа́йла, 141, 408
хапаткі́, 405
хапе́ц, 357
ха́пкі, 400, 405
ха́птус, 357
хапу́га, 357, 408
хапу́н, 141, 357, 408
хапу́чы, 357
хапэ́ц, 321
харасцві́на, 239
харасцвя́нны, 239
харахо́неннік, 320
харахо́ненніца, 320
харахо́ня, 201
харахо́раннік, 320
харахо́ранніца, 320
хараша́й, 103
хараша́льнік, 103
хараשמя́ны, 238
харашу́ленькі, 240
харашу́н, 238
харашу́ха, 238
хараши́зны, 239
харла́к, 253
харму́зісты, 245
харму́зны, 245
харо́шы, 238, 413
хаталма́, 281
хатальма́, 287
ха́тніца, 367
хаўбе́нь, 284
хаўру́сьнік, 154
хаўру́сьніца, 154
хаўслі́вы, 302
хаўтлі́вец, 400
хаўтлі́вы, 400
хаўхлі́вы, 388

хаўчлівы, 302
 хахагун, 317
 хахлач, 79
 хахлачка, 79
 хахляк, 161
 хахол, 161
 хвабра́ны, 272
 хваб́рэц, 272
 хва́брэц, 272
 хва́йны, 384, 413
 хвале́бныш, 357
 хвале́ка, 357
 хвале́нда, 357
 хвале́ндыш, 357
 хвале́га, 357
 хвалі́ндзэй, 357
 хвалі́стун, 357
 хвалі́сцэй, 357
 хвальбу́н, 357
 хвалько́, 357
 хвальча́рыца, 102
 хвалю́к, 357
 хвалю́н, 357
 хваля́ндыш, 357
 хваля́нцэй, 357
 хваля́стун, 357
 хванаб́эр, 264
 хванаб́эра, 320
 хванаб́эрлівы, 320
 хванаб́эрнік, 320
 хванаб́эрніца, 320
 хванаб́эршыч, 320
 хванаб́эршыца, 320
 хванаб́эрык, 320
 хванаб́эрысты, 264, 320
 хвара́вэка, 214, 251
 хвара́вэкавы, 251
 хвара́вэкі, 251
 хвара́вэчына, 251
 хвара́віты, 251
 хварбо́тніца, 202
 хва́рбы, 272
 хварге́лка, 358
 хварна́ль, 118
 хварса́туха, 320, 358
 хварсі́сты, 264, 356
 хварсо́вы, 356
 хварсу́н, 320, 356, 358
 хварсу́ха, 320, 356, 358
 хварто́вы, 246
 хвару́н, 251
 хвару́ткі, 251
 хваслі́вы, 358
 хваст, 409
 хваставы́, 96
 хва́стала, 357
 хва́станнік, 358
 хва́станніца, 358
 хвастлі́вы, 358
 хвасту́н, 320, 357
 хвасту́нка, 357
 хвасту́ннік, 357
 хвасту́нніца, 357
 хвасту́ння, 357
 хвасту́ха, 357
 хвасце́ль, 358
 хвасце́нь, 358
 хва́сцік, 358
 хвасько́, 358
 хва́тан, 308
 хва́ткі, 345
 хва́ціка, 268
 хва́цкі, 239
 хве́йчар, 102
 хве́льчар, 102
 хве́рчар, 102
 хве́ршал, 102
 хві́сля, 351
 хво́ры, 251
 хво́тнік, 119
 хвэ́бны, 254
 хвэ́йчар, 102
 хвэ́льчар, 102
 хвэ́ршал, 102
 хвэ́цкі, 239
 хе́ўра, 13
 хі́б, 200
 хібе́тніца, 370
 хібе́тны, 239, 370
 хібі́ж, 192

хіжа́к, 390
хіжа́сты, 390
хі́жы, 253, 379, 390
хі́лы, 253
хіля́к, 253
хіно́вы, 201
хі́ра, 253
хі́ркало, 253
хі́рлё, 39
хі́рлявы, 253
хі́рляк, 253
хі́тляны́, 390
хі́травáнец, 298
хі́травáннік, 298
хі́травáнніца, 298
хі́траму́дры, 298
хі́тра́ч, 298
хі́тро́к, 298
хі́тро́ня, 299
хі́тру́га, 298, 299
хі́тру́ля, 298
хі́тру́н, 298, 299
хі́тру́ння, 298, 299
хі́тру́ня, 298
хі́трусь, 298
хі́тру́ха, 298, 299
хі́тры, 293, 298
хі́тры́на, 298
хі́тры́ца, 299
хі́трэ́ц, 299
хлабаслі́вы, 307
хла́па́к, 28
хлапе́ц, 22, 28
хлапе́чык, 22
хлапе́нак, 22
хлапі́на, 28
хлапча́к, 22
хлапчанё́, 22, 28
хлапчанё́нак, 22
хлапчано́к, 22
хлапчаню́к, 22
хлапчана́, 22
хлапчана́тка, 22
хлапча́х, 22
хлапчо́нак, 22

хлапчо́нка, 22
хлапчу́га́н, 22
хлапчу́к, 22
хлапчы́на, 22, 28
хлапчы́нка, 22, 28
хлапчы́ска, 22, 28
хлапчы́шка, 22
хлапчы́шча, 28
хлап’я, 22
хлапя́ты, 17
хлебагры́зка, 189
хлебапа́хар, 111
хлебара́б, 111
хлебарэ́зка, 189
хлебасо́ллівы, 265
хлебасо́льны, 410
хле́бнік, 85
хле́бні́чак, 190
хлебясту́н, 241
хлебясту́ння, 241
хлебясту́ха, 241
хлебясту́шка, 241
хлебяту́ха, 317
хлепяслі́вец, 268
хлехату́н, 389
хлё́сткі, 205, 319, 345
хлі́пкі, 254
хлі́хату́н, 317
хло́п, 28
хло́пец, 22, 28
хло́пцы, 17, 28
хло́пчык, 22
хло́пчык, 22, 28, 54
хлу́с, 323, 409
хлу́са, 312, 323
хлу́слівы, 323
хлу́я, 294
хлы́ма, 311
хлы́мала, 311
хлы́нда, 311
хлы́нда́ла, 311
хлы́нда́ннік, 311
хлы́нда́нніца, 311
хлы́нканні́к, 311
хлы́нканні́ца, 311

хлю́ма, 226
хлю́ндра, 224
хлю́па, 225
хлю́павáты, 254
хлю́пáк, 254
хлю́пáчóк, 39
хлябту́н, 308
хля́па, 189
хля́пчу́к, 22
хма́ра, 266
хма́рны, 235
хму́рны, 269, 273
хму́ры, 273
хмыр, 396
хмы́рына, 396
хні́пала, 343
хны́кала, 343
хны́каннік, 343
хны́канні́ца, 343
хобаль, 73
хо́далы, 180
хо́дкі, 330
хо́льны, 239
хо́ніха, 227
хорошу́ха, 40
хо́тнік, 119
хоўра, 227
хоўху́ля, 227
хоўчлівы, 388
хо́ха, 317
хо́хлік, 23
хра́па, 171, 191
хра́пка, 184
хра́пы, 184
храму́лька, 216
храму́шка, 216
храмы́, 216
храмы́ш, 216
хрант, 201
хранцу́з, 79
храп, 184
храсня́чка, 69
храсткі́, 185
храсто́к, 185
храсто́чак, 167

храсцы́, 185
храшчо́ны, 144
хро́сная ма́ці, ма́тка, 67
хро́снік, 68
хро́сні́ца, 68
хро́сні́чак, 69
хро́сны, 68
хрыбе́т, 185
хры́бет, 185, 198
хрыбе́тнік, 185
хрыбці́на, 185, 198
хрыбця́ціна, 185, 198
хры́пату́нка, 238
хрыпа́ты, 238
хры́пель, 214
хры́пла, 253
хры́плáк, 238
хрыпу́ля, 214
хрыпу́ха, 214, 238
хры́пцы, 162
хрысця́нін, 151
хрысьця́нін, 144
хрысьця́нка, 144
хры́шчаны, 144
хры́шчо́на, 68
хры́шчо́ная ма́тка, ма́ці, мам, 67
хры́шчо́нік, 69
хры́шчо́нка, 68, 69
хры́шчо́ны ба́цька, 68
хры́шчэ́нік, 69, 144
хры́шчэ́ні́ца, 69
хры́шчэ́ннік, 69
хрэ́бет, 185
хрэ́сная ма́ці, ма́ма, 67
хрэ́снік, 68
хрэ́сні́ца, 69
хрэ́шчаны, 144
хсці́вы, 400
худабрэ́зны, 255
худае́длівы, 342
худае́жлівы, 342
худае́жы, 342
худа́к, 134
худа́лэтак, 39

хударба́, 255
 хударля́вы, 255
 худары́ба, 255
 хударэ́ба, 255
 хударэ́бнік, 256
 худа́шча́вы, 255
 худзе́зны, 256
 худзе́нны, 256
 худзі́зна, 255
 худзі́ла, 255
 худжо́жны, 255
 худзя́к, 255
 худо́ба, 255
 худобе́ль, 255
 худобі́на, 255
 худослі́вы, 254
 худы́, 255
 худы́ш, 256
 худэ́ба, 255
 худэ́бза, 255
 худэ́рба, 255
 хуламе́й, 284
 хула́я, 284
 хупа́вы, 245
 хурка́ла, 309
 ху́рканнік, 309
 ху́рканніца, 309
 хурле́ннік, 356
 хурле́нніца, 356
 хурма́н, 84
 ху́рман, 84
 хурчэ́ннік, 309
 хурчэ́нніца, 309
 хутара́не, 81
 хутара́нец, 81
 хутара́нін, 81
 хутва́ч, 347
 ху́ткі, 378
 хуты́р, 176
 хуца́вец, 202
 хуца́вы, 202
 хці́вы, 404
 хці́ўны, 376
 хы́каннік, 309
 хы́канніца, 309

хы́ркала, 214
 хы́рканнік, 214, 309
 хы́рканніца, 309
 хы́рла, 253
 хы́рля, 253
 хырчэ́ннік, 309
 хырчэ́нніца, 309
 хэ́ўра, 13

Ц

цагля́р, 98
 цадзе́лкі, 190
 цалава́ншык, 86
 палау́нік, 96
 ца́лка, 193
 цало́к, 127
 цальні́к, 96
 цаля́вы, 96
 ца́рская́ фа́мілія, 45
 царэ́ва, 239
 цахна́, 347
 ца́хна, 351
 цва́ны, 239, 263, 282, 286,
 293
 цвёрдаву́сы, 275
 цві́лы, 258
 цела, 199
 це́лесо, 199
 це́лесо́, 199
 целё́пота, 227
 целі́сты, 250
 це́льбух, 198, 250
 цельбу́хаваты, 250
 цельпу́хаваты, 233
 цяляме́ш, 250
 цялямпе́й, 232
 цяляпай́ла, 371
 цяляпе́й, 232
 цяляпе́нь, 232, 249, 414
 це́мніца, 172
 цемцелева́ты, 234
 це́мя, 172
 це́мянё, 172
 цемя́нны, 190
 це́нкі, 257

цѣнты, 266
 цѣпка, 165
 цѣпкі, 166
 цепяслівы, 258
 церая, 129
 цѣрліца, 302
 церпялівы, 272
 цѣсель, 103
 цѣсіль, 103
 цѣсля, 103
 песцѣва, 65
 цѣсцева, 65
 песць, 69
 цѣсцохна, 69
 цецярлюк, 279, 294
 цецярлючка, 279
 цѣшча, 69
 цѣмны, 258
 цѣпа, 288
 цѣпця, 414
 цѣпша, 327
 цѣрла, 302
 цѣсць, 69
 цѣсчык, 104
 цѣтачка, 70
 цѣтка, 25, 58, 70
 цѣтухна, 25
 цѣтушка, 70
 цѣха, 289
 цѣечка, 70
 цѣця, 70
 цѣшча, 69
 ціжба, 11
 цікавы, 297, 299
 цікаўка, 299
 цікаўлівы, 299
 цісаннік, 103
 цітра, 231
 ціхамірны, 272
 ціхі, 272
 ціхман, 272
 ціхоня, 273
 цлўнак, 159
 цмактўн, 20
 цмактўнніца, 20
 цмактунók, 20
 цмактўнчык, 20
 цмактўха, 20
 цмактўшка, 20
 цуголка, 192
 цудабы, 180
 цукёрнік, 85
 цунай, 402, 404
 цўнік, 230
 цўрка, 192, 193
 цыба, 38, 206
 цыбала, 206
 цыбалка, 182
 цыбалы, 181
 цыбанясты, 206
 цыба́сты, 206
 цыба́ты, 206
 цыбла, 182
 цыблы, 181
 цыбы, 180, 181
 цыган, 79
 цыган, 79, 258
 цыганачка, 80
 цыгане, 79
 цыганёнак, 80
 цыганіст, 80
 цыганка, 79, 80, 258, 259
 цыганкава́ты, 259
 цыганчу́к, 80
 цыганы, 79
 цы́гля, 257
 цыглі́сты, 206
 цыгу́лка, 192, 193
 цылба́лы, 190
 цы́мбал, 206, 365
 цымба́ліст, 117
 цымба́лісты, 117
 цы́мра, 348
 цы́ндра, 208
 цынду́ль, 269
 цы́пкі, 170, 181
 цы́ра, 20, 190
 цыру́лік, 102, 103
 цырымóнница, 263
 цы́тра, 390, 401

цытру́га, 402
цытру́ля, 402
цы́ца, 175
цы́цка, 175
цыцкі, 175
цы́цкі, 175
цэ́ва, 181, 193
цэ́вачка, 193
цэ́ўка, 181, 193
цэ́хця, 233
цю́га, 310
цю́мба, 240
цю́па, 290
цю́пачка, 35
цю́пка, 35, 288, 290
цю́пня, 290
цю́пця, 414
цюрóмнік, 139
цюрóмніца, 139
цюрэ́мнік, 138
цюрэ́мніца, 139
цюрэ́мшчык, 139
цюрэ́мшчыкі, 139
цюрэ́мшчыца, 139
цю́ўпня, 290
цю́ха, 289
цю́хель, 371
цю́хцель, 371
цю́хця, 371
цю́хцяй, 233, 337
цю́хцяла, 327
цю́хцяя, 234
цю́шня, 327
цяга́лка, 341
цяга́ч, 310
цяга́шча, 341
цяга́шчая, 341
цяга́шчы, 310, 350
цяглё́й, 310, 376
ця́глі, 159
ця́глі́й, 376
ця́гло́, 141, 330, 341
ця́глы, 181, 182
ця́гля́й, 233
ця́гу́ла, 326
ця́гу́чы, 221, 360

цяжа́рная, 258
ця́жкая, 236
ця́жкія, 186
ця́жкія пэ́чані, 186
ця́жбала́я, 236
ця́лё́па, 371
ця́лепкава́ты, 234
ця́лё́пша, 249
ця́лё́ш, 248
ця́льме́х, 233
ця́льпе́х, 247
ця́льпе́ха, 247
ця́льпе́ш, 250
ця́льпу́к, 232, 250
ця́льпукава́ты, 234
ця́льпу́х, 38, 232, 337
ця́місты, 286
ця́мкі, 282, 286
ця́мкі, 286
ця́мця, 337
ця́па, 189
ця́пу́ха, 294
ця́пуо́х, 279
ця́пця, 414
ця́рплі́вы, 272, 277
ця́рпля́чы, 277
ця́рці́льніца, 129
ця́рэ́льніца, 129
ця́рэ́па, 296
ця́сля́р, 103
ця́сні́к, 101
ця́со́рык, 101, 103
ця́сьце́ў, 69
ця́ўпе́нь, 288
ця́ўпе́ша, 288
ця́ўпе́шка, 288
ця́це́ра, 210, 279, 294
ця́цечка, 48
ця́це́ха, 227
ця́цька, 48
ця́ця, 48

Ч

чаба́н, 120
чаба́та́р, 104
чавэ́ла, 233

ча́да, 17, 19
ча́джка, 19
чаду́лька, 19
ча́ічка, 25
чакі́рда, 11
чако́тка, 178
чалаве́к, 28, 30, 44
чалаве́чак, 30, 165
чалаве́чухна, 30
чалаве́чына, 28, 30
чалавы́рніска, 30
чалавы́рно, 30
чалавя́кі, 14
чалавя́чнішча, 30
чалдо́н, 287
чале́днік, 149
чало, 169
чаля́дзін, 45
чаля́дзіна́ка, 60
чаля́дзінка, 45
чаля́дка, 100, 118, 149
чаля́днік, 100, 104, 118
чаля́дніца, 100, 149
чама́дор, 263
чама́дорлівы, 263
чама́ра, 287
чамба́р, 88
чамя́рва, 17
чамя́рны, 254
чанба́рнік, 88
чапа́рны, 354
чапі́радла, 257
чапла́ногі, 216
чапу́рны, 202, 239
чапча́рыца, 233
чарава́тая, 236, 258
чарава́ты, 248
чарава́ч, 248
чарадзе́ец, 107
чарадзе́й, 107
чарадзе́йка, 107
чарадзе́йніца, 107
чара́днік, 120
чарапа́нка, 168
чарапе́нда, 233

чара́пня, 168
чарапо́к, 172
чарасці́на, 165
чараў́нік, 107
чараў́ніца, 107
ча́раўні́ца, 107
чарнаво́чы, 243
чарне́ц, 109
чарні́ца, 144
чарно́ля, 259
чарно́цце, 259
чарну́ля, 259
чарну́ха, 259
чарну́шка, 109, 144
чарня́вы, 259
чарня́ўка, 106
чаро́вы, 162
чаро́пень, 168
чаро́пка, 26
чартаў́ё, 15
чарця́ка, 34
чарця́нё, 34
чарця́нёнак, 34
чарця́ня, 34
чарэ́ва, 176
чарэ́дны, 202
часа́к, 104
часа́льнік, 103
чат, 11
ча́та, 11
ча́ты, 11
чаўпе́шка, 287, 291
чаўпя́ла, 307
ча́хлы, 253
чахо́ня, 257
чахо́ташлівы, 255
чахо́тлівы, 255
чацве́рты палец, 194
чачэ́ня, 308
ча́шнік, 146
чвэ́ра, 314, 317
чло́нкі, 162, 196
члу́нак, 196
члу́нкі, 192, 196
чма́ра, 280

чма́ра, 280
 чму́р, 236, 323
 чмуры́ла, 317, 323
 чмут, 308, 317, 323, 409
 чму́та, 308
 чмутá, 347
 чмухле́й, 233
 чмуці́ла, 317, 323
 чмы́ра, 26
 чмы́рка, 26
 чмы́халка, 184
 чмы́хаўка, 184
 чмы́хка, 184
 чмы́хнаннік, 268
 чмы́хнанніца, 268
 чмы́хта, 348
 чо́лапухі, 160
 чо́рны знак, 188
 чо́рны, 258
 чуб, 161
 чуба́йка, 161
 чуба́ро́к, 161
 чубе́йка, 161
 чубо́к, 161
 чуве́ра, 228
 чуга́вы, 376
 чу́дак, 282, 312, 317
 чудасе́я, 282
 чу́дачка, 312, 316
 чу́дзэ́ла, 383
 чу́дзі́ла, 282, 312
 чу́длівы, 317
 чу́дны, 316, 317
 чу́днэ́й, 383
 чу́до́вы, 316
 чу́до́сны, 316
 чу́жазе́мец, 81, 156
 чу́жазе́мка, 81, 156
 чу́жазе́мцы, 81
 чу́жазі́ма, 81
 чу́жа́к, 81, 156
 чу́жані́н, 156
 чу́жані́ца, 81, 156
 чу́жапа́нец, 156
 чу́жапа́нцы, 81
 чу́жапа́ншчы́на, 81
 чу́жасе́льнік, 81
 чу́жні́к, 149
 чу́жні́к, 81, 149
 чу́ж-чу́жны́а, 156
 чу́жы́к, 156
 чу́жы́нец, 156
 чу́жы́ня, 156
 чу́жы́-чу́жані́ца, 81
 чу́йны, 297
 чу́каві́сты, 318
 чу́ка́вы, 318
 чу́лаве́й, 290
 чу́лаве́йка, 290
 чулі́нда, 337
 чулі́ндра, 225
 чу́лы, 409
 чу́мазі́к, 227
 чу́пік, 359
 чу́пі́ла, 233
 чу́пры, 160
 чу́пры́на, 161
 чу́пы́рысты, 321
 чу́ткі, 409
 чу́хме́ль, 287
 чу́хмельні́к, 287
 чу́хмельні́к, 292
 чу́хоне́ц, 80
 чу́хонка, 80
 чу́чайла, 290
 чу́чала, 231
 чу́чаланкі, 196
 чу́чанкі, 196
 чу́чкі, 196
 чу́чкі, 196
 чу́чла, 228
 чу́чма, 237
 чу́чыры́пок, 254
 чы́дла, 417
 чы́калаткі, 196
 чы́каткі, 196
 чыкі́лдун, 215
 чыкі́льда́, 215
 чыкі́ля́ннік, 215
 чыкі́рда́, 215

чыкіта́, 216
 чыко́дкі, 196
 чыко́ха, 367
 чыку́ха, 168
 чы́лы, 157, 406
 чы́лыя лю́дзі, 81
 чымба́р, 88
 чымба́рня, 98
 чынба́р, 88
 чы́нны, 384
 чыпу́рны, 263
 чыпчылі́ндра, 367
 чырвана́ец, 222
 чырво́ны, 173, 239
 чы́рык, 36
 чысту́ха, 202
 чы́сты, 202, 235
 чысцё́ха, 202
 чысцо́х, 202
 чысцо́ха, 202
 чыча́кі, 160
 чы́чалі́нкі, 196
 чэ́ганнік, 395
 чэ́злы, 253, 257
 чэ́кар, 12
 чэ́кер, 17
 чэ́лепы, 191
 чэ́люсці, 191
 чэ́люсць, 191
 чэ́люшчы, 191
 чэ́лядзь, 100
 чэ́лядка, 100
 чэ́ляць, 12
 чэ́мбар, 88
 чэ́нбар, 88
 чэ́нда, 404
 чэ́рава, 176
 чэ́рап, 172
 чэ́рва, 176
 чэ́ржнік, 120
 чэ́сны, 273, 406
 чэ́сь, 10
 чэ́хі, 80
 чэ́чкі, 160
 чэ́шча, 69

Ш

шабалда́, 308
 шаба́н, 90
 шаварда́, 308
 шаве́рда, 212
 шаве́ц, 91, 104
 шавяля́ты, 212
 шавярдá, 308
 шавярдун, 212
 шага́віты, 330
 шадзя́ны, 262, 269
 шаду́ра, 284
 шаке́йда, 308
 шаке́ра, 315
 шалаба́н, 168
 шалабанава́ты, 285
 шалабня́, 168
 шалабо́ўка, 280, 292
 шалага́н, 354
 шалаго́йда, 280, 292
 шаламе́йка, 169
 шаламутны, 285
 шаламшуй, 414
 шаламшуйка, 414
 шаламшэ́й, 414
 шала́ніца, 310
 шала́ннік, 310
 шалапава́ты, 359
 шалапа́дзец, 367
 шалапа́ты, 296
 шалаплу́т, 280, 292, 359
 шалапу́т, 280, 292, 359
 шалапу́та, 359
 шалапу́тнік, 359
 шалапу́тніца, 359
 шалапу́цец, 359
 шалата́, 345
 шалату́н, 308
 шалахва́, 359
 шалахво́ст, 320, 334, 359
 шалахво́стка, 334
 шалахво́сце, 320
 шалахна́, 398
 шалахта́й, 354
 шаладаба́н, 280, 292

шалдў-балдў, 290
шалды-балды, 290
шалдыга, 311
шалёнец, 281
шалёпаўка, 279, 294
шалёны, 276, 281, 390
шаллівы, 352
шалота, 308
шалобулівы, 319, 352
шалоха, 227
шалу́дзі, 15
шалудзівец, 259
шалудзівы, 259
шалудзіўка, 169
шалудзяк, 259
шалудлівы, 259
шалу́н, 352
шалупейка, 168
шалу́цька, 225
шалы́га, 311
шалыга́н, 366
шальмава́ты, 351
шаля́ніца, 352
шамавáты, 285
шамачо́к, 287
ша́мка, 212
шамкава́ты, 287
шамля́к, 253
шамо́тнік, 99
шамшу́р, 212
шапава́л, 104
шапаце́лка, 254
ша́пачнік, 92
шапо́рнік, 92
шапта́ннік, 109
шапта́нніца, 109
шапта́рка, 109
шапту́ля, 108
шапту́н, 108
шапту́ніха, 108
шапту́рка, 108
шапту́ха, 108
шапля́вы, 212
шапятлі́вы, 212
шапяту́ха, 108

шараба́н, 287, 292
шарамы́га, 347
шарамы́жнік, 139
шарамэ́та, 312
шарлі́вы, 331
шарма́ты, 248
шаро́цце, 167
шару́йка, 12
шарупля́к, 253
шары́нне, 167
шары́ны, 167
шары́хваст, 347
ша́рыхваст, 353
шары́хвост, 353
шарэ́хваст, 353
шасна́ццатка, 27, 42
ша́сткі, 205, 319, 345
шата́йла, 311
шата́нскі, 390
шаткава́ннік, 125
шаткава́нніца, 125
ша́ткі, 379
шаў́кла, 213
шаўко́вянькі, 399
шаўку́н, 213
шаў́кыла, 213
шаўлю́га, 374
шаўцо́ўна, 49
шаўчо́нак, 54
шаўчы́ха, 43, 44
ша́фер, 146
ша́ферка, 147
шафё́р, 105
шахайда́, 311
ша́хвара́ст, 347, 353, 366
ша́хварасце́нь, 353
шахві́р, 105
ша́хвір, 146
шахвя́рніца, 147
шахра́й, 332
шашы́нік, 98
ша́я, 334
ша́яц, 280, 292
шваб, 80
шва́гер, 60, 70

швагѣрка, 70
швагѣрка, 70
швагѣра, 70
швагѣра, 70
швагѣрусь, 70
швагѣрѣня, 70
шваха, 91
швачка, 91
швѣйка, 91
швѣркала, 213
швец, 91, 104
швѣдкі, 379
швѣнда, 342
швѣток, 104
швѣркі, 205
швѣдкі, 205
швѣйткі, 205
швѣйка, 91
швѣнгала, 311
швѣнда, 311
швѣндала, 311
швѣндалка, 311
швѣнданнік, 311
швѣнданніца, 311
швѣпла, 227
швѣпля, 227
швѣргало, 212
швяркач, 213
шкаба, 257
шкадавека, 404
шкадаўлівы, 405
шкадзюх, 359
шкадлівы, 359, 409
шкадѣўлівы, 385
шкадѣўнік, 385
шкадѣўніца, 385
шкарада, 226
шкарада, 227, 386
шкарадзь, 15, 386
шкараднік, 418
шкарадны, 386
шкаранджаннык, 418
шкаранджанніца, 418
шкаратны, 231
шкаруда, 418

шкаруджаннык, 418
шкаруджанніца, 418
шкарудка, 418
шкарудлік, 418
шкарудніца, 418
шкарудзы, 228
шкарупляк, 20
шкарэднік, 226
шкарэнда, 386
шкет, 23, 230
шкілѣціна, 257
шкілѣндзя, 233
шкілѣндзя, 162
шкіркі, 172
шклѣннік, 105
шклѣнкі, 164
шкляр, 105, 219
шкѣдлівы, 359
шкѣднік, 359, 409
шкѣдніца, 359
шкѣдны, 359
шкѣра, 197
шкорупляк, 228
шкрабала, 330
шкрагна, 344
шкрѣбнік, 404
шкрѣма, 330
шкрѣмала, 330
шкрѣба, 330
шкрѣбала, 233, 330
шкрѣд, 23
шкур, 197
шкурадзѣннік, 321
шкурадзѣнніца, 321
шкурадзѣр, 100
шкураднік, 321
шкурадніца, 321
шкуралуп, 100, 385
шкуралупіна, 386
шкурат, 88
шкуратнік, 88
шкураціна, 197
шкурнік, 88
шкурніца, 44
шкурняк, 88

шкут, 34, 359
 шлапáк, 132, 254
 шлѣндра, 311
 шліхтaвáльшчык, 104
 шліхтaвáннік, 104
 шлб́йда, 308, 311
 шлб́хаўка, 311
 шлункі, 162, 183, 196
 шлунне, 162
 шлуння, 183
 шлупік, 39
 шлы́нда, 311, 350, 368
 шлы́нда́ла, 311
 шлы́нда́ннік, 311
 шлы́нда́нніца, 311
 шлы́ндар, 311
 шлы́ндарка, 311
 шлы́хта, 342
 шлэ́йдар, 228
 шлэ́нда, 311
 шлэ́нда́ла, 311
 шлэ́нда́ннік, 311
 шлэ́нда́нніца, 311
 шлэ́ндзі́на, 311
 шлэ́пар, 39, 216, 415
 шлэ́пка, 132
 шлэ́птух, 39
 шлю́ндра, 342, 350
 шлю́ндрык, 33
 шлюнцэ́йка, 243
 шлюпа́к, 39
 шля́ннік, 310
 шля́нніца, 310
 шляхту́н, 152
 шляхтуне́ц, 152
 шляхці́ц, 151
 шляхці́ч, 151
 шляхці́ок, 151
 шляхці́янка, 151
 шляхчы́ч, 151
 шма́ра, 342
 шма́раво́з, 33, 225, 415
 шма́ргля, 334
 шма́тнік, 99
 шму́ль, 226
 шму́лька, 202
 шму́ляр, 226
 шму́рны, 379
 шмурыга́ты, 242
 шмухле́р, 97
 шы́га, 345, 348
 шы́кун, 368
 шы́куння, 368
 шы́рдáк, 348
 шы́ткі, 205
 шме́ргуль, 242
 шме́рка, 342
 шна́ргля, 334
 шні́парка, 348
 шну́ровы, 122
 шы́і́пар, 348
 шы́і́парка, 348
 шы́і́парні́к, 348
 шы́і́парні́ца, 348
 шы́і́ра, 347
 шы́і́ханні́к, 348
 шы́і́ханні́ца, 348
 шы́і́харанні́к, 348
 шы́і́харанні́ца, 348
 шні́ра, 403
 шо́рнік, 98
 шо́ры, 167
 шо́фер, 105
 шо́я, 280, 292
 шпа́ркі, 205, 379
 шпе́тны, 202
 шпі́г, 169
 шпі́куля́нт, 141
 шпунт, 229
 шпурдэ́лік, 34
 шпэ́тны, 231
 шрыко́вы, 96
 штама́дзю́к, 226
 шту́ка́нт, 312, 317
 шту́ка́р, 317, 318, 347
 шту́ка́рка, 318
 шту́ка́ч, 312
 штуклі́вы, 317
 штукма́йста́р, 347
 шты́бало, 208

шты́кля, 257
 шты́рнік, 96
 штэ́льба, 217
 штэ́льмах, 90
 шубе́нік, 142
 шубе́нік, 398
 шубе́ніца, 142
 шубушны́, 308
 шувейні́к, 281
 шугавáты, 287, 292
 шугавéіна, 332
 шугавéй, 287, 292
 шугáйла, 287, 292
 шугалéй, 281
 шу́йстры, 205
 шулда́, 373
 шуле́паваны, 285
 шу́льма, 290
 шу́льман, 96
 шулякава́ты, 285
 шу́мнік, 318
 шупля́к, 253, 287
 шупля́к, 282, 286
 шур, 70
 шура́к, 70
 шу́рпачка, 217
 шу́рын, 70
 шу́рэцкі, 379
 шу́р'як, 70
 шу́р'янка, 70
 шу́стра́к, 347
 шу́стры, 205, 318, 379
 шут, 318
 шу́та́р, 318
 шутко́вы, 318
 шуглі́вы, 318
 шутні́к, 318
 шу́тнік, 318
 шуце́зны, 318
 шуце́йны, 318
 шуця́р, 318
 шчаба́ту́н, 33
 шчаба́ту́ха, 33
 шчага́лісты, 356
 шчага́ліха, 356
 шчаго́ль, 356
 шча́йка, 398
 шчака́, 172
 шча́рба́ты, 260
 шча́рба́ч, 260
 шча́рбе́й, 260
 шча́рбе́ль, 260
 шча́рбо́цька, 260
 шчаслі́вуха, 417
 шчаслі́вы, 277, 417
 шча́сны, 277, 417
 шчо́галька, 201
 шчо́глы, 256, 257
 шчо́дры, 265, 410
 шчо́ка, 172
 шчо́кі, 173
 шчо́чка, 172
 шчу́плы, 257
 шчу́рэ́ня, 54
 шчыбра́вы, 257
 шчы́бры, 257
 шчы́га, 257
 шчыгу́лісты, 356
 шчыгу́льны, 245
 шчыгу́льны, 356
 шчык, 169
 шчы́каладак, 196
 шчы́калакі, 196
 шчы́калаткі, 196
 шчы́каўкі, 196
 шчыра́к, 410
 шчы́ранькі, 410
 шчыру́сенькі, 410
 шчыру́ха, 376, 384
 шчы́ры, 265, 376, 379, 383,
 410
 шчыто́чак, 196
 шча́бны, 299
 шча́лепі́на, 191
 шча́лепы, 191
 шча́леты, 191
 шча́лкі, 164
 шча́люсці, 191
 шча́люшчы, 191
 шча́ляпа, 191

шчэнь, 24
шчэ́рба, 260
шчэ́рбель, 260
шчэ́ры, 376
шы́бельнік, 34, 140, 142
шы́бздзік, 230
шы́бісты, 205
шы́бкі, 379
шыбу́ны, 205
шы́бьясты, 379
шы́варат, 172
шы́веда, 279
шы́вільда, 212
шы́віляты, 212
шы́вэра, 294
шы́гіра́вы, 212
шы́йка, 200
шыкі́рда, 212
шы́ламшы́вы, 205
шы́нка́р, 86
шы́нка́рка, 86
шы́нкары́ха, 43
шы́пуль, 253
шы́пушка, 196
шы́феры́ца, 146
шы́цік, 353
шы́ш, 334
шы́я, 200
шэ́вачка, 205
шэ́йда, 227
шэ́карадзь, 12
шэ́льма, 351, 415
шэ́льміна, 415
шэ́пелю́н, 212
шэ́пшаль, 216
шэ́ркі, 167
шэ́ры, 204
шэ́ўчык, 104
шэ́хвара́ст, 366
шэ́я, 200

Э

экано́мка, 43

Ю

юга́ся, 25
юда́ш, 390
ю́кла, 176, 249
юла́, 34, 318
юлі́ла, 34
ю́нда, 366
ю́рдыха, 12
ю́ркі, 205
юрлі́вы, 319
юро́к, 34
юрóчак, 34
юры́ла, 34
юха́, 178
ю́ха, 189, 347
юц, 198
юць, 198
ю́шка, 178, 189

Я

я́блык, 174
я́блычка, 174, 182
я́гаві́ца, 173
я́гаві́цы, 173
я́гада, 158, 196
ягадзі́на, 173
ягадзі́на, 173
я́гадзі́на, 173
я́гадзі́ца, 158
я́гадзі́цы, 173
я́гадка, 167, 196
я́гадкі, 173
я́гадні́цы, 173
я́гады, 173
я́гда, 173
я́гіня, 390
я́гіня, 413
я́глі́вы, 306
яго́дзі́на, 173
яго́дка, 196
яго́зны, 205
ядаві́ты, 388
яда́к, 45
ядна́чка, 49
яду́шлівы, 255

язва, 413
язвіна, 390, 413
язглівы, 306
яздóвы, 85
язікі, 164
язўсак, 143
язык, 189
языкава́ты, 306, 314
зыка́сты, 306, 314
зыка́ты, 306, 314
зыка́ч, 314
язы́клівы, 314
язы́чліваты, 314
язы́члівы, 314
язы́чнік, 306, 344
язы́чніца, 306, 314, 344
язы́чны, 314, 344
язычо́к, 189
язы́шлівы, 306
язы́шнік, 306
язы́шны, 306
якры́сты, 250
яламу́ўза, 168
я́лка, 191
я́лкі, 191
я́мачка, 175
я́мка, 175
я́мкі, 164

янва́лід, 214
я́па, 188
ярахáты, 217
я́рахі, 161
ярзу́н, 34, 334
ярзу́ння, 34
я́ркі, 379, 390
я́рцу́ла, 318
я́рчу́к, 217
я́рчукава́ты, 217
я́рчукі, 160
я́ры, 390
я́сачка, 239
я́сла, 191
я́слі, 191
я́сна, 191
я́траўкі, 71
я́тро́віца, 57, 71
я́тро́віцы, 71
я́троўка, 57, 59
я́троўкі, 71
я́тро́шкі, 71
я́трыноўка, 71
я́хна́, 308
я́чавы́, 190
я́чу́к, 198

ЗМЕСТ

Прадмова.....	3
Прынятыя скарачэнні	5
Назвы выкарыстаных крыніц.....	5
Назвы дыялектных груп гаворак	7
Асноўныя дыялектныя зоны	7
Дыялектныя рэгіёны	7
Іншыя скарачэнні	8
Назвы раёнаў	8
1. Агульныя назвы груп людзей.....	10
2. Назвы чалавека па ўзросту і полу	18
3. Назвы дзяцей	33
4. Назвы чалавека па роднасці і сваяцтву	40
4.1. Дашлюбнае становішча	40
4.2. Сямейнае становішча	43
4.3. Члены сям'і	47
4.4. Сваяцкія адносіны	56
4.5. Чалавек без сям'і	71
4.6. Пазашлюбныя адносіны	73
5. Назвы чалавека па нацыянальнасці і месцы пражывання	75
6. Назвы чалавека паводле родаў і відаў дзейнасці.....	82
6.1. Назвы чалавека паводле прафесійнага занятку	82
6.2. Назвы чалавека паводле традыцыйных вераванняў і рэлігійных культаў.....	105
6.3. Назвы чалавека паводле часовага занятку	110
7. Назвы людзей паводле сацыяльнага становішча.....	130
7.1. Назвы людзей па маёмасных адносінах	130

7.2. Назвы людзей, якія парушаюць законы ці ўстаноў- леныя ў грамадстве парадкі.....	138
7.3. Назвы людзей у дачыненні да веравызнання.....	142
7.4. Назвы ўдзельнікаў вясельнага абраду	145
7.5. Назвы людзей па іх саслоўнай прыналежнасці, агульным грамадскім статусе.....	149
7.6. Назвы людзей па месцы жыхарства і міжасабовых адносінах.....	152
8. Назвы частак цела чалавека і яго органаў	158
9. Характарыстыка чалавека па знешнім выглядзе і ўнут- раным стане	201
10. Назвы чалавека па ўнутраным і эмацыянальным стане	262
11. Назвы чалавека па разумовых здольнасцях.....	278
12. Назвы чалавека па паводзінах	300
13. Назвы людзей паводле адносін да працы.....	360
14. Назвы чалавека па адносінах да людзей	380
15. Назвы чалавека па некалькіх якасцях	411
Прадметны паказальнік	419

Даведачнае выданне

ЧАЛАВЕК

ТЭМАТЫЧНЫ СЛОЎНІК

Складальнікі:

Вера Дзмітрыеўна Астрэйка,
Наталля Міхайлаўна Бунько,
Марына Анатолеўна Ісачанкава і інш.

Тэхнічная падрыхтоўка рукапісу:

В. І. Крупко

Рэдактар *Т. С. Клімовіч*

Мастак *В. А. Жахавец*

Мастацкі рэдактар *В. М. Жук*

Тэхнічны рэдактар *Т. В. Лецьен*

Камп'ютэрная верстка *В. А. Таўстая*

Падпісана ў друк 16.05.2006 г. Фармат 84×108¹/₃₂. Папера афс. № 1. Гарнітура Times New Roman. Афсетны друк. Ум. друк. арк. 30,24. Ум. фарб.-адб. 30,66. Ул.-выд. арк. 26,2. Тыраж 200 экз. Заказ 1352.

Рэспубліканскае унітарнае прадпрыемства «Выдавецкі дом «Беларуская навука».
ЛИ 02330/0131569 ад 11.05.2005 г. 220141. Мінск, вул. Ф. Скарыны, 40.

ААТ «Баранавіцкая ўзбуйненая друкарня». ЛП № 02330/0131659 ад 02.02.2006 г.
225409. Баранавічы, вул. Савецкая, 80.

Чалавек : тэмац. слоўн. / Нац. акад. навук Беларусі,
Ч-16 Ін-т мовазнаўства імя Я. Коласа ; склад. В. Дз. Астрэйка
[і інш.] ; навук. рэд. Л. П. Кунцэвіч, А. А. Крывіцкі. –
Мінск : Бел. навука, 2006. – 573 с.

ISBN 985-08-0715-6.

Слоўнік уключае выбраныя з розных крыніц рэгіянальныя
беларускія народныя назвы, якія характарызуюць чалавека як гра-
мадскага дзеяча, вызначаюць яго адносіны да працы, да людзей,
падкрэсліваюць яго фізічныя і псіхічныя якасці і г. д.

УДК 811.161.3'374.3
ББК 81.2Бел-4

ISBN 985-08-0715-6

9 799850 807150